

SCIENTIA • LABOR • LIBERTAS

აგრარული
უნივერსიტეტი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის
სტრატეგიული მიმოხილვა და გეგმა

თბილისი
2024 წელი

შესავალი	8
1. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის დევიზი, მისია და ხედვა	14
2. არსებული მდგომარეობის მოკლე მიმოხილვა	16
2.1 სასწავლო-კვლევითი ერთეულები	18
2.1.1 კვლევითი ინსტიტუტები	18
2.1.2 დამოუკიდებელი სამეცნიერო და დიაგნოსტიკური ლაბორატორიები	24
2.1.2.1. დამოუკიდებელი სამეცნიერო ლაბორატორიები.....	24
2.1.2.2. დიაგნოსტიკური ლაბორატორიები	28
2.1.3 სასწავლო ლაბორატორიები	28
2.1.4 სასწავლო ვენახი და სასოფლო სამეურნეო კულტურების სადემონსტრაციო ნაკვეთი	29
2.1.5 კოლექციები.....	30
2.1.6 საცდელი-კვლევითი ბაზები.....	32
2.1.7 სხვა ერთეულები.....	34
2.2 ისტორია და ინსტიტუციური განვითარება.....	36
2.3 ოპერატიული მართვის პროცესი და მისი სტრუქტურა.....	39
2.4 წვლილი საზოგადოების განვითარებაში	43
3. სტრატეგიული დაგეგმარების მეთოდოლოგია და მონიტორინგის მექანიზმები	48
4. გარემოს შესწავლა.....	51
4.1 უნივერსიტეტის მიდგომა საგანმანათლებლო პროგრამების განვითარებისადმი	51
4.2 საქართველოს საგანმანათლებლო სისტემის მიმოხილვა	53
4.3 საქართველოს შრომის ბაზრის მიმოხილვა	58
5. უნივერსიტეტის SWOT ანალიზი	62
5.1 ძლიერი მხარეები	62
5.2 სუსტი მხარეები.....	70
5.3 შესაძლებლობები.....	71
5.4 საფრთხეები	72
6. ორგანიზაციული სტრუქტურა და მართვა	74

6.1	ორგანიზაციული სტრუქტურა	74
6.2	უნივერსიტეტის მართვის ეფექტიანი მექანიზმები და შეფასების სისტემა	77
6.3	ხარისხის უზრუნველყოფის შიდა მექანიზმები	83
6.4	ეთიკისა და კეთილსინდისიერების პრინციპების დაცვა	92
6.5	პლაგიატთან და აკადემიურ თაღლითობასთან ბრძოლა და პრევენცია	95
6.6	აკადემიური თავისუფლება	98
6.7	ორგანიზაციული სტრუქტურისა და მართვის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები	99
6.8	ორგანიზაციული სტრუქტურისა და მართვის მიმართულებით უნივერსიტეტის 2025-2031 წლების ხედვა	105
7.	სწავლების კონცეფცია და საგანმანათლებლო პროგრამები	107
7.1	სწავლების კონცეფცია	107
7.2	საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავების მეთოდოლოგია და სტრუქტურა	116
7.3	სწავლის შედეგების შეფასება	120
7.4	სტუდენტთა აკადემიური მოსწრების მონიტორინგის შედეგები	129
7.5	პროგრამების მიხედვით, აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის რაოდენობის განსაზღვრის მეთოდოლოგია	140
7.6	ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შემუშავების მეთოდოლოგია	143
7.7	აკადემიური კალენდარი	145
7.8	სწავლების კონცეფციისა და საგანმანათლებლო პროგრამების კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები	148
7.9	სწავლების კონცეფციისა და საგანმანათლებლო პროგრამების მიმართულებით უნივერსიტეტის 2025-2031 წლების ხედვა	151
8.	სტუდენტთა კონტინგენტის დაგეგმვის მექანიზმი, მეთოდოლოგია და სამიზნე ნიშნულები	152
8.1	სტუდენტთა კონტინგენტის დაგეგმვის მექანიზმისა და მეთოდოლოგიის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები	158
8.2	სტუდენტთა კონტინგენტის დაგეგმვის მექანიზმისა და მეთოდოლოგიის მიმართულებით უნივერსიტეტის 2025-2031 წლების ხედვა	159
9.	უნივერსიტეტის პერსონალის მართვა	160

9.1 პერსონალის მართვის პოლიტიკა.....	160
9.2 კვლევა და პროფესიული განვითარება.....	165
9.3 მონაცემები უნივერსიტეტში დასაქმებული პერსონალის შესახებ	169
9.4 საკვალიფიკაციო მოთხოვნები და სამუშაო აღწერილობები.....	170
9.5 პერსონალის მართვის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები.....	181
9.6 პერსონალის მართვის მიმართულებით უნივერსიტეტის 2025-2031 წლების ხედვა	183
10.1 საგანმანათლებლო პროგრამების შესახებ დაინტერესებულ პირთა ინფორმირების მექანიზმები	184
10.2 სტუდენტთა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვის მექანიზმები	188
10.3 სტუდენტთა მხარდაჭერის მექანიზმები.....	192
10.3.1 აკადემიურ პროცესთან დაკავშირებული საკონსულტაციო მომსახურება	192
10.3.2 კარიერული მხარდაჭერის სერვისი	193
10.3.3 სტუდენტების ფინანსური მხარდაჭერის მექანიზმები	195
10.3.4 სტუდენტების ჩართულობა სხვადასხვა პროექტში და სტუდენტური ინიციატივების ხელშეწყობა - სტუდენტების უნივერსიტეტი.....	198
10.4 სტუდენტთა დასაქმების ხელშეწყობა	224
10.4.1 ინსტიტუციური მოწყობა	224
10.4.2 კურსდამთავრებულთა გამოკითხვის შედეგები და დასაქმების მაჩვენებლები.....	226
10.4.3 რეგულარული კომუნიკაცია დამსაქმებლებთან	228
10.4.4 დამსაქმებელთა ხმა აკადემიურ სივრცეში	232
10.4.4 კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობა - სასარგებლო ბუმერანგი	233
10.5 დაინტერესებულ პირთა ინფორმირების მიმართულებით და სტუდენტთა მხარდაჭერის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული აქტივობები და ცვლილებები.....	234
10.6 დაინტერესებულ პირთა ინფორმირებისა და სტუდენტთა მხარდაჭერის მიმართულებით 2025-2031 წლების ხედვა	236

11. საზოგადოებასთან ურთიერთობა.....	237
11.1 კომუნიკაცია	237
11.2 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სასერტიფიკატო პროგრამები	241
კენკროვანი კულტურების წარმოების სასერტიფიკატო პროგრამა	246
11.3 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ღონისძიებები	246
11.4 საზოგადოებასთან ურთიერთობის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები.....	251
11.5 საზოგადოებასთან ურთიერთობის მიმართულებით უნივერსიტეტის 2025-2031 წლების ხედვა	252
12. კვლევითი საქმიანობა, გამომცემლობა და ინტერნაციონალიზაცია.....	254
12.1 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის კვლევითი მისია	254
12.1.2 უნივერსიტეტის, როგორც ფუნდამენტური და/ან გამოყენებითი კვლევების, შემოქმედებითი, საშემსრულებლო საქმიანობის ინსტიტუციის განვითარების სტრატეგია	255
12.1.3 სამეცნიერო-კვლევითი ნაწილის რაოდენობრივი მონაცემები	259
12.1.4 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო-კვლევითი ნაწილის სტრუქტურა.....	259
12.1.4.1 კვლევითი ინსტიტუტები და ლაბორატორიები	260
12.1.4.2 დამოუკიდებელი სამეცნიერო ლაბორატორიები	283
12.1.4.3 დიაგნოსტიკური ლაბორატორიები და სასწავლო ლაბორატორიები	289
სასწავლო ლაბორატორიები.....	290
12.1.4.4 კოლექციები	290
12.1.5 საცდელი საველე ბაზები	293
12.1.5 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო და სასწავლო კომპონენტები	295
12.1.5.1 სამეცნიერო კვლევითი კომპონენტები.....	296
12.1.5.2 სასწავლო კომპონენტები.....	309
12.1.6 უნივერსიტეტის სამეცნიერო კვლევით/სახელოვნებო-შემოქმედებით საქმიანობაში ახალგაზრდა კადრების მოზიდვისა და ჩართვის სტრატეგია	316

12.1.7 კვლევის დაფინანსების პროცედურები	316
12.2 გამომცემლობა	320
12.3 ინტერნაციონალიზაციის პოლიტიკა	334
12.4 კვლევის და გამომცემლობის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები.....	337
12.5 კვლევისა და გამომცემლობის მიმართულებით 2025-2031 წლების ხედვა	338
13. მატერიალური, საინფორმაციო და ფინანსური რესურსი	340
13.1 უნივერსიტეტის ინფრასტრუქტურა	340
13.2 ბიბლიოთეკა	352
13.3 საინფორმაციო რესურსი	359
13.4 ფინანსური რესურსი.....	368
13.5 მატერიალური, საინფორმაციო და ფინანსური რესურსის კუთხით 2018- 2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები	376
13.6 მატერიალური, საინფორმაციო და ფინანსური რესურსის მიმართულებით უნივერსიტეტის 2025-2031 წლების ხედვა.....	384
14. ბიზნეს პროცესების უწყვეტობის გეგმა	386
14.1 ინფრასტრუქტურა	386
14.1.1 შენობების კონსტრუქციული მდგრადობა	386
14.1.2 შენობის სისტემების ტექნიკური მდგომარეობა	387
14.1.3 ელექტრომომარაგება	387
14.1.4 გათბობის სისტემა	388
14.1.5 სასწავლო ინვენტარი	388
14.2 ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება	388
14.2.1 ჯანმრთელობა	388
14.2.2 უსაფრთხოება	389
14.2.2.1 დაშვებისა და ვიდეო/სამეთვალყურეო სისტემები	389
14.2.2.2 სახანძრო უსაფრთხოება	390
14.3 ოპერაციული უზრუნველყოფა	391
14.4 ტექნოლოგიური უზრუნველყოფა	392

14.4.1 ინტერნეტისა და სატელეფონო სერვისის წყვეტა/შეფერხება	392
14.4.2 ინფორმაციული ტექნოლოგიების სერვისების წყვეტა/მონაცემთა დაზიანება დაკარგვა	393
14.4.3 საგამოცდო ცენტრი	394
14.4.4 კომპიუტერული ტექნიკა	395
14.5 ადამიანური რესურსი.....	396
14.5.1 პერსონალის მიერ თანამდებობის დატოვება	396
14.5.2 სამსახურში გამოუცხადებლობა	399
14.6 ფინანსები	399
14.6.1 სტაბილური ჯგუფის წევრი	399
14.6.2 სტუდენტების ჩარიცხვის სტაბილურობა	400
14.6.3 სავალუტო რისკები	401
14.6.4 ინფლაციის რისკები.....	401
14.6.5 ინვესტიცია სტაბილური განვითარებისთვის	402

შესავალი

სამუშაოს ორგანიზება

წინამდებარე დოკუმენტი წარმოადგენს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტრატეგიულ მიმოხილვასა და გეგმას 2025-2031 წლებისთვის, რომლის შემუშავების პროცესში ჩართულნი იყვნენ გადაწყვეტილების მიმღები პირები და გათვალისწინებული იქნა დაინტერესებული ჯგუფების ინტერესები.

თითოეულ საკვანძო საკითხთან დაკავშირებით შეიქმნა თემატური სამუშაო ჯგუფი. 2024 წლის განმავლობაში რეგულარულად ხორციელდებოდა გაფართოებული შეხვედრები სტრატეგიული დაგეგმარებისა და სამუშაო ჯგუფების მონაწილეობით, ხოლო კონკრეტული თემის შესახებ შეხვედრები იმართებოდა სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში და დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობით, მათ შორის, აკადემიური პერსონალის, სტუდენტების, კურსდამთავრებულების, დამსაქმებლების.

აღსანიშნავია, რომ წინამდებარე დოკუმენტი ეფუძნება 2018 წლის სტრატეგიულ მიმოხილვისა და გეგმის განახლებას/გადახედვას, რომელიც თავის მხრივ განსაზღვრავდა 2019-2026 წლებისათვის უნივერსიტეტის სტრატეგიულ მიზნებსა და ამოცანებს.

სტრატეგიული მიზნებისა და ხედვების განსაზღვრის მიზნით, ანალიზი ჩატარდა უნივერსიტეტის საქმიანობის თითოეული მიმართულებით:

- შეფასდა არსებული მდგომარეობა
- აღინერა 2018 წლის მეორე ნახევრიდან 2024 წლის პირველი ნახევრის განმავლობაში განხორციელებული ცვლილებები და შედეგები
- განისაზღვრა კონკრეტული მიმართულებებისთვის ხედვა 2025-2031 წლებისათვის

დოკუმენტის სტრუქტურა

შესაბამისად, წინამდებარე დოკუმენტი პასუხობს შემდეგ საკითხებს:

1. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მისია და სტრატეგიული განვითარება

- პირველ თავში განხილულია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის დევიზი, მისია და ხედვა, რომელიც განსაზღვრავს უნივერსიტეტის ძირითად ღირებულებებსა და მის როლს უმაღლესი განათლების სივრცესა და საზოგადოებაში.
- მე-2 თავში მიმოხილულია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის არსებული მდგომარეობა, მისი ისტორიული და ინსტიტუციური განვითარების ეტაპები და საზოგადოების განვითარებაში შეტანილი წვლილი (საზოგადოებასთან ურთიერთობის მიმართულებით ინფორმაცია დეტალურად არის წარმოდგენილი მე-11 თავში). ასევე, განხილულია თუ როგორ აისახება მისია და ხედვა უნივერსიტეტის ოპერატიული მართვის პროცესსა და სტრუქტურულ მოწყობაზე.
- მე-3 თავში მიმოხილულია თუ როგორ უზრუნველყოფს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტრატეგიული დაგეგმარების მეთოდოლოგია მისი მისიისა და ხედვის განხორციელებას. აღნიშნულ თავში ასევე განხილულია სტრატეგიული განვითარების გეგმის მონიტორინგის მექანიზმები.
- მე-4 თავში წარმოდგენილია სტრატეგიული დაგეგმარების პროცესში სამოქმედო გარემოს შესწავლის მიზნით განხორციელებული კვლევა, რომელიც განიხილავს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიდგომას საგანმანათლებლო პროგრამების განვითარებასთან მიმართებით და მიმოიხილავს საქართველოს საგანმანათლებლო სისტემასა და შრომის ბაზარს.
- მე-5 თავში განხილულია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ძლიერი და სუსტი მხარეების, შესაძლებლობებისა და საფრთხეების გამოვლენის მიზნით განხორციელებული SWOT ანალიზი.

2. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ორგანიზაციული სტრუქტურა და მართვა

- 6.1 ქვეთავში განხილულია თუ როგორ უზრუნველყოფს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ორგანიზაციული სტრუქტურა და მართვის პოლიტიკა დასახული მიზნებისა და სტრატეგიული განვითარების გეგმით განსაზღვრული საქმიანობის განხორციელებას.
- 6.2 ქვეთავში მიმოხილულია უნივერსიტეტის მართვის მექანიზმების ეფექტიანობის შეფასების სისტემა.

- 6.3 ქვეთავში წარმოდგენილია ხარისხის უზრუნველყოფის შიდა მექანიზმები და საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში არსებული ხარისხის მართვის ერთიანი სისტემა (Total Quality Management).
- 6.4. ქვეთავში აღწერილია ეთიკისა და კეთილსინდისიერების პრინციპების დაცვის მიზნით შემუშავებული რეგულაციები და მექანიზმები.
- 6.5 ქვეთავში აღწერილია პლაგიატსა და აკადემიურ თაღლითობასთან ბრძოლისა და პრევენციის მექანიზმები.
- 6.6. ქვეთავი ეხება აკადემიური თავისუფლების პრინციპების უზრუნველყოფას.
- მე-8 თავში წარმოდგენილია სტუდენტთა კონტინგენტის დაგეგმვის მექანიზმი, მეთოდოლოგია და სამიზნე ნიშნულები, როგორც უნივერსიტეტის მასშტაბით, ისე პროგრამების დონეზე.
- მე-12 თავში მოცემულია საერთაშორისო თანამშრომლობის და ინტერნაციონალიზაციის პოლიტიკა.
- მე-14 თავში წარმოდგენილია საქმიანობის უწყვეტობის უზრუნველყოფის სისტემა (ბიზნესპროცესების უწყვეტობის გეგმა).

3. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საგანმანათლებლო პროგრამები
 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სწავლების კონცეფცია და საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავების, განხორციელებისა და განვითარების პოლიტიკა წარმოდგენილია მე-7 თავში, კერძოდ:

- 7.1 ქვეთავში მიმოხილულია სწავლების კონცეფცია, რომელიც ეყრდნობა ლიბერალური განათლების პრინციპებს, აკადემიურ თავისუფლებას, კერძო სექტორთან მჭიდრო თანამშრომლობას, პრაქტიკული და კვლევითი უნარების განვითარებაზე დაფუძნებულ სწავლებას.
- 7.2 ქვეთავში მოცემულია საგანმანათლებლო პროგრამების სტრუქტურა და მათი დაგეგმვის, შემუშავებისა და განვითარების მექანიზმები.
- 7.3 ქვეთავში განხილულია, როგორც სასწავლო კურსების, ისე პროგრამების სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმები.
- 7.4 ქვეთავში მოცემულია სტუდენტთა აკადემიური მოსწრების მონიტორინგის შედეგები, რაც გამოიყენება სასწავლო პროცესის დაგეგმვასა და გაუმჯობესებისთვის.
- 7.6 ქვეთავში აღწერილია ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შემუშავების მეთოდოლოგია, რაც სტუდენტებს საშუალებას აძლევს შესაძლებლობებისა და ინტერესების გათვალისწინებით დაგეგმონ სასწავლო პროცესი.
- 7.7 ქვეთავში მოცემულია აკადემიური კალენდარი რის თანახმადაც ხდება სამივე საფეხურის პროგრამისთვის სასწავლო პროცესის დაგეგმვა.

4. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პერსონალი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პერსონალის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები, რაც უზრუნველყოფს საგანმანათლებლო პროცესისა და სტრატეგიული გეგმით განსაზღვრული აქტივობების განხორციელებას წარმოდგენილია შემდეგ ქვეთავებში:

- 7.5 ქვეთავში განხილულია პროგრამების მიხედვით აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის რაოდენობის განსაზღვრის მეთოდოლოგია. ასევე წარმოდგენილია თეორია-ტევადი საბაკალავრო პროგრამების, პრაქტიკა-ტევადი საბაკალავრო პროგრამების, თეორია-ტევადი სამაგისტრო პროგრამების, პრაქტიკა-ტევადი სამაგისტრო პროგრამების და სადოქტორო პროგრამების პერსონალის რაოდენობასთან მიმართებით განსაზღვრული სტრატეგიები.
- 9.1 ქვეთავში განხილულია, პერსონალის მართვის პოლიტიკა, რაც დაფუძნებულია პროფესიული უნარების (merit-based), სამართლიანობისა და კონკურენტულობის წახალისების პრინციპებზე. მიმოხილულია, პერსონალის მართვის პრინციპები, ადამიანური რესურსის სტრუქტურა, პერსონალის მოზიდვის, დასაქმებისა და შერჩევის პროცედურები და შესაბამისი რეგულაციები.
- 9.2 ქვეთავში განხილულია, პერსონალის პროფესიული განვითარების საკითხები რაც მოიცავს აკადემიური და პედაგოგიური პერსონალის ხელფასის ფორმირების პოლიტიკას, აკადემიური პერსონალის დატვირთვის პრინციპებს და პროფესიული განვითარების მექანიზმებს.
- 9.3 ქვეთავში წარმოდგენილია რაოდენობრივი მონაცემები საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში დასაქმებული პერსონალის შესახებ, მათ შორის პერსონალის განაწილება ასაკისა და სქესის მიხედვით.
- 9.4 ქვეთავში განხილულია პერსონალის საკვალიფიკაციო მოთხოვნები და სამუშაო აღწერილობები, რაც უზრუნველყოფს პოზიციებზე სათანადო კვალიფიკაციის მქონე კადრების დასაქმებას.

5. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტები და მათი მხარდაჭერის ღონისძიებები

- 10.1 ქვეთავი ეხება საგანმანათლებლო პროგრამების შესახებ დაინტერესებულ პირთა ინფორმირების მექანიზმებს და საზოგადოებასთან საურთიეროდ გამოყენებულ ძირითად საკომუნიკაციო არხებს.
- 10.2 ქვეთავი მოიცავს სტუდენტთა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვის მექანიზმებს, რაც არის გარანტირებული როგორც სამართლებრივად,

მარეგულირებელი დოკუმენტების მეშვეობით, ისე ინსტიტუციურად - სტუდენტების დეკანის არსებობით.

- 10.3 ქვეთავში განხილულია სტუდენტთა მხარდაჭერის მექანიზმები. წარმოდგენილია აკადემიურ პროცესთან დაკავშირებული საკონსულტაციო მომსახურების, კარიერული მხარდაჭერის სერვისების, ფინანსური მხარდაჭერის და სტუდენტური ინიციატივების ხელშეწყობის შესახებ ინფორმაცია. ასევე, წარმოდგენილია სოციალურად მონყვლადი სტუდენტების მხარდაჭერის ინსტრუმენტების შესახებ ინფორმაცია.
- 10.4 ქვეთავში მოცემულია სტუდენტთა დასაქმების ხელშეწყობის შესახებ ინფორმაცია. განხილულია თუ როგორ მოქმედებს ინსტიტუციური მონყობა დასაქმების ხელშეწყობის მიმართულებით, წარმოდგენილია კურსდამთავრებულთა გამოკითხვის შედეგები და დასაქმების მაჩვენებლები, აღწერილია თუ როგორ უზრუნველყოფს უნივერსიტეტი დამსაქმებელთა ხმას აკადემიურ სივრცეში რეგულარული კომუნიკაციის მეშვეობით და რა დადებითი გავლენა აქვს კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობას სტუდენტებისა და მომავალი კურსდამთავრებულების კარიერულ განვითარებაზე.

6. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის კვლევითი საქმიანობა

მე-12 თავი მთლიანად ეთმობა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის კვლევითი საქმიანობის, გამომცემლობისა და ინტერნაციონალიზაციის პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციას. განხილულია კვლევითი მისია, უნივერსიტეტის, როგორც ფუნდამენტური და/ან გამოყენებითი კვლევების, შემოქმედებითი, სამემსრულებლო საქმიანობის ინსტიტუციის განვითარების სტრატეგია უნივერსიტეტის კვლევითი ერთეულები. აღწერილია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო-კვლევითი ნაწილის სტრუქტურა, კვლევითი ინსტიტუტები, ლაბორატორიები, კოლექციები და საცდელი საველე ბაზები. განხილულია კვლევის მხარდაჭერის მექანიზმები და უნივერსიტეტის სამეცნიერო კვლევით/სახელოვნებო-შემოქმედებით საქმიანობაში ახალგაზრდა კადრების მოზიდვისა და ჩართვის სტრატეგია. აღწერილია კვლევითი საქმიანობის შეფასების მექანიზმები.

7. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მატერიალური, საინფორმაციო და ფინანსური რესურსები

- 13.1 ქვეთავი მოიცავს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მისიით განსაზღვრული საქმიანობის ეფექტიანად წარმართვისთვის აუცილებელი მატერიალური რესურსის და ინფრასტრუქტურის განვითარების მიდგომების შესახებ ინფორმაციას. განხილულია კახა ბენდუქიძის კამპუსის ტერიტორიაზე არსებული ინფრასტრუქტურა, მათ შორის, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებზე გათვლილი ინფრასტრუქტურა. აღწერილია სანიტარული ნორმების დაცვის, ხანძარსა და სანაღმდეგო უსაფრთხოების, სამედიცინო დახმარების აღმოჩენისა და წესრიგის დაცვის მექანიზმები. განხილულია გათბობის, ვენტილაციის, ელექტრომომარაგების სისტემები და შენობა-ნაგებობის უსაფრთხოების შესახებ ინფორმაცია.
- 13.2 ქვეთავში წარმოდგენილია საბიბლიოთეკო რესურსების შესახებ ინფორმაცია. აღწერილია თუ როგორ უწყობს ხელს ბიბლიოთეკაში არსებული გარემო, რესურსები და მომსახურება სასწავლო და კვლევითი საქმიანობის ეფექტურ განხორციელებას. განხილულია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის მისია და ამოცანები შემდეგი მიმართულებებით: საბიბლიოთეკო კოლექციების განვითარება, ელექტრონული კატალოგის დახვეწა, ელექტრონული სამეცნიერო ბაზების მართვა, ბიბლიოთეკის ინფრასტრუქტურული მოწყობა, ბიბლიოთეკის პერსონალის პროფესიული ზრდა და საბიბლიოთეკო სერვისების განვითარება.
- 13.3 ქვეთავში მოცემულია საინფორმაციო რესურსის შესახებ ინფორმაცია. განხილულია საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის მოვალეობები, IT ინფრასტრუქტურის ადმინისტრირების, უწყვეტი ფუნქციონირების/ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფისა და განვითარების მიმართულებით. აღწერილია კრიტიკული საინფორმაციო ტექნოლოგიების სერვისები, ინფრასტრუქტურა და მათი უზრუნველყოფისა და განვითარების მექანიზმები.
- 13.4 ქვეთავში განხილულია ფინანსური რესურსის შესახებ ინფორმაცია და მიმოხილულია ფინანსური მდგომარეობა და უნივერსიტეტის გრძელვადიანი ფინანსური მდგრადობის უზრუნველსაყოფი მექანიზმები.

1. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის დევიზი, მისია და ხედვა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი არის არასამეწარმეო (არაკომერციული) საქველმოქმედო ორგანიზაციის, ცოდნის ფონდის მიერ დაფუძნებული უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება.

დამფუძნებლის, კახა ბენდუქიძის მიერ ცოდნის ფონდისათვის შერჩეული სამართლებრივი სტატუსიდან გამომდინარე, ფონდის დამფუძნებელს, პარტნიორსა თუ დირექტორს შეუძლია ფონდში მხოლოდ ინვესტირება, მაგრამ არ შეუძლია მისი ქონებითა და შემოსავლით სარგებლობა ან სარგებლის მიღება. ცოდნის ფონდის შემოსავალი და ქონება ემსახურება განათლებისა და კვლევის განვითარებას.

შესაბამისად, უნივერსიტეტის ბენეფიციარები არიან ცოდნის მიმღებები - უშუალოდ სტუდენტები და, ამავე დროს, ქვეყანაში განათლების და კვლევის დონის გაუმჯობესების გზით, მთელი საზოგადოება.

დევიზი

უნივერსიტეტის დევიზია: ცოდნა, შრომა, თავისუფლება

ლათინურად: Scientia, Labor, Libertas

მისია

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მისიაა:

- უზრუნველყოს სწავლის, სწავლებისა და კვლევის საუკეთესო გარემო და ეს შესაძლებლობა ხელმისაწვდომი გახადოს გამორჩეული ახალგაზრდებისთვის, რათა მათ შეძლონ სათანადო განათლების მიღება და შეძენილი უნარების საფუძველზე დააკმაყოფილონ პროფესიული მოთხოვნები; განივითარონ კრიტიკული აზროვნება, რათა ახალი იდეებითა და აღმოჩენებით შეძლონ თვითრეალიზაცია და მონაწილეობა მიიღონ შემეცნების საზოგადო პროცესში.
- სტუდენტებს ჩამოუყალიბოს თავისუფალ და კრიტიკულ აზროვნებაზე დაფუძნებული ღირებულებები, რათა მათ შეძლონ სხვადასხვა გარემოში ორიენტირება და ადაპტირება, მნიშვნელოვანი გადანაცვეტილებების მიღება და იმ გამოწვევებისადმი შემოქმედებითი მიდგომა, რომელთაც მათ თანამედროვე, სწრაფად ცვალებადი სამყარო სთავაზობს.

- აკადემიურ და კვლევით პერსონალს შეუქმნას მოტივაცია და ინსტიტუციური გარემო მუდმივი განვითარების და ახალი ცოდნის შექმნისათვის სტუდენტებისათვის გადასაცემად და საზოგადოებისათვის გასაზიარებლად.
- გააჩნდეს კვლევების განხორციელების კარგად განვითარებული და ეფექტიანი ინფრასტრუქტურა, ინსტიტუციური და მართვის სისტემა.
- უზრუნველყოს სწავლება და სწავლა ქართულ ენაზე, რათა ამ გზით ხელი შეუწყოს ქართული ენის, როგორც სამეცნიერო და საკომუნიკაციო ენის, განვითარებას.
- იყოს ორიენტირებული სტუდენტების ინტერესებსა და მათ შემდგომ წარმატებაზე.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ამჟამინდელ და მომავალ სტუდენტებს გზას უხსნის თავისუფალი შემეცნებისაკენ და შესაძლებლობას აძლევს მათ უმაღლესი განათლების საფეხურის დონის შესაბამისად:

- ესმოდეო, რა არის ბუნება, საზოგადოება, ადამიანი და ხელოვნება.
- შეეძლოთ რაოდენობრივი აზროვნება.
- შეეძლოთ საკუთარი აზრის პროფესიულად და აკადემიურად გამართულად ზეპირად და წერილობით გადაცემა.
- ახალი ცოდნის შესაძენად და შესაქმნელად მიმართონ კრიტიკულ და ანალიტიკურ აზროვნებას.
- მორალური ღირებულებების საფუძველზე მიიღონ ეთიკური გადაწყვეტილებები.
- აღიარებდნენ სამყაროს და საზოგადოების მრავალფეროვნებას და იყვნენ ტოლერანტული.

ხედვა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი სტუდენტებსა და მათ წარმატებაზე, კვლევებსა და ტრადიციების განახლებაზე ორიენტირებული, მაღალი რეპუტაციის უმაღლესი მულტიპროფილური სასწავლო დაწესებულებაა და უმაღლესი განათლების ერთ-ერთი ლიდერია.

უმაღლესი განათლების სამივე დონეზე, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პროგრამები ეყრდნობა ლიბერალური და კლასიკური განათლების პრინციპებს, სტუდენტებს უვითარებს როგორც შემოქმედებით და კრიტიკულ აზროვნებას, ასევე პრაქტიკულ უნარებს. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი არ შემოიფარგლება აგრარული დისციპლინებით და ავითარებს სწავლებას სხვა დისციპლინებშიც, ადამიანური და მატერიალური რესურსების შესატყვისად, ხარისხიანი განათლების საჭიროების გათვალისწინებით და მრავალპროფილური უნივერსიტეტის უპირატესობების უზრუნველსაყოფად.

2. არსებული მდგომარეობის მოკლე მიმოხილვა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი საქართველოს საგანმანათლებლო სივრცის ერთ-ერთი ლიდერია. უნივერსიტეტი გამოირჩევა მდგრადობით, მაღალი ხარისხის სწავლებით, კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაღალი მაჩვენებლით და აქვს თანამედროვე სასწავლო გარემო.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი არის ერთიან ეროვნულ გამოცდებში მაღალი შედეგების მქონე აბიტურიენტთა არჩევანი. 2023 წელს უნივერსიტეტში მოხვედრილი აბიტურიენტების საშუალო ქულა იყო 1990.61.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მაღალი ხარისხის სწავლების დამადასტურებელია კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაჩვენებელი. 2024 წლის მონაცემების მიხედვით უმაღლესი განათლების სამივე დონის კურსდამთავრებულთა 93% დასაქმებულია.

სკოლები

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს ხუთი სკოლა. ესენია:

- აგრონომიისა და ლანდშაფტის მენეჯმენტის სკოლა
- საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების და ბიოტექნოლოგიის სკოლა
- ვეტერინარული მედიცინის სკოლა
- ბიზნესის სკოლა
- საინჟინრო ტექნოლოგიის სკოლა

საგანმანათლებლო პროგრამები

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ხორციელდება შემდეგი აკრედიტებული საგანმანათლებლო პროგრამები:

საბაკალავრო პროგრამები

- აგრონომიის საბაკალავრო პროგრამა
- ლანდშაფტის მენეჯმენტის, საპარკო და სატყეო საქმის საბაკალავრო პროგრამა
- ქიმიის საბაკალავრო პროგრამა
- ბიოლოგიის საბაკალავრო პროგრამა
- სასურსათო ტექნოლოგიის საბაკალავრო პროგრამა
- მევენახეობა-მელვინეობის საბაკალავრო პროგრამა
- ბიზნესის ადმინისტრირების საბაკალავრო პროგრამა

- თავისუფალი მეცნიერებების საბაკალავრო პროგრამა
- ელექტრონული და კომპიუტერული ინჟინერიის საბაკალავრო პროგრამა
- მექანიკის ინჟინერიის საბაკალავრო პროგრამა
- მშენებლობის საბაკალავრო პროგრამა

ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამები

- ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამა

მომზადების პროგრამები

- ვეტერინარის მომზადების პროგრამა

სამაგისტრო პროგრამები

- აგრარული მეცნიერებების სამაგისტრო პროგრამა
- ელექტრონული და კომპიუტერული ინჟინერიის სამაგისტრო პროგრამა
- მშენებლობის სამაგისტრო პროგრამა
- საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების ერთობლივი სამაგისტრო პროგრამა თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტთან ერთად

სადოქტორო პროგრამები

- აგრარული მეცნიერებების სადოქტორო პროგრამა
- ინჟინერიის სადოქტორო პროგრამა
- მექანიკის ინჟინერიის სადოქტორო პროგრამა
- ბიოლოგიის ერთობლივი სადოქტორო პროგრამა თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტთან ერთად
- ფიზიკის ერთობლივი სადოქტორო პროგრამა თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტთან ერთად
- ქიმიის ერთობლივი სადოქტორო პროგრამა თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტთან ერთად

სტუდენტთა საერთო რაოდენობა

2024 წლის ივნისის მდგომარეობით, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აქტიურ სტუდენტთა რაოდენობა უმაღლესი განათლების სხვადასხვა საფეხურზე შემდეგია:

- საბაკალავრო - 1 511 სტუდენტი
- სამაგისტრო - 210 სტუდენტი
- ერთსაფეხურიანი (ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამა) - 145

- სადოქტორო - 32 სტუდენტი

სასერტიფიკატო პროგრამები:

- მზარეულის სასერტიფიკატო პროგრამა
- კონდიტერის სასერტიფიკატო პროგრამა
- კულინარია და რესტორნის მენეჯმენტის სასერტიფიკატო პროგრამა
- მევენახეობა-მელვინეობის სასერტიფიკატო პროგრამა
- სურსათის უვნებლობის მენეჯმენტის სასერტიფიკატო პროგრამა
- ვეტერინარი ტექნიკოსის სასერტიფიკატო პროგრამა
- კენკროვანი კულტურების წარმოების სასერტიფიკატო პროგრამა

2.1 სასწავლო-კვლევითი ერთეულები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტს გააჩნია 14 კვლევითი ინსტიტუტი, რომელთა შემადგენლობაში ჯამში 26 კვლევითი ლაბორატორიაა.

უნივერსიტეტში ასევე ფუნქციონირებს 7 დამოუკიდებელი სამეცნიერო ლაბორატორია, 2 დიაგნოსტიკური ლაბორატორია და 30-მდე სასწავლო ლაბორატორია. გარდა ამისა, უნივერსიტეტს გააჩნია სამი საცდელი-კვლევითი ბაზა და ხუთი კოლექცია, რომლებშიც ათასობით სხვადასხვა ნიმუში ინახება. უნივერსიტეტში ასევე განთავსებულია ვეტერინარული კლინიკა - Veterinarium, საქართველოს კულინარიის აკადემია და მევენახეობა-მელვინეობის აკადემია.

2.1.1 კვლევითი ინსტიტუტები

ქიმიისა და მოლეკულური ინჟინერიის ინსტიტუტი

ქიმიისა და მოლეკულური ინჟინერიის ინსტიტუტი დაარსდა 2014 წელს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე. ინსტიტუტის თანამშრომლების მიერ შექმნილია პოლიმერების სინთეზის ახალი პოლიკონდენსაციური მეთოდები ცნობილი „გააქტიურებული“ და „სილილური“ პოლიკონდენსაციების სახელწოდებით. აღნიშნული მეთოდების გამოყენებით მიღებულია პრაქტიკულად ყველა ძირითადი კლასის ჰეტეროჯაჭვური პოლიმერი: პოლიამიდები, პოლიესტერები, პოლიურეთანები, პოლიმარდოვანები, პოლიჰეტეროარილენები და სხვა. ინსტიტუტში ფუნქციონირებს ერთი ლაბორატორია:

- მოლეკულური ინჟინერიის ლაბორატორია

სერგი ღურმიშიძის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი

სერგი ღურმიშიძის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი შეიქმნა 1973 წელს, თავიდან როგორც საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მცენარეთა ბიოქიმიის ინსტიტუტი, სადაც მიმდინარეობდა საქართველოს მრავალფეროვანი მცენარეებისა და მიკროორგანიზმების გენომის, აზოტის ფიქსაციისა და ასიმილაციის ფერმენტების, მეორეული მეტაბოლიტების, მცენარეების მიერ გარემოს დამაბინძურებელი სხვადასხვა კლასის ორგანული დამაბინძურებლების დეტოქსიკაციის მექანიზმების შესწავლა; სხვადასხვა ტაქსონომიური ჯგუფის მიკროორგანიზმების ბიოსინთეზური და ბიოდეგრადაციული პოტენციალის კვლევა, სამრეწველო დანიშნულების ფერმენტების პროდუცენტების შერჩევა და ფერმენტების ტექნიკური პრეპარატების მიღება-დახასიათება. 2012 წელს ინსტიტუტი შეუერთდა აგრარულ უნივერსიტეტს. დღეს ინსტიტუტის ოთხ ლაბორატორიასა და ერთ ჯგუფში მიმდინარეობს ახალი, ინოვაციური კვლევები, რომლებიც ეხება ძირითად ტექნოლოგიურად მომქმედ აგენტებად ფერმენტების, მიკროორგანიზმების და მცენარეების გამოყენებას:

- მცენარეთა ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ლაბორატორია
- ბიოლოგიური ჟანგვის ლაბორატორია
- პროკარიოტები და საფუვრების ლაბორატორია
- ბიოტექნოლოგიის ლაბორატორია
- მცენარეთა ბიოტექნოლოგიის ჯგუფი

ენტომოლოგიის ინსტიტუტი

ინსტიტუტი შეიქმნა 2013 წელს სამი ინსტიტუციის გაერთიანების შედეგად. იგი აერთიანებს ყოფილ მეფუტკრეობის, მებარეშუმეობის ინსტიტუტებსა და ენტომოლოგიისა და ბიოკონტროლის კვლევით ცენტრს. ამჟამად ინსტიტუტში ფუნქციონირებს სამი ლაბორატორია:

- მეფუტკრეობის ლაბორატორია
- მებარეშუმეობის ლაბორატორია
- ფეხსახსრიანთა ლაბორატორია

მოლეკულური გენეტიკის ინსტიტუტი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მოლეკულური გენეტიკის ინსტიტუტი დაარსდა 2013 წლის 24 აპრილს სერგი ღურმიშიძის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტის მოლეკულური გენეტიკის ლაბორატორიის ბაზაზე. ინსტიტუტის თანამშრომლებს დიდი გამოცდილება აქვთ ცოცხალი ორგანიზმების გენომის ორგანიზაციის, განსაკუთრებით კი, სატელიტური დნმ-სა და

ქლოროპლასტური დნმ-ის შესწავლაში. ინსტიტუტში ფუნქციონირებს მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ბანკი (გენბანკი) და ერთი ლაბორატორია:

- მცენარეებისა და ცხოველების გენომიქსის ლაბორატორია

მევენახეობისა და მეღვინეობის ინსტიტუტი

საქართველომ მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა მსოფლიო მებალეობის, მევენახეობის და მეღვინეობის განვითარებაში. 1890 წელს დაარსებული მებალეობის, მევენახეობის და მეღვინეობის ინსტიტუტი საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს შეუერთდა 2012 წელს. ინსტიტუტის ერთ-ერთი მისიაა საქართველოს სინამდვილეში შემოიტანოს და გამოსცადოს მსოფლიო მეცნიერული სიახლეები და ინოვაციური ტექნოლოგიები. ინსტიტუტში ფუნქციონირებს სამი ლაბორატორია:

- მეღვინეობა-მევენახეობის და სადეგუსტაციო ლაბორატორია
- მევენახეობის ლაბორატორია
- მეღვინეობის ლაბორატორია

მიხეილ საბაშვილის ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიის და მელიორაციის ინსტიტუტი

მიხეილ საბაშვილის ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიის და მელიორაციის ინსტიტუტი ერთ-ერთი წამყვანი და თავისი მიღწევებით ცნობილი სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტია საქართველოში, რომელიც 1946 წელს შეიქმნა. 2013 წელს ინსტიტუტი შეუერთდა საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს და წარმატებით აგრძელებს ტრადიციულ საქმიანობას. ინსტიტუტის საქმიანობის ძირითადი მიმართულებებია:

- ნიადაგების გენეზისის, ევოლუციის და კლასიფიკაციის საკითხების შესწავლა.
- ნიადაგების რაციონალურად გამოყენების, ნაყოფიერების შენარჩუნებისა და დაცვის მექანიზმების შემუშავება.
- ნიადაგური საფარის შესწავლა, სხვადასხვა დანიშნულების რუკების შედგენა
- სამეცნიერო კვლევების საფუძველზე სარეკომენდაციო წინადადებების შემუშავება.
- სამეცნიერო კონფერენციებში მონაწილეობა/ორგანიზება, სამეცნიერო გრანტებში მონაწილეობა, ახალგაზრდა კადრების მომზადება.

ინსტიტუტში ფუნქციონირებს ერთი ლაბორატორია:

- აგროქიმიისა და ნიადაგმცოდნეობის ლაბორატორია

მეცხოველეობის ინსტიტუტი

მეცხოველეობის ინსტიტუტი აგრარულ უნივერსიტეტს შემოუერთდა 2011 წელს. ინსტიტუტი არის სამეცნიერო – სასწავლო ცენტრი, რომლის მიზანს წარმოადგენს ფუნდამენტური და გამოყენებითი კვლევების საფუძველზე ახალი ინოვაციური ცოდნის შექმნა, მაღალკვალიფიციური სპეციალისტების მოსამზადებლად. ინსტიტუტი უზრუნველყოფს ახალი ინოვაციური ტექნოლოგიების შექმნის და არსებული ტექნოლოგიების გაუმჯობესების მეცნიერული კვლევის ორგანიზაციას, როგორც სასოფლო – სამეურნეო ცხოველთა სელექციის, მოშენების, ცხოველთა კვების, მოვლა-შენახვის ასევე მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოების მიმართულებით. ინსტიტუტში ფუნქციონირებს ერთი ლაბორატორია:

- საკვებწარმოების ლაბორატორია

უჯრედული და მოლეკულური ბიოლოგიის ინსტიტუტი

უჯრედული და მოლეკულური ბიოლოგიის ინსტიტუტის შემადგენლობაში შედის ორი ლაბორატორია: ქრომატინის ბიოლოგიის ლაბორატორია და უჯრედული იმუნოლოგიის ლაბორატორია.

ქრომატინის ბიოლოგიის ლაბორატორიაში კვლევები მიმდინარეობს ორი ძირითადი მიმართულებით:

- In silico გენერირებული კათიონური ანტიმიკრობული პეპტიდების (CAMP) გრამ დადებით და გრამ უარყოფით ბაქტერიებზე მოქმედების მოლეკულური და უჯრედული მექანიზმების შესწავლა.
- გენოტოქსიკური ანტისიმსივნიური პრეპარატების მიერ გამოწვეული დნმ-ის დაზიანების და მისი რეპარაციის მოლეკულური მექანიზმების შესწავლა.

უჯრედული იმუნოლოგიის ლაბორატორიაში კვლევა მიმდინარეობს შემდეგი თემატიკების ფარგლებში:

- არა-ალკოჰოლური ცხიმოვანი ღვიძლის in vitro მოდელის გამოყენებით ცხიმების მეტაბოლიზმზე რეგულატორიის გავლენის შესწავლა.
- ლეიცინის საფუძველზე ფსევდო-პროტეინული ფირების შესწავლა ბიოსამედიცინოამოცანებისათვის გამოყენების მიზნით.
- ბაქტერიოფაგების ფარმაკოლოგიის, იმუნობიოლოგიური თვისებების და ექსპერიმენტული ფაგოთერაპიის ეფექტურობის შესწავლა.

მიკრობული ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიკრობული ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი დაარსდა 2019 წელს. ინსტიტუტი აღიარებულია როგორც ერთ-ერთი წამყვანი კვლევითი ერთეული, რომელიც ახორციელებს ფართო პროფილის ფუნდამენტურ და გამოყენებით კვლევებს. გარდა ამისა, მიკრობული ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტის მისიას წარმოადგენს მომავალი მეცნიერების და კვლევითი ლიდერების მომზადება, რათა უზრუნველყოს მათი კომპეტენტურობა აკადემიურ და ინდუსტრიულ კვლევებში. ინსტიტუტში ფუნქციონირებს ერთი ლაბორატორია:

- მცენარეული სუბსტრატების ბიოკონვერსიის ლაბორატორია

იულონ ლომოურის მიწათმოქმედების ინსტიტუტი

იულონ ლომოურის მიწათმოქმედების ინსტიტუტი ამუშავებს და ავრცელებს ახალ, გაუმჯობესებულ ტექნოლოგიებს, რომელიც გამოიყენება მინდვრისა და ბოსტნეული კულტურების წარმოებაში. ეს ტექნოლოგიები ხელს უწყობენ როგორც სასოფლო-სამეურნეო კულტურების პროდუქტიულობისა და წარმოების კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას, ისე ბუნებრივი რესურსების დაცვასა და რაციონალურ გამოყენებას. ინსტიტუტში ფუნქციონირებს ერთი ლაბორატორია:

- აგრონომიული და სასელექციო ლაბორატორია.

ვასილ გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტი

ვასილ გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტი აგრარულ უნივერსიტეტს შემოუერთდა 2010 წელს. ინსტიტუტის მიერ შემუშავებულია საქართველოს სატყეო სექტორში მოქმედი ძირითადი მეთოდოლოგიები და ინსტრუქციები, მათ შორის ტყეების ინვენტარიზაციის, ტყის დაცვის, სატყეო სამეურნეო ღონისძიებების დაგეგმვისა და განხორციელების შესახებ, აგრეთვე შედგენილია ტყის შემქმნელი ძირითადი მერქნიანი სახეობების ზრდის მსვლელობისა და აღნაგობის ცხრილები და სხვა. ინსტიტუტი ტრადიციულად ორიენტირებულია მთის ტყეების ფუნდამენტური და გამოყენებითი კვლევების განხორციელების კუთხით, ამავედროულად ავითარებს ახალ მიმართულებებს, რომელიც შეესაბამება ტყის კვლევითი ორგანიზაციების საერთაშორისო კავშირის (IUFRO) ტყის კვლევის მიმართულებების კლასიფიკატორს. აგრეთვე ახორციელებს საკონსულტაციო და საექსპერტო მომსახურებას. ინსტიტუტში ფუნქციონირებს სამი ლაბორატორია:

- მწერთა პათოგენების კვლევის ლაბორატორია
- ტყის დაცვის ბიოკონტროლის ლაბორატორია
- დენდროლაბორატორია

ლევან ყანჩაველის მცენარეთა დაცვის ინსტიტუტი

ლევან ყანჩაველის მცენარეთა დაცვის ინსტიტუტი საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს შეუერთდა 2011 წელს. ინსტიტუტის ბიოლოგიური კონტროლის განყოფილების კვლევის ძირითადი მიმართულებებია:

- სასოფლო სამეურნეო კულტურებისა და დეკორატიული მცენარეების ბიოლოგიური დაცვის შესწავლა ღია და დახურულ გრუნტში.
- მავნე მწერების პოპულაციებში რიცხოვნობის მარეგულირებელი ბუნებრივი მტრების, ადგილობრივი, თუ ინტროდუცირებული ენტომოფაგები.
- მტაცებლები და პარაზიტები, ენტომოპარაზიტული ნემატოდები, პათოგენური მიკროორგანიზმები.
- ბაქტერიები, სოკოები, ვირუსები და სხვ.) ძიება, გამოვლენა, მათი იზოლირება და იდენტიფიკაცია. კულტურების კოლექციის შექმნა. სელექციური შტამების რეპროდუქცია, ბიოლოგიური ეფექტურობის დადგენა ლაბორატორიასა და საველე პირობებში. მავნე მწერების ფენოლოგიური კალენდრების შედგენა/დაზუსტება სხვადასხვა აგროცენოზისთვის.
- ბიოტექნიკური საშუალებების (ფერომონიანი და წებოვანი დამჭერები), ახალი თაობის ბიორაციონალური პესტიციდების გამოცდა, მათი მოქმედების შესწავლა აგროცენოზის მავნე და სასარგებლო კომპონენტებზე.
- ბიოკულტურების მიკროსკოპული გამოკვლევები თანამედროვე მიკროსკოპული ტექნიკის გამოყენებით (სინათლის, ინვერტული, სტერეო).
- მავნე ორგანიზმების ინტეგრირებული მართვის (IPM) შემუშავება, ახალი ტექნოლოგიების გამოყენება აგროცენოზის კომპონენტებზე მოქმედების შესწავლით.
- ადგილობრივი ნედლეულის საფუძველზე მცენარეთა ბიოლოგიური, მიკრობიოლოგიური დაცვის ახალი პრეპარატების წარმოების შემუშავება.

ინსტიტუტში ფუნქციონირებს ერთი ლაბორატორია:

- ბიოკონტროლის ლაბორატორია

კონსტანტინე ამირეჯიბის ინჟინერიის ინსტიტუტი

კონსტანტინე ამირაჯიბის ინჟინერიის ინსტიტუტში მიმდინარეობს ტრადიციული აგროსაინჟინრო მიმართულებების კვლევები, რომლებსაც ბოლო წლებში დაემატა კვლევები ინჟინერიის ისეთი მიმართულებებით, როგორიცაა: ავტომატიზაცია და მართვის სისტემები, რომლებიც ემყარებიან ელექტრონული და კომპიუტერული ინჟინერიისა და რობოტიკის მიმართულებებით კვლევებს; მექანიკის ინჟინერია და ტექნოლოგიები; სამოქალაქო ინჟინერია და შენობა-ნაგებობები.

ჩაის, სუბტროპიკული კულტურებისა და ჩაის მრეწველობის ინსტიტუტი

ინსტიტუტი დაფუძნდა 1930 წელს სპეციალურად შექმნილ დასახლებაში ანასეულში, ქ. ოზურგეთში, შავი ზღვის სანაპიროდან 20 კმ-ის დაშორებით. ფაქტობრივად საქმიანობს 1901 წლიდან ოზურგეთის საყრდენი პუნქტის დაარსების პერიოდიდან. ინსტიტუტის მრავალპროფილიანი კვლევები საფუძვლად დაედო ჩაის, ციტრუსოვანთა და სუბტროპიკული ხეხილოვანი კულტურების მაღალი და სტაბილური მოსავლის მიღებას და გადამამუშავებელი ინდუსტრიის განვითარებას. 2011 წლიდან ინსტიტუტი თავის საქმიანობას აგრძელებს ა(ა)იპ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის შემადგენლობაში. ინსტიტუტში ფუნქციონირებს ოთხი ლაბორატორია:

- მცენარეთა სელექციის ლაბორატორია
- აგროსაინჟინრო ლაბორატორია
- ანასეულის აგროქიმიისა და ნიადაგმცოდნეობის ლაბორატორია
- მცენარეთა დაცვის ლაბორატორია

2.1.2 დამოუკიდებელი სამეცნიერო და დიაგნოსტიკური ლაბორატორიები

2.1.2.1. დამოუკიდებელი სამეცნიერო ლაბორატორიები

სურსათის ტექნოლოგიის ლაბორატორია

ლაბორატორიის მისიაა სოფლის მეურნეობის ნედლეულის შენახვისა და გადამამუშავების ძირითადი ბიოქიმიური და ტექნოლოგიური პროცესების კვლევა; ამ დარგში თანამედროვე ინოვაციური მეთოდების გაცნობა/შესწავლა და ადგილობრივ პროდუქციაზე ადაპტაცია; სამეცნიერო პროექტების წარდგენა საფინანსო ორგანიზაციებში დაფინანსების მოსაპოვებლად; მეწარმეების საპროექტო-ტექნიკური მომსახურება; ბაკალავრებისა და მაგისტრების ჩართვა სამეცნიერო კვლევებში; დოქტორანტების მომზადება; სამეცნიერო პუბლიკაციებისა და საკონფერენციო მოხსენებების მომზადება. ლაბორატორიის კვლევების ძირითად მიმართულებას წარმოადგენს:

- სურსათის ბიოლოგიურად აქტიური ნაერთების (პოლიფენოლები, პექტინები) კვლევა.
- ახალი სასურსათო პროდუქტების (ფუნქციური საჭმელები და სასმელები) შექმნა და განვითარება.
- ხილისა და ბოსტნეულის შენახვის ტექნოლოგია.
- სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გადამამუშავების მეთოდების მეცნიერული კვლევა.

- პირველად პროდუქტებში არსებული სასარგებლო ნივთიერებების შენარჩუნების ან/და კვებითი ღირებულებების გაუმჯობესების და უნარჩუნო წარმოების გათვალისწინებით, ტექნოლოგიების შემუშავება.

მიკოლოგიის და მცენარეთა პათოლოგიის ლაბორატორია

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიკოლოგიის და მცენარეთა პათოლოგიის ლაბორატორიის შექმნას საფუძვლად დაედო პროექტის განხორციელება („საქართველოს მე-19 საუკუნის მიკოლოგიური ჰერბარიუმი და მიკრომიცეტების შტამების ცოცხალი კოლექცია და მისი შენარჩუნებისა და განახლების პერსპექტივები“), რომლის ფარგლებშიც მოხდა ისტორიული მნიშვნელობის მიკოლოგიური კოლექციების განახლება, მონესრიგება და ახალი ნიმუშებით შევსება და გაციფრება. მცენარეთა პათოლოგია ინტერდისციპლინარული დარგია, რომელიც მოიცავს ბოტანიკას, მიკრობიოლოგიას, მემცენარეობას, ნიადაგმცოდნეობას, ეკოლოგიას, გენეტიკას, ბიოქიმიას, მოლეკულურ ბიოლოგიას და ფიზიოლოგიას. მიკოლოგიის და მცენარეთა პათოლოგიის ლაბორატორიის მისიაა სოკოების ბიომრავალფეროვნების შესწავლა და სოფლის მეურნეობის თვალსაზრისით მნიშვნელოვან მცენარეთა დაავადებების მართვასთან და კონტროლთან დაკავშირებული პრობლემების გადაჭრა. ლაბორატორიის კვლევითი პროგრამა ეხება როგორც გამოყენებითი საველე კვლევებს, ასევე ძირითად ფუნდამენტურ მეცნიერებას და მოიცავს ორ ძირითად მიმართულებას:

- მცენარეთა პათოგენი, მიკოპარაზიტი, ენდოფიტი, მიკორიზული და საჭმელი სოკოების ბიომრავალფეროვნების შესწავლა და წმინდა კულტურების კოლექციის შექმნა; საჰერბარიუმო მასალების მომზადება, შენახვა და არსებული კოლექციების პრაქტიკული მიზნებისთვის გამოყენების შესწავლა.
- ბიოტური და აბიოტური სტრესების მიმართ მცენარეთა გამძლეობის შესწავლა და დაავადებების მიმართ გამძლე ადგილობრივი ჯიშების ფენოტიპირება და გენოტიპირება.

საინჟინრო პოლიმერების ლაბორატორია

ლაბორატორიაში მიმდინარე კვლევები ფოკუსირებულია ახალი იონომერების სინთეზსა და კვლევაზე, რომელთა გამოყენების ძირითად სფეროს წარმოადგენს პროტონგამტარ მემბრანიანი საწვავი ელემენტები და ელექტროლიზერები. გუნდის მიზანს წარმოადგენს, როგორც ახალი პოლიმერების სინთეზი, ასევე მათ სტრუქტურასა და თვისებებს შორის კავშირის დადგენა. კვლევის ძირითად ობიექტებია არომატული ტიპის პოლიმერები, რომელთა სინთეზისათვის მონომერებიდან დაწყებული გამოიყენება სხვადასხვა ტიპის რეაქციები. მიღებული

მასალებისგან ხდება ახალი მემბრანების დამზადება და მათი შემდგომი კვლევა. კვლევის ერთ-ერთ მთავარ ობიექტს წარმოადგენს სულფირებული პოლი (ფენილენ სულფონები), რომელთაც მაღალ პროტონგამტარობასთან ერთად გააჩნიათ მაღალი თერმოჟანგვითი მდგრადობა და დესულფირებისადმი სტაბილურობა. აღნიშნული ტიპის იონომერების მიმართულებით ჯგუფს გააჩნია უნიკალური გამოცდილება. მიღებული მასალების კვლევის კომპლექსურობიდან გამომდინარე, ჯგუფი ძალიან მჭიდროდ თანამშრომლობს რამდენიმე ინსტიტუციასთან: მყარი სხეულების კვლევის მაქს პლანკის ინსტიტუტი (შტუტგარტი, გერმანია), ჰან-შიკარდის კვლევითი ინსტიტუტი (ფრაიბურგი, გერმანია) და ბადენ-ვურტემბერგის მზის ენერგიისა და წყალბადის კვლევითი ცენტრი (ულმი, გერმანია).

ქიმიის ტექნოლოგიური ლაბორატორია

ქიმიის ტექნოლოგიურ ლაბორატორიას გააჩნია სამეცნიერო - კვლევით, ანალიზურ და ტექნოლოგიურ პროექტებზე მუშაობის მრავალწლიანი გამოცდილება. ლაბორატორია აღჭურვილია როგორც არაორგანული, ორგანული და პოლიმერული ნაერთების სინთეზის, ისე ნივთიერებათა ანალიზის სათანადო აღჭურვილობით. ლაბორატორია ფართოდ არის ჩართული უნივერსიტეტის სამეცნიერო-კვლევით და სასწავლო პროცესებში. ლაბორატორიაში მაგისტრანტები და დოქტორანტები მუშაობენ კვლევით პროექტებზე, ხოლო ბაკალავრები ასრულებენ კვლევით ჯუნიორ და სინიორ პროექტებს. სერვისები მოიცავს როგორც კვლევას, ისე კონსალტინგს, კერძოდ:

- არაორგანული, ორგანული, პოლიმერული ნაერთების სინთეზი
- ნივთიერებების გამოყოფა
- ნივთიერებების გასუფთავება
- ნაერთების იდენტიფიკაცია
- საწარმოო ტექნოლოგიების შემუშავება, მოდიფიცირება, ოპტიმიზაცია
- მასალების ტექნიკური პარამეტრების განსაზღვრა
- კონსალტინგი

ვეტერინარული კლინიკური ლაბორატორია

ვეტერინარული კლინიკური ლაბორატორია, რომელიც ფუნქციონირებს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ვეტერინარულ კლინიკასთან Veterinarium-თან, მრავალი წელია ახორციელებს ლაბორატორიულ მომსახურებას და მომხმარებელს სთავაზობს ანალიზების ფართო სპექტრს, ჩართულია კვლევით და სამეცნიერო საქმიანობაში. ლაბორატორია აღჭურვილია თანამედროვე ანალიზატორებით, უზრუნველყოფილია ხარისხის კონტროლის სისტემებით

კვლევის ყველა ეტაპზე. ლაბორატორია აქტიურადაა ჩართული უნივერსიტეტის სამეცნიერო-კვლევით და სასწავლო პროცესში, ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამის და სასერტიფიკატო პროგრამის სტუდენტებს უტარდებათ ლაბორატორიული მეცადინეობები, სრულდება საგრანტო თემების შესაბამისი ნაწილი. ლაბორატორიის მიერ მოწოდებული სერვისებია:

- ჰემატოლოგიური კვლევები
- ზოგადკლინიკური კვლევები
- კლინიკურ-ბიოქიმიური კვლევები
- ჰემოსტაზის სისტემის კვლევა
- იმუნოფერმენტული კვლევები
- ციტოლოგიური/ონკოციტოლოგიური კვლევები

ნემატოდების შემსწავლელი ლაბორატორია

ნემატოდების შემსწავლელი ლაბორატორიის მთავარი დანიშნულებაა ადამიანის და ცხოველების პარაზიტების, ვექტორული დაავადებების გადამტანების, რეზერვუარების და თვითონ ვექტორების შესწავლა. ლაბორატორია ჩართულია რამდენიმე საერთაშორისო პროექტში, თანამშრომლობს საქართველოს და საზღვარგარეთის სამეცნიერო დაწესებულებებთან, ლაბორატორიაში ბაკალავრები და მაგისტრანტები სწავლობენ მნიშვნელოვანი ნემატოდების, არაქნიდების და მწერების აღმოჩენის და იდენტიფიკაციის მეთოდებს, მონაწილეობენ ლაბორატორიის საქმიანობაში, აქტიურად არიან ჩართული დაავადების გადამტანი ტკიპების მონიტორინგში და ექსპედიციებში. ლაბორატორიაში ტარდება კვლევები:

- ნემატოდების გამოყოფა და იდენტიფიკაცია
- ტკიპების იდენტიფიკაცია (ზრდასრულ, ნიმფას და ლარვის სტადიაზე)
- კოლოების იდენტიფიკაცია
- კულიკოიდების იდენტიფიკაცია
- დაავადების ვექტორების ნიმუშების კონსერვაცია
- დაავადების ვექტორი ტკიპების, კოლოების და კულიკოიდების გავრცელების რუკების შედგენა

ანტიმიკრობული რეზისტენტობის და ექსპერიმენტული ფაგოთერაპიის ლაბორატორია

ლაბორატორიის მთავარი კვლევის სფეროა ანტიმიკრობული რეზისტენტობის შესწავლა, ფაგების პრეკლინიკური გამოცდა და ფუნდამენტურ ბიოსამედიცინო პრობლემებში ჩაღრმავება. ლაბორატორიაში მიმდინარეობს შემდეგი მიმართულების კვლევები:

- coli, P.aeruginosa, A.baumannii-დმი სპეციფიკური ფაგების ფარმაკოლოგიური (ფარმაკოკინეტიკური და ფარმაკოდინამიკური) და იმუნოლოგიური თავისებურებების შესასწავლად
- ფაგების ზედაპირული ფიზიკო-ქიმიური თვისებების გავლენის შესწავლა ფაგების ნახევარდაშლის პერიოდსა და იმუნოგენობაზე
- ხანგრძლივად მოცირკულირე ფაგების გამოყვანა და მათი თვისებების შესწავლა
- ფაგების სამკურნალო ეფექტის გამოცდა სხვადასხვა ინფექციურ მოდელეებზე ლაბორატორიულ ცხოველებში

ლაბორატორიაში ასევე სრულდება წვრილი ცხოველების პათოლოგიური ნიმუშების ბაქტერიოლოგიური ანალიზი, იდგმება ანტიბიოტიკო- და ფაგო-მგრძნობელობები.

2.1.2.2. დიაგნოსტიკური ლაბორატორიები

ტესტლაბი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საგამოცდო ლაბორატორია ტესტლაბი (TestLAB) აკრედიტირებულია 1997 წლიდან. ლაბორატორიის აკრედიტაციის სფერო მოიცავს სხვადასხვა პროდუქტის ანალიზს, როგორებიცაა: ალკოჰოლური სასმელები, კაკლოვნები, ხილი, ბოსტნეული და მათი გადამუშავების პროდუქტები (წვენი, ჯემი, ჩირი); ჩაი, ყავა და სანელებლები; ხორბლეულის კულტურები და მათი გადამუშავების პროდუქტები.

ჰაინც ფერის სახელობის ეკოლოგიური სოფლის მეურნეობისა და ბუნების დაცვის ლაბორატორია

ლაბორატორიას გააჩნია მრავალწლიანი საერთაშორისო, სამეცნიერო, საექსტენციო, კვლევითი და საგანმანათლებლო გამოცდილება. იგი მომსახურებას უწევს ფერმერებს, დაინტერესებულ ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს. ლაბორატორია ახორციელებს მაღალი სიზუსტის კვლევებს ISO და FAO სტანდარტებითა და უახლესი მაღალტექნოლოგიური აპარატურით.

2.1.3 სასწავლო ლაბორატორიები

კახა ბენდუქიძის კამპუსში ფუნქციონირებს 30-მდე სასწავლო ლაბორატორია აგრარული მეცნიერებების, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებისა და ინჟინერიის მიმართულებით.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში აგრარული მეცნიერებების, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების, ბიოტექნოლოგიების, ვეტერინარიისა და ინჟინერიის მიმართულების საგანმანათლებლო პროგრამებზე დიდი ყურადღება ექცევა სტუდენტებისთვის უახლესი ცოდნის და პრაქტიკული უნარების გადაცემას.

ლაბორატორიული და პრაქტიკული მეცადინეობები მიმდინარეობს ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლების მეთოდის (learning-by-doing) გამოყენებით, რაც ნიშნავს რომ სტუდენტები ეუფლებიან პროფესიას პრაქტიკული/ლაბორატორიული მეცადინეობისას ინდივიდუალურად მუშაობის გზით. ცდის, ანალიზის, ექსპერიმენტის უმეტესობას სტუდენტები ინდივიდუალურად ასრულებენ კამპუსის ლაბორატორიებში. თითოეულ სტუდენტს ლაბორატორიული თუ პრაქტიკული მუშაობისას თავისი სამუშაო სივრცე, რათა საკუთარი ხელით შეასრულოს პრაქტიკული სამუშაო

გარდა ამისა, ლაბორატორიული მეცადინეობისას სტუდენტთა ჯგუფები არ უნდა აღემატებოდეს 20 ადამიანს. ეს, თავის მხრივ, დადებითად აისახება სტუდენტების სწავლის შედეგებზე.

2.1.4 სასწავლო ვენახი და სასოფლო-სამეურნეო კულტურების სადემონსტრაციო ნაკვეთი

სასწავლო მიზნებისათვის უნივერსიტეტში გაშენდა ვენახი მევენახეობა-მეღვინეობის აკადემიასთან და სასოფლო-სამეურნეო კულტურები სადემონსტრაციო ნაკვეთი.

ვენახი გაშენდა 2018 წელს 1 ჰექტარზე და ყოველწლიურად გრძელდება მისი გაშენება/განვითარება. ვენახი მოიცავს ყურძნის სხვადასხვა ჯიშს და წარმოადგენს ძალიან კარგ შესაძლებლობას სტუდენტებისათვის ვენახის მოვლასთან დაკავშირებული სამუშაოები პრაქტიკაში გაიარონ. გარდა ამისა, მიღებული მოსავალი გამოიყენონ საკუთარი საკურსო ღვინის მომზადებისათვის.

სადემონსტრაციო ნაკვეთში აგრონომიის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტებს აგროპროექტის საგნის ფარგლებში მოჰყავთ სასოფლო-სამეურნეო კულტურები. საირიგაციო სისტემით აღჭურვილი სადემონსტრაციო ნაკვეთი კახა ბენდუქიძის კამპუსში მოეწყო, რათა სტუდენტებს საშუალება ჰქონდეთ დააკვირდნენ ერთწლიანი კულტურების სრულ სავეგეტაციო ციკლს. სტუდენტებს მოსავალი მოჰყავთ ყველა აგრო-წესების დაცვით, რაც გულისხმობს ნაკვეთის დამუშავებას, რისკების შეფასებას,

ბიუჯეტირებას, ნიადაგის ანალიზს, ნაყოფიერების მართვის გეგმის შემუშავებას, თესვას, მავნებლებსა და დაავადებებზე დაკვირვებას და შესაბამისი ბრძოლის ღონისძიებების გატარებას, მოსავლის აღება-დაბინავებას, რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლების განსაზღვრას. სტუდენტები აგროპროექტის საგნის მიმდინარეობის დროს თავად არიან ჩართული, როგორც საველე, ასევე ლაბორატორიულ სამუშაოებში. აგროპროექტის საგნის დასაწყისში სტუდენტები თავად ირჩევენ სასურველ კულტურებს და გადანაწილდებიან შესაბამის სადემონსტრაციო ნაკვეთში.

2.1.5 კოლექციები

მცენარეთა კოლექცია

მცენარეთა ბიოლოგიის სასწავლო და კვლევითი ლაბორატორიების მცენარეთა ცოცხალი კოლექცია ემსახურება სასწავლო და კვლევით სამუშაოებს საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში. კოლექცია ემსახურება მცენარეთა მორფოლოგიის, ანატომიის და ფიზიოლოგიის შესწავლას შემდეგ სპეციალობებზე: აგრონომია, მევენახეობა-მელვინეობა, ლანდშაფტის მენეჯმენტი, საპარკო და სატყეო საქმე, ბიოლოგია. ასევე სენიორ პროექტებს, სამაგისტრო და სადოქტორო კვლევებს. 2012 წლიდან დაიწყო კოლექციის განახლება-გამდიდრება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის დაფინანსებით და კერძო პირების შემოწირულობებით. 2023 წლის იანვრის აღწერის შემდეგ კოლექციაში 100-ზე მეტი სახეობის უმაღლესი ყვავილოვანი და სპოროვანი მცენარეა, რომელთა უმეტესი ნაწილი მსოფლიოს ტროპიკული და სუბტროპიკული ქვეყნებიდანაა. დიდი ყურადღება ექცევა საქართველოს ენდემური მცენარეების შეგუებას ოთახის პირობებისადმი. ასევე წარმოდგენილია მღიერების კოლექცია, რომლის შეგროვებაში აქტიურად მონაწილეობენ სტუდენტები. არსებული ნიმუშების იდენტიფიცირებისთვის გამოიყენება სპეციალური სარკვევები. კოლექციის მცენარეები დიდი მონონებით სარგებლობს მოყვარულებს შორის.

გენბანკი - მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ბანკი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მოლეკულური გენეტიკის ინსტიტუტის ფარგლებში ფუნქციონირებს მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ბანკი (გენბანკი). გენბანკი მოიცავს ხალხური და ადგილობრივი სელექციური ჯიშების, ენდემური და ველური სახეობების, მინდვრისა და ბოსტნეული კულტურების 2000-ზე მეტ უნიკალურ ნიმუშს და ემსახურება საქართველოს აგრარული ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციას, რეგენერაციას, დახასიათებას, კოლექციის გამდიდრებას, თესლების

სიცოცხლისუნარიანობის მონიტორინგს, მწერებისა და დაავადებების მიმართ კულტურების გამძლეობის შესწავლასა და ახალი ჯიშების გამოყვანას. მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ბანკს თანამშრომლობის გამოცდილება აქვს უცხოეთის ისეთ გენბანკებსა და კვლევით ცენტრებთან, როგორებიცაა გატერსლენის მცენარეთა გენეტიკური რესურსების კვლევის ინსტიტუტი (IPK-Gatersleben, გერმანია), აშშ-ს სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტის სოფლის მეურნეობის კვლევითი ცენტრი (USDA ARS), სიმინდისა და ხორბლის გაუმჯობესების საერთაშორისო ცენტრი (CIMMYT). გენბანკი აღჭურვილია მცენარეთა გენეტიკური რესურსების შენახვა-შესწავლა-რეგენერაციისათვის აუცილებელი ტექნიკური თუ სავსელე საჭიროებებით (სამაცივრე სივრცეები, თესლების დახასიათებისა და ვიზუალიზაციის სისტემები, მოლეკულურ-გენეტიკური იდენტიფიცირების საშუალებები, მუხრანის საცდელი ბაზა).

მიკოლოგიური ჰერბარიუმი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიკოლოგიური ჰერბარიუმი დაარსდა 1881 წელს და წარმოადგენს კონვენტებში მოთავსებულ მიკრო და მაკრო სოკოების გამშრალ კოლექციას, რომელზეც აღნიშნულია სოკოს ლათინური სახელწოდება, შეგროვების თარიღი, ადგილი, შემგროვებელი და გამრკვევი მეცნიერების გვარები. სოკოების წმინდა კულტურების კოლექცია წარმოადგენს მინერალურ ზეთში ფიქსირებულ ცოცხალი სოკოების კოლექციას. თითოეულ შტამზე დატანილია სოკოს ლათინური სახელწოდება, შეგროვების თარიღი, ადგილი, შემგროვებელი და გამრკვევი მეცნიერების გვარები. კოლექციები არის სამეცნიერო მუშაობის შედეგი და გამოიყენება სასწავლო მიზნით, ქვეყნის შიგნით და სხვადასხვა ქვეყნის მეცნიერთა შორის სამეცნიერო ინფორმაციის გაცვლის მიზნით. ზემოთ აღნიშნული კოლექციები ინფორმაციას იძლევა საქართველოში სოკოების ბიომრავალფეროვნების და გავრცელების შესახებ. კოლექციების შესწავლა სტუდენტების და მეცნიერების სამეცნიერო კვლევების საფუძველია ყველა ქვეყანაში.

ენტომოლოგიის კოლექცია

ენტომოლოგიის კოლექცია დაფუძნდა რამდენიმე ინსტიტუტის კოლექციების გაერთიანების საფუძველზე 2011 წლის აგვისტოში. კოლექცია ემსახურება როგორც სამეცნიერო, ასევე სასწავლო მიზნებს. გარდა ამისა, იგი არის საშუალება მულტიინსტიტუციური და საერთაშორისო თანამშრომლობის. ამჟამად კოლექცია მოიცავს მილიონამდე ნიმუშს (ინდივიდს). მათგან 5000-მდე ინდივიდი გარკვეულია სახეობის დონეზე. განსაკუთრებულია ხეშემფრთიანების, სიფრიფანაფრთიანებისა და ქერცლფრთიანების კოლექციები. კოლექციებში მოთავსებულია

მეცნიერებისათვის ახალი სახეობების 50-ზე მეტი ტიპი, რაც კოლექციას კიდევ უფრო მნიშვნელოვანს ხდის. კოლექციებშია ასევე ობობასნაირების 400-ზე მეტი სახეობის 1000-მდე ინდივიდი. გარდა ამისა, ენტომოლოგიის ინსტიტუტს გააჩნია აბრეშუმის ჭიის 40-მდე ჯიშის ცოცხალი კოლექცია. არსებული ნიმუშების იდენტიფიცირება ხდება მორფოლოგიურად, თუმცა არის მოლეკულური მეთოდების ალტერნატივა. კოლექციის ფარგლებში ენტომოლოგიის ინსტიტუტი აქტიურად თანამშრომლობს სმიტსონიანის მუზეუმთან (ვაშინგტონი, აშშ), ბრიტანეთის ბუნებისმეტყველების მუზეუმთან (ლონდონი, დიდი ბრიტანეთი), მადრიდის ბუნებისმეტყველების მუზეუმთან (მადრიდი, ესპანეთი), ოსლოს ბუნებისმეტყველების მუზეუმთან (ოსლო, ნორვეგია), ჰამბურგისა და ბონის ბუნებისმეტყველების მუზეუმებთან (გერმანია), იბარაკისა და კიუშუს უნივერსიტეტები (იაპონია) და სხვა.

დენდროლოგიური პარკი

დენდროლოგიური პარკის მშენებლობას საფუძველი ჩაეყარა გასული საუკუნის 60-იანი წლების დასაწყისში. დღეისათვის პარკის ტერიტორია მოიცავს 40 000 კვადრატულ მეტრს. პარკის ტერიტორიაზე გაშენებულია შიშველთესლოვანთა 5 ოჯახის 16 გვარის 41 სახეობა, ფარულთესლოვნებიდან 37 ოჯახის 73 გვარის 112 სახეობა. დენდროპარკში მრავალფეროვნად არის წარმოდგენილი როგორც კავკასიური, ასევე უცხოური ფლორის (ენგელმანის ნაძვი, იტალიური და შავი ფიჭვები, ლუზიტანიის კვიპაროსი, პირამიდალური ვერხვი, წაბლფოთოლა მუხა, ამერიკული ნეკერჩხალი და მრავალი სხვა) სახეობები.

2.1.6 საცდელი-კვლევითი ბაზები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საცდელი-კვლევითი ბაზები შეიქმნა 2012 წელს. ჩამოყალიბდა საცდელი მეურნეობები, რომლებიც წარმოადგენს ღია ცის ქვეშ ლაბორატორიას როგორც უნივერსიტეტის მეცნიერებისთვის, ისე სტუდენტებისთვის. ბაზები აქტიურად გამოიყენება სტუდენტთა სწავლების პროცესში და ისინი ჩართულნი არიან სხვადასხვა პრაქტიკულ სამუშაოში. სტუდენტების მონაწილეობით ხდება მწვანე ოპერაციების, თუ სხვადასხვა საველე სამუშაოების შესრულება. საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს სამი კვლევითი ბაზა.

მუხრანის ბაზა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მუხრანის საცდელი ბაზა მდებარეობს სოფელ მუხრანში, თბილისიდან 40 კმ-ში. მეურნეობის ფართობი შეადგენს 165 ჰექტარს. აღნიშნული ბაზა გამოიყენება როგორც კომერციული საქმიანობისთვის,

ასევე სასწავლო-სამეცნიერო დანიშნულებით. მუხრანის საცდელ ბაზაზე იწარმოება სხვადასხვა მარცვლეული და პარკოსანი კულტურები როგორც სასურსათე, ასევე საფურაუე და თესლის წარმოების მიზნებისთვის: ქართული ჯიშის ხორბლები - 17 ჰა; სიმინდი „აჭამეთის თეთრი“ - 5 ჰა; საშემოდგომო და საგაზაფხულო ქერი - 16 ჰა; იონჯა - 32 ჰა. მუხრანის ბაზაზე მიმდინარეობს ჰიბრიდული ჯიშის სიმინდის თესლის წარმოება. მეურნეობაში 15 ჰა მიწის ფართობზე განთავსებულია „მცენარეთა გენეტიკური რესურსების კოლექცია.“ აღნიშნული ფართობი გამოიყენება სხვადასხვა მრავალწლიანი ნარგავების კოლექციისთვის, ასევე გენეტიკური რესურსების ბანკის თესლის რეგენერაციის მიზნებისთვის. კოლექცია მოიცავს, როგორც ქართულ, ასევე ინტროდუცირებულ ჯიშებს: ვაზის 290-მდე ქართული უნიკალური ჯიშის; სხვადასხვა მრავალწლიანი კულტურის 100-მდე ჯიშის; მაცვლის და მარწყვის 5-მდე ჯიშის; ყოველწლიურად იწარმოება რამდენიმე ასეული ჯიშის ხორბალი, ქერი, სიმინდი, ფეტვი და სხვადასხვა ბოსტნეული, ბალჩეული, პარკოსანი. ასევე, მუხრანის საცდელ ბაზაზე მოეწყო ვაზის თანამედროვე სანერგე, რომლისთვისაც გამოიყო 15 ჰექტარი მიწის ნაკვეთი და აღიჭურვა თანამედროვე წვეთოვანი საირიგაციო სისტემით. პროექტის ფარგლებში მოეწყო სამაცივრე მეურნეობა 200 კვ.მ-ზე და დამონტაჟდა სასტრატეგიკაციო კამერა 200 კვ.მ-ზე. სანერგე გათვლილია ყოველწლიურად 200 000 სერტიფიცირებული ნერგის წარმოებაზე.

ანასეულის ბაზა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ჩაის, სუბტროპიკული კულტურების და ჩაის მრეწველობის ინსტიტუტი მდებარეობს ანასეულში. ასევე, განთავსებულია კახა ბენდუქიძის საუნივერსიტეტო კამპუსის დასავლეთ საქართველოს ცენტრი. შენობის საერთო ფართი 1340 კვ. მეტრს შეადგენს. ცოდნის ფონდის დახმარებით შენობას 2013-2015 წლებში ჩაუტარა რეაბილიტაცია, რომლის შედეგადაც აუდიტორიები, კომპიუტერული კლასი და ლაბორატორია მოეწყო. ცენტრი ძირითადად ორიენტირებულია სპეციალური სასწავლო პროგრამებით პროფესიული გადამზადება - სწავლების, საერთაშორისო სკოლების, სემინარების და კონფერენციების განხორციელებაზე. ანასეული მდებარეობს ზღვის დონიდან 160 მეტრზე. ჰავა - სუბტროპიკული, ნოტიო კლიმატით. ინსტიტუტის მიწის ფონდი შეადგენს 8 ჰა-ს, რომლის დიდი ნაწილი უჭირავს დენდროპარკს, 100-ზე მეტი სახეობის მცენარით, ასევე ჩაისა და სუბტროპიკული კულტურების საცდელი მცენარეების ნარგავობებით. სუბტროპიკული კულტურები მრავალწლიანი, მარადმწვანე (ჩაი, ციტრუსოვნები, ფეიხოა, დაფნა, ზეთისხილი და სხვა) და ფოთოლმცვენი (სუბტროპიკული ხურმა, თხილი, კაკალი და სხვა) მცენარეებია, რომელთა მოშენება და მოყვანა შესაძლებელია განსაზღვრულ აგროკლიმატურ

პირობებში. სუბტროპიკული კლიმატის სარტყელი გარდამავალია ტროპიკულსა და ზომიერს შორის. სავეგეტაციო პერიოდი თბილი და ხანგრძლივია, ზამთარი – თბილი და შედარებით მოკლე.

აბაშის ბაზა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აბაშის საცდელი ბაზა მდებარეობს სოფელ მარანში, თბილისიდან 270 კმ-ში. მეურნეობის ფართობი შეადგენს 120 ჰექტარს და გამოიყენება როგორც კომერციული საქმიანობისთვის, ასევე სასწავლო-სამეცნიერო დანიშნულებით. აბაშის საცდელი ბაზა წარმოდგენილია ერთი მთლიანი მიწის ნაკვეთის სახით. აღნიშნული ფართობი დაყოფილია 12 ტოლ ნაკვეთად, რომლებიც ერთმანეთისგან გამოყოფილია ქარსაფარი ზოლებით. მიწის ფართობი შემოღობილია და პერიმეტრზე გაჭრილია ღრმა საწრეთი კოლექტორები. ბაზაზე წარმოდგენილია თხილის და ფეიხოს კოლექცია. თხილის კოლექცია 2 ჰა ფართობზეა გაშენებული და 100-მდე ქართული და მასში ინტროდუცირებული ჯიშები და ფორმებია წარმოდგენილი. ფეიხოს კოლექცია 5-მდე ჯიშს მოიცავს და 1 ჰა ფართობზეა გაშენებული. კომერციული მიზნებისთვის თხილის წარმოება (ძირითადად ქართული ჯიშები) 24 ჰა-ზე ხორციელდება. ასევე, ბაზაზე იწარმოება თხილის ნერგი. სანერგე აღჭურვილია თანამედროვე წვეთოვანი საირიგაციო სისტემით და სანერგეს მიზნებისთვის 1 ჰა ფართობზე გაშენებულია სადედე ბალი, ხოლო 2 ჰა ფართობი გამოყოფილია კალმების დასაფესვინებლად. სანერგის სიმძლავრე შეადგენს - წლიურად 50 000 ნერგს. სასურსათე, საფურაჟე და სათესლე მიზნებისთვის ბაზაზე იწარმოება სოიო და სიმინდი: სოიო - „კოლხიდა 4“ – 7 ჰა; სიმინდი - „აბაშის ყვითელი“ – 30 ჰა. აღსანიშნავია, რომ საცდელ მეურნეობაში წარმოდგენილია 5 ჰა-ზე გაშენებული პეკანის ნარგაობა და 3 ჰა-ზე გაშენებული ევკალიპტი.

2.1.7 სხვა ერთეულები

საქართველოს კულინარიის აკადემია

საქართველოს კულინარიის აკადემია პროფესიული განათლების განსხვავებულ და წარმატებულ ისტორიას ქმნის საქართველოში 2012 წლიდან, რამდენადაც:

- დანერგა მზარეულისა და კონდიტერის პროგრამები, რომლებიც საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკას ითვალისწინებს და დაამკვიდრა ქმედებაზე დაფუძნებული სწავლება მცირე ჯგუფებში.
- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების და ბიოტექნოლოგიის სკოლასთან და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის

ბიზნესის სკოლასთან (ESM) ერთად შეიმუშავა და დანერგა კულინარიისა და რესტორნის მენეჯმენტის ინტერდისციპლინური პროგრამა.

- მისი კურსდამთავრებულები იკავებენ წამყვან პოზიციებს სხვადასხვა კომპანიაში, თავად ფლობენ კვების ობიექტებს, სწავლას აგრძელებენ საერთაშორისო წამყვან კულინარიულ სკოლებში, იღებენ საერთაშორისო სამუშაო გამოცდილებას, ეწევიან საკონსულტაციო საქმიანობას და მართავენ ახალი რესტორნების გახსნასთან დაკავშირებულ პროექტებს, კულინარიული გადაცემების ჟიურის წევრები და პროდიუსერები არიან, კულინარიული შოუების გამარჯვებულები ხდებიან.
- კულინარიის აკადემიის ლექტორები და სტუდენტები ჩართულები არიან კულინარიულ კვლევებში, რის შედეგადაც არაერთი კულინარიული წიგნია გამოცემული.
- ლექტორების უმეტესობა კულინარიის აკადემიის კურსდამთავრებულია, რომლებსაც აქვთ საერთაშორისო სამუშაო გამოცდილება და/ან დამატებით მიღებული აქვთ საერთაშორისო განათლება.

მევენახეობა-მელვინეობის აკადემია

მევენახეობა-მელვინეობის აკადემია გამოიყენება სასწავლო მიზნებისათვის და მოიცავს: ორ სასწავლო ლაბორატორიას, სადეგუტსციო დარბაზს, ღვინის თანამედროვე და ტრადიციულ მარნებს, სასწავლო მიზნებისათვის გაშენებულ ვენახს. აკადემიაში სტუდენტებს უტარდებათ როგორც თეორიული, ისე პრაქტიკული მეცადინეობები. მათ საშუალება აქვთ თავად დააყენონ ღვინო და შემდგომ მოხდეს ამ პროდუქტის პროფესიონალების მიერ შეფასება ღვინის ყოველწლიური სტუდენტური ფესტივალის ფარგლებში.

ვეტერინარული კლინიკა - Veterinarium

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ვეტერინარული კლინიკა ვეტერინარიუმი (Veterinarium) ფუნქციონირებს კახა ბენდუქიძის კამპუსში. კლინიკა საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად ეწევა სხვადასხვა მომსახურებას, მაგალითად: ცხოველთა მოვლასთან დაკავშირებულ საკონსულტაციო მომსახურებას, გეგმურ ვაქცინაციასა და ანტიპარაზიტულ დამუშავებას, ცხოველთა დაავადებების ზუსტ დიაგნოსტიკას, ცხოველთა თერაპიულ მომსახურებას, ქირურგიას, ყოველდღიურ და საგამოფენო გრემინგს, სტომატოლოგიას და სხვა. ასევე, Veterinarium-ს აქვს სასწავლო დანიშნულება, რამდენადაც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამისა და სასერტიფიკატო პროგრამების სტუდენტებს უტარდებათ ლაბორატორიული და პრაქტიკული

მეცადინეობები. ვეტერინარული მედიცინის სკოლის პროგრამები მოიცავს პრაქტიკას Veterinarium-ში, სადაც რეალურ სამუშაო გარემოში სტუდენტები იძენენ ვეტერინარისათვის საჭირო უნარებს. სასწავლო პრაქტიკისას სტუდენტები იყოფიან მცირე ჯგუფად და თითოეული ჯგუფისთვის განისაზღვრება სასწავლო პრაქტიკის კოორდინატორი, რომელიც ვეტკლინიკის თანამშრომელია და რომელიც უწევს ზედამხედველობას სტუდენტების პრაქტიკულ აქტივობებს.

2.2 ისტორია და ინსტიტუციური განვითარება

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი დაარსებულია 1929 წელს და იგი წარმოადგენს აგრარული პროფილის მთავარ უნივერსიტეტს საქართველოში. ათწლეულების განმავლობაში უნივერსიტეტში არსებული სავალალო მდგომარეობის გამო, სადაც უმეტესწილად განადგურებული ან მოძველებული იყო სასწავლო ინფრასტრუქტურა, ხოლო ძველი საგანმანათლებლო პროგრამები საერთოდ ვერ პასუხობდა კერძო სექტორის მოთხოვნებს, უნივერსიტეტი პრივატიზების გზით 2011 წლიდან კახა ბენდუქიძის მიერ დაფუძნებული საქველმოქმედო ორგანიზაციის, ცოდნის ფონდის მმართველობაში გადავიდა.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პრივატიზების საფასური 2011-2012 წლის განმავლობაში იყო დაახლოებით 20 მილიონი ლარი. აქედან, 5.5 მილიონი აშშ დოლარი (9 მილიონი ლარი; გაცვლითი კურსი მაშინ იყო დაახლოებით 1.66) გადახდა განხორციელდა პირდაპირ ბიუჯეტში და 11 მილიონი ლარი კი ინვესტირებულ იქნა. ხელშეკრულების თანახმად, ინვესტიციის ვალდებულება იყო 8 მილიონი ლარი. შესაბამისად, 3 მილიონი ლარით მეტი იქნა ინვესტირებული საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში, ვიდრე ხელშეკრულებით იყო მოთხოვნილი. ეს დადასტურებულია საერთაშორისო აუდიტორული კომპანიებისა და სასამართლოს მიერ.

ცოდნის ფონდის მხრიდან საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პრივატიზების პროცესის სრულად და პატიოსნად შესრულება დადასტურდა მთავრობის მიერაც კი 2020 წლის 17 მარტს.

ამის გარდა, კახა ბენდუქიძის ცოდნის ფონდმა საქართველოს აგრარულ და თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტებსა და სტუდენტებში 2023 წლის მდგომარეობით 80 მილიონ დოლარზე მეტი ინვესტიცია განახორციელა და აგრძელებს კვლევასა და განათლებაში ინვესტირებას.

ცოდნის ფონდი 2007 წელს დაარსა კახა ბენდუქიძემ და თავადვე შეურჩია არასამეწარმეო (არაკომერციული) საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსი. ცოდნის ფონდი გამორჩეულია საქართველოს განათლების სფეროში და წარმოადგენს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის დამფუძნებელ ორგანიზაციას.

რადგან ცოდნის ფონდი კახა ბენდუქიძის ნებითვე არის არასამეწარმეო (არაკომერციული) საქველმოქმედო ორგანიზაციად დაფუძნებული, ეს ნიშნავს, რომ დამფუძნებელსა და დირექტორს შეუძლია ინვესტირება ფონდში, მაგრამ ქონებითა და შემოსავლით ვერ ისარგებლებს. ცოდნის ფონდის შემოსავალი და ქონება მთლიანად ხმარდება საქართველოს აგრარული და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტების განვითარებას, კვლევას და სტუდენტების განათლებას.

ცოდნის ფონდის დამფუძნებელი კახა ბენდუქიძე მეცნიერი, ბიზნესმენი, რეფორმატორი და განმანათლებელი იყო.

პოლიტიკაში საკუთარი თავის რეალიზების შესაძლებლობა კახა ბენდუქიძეს 2004 წელს მიეცა, როდესაც ის საქართველოს ეკონომიკის მინისტრად დაინიშნა. როგორც ეკონომიკური რეფორმების ავტორი, კახა ბენდუქიძე მიიჩნევდა, რომ აუცილებელი იყო საქართველოში რადიკალური და ღრმა რეფორმების განხორციელება, შემდეგი ფაქტორების გამო: პატარა ბაზარი ჩაკეტილი ეკონომიკით, რუსეთის მიერ ოკუპირებული ტერიტორიები, საბჭოთა და პოსტსაბჭოთა ჭარბი რეგულაციები, სისტემური კორუფცია, ბუნებრივი რესურსების არარსებობა, განვითარებული ეკონომიკის მქონე მეზობლების არარსებობა.

გატარებულმა სიღრმისეულმა რეფორმებმა მოიცვა: ბიუროკრატიის შემცირება (საჯარო უწყებების მინიმუმ მესამედით შემცირება და საჯარო სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობის განახევრება), გადასახადების განაკვეთებისა და რაოდენობის შემცირება, ლიცენზიებისა და ნებართვების მკვეთრი შემცირება, ბიზნესის რეგისტრაციის მნიშვნელოვნად გამარტივება, ყოვლისმომცველი პრივატიზაცია, ღია სავიზო რეჟიმის შემოღება, ვაჭრობის ლიბერალიზაცია (იმპორტისა და ექსპორტისათვის საჭირო დროის, დოკუმენტების, პროცედურების და სავაჭრო ტარიფების დრამატული შემცირება), მოქნილი შრომის კანონმდებლობის შექმნა და სხვა.

საჯარო სექტორის დატოვების შემდეგ, კახა ბენდუქიძემ მის მიერ დაარსებული ცოდნის ფონდის მეშვეობით დააფუძნა საქართველოს მასშტაბით საუკეთესო უმაღლესი სასწავლებელი - თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტი, ხოლო საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს კი ახალი, ხანგრძლივი სიცოცხლე აჩუქა.

ცოდნის ფონდის მიზანია ახალგაზრდა თაობის მსოფლიო დონის განათლებით უზრუნველყოფა და ქვეყანაში მაღალი ხარისხის სამეცნიერო კვლევის ხელშეწყობა. ამისათვის ფონდი ახდენს ინვესტირებას საქართველოს მომავალ თაობაში, მათ შორის, საქართველოს აგრარული და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტების სასწავლო და კვლევითი ინფრასტრუქტურისა და სტუდენტთა სწავლის/კვლევის დაფინანსებაში.

ცოდნის ფონდის მიერ 2007-2014 წლებში 50 მილიონი აშშ დოლარის ინვესტიცია ჩაიდო განათლებასა და მეცნიერებაში. 2014 წელს კახა ბენდუქიძის გარდაცვალების შემდეგ, მისმა გუნდმა დამატებით 30 მილიონ აშშ დოლარზე მეტი ინვესტიცია განახორციელა ცოდნის ფონდის მეშვეობით. 2018 წლიდან ცოდნის ფონდმა საქმიანობა დაიწყო საშუალო განათლებაში.

ამდენად, 2023 წლისთვის კახა ბენდუქიძის დაფუძნებული ცოდნის ფონდის მიერ განხორციელებული ჯამური ინვესტიცია 80 მილიონ აშშ დოლარზე მეტია, რაც გამორჩეული კერძო საქველმოქმედო ინვესტიციაა განათლებისა და მეცნიერების სფეროში საქართველოს მასშტაბით.

ცოდნის ფონდი აქტიურად და სრულფასოვნად აგრძელებს დამფუძნებლისა და თავისი მისიით გათვალისწინებულ საქმიანობას.

ინვესტიციისა და გატარებული ცვლილებების შედეგად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი თანამედროვე, მაღალი ხარისხის კვლევით და სასწავლო ინსტიტუტად ჩამოყალიბდა. მისი რეიტინგი 2013 წლიდან მოყოლებულ ყოველწლიურად უმჯობესდებოდა. უნივერსიტეტებში ჩაბარებულ აბიტურიენტთა მიერ ერთიან ეროვნულ გამოცდებში მიღებული საშუალო ქულის რეიტინგში 2016 წელს მან მეოთხე ადგილი დაიკავა, 2017 წლიდან მეორე ადგილზეა აღნიშნული რეიტინგით, მაშინ როდესაც 2011 წელს უნივერსიტეტი მხოლოდ 37-ე ადგილს იკავებდა.

ამჟამად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი სტუდენტებსა და მათ წარმატებაზე, კვლევებსა და ტრადიციების განახლებაზე ორიენტირებული, მაღალი რეპუტაციის უმაღლესი სასწავლო დაწესებულებაა რომელიც ახორციელებს 23 აკრედიტებულ პროგრამას, მათ შორის 11 საბაკალავრო, 1 ერთსაფეხურიან - ინტეგრირებულ სამაგისტრო, 1 მომზადების, 4 სამაგისტრო, 5 სადოქტორო და არაერთ სასერტიფიკატო პროგრამას.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ზრუნვა სტუდენტებისა და მკვლევარების წარმატებაზე დასტურდება 2019 წელს ავტორიზაციის ექსპერტთა ჯგუფის შეფასებით, რომლებმაც აღნიშნეს, რომ ვიზიტის მსვლელობისას მათზე „განსაკუთრებული შთაბეჭდილება მოახდინა კურსდამთავრებულების ენთუზიაზმმა. ეს იკვეთება იმ ფაქტის გამო, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, როგორც გამოჩნდა, ზრუნავს თავის სტუდენტებზე/კურსდამთავრებულებზე სწავლის დამთავრების შემდეგაც კი“ და რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის „სამეცნიერო სამსახური უწევს დახმარებას მკვლევარებს მთელი კვლევითი პროცესის განმავლობაში, დაწყებული კვლევითი გრანტის გამოცხადებიდან, დამთავრებული - განაცხადის დასრულებამდე“.

საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა ბოლო ავტორიზაცია 2019 წლის პირველ ნახევარში გაიარა. შესაბამისად, წინამდებარე დოკუმენტში მონაცემების ანალიზის ფოკუსირებულია 2018-2024 წლებზე.

2.3 ოპერატიული მართვის პროცესი და მისი სტრუქტურა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიზანია, რაც შეიძლება მოკლე იერარქიული ჯაჭვი და „თხელი“ (Lean) ორგანიზაციული სტრუქტურა ჰქონდეს, რათა, ერთი მხრივ, სტუდენტი და სწავლის პროცესი, მეორე მხრივ, გადანყვეტილების მიმღები რგოლი რაც შეიძლება ახლოს იყოს ერთმანეთთან.

ამ მიზნით უნივერსიტეტი მუდმივად ზრდის მართვის ეფექტიანობას, მაგალითად: სახელფასო ხარჯების განაწილება, როგორც ინდიკატორი, კარგად ასახავს იერარქიული შრეების სიმცირეს; საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის 2023-2024 წლების ხარჯების მიხედვით, ადმინისტრაციული სახელფასო ხარჯი მთლიანი სახელფასო ფონდის მხოლოდ 22% შეადგენს.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში გადანაცვეტილების მიღება ხორციელდება პროექტის მართვის პრინციპების საფუძველზე (Project Based Management). ყოველ საკითხზე ხდება ამოცანების დასახვა და თითოეული ამოცანისათვის შესაბამისი სამუშაო ჯგუფის ჩამოყალიბება.

სამუშაო ჯგუფი პასუხისმგებელია ამოცანების დადგენილ ვადაში შესრულებაზე. დასახული ამოცანების მიღწევის შემდეგ ხდება აღნიშნული ჯგუფის გაუქმება. ყოველ ახალ საკითხთან დაკავშირებით შესაბამისი სამუშაო ჯგუფი იქმნება თავიდან.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს ხარისხის მართვის ერთიანი სისტემა, რაც გულისხმობს, რომ ორგანიზაციას შეუძლია გრძელვადიანი წარმატების მიღწევა იმით, რომ მისი არაერთი სტრუქტურული ერთეული მონაწილეობს ხარისხის გაუმჯობესებაში. შესაბამისად, ეს უზრუნველყოფს ხარისხის მართვისადმი ჰოლისტიკურ მიდგომას და ცალკეულად მხოლოდ ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური არ წარმოადგენს ხარისხზე ერთადერთ პასუხისმგებელ რგოლს, არამედ ყველა საჭირო ერთეულია ჩართული ხარისხის მართვის პროცესში და ფოკუსირებული არიან მის გაუმჯობესებაზე.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიერ დანერგილი მართვის სისტემა წლების განმავლობაში უზრუნველყოფს მის ეფექტიან ფუნქციონირებას. სისტემამ განსაკუთრებული გამოცდა ახალი კორონავირუსით გამოწვეული შეზღუდვების პერიოდში გაიარა, როდესაც შექმნილი ვითარების მიუხედავად შეძლო სასწავლო პროცესი უწყვეტ რეჟიმში გაგრძელებულიყო. ახალი კორონავირუსის, COVID 19, გავრცელების აღკვეთის მიზნით საქართველოში სხვადასხვა სახის შეზღუდვა 2020-2021 წლების განმავლობაში იყო აქტიური. ხაზგასასმელია, რომ მიუხედავად ამისა, ამ პერიოდის განმავლობაში საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში სწავლა არ შეჩერებულა, ყველა სალექციო და ლაბორატორიული საათი შეუფერხებლად ჩატარდა ეპიდემიის დროს დადგენილი შეზღუდვების დაცვითა და გათვალისწინებით.

გამოწვევის პასუხად უნივერსიტეტის მიდგომა იყო Just-in-Time პრინციპით ხელმძღვანელობა. COVID-19 პანდემიით გამოწვეული კრიტიკული სიტუაცია მნიშვნელოვანი Stress Test აღმოჩნდა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტისთვის, რომლის ოპერატიულად და ეფექტიანად გამკლავების ერთ-ერთი მთავარი მიზეზიც მოკლე იერარქიული ჯაჭვი და „თხელი“ (Lean) ორგანიზაციული სტრუქტურა იყო. უნივერსიტეტის მხრიდან დროული რეაგირებით,

დამატებითი დანახარჯებისა და ძალისხმევის გაღების შედეგად, უნივერსიტეტის თითოეულ პროგრამაზე საგანმანათლებლო პროცესი ხარისხიანად და ეფექტიანად წარიმართა და მიღწეულ იქნა პროგრამებით გათვალისწინებული სწავლის შედეგები.

ახალი კორონავირუსის გავრცელების აღკვეთის მიზნით და საქართველოში გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობის მოქმედების ვადების გათვალისწინებით, 2020 წლის მარტი-მაისის პერიოდში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ყველა მოქმედი პროგრამა უმოკლეს ვადაში სრულად გადავიდა სინქრონულ-დისტანციურ (“ცოცხალ”) სწავლების რეჟიმზე.

არსებულ სიტუაციაზე სწრაფი რეაგირების შედეგად, სწავლების ეფექტიანად წარმართვის უზრუნველყოფისა და ელექტრონული სწავლების პროცესის შეუფერხებლად მართვის მიზნით, შეირჩა Zoom.us პროგრამული უზრუნველყოფა. საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა უმოკლეს ვადაში შეიძინა შერჩეული პლატფორმის საკმარისი რაოდენობის ლიცენზია (100 და 300 მონაწილიანი) და მოამზადა შესაბამისი IT ინფრასტრუქტურა. ამასთან, უნივერსიტეტმა უმოკლეს ვადაში შეძლო სალექციო ცხრილის დიჯიტალიზაცია და Google კალენდარში თითოეული ლექციის ასახვა, რომელზეც მიმდინარე Zoom.us-ის შესაბამისი ლინკი და სტუდენტებისა თუ ლექტორებისათვის მარტივი გახდა ონლაინ ლექციაზე დასწრება/შესვლა.

სასწავლო პროგრამებზე სწავლის მიზნებისა და შედეგების მიღწევის უზრუნველყოფისათვის მაქსიმალურად სწრაფ რეჟიმში განხორციელდა ყველა შესაბამისი სილაბუსის, სასწავლო გეგმის, ცხრილისა და შეფასების რუბრიკის გადახედვა და მოდიფიცირება.

გარდა ამისა, უნივერსიტეტის მასშტაბით მუდმივ რეჟიმში მიმდინარეობდა სასწავლო პროცესის მონიტორინგი და განათლების ხარისხის კონტროლი. უნდა აღინიშნოს, რომ პანდემიის პერიოდში, ფაქტობრივად, არ დაფიქსირებულა ასეთი მეთოდით სტუდენტის მხრიდან სწავლის, ან ლექტორის მხრიდან სასწავლო პროცესის წარმართვის შეუძლებლობის ფაქტი. რისი კიდევ ერთი უზრუნველყოფელიც ოპერატიულ რეჟიმში მოქმედი ტექნიკური IT-დახმარების გუნდი იყო.

შეზღუდვების შემსუბუქებასთან ერთად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი სასწავლო პროცესის აუდიტორული წესით განხორციელებისთვის ნებართვის

მოსაპოვებლად გადიოდა შესაბამის ინსპექტირებას. რამაც, არსებული ეპიდ-
ვითარებების გათვალისწინებით, სწავლების ჰიბრიდულ რეჟიმში წარმართვა
უზრუნველყო.

განათლების ხარისხის შენარჩუნების მიზნით საქართველოს აგრარულმა
უნივერსიტეტმა ინსპექტირების შედეგად მოპოვებული ნებართვების საფუძველზე
ლაბორატორიული მეცადინეობების უმეტესობა ჩაატარა/აღადგინა კამპუსის
ტერიტორიაზე განლაგებულ ლაბორატორიებში. ლაბორატორიული
მეცადინეობებისას უნივერსიტეტმა კანონმდებლობის შესაბამისად გაატარა ყველა
ლონისძიება, მაგალითისთვის:

- დისტანციის დაცვის მიზნით ისედაც მცირე ლაბორატორიული ჯგუფები (20-
სტუდენტიანი) კიდევ უფრო მეტად შემცირდა (10-12 სტუდენტიანი).
- უზრუნველყოფილი იყო ერთჯერადი ფორმები, სათვალეები, პირბადე,
ხელთათმანები.
- თითოეულ ლაბორატორიაში დამონტაჟდა სადემინფექციო ხსნარის
დისპენსერები.
- თითოეულ ლაბორატორიულ მეცადინეობაზე შესვლის წინ ლექტორებსა და
სტუდენტებს უტარდებოდათ თერმოსკრინინგი ორჯერ (კამპუსში შემოსვლისას და
უშუალოდ ლაბორატორიაში შესვლისას).
- სანიტარული შესვენებებისას სპეციალური სადემინფექციო ხსნარით
მუშავდებოდა ზედაპირები და ნიავდებოდა ლაბორატორია.

გემოთ აღნიშნული არის არასრული ჩამონათვალი ლაბორატორიული
მეცადინეობების ჩატარებისათვის გატარებული ღონისძიებების.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა აკადემიური
თაღლითობისა და პლაგიატის რისკების შესამცირებლად მიიღო პრინციპული
გადაწყვეტილება, რომ წერიტი ონლაინ გამოცდები არ ჩატარებულიყო.
შესაბამისად, შუალედური თუ ფინალური გამოცდების ჩატარებისათვის
საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა გამოყო დამატებითი სივრცე და
მნიშვნელოვნად გააძლიერა საგამოცდო სივრცეების IT ინფრასტრუქტურა.

2019-2020 სასწავლო წლის მეორე სემესტრსა და 2020-2021 სასწავლო წლის ორივე
სემესტრის განმავლობაში დაახლოებით 8 000-მდე სინქრონული ონლაინ-სესია და
2 000-მდე ლაბორატორიული საათი ჩატარდა.

ყველა ლექცია, ლაბორატორიული საათი თუ გამოცდა უნივერსიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ნორმების სრული დაცვით ტარდებოდა. სტუდენტებს შორის დანესებული დისტანციის უზრუნველყოფის მიზნით, კამპუსის ტერიტორიაზე სასწავლო პროცესისათვის მეტი ფართი იქნა გამოყოფილი, მაგალითად: გარემონტდა 600-ზე მეტ ადამიანზე გათვლილი საკონფერენციო სივრცე, რომელიც კარგ შესაძლებლობას იძლეოდა სტუდენტებისათვის სოციალური დისტანციის სრული დაცვით ლექციები ფიზიკურად კამპუსში ჩატარებულიყო.

ყოველივე ზემოაღნიშნული ცხადყოფს, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ოპერატიული მართვის პრინციპების გამოყენებით მოკლე დროში სათანადოდ და ჯეროვნად გაუმკლავდა ახალი კორონავირუსის COVID 19-ის პანდემიით შექმნილ გამოწვევებს, რაც კიდევ ერთხელ უსვამს ხაზს დანესებულების ოპერატიული მართვის მეთოდების ეფექტიანობას და გამომწვევების მიმართ მედეგობას.

2.4 წვლილი საზოგადოების განვითარებაში

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს საზოგადოებრივ განვითარებაში. იგი აწვდის საერთაშორისო დონის განათლებას და ახორციელებს მაღალი ხარისხის კვლევას საქართველოს მასშტაბით.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ემსახურება საქართველოს განვითარებას ახალგაზრდებისათვის ხარისხიანი განათლებისა და კვლევის შესაძლებლობების შექმნის გზით. სწორედ ამიტომ, უნივერსიტეტის დამფუძნებელი არის არასამეწარმეო (არაკომერციული) საქველმოქმედო ორგანიზაცია ცოდნის ფონდი.

„მე შევექმენი ორგანიზაცია, რომელშიც შემოიღია ფული ჩავდო, მაგრამ არ შემოიღია წამოვიღო. ეს არის საქველმოქმედო ორგანიზაცია, ოფიციალურად ეს სტატუსიც აქვს. [...] მისი ბენეფიციარი არის განათლება და არა ბენდუქიძე ან ჩემი რომელიმე ნათესავი.“ - კახა ბენდუქიძე ცოდნის ფონდის შესახებ, გადაცემა „ფოკუსი“, 2014 წელი.

ცოდნის ფონდის ამგვარი სამართლებრივი სტატუსი უზრუნველყოფს, რომ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს არ ჰყავდეს კერძო ბენეფიციარი და მიღებული შემოსავალი მთლიანად მოხმარდეს განათლებასა და კვლევას. ცოდნის ფონდი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ახდენენ ინვესტირებას საქართველოს მომავალ თაობაში, მათ შორის, სასწავლო და კვლევითი

ინფრასტრუქტურისა და სტუდენტთა სწავლის/კვლევის დაფინანსებაში. შესაბამისად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საქმიანობა მთლიანად ემსახურება ქვეყნისა და საზოგადოების განვითარებას.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს საერთაშორისო დონის განათლების მიწოდებისა და ხარისხიანი კვლევის განხორციელების გარდა, საზოგადოების განვითარებაში შეაქვს წვლილი არაერთი სოციალური, კულტურული, ეკონომიკური და სტუდენტების მხარდაჭერი აქტივობების/პროგრამების გზით.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი გამორჩეულია სტუდენტთა მხარდაჭერის ფინანსური პროგრამებით. დაფინანსების შესაძლებლობები მოიცავს როგორც კერძო სექტორთან თანამშრომლობით დაწესებულ სხვადასხვა სახის სტიპენდიას, ისე უნივერსიტეტის მიერ ორგანიზებული შემეცნებითი კონკურსებით მოპოვებულ სასწავლო გრანტებს.

ასევე აღსანიშნავია, რომ სოციალურად მოწყვლადი სტუდენტების ხელშეწყობის მიზნით, 2019 წლიდან ცოდნის ფონდი ახორციელებს „საგზურის“ პროგრამას, რომელიც გულისხმობს საქართველოს აგრარულ და თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტებში ჩარიცხული სოციალურად დაუცველი სტუდენტების სწავლის სრულად დაფინანსებას (4 წლის განმავლობაში). ბოლო 4 აკადემიური წლის განმავლობაში სოციალურად დაუცველი სტუდენტების სწავლის დაფინანსებამ „საგზურის“ პროგრამის დაახლოებით 2.5 მილიონი ლარი შეადგინა. ეს შესაძლებლობას აძლევს ნებისმიერ სოციალურად დაუცველს, რომელსაც სწავლა სურს საქართველოს აგრარულ ან თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტებში, უფასოდ მიიღოს მაღალი ხარისხის განათლება.

გარდა ამისა, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში არსებობს სტუდენტთა ფინანსური მხარდაჭერის არაერთი მექანიზმი, რომელთა შესახებ დეტალური ინფორმაცია მოცემულია მე-10 თავში.

გარდა სწავლის დაფინანსებისა, ცოდნის ფონდი ასევე აფინანსებს სტუდენტებისა და აკადემიური პერსონალის საერთაშორისო თუ ადგილობრივ კონკურსებსა და კონფერენციებში მონაწილეობას.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ყოველწლიურად მართავს და მასპინძლობს 100-ზე მეტ ღონისძიებას, რაც დაახლოებით, წელიწადში 15 000-ზე მეტი

გარე ვიზიტორის კამპუსში სტუმრობას ნიშნავს. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ორგანიზებით კახა ბენდუქიძის კამპუსში ჩატარდა ათეულობით საჯარო ლექცია მსოფლიოში ცნობილი და გამოჩენილი ინჟინრების, აგრონომების, მევენახეების, ვეტერინარების, მეცნიერების, ეკონომისტების, პროგრამისტების, ფიზიკოსების, ანთროპოლოგების მონაწილეობით. გამოჩენილ უცხოელ სპიკერებთან ერთად საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ორგანიზებით ხშირად იმართება ცნობილი ქართველი მეცნიერების, საზოგადო მოღვაწეებისა და სხვადასხვა სფეროს პრაქტიკოსი პროფესიონალების საჯარო ლექციები, რომლებიც უზიარებენ სტუდენტებს თავის ცოდნასა და გამოცდილებას. საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ორგანიზებით ხშირად ტარდება წიგნის საჯარო პრეზენტაციები. საჯარო ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია წინასწარ ვრცელდება უნივერსიტეტის ვებგვერდის, ფეისბუქისა და ინსტაგრამ გვერდების მეშვეობით. ღონისძიებებზე დასწრება თავისუფალია და შეუძლია უნივერსიტეტის სტუდენტებს, თანამშრომლებს, სკოლის მოსწავლეებსა და ნებისმიერ დაინტერესებულ ადამიანს.

ასევე აღსანიშნავია, რომ Covid-19-ის პერიოდში საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტთან ერთად წამოიწყო შემეცნებითი ვიდეოპროექტი „უამის ლექცია“, რომლის ფარგლებშიც უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალი პანდემიის რთულ პერიოდში მსმენელს სთავაზობდა შემეცნებით ლექციებს სხვადასხვა თემაზე. ჯამში 20-მდე ონლაინ შემეცნებითი ლექცია ჩატარდა.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სხვადასხვა სკოლის ორგანიზებით კამპუსში ტარდება წელიწადში არაერთ ადგილობრივი და საერთაშორისო კონფერენცია სხვადასხვა საინტერესო თემისა და კვლევის შესახებ.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის გამომცემლობის მიზანია, ხელი შეუწყოს უნივერსიტეტის საქმიანობის წარმატებით წარმართვას და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებას. გამომცემლობა უზრუნველყოფს სასწავლო, სამეცნიერო, კვლევითი, მხატვრული, სხვადასხვა შემეცნებითი და მარკეტინგული პროექტის განხორციელებას და წელიწადში დაახლოებით 4 წიგნს გამოსცემს. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ასევე აქტიურად მუშაობს ელექტრონულ სამეცნიერო გამოცემებზე და რეგულარულად გამოსცემს ელექტრონულ ჟურნალს - *Annals of Agrarian Science*.

კახა ბენდუქიძის კამპუსში 2014 წლიდან ფუნქციონირებს მუზეუმი, რომელიც აერთიანებს საბუნებისმეტყველო მიმართულების კოლექციებს: ნიადაგმცოდნეობას, მინერალოგიას, დენდროლოგიას, ენტომოლოგიას, მეაბრეშუმეობას, მიკოლოგიას, ბოლოლოგიასა და პათანატომიას. ასევე, მუზეუმში განთავსებულია აშშ-ში მოღვაწე ქართული წარმოშობის ავიაკონსტრუქტორის ალექსანდრე ქართველის (ქართველიშვილის) საქმიანობისადმი მიძღვნილი სტენდი. მუზეუმის მიზანია, როგორც სასწავლო ნიმუშებითა და სივრცით უნივერსიტეტის პროგრამების უზრუნველყოფა, ასევე სკოლის მოსწავლეებსა და ვიზიტორებში ბუნებისმეტყველებისადმი ინტერესის ხელშეწყობა. 2014 წლიდან დღემდე მუზეუმმა 10 000-ზე მეტ ადამიანს უმასპინძლა. დათვალიერების მიზნით მუზეუმი აწყობს ჯგუფურ ტურებს და მსურველებს შეუძლიათ გაიარონ რეგისტრაცია.

გარემოზე ზრუნვისა და გუნდურად ამოცანების გადაწყვეტის უნარების გამომუშავების ხელშეწყობად საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი 11 წელზე მეტია ახორციელებს საველე პრაქტიკას, რომელიც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის 5 000-მდე სტუდენტმა გაიარა. საველე პრაქტიკა არის საგანი, რომელიც საქართველოს აგრარული და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტების ექსკლუზიური პროექტია და თითოეული საბაკალავრო პროგრამის ნაწილია. მისი შექმნის და დანერგვის იდეა უნივერსიტეტების დამფუძნებელს კახა ბენდუქიძეს ეკუთვნის. საველე პრაქტიკის ფარგლებში სტუდენტები 10 დღით საველე ბანაკებში ნაწილდებიან საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში უნივერსიტეტების მიერ შერჩეული კოორდინატორების ზედამხედველობის ქვეშ. საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში სტუდენტები მონაწილეობენ: ახალი ან არსებული ტურისტული ინფრასტრუქტურის შექმნაში, მოწესრიგებასა და გამართვაში; რეკრეაციულ ზონებში დანაგვიანებული ტერიტორიების დასუფთავებაში; ადგილობრივ მოსახლეობასთან მჭიდრო თანამშრომლობით სხვადასხვა აგრარულ თუ სამეურნეო პროცესში; რეგიონული ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტებში. საველე პრაქტიკის ფარგლებში, სტუდენტებმა განახორციელეს სხვადასხვა მნიშვნელოვანი აქტივობა. მაგალითად:

- არაერთი სალაშქრო ბილიკის მარკირება, გაწმენდა, აღდგენა და ზოგჯერ გაყვანაც კი.
- სხვადასხვა ხეობაში საცალფეხო ხილების აშენება და აღდგენა, რომლებსაც დღემდე იყენებენ ტურისტები და ადგილობრივები.
- თუშეთის ცალკეულ სოფლებში სასმელი წყლით მოსამარაგებლად არხების გაყვანა.
- სამეგრელოს, რაჭის, ზემო-სვანეთისა და ხევსურეთის ალპური ზონის სხვადასხვა ტბამდე მისასვლელი გზების გაკვალვა და მონიშვნა.

- ლაგოდების, მტირალას, ყაზბეგის, კინტრიშის, თუშეთის, ბორჯომ-ხარაგაულის, ოკაცესა და მარტვილის დაცული ტერიტორიების ტურისტული ბილიკების დასუფთავება და ლანდშაფტის, მდინარეების ხეობების, ჩანჩქერების თუ სხვა ბუნების ძეგლების სისუფთავეზე ზრუნვა.
- ატენში, გომის მთაზე, გუდამაყრის ხეობაში, ბახმაროსა და ბეშუმში ადგილობრივი მოსახლეობის საჭიროებებისთვის სხვადასხვა ინფრასტრუქტურულ თუ სამეურნეო პროექტში ჩართულობა.

საქართველოს აგროარული უნივერსიტეტი 2013 წლიდან ახორციელებს მთელი სიცოცხლის მანძილზე სწავლების ხელშეწყობის მიზნით შექმნილ სასერტიფიკატო პროგრამებს, რომლებიც არის კვალიფიკაციის ასამაღლებელი კურსები და ეხმარება მსმენელს, მცირე დროში პრაქტიკაში გამოსაყენებელი ცოდნა მიიღოს. პროგრამები განკუთვნილია მათთვის, ვისაც ცოდნის შეძენა ან/და გაღრმავება სურს მზარეულის, კონდიტერის, კულინარიის და რესტორნის მენეჯმენტის, მევენახეობა-მელვინეობის, სურსათის უვნებლობის მენეჯმენტის, ვეტერინარი ტექნიკოსის და სხვა მიმართულებებით. 2013-2024 წლებში სხვადასხვა სასერტიფიკატო პროგრამაზე 150-ზე მეტმა ჯგუფმა დაასრულა სწავლა და 3 500-მდე მსმენელმა მიიღო მონაწილეობა საქართველოს აგროარული უნივერსიტეტის სასერტიფიკატო პროგრამებში.

საქართველოს აგროარული უნივერსიტეტი კვლავაც განაგრძობს ქვეყნისა და საზოგადოების განვითარებაში მნიშვნელოვანი წვლილის შეტანას საერთაშორისო დონის განათლების, ხარისხიანი კვლევის წარმოების, მრავალფეროვანი საჯარო ღონისძიებების, საინტერესო გამოცემებისა და სხვადასხვა სოციალური, შემოქმედებითი თუ შემეცნებითი აქტივობების ხელშეწყობით.

3. სტრატეგიული დაგეგმარების მეთოდოლოგია და მონიტორინგის მექანიზმები

სტრატეგიული გეგმის შემუშავების, განახლებისა და მონიტორინგის მიზნით, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ჩამოყალიბებულია სტრატეგიული დაგეგმარების ჯგუფი, რომლის შემადგენლობაში შედიან:

- რექტორი
- პრორექტორი პროგრამების განვითარების საკითხებში
- პრორექტორი სასწავლო პროცესის მართვის საკითხებში
- კანცლერი
- ადამიანური რესურსების მენეჯერი
- ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსი
- იურიდიული სამსახურის უფროსი
- საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის უფროსი
- სტუდენტების დეკანი
- სკოლის დეკანები და კოორდინატორები
- საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი
- სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები
- ფინანსური ანალიტიკოსები

2025-2031 წლებისათვის უნივერსიტეტის სტრატეგიული მიზნებისა და ამოცანების დაგეგმარების მიზნით, 2024 წლის დასაწყისიდან საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტრატეგიული დაგეგმარების სამუშაო ჯგუფი რეგულარულად მართავდა შეხვედრებს.

თითოეულ საკითხთან დაკავშირებით შეიქმნა თემატური სამუშაო ჯგუფები. რეგულარულად ხორციელდებოდა გაფართოებული შეხვედრები სტრატეგიული დაგეგმარებისა და სამუშაო ჯგუფების მონაწილეობით, ხოლო კონკრეტული თემის შესახებ შეხვედრები იმართებოდა სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში და დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობით, მათ შორის, აკადემიური პერსონალის, სტუდენტების, კურსდამთავრებულების, დამსაქმებლების. 2025-2031 წლებისათვის უნივერსიტეტის სტრატეგიული ხედვებისა და ამოცანების დაგეგმარების მიზნით 40-მდე შეხვედრა გაიმართა.

სტრატეგიული დაგეგმარების მეთოდოლოგია შემდეგი იტერაციული პროცესებისგან შედგებოდა:

- უნივერსიტეტის მისიისა და ხედვის კრიტიკული ანალიზი და მოდიფიკაცია საჭიროებისამებრ.
- უნივერსიტეტის არსებული მდგომარეობის მიმოხილვა.
- არსებული საგანმანათლებლო სივრცის და შრომის ბაზრის შესწავლა.
- უნივერსიტეტის SWOT ანალიზი.
- უნივერსიტეტის მისიასთან შესაბამისი შვიდწლიანი სტრატეგიული გეგმის და მიმდინარე 3-წლიანი სამოქმედო გეგმის ჩამოყალიბება.
- შემუშავებული გეგმების მონიტორინგის მექანიზმების გადახედვა.

სტრატეგიული განვითარების გეგმის წარმატებით შესასრულებლად აუცილებელ კომპონენტს წარმოადგენს დროული შეფასება და მონიტორინგი. სტრატეგიული განვითარების გეგმის მონიტორინგის მექანიზმს წარმოადგენს სამოქმედო გეგმების შესრულების შეფასება.

სამოქმედო გეგმების შესრულების მონიტორინგი საშუალებას იძლევა შეფასებულ იქნეს შვიდწლიანი სტრატეგიული განვითარების გეგმის განხორციელების პროგრესი. სტრატეგიული განვითარების გეგმით დადგენილი ხედვები და მიზნები აისახება უნივერსიტეტის სამწლიან სამოქმედო გეგმაში.

სამწლიანი სამოქმედო გეგმის განახლება ხორციელდება ყოველწლიურად და მას „მცოცავი“ ხასიათი აქვს. ყოველ წელს ხდება იმ წლით განსაზღვრული ამოცანების შეფასება და სამოქმედო გეგმის განახლება. განახლებული სამოქმედო გეგმა მოიცავს მომდევნო სამ წელიწადს.

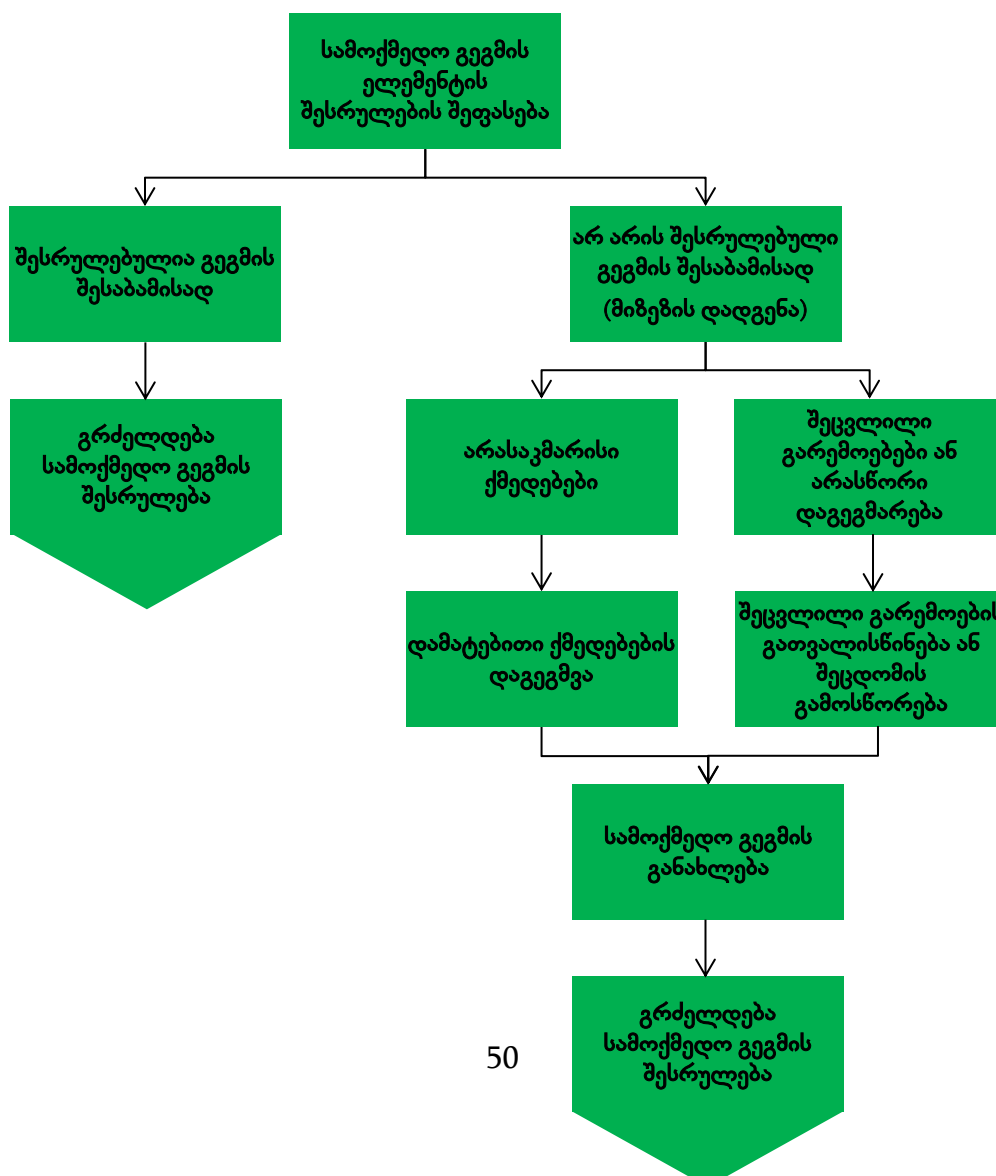
უნივერსიტეტის საქმიანობის სხვადასხვა მიმართულებისთვის სამოქმედო გეგმაში განსაზღვრულია ხედვა, შეფასების კრიტერიუმები, მონიტორინგის პერიოდულობა და თითოეული ელემენტისთვის შესრულებაზე პასუხისმგებელი პირი/სტრუქტურული ერთეული. თითოეული ელემენტის მონიტორინგის პერიოდულობა დამოკიდებულია ხედვისა თუ მიზნის კატეგორიაზე; ზოგ შემთხვევაში შეფასება ხდება ყოველ 6-თვეში ერთხელ (სემესტრულად), ხოლო ზოგ შემთხვევაში წელიწადში ერთხელ ან ამოცანით დასახულ, მოცემულ წელს.

სამოქმედო გეგმის შესრულების შეფასება ხორციელდება ყოველწლიურად. იმ შემთხვევაში, თუ რომელიმე ელემენტის შესრულება დადგენილ ვადაში ვერ მოხერხდა, კეთდება პრობლემის ანალიზი და დგინდება შეუსრულებლობის გამომწვევი მიზეზები. იმ შემთხვევაში, თუ მიზეზი არასაკმარისი ქმედებებია, იგეგმება

დამატებითი ქმედებები პრობლემის აღმოსაფხვრელად და ახლდება სამოქმედო გეგმა. თუ აღმოჩნდა, რომ მიზეზი შეცვლილი გარემოებები ან არასწორი დაგეგმარებაა, ხდება შეცვლილი გარემოს გათვალისწინება ან შეცდომის გამოსწორება და სამოქმედო გეგმის განახლება.

სამწლიანი სამოქმედო გეგმის მონიტორინგი მოიცავს, როგორც უშუალოდ ამოცანების შესრულების შეფასებას, ასევე საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში უნივერსიტეტის საქმიანობის ყველა ასპექტის ანალიზს. სამოქმედო გეგმის ანგარიში ასახავს ბოლო ერთი წლის განმავლობაში უნივერსიტეტის მიერ განხორციელებული ცვლილებების და პროგრესის ანალიზს მისი საქმიანობის ყველა მიმართულებით. იგი საშუალებას იძლევა გეგმით გათვალისწინებული თითოეული ამოცანა უნივერსიტეტის ჭრილში იყოს განხილული და სტრატეგიულად დაიგეგმოს ახალი სამოქმედო გეგმა.

სამწლიანი სამოქმედო გეგმის მონიტორინგის მექანიზმი

4. გარემოს შესწავლა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიზანია სტუდენტებს თანამედროვე ცოდნა და უნარები გადასცეს, სწავლის პროცესი და გარემო საერთაშორისო სტანდარტებზე იყოს დაფუძნებული, და პროცესში უახლესი სასწავლო რესურსები იყოს გამოყენებული. უნივერსიტეტის არსებობის მანძილზე იგი გამოირჩევა მაღალი ხარისხის სწავლებით და კურსდამთავრებულების დასაქმების მაღალი დონით. ყოველივე ამის უზრუნველსაყოფად, თითოეული პროგრამის ფარგლებში მუდმივად ხდება საგანმანათლებლო სიახლეების, სწავლების თანამედროვე მეთოდების და სფეროში არსებული საკვალიფიკაციო მოთხოვნების შესწავლა ადგილობრივ თუ საერთაშორისო დონეზე.

შედეგად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ერთ-ერთი ლიდერია საქართველოს განათლების სფეროში.

4.1 უნივერსიტეტის მიდგომა საგანმანათლებლო პროგრამების განვითარებისადმი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიზანია მისი საგანმანათლებლო პროგრამები შრომის ბაზრის მოთხოვნებს პასუხობდეს. არსებული პროგრამითი შეუსაბამობის აღმოფხვრის მიზნით უნივერსიტეტს მჭიდრო კავშირი აქვს, როგორც დამსაქმებლებთან, ისე კურსდამთავრებულებთან. მათთან შეხვედრების და დისკუსიების გზით ხდება კონკრეტულ სფეროში მიმდინარე გამოწვევების და საკვალიფიკაციო მოთხოვნების შესახებ ინფორმაციის შეგროვება და შემდგომ საგანმანათლებლო პროგრამებში ასახვა.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი თითოეული ახალი პროგრამის შექმნის თუ არსებული პროგრამების განახლების მიზნით ატარებს შრომის ბაზრის კვლევას. აღნიშნული კვლევის ფარგლებში ხდება ქვეყნის ზოგადი ეკონომიკური მდგომარეობის მიმოხილვა, კონკრეტულ სფეროში არსებული პროგრამითი შეუსაბამობის და სხვადასხვა პროფესიების მიმართ წაყენებული ახალი საკვალიფიკაციო მოთხოვნების შესწავლა.

შრომის ბაზრის კვლევა რაოდენობრივი და თვისებრივი კვლევის ნაწილებისგან შედგება. რაოდენობრივი კვლევა წარმოადგენს ხელმისაწვდომი მონაცემების საფუძველზე ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობის შეფასებას, ხოლო თვისებრივი

კვლევა მიზნობრივ ფოკუს ჯგუფებს და საერთაშორისო გამოცდილების შესწავლას მოიცავს.

ნებისმიერ სექტორში კადრებზე მოთხოვნა კავშირშია შესაბამისი სექტორის ზრდისა და განვითარების პოტენციალთან. ამრიგად, მნიშვნელოვანია კადრებზე მოთხოვნის ეკონომიკურ ჭრილში მიმოხილვა. სწორედ ამ მიზანს ემსახურება შრომის ბაზრის კვლევის რაოდენობრივი ნაწილი, რომელიც სტატისტიკური მონაცემების შესწავლის საფუძველზე ხორციელდება. იგი მოიცავს ქვეყნის ეკონომიკის ისეთი ზოგადი მაჩვენებლების მიმოხილვას, როგორიცაა: მთლიანი შიდა პროდუქტი, ბიზნესის სექტორი, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები და სხვა. აღნიშნული მონაცემები ეკონომიკის ზოგად მდგომარეობას განსაზღვრავს, რაც აისახება საერთო დასაქმების დონეზე, ხელფასების ზრდასა და სხვადასხვა დარგების განვითარებაზე. საგანმანათლებლო პროგრამის წარმატების ერთ-ერთ ინდიკატორს კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაღალი მაჩვენებელი წარმოადგენს. შესაბამისად, რაოდენობრივი კვლევის ფარგლებში ზოგადი მიმოხილვის გარდა, იმ სფეროების შესწავლა ხორციელდება, რომლებშიც კონკრეტული პროგრამის კურსდამთავრებულებს დასაქმების შესაძლებლობა გააჩნიათ.

შრომის ბაზრის კვლევის მეორე ეტაპზე ტარდება თვისებრივი კვლევა, რომლის ფარგლებში შეხვედრები და ინტერვიუები იმართება შესაბამისი პროგრამის სტუდენტებთან, კურსდამთავრებულებსა და დამსაქმებლებთან. აღნიშნულ შეხვედრების ძირითადი თემაა თუ რამდენად ესადაგება არსებული პროგრამა შრომის ბაზარზე მიმდინარე და სამომავლო საკვალიფიკაციო მოთხოვნებს, რა გამოწვევების წინაშეა ამჟამად კონკრეტული სფერო და ზრდის რა პოტენციალი გააჩნია.

თვისებრივი კვლევის ფარგლებში ასევე ტარდება სამაგიდო კვლევა, რომლის მიზანია გამოვლენილ იქნეს შესაბამის სფეროში მიმდინარე გლობალური გამოწვევები, სიახლეები და პროგნოზი. სამაგიდო კვლევა მოიცავს თემატური სტატიების, რეპორტების მიმოხილვასა და საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესწავლას.

აღსანიშნავია, რომ 2018-2024 წლის პერიოდში საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა ჯამში 20-მდე შრომის ბაზრის კვლევა ჩაატარა, რომელშიც დაახლოებით 60 დამსაქმებელი კომპანიის წარმომადგენელმა და 80-მა სტუდენტმა და კურსდამთავრებულმა მიიღო მონაწილეობა.

4.2 საქართველოს საგანმანათლებლო სისტემის მიმოხილვა

საქართველოს საგანმანათლებლო სივრცის ანალიზის მიზნით, პირველ ეტაპზე მოხდა საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ გამოქვეყნებულ მონაცემების მიმოხილვა. შემდგომ ეტაპზე შესწავლილ იქნა ამ მიმართულებით არსებული კვლევები და ანგარიშები¹.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემების მიხედვით, 2022-2023 წლების პერიოდში საქართველოს საგანმანათლებლო სისტემა 62 უმაღლესი დაწესებულებითაა წარმოდგენილი, რომელთაგან 43 საგანმანათლებლო დაწესებულება სახელმწიფოა, ხოლო 19 - კერძო.

2022-2023 წლებში საბაკალავრო და სამაგისტრო პროგრამებზე არსებული სტუდენტთა საერთო რაოდენობამ 158 ათასი² შეადგინა, აქედან 94.6 ათასი სტუდენტი (60%) სწავლობს სახელმწიფო უმაღლეს სასწავლებლებში, ხოლო 63.3 ათასი (30%) - კერძო უმაღლეს სასწავლებლებში.

მონაცემების თანახმად ყველაზე მეტი სტუდენტი საბაკალავრო პროგრამებზე სწავლობს - ჯამში 110 037 სტუდენტი. სახელმწიფო უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში ბაკალავრის საფეხურზე არსებულმა სტუდენტების საერთო რაოდენობამ 2022-2023 წლებში 72 135 ადამიანი შეადგინა, ხოლო კერძო უმაღლეს სასწავლებლებში - 37 902. მათი პროცენტული განაწილება შემდეგნაირად გამოიყურება - 66% და 34% შესაბამისად.

აღნიშნულ პერიოდში მაგისტრატურის სტუდენტების საერთო რაოდენობა ჯამში 47 816 იყო. აქედან სახელმწიფო სასწავლებლებში 22 426, ხოლო კერძო სასწავლებლებში - 25 390. შესაბამისად, მაგისტრატურის სტუდენტების 47% სახელმწიფო სასწავლებლებში სწავლობს, ხოლო 53% - კერძო სასწავლებლებში.

რაც შეეხება დოქტორანტთა საერთო რაოდენობას, იგი 3 638³ სტუდენტს უტოლდებოდა 2022 წელს.

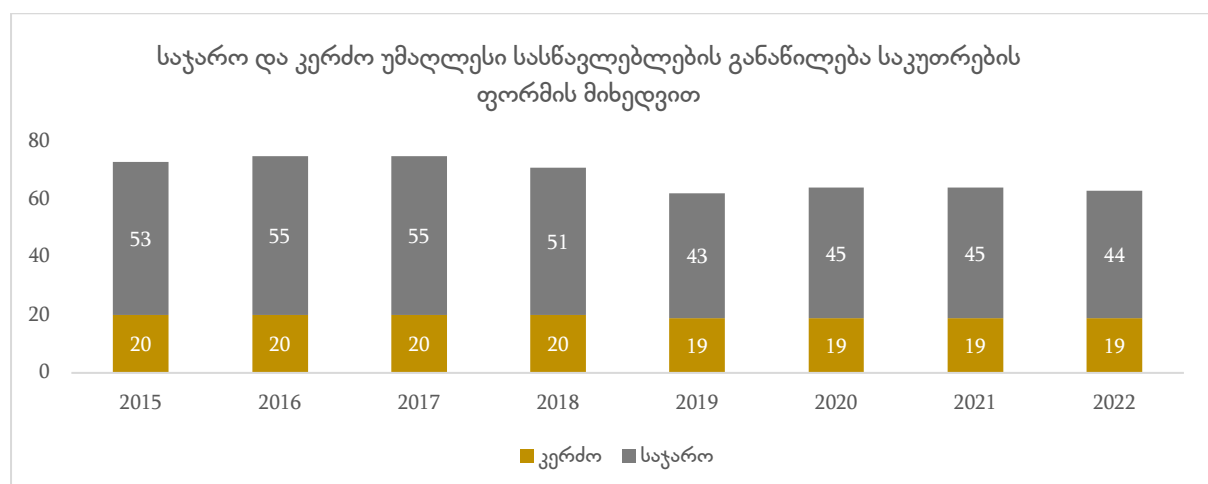
¹ აღნიშნული ქვეთავის გრაფიკების შედგენისას გამოყენებული იქნა შესაბამისი ანგარიშების მონაცემები.

² არ არის შეყვანილი სტუდენტები პროფესიულ პროგრამებზე.

³ განაწილებული მონაცემები კერძო და სახელმწიფო უნივერსიტეტებზე არ მოიპოვება.

საქართველოს განათლების სფეროს უფრო სიღრმისეულად შესწავლის მიზნით მიმოხილვა გაუკეთდა თიბისი კაპიტალის მიერ 2022 წლის ნოემბერს გამოქვეყნებულ კვლევას - Higher Education in Georgia⁴. კვლევის თანახმად, 2022 წელს საქართველოს განათლების სექტორი 63 უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება იყო, მათ შორის: 34 უნივერსიტეტი, 23 სასწავლო უნივერსიტეტი და 6 კოლეჯი.

აღსანიშნავია, რომ უმაღლესი სასწავლებლების 70% დედაქალაქში მოდის, რაც ჯამში 44 დაწესებულებას უდრის. რეგიონებში ჯამში 19 უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებაა, რომელთა უმეტესობა შემდეგ ქალაქებშია განაწილებული - ბათუმი, ქუთაისი, თელავი, ზუგდიდი, გორი და ახალციხე. ქვეყნის მასშტაბით საჯარო უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების წილი 70%-ით აღემატება კერძო დაწესებულებების წილს, რომელთა რაოდენობა 2019 წლიდან უცვლელია და 19-ს შეადგენს.

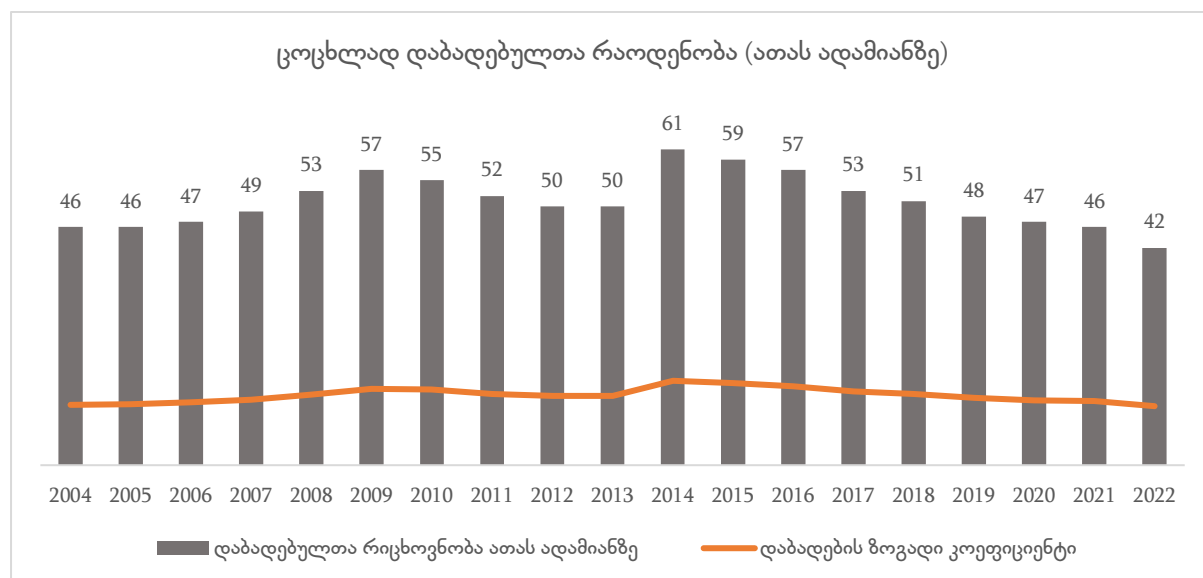

კვლევის თანახმად მოთხოვნის დონე უმაღლეს განათლებაზე ქვეყანაში მყარად იზრდება და სულ უფრო მეტი სრულწლოვანი აბარებს უმაღლეს სასწავლებლებში. ამასთან, უცხოელი სტუდენტების წილი კვლავ მცირეა, თუმცა ამ სეგმენტშიც შეინიშნება მნიშვნელოვანი ზრდა.

განათლების სფეროში მოთხოვნა დიდ წილად განპირობებულია ისეთი სოციალური და ეკონომიკური ფაქტორებით, როგორიცაა დემოგრაფიული მდგომარეობა, შემოსავლის დონე, განათლების საფასური, ცხოვრების ღირებულება და სახელმწიფო დანახარჯები განათლების მიმართულებით.

⁴ https://tbccapital.ge/static/file/202211104647-higher-education-in-georgia_november-2022.pdf

დემოგრაფია. კვლევის თანახმად, 2025 წლიდან მოსალოდნელია უმაღლეს განათლებაზე მოთხოვნის კიდევ უფრო ამაღლება, რასაც შესაბამისი ასაკობრივი ჯგუფის ზრდა გამოიწვევს. მონაცემებზე დაყრდნობით, 2004 წლიდან შობადობის მაჩვენებლის ზრდა შეინიშნება, რაც როგორც ნავარაუდებია განათლების სფეროზე ზეგავლენას უკვე 2025 წლიდან მოახდენს.

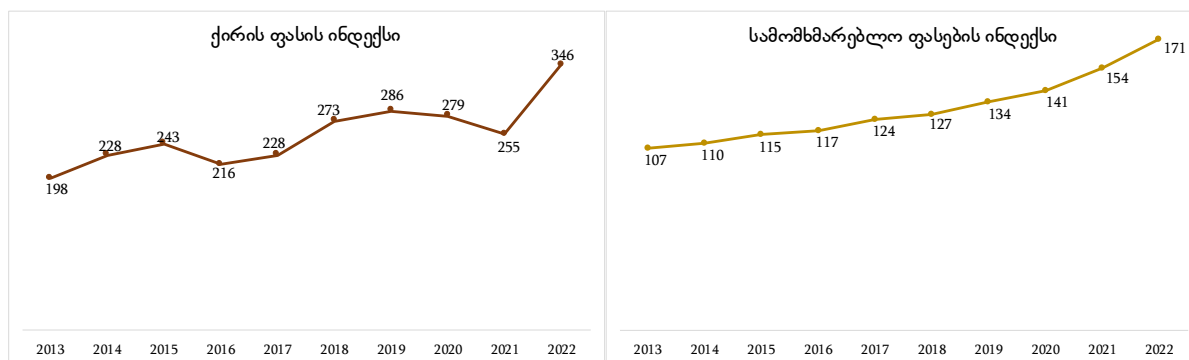

სწავლის საფასური. რაც შეეხება სწავლის წლიურ საფასურს, იგი თითქმის არ შეცვლილა საჯარო უნივერსიტეტებში 2015-2022 წლების განმავლობაში და მთავრობის გრანტის ოდენობის, 2 250 ლარის⁵ ფარგლებშია. კერძო უნივერსიტეტებში კი სწავლის საფასური აღნიშნულ პერიოდში წელიწადში საშუალოდ 4%-ით იზრდებოდა. საბაკალავრო პროგრამების საშუალო საფასური კერძო უნივერსიტეტებში აღნიშნულ პერიოდში 3 083 ლარიდან 3 973 ლარამდე გაიზარდა.

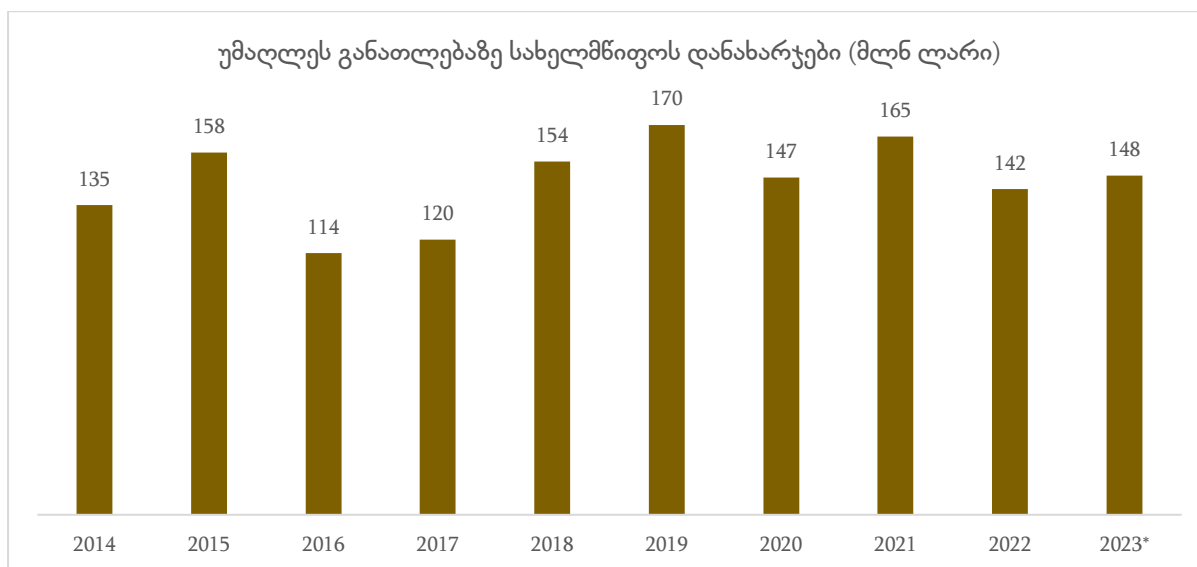
ცხოვრების ღირებულება. უმაღლესი განათლების სფეროში მოთხოვნის ღონეზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს სამომხმარებლო ფასები და, ზოგადად, ცხოვრების ღირებულება. როგორც უკვე აღინიშნა, უმაღლესი განათლების დაწესებულებების დიდი წილი დედაქალაქშია თავმოყრილი და შესაბამისად, რეგიონებიდან ჩამოსული სტუდენტების დანახარჯებზე ზეგავლენას ახდენს საცხოვრებლის ქირის ღირებულება, რომელმაც უკანასკნელ წლებში მკვეთრი ზრდა განიცადა. მონაცემების თანახმად 2013-2022 წლების განმავლობაში ქირის ფასის ინდექსი 75%-

⁵ 2010 წლიდან სასწავლო სახელმწიფო გრანტი შეადგენს სტუდენტზე ერთი აკადემიური წლის განმავლობაში 2 250 ლარს და ის 13 წელიწადში ერთხელ იზრდება.

ით გაიზარდა. ხარჯების წნეხს ასევე სამომხმარებლო ფასების ინდექსი აძლიერებს, რომელიც იგივე პერიოდში 71%-ით გაიზარდა.

სახელმწიფო დანახარჯები. საქართველოს განათლების სფეროს ზრდა მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია მთავრობის დანახარჯებზე ამ მიმართულებით.

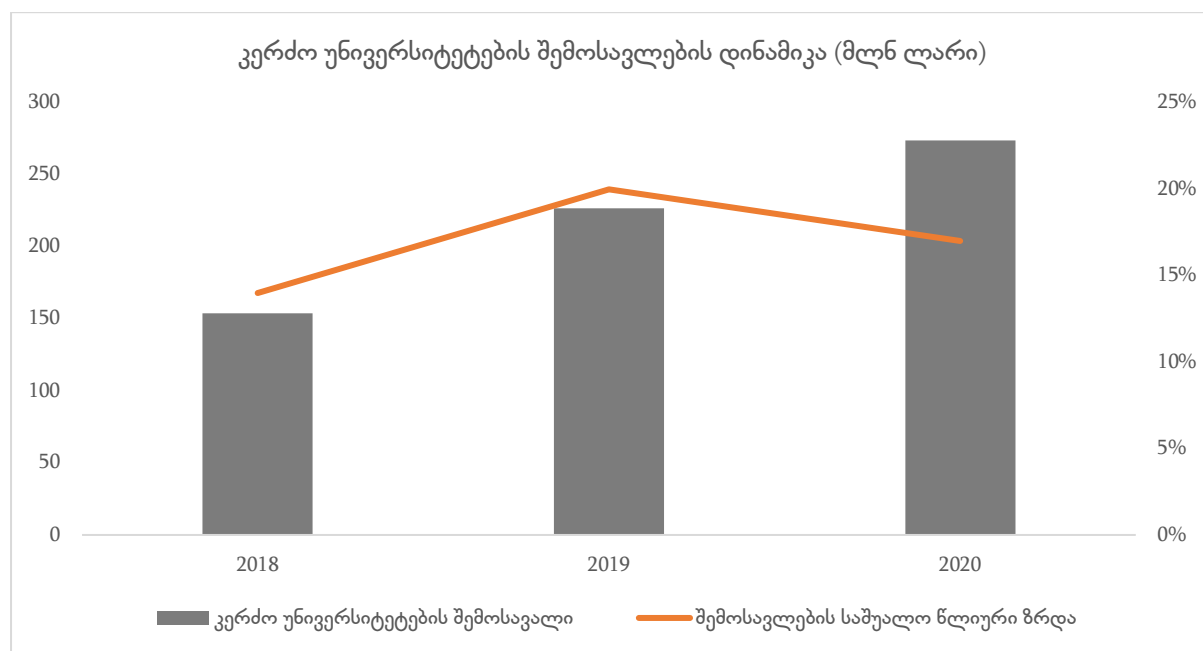

საქართველოს განათლების სექტორის მოცულობა 2015-2021 პერიოდის განმავლობაში ჯამში 81%-ით გაიზარდა და 2021 წელს 760 მილიონ ლარს აჭარბებდა. საჯარო და კერძო სექტორი თითქმის ერთნაირად გაიზარდა, 79%-ით და 82%-ით შესაბამისად. მონაცემებზე დაყრდნობით მოსალოდნელია განათლების სექტორის მოცულობის შემდგომი ზრდა უახლოეს პერიოდში წლიურად 9-10%-ით. ამასთან, საჯარო და კერძო უნივერსიტეტების წილები სავარაუდოდ იგივე დარჩება. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ გამოყოფილი ბიუჯეტი ძირითადად ნაწილდება სტუდენტების გრანტებზე და ამასთან, ხორციელდება სამეცნიერო საქმიანობის დაფინანსება.

კერძო უმაღლესი დაწესებულებები. აღსანიშნავია, რომ ბოლო წლების განმავლობაში კერძო უნივერსიტეტების შემოსავლის დონეში ზრდა შეინიშნება. მისი მოცულობა 2018 წელს 154 მილიონ ლარს შეადგენდა და უკვე 2020 წელს - 274 მილიონ ლარს გაუტოლდა. მონაცემების ანალიზის მიხედვით, შემოსავლების ზრდა სწავლის საფასურში ცვლილებაზე მაღალია, რაც იმაზე მიუნიშნებს, რომ კერძო უნივერსიტეტებმა ზოგადი შემოსავლიანობის და საქმიანობის ეფექტიანობის გაზრდა მოახერხეს.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მიიჩნევს, რომ კერძო უნივერსიტეტების შემოსავლების ზრდა ძირითადად განპირობებული უნდა იყოს უცხოენოვანი პროგრამების დამატებითა და უცხოელი სტუდენტების მიღებით, რომელთა შემთხვევაშიც სწავლის საფასური მნიშვნელოვნად აღემატება ადგილობრივი სტუდენტებისათვის განსაზღვრულ თანხას. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი არ ახორციელებს უცხოენოვან პროგრამებს თავისი მისიიდან გამომდინარე (სწავლება ქართულ ენაზე), რამდენადაც ის უზრუნველყოფს სწავლებას და სწავლას ქართულ ენაზე და ამ გზით ხელს უწყობს ქართული ენის, როგორც სამეცნიერო და საკომუნიკაციო ენის, განვითარებას. მიუხედავად ამისა, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი წლების განმავლობაში ინარჩუნებს ფინანსურ მდგრადობას.

4.3 საქართველოს შრომის ბაზრის მიმოხილვა

საქართველოს შრომის ბაზრის ანალიზის მიზნით, პირველ ეტაპზე მოხდა საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ გამოქვეყნებული მონაცემების მიმოხილვა. შემდგომ კი შესწავლილ იქნა ამ მიმართულებით არსებული კვლევები და ანგარიშები⁶.

მონაცემების მიხედვით 2015-2022 წლების განმავლობაში სამუშაო ძალა 4.5%-ით შემცირდა - 1 676 ათასი ადამიანიდან 1 555 ათას ადამიანამდე. რაც შეეხება დასაქმებულთა რაოდენობას იგი ამავე პერიოდში 2%-ით შემცირდა და 1 284 ათასი ადამიანი შეადგინა. 2023 წლის III კვარტლის მონაცემების მიხედვით დასაქმების დონე 2022 წელთან მიმართებაში 6.4%-ით გაიზარდა.

სტატისტიკური მონაცემების მიხედვით უმუშევრობის დონე შემცირების ტენდენციით ხასიათდება. 2014-2022 პერიოდის განმავლობაში უმუშევრობის დონე 21.9%-დან 17.3%-მდე შემცირდა. აღნიშნული მონაცემი 2023 წლის III კვარტლის მონაცემებით 15.6%-ია.

საქართველოს დასაქმების ძირითად წყაროს კერძო სექტორი წარმოადგენს. კერძო სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობა საერთო რაოდენობასთან მიმართებაში 76%-ს წარმოადგენს, ხოლო სახელმწიფო სექტორში - 24%-ს.

2022 წლის მონაცემების თანახმად, დასაქმებულთა ყველაზე დიდი წილი ისეთ ეკონომიკურ საქმიანობებზე მოდის, როგორიცაა: სოფლის მეურნეობა, საბითუმო და საცალო ვაჭრობა, განათლების სფერო, მშენებლობა და მრეწველობა.

რაც შეეხება შრომის ანაზღაურებას, 2015-2022 წლების მანძილზე დაქირავებით დასაქმებულთა საშუალო თვიური ნომინალური ხელფასი 900 ლარიდან 1 543 ლარამდე გაიზარდა.

მაღალი შრომის ანაზღაურებით გამოირჩევა შემდეგი სექტორები: ინფორმაცია და კომუნიკაცია, საფინანსო და სადაზღვევო საქმიანობები, და პროფესიული, სამეცნიერო და ტექნიკური საქმიანობები. ამ სფეროებში დაქირავებით

---

⁶ აღნიშნული ქვეთავის გრაფიკების შედგენისას გამოყენებული იქნა შესაბამისი ანგარიშების მონაცემები.

დასაქმებულთა საშუალო თვიური ნომინალური ხელფასი 2 000 – 3 000 ლარის ფარგლებშია.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 I	2023 II	2023 III
სამუშაო ძალა (ათასი ადამიანი)	1675.6	1653.8	1641.4	1605.2	1572.8	1523.7	1533.6	1551.6	1551.1	1594.3	1618.5
დასაქმებული (ათასი ადამიანი)	1308.5	1294.5	1286.9	1296.2	1295.9	1241.8	1217.4	1283.7	1271.9	1327.4	1366.3
უმუშევარი (ათასი ადამიანი)	367.2	359.2	354.5	309.0	276.9	281.9	316.2	267.9	279.2	266.9	252.2
უმუშევრობის დონე (პროცენტი)	21.9	21.7	21.6	19.2	17.6	18.5	20.6	17.3	18.0	16.7	15.6

შრომის ბაზრის უფრო სიღრმისეული ანალიზის მიზნით, ასევე შესწავლილ იქნა PMCG-ის 2023 წლის პუბლიკაცია „საქართველოს შრომის ბაზრის მიმოხილვა“⁷, რომელიც სამუშაო ძალის დინამიკას წინა წელთან მიმართებაში აკეთებს.

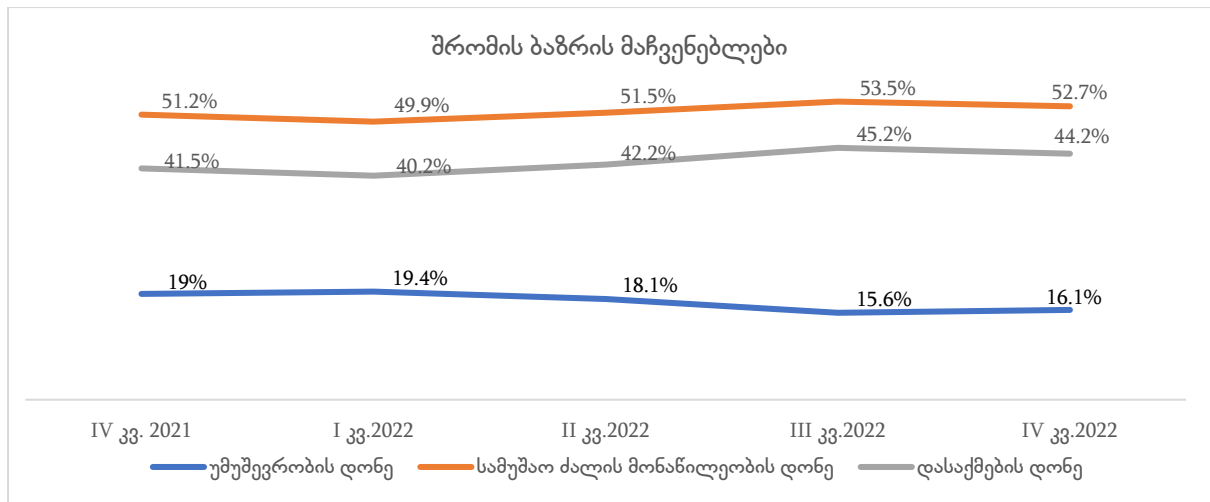
აღნიშნული კვლევის თანახმად, ბოლო წლებში საქართველოს შრომის ბაზრის დაბალი ეფექტიანობა შეინიშნება. მიუხედავად მაღალი უმუშევრობის დონისა (17.3%) სპეციალისტების ნაკლებობა ბიზნესსაქმიანობისთვის ძირითად ხელის შემშლელ ფაქტორად სახელდება. BAG ინდექსის⁸ მიხედვით 2023 წლის I კვარტალში გამოკითხული კომპანიების 48%-მა მათი ზრდის შემათავსებელ ფაქტორად სწორედ სპეციალისტების ნაკლებობა დაასახელა.

პროფესიონალი კადრების ნაკლებობა სხვადასხვა მიზეზით არის განპირობებული. მნიშვნელოვან ფაქტორს საგანმანათლებლო პროგრამების კურსდამთავრებულთა ცოდნისა და უნარების ბიზნეს სექტორში არსებულ საკვალიფიკაციო მოთხოვნებთან შეუსაბამობა წარმოადგენს.

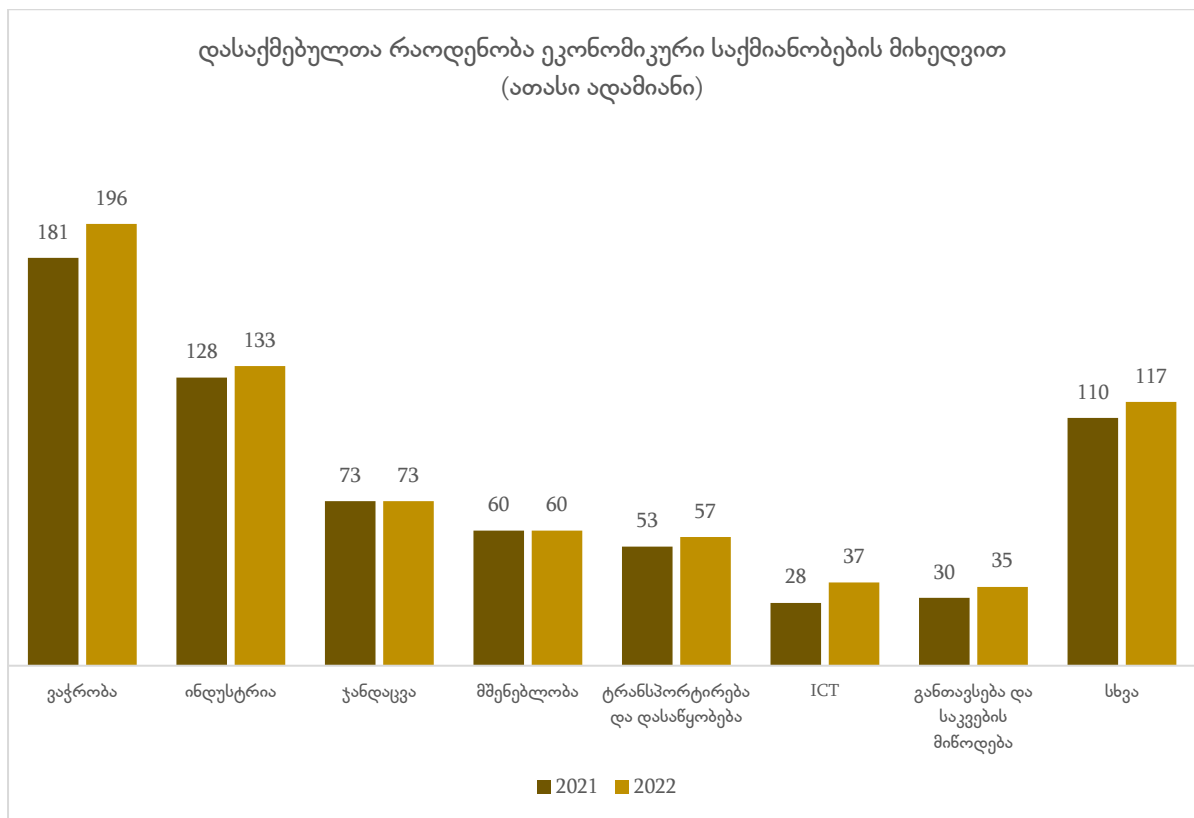
BAG ინდექსის მიხედვით 2022 წლის IV კვარტალში გამოკითხულ კომპანიათა თითქმის ნახევარი აღნიშნავდა, რომ პრობლემა აქვთ კვალიფიკაციური კადრების მოძიებასთან დაკავშირებით, რომ არსებული საგანმანათლებლო პროგრამების დიდი ნაწილი ვერ უზრუნველყოფს კურსდამთავრებულებისთვის სათანადო, თანამედროვე ცოდნის და უნარების გადაცემას. ამასთან, კვლევა აღნიშნავს, რომ პოსტ-პანდემიურ პერიოდში გაიზარდა აპლიკანტების მიერ მოთხოვნილი მინიმალური ხელფასი.

⁷ https://pmcg-i.com/app/uploads/2023/05/Labor-market-overview_GEO.pdf

⁸ <https://www.pmcresearch.org/periodic/13>

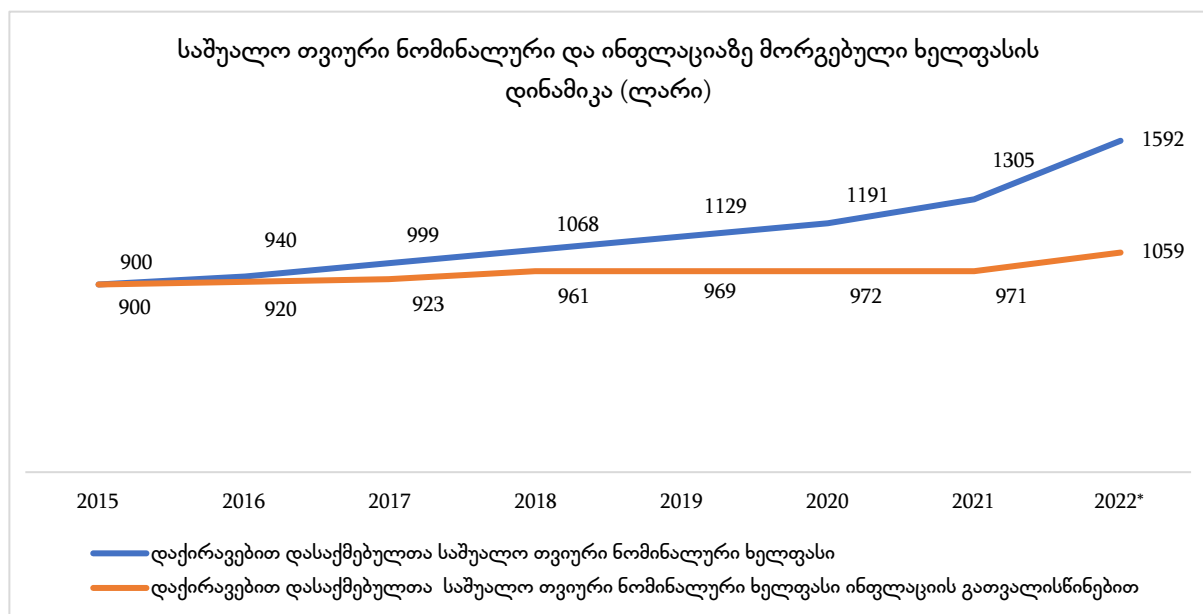

როგორც ქვემოთ გრაფიკზეა ნაჩვენები, 2022 წელს 2021 წელთან შედარებით დასაქმების დონე მშენებლობის გარდა ყველა სექტორში გაიზარდა. ყველაზე მაღალი ზრდა ინფორმაციისა და კომუნიკაციების სექტორში (ICT) შეინიშნება - 30%, რაც ზოგადად სექტორის ბუმით აიხსნება. ასევე ზრდის მაღალი ნიშნული, 16%, განთავსების და საკვების მიწოდების სექტორს აქვს, რაც საერთაშორისო ვიზიტორების ნაწილობრივი აღდგენით და მიგრანტების შემოდინებით არის გამოწვეული.

კვლევის ფარგლებში 2023 წლის პირველ კვარტალში გამოკითხულ კომპანიათა 33%-მა გაზარდა დასაქმებულთა რაოდენობა, 7%-მა შეამცირა და 60%-მა იგივე შეინარჩუნა. გამოკითხული კომპანიების 45%-მა აღნიშნა, რომ გეგმავს დასაქმებულთა რაოდენობის გაზრდას მიმდინარე წელს. ამ მხრივ ყველაზე პოზიტიურად მშენებლობის სექტორია, სადაც ამ მოსაზრებას კომპანიათა 69% იზიარებს.

აღნიშნულ კვლევაში ასევე საუბარია დაქირავებით დასაქმებულთა ხელფასის დინამიკაზე. მონაცემების მიხედვით 2015-2022 წლების განმავლობაში დაქირავებით დასაქმებულთა ნომინალური ხელფასი 76.8%-ით გაიზარდა. თუმცა ზრდის მაჩვენებელს მნიშვნელოვნად ამცირებს მასში ინფლაციის დონის გათვალისწინება და შესაბამისი კორექტირების შემდეგ ზრდა მხოლოდ 17.6%-ს უტოლდება.

5. უნივერსიტეტის SWOT ანალიზი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის შეფასებისა და ანალიზისათვის, გამოყენებულ იქნა სტრატეგიული დაგეგმარების მეთოდი - SWOT ანალიზი. აღნიშნული ანალიზის საფუძველზე გამოვლენილ იქნა უნივერსიტეტის ძლიერი და სუსტი მხარეები, შესაძლებლობები და საფრთხეები.

5.1 ძლიერი მხარეები

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს გამორჩეულად მაღალი რეპუტაცია აქვს, რამდენადაც ის საქართველოს საგანმანათლებლო სივრცის ერთ-ერთი ლიდერია და ასოცირდება ხარისხიან განათლებასა და სანდო ბრენდთან. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ძლიერი მხარეებია:

მულტიპროფილური და თანამედროვე კვლევითი ერთეულები - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტს გააჩნია საქართველოში ერთერთი ყველაზე განვითარებული კვლევითი ინფრასტრუქტურა - 14 კვლევითი ინსტიტუტი, რომლებშიც ჯამში 26 კვლევითი ლაბორატორია ფუნქციონირებს. ასევე, უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს 7 დამოუკიდებელი სამეცნიერო ლაბორატორია, 30-მდე სასწავლო ლაბორატორია და 2 დიაგნოსტიკური ლაბორატორია. გარდა ამისა, უნივერსიტეტს გააჩნია სამი საცდელი-კვლევითი ბაზა და ხუთი კოლეექცია, რომლებშიც ასობით სხვადასხვა ნიმუში ინახება. გარდა ამისა, უნივერსიტეტში განთავსებულია ვეტერინარული კლინიკა - Veterinarium, საქართველოს კულინარიის აკადემია და მევენახეობა-მელვინეობის აკადემია. ყოველივე ეს საშუალებას იძლევა ჩატარებულ იქნეს მაღალი დონის კვლევები სხვადასხვა მიმართულებით, რომელშიც აკადემიურ პერსონალთან ერთად სტუდენტები არიან აქტიურად ჩართულნი.

კვლევისადმი ინოვაციური მიდგომა - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიდგომა აისახება:

- კვლევისა და სასწავლო პლატფორმების ინოვაციურ სიმბიოზში (კერძოდ, ინსტიტუციურად და შინაარსობრივად სასწავლო და კვლევითი პროცესი ყოველთვის არ არის მკაცრად გამიჯნული ერთმანეთისგან და თითოეული ნოყიერად ემსახურება ერთმანეთს როგორც ცოდნის გადაცემაში, ისე ცოდნის წარმოებაში საგანმანათლებლო სისტემის სხვადასხვა დონეზე).

- კვლევითი საქმიანობისა და პლატფორმების ხარისხზე (კერძოდ, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს აქვს ფართოხილი მიდგომა კვლევებთან დაკავშირებით, რამდენადაც ორიენტირებულია მათ ხარისხზე და არა რაოდენობაზე).
- საერთაშორისო კავშირებისა და ინტერნაციონალურობის პრინციპის დანერგვაში.

კარგი და ზრდადი რეპუტაცია - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი საქართველოს საგანმანათლებლო სივრცის ერთ-ერთი ლიდერია. კარგი რეპუტაციის საფუძველს წარმოადგენს:

- მაღალქელიანი აბიტურიენტები - 2017 წლიდან საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ჩაბარებულ აბიტურიენტთა მიერ ერთიან ეროვნულ გამოცდებში მიღებული საშუალო ქულის რეიტინგში მონივნავე ადგილებს იკავებს.
- თანამედროვე მიდგომებზე დაფუძნებული სწავლება.
- კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაღალი დონე - 93%

მაღალი კვალიფიკაციის აკადემიური პერსონალი - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პროგრამებში ჩართულნი არიან ლექტორები, რომელთაც გააჩნიათ მრავალწლიანი საერთაშორისო გამოცდილება სწავლებასა თუ პრაქტიკაში. ლექტორების ნაწილი უცხოეთიდან დაბრუნებული ქართველი სპეციალისტებისგან შედგება. პროფესორების უმეტესობა სწავლების პარალელურად უშუალოდ და აქტიურად არის ჩართული კვლევებში, მათ შორის, მნიშვნელოვან საერთაშორისო პროექტებში. შესაბამისად, ლექტორები სტუდენტებს გადასცემენ მაღალი ხარისხის ცოდნას და უზრუნველყოფენ მათი პრაქტიკული/კვლევითი უნარების განვითარებას.

აკადემიური თავისუფლება - აკადემიური პერსონალი აქტიურ მონაწილეობას იღებს საგანმანათლებლო პროგრამების შედგენის პროცესში და შეიმუშავებს სილაბუსებს. აკადემიური პერსონალი თავისუფალია საგნის შინაარსის განსაზღვრაში (რომელიც უნდა ეხმიანებოდეს პროგრამის შედეგებს), სასწავლო მასალის შერჩევაში, შეფასების მექანიზმების განსაზღვრაში. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალის ანაზღაურება მოიცავს ფიქსირებულ (არასაათობრივ) კომპონენტს, რომელიც გამიზნულია კვლევისა და პროფესიული განვითარებისათვის, მისი გამოყენების მიზნებზე აკადემიური პერსონალი თავად იღებს გადაწყვეტილებას.

საუნივერსიტეტო ზოგადი განათლების მოდული, როგორც ხარისხიანი განათლების ფუნდამენტი - უნივერსიტეტის საბაკალავრო პროგრამების თითოეული სტუდენტი, პროგრამებით გათვალისწინებული სპეციალობის საგნების

პარალელურად, საუნივერსიტეტო ზოგად საგნებსაც გადის. ეს მიდგომა ხელს უწყობს ზოგადი განათლების დონის ამაღლებას, ინტერესთა სფეროს გაფართოებასა და დიდი მოცულობის მრავალფეროვანი ინფორმაციის სწრაფად დამუშავების უნარის ჩამოყალიბებას.

პრაქტიკაზე დაფუძნებული სწავლება - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პროგრამები პრაქტიკული უნარების განვითარებისკენაა მიმართული. სწავლების დიდი ნაწილი პრაქტიკულ სწავლებას მოიცავს. მნიშვნელოვანია, სტუდენტებმა, თეორიულ ცოდნის მიღებასთან ერთად, ამ ცოდნის პრაქტიკაში ასახვა და რეალურ ცხოვრებაში გამოყენება ისწავლონ, რაც არაერთი საერთაშორისო კვლევით დასტურდება. ეს ყოველივე კი ხელს უწყობს მათ წარმატებით დასაქმებასა და კარიერულ ზრდას. საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში პრაქტიკული სწავლება ეფუძნება შემდეგ მიდგომებს:

- პროგრამების სასწავლო კურსების მნიშვნელოვან ნაწილში გათვალისწინებულია პრაქტიკული მეცადინეობები, რომლებიც შესაძლოა მოიცავდეს სხვადასხვა ტიპის აქტივობებს: ქვისებზე დაფუძნებული სწავლება, დისკუსიები და დებატები, პრაქტიკული ამოცანები/სავარჯიშოები, სიტუაციური დავალებები, პროექტები და სხვა.
- დიდი ყურადღება ექცევა ქმედებაზე დაფუძნებულ სწავლებას (learning-by-doing). პრაქტიკული მეცადინეობები (მათ შორის, სასწავლო ლაბორატორიები, სტუდიოები) ქმედებაზე დაფუძნებულ სწავლებას ითვალისწინებს, რაც ნიშნავს რომ სტუდენტები ეუფლებიან პროფესიას მეცადინეობისას უმეტესად ინდივიდუალურად მუშაობის გზით. ლაბორატორიული/სტუდიური მეცადინეობების სასწავლო ჯგუფებში სტუდენტთა რაოდენობა არ აღემატება 20-ს. პრაქტიკული მეცადინეობების მიმართ ასეთი მიდგომა დადებითად აისახება სტუდენტების სწავლის შედეგებზე.
- პრაქტიკის გავლა სხვადასხვა ორგანიზაციაში პროგრამების უმეტესობის სავალდებულო ან არჩევითი კომპონენტია. ეს კომპონენტი ითვალისწინებს შესაბამის ორგანიზაციებში სტაჟირებას/პრაქტიკის გავლას და მიმართულია სტუდენტებში პროფესიული უნარების განვითარებისკენ.

პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის პრევენციისა და რეაგირების ეფექტიანი მექანიზმები - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში არსებობს პლაგიატსა და აკადემიურ თაღლითობასთან ბრძოლის დამკვიდრებული ეფექტიანი პრაქტიკა. პლაგიატისა და აკადემიურ თაღლითობის პრევენციის მიზნით უნივერსიტეტი ატარებს სხვადასხვა აქტივობას:

- პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის შესახებ ინფორმაცია, მისი აღმოჩენის შემთხვევაში განსახორციელებელი პროცედურები და მექანიზმები განწერილია უნივერსიტეტის სტუდენტის ეთიკის კოდექსში, ეთიკის საბჭოს რეგლამენტსა და გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესში.
- გაცნობითი შეხვედრების (ღია კარის დღე) დროს უნივერსიტეტში ჩაბარებით დაინტერესებულ აბიტურიენტებს მიეწოდებათ შესაბამისი ინფორმაცია.
- პირველკურსელ სტუდენტებს უტარდებათ შეხვედრები ინფორმაციის მიწოდებისა და აკადემიური წერის სტანდარტების შესახებ.
- სწავლის დაწყებისას უნივერსიტეტსა და სტუდენტს შორის ფორმდება ხელშეკრულება, რომელშიც სხვა უფლება-მოვალეობებთან ერთად, განწერილია, რომ სტუდენტის ეთიკის კოდექსი წარმოადგენს ხელშეკრულების დანართს და სტუდენტი ვალდებულია გაეცნოს ყველა წესს, დაიცვას ეთიკის ნორმები და იმოქმედოს ამ წესების შესაბამისად. სტუდენტებს ხელმოწერისას მიეთითებათ ამ გარემოებების შესახებ.
- ახალ ლექტორებს უტარდებათ შეხვედრები პლაგიატსა და აკადემიურ თაღლითობასთან დაკავშირებით უნივერსიტეტის პოლიტიკის გასაცნობად.
- თითოეული პროგრამის თითოეული სილაბუსი ითვალისწინებს ჩანაწერს პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის შესახებ.
- გამოცდების უმეტესობა წერიითი სახის არის და ტარდება უნივერსიტეტის საგამოცდო ცენტრში ეფექტიანი მონიტორინგის ქვეშ. საგამოცდო ცენტრში სისტემურად შემცირებულია გადაწერისა და წყაროებით სარგებლობის რისკი, რამდენადაც ცენტრის თანამშრომლები გამოცდის მიმდინარეობისას აკვირდებიან პროცესს, ცენტრში განთავსებულია 77 კამერა, კომპიუტერების მონიტორის სქრინ-ჩანწერა მიმდინარეობს წუთში ერთხელ, შეზღუდულია ინტერნეტზე წვდომა, დახშულია მობილური კავშირი და სტუდენტებს შორის დაშორება 1.8 მეტრია. საგამოცდო ცენტრის თითოეული კომპიუტერის მონიტორზე განთავსებულია პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის შესახებ და ძირითადი ინფორმაცია. გარდა ამისა, ცენტრის თანამშრომლებს შესაბამისი ტრენინგი აქვთ ჩატარებული პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის პრევენციის ზომების შესახებ. ყოველივე ეს მინიმუმამდე ამცირებს პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის რისკს გამოცდების წერის პროცესში.
- პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის რისკს ასევე ამცირებს ის გარემოება, რომ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში საგამოცდო საკითხები წლიდან წლამდე იცვლება და გამოცდებზე საკითხების რამდენიმე ვარიანტია წარმოდგენილი.

- პლაგიატის ან აკადემიური თაღლითობის ფაქტის დადასტურების შემთხვევაში, სტუდენტს შესაბამის საგანში ეწერება შეფასება F და იღებს წერილობით გაფრთხილებას. შემთხვევის სიმძიმის გათვალისწინებით ან განმეორებით ჩადენის შემთხვევაში, სტუდენტს შესაძლოა შეუწყდეს სტატუსი.
- გარდა ამისა, სხვა სტუდენტისათვის აკადემიური თაღლითობის ჩადენაში დახმარების შემთხვევაში, სტუდენტი იღებს წერილობით გაფრთხილებას და აღნიშნული ქმედების გამეორება შესაძლოა გახდეს სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტის საფუძველი.

კერძო სექტორის ჩართულობა - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს აქვს მჭიდრო თანამშრომლობა კერძო სექტორთან, რაც სხვადასხვა ფორმატით გამოიხატება:

- უნივერსიტეტი დასაქმების მაღალი დონით გამოირჩევა; კურსდამთავრებულების 93% საქმდება, რამაც მჭიდრო ურთიერთობა ჩამოაყალიბა უნივერსიტეტსა და დამსაქმებლებს შორის.
- უნივერსიტეტი ყოველ სემესტრში მართავს დასაქმების ფორუმს, რომლის დროსაც დამამთავრებელი კურსის სტუდენტებს ეძლევათ საშუალება შეხვდნენ სხვადასხვა კომპანიის წარმომადგენლებს, გაესაუბრონ მათ და გადასცენ საკუთარი მონაცემები შემდგომი თანამშრომლობის მიზნით. დასაქმების ფორუმში ტრადიციულად 100-ზე მეტი ორგანიზაცია იღებს მონაწილეობას.
- კერძო სექტორის წარმომადგენლები ჩართული არიან სწავლების პროცესში და თავიანთ პრაქტიკულ გამოცდილებას უზიარებენ სტუდენტებს. ამასთან, კერძო სექტორების სწავლების პროცესში ჩართულობა პროგრამებსა და შესაბამის სასწავლო კურსებში შრომის ბაზრის მოთხოვნების ინტეგრირების კარგ შესაძლებლობას იძლევა. უმეტეს შემთხვევაში მონვეული პერსონალი წარმოადგენს სხვადასხვა სექტორში მოღვაწე პროფესიონალს და, შესაბამისად, კერძო სექტორის ხმას აკადემიურ სივრცეში. მათი სწავლების პროცესში ინტეგრირება ხელს უწყობს შრომის ბაზრის მოთხოვნების სათანადოდ გათვალისწინებას პროგრამის განვითარებასა თუ სწავლების სტრატეგიაში. მიღებული განათლების ხარისხი ამ შემთხვევებში იზრდება, რაც მნიშვნელოვნად ზრდის კურსდამთავრებულის კონკურენტუნარიანობას და ხშირ შემთხვევაში ზედა კურსის სტუდენტის კონკურენტუნარიანობას.
- კერძო სექტორის წარმომადგენლებთან იმართება ფოკუს-ჯგუფები და ტარდება ინტერვიუები პროგრამების განახლებისა და სასწავლო კურსების მოდიფიცირების მიზნით. შედეგად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი დამსაქმებლებისაგან იღებს პროგრამის კურსდამთავრებულების შესახებ

დადებით დახასიათებას და ხშირად აღინიშნება დაკისრებული მოვალეობების ხარისხიანი შესრულება კურსდამთავრებულების მიერ.

- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ნებისმიერი პროგრამის დანერგვისას და შემდგომ იმპლემენტირებისას გარკვეული პერიოდულობით თითოეულ საგანმანათლებლო პროგრამასთან დაკავშირებით ატარებს პრომის ბაზრის კვლევას, რომელშიც რაოდენობრივი და თვისებრივი მეთოდოლოგია გამოიყენება. პრომის ბაზრის კვლევისას, როგორც წესი:
  - პირველი ეტაპი რაოდენობრივ კვლევას ეთმობა, რომლის ფარგლებშიც ფასდება ქვეყნის ეკონომიკური მაჩვენებლები შესაბამისი სექტორების შესწავლის მიზნით.
  - მეორე ეტაპზე თვისებრივი კვლევის ფარგლებში, ტარდება ფოკუს-ჯგუფები კერძო სექტორის წარმომადგენლების აქტიური მონაწილეობით. ფოკუს-ჯგუფების ფარგლებში ინდუსტრიის წარმომადგენლები საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს უზიარებენ ღირებულ ინფორმაციას, თუ რა სახის ცოდნისა და უნარების ნაკლებობაა შესაბამის სექტორებში.
  - კვლევის ბოლო ეტაპზე ხორციელდება სამაგიდო კვლევა შესაბამის სექტორებში არსებული გლობალური გამოწვევებისა და განვითარების მიმართულებების, ასევე საერთაშორისო პროგრამების შესწავლის მიზნით. სამაგიდო კვლევა მოიცავს თემატური სტატიების მიმოხილვასა და საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკების შესწავლას.

წარმატებული კურსდამთავრებულები - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი გამოირჩევა წარმატებული კურსდამთავრებულებით. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულები იკავებენ წამყვან პოზიციებს სხვადასხვა პროფილის ორგანიზაციებში (მაგალითისთვის, როგორიცაა: Mayhew Georgia, Sons of Eden, Phagos, Infoblox), თავად აფუძნებენ და წარმატებით მართავენ სტარტაპებს, უნივერსიტეტში გამომუშავებული კრიტიკული და ანალიტიკური უნარებისა და სიღრმისეული ცოდნის წყალობით, კურსდამთავრებულები სამაგისტრო და სადოქტორო საფეხურზე სწავლას აგრძელებენ მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებში (University of Rovira I Virgili (ესპანეთი), University of Bordeaux (საფრანგეთი), University of Porto (პორტუგალია), Bentley University (აშშ) , Parsons School of Design (აშშ), Libera Università di Lingue e Comunicazione IULM (იტალია), Corvinus University of Budapest (უნგრეთი), Université de Rouen Normandie (საფრანგეთი), College de Paris (საფრანგეთი), Bordeaux Sciences Agro (საფრანგეთი), Berufsbildende Schule Oppenheim (გერმანია), Central European University (ავსტრია), Technical University of Braunschweig (გერმანია), Friedrich-Schiller-Universität Jena

(გერმანია), University of Palermo-ს (იტალია) Dartmouth College (აშშ), University of Toronto (კანადა), Uppsala University (შვედეთი), Texas A&M (აშშ), Geisenheim University (გერმანია), University of Rochester (აშშ), University of Toronto Institute for Aerospace Studies (კანადა), Polytechnic University of Catalonia (ესპანეთი), University of Birmingham (დიდი ბრიტანეთი) და სხვა).

კარგი საუნივერსიტეტო ინფრასტრუქტურა და სტუდენტური ცხოვრება - კახა ბენდუქიძის კამპუსში განთავსებულია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტი, რომელთა დამფუძნებელი კახა ბენდუქიძის მიერ დაარსებული საქველმოქმედო ორგანიზაცია ცოდნის ფონდია. შესაბამისად, ხშირად ამ უნივერსიტეტების მოხსენიება ხდება, როგორც ‘sister universities.’

უნივერსიტეტებს შორის კამპუსისა და სხვა რესურსების გაზიარების არაერთი საერთაშორისო პრაქტიკა არსებობს, რომლის მთავარი მიზანია ცოდნის მიწოდებისა და კვლევის ხელშეწყობის მაქსიმიზაცია. ამ მიზნის მიღწევის კარგ შესაძლებლობას ქმნის ის სინერგია, რაც საქართველოს აგრარული და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტების თანაარსებობით მიიღება. კერძოდ, ორივე უნივერსიტეტის სტუდენტებს შეუძლიათ დაესწრონ სხვადასხვა კონფერენციას, საჯარო ლექციებს და მონაწილეობა მიიღონ მრავალფეროვან ინტერდისციპლინარულ აქტივობებში. გარდა ამისა, ორივე უნივერსიტეტის სტუდენტები თავისუფლად სარგებლობენ პროფილური ინფრასტრუქტურით (მათ შორის, ლაბორატორიებით).

ორი უნივერსიტეტის თანაცხოვრება კამპუსში შესაძლებლობას აძლევს სტუდენტებს უფრო მრავალფეროვანი იყოს სტუდენტური აქტივობები, საფუძველი იქმნება გააკეთონ ინტერდისციპლინური პროექტები, მაგალითად: ღვინის ფესტივალის სიმულაცია, რომლის ფარგლებშიც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მევენახეობა-მელვინეობის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტების დამზადებული ღვინისათვის თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის ვიზუალური კომუნიკაციის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტები ქმნიან ბოთლისა და ეტიკეტის დიზაინს.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს აგრარული და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის ერთ კამპუსში არსებობა იყო ინსპირაცია ერთობლივი სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამების შემუშავებისა და დანერგვისათვის.

კამპუსი მოიცავს სხვადასხვა ზომის აუდიტორიებს, ამფითეატრებს, საკონფერენციო დარბაზებს, სამეცნიერო და სასწავლო ლაბორატორიებს, სტუდიოებს, საგამოფენო

სივრცეებს, ბიბლიოთეკას, საგამოცდო ცენტრს, კომპიუტერულ კლასებს, მუზეუმს, მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ბანკს, მცენარეთა კოლექციას, მეაბრეშუმეობის კოლექციას, მიკოლოგიურ ჰერბარიუმს, ვეტერინარიულ კლინიკას, მევენახეობისა და მეღვინეობის აკადემიას, კულინარიის აკადემიას, თანამედროვე პარკინგს. ასევე, კამპუსში არის სარეკრეაციო ზონები, დენდროლოგიური პარკი, შიდა ეზოები, ღია ამფითეატრი, სპორტული დარბაზები და მოედნები, კაფეტერია.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში რეგულარულად იმართება სხვადასხვა სახის ფესტივალი, კონკურსი, კონფერენცია, სემინარი და ა.შ. რაც სტუდენტურ ცხოვრებას უფრო საინტერესოს ხდის და ზრდის სწავლის მოტივაციას. მაგალითისათვის, ყოველ წელს იმართება: ღვინის სტუდენტური ფესტივალი, აგროგამოფენა, New Year Party, დასაქმების ფორუმები და ა.შ.

გარდა ამისა, უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს სტუდენტების მიერ დაარსებული სპორტული, თუ კულტურული კლუბები, რომელთა დაფუძნება მარტივად შეუძლიათ სტუდენტებს თავიანთი ინტერესისა და სურვილების გათვალისწინებით.

მართვის ეფექტიანი მოდელი - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში მართვის მოდელი ეფუძნება 3 ძირითად მექანიზმს:

- რაც შეიძლება მოკლე იერარქიული ჯაჭვის და „თხელი“ (Lean) ორგანიზაციული სტრუქტურის არსებობა, რათა, ერთი მხრივ, სტუდენტი და სწავლის პროცესი, მეორე მხრივ, გადანყვეტილების მიმღები რგოლი რაც შეიძლება ახლოს იყოს ერთმანეთთან.
- პროექტის მართვის პრინციპებზე დაფუძნებული (Project Based Management) გადანყვეტილების მიღების მოდელის არსებობა, როდესაც ყოველ საკითხზე ხდება ამოცანების დასახვა და თითოეული ამოცანისათვის შესაბამისი სამუშაო ჯგუფის ჩამოყალიბება. სამუშაო ჯგუფი პასუხისმგებელია ამოცანების დადგენილ ვადაში შესრულებაზე. დასახული ამოცანების მიღწევის შემდეგ ხდება აღნიშნული ჯგუფის გაუქმება. ყოველ ახალ საკითხთან დაკავშირებით შესაბამისი სამუშაო ჯგუფი იქმნება თავიდან.
- ხარისხის მართვის ერთიანი სისტემის (Total Quality Management) არსებობა, რომელიც გულისხმობს, რომ ორგანიზაციას შეუძლია გრძელვადიანი წარმატების მიღწევა იმით, რომ მისი არაერთი სტრუქტურული ერთეული მონაწილეობს ხარისხის გაუმჯობესებაში.

გამოცდილებამ აჩვენა, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიერ დანერგილი მართვის მოდელი წლების განმავლობაში უზრუნველყოფს მის ეფექტიან ფუნქციონირებას. ამის ერთ-ერთი თვალსაჩინო მაგალითია COVID-19-ით გამოწვეულ კრიზისთან უმოკლეს ვადებში ეფექტიანად ადაპტირება და ცვლილებების სწრაფი და შედეგზე ორიენტირებული მართვა.

5.2 სუსტი მხარეები

შეზღუდული გავლენა საგანმანათლებლო პოლიტიკის ფორმირებაზე - იმის გამო, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის როლი საქართველოს საგანმანათლებლო პოლიტიკის განსაზღვრაში მცირეა, უნივერსიტეტს ხშირად უხდება „მოკლე შეტყობინების“ რეჟიმში შეიტანოს სისტემის მიერ დაწესებული ცვლილებები საგანმანათლებლო პროგრამებში, სილაბუსებში და სხვა მიმართულებებით. ყოველივე ეს იწვევს დაუგეგმავ ცვლილებებს და დამატებით ადმინისტრაციულ და რეგულატორულ დანახარჯებს.

ზოგიერთი პროფესიის მიმართ ახალგაზრდებში შედარებით დაბალი ინტერესი - ზოგიერთი პროფესია, რომელშიც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი საგანმანათლებლო პროგრამებს ახორციელებს (მაგალითად, მეტყვევობა) საჭიროებს ახალგაზრდებში მეტ პოპულარიზაციას. შედარებით დაბალი ინტერესი აღნიშნული სფეროს მიმართ გამოწვეულია საზოგადოებაში დამკვიდრებული სტერეოტიპებით, რომელთა შეცვლას უნივერსიტეტი წლების განმავლობაში წარმატებით ახორციელებს.

არაპროფილური საგანმანათლებლო პროგრამები - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აბიტურიენტებს სთავაზობს საგანმანათლებლო პროგრამებს ისეთ სფეროებში, რომლებიც პირდაპირ ასოცირებული არ არის უნივერსიტეტის დამკვიდრებულ მიმართულებებთან. ასეთებია მაგალითად ბიზნესის ადმინისტრირება, თავისუფალი მეცნიერებები და სხვა. მსგავსი პროგრამების უფრო წარმატებით განხორციელებისათვის საჭიროა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის, როგორც მრავალპროფილური უმაღლესი სასწავლებლის აღქმის გაღრმავება საზოგადოებაში.

5.3 შესაძლებლობები

არაპოპულარული პროფესიების მიმართ ახალგაზრდებში ინტერესის გაზრდა - ისეთი პროფესიების მიმართ ინტერესის გაზრდა, როგორიცაა მეტყვევობა, ბიოლოგია, ქიმია და სხვა, მნიშვნელოვნად გაზრდის საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის შესაბამის მიმართულების პროგრამების რეიტინგსა და მათზე მოთხოვნას.

ინტერნაციონალიზაციის დონის გაღრმავება - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში აკადემიური პერსონალის გარკვეულ ნაწილს მიღებული აქვს განათლება ან/და პრაქტიკა საზღვარგარეთ მაღალი დონის უნივერსიტეტებში. უნივერსიტეტის მიერ სხვადასხვა შესაძლებლობის გამოყენება, როგორიცაა ახალი პროგრამების დამატება და კონტიგენტის გაზრდა, წინაპირობას ქმნის საერთაშორისო გამოცდილების მქონე უფრო მეტი პროფესორი და ლექტორი ჩაერთოს სასწავლო პროცესში. შედეგად გაუმჯობესდება სწავლების ხარისხი და კურსდამთავრებულებს გაეზრდებათ სხვა ქვეყნებში დასაქმების შესაძლებლობები.

უნივერსიტეტის რეპუტაციის მეტად ამაღლება - 2012 წლიდან საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა მნიშვნელოვანი ცვლილებები გაიარა, რის შედეგადაც იგი თანამედროვე საგანმანათლებლო და კვლევით ინსტიტუციად გარდაიქმნა. უნივერსიტეტის რეიტინგი გაუმჯობესდა, რაზეც ჩაბარებულთა საშუალო ქულა და დასაქმების მაღალი დონე მეტყველებს. პოტენციალიდან გამომდინარე, მოსალოდნელია უნივერსიტეტის სახელის კიდევ უფრო დამკვიდრება და რეპუტაციის ამაღლება.

ინფრასტრუქტურის შემდგომი გაუმჯობესება - მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ინფრასტრუქტურა არის კარგ მდგომარეობაში და მორგებულია სტუდენტებზე, შესაძლებელია მისი კიდევ უფრო გაუმჯობესება. არსებული ინფრასტრუქტურა იძლევა საშუალებას, დაემატოს ამფითეატრული სალექციო, კომპიუტერული და საკონფერენციო ოთახები, რაც გაზრდის სწავლებისა და სწავლის კომფორტსა და ეფექტიანობას. მნიშვნელოვანია, გაიზარდოს ინფრასტრუქტურის გამოყენების/ათვისების ეფექტურობა.

უნივერსიტეტების სხვადასხვა საგნისა და დამატებითი სპეციალობის არჩევის შესაძლებლობა (cross enrollment) - დღესდღეობით საქართველოს კანონმდებლობა არ იძლევა შესაძლებლობას სხვადასხვა უნივერსიტეტის

სტუდენტებმა აირჩიონ გარკვეული საგნები და დამატებითი პროფესიები (მაინორები) უნივერსიტეტების ურთიერთშეთანხმების საფუძველზეც კი. მსგავსი შესაძლებლობის დაშვება მეტად შეუწყობდა ხელს ინტერდისციპლინური ცოდნის მიღებასა და კვლევის განვითარებას.

განვითარებულ მსოფლიოში სხვადასხვა დისციპლინის მიჯნაზე და/ან შერწყმით წარმოიქმნება ახალი დარგები, როგორიცაა: ტვინის მეცნიერებები, ბიოტექნოლოგია, ბიოინჟინერია და სხვა. ცხადია, არ არსებობს უნივერსიტეტი რომელიც შეძლებს ყველა მიმართულებით საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელებას და სწორედ ამიტომ სხვადასხვა უნივერსიტეტის საგნების ან მაინორების არჩევის შესაძლებლობის არსებობა მეტად შეუწყობს ხელს ინტერდისციპლინური ცოდნისა და კვლევის განვითარებას. მაგალითად: საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბიოლოგიის სტუდენტს შეეძლებოდა საგნები აერჩია თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის კომპიუტერული მეცნიერებისა და მათემატიკის პროგრამიდან, ან სულაც პროგრამირების მაინორი გაეწეო. აღნიშნული სტუდენტის დასაქმების, შემდგომი სწავლისა თუ კვლევის სპექტრს მნიშვნელოვნად გაამრავალფეროვნებდა.

5.4 საფრთხეები

სტუდენტთა გადახდისუნარიანობის შემცირება - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პროგრამების სწავლის საფასური ზოგიერთ შემთხვევაში შედარებით მაღალია სხვა საგანმანათლებლო დაწესებულებების შესაბამისი პროგრამების საშუალო საფასურზე. შესაბამისად, მიზნობრივი სეგმენტის შემოსავლის დონის შემცირება წარმოადგენს ერთ-ერთ საფრთხეს. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პროგრამების წარმატებული არსებობისთვის საჭიროა სტუდენტების გადახდისუნარიანობის არსებული მდგომარეობის შენარჩუნება.

რეგულაციების ცვლილება - ერთ-ერთ საფრთხედ აღქმულია სხვადასხვა რეგულაციის შემოღება ან არსებული კანონმდებლობის ცვლილება. აღნიშნულის შედეგად, საჭირო გახდება პროგრამებისა და უნივერსიტეტის ადმინისტრირების კუთხით ცვლილებების განხორციელება და ახალ რეგულაციებზე მისადაგება, რაც დაკავშირებულია პროდითი რესურსისა და რეგულატორული ხარჯის გაწვევასთან. ამასთან, რეგულაციების ხშირი ცვლილება ართულებს მომავლის დაგეგმვასა და განჭვრეტას.

არასამართლიანი კონკურენცია - ერთ-ერთ საფრთხეს არასამართლიანი კონკურენცია წარმოადგენს, რომელიც განპირობებულია ქვეყანაში არსებული ზოგიერთი უმაღლესი სასწავლებლების პრივილეგირებული მდგომარეობით. სახელმწიფოს მხრიდან ხორციელდება ამ უმაღლესი სასწავლებლების პირდაპირი ინსტიტუციური სუბსიდირება, რაც არათანაბარ პირობებში აყენებს დანარჩენ უმაღლეს სასწავლებლებს. ბოლო პერიოდის ტენდენციის მიხედვით, მოსალოდნელია, მომავალში აღნიშნული უთანასწორობა კიდევ უფრო გაღრმავდეს.

6. ორგანიზაციული სტრუქტურა და მართვა

6.1 ორგანიზაციული სტრუქტურა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი წარმოადგენს არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირს. მისი დამფუძნებელი ორგანიზაციაა ასევე არასამეწარმეო (არაკომერციული) საქველმოქმედო ორგანიზაცია ცოდნის ფონდი.

უნივერსიტეტი განლაგებულია 24 801.8 კვადრატული მეტრის ფართზე, რომელიც მას იჯარით აქვს გადაცემული შპს აგრომეტისგან 10 წლის ვადით, 2033 წლამდე. შპს აგრომეტი არის ცოდნის ფონდის შვილობილი კომპანია, რაც მასსა და საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს შორის შეუზღუდავი, მჭიდრო და პროგნოზირებადი თანამშრომლობის საშუალებას იძლევა. შპს აგრომეტი საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს უზრუნველყოფს როგორც უძრავი, ისე მოძრავი ქონებითა და რიგი სერვისებით.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტრუქტურა

რექტორი არის უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირი. უნივერსიტეტის რექტორს უშუალოდ ექვემდებარება შემდეგი ორგანიზაციული ერთეულები: ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური, სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური, ადამიანური რესურსების მენეჯერი, ფინანსური ანალიტიკოსები, საზოგადოებასთან ურთიერთობისა და მარკეტინგის მენეჯერი, საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი, საგამოცდო ცენტრი, მედია სტუდია, სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები, ენტომოლოგიის ინსტიტუტი, მოლეკულური გენეტიკის ინსტიტუტი, ქიმიისა და მოლეკულური ინჟინერიის ინსტიტუტი, სერგი ღურმიშვილის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი, მევენახეობისა და მეღვინეობის ინსტიტუტი, მიხეილ საბაშვილის ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიის და მეღორაყიის ინსტიტუტი, მეცხოველეობის ინსტიტუტი, უჯრედული და მოლეკულური ბიოლოგიის ინსტიტუტი, მიკრობული ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი, იულონ ლომოურის მინათმოქმედების ინსტიტუტი, ვასილ გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტი, ლევან ყანჩაველის მცენარეთა დაცვის ინსტიტუტი, კონსტანტინე ამირეჯიბის ინჟინერიის ინსტიტუტი, ჩაის, სუბტროპიკული კულტურების და ჩაის მრეწველობის ინსტიტუტი, მიკოლოგიისა და მცენარეთა პათოლოგიის ლაბორატორია, სურსათის ტექნოლოგიის ლაბორატორია, საინჟინრო პოლიმერების ლაბორატორია, ქიმიის ტექნოლოგიური ლაბორატორია, ნემატოდების შემსწავლელი ლაბორატორია, ვეტერინარული კლინიკური

ლაბორატორია, ანტიმიკრობული რეზისტენტობის და ექსპერიმენტული ფაგოთერაპიის ლაბორატორია.

უნივერსიტეტის რექტორის შემდგომ რგოლს წარმოადგენენ პრორექტორები და კანცლერი.

უნივერსიტეტს ჰყავს ორი პრორექტორი: პრორექტორი სასწავლო პროცესის მართვის საკითხებში და პრორექტორი პროგრამების განვითარების საკითხებში.

პრორექტორებს უშუალოდ ექვემდებარება შემდეგი ორგანიზაციული ერთეულები: სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახური, აგრონომიისა და ლანდშაფტის მენეჯმენტის სკოლა, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების და ბიოტექნოლოგიის სკოლა, ვეტერინარული მედიცინის სკოლა, ბიზნესის სკოლა, საინჟინრო ტექნოლოგიის სკოლა, საქართველოს კულინარიის აკადემია, ვეტერინარული კლინიკა - Veterinarium, სამაგისტრო პროგრამების კოორდინატორი, სადოქტორო პროგრამების კოორდინატორი, აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერი, პროფესიული პროგრამების მენეჯერი.

უნივერსიტეტის კანცლერს უშუალოდ ექვემდებარება შემდეგი ორგანიზაციული ერთეულები: იურიდიული სამსახური, საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახური, გამომცემლობისა და ივენთების მენეჯერი, ბიბლიოთეკა, მუზეუმი, მევენახეობა-მელვინეობის აკადემია, ტესტლაბი, ჰაინც ფერის სახელობის ეკოლოგიური სოფლის მეურნეობისა და ბუნების დაცვის ლაბორატორია, ხელოვნების ცენტრი, სპორტის ცენტრი, შესყიდვების მენეჯერი, კანცელარია და არქივი, შიდა ინფრასტრუქტურის სამსახური, გარე ინფრასტრუქტურის სამსახური, სამეურნეო სამსახური, დასუფთავების სამსახური.

6.2 უნივერსიტეტის მართვის ეფექტიანი მექანიზმები და შეფასების სისტემა

უნივერსიტეტის მართვა დაფუძნებულია სამ ძირითად მექანიზმზე:

- **Lean Organisation** - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიზანია, რაც შეიძლება მოკლე იერარქიული ჯაჭვი და „თხელი“ (Lean) ორგანიზაციული სტრუქტურა ჰქონდეს, რათა, ერთი მხრივ, სტუდენტი და სწავლის პროცესი, მეორე მხრივ, გადაწყვეტილების მიმღები რგოლი რაც შეიძლება ახლოს იყოს ერთმანეთთან.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მართვის სისტემა გამოირჩევა მაღალი ეფექტიანობით. მაგალითად, 2023-2024 წლების ხარჯების მიხედვით, ადმინისტრაციული სახელფასო ხარჯი მთლიანი სახელფასო ფონდის მხოლოდ 22% შეადგენს.

უნივერსიტეტში არ ფუნქციონირებს საკათედრო სისტემა და, შესაბამისად, აკადემიური პერსონალის მართვა ხორციელდება რადიალურად. უნივერსიტეტის თითოეული თანამშრომელი შრომით ხელშეკრულებას საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტთან დებს და ანგარიშვალდებულია უნივერსიტეტის წინაშე.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში დაფუძნებულია ხუთი სკოლა. თითოეულ სკოლას ჰყავს დეკანი და პროგრამის ხელმძღვანელი/კოორდინატორი, რომელთა დახმარებით იმართება სკოლის საგანმანათლებლო პროგრამები.

უნივერსიტეტში არ არსებობს კაბინეტური სისტემა და თანამშრომლები სხედან ღია სამუშაო სივრცეებში, რაც სამუშაო პროცესის მეტ ღიაობას, გამჭვირვალობას და იდეების სწრაფ გენერირებას/გაცვლას უწყობს ხელს.

- **Project Based Management** - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში გადაწყვეტილებები მიიღება პროექტის მართვის პრინციპების საფუძველზე, რაც გულისხმობს იმას, რომ თითოეულ საკითხზე ხდება ამოცანების დასახვა და თითოეული ამოცანისათვის ყალიბდება შესაბამისი სამუშაო ჯგუფი. სამუშაო

ჯგუფი პასუხისმგებელია ამოცანების დადგენილ ვადაში შესრულებაზე. ყოველ ახალ საკითხთან დაკავშირებით სამუშაო ჯგუფი იქმნება თავიდან.

- **Total Quality Management** - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს ხარისხის მართვის ერთიანი სისტემა, რაც გულისხმობს, რომ ორგანიზაციას შეუძლია გრძელვადიანი წარმატების მიღწევა იმით, რომ მისი არაერთი სტრუქტურული ერთეული მონაწილეობს ხარისხის გაუმჯობესებაში. შესაბამისად, ეს უზრუნველყოფს ხარისხის მართვისადმი ჰოლისტიკურ მიდგომას და ცალკეულად მხოლოდ ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური არ წარმოადგენს ხარისხზე ერთადერთ პასუხისმგებელ რგოლს, არამედ ყველა საჭირო ერთეულია ჩართული ხარისხის მართვის პროცესში და ფოკუსირებული არიან მის გაუმჯობესებაზე, მაგალითისთვის: ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური, პრორექტორები, დეკანები, კოორდინატორები, აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერი, სტუდენტების დეკანი, სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორი და ა.შ.

უნივერსიტეტის მართვის ეფექტიანობის მონიტორინგის და შეფასების სისტემა ეფუძნება შემდეგ ინდიკატორებს:

სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული ამოცანების შესრულება - სამოქმედო გეგმების შესრულების მონიტორინგი საშუალებას იძლევა შეფასებულ იქნეს შვიდწლიანი სტრატეგიული განვითარების გეგმის განხორციელების პროგრესი. სტრატეგიული განვითარების გეგმით დადგენილი ხედვები და მიზნები აისახება უნივერსიტეტის სამწლიან სამოქმედო გეგმაში.

სამწლიანი სამოქმედო გეგმის განახლება ხორციელდება ყოველწლიურად და მას „მცოცავი“ ხასიათი აქვს. ყოველ წელს ხდება იმ წლით განსაზღვრული ამოცანების შეფასება და სამოქმედო გეგმის განახლება. განახლებული სამოქმედო გეგმა მოიცავს მომდევნო სამ წელიწადს.

უნივერსიტეტის საქმიანობის სხვადასხვა მიმართულებისთვის სამოქმედო გეგმაში განსაზღვრულია ხედვა, შეფასების კრიტერიუმები, მონიტორინგის პერიოდულობა და თითოეული ელემენტისთვის შესრულებაზე პასუხისმგებელი პირი/სტრუქტურული ერთეული.

სამოქმედო გეგმის შესრულების შეფასება ხორციელდება ყოველწლიურად. იმ შემთხვევაში, თუ რომელიმე ელემენტის შესრულება დადგენილ ვადაში ვერ მოხერხდა, კეთდება პრობლემის ანალიზი და დგინდება შეუსრულებლობის გამომწვევი მიზეზები.

იმ შემთხვევაში, თუ მიზეზი არასაკმარისი ქმედებებია, იგეგმება დამატებითი ქმედებები პრობლემის აღმოსაფხვრელად და ახლდება სამოქმედო გეგმა. თუ აღმოჩნდა, რომ მიზეზი შეცვლილი გარემოებები ან არასწორი დაგეგმარებაა, ხდება შეცვლილი გარემოს გათვალისწინება ან შეცდომის გამოსწორება და სამოქმედო გეგმის განახლება.

სამწლიანი სამოქმედო გეგმის მონიტორინგი მოიცავს, როგორც უშუალოდ ამოცანების შესრულების შეფასებას, ასევე საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში უნივერსიტეტის საქმიანობის ყველა ასპექტის ანალიზს. სამოქმედო გეგმის ანგარიში ასახავს ბოლო ერთი წლის განმავლობაში უნივერსიტეტის მიერ განხორციელებულ ცვლილებების და პროგრესის ანალიზს მისი საქმიანობის ყველა მიმართულებით. იგი საშუალებას იძლევა გეგმით გათვალისწინებული თითოეული ამოცანა უნივერსიტეტის ჭრილში იყოს განხილული და სტრატეგიულად დაიგეგმოს ახალი სამოქმედო გეგმა.

კრიზისისადმი მდგრადობა და სასწავლო პროცესის უწყვეტობა - გამოცდილებამ აჩვენა, რომ მართვის ამ სამ მექანიზმზე დამყარებული მიდგომა კრიზისებისადმი მდგრადია. აღნიშნულის ნათელი მაგალითია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის გამოცდილება COVID-19-ით დამდგარი გამოწვევებთან სწრაფი და ეფექტიანი გამკლავება. მაგალითისათვის:

- 2020 წლის მარტი-მაისის პერიოდში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ყველა მოქმედი პროგრამა უმოკლეს ვადაში სრულად გადავიდა სინქრონულ-დისტანციურ („ცოცხალ“) სწავლების რეჟიმზე.
- არსებულ სიტუაციაზე სწრაფი რეაგირების შედეგად, სწავლების ეფექტიანად წარმართვის უზრუნველყოფისა და ელექტრონული სწავლების პროცესის შეუფერხებლად მართვის მიზნით, შეირჩა Zoom.us პროგრამული უზრუნველყოფა. საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა უმოკლეს ვადაში შეიძინა შერჩეული პლატფორმის საკმარისი რაოდენობის ლიცენზია (100 და 300 მონაწილიანი) და მოამზადა შესაბამისი IT ინფრასტრუქტურა.
- სასწავლო პროგრამებზე სწავლის მიზნებისა და შედეგების მიღწევის უზრუნველყოფისათვის მაქსიმალურად სწრაფ რეჟიმში განხორციელდა ყველა

შესაბამისი სილაბუსის, სასწავლო გეგმის, ცხრილისა და შეფასების რუბრიკის გადახედვა და მოდიფიცირება.

- უნივერსიტეტის მასშტაბით მუდმივ რეჟიმში მიმდინარეობდა სასწავლო პროცესის მონიტორინგი და განათლების ხარისხის კონტროლი. უნდა აღინიშნოს, რომ პანდემიის პერიოდში, ფაქტობრივად, არ დაფიქსირებულა ასეთი მეთოდით სტუდენტის მხრიდან სწავლის, ან ლექტორის მხრიდან სასწავლო პროცესის წარმართვის შეუძლებლობის ფაქტი. რისი კიდევ ერთი უზრუნველყოფელიც ოპერატიულ რეჟიმში მოქმედი ტექნიკური IT-დახმარების გუნდი იყო.
- შეზღუდვების შემსუბუქებასთან ერთად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი სასწავლო პროცესის აუდიტორული წესით განხორციელებისთვის ნებართვის მოსაპოვებლად გადიოდა შესაბამის ინსპექტირებას. რამაც, არსებული ეპიდვითარების გათვალისწინებით, სწავლების ჰიბრიდულ რეჟიმში წარმართვა უზრუნველყო.
- განათლების ხარისხის შენარჩუნების მიზნით საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა ინსპექტირების შედეგად მოპოვებული ნებართვების საფუძველზე ლაბორატორიული მეცადინეობების უმეტესობა ჩაატარა/აღადგინა კამპუსის ტერიტორიაზე განლაგებულ ლაბორატორიებში. ლაბორატორიული მეცადინეობებისას უნივერსიტეტმა კანონმდებლობის შესაბამისად გაატარა ყველა ღონისძიება, მაგალითისთვის:
  - დისტანციის დაცვის მიზნით ისედაც მცირე ლაბორატორიული ჯგუფები (20-სტუდენტიანი) კიდევ უფრო მეტად შემცირდა (10-12 სტუდენტიანი).
  - უზრუნველყოფილი იყო ერთჯერადი ფორმები, სათვალეები, პირბადე, ხელთათმანები.
  - თითოეულ ლაბორატორიაში დამონტაჟდა სადემინფექციო ხსნარის დისპენსერები.
  - თითოეულ ლაბორატორიულ მეცადინეობაზე შესვლის წინ ლექტორებსა და სტუდენტებს უტარდებოდათ თერმოსკრინინგი ორჯერ (კამპუსში შემოსვლისას და უშუალოდ ლაბორატორიაში შესვლისას).
  - სანიტარული შესვენებებისას სპეციალური სადემინფექციო ხსნარით მუშავდებოდა ზედაპირები და ნიავედებოდა ლაბორატორია.
- საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა აკადემიური თაღლითობისა და პლაგიატის რისკების შესამცირებლად მიიღო პრინციპული გადაწყვეტილება, რომ წერითი ონლაინ გამოცდები (დისტანციური) არ ჩატარებულყო. შესაბამისად, შუალედური თუ ფინალური გამოცდების არადისტანციურად, ფიზიკურად ჩატარებისათვის საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა კოვიდის პერიოდში მნიშვნელოვნად გააძლიერა საგამოცდო სივრცეების IT

ინფრასტრუქტურა და მოაწყო ახალი საგამოცდო სივრცეები, რომლებიც სრულად აკმაყოფილებდა საქართველოს კანონმდებლობით დაწესებულ შეზღუდვებს და სტანდარტებს, რის შედეგადაც შესაბამისი სახელმწიფო ორგანოს მიერ ინსპექტირების შედეგად, უნივერსიტეტმა მოიპოვა შენობაში ფიზიკურად გამოცდების ჩატარების უფლება. კოვიდის გამო მოწყობილი საგამოცდო სივრცეები ითვალისწინებდა:

- 2-მეტრიან სოციალურ დისტანციებს
  - ბუნებრივ ვენტილაციას
  - თითოეული სტუდენტის ტემპერატურის კონტროლს
  - საგამოცდო სივრცის სანიტარულ დამუშავებას საგამოცდო სესიებს შორის
  - საგამოცდო კომპიუტერების კლავიატურის სპეციალური სადებიზინფექციო ხსნარით დამუშავებას გამოცდებამდე და გამოცდების შემდეგ
  - პირბადის სავალდებულო ტარებას და ა.შ.
- 2019-2020 სასწავლო წლის მეორე სემესტრსა და 2020-2021 სასწავლო წლის ორივე სემესტრის განმავლობაში დაახლოებით 8 000-მდე სინქრონული ონლაინ-სესია და 2 000-მდე ლაბორატორიული საათი ჩატარდა.
  - ყველა ლექცია, ლაბორატორიული საათი თუ გამოცდა უნივერსიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ნორმების სრული დაცვით ტარდებოდა. სტუდენტებს შორის დაწესებული დისტანციის უზრუნველყოფის მიზნით, კამპუსის ტერიტორიაზე სასწავლო პროცესისათვის მეტი ფართი იქნა გამოყოფილი.

ყოველივე ზემოაღნიშნული ცხადყოფს, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ოპერატიული მართვის პრინციპების გამოყენებით მოკლე დროში სათანადოდ და ჭეშოვნად გაუმკლავდა ახალი კორონავირუსის COVID 19-ის პანდემიით შექმნილ გამოწვევებს.

მაღალქულიანი აბიტურიენტების მოზიდვა - 2012 წლიდან საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ერთიან ეროვნულ გამოცდებში მაღალქულიანი საუკეთესო აბიტურიენტების უმეტესობის არჩევანია. მაღალქულიანი აბიტურიენტების უმეტესობის მიღება უნივერსიტეტს პროგრამებით განსაზღვრული საგნების ხარისხიანად და ეფექტიანად სწავლების შესაძლებლობას აძლევს.

შრომის ბაზრის მოთხოვნების იდენტიფიცირება - შრომის ბაზრის მოთხოვნების იდენტიფიცირება მნიშვნელოვანია საგანმანათლებლო პროგრამების განვითარებისათვის. სწორედ ამის გათვალისწინებით საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ხშირად ატარებს შრომის ბაზრის კვლევებს. მაგალითად,

აღსანიშნავია, რომ 2018-2024 წლის პერიოდში საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა ჯამში შრომის ბაზრის 20-მდე კვლევა ჩაატარა, რომელშიც დაახლოებით 60 დამსაქმებელი კომპანიის წარმომადგენელმა და 80-მა სტუდენტმა და კურსდამთავრებულმა მიიღო მონაწილეობა.

კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაღალი მაჩვენებელი და წარმატებების ისტორიები - უნივერსიტეტი დასაქმების მაღალი დონით გამოირჩევა, მისი კურსდამთავრებულების 93% საქმდება. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი გამოირჩევა წარმატებული კურსდამთავრებულებით. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულები იკავებენ წამყვან პოზიციებს სხვადასხვა პროფილის ორგანიზაციებში (მაგალითისთვის, როგორიცაა: Mayhew Georgia, Sons of Eden, Phagos, Infoblox), თავად აფუძნებენ და წარმატებით მართავენ სტარტაპებს, უნივერსიტეტში გამოუმუშავებული კრიტიკული და ანალიტიკური უნარებისა და სიღრმისეული ცოდნის წყალობით, კურსდამთავრებულები სამაგისტრო და სადოქტორო საფეხურზე სწავლას აგრძელებენ მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებში (University of Rovira I Virgili (ესპანეთი), University of Bordeaux (საფრანგეთი), University of Porto (პორტუგალია), Bentley University (აშშ), Parsons School of Design (აშშ), Libera Università di Lingue e Comunicazione IULM (იტალია), Corvinus University of Budapest (უნგრეთი), Université de Rouen Normandie (საფრანგეთი), College de Paris (საფრანგეთი), Bordeaux Sciences Agro (საფრანგეთი), Berufsbildende Schule Oppenheim (გერმანია), Central European University (ავსტრია), Technical University of Braunschweig (გერმანია), Friedrich-Schiller-Universität Jena (გერმანია), University of Palermo-ს (იტალია) Dartmouth College (აშშ), University of Toronto (კანადა), Uppsala University (შვედეთი), Texas A&M (აშშ), Geisenheim University (გერმანია), University of Rochester (აშშ), University of Toronto Institute for Aerospace Studies (კანადა), Polytechnic University of Catalonia (ესპანეთი), University of Birmingham (დიდი ბრიტანეთი) და სხვა).

გარე ხარისხის შეფასების შედეგები - 2018-2024 წლის განმავლობაში საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა წარმატებით გაიარა გარე ხარისხის შეფასების არაერთი პროცესი. კონკრეტულად კი შემდეგი პროცესები:

- ავტორიზაცია - მაქსიმალური 6 წლის ვადით
- ავტორიზაციის პირობების შემოწმება
- 22 აკრედიტაცია - თითოეული მაქსიმალური ვადით
- 20-ზე მეტი გარე ხარისხის შეფასების სხვა პროცესი (არაგეგმიური და გეგმიური მონიტორინგი, 3 წლის შუალედური თვითშეფასება, ეროვნული

კვალიფიკაციების ჩარჩოსა და სწავლის სფეროების კლასიფიკატორთან შესაბამისობა და სხვა).

6.3 ხარისხის უზრუნველყოფის შიდა მექანიზმები

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს ხარისხის მართვის ერთიანი სისტემა (Total Quality Management). ვინაიდან უნივერსიტეტის პოლიტიკა გულისხმობს სწავლების, სწავლისა და კვლევის პროცესების მაქსიმალურად ხარისხიანად წარმართვას, უნივერსიტეტის სტრუქტურული ერთეულები მონაწილეობენ ხარისხის უზრუნველყოფასა და განვითარებაში არა მხოლოდ ირიბად, არამედ პირდაპირ, რაც წარმოადგენს ხარისხის მართვის ერთიან სისტემას.

ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემა ეფუძნება უნივერსიტეტის სტრატეგიულ ხედვას, შეინარჩუნოს „თხელი“ ორგანიზაციული სტრუქტურა (Lean Structure), რათა, ერთი მხრივ, სტუდენტი და სწავლის პროცესი, მეორე მხრივ კი, გადანაცვეტილების მიმღები რგოლი, რაც შეიძლება ახლოს იყოს ერთმანეთთან.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში დამკვიდრებული პრაქტიკა ეფუძნება ხარისხის მართვისადმი ჰოლისტიკურ მიდგომას, რაც გულისხმობს რომ ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური არ წარმოადგენს ხარისხზე ერთადერთ პასუხისმგებელ ორგანოს, არამედ სხვადასხვა ერთეულია ჩართული ხარისხის მართვის პროცესში და ფოკუსირებული არიან მის გაუმჯობესებაზე.

ხარისხის მართვის ერთიან სისტემაში ჩართული არიან:

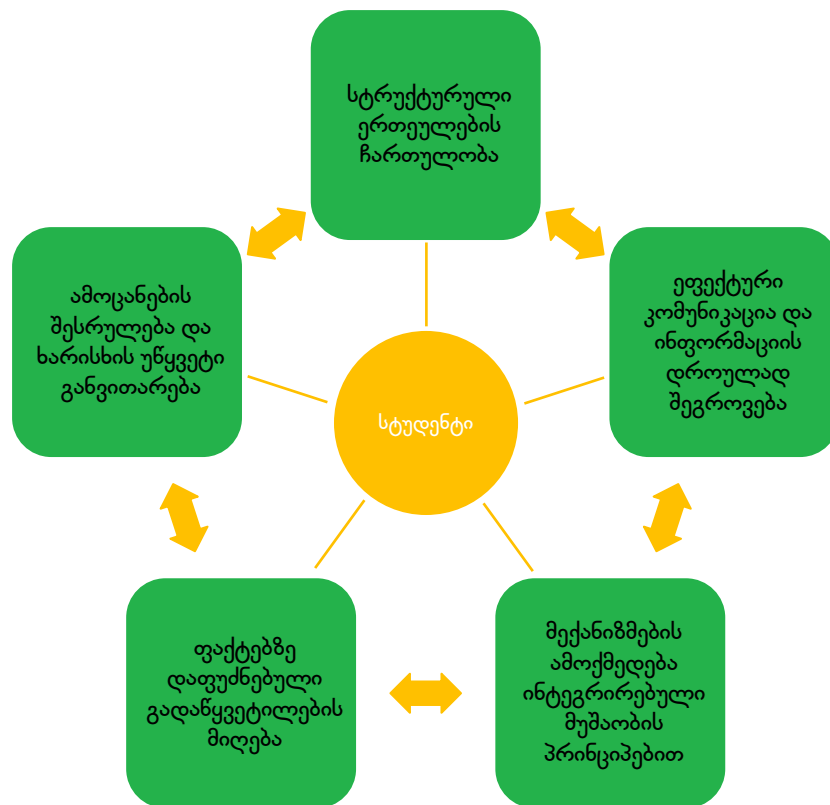
- ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური
- სკოლების/პროგრამების კოორდინატორები
- სკოლების დეკანები/პროგრამების ხელმძღვანელები
- სტუდენტების დეკანი
- სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახური
- აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერი
- სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები
- ადამიანური რესურსების მენეჯერი
- საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი
- პრორექტორები
- რექტორი

უნივერსიტეტის ზემოთ ხსენებული სტრუქტურული ერთეულები ჩართულები არიან ხარისხის კონტროლსა და უზრუნველყოფაში. ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის საქმიანობა მჭიდრო თანაკვეთაშია სკოლების/პროგრამების კოორდინატორებისა და დეკანების/პროგრამების ხელმძღვანელების, სტუდენტების დეკანის, სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურის, აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერის, სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორების, ადამიანური რესურსების მენეჯერის, საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერის, პრორექტორებისა და რექტორის საქმიანობებთან. გუნდური მუშაობის შედეგად ხდება პრობლემების იდენტიფიცირება, შეთანხმება როგორც ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმებზე ისე, მათი განხორციელების გზებზე, პრევენციისა და რეაგირების პროცესების დაგეგმვაზე.

შესაბამისად, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მუშაობა არის ინტეგრირებული ხასიათის, ეფუძნება ღია თანამშრომლობის პრინციპებსა და ხარისხის განვითარების ჰოლისტიკურ მიდგომას.

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის ეფექტიანი და გახსნილი კომუნიკაცია უნივერსიტეტის სტრუქტურულ ერთეულებთან უზრუნველყოფს მოქნილი მექანიზმების შერჩევას, მათ გამოყენებას, მიღებული მონაცემების მიზნობრივ გადამუშავებას, გაანალიზებული მონაცემების გამოყენებას სტრუქტურული ერთეულების მიერ თავიანთ საქმიანობაში და შედეგად ხარისხის განვითარებაზე უწყვეტ ზრუნვას. ხარისხის უზრუნველყოფის ეს ჰოლისტიკური და უწყვეტი ციკლი ეხმარება უნივერსიტეტის მენეჯმენტს ეფექტიანად დაგეგმოს და განახორციელოს უნივერსიტეტის სტრატეგიული განვითარება.

ხარისხის მართვის ერთიანი სისტემა

ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემის მუშაობაში ჩართული სტრუქტურული ერთეულების როლი

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური უნივერსიტეტის სტრუქტურის ნაწილია, საქმიანობას ახორციელებს საქართველოს კანონმდებლობით, ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების და უნივერსიტეტში მოქმედი სხვა წესების საფუძველზე. ანგარიშვალდებულია უნივერსიტეტის რექტორის წინაშე.

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის ფუნქციებია:

- ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების დანერგვის ხელშეწყობა განათლების სფეროში მოქმედი კანონმდებლობისა და საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით.
- საგანმანათლებლო პროგრამების, სემესტრული გეგმების, სილაბუსების შექმნისა და განახლების პროცესში რეკომენდაციების და კონსულტაციების გაწევა.

- სწავლის, სწავლებისა და კვლევის თანამედროვე მეთოდების დანერგვის ხელშეწყობა და შეფასება.
- სწავლის, სწავლებისა და კვლევის პროცესების შესახებ დოკუმენტების შემუშავების პროცესსა და განახლებაში მონაწილეობა.
- ხარისხის უზრუნველყოფისა და განვითარების მიზნით, რაოდენობრივი და თვისებრივი კვლევების დაგეგმვა, განხორციელება, ანალიზი და სათანადო რეაგირება.
- უნივერსიტეტის ავტორიზაციის და მასთან დაკავშირებული სხვა გარე ხარისხის შეფასების პროცესის დაგეგმვა, სათანადო დოკუმენტაციების შემუშავება, რეკომენდაციების და კონსულტაციების გაწევა, საავტორიზაციო ვიზიტის პროცესში და ავტორიზაციის საბჭოს სხდომებზე მონაწილეობის მიღება.
- საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის და მათთან დაკავშირებული სხვა გარე ხარისხის შეფასების პროცესის დაგეგმვა, სათანადო დოკუმენტაციების შემუშავება, რეკომენდაციების და კონსულტაციების გაწევა, სააკრედიტაციო ვიზიტის პროცესსა და აკრედიტაციის საბჭოს სხდომებში მონაწილეობის მიღება.
- ხარისხის უზრუნველყოფის საკითხებთან დაკავშირებით სემესტრული ანგარიშების მომზადება და რექტორისთვის წარდგენა შემდგომი რეაგირების დაგეგმვის მიზნით.

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური საქმიანობას ახორციელებს „დაგეგმე, განახორციელე, შეამოწმე, მოახდინე რეაგირების“ ციკლის (PDCA - Plan-Do-Check-Act) მიხედვით. აღნიშნული მოდელი წარმოადგენს საგანმანათლებლო პროცესის გაუმჯობესების სქემას და გამოიყენება როგორც სრული პროცესის გასაუმჯობესებლად, ასევე ცალკეული პროცესების ხარისხის უზრუნველსაყოფად და განსავითარებლად. ხარისხის უზრუნველყოფის ციკლის ეს მოდელი დინამიურია და მოქმედებს ხარისხის უწყვეტი გაუმჯობესების კონტექსტში.

ხარისხის უზრუნველყოფის ციკლიდან გამომდინარე ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური:

- გეგმავს სწავლების, სწავლისა და კვლევითი საქმიანობის რომელი ასპექტები რა მექანიზმებითა და როგორი თანმიმდევრობით უნდა შეფასდეს.
- ახორციელებს დაგეგმილ სამუშაოს წინასწარ დადგენილი კრიტერიუმებისა და გრაფიკის მიხედვით.
- აკეთებს მიღებული შედეგების ანალიზს, აიდენტიფიცირებს ხარვეზების (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მიზეზებს ან/და განვითარების შესაძლებლობებს და აცნობს მათ შესაბამის სტრუქტურულ ერთეულებს.

- შესაბამის სტრუქტურულ ერთეულებთან ერთად ახორციელებს სათანადო რეაგირების მექანიზმებს.

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მიერ შიდა შეფასება ხორციელდება, როგორც რაოდენობრივი, ისე თვისებრივი კვლევების სახით. ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური SurveyMonkey-ს პლატფორმის გამოყენებით როგორც თანამშრომელთა, ისე სტუდენტთა მოსაზრებების თავისუფლად გამოხატვის უზრუნველსაყოფად ახორციელებს გამოკითხვებს ანონიმურობის სრული დაცვით:

- ყოველი სემესტრის ბოლოს სტუდენტები უფლებამოსილნი არიან შეათასონ აკადემიური და მონვეული პერსონალი, სასწავლო კურსები, სკოლის ადმინისტრაცია, ასევე სასწავლო პროცესთან დაკავშირებული ყველა სხვა საკითხი.
- ყოველი აკადემიური წლის დასაწყისში ხორციელდება პირველკურსელთა აზრის კვლევა. კითხვარი მოიცავს ისეთ შეკითხვებს, როგორიცაა: თუ რატომ აირჩიეს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, რისი გაკეთება შეეძლო უნივერსიტეტს, რომ უფრო მარტივი ყოფილიყო მათ მიერ გადაწყვეტილების მიღება და სხვა.
- ხორციელდება სტუდენტთა კმაყოფილების კვლევა, რომელიც იძლევა მიღებული განათლების ხარისხის, სასწავლო გარემოს, საუნივერსიტეტო ცხოვრების, ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის, ადმინისტრაციასთან კომუნიკაციის და სხვა საკითხების ანონიმურად შეფასების შესაძლებლობას.
- ხორციელდება ადმინისტრაციული და აკადემიური პერსონალის კმაყოფილების კვლევა, რომელიც იძლევა აკადემიურ გარემოს, მატერიალური რესურსის, მენეჯმენტთან კომუნიკაციის, განვითარების მექანიზმების და სხვა საკითხების ანონიმურად შეფასების შესაძლებლობას.

შევსებული კითხვარების დამუშავების შემდეგ ხდება შედეგების ანალიზი, რომელიც გამოიყენება უნივერსიტეტის საქმიანობის სხვადასხვა ასპექტის (აკადემიური პროცესის, მატერიალური რესურსის და სხვა) დაგეგმვის დროს. მათ შორის, სტუდენტებისაგან კითხვარების შევსების გზით მიღებული უკუკავშირის ანალიზის შედეგების განხილვის შემდეგ, შესაძლოა განახლდეს სილაბუსები და სასწავლო პროგრამები. კერძოდ, აკადემიურ და მონვეულ პერსონალს საშუალება აქვს შეათასოს გამოყენებული სწავლების მეთოდების, მიდგომების, შეფასების სისტემის ეფექტიანობა და სასწავლო კურსის შინაარსის ადეკვატურობა დასახულ მიზნებთან მიმართებაში. ეს კი, თავის მხრივ, ხელს უწყობს პროგრამის სწავლის შედეგების

ანალიზს, გაზომვას და მიღებული მონაცემების განხილვის შემდეგ, აუცილებლობის შემთხვევაში, სასწავლო პროგრამის მოდიფიკაციას.

გარდა რაოდენობრივი კვლევებისა, საჭიროების შემთხვევაში, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური ატარებს თვისებრივ კვლევებს შესაბამისი დოკუმენტების შესწავლის, ფოკუს-ჯგუფების განხორციელებისა თუ ჩაღრმავებული ინტერვიუების სახით.

სკოლის კოორდინატორი/პროგრამის კოორდინატორი

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს ხარისხის მექანიზმების დანერგვისას განსაკუთრებით ხელს უწყობენ სკოლის/პროგრამის კოორდინატორები, რომლებიც ან თავად ატარებენ რაოდენობრივ და თვისებრივ კვლევებს, ან ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს ეხმარებიან აღნიშნული კვლევების ჩატარებაში, იძიებენ და ამუშავებენ სათანადო ინფორმაციას. სკოლის/პროგრამის კოორდინატორებს მჭიდრო ურთიერთობა აქვთ სტუდენტებთან. მათ მიერ შეგროვებული მონაცემები, რომელიც მდგომარეობს აკადემიური პერსონალისა და სასწავლო პროცესის შესახებ სტუდენტების მიერ გაკეთებულ უკუკავშირში, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს ეხმარება ინფორმაციის ეფექტიანად და სწრაფად შეგროვებაში.

სკოლის დეკანი/პროგრამის ხელმძღვანელი

სკოლის დეკანი/პროგრამის ხელმძღვანელი მხედველობაში იღებს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის და სკოლის/პროგრამის კოორდინატორის მოწოდებულ ინფორმაციას, რამდენადაც მათ მიერ შეგროვებული მონაცემები ეხება აკადემიური პერსონალისა და სასწავლო პროცესის შესახებ სტუდენტების მიერ გაკეთებულ უკუკავშირს. ვინაიდან, დეკანი/პროგრამის ხელმძღვანელი, თავისი საქმიანობიდან გამომდინარე, უშუალოდ მართავს სასწავლო პროცესს და კოორდინაციას უწევს სასწავლო პროგრამების შემუშავებას, განვითარებას, მონაწილეობს სილაბუსების შედგენასა და მათი განახლების პროცესში, მონაწილეობს ლექტორების მეთოდოლოგიურ ხელმძღვანელობაში - ის წარმოადგენს ერთ-ერთ მნიშვნელოვან რგოლს ხარისხის უზრუნველყოფის ჰოლისტიკურ სისტემაში.

სტუდენტების დეკანი

სტუდენტების კანონიერი უფლებების მხარდაჭერა ინსტიტუციონალიზებულად არის გარანტირებული სტუდენტების დეკანის არსებობით. სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურს ხელმძღვანელობს სტუდენტების

დეკანი, რომელიც არის მთავარი საკონტაქტო პირი სტუდენტისთვის ნებისმიერი პრობლემის თუ გაურკვევლობის შემთხვევაში. დეკანი ერთგვარი შუამავალი, დამაკავშირებელი რგოლია სტუდენტებსა და უნივერსიტეტის აკადემიურ თუ ადმინისტრაციულ მენეჯმენტს შორის და აუღერებს სტუდენტთა პრობლემებსა და გამოწვევებს. შესაბამისად, სტუდენტების დეკანი ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს აწვდის ინფორმაციას სტუდენტების მიერ დასახელებულ სასწავლო პროცესთან დაკავშირებულ სხვადასხვა პრობლემასა თუ გაურკვევლობაზე. გარდა ამისა, სტუდენტების დეკანი ხელმძღვანელობს კარიერული განვითარების მენეჯერს, რომელიც ახორციელებს მეოთხეკურსელთა და კურსდამთავრებულთა დასაქმების შესახებ კვლევებს და მჭიდროდ ურთიერთობს შრომის ბაზრის წარმომადგენლებთან. შესაბამისად, სტუდენტების დეკანი ამ ტიპის მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მიწოდებასაც ახდენს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურისათვის. სტუდენტების დეკანის მიერ ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურისთვის მიწოდებული ინფორმაცია, შეიძლება იყოს საფუძველი ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მიერ კვლევის ჩატარების.

სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახური

სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახური, რომელიც უზრუნველყოფს სტუდენტებისათვის სასწავლო პროცესის შესახებ ინფორმაციის მიწოდებას, კოორდინირებას არჩევით საგნებთან, ტრანსკრიპტებთან, აკადემიურ ცხრილთან, სემესტრულ გეგმებთან დაკავშირებით, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს აწვდის ინფორმაციას სასწავლო პროცესის მიმდინარეობისას ხარვეზების არსებობის შემთხვევაში. ხარვეზის იდენტიფიცირების შემთხვევაში, პროცესის გაუმჯობესებაში ჩართულია არა მხოლოდ ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური, რომელიც აგროვებს და აანალიზებს მონაცემებს, არამედ ყველა ის სტრუქტურული ერთეული, რომელიც პირდაპირ თუ ირიბად დაკავშირებულია სასწავლო პროცესის ხარისხიანად წარმართვაში.

აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერი

აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერი ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურიდან მიღებული ინფორმაციის, კვლევის შედეგების და მონაცემთა ანალიზის საფუძველზე, ხარვეზების იდენტიფიცირების შემთხვევაში გეგმავს ვორქშოპებს, სემინარებსა და ტრენინგებს აკადემიურ პერსონალთან პედაგოგიური პროფესიული უნარების განვითარების და დახვეწის მიმართულებით, რომელიც კერძოდ ეხება სწავლების მეთოდების თანამედროვე ტექნიკების იმპლემენტაციას, სწავლების ელექტრონულ სისტემაში გამართული უწყისების

გენერირებას, სწავლების შედეგებისა და ცოდნის შეფასების სისტემის რელევანტურობას. აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერის მუშაობა გამოიხატება ორგვარ პროაქტიულ და რეაქტიულ მიდგომაში. პროაქტიული გულისხმობს ყოველი სემესტრის დასაწყისში ახალ მოწვეულ პერსონალთან ინტენსიურ მუშაობას ტრენინგისა და ვორქშოფის მეშვეობით, რომელიც უზრუნველყოფს ახალი მოწვეული პერსონალის სრულ ინტეგრაციას უნივერსიტეტში და მაქსიმალურად ეფექტიან ჩართულობას სასწავლო პროცესში. რეაქტიული მიდგომა კი გულისხმობს ხარვეზების იდენტიფიცირების შემთხვევაში, აკადემიურ პერსონალთან ინდივიდუალური ჩალრმავებული ვორქშოფების დაგეგმვას, რომელიც ეხმარება ლექტორებს დახვეწონ საკუთარი მიდგომები თუ მეთოდები სწავლების უზრუნველყოფის პროცესში, რის შედეგად ხდება პროცესის გაუმჯობესება და ხარისხის განვითარებაზე ზრუნვა. აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერი, ასევე, აქტიურადაა ჩართული უნივერსიტეტში არსებული სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმების გამოყენებით შესაბამისი გეგმების შემუშავების, განხორციელების და ანალიზის პროცესში.

სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორი

სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორი ჩართულია ხარისხის უზრუნველყოფის პოლისტიკურ სისტემაში კვლევის მიმართულებით, რამდენადაც ის ამზადებს წლიურ და შუალედურ ანგარიშებს (მიმდინარე და დასრულებული გრანტების რეესტრის წარმოება), კოორდინაციას უწევს სამეცნიერო პერსონალის აქტივობების შეფასებას, შესაძლოდ ამცირებს მკვლევარებისათვის ბიუროკრატიულ პროცედურებს. გარდა ამისა, სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორი ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს აწვდის კვლევითი საქმიანობის შესახებ ინფორმაციას უნივერსიტეტის ავტორიზაციისა თუ პროგრამების აკრედიტაციის პროცესებისათვის.

ადამიანური რესურსების მენეჯერი

რამდენადაც ადამიანური რესურსების მენეჯერი ორგანიზებას უწევს ახალი ლექტორების აყვანის პროცესს, ის ასევე აქტიურადაა ჩართული მათი უნივერსიტეტთან ინტეგრაციის პროცესში. ადამიანური მართვის მენეჯერი ახალ კადრებს აცნობს უნივერსიტეტში არსებულ წესებს და უწევს კონსულტაციებს აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერთან ერთად. ამასთან, ადამიანური რესურსების მენეჯერი აწესრიგებს, აახლებს, სათანადო წესით ინახავს არსებული თანამშრომლების პირად საქმეებს და აწარმოებს შესაბამისი რაოდენობრივი მაჩვენებლების აღრიცხვას, რასაც საჭიროების მიხედვით აწვდის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს.

საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი

საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი ჩართულია შრომის ბაზრის კვლევის პროცესში და შეისწავლის საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებს საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავებისა და განვითარების მიზნით. ასევე, ის ჩართულია გაცვლითი პროგრამებისა და საერთაშორისო თანამშრომლობის საქმიანობის ორგანიზებაში. ამდენად, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი აწვდის ინფორმაციას, როგორც საერთაშორისო თანამშრომლობითი აქტივობების, ისე შრომის ბაზრის კვლევის შედეგების შესახებ.

პრორექტორი პროგრამების განვითარების საკითხებში

პროგრამების განვითარების საკითხებში პრორექტორის ორგანიზებით პროგრამების გადახედვა მიმდინარეობს ყოველსემესტრულად. პროგრამების ეფექტიანად გადახედვის მიზნით, მნიშვნელოვანია ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურიდან მიღებული ინფორმაცია, რაც პრორექტორს ეხმარება პროგრამების და კურიკულუმების გაუმჯობესებაში. ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურიდან მიღებული ინფორმაციის განხილვის საფუძველზე, შესაძლოა დაიხვეწოს არსებული და შემუშავდეს ახალი სასწავლო კურსები. პრორექტორი პროგრამების განვითარების საკითხებში მჭიდროდ თანამშრომლობს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურთან სასწავლო პროცესთან დაკავშირებული დოკუმენტების შემუშავების, ხარისხის უზრუნველყოფის პოლიტიკის განვითარების, ავტორიზაციისა და აკრედიტაციის პროცესებში.

პრორექტორი სასწავლო პროცესების მართვის საკითხებში

სასწავლო პროცესის მართვის ეფექტიანობისა და აკადემიური პროცესების შეუფერხებლად მიმდინარეობისთვის პრორექტორს სასწავლო პროცესის მართვის საკითხებში ეხმარება ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურისგან მიღებული მონაცემების ანალიზი. რადგან უნივერსიტეტის სტრუქტურული ერთეულებს შორის კოორდინაცია გამჭვირვალე, ღია და მარტივად ხელმისაწვდომია, სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურთან ერთად პრორექტორი ზრუნავს აკადემიური პროგრამების შეუფერხებლად განხორციელებაზე. სასწავლო პროცესის წარმართვასთან დაკავშირებულ მონაცემთა ანალიზი, გაცვლა და დამუშავება ხდება ორმხრივად, როგორც პრორექტორის, ისე ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მიერ.

რექტორი

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური ანგარიშვალდებულია უნივერსიტეტის რექტორის წინაშე. რექტორი განსაზღვრავს ხარისხის უზრუნველყოფის პოლიტიკას, აქტიურად ჩართულია სწავლების, სწავლის, კვლევის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით რეაგირების მექანიზმების შერჩევასა და გატარებაში, უშუალოდ მონაწილეობს უნივერსიტეტის ავტორიზაციის, პროგრამების აკრედიტაციის და სხვა გარე შეფასების პროცესებში.

6.4 ეთიკისა და კეთილსინდისიერების პრინციპების დაცვა

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში შემუშავებულია და დამკვიდრებულია მექანიზმები, რომლებიც უზრუნველყოფს ეთიკისა და კეთილსინდისიერების პრინციპების დაცვას, კერძოდ:

- წესდება
- შრომის შინაგანაწესი
- აკადემიური პერსონალისა და სწავლების პროცესში მონაწილე სხვა პირების ეთიკის კოდექსი
- დისციპლინური საბჭო და დისციპლინური საბჭოს რეგლამენტი
- სტუდენტის ეთიკის კოდექსი
- ეთიკის საბჭოს რეგლამენტი
- გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესი

აღნიშნული რეგულაციები საჯაროდ ხელმისაწვდომია უნივერსიტეტის ვებგვერდზე: www.agruni.edu.ge.

უნივერსიტეტის წესდება განსაზღვრავს ეთიკის დაცვის მნიშვნელობას, დისციპლინური საბჭოსა და ეთიკის საბჭოს მიზანსა და შემადგენლობას.

შრომის შინაგანაწესი არის უნივერსიტეტში დასაქმებულთა მიერ შრომითი ურთიერთობების განხორციელების მარეგულირებელი, შესასრულებლად სავალდებულო აქტი, რომელიც განსაზღვრავს შრომის პირობებსა და წესებს, მათ შორის ეთიკისა და კეთილსინდისიერების პრინციპებს.

აკადემიური პერსონალისა და სწავლების პროცესში მონაწილე სხვა პირების ეთიკის კოდექსი განსაზღვრავს საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში აკადემიური პერსონალის, მოწვეული სპეციალისტების, კვლევის პერსონალის, ემერიტუსებისა,

სტუმარი პროფესორების და სწავლების პროცესში მონაწილე სხვა პირების პროფესიული ქცევის წესებსა და დარღვევაზე რეაგირების პროცედურებს.

აკადემიური პერსონალისა და სწავლების პროცესში მონაწილე სხვა პირების ეთიკის კოდექსის მიზანია დაამკვიდროს უნივერსიტეტში სწავლების პროცესში მონაწილე პირების პროფესიული ქცევის წესები, ეთიკური ღირებულებები და ვალდებულებები სტუდენტებთან ან მათ კანონიერ წარმომადგენლებთან, კოლეგებსა და საზოგადოებასთან ურთიერთობაში, რაც ემსახურება აკადემიური და პროფესიული განათლებისა და კვლევის ერთიანი სივრცის შექმნას.

ერთიანი სივრცე კი ემყარება სამ პრინციპს:

- აკადემიურ თავისუფლებას
- სინდისის თავისუფლებას
- არჩევანის თავისუფლებას

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის თანამშრომლის (შრომით ურთიერთობებში მყოფი პირის) მიერ საქართველოს კანონმდებლობის, უნივერსიტეტის მარეგულირებელი აქტების, შრომითი და უნივერსიტეტთან გაფორმებული სხვა კონტრაქტების მოთხოვნათა დარღვევის შემთხვევაში, დისციპლინური წარმოების საკითხს წყვეტს უნივერსიტეტის დისციპლინური საბჭო რომლის შემადგენლობაში შედიან შემდეგი თანამდებობის მქონე პირები:

- უნივერსიტეტის რექტორი - საბჭოს წევრი, დისციპლინური საბჭოს თავმჯდომარე
- უნივერსიტეტის პრორექტორი სასწავლო პროცესის მართვის საკითხებში - საბჭოს წევრი
- უნივერსიტეტის პრორექტორი პროგრამების განვითარების საკითხებში - საბჭოს წევრი
- უნივერსიტეტის კანცლერი - საბჭოს წევრი
- უნივერსიტეტის იურიდიული სამსახურის უფროსი - საბჭოს წევრი
- უნივერსიტეტის ადამიანური რესურსების მენეჯერი - საბჭოს წევრი
- სხვადასხვა სკოლის დეკანი, როგორც საბჭოს მოწვეული წევრი (საჭიროების შემთხვევაში)

დისციპლინური საბჭო მოქმედებს საქართველოს კანონმდებლობის, უნივერსიტეტის წესდების, დისციპლინური საბჭოს რეგლამენტისა და უნივერსიტეტის სხვა მარეგულირებელი აქტების საფუძველზე.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი თითოეული სტუდენტისთვის ხელმისაწვდომს ხდის სტუდენტის ეთიკის კოდექსს, რომელიც აწესებს შეზღუდვას სტუდენტის ქცევაზე და უკავშირდება საგანმანათლებლო პროცესის წარმართვას. უნივერსიტეტი სტუდენტის ეთიკის კოდექსში დეტალურად განსაზღვრავს ქცევის წესს, რომელიც იწვევს სტუდენტის დისციპლინურ პასუხისმგებლობას.

სწავლის დაწყებისას უნივერსიტეტის მენეჯმენტი აწყობს გაცნობით შეხვედრას პირველკურსელებთან, რომლის დროსაც ეთიკის, ქცევის წესებისა და სხვა მნიშვნელოვანი საკითხების შესახებ აწვდის ამომწურავ ინფორმაციას. სტუდენტების დეკანი პრეზენტაციის საშუალებით პირველკურსელებს აცნობს სტუდენტის ეთიკის კოდექსს და დეტალურად ხსნის, თუ რომელი ქმედებები იკრძალება უნივერსიტეტში და რომელი ღონისძიებებით ხორციელდება ამ წესების დაცვა.

სწავლის დაწყებისას უნივერსიტეტსა და სტუდენტს შორის ფორმდება ხელშეკრულება, რომელშიც სხვა უფლება-მოვალეობებთან ერთად, გაწერილია, რომ სტუდენტის ეთიკის კოდექსი წარმოადგენს ხელშეკრულების დანართს და სტუდენტი ვალდებულია გაეცნოს ყველა წესს, დაიცვას ეთიკის ნორმები და იმოქმედოს ამ წესების შესაბამისად. სტუდენტებს ხელმოწერისას მიეთითებათ ამ გარემოებების შესახებ.

უნივერსიტეტის სტუდენტის მიერ სტუდენტის ეთიკის კოდექსის მოთხოვნის დარღვევის შემთხვევაში, დისციპლინური წარმოების საკითხს წყვეტს უნივერსიტეტის ეთიკის საბჭო, რომლის შემადგენლობაში შედიან შემდეგი პოზიციის მქონე პირები:

- უნივერსიტეტის რექტორი - საბჭოს წევრი, ეთიკის საბჭოს თავმჯდომარე
- უნივერსიტეტის პრორექტორები - საბჭოს წევრი, ეთიკის საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეები
- თითოეული სკოლის დეკანი - საბჭოს წევრი
- უნივერსიტეტის იურიდიული სამსახურის უფროსი - საბჭოს წევრი
- სტუდენტების დეკანი - საბჭოს წევრი
- სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურის უფროსი - საბჭოს წევრი
- საგამოცდო ცენტრის ხელმძღვანელი - საბჭოს წევრი

ეთიკის საბჭო მოქმედებს „უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის, წესდების, სტუდენტის ეთიკის კოდექსისა და ეთიკის საბჭოს რეგლამენტის საფუძველზე.

გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესის მიზანია საგამოცდო და შეფასების პროცესის ობიექტურობის, სამართლიანობის, გამჭვირვალობისა და ეფექტიანობის უზრუნველყოფა.

6.5 პლაგიატთან და აკადემიურ თაღლითობასთან ბრძოლა და პრევენცია

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი შესაბამის ზომებს ატარებს პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის პრევენციის კუთხით. პლაგიატსა და აკადემიურ თაღლითობასთან ბრძოლა არის ინსტიტუციონალიზირებული.

პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის შესახებ ინფორმაცია, მისი აღმოჩენის შემთხვევაში განსახორციელებელი პროცედურები, მექანიზმები და სანქციები განწერილია უნივერსიტეტის სტუდენტის ეთიკის კოდექსში, ეთიკის საბჭოს რეგლამენტსა და გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესში.

სტუდენტის ეთიკის კოდექსი განსაზღვრავს, თუ რა არის პლაგიატი, აკადემიური თაღლითობა, ხოლო გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესი განსაზღვრავს რა სახის პასუხისმგებლობა შეიძლება დაეკისროს სტუდენტს მათი ჩადენის ან სხვისთვის ხელშეწყობის შემთხვევაში. ეთიკის საბჭოს რეგლამენტი კი განსაზღვრავს იმ პროცედურებს, რომლებიც პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის აღმოჩენის შემთხვევაში განხორციელდება.

აღსანიშნავია, რომ პირველკურსელ სტუდენტებს სწავლის დაწყებისთანავე უტარდებათ შეხვედრები პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის შესახებ ინფორმაციის მიწოდებისათვის. გარდა ამისა, ყველა სტუდენტისათვის 2024-2025 აკადემიური წლიდან სავალდებულო გახდება აკადემიური წერის ინტენსიური სატრენინგო კურსის გავლა, რომლის მიზანია პირველკურსელებს გააცნოს აკადემიური წერის სტანდარტები და ასწავლოს მათი გამოყენება.

აბიტურიენტებისათვისაც კი გაცნობითი შეხვედრებისას (ღია კარის დღე) უნივერსიტეტში ჩაბარებით დაინტერესებულ ახალგაზრდებს მიეწოდებათ პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის შესახებ შესაბამისი ინფორმაცია.

ახალმოწვეულ ლექტორებს უტარდებათ შეხვედრები პლაგიატსა და აკადემიურ თაღლითობასთან დაკავშირებით უნივერსიტეტის პოლიტიკის გასაცნობად. ამასთან,

თითოეული პროგრამის თითოეულ სილაბუსი ითვალისწინებს ჩანაწერს პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის შესახებ. აკადემიური პერსონალი და სწავლების პროცესში მონაწილე ყველა პირი ვალდებულია, თუ მათთვის ცნობილი ხდება სტუდენტის მიერ ჩადენილი აკადემიური თაღლითობასა და/ან პლაგიატთან დაკავშირებული უნივერსიტეტში დადგენილი წესების დარღვევის სავარაუდო ფაქტი, ან გარემოებები, რომელიც ასეთი დარღვევის ალბათობაზე მიუთითებს, დაუყოვნებლივ შეატყობინოს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი უნივერსიტეტის შესაბამისი სკოლის დეკანს/პროგრამის ხელმძღვანელს. აღნიშნული ინფორმაციის შეუტყობინებლობა შეიძლება განხილული იყოს აკადემიური პერსონალისა და სწავლების პროცესში მონაწილე სხვა პირების მიერ უნივერსიტეტში დადგენილი შესაბამისი წესების დარღვევად და, შესაბამისად, უნივერსიტეტსა და დასაქმებულს შორის შრომითი ხელშეკრულების არსებითი პირობის დარღვევად, რომლის საფუძველზეც უნივერსიტეტი უფლებამოსილია მიიღოს შრომითი ხელშეკრულების ცალმხრივად შეწყვეტის გადაწყვეტილება.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პოლიტიკაა გამოცდების უმეტესობა წერიითი სახის იყოს და მათი აბსოლუტური უმრავლესობა უნივერსიტეტის საგამოცდო ცენტრში ჩატარდეს შიდა out-sourcing-ის პრინციპით, სისტემური მონიტორინგის ქვეშ.

საგამოცდო ცენტრი 305 სტუდენტზეა გათვლილი და გამოცდების პროცესის სისტემური მონიტორინგი განხორციელების შესაძლებლობას იძლევა:

- ცენტრის თანამშრომლები გამოცდის მიმდინარეობის პროცესს აკვირდებიან. მათ შესაბამისი ტრენინგი აქვთ ჩატარებული პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის პრევენციის ზომების შესახებ.
- საგამოცდო ცენტრში განთავსებულია 77 კამერა, საგამოცდო მაგიდებს შორის 1.8 მეტრია დაშორება, შეზღუდულია ინტერნეტზე წვდომა და ასევე, დახშულია მობილური კავშირი.
- საგამოცდო ცენტრში არსებული კომპიუტერის მონიტორინგის შედეგად ფოტო ჩანაწერები ავტომატურ რეჟიმში კეთდება (დესკტოპის სქრინების გადაღება ავტომატურად მიმდინარეობს), რაც კარგი საშუალებაა სტუდენტის მიერ გამოცდის მიმდინარეობისას განხორციელებული სამუშაოს შესაფასებლად.

შესაბამისად, საგამოცდო ცენტრში სისტემურად შემცირებულია გადანერისა და წყაროებით სარგებლობის რისკი და წერიითი გამოცდების საგამოცდო ცენტრში ჩატარება მინიმუმამდე ამცირებს პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის რისკს.

პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის რისკს ასევე ამცირებს ის გარემოება, რომ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში საგამოცდო საკითხები წლიდან წლამდე იცვლება, რისი მონიტორინგიც ხორციელდება და გამოცდებზე საკითხების რამდენიმე ვარიანტია წარმოდგენილი.

პლაგიატი ან აკადემიური თაღლითობა შესაძლებელია აღმოაჩინოს სკოლის ადმინისტრაციამ, ლექტორმა ან პირმა, ვისაც აქტიური კავშირი აქვს სტუდენტის ნამუშევრების შემოწმებასა და შეფასებასთან. პლაგიატის/აკადემიური თაღლითობის აღმომჩენი პირი (საკითხის ინიციატორი) უნივერსიტეტის რექტორის წინაშე წარადგენს სამსახურებრივ ბარათს, რომელშიც ასახულებს, რის გამო მიიჩნევს სტუდენტის მიერ წარმოდგენილ ნამუშევარს პლაგიატად და რატომ თვლის აუცილებლად სტუდენტის მიმართ დისციპლინური წარმოების დაწყებას.

რექტორის ბრძანების საფუძველზე სტუდენტის მიმართ იწყება დისციპლინური წარმოება. ამის შემდგომ საკითხის ინიციატორი ეთიკის საბჭოს ოფიციალურ იმეილზე იწერება საქმის არსს, ფაქტობრივ გარემოებებს, აგზავნის მტკიცებულებებს და ითხოვს საბჭოს მოწვევას. ეთიკის საბჭოზე ასევე მოწვეულია სტუდენტი, რომელსაც აქვს უფლება, დაესწროს საბჭოს, წარმოადგინოს მტკიცებულებები ან წარმომადგენლის მეშვეობით გააცნოს თავის პოზიცია ეთიკის საბჭოს წევრებს.

ეთიკის საბჭოს სხდომაზე ხდება მტკიცებულებების და გარემოებების სრულფასოვნად გამოკვლევა, სტუდენტის მოსაზრების მოსმენა, მის მიერ წარდგენილი მტკიცებულებების (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) შესწავლა და საქმის არსის სრულად გამოკვლევის შემდეგ შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღება.

გადაწყვეტილება მიიღება კენჭისყრის შედეგად ხმათა უმრავლესობით. გადაწყვეტილება შესაძლებელია იყოს წერილობითი გაფრთხილება ან, დარღვევის სიმძიმის გათვალისწინებით, სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტა. პლაგიატის და აკადემიური თაღლითობის ფაქტის დადასტურების შემთხვევაში, სტუდენტს შესაბამის საგანში/სასწავლო კურსში ეწერება უარყოფითი შეფასება - F. გარდა ამისა, სხვა სტუდენტისათვის აკადემიური თაღლითობის ჩადენაში დახმარების შემთხვევაში, სტუდენტი იღებს წერილობით გაფრთხილებას და აღნიშნული ქმედების გამეორება შესაძლოა გახდეს სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტის საფუძველი.

სხდომაზე მიღებული გადაწყვეტილება გამოიყენა რექტორის ბრძანებით, რომელიც გადაეცემა სტუდენტს და უნივერსიტეტის სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის

მართვის სამსახურს. ინფორმაცია სტუდენტის მიმართ დისციპლინური ღონისძიების გატარების შესახებ კონფიდენციალურია, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ არსებობს სტუდენტის ნებართვა ან ადმინისტრაციის კანონიერი ინტერესი, დაიცვას სხვისი უსაფრთხოება და კანონით დაცული უფლებები. სტუდენტს უფლება აქვს, ჩაბარებიდან 1 თვის ვადაში სასამართლოს წესით გაასაჩივროს მის წინააღმდეგ მიღებული გადაწყვეტილება.

ეთიკის საბჭოს რეგლამენტის შესაბამისად, საქმის გარემოებების გათვალისწინებით, შესაძლებელია დისციპლინური წარმოება განხორციელდეს ელექტრონულად, ეთიკის საბჭოს ოფიციალური ელექტრონული ფოსტის საშუალებით.

2018 წლიდან 2024 წლის პირველი ნახევრის ჩათვლით აღმოჩენილია პლაგიატის ან აკადემიური თაღლითობის 225 შემთხვევა, აქედან 209 შემთხვევაში სტუდენტს განესაზღვრა წერილობითი გაფრთხილება, ხოლო 13 სტუდენტს, დარღვევის სიმძიმის გათვალისწინებით - სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტა. ასევე აღსანიშნია, რომ 3 სტუდენტის შემთხვევაზე საბჭოს გადაწყვეტილებით არ დადგინდა დარღვევა და შესაბამისად, სანქციის გარეშე შეწყდა წარმოება.

6.6 აკადემიური თავისუფლება

აკადემიური პერსონალისა და სწავლების პროცესში მონაწილე სხვა პირების ეთიკის კოდექსის მიზანია დაამკვიდროს უნივერსიტეტში სწავლების პროცესში მონაწილე პირების პროფესიული ქცევის წესები, ეთიკური ღირებულებები და ვალდებულებები სტუდენტებთან ან მათ კანონიერ წარმომადგენლებთან, კოლეგებსა და საზოგადოებასთან ურთიერთობაში, რაც ემსახურება აკადემიური და პროფესიული განათლებისა და კვლევის ერთიანი სივრცის შექმნას.

ერთიანი სივრცე კი ემყარება სამ პრინციპს:

- აკადემიურ თავისუფლებას;
- სინდისის თავისუფლებას;
- არჩევანის თავისუფლებას.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში აკადემიური პერსონალისა და სწავლების პროცესში მონაწილე სხვა პირები თავად განსაზღვრავენ სწავლებისა თუ კვლევის კონცეფციას, შინაარსს.

აკადემიური პერსონალი აქტიურ მონაწილეობას იღებს საგანმანათლებლო პროგრამების შედგენის პროცესში და შეიმუშავებს სილაბუსებს. აკადემიური პერსონალი თავისუფალია საგნის შინაარსის განსაზღვრაში (რომელიც უნდა ეხმიანებოდეს პროგრამის შედეგებს), სასწავლო მასალის შერჩევაში, შეფასების მექანიზმების განსაზღვრაში და სხვა.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აკადემიურ პერსონალს ხელს უწყობს საზღვარგარეთ კვლევისა თუ მივლინების განხორციელებისას მათი სალექციო დატვირთვა შესაბამის სემესტრში შემცირდეს ან გადაიგვემოს, ასევე შეუნარჩუნდეთ ანაზღაურების ფიქსირებული ნაწილი, რომელიც მათ სურვილისამებრ შეუძლიათ გამოიყენონ საკუთარი პროფესიული განვითარებისათვის.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალის ანაზღაურება მოიცავს ფიქსირებულ (არასაათობრივ) კომპონენტს, რომელიც გამიზნულია კვლევისა და პროფესიული განვითარებისათვის, მისი გამოყენების მიზნებზე საკუთარი ინტერესებიდან გამომდინარე აკადემიური პერსონალი თავად იღებს გადაწყვეტილებას.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში აკადემიური თავისუფლება უზრუნველყოფილია წინამდებარე დოკუმენტით, აკადემიური პერსონალისა და სწავლების პროცესში მონაწილე სხვა პირების ეთიკის კოდექსით, პერსონალის შერჩევის წესით, შრომის შინაგანაწესითა და შრომითი ხელშეკრულებით.

6.7 ორგანიზაციული სტრუქტურისა და მართვის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები

ცვლილებები განხორციელდა საგანმანათლებლო პროგრამების ეფექტიანად ადმინისტრირების მიზნით. აგრარული და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების სკოლა მოიცავდა 7 მიმართულებით საბაკალავრო და სამაგისტრო პროგრამებს.

სტუდენტების რაოდენობის ზრდასა და ადმინისტრირების ეფექტიანობის გასაზრდელად, ზემოთ ხსენებული სკოლა დაიყო 3 სხვადასხვა სკოლად, რომლებსაც განესაზღვრათ თავიანთი დეკანები და კოორდინატორები:

- ვეტერინარიის სკოლა
- აგრონომიისა და ლანდშაფტის მენეჯმენტის სკოლა

- საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების და ბიოტექნოლოგიის სკოლა

თითოეული სკოლა აერთიანებს შესაბამისი მიმართულებების საბაკალავრო, სამაგისტრო და სადოქტორო საფეხურის პროგრამებს, ხოლო პროგრამები რომლებიც ინტერდისციპლინურია ხორციელდება 2 ან 3 სკოლის თანამშრომლობის საფუძველზე.

აღნიშნული რეფორმის შედეგად, თითოეული სკოლისათვის დაინიშნა დეკანი და განისაზღვრა კოორდინატორი, რათა მეტად ეფექტიანად იმართებოდეს სასწავლო პროცესი და სწრაფად ხდებოდეს სტუდენტებისათვის მნიშვნელოვან საკითხებზე რეაგირება.

ცვლილებები განხორციელდა სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურის საქმიანობის ეფექტიანობის გაუმჯობესების მიზნით, რომელიც 2021 წლის შემოდგომაზე დაიგეგმა და 2022 წლის გაზაფხულის სემესტრიდან ამოქმედდა. ცვლილებები ეხებოდა როგორც სტრუქტურულ საკითხებს, ისე საოპერაციო პროცესის ოპტიმიზაციას და ძირითადად მოიცავდა შემდეგ ასპექტებს:

- სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურში დასაქმებულ თანამშრომელთა რაოდენობის ზრდამ, მათ შორის, პასუხისმგებლობებისა და უფლებამოსილების გამიჯვნის პროცესმა და სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურთან მჭიდრო თანამშრომლობამ გაამარტივა კოორდინაცია, რამაც შედეგად გააუმჯობესა გუნდის მუშაობის ხარისხი და ეფექტიანობა.
- დაინერგა სტუდენტებისგან განცხადებების მიღების ახალი პროცედურა, რაც მოიცავს სპეციალურ ელექტრონულ ანგარიშზე application@agruni.edu.ge-ზე სტუდენტის მიერ შეტყობინებას უნივერსიტეტისგან საჭირო სერვისის მისაღებად, კერძოდ, სტუდენტობის დამადასტურებელი ცნობის, ნიშნების ფურცლის, პირადი საქმის სხვა მასალების თუ რეკომენდაციის გასამზადებლად. ამ პროცედურის მიხედვით, თითოეულ მოთხოვნილ მომსახურებაზე, გაიწერა შესაბამისი პასუხისმგებელი პირი სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურიდან, შემუშავდა ამ მომსახურების შესასრულებლად საჭირო ოპტიმალური ვადა თანამშრომელთათვის და დაინერგა პასუხის/სერვისის მიწოდების ელექტრონული მეთოდი. აღნიშნული სიახლით, სტუდენტებს შეუძლიათ ელექტრონულად, ადგილზე მოსვლის გარეშე, შემჭიდროებულ ვადებში მიიღონ შესაბამისი მომსახურება უნივერსიტეტის ადმინისტრაციისგან. ეს

სისტემა გამოიყენება სტუდენტების განცხადებების შესაძლო დაკარგვის და მათზე რეაგირების დაგვიანების ფაქტებს.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ადმინისტრაციული პერსონალის გაძლიერების კუთხით დამატებით გატარდა შემდეგი ღონისძიებები:

- ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს დაემატა კოორდინატორი
- იურიდიულ სამსახურს დაემატა კიდევ ერთი იურისტის პოზიცია
- საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების და ბიოტექნოლოგიის სკოლისთვის შეიქმნა დეკანის პოზიცია
- საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების და ბიოტექნოლოგიის სკოლისთვის შეიქმნა კოორდინატორის პოზიცია
- ვეტერინარული მედიცინის სკოლისთვის შეიქმნა დეკანის პოზიცია
- ვეტერინარული მედიცინის სკოლისთვის შეიქმნა კოორდინატორის პოზიცია
- მათემატიკური საგნების კურატორის ახალი პოზიცია შეიქმნა
- ფინანსური ანალიტიკოსების რაოდენობა გაიზარდა და დაემატა ახალი თანამშრომელი

2018-2024 პერიოდში შიდა სტრუქტურებისა და პროცესების მეტად ფორმალიზების მიზნით, მოხდა შემდეგი მარეგულირებელი დოკუმენტების რევიზია/შემუშავება:

1. წესდება
2. საბაკალავრო და ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამების დებულება
3. სამაგისტრო პროგრამების დებულება
4. სადოქტორო პროგრამებისა და სადისერტაციო საბჭოების დებულება
5. შრომის შინაგანაწესი
6. გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესი
7. სტუდენტის ეთიკის კოდექსი
8. აკადემიური პერსონალისა და სწავლების პროცესში მონაწილე სხვა პირების ეთიკის კოდექსი
9. ეთიკის საბჭოს რეგლამენტი
10. დისციპლინური საბჭოს რეგლამენტი
11. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის პოლიტიკა და სახელმძღვანელო პრინციპები
12. შიდა მობილობის წესი
13. გარე მობილობის წესი
14. ბიბლიოთეკის დებულება
15. ბიბლიოთეკით სარგებლობის წესი

16. საქმისწარმოების ინსტრუქცია
17. სტრუქტურული ერთეულების დებულება
18. პერსონალის შერჩევის წესი

2018-2024 წლების განმავლობაში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის საქმიანობის მეტად ფორმალიზების და შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემის ინტეგრირების მიზნით გატარდა შემდეგი ღონისძიებები:

1. ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის კორესპონდენციის წარმოების გაუმჯობესების მიზნით შეიქმნა აღნიშნული სტრუქტურული ერთეულის მიმონერის რეესტრი. მიმონერის რეესტრში ტარდება ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურში შემოსული თუ გასული კორესპონდენცია. მიმონერის რეესტრთან ერთად ასევე შეიქმნა წერილების ელექტრონულად შენახვის სისტემა, რაც საშუალებას იძლევა მარტივად და სწრაფად იქნას მოძიებული ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის კორესპონდენცია.
2. შიდა ხარისხის შეფასებისას უკუკავშირის შეგროვების პროცესის ეფექტიანობის გაზრდის მიზნით მოხდა არსებული კითხვარების გადახედვა და ანალიზი და მიღებულ იქნა კითხვარების დახვეწის გადანაცვლებები. ახალი კითხვარების შემუშავების პროცესში ჩართულნი იყვნენ სოციოლოგები და IT დეპარტამენტი. კითხვარების შემუშავებისას ასევე მოხდა სტუდენტთა სამ ფოკუს-ჯგუფთან განახლებული კითხვარების პილოტირება და მიღებული უკუკავშირის შედეგად მათი მოდიფიცირება. აღნიშნული პროცესის შედეგად კითხვარში არსებული კითხვების უნიფიცირების მიზნით შემოღებულ იქნა ლაიკერტის ტიპის სკალა (Likert Scale) რამაც აღქმადობის გაუმჯობესების შედეგად, ერთი მხრივ, გაზარდა კითხვარების შევსებაში სტუდენტების აქტიურობის დონე და, მეორე მხრივ, გაამარტივა მონაცემების დამუშავების პროცესი. პროგრამების ადმინისტრაციული პერსონალის კითხვარის ფორმის მოდიფიცირების და ლაიკერტის ტიპის სკალაზე ადაპტირების შედეგად, შესაძლებელი გახდა შეფასებების საშუალო მაჩვენებლის დადგენა შემდეგ კრიტერიუმებში: კომუნიკაციის სიმარტივე, რეაგირების დროულობა, მიუკერძოებლობა, ეფექტიანობა, პროგრამის განვითარება, საქმიანობის ჯამური შეფასება. სასწავლო კურსების/აკადემიური პერსონალის შემთხვევაში, შეფასებების საშუალო მაჩვენებლის დადგენა შესაძლებელი გახდა შემდეგ კრიტერიუმებში: მასალის ახსნა, სილაბუსის გეგმის მიყოლა, შეფასების დროულობა, პუნქტუალურობა, ლექტორის დასწრება, გაცდენილი ლექციის აღდგენა, ლექტორთან კომუნიკაცია, შეფასების სისტემის ადეკვატურობა, მიზნებისა და ცოდნის/უნარების შესაბამისობა, კურსის ჯამური

შეფასება. ლაიკერტის ტიპის სკალის დანერგვით გამარტივდა კითხვარებით მიღებული მონაცემების დამუშავება და მათი ვიზუალიზაცია რადიალური დიაგრამების საშუალებით. აღნიშნულით უფრო მკაფიოდ იკვეთება კონკრეტული სასწავლო კურსის თუ ადმინისტრაციის ძლიერი და სუსტი მხარეები, რაც თავისთავად ხელს უწყობს პროგრამების შემდგომ დახვეწასა და განვითარებას. შედეგების უნიფიცირებული სახით წარმოდგენა ასევე საშუალებას იძლევა, მოხდეს საერთო მდგომარეობის შეფასება უნივერსიტეტის მასშტაბით და შემდგომ მისი დროში შედარება.

3. განახლებული კითხვარებით მიღებული უკუკავშირის შეგროვების და ანალიზის პროცესის გაუმჯობესების მიზნით ფორმალიზდა ყოველსემესტრული გამოკითხვების დოკუმენტი. აღნიშნულ დოკუმენტში გაერთიანებულია მოცემული სემესტრის ყველა სასწავლო კურსის შესახებ ინფორმაცია (პროგრამა, საგნის სახელი, საგნის კოდი, პროფესორის სახელი). დოკუმენტი ასევე აერთიანებს ინფორმაციას თუ რომელ კურსს, რომელი სტუდენტი გადის (ი-მეილის მითითებით). აღნიშნული დოკუმენტი პლატფორმა Survey Monkey-ს მეშვეობით ყოველსემესტრული კითხვარების დაგზავნის პროცედურას კიდევ უფრო ამარტივებს. კითხვარების შედეგების ჩამოტვირთვის შემდეგ, აღნიშნულ დოკუმენტში ხდება ინფორმაციის თავმოყრა და რაოდენობრივი მაჩვენებლების მეშვეობით შედეგების ანალიზი. ფორმატი საშუალებას იძლევა შეფასდეს, როგორც ცალკეული სასწავლო კურსის/აკადემიური პერსონალის საშუალო მაჩვენებელი თითოეულ კრიტერიუმში, ისე პროგრამისა და უნივერსიტეტის მასშტაბით განზოგადებული სურათი.
4. გარე ხარისხის შეფასების პროცესების მართვის გაუმჯობესების მიზნით მოწესრიგდა და ფორმალიზდა საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის და საგანმანათლებლო დაწესებულების ავტორიზაციის რეესტრი და არქივი. განახლებულ რეესტრში თითოეულ პროგრამაზე მითითებულია შემდეგი ინფორმაცია: პროგრამის დასახელება, კვალიფიკაციის კოდი, შიდა კოდი, აკრედიტაციის ფარგლებში ბოლო შემოწმების თარიღი, აკრედიტაციის ვადის გასვლის თარიღი, პროგრამის ხელმძღვანელი, კოორდინატორი. ავტორიზაციის შემთხვევაში კი - ავტორიზაციის ფარგლებში ბოლო შემოწმების თარიღი, ავტორიზაციის ვადის გასვლის თარიღი, სტუდენტების ზღვრული რაოდენობა. რეესტრში ასევე, მითითებულია აკრედიტაციის / ავტორიზაციის შესახებ შესაბამისი გადაწყვეტილების ბმული. გარე ხარისხის შეფასების დოკუმენტების არქივიზაციის მიზნით მოხდა უნივერსიტეტისთვის და მისი თითოეული პროგრამისთვის ცალკე ელექტრონული არქივის შექმნა სადაც ქრონოლოგიურად არის შენახული ყველა გარე ხარისხის შეფასების პროცესთან

(აკრედიტაცია/ავტორიზაცია, მონიტორინგი, შესაბამისობა, 3-წლიანი შუალედური შეფასება და სხვა) დაკავშირებული დოკუმენტები (კორესპონდენცია, თვითშეფასების ანგარიშები და მათი დანართები, ექსპერტთა დასკვნის პროექტები/დასკვნები, აკრედიტაციის საბჭოს სხდომის ოქმები/გადაწყვეტილებები და სხვა). აღნიშნული ამარტივებს პროგრამის თუ უნივერსიტეტის შემდგომი გარე ხარისხის შეფასების პროცესების მართვას და უზრუნველყოფს ინსტიტუციური მექანიზმების მდგრადობას.

5. გარე ხარისხის შეფასების პროცესის მართვის გაუმჯობესების მიზნით ასევე მოხდა პროგრამის პერიოდული შეფასების დოკუმენტის შემუშავება. აღნიშნულ დოკუმენტში გარე ექსპერტთათვის თავმოყრილია ის მონაცემები, რაც უნივერსიტეტის სხვადასხვა სტრუქტურული ერთეულის მიერ მუდმივად მუშავდება შიდა ხარისხის შეფასების პროცესში. პროგრამის პერიოდული შეფასებების დოკუმენტში როგორც წესი მიმოიხილება შემდეგი საკითხები: მისაღები გამოცდების შედეგები და კონკურსი, შიდა და გარე მობილობის შედეგები, სტუდენტთა და კურსდამთავრებულთა ნიშნების სტატისტიკა, მაინორების არჩევის სტატისტიკა, კონცენტრაციების განაწილების სტატისტიკა (არსებობის შემთხვევაში), დასაქმების და სწავლის შემდგომ საფეხურზე გაგრძელების მაჩვენებლები, პროგრამის მიერ განხორციელებული კონკურსები, ღონისძიებები და სამეცნიერო კვლევითი აქტივობები, სტუდენტთა და კურსდამთავრებულთა აქტივობები და მიღწევები, სასწავლო კურსების/აკადემიური პერსონალის და ადმინისტრაციის კითხვარების შედეგების ანალიზი, პროგრამაში განხორციელებული ცვლილებები, გარე ხარისხის შეფასების შედეგები, პროგრამის გასაუმჯობესებელი მხარეები და შესაბამისი რეკომენდაციები. აღნიშნული დოკუმენტი საშუალებას აძლევს გარე ექსპერტებს უფრო სრულყოფილი წარმოდგენა შეექმნათ მათ მიერ შესაფასებელ პროგრამაზე.
6. შემუშავდა და გაიგზავნა სტუდენტების, ადმინისტრაციული და აკადემიური პერსონალის კმაყოფილების კვლევის კითხვარები. კვლევის ფარგლებში სტუდენტებს საშუალება მიეცათ ანონიმურად დაეფიქსირებინათ თავიანთი მოსაზრებები განათლების ხარისხის, სასწავლო გარემოს, საუნივერსიტეტო ცხოვრების, ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის, ადმინისტრაციასთან კომუნიკაციის და სხვა საკითხების შესახებ. ადმინისტრაციულ და აკადემიური პერსონალს კი საშუალება მიეცათ ანონიმურად შეეფასებინათ აკადემიური გარემო, მატერიალური რესურსი, მენეჯმენტთან კომუნიკაცია, განვითარების მექანიზმები და სასწავლო და კვლევით პროცესთან დაკავშირებულ სხვა საკითხები.

6.8 ორგანიზაციული სტრუქტურისა და მართვის მიმართულებით უნივერსიტეტის 2025-2031 წლების ხედვა

ორგანიზაციული სტრუქტურა და მართვა

განვლილი პერიოდის განმავლობაში შედეგებისა და მაჩვენებლების მონიტორინგმა და დაგროვილმა გამოცდილებამ აჩვენა, რომ ინსტიტუციური მოწყობის არსებული სტრუქტურა და მართვის არსებული მოდელი დარწმუნებით უზრუნველყოფს ამოცანების ეფექტიანად შესრულებას.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ხედვაა, მომავალში არ მოხდეს ინსტიტუციური მოწყობისა და მართვის არსებული მოდელის არსებითი ცვლილება. 2025-2031 წლებში ფოკუსირება მოხდება სტრუქტურული ერთეულების ინტეგრაციის ეფექტიანობის გაზრდაზე საკომუნიკაციო არხებისა და სისტემების შემდგომი დახვეწის გზით.

შესაბამისად, ორგანიზაციული სტრუქტურისა და მართვის მიმართულებით საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიზნად და ხედვად კვლავ რჩება:

- რაც შეიძლება მოკლე იერარქიული ჯაჭვის და „თხელი“ (Lean) ორგანიზაციული სტრუქტურის შენარჩუნება, რათა, ერთი მხრივ, სტუდენტი და სწავლის პროცესი, მეორე მხრივ, გადანაცვებულების მიმღები რგოლი რაც შეიძლება ახლოს იყოს ერთმანეთთან.
- პროექტის მართვის პრინციპებზე დაფუძნებული (Project Based Management) გადანაცვებულების მიღების მოდელის შენარჩუნება, რომელიც უზრუნველყოფს ნაკლები ბიუროკრატიული ბარიერებით ეფექტიან გუნდურ მუშაობას.
- ხარისხის მართვის ერთიანი სისტემის (Total Quality Management) შენარჩუნება, რაც უზრუნველყოფს სხვადასხვა სტრუქტურული ერთეულის ფოკუსირებას ხარისხის გაუმჯობესებაზე და წარმოადგენს ხარისხის უზრუნველყოფის პოლისტიკურ მოდელს.

აკადემიურ თაღლითობასა და პლაგიატთან ბრძოლა

აკადემიურ თაღლითობასა და პლაგიატთან ბრძოლის გაძლიერების მიზნით, უნივერსიტეტმა მოახდინა შეგროვებული ინფორმაციის ანალიზი, რის საფუძველზე გამოიკვეთა, რომ: არსებული პლაგიატის აღმოჩენის სხვადასხვა პროგრამული უზრუნველყოფა ვერ ახდენს პლაგიატის ეფექტურ აღმოჩენას, ვინაიდან ამ ეტაპზე ქართულ ენაზე არსებული ბაზა არასათანადოა; გამოცდილებამ აჩვენა, რომ აღნიშნული პროგრამული უზრუნველყოფის გამოყენების შედეგად ხდება

ლექტორების მხრიდან ყურადღების მოღუწება და შესაბამისად, პლაგიატის აღმოჩენა სრულად პროგრამაზეა მინდობილი, რომელმაც შესაძლოა მცდარი შეფასება მარტივად გააკეთოს. შესაბამისად, უნივერსიტეტი აღარ გეგმავს პლაგიატის აღმოჩენის პროგრამული უზრუნველყოფის დანერგვას.

როგორც პრაქტიკამ აჩვენა პლაგიატის თავიდან აცილების ყველაზე ეფექტიანი გზა გამოცდების უმეტესი ნაწილის წერითი სახით ჩატარებაა მკაცრი დაკვირვების ქვეშ. სწორედ ამ მიზნით საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში მოახდინა საგამოცდო ცენტრის განახლება - განკუთვნილი ფართი გაორმაგდა, დამონტაჟდა მაღალი გარჩევადობის ვიდეო კამერები და გაძლიერდა მონიტორინგი გამოცდების მსვლელობისას.

გარდა ამისა, 2024-2025 აკადემიური წლისთვის ყველა საბაკალავრო პროგრამის პირველკურსელი სტუდენტისათვის სავალდებულო გახდება აკადემიური წერის ინტენსიური სატრენინგო კურსის გავლა, რომლის მიზანია სტუდენტებს გააცნოს აკადემიური წერის სტანდარტები და შეასწავლოს მათი გამოყენება.

შესაბამისად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ხედვაა უზრუნველყოს პლაგიატთან ბრძოლის ეფექტიანობა, რათა მოხდეს პლაგიატის შემთხვევების პრევენცია და ასევე მისი დროული აღმოჩენა და მყისიერი რეაგირება.

7. სწავლების კონცეფცია და საგანმანათლებლო პროგრამები

7.1 სწავლების კონცეფცია

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სწავლების კონცეფცია დაფუძნებულია ლიბერალური განათლების პრინციპებზე. სწავლება მიმართულია სტუდენტებში თავისუფალი აზროვნების ჩამოყალიბების, კრიტიკული და ანალიტიკური აზროვნების განვითარებისკენ. სწავლების უმნიშვნელოვანესი მიზანია, სტუდენტებმა შეძლონ თავისუფალი აზროვნება და სრულად მოახერხონ საკუთარი შესაძლებლობების რეალიზება.

აკადემიური თავისუფლება - აკადემიური პერსონალი აქტიურ მონაწილეობას იღებს საგანმანათლებლო პროგრამების შედგენის პროცესში და შეიმუშავებს სილაბუსებს. აკადემიური პერსონალი თავისუფალია საგნის შინაარსის განსაზღვრაში (რომელიც უნდა ეხმიანებოდეს პროგრამის შედეგებს), სასწავლო მასალის შერჩევაში, შეფასების მექანიზმების განსაზღვრაში. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალის ანაზღაურება მოიცავს ფიქსირებულ (არასაათობრივ) კომპონენტს, რომელიც გამიზნულია კვლევისა და პროფესიული განვითარებისათვის, მისი გამოყენების მიზნებზე აკადემიური პერსონალი თავად იღებს გადაწყვეტილებას.

კერძო სექტორის ჩართულობა - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს აქვს მჭიდრო თანამშრომლობა კერძო სექტორთან, რაც სხვადასხვა ფორმატით გამოიხატება:

- უნივერსიტეტი დასაქმების მაღალი დონით გამოირჩევა; კურსდამთავრებულების 93% საქმდება, რამაც მჭიდრო ურთიერთობა ჩამოაყალიბა უნივერსიტეტსა და დამსაქმებლებს შორის.
- უნივერსიტეტი ყოველ სემესტრში მართავს დასაქმების ფორუმს, რომლის დროსაც დამამთავრებელი კურსის სტუდენტებს ეძლევათ საშუალება შეხვდნენ სხვადასხვა კომპანიის წარმომადგენლებს, გაესაუბრონ მათ და გადასცენ საკუთარი მონაცემები შემდგომი თანამშრომლობის მიზნით. დასაქმების ფორუმში ტრადიციულად 100-ზე მეტი ორგანიზაცია იღებს მონაწილეობას.
- კერძო სექტორის წარმომადგენლები ჩართული არიან სწავლების პროცესში და თავიანთ პრაქტიკულ გამოცდილებას უზიარებენ სტუდენტებს. ამასთან, კერძო სექტორების სწავლების პროცესში ჩართულობა პროგრამებსა და შესაბამის სასწავლო კურსებში პრომის ბაზრის მოთხოვნების ინტეგრირების კარგ

შესაძლებლობას იძლევა. უმეტეს შემთხვევაში მონვეული პერსონალი წარმოადგენს სხვადასხვა სექტორში მოღვაწე პროფესიონალს და, შესაბამისად, კერძო სექტორის ხმას აკადემიურ სივრცეში. მათი სწავლების პროცესში ინტეგრირება ხელს უწყობს შრომის ბაზრის მოთხოვნების სათანადოდ გათვალისწინებას პროგრამის განვითარებასა თუ სწავლების სტრატეგიაში. მიღებული განათლების ხარისხი ამ შემთხვევებში იზრდება, რაც მნიშვნელოვნად ზრდის კურსდამთავრებულის კონკურენტუნარიანობას და ხშირ შემთხვევაში ზედა კურსის სტუდენტის კონკურენტუნარიანობას.

- კერძო სექტორის წარმომადგენლებთან იმართება ფოკუს-ჯგუფები და ტარდება ინტერვიუები პროგრამების განახლებისა და სასწავლო კურსების მოდიფიცირების მიზნით. შედეგად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი დამსაქმებლებისაგან იღებს პროგრამის კურსდამთავრებულების შესახებ დადებით დახასიათებას და ხშირად აღინიშნება დაკისრებული მოვალეობების ხარისხიანი შესრულება კურსდამთავრებულების მიერ.
- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ნებისმიერი პროგრამის დანერგვისას და შემდგომ იმპლემენტირებისას გარკვეული პერიოდულობით თითოეულ საგანმანათლებლო პროგრამასთან დაკავშირებით ატარებს შრომის ბაზრის კვლევას, რომელშიც რაოდენობრივი და თვისებრივი მეთოდოლოგია გამოიყენება. შრომის ბაზრის კვლევისას, როგორც წესი:
  - პირველი ეტაპი რაოდენობრივ კვლევას ეთმობა, რომლის ფარგლებშიც ფასდება ქვეყნის ეკონომიკური მაჩვენებლები შესაბამისი სექტორების შესწავლის მიზნით.
  - მეორე ეტაპზე თვისებრივი კვლევის ფარგლებში, ტარდება ფოკუს-ჯგუფები კერძო სექტორის წარმომადგენლების აქტიური მონაწილეობით. ფოკუს-ჯგუფების ფარგლებში ინდუსტრიის წარმომადგენლები საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს უზიარებენ ღირებულ ინფორმაციას, თუ რა სახის ცოდნისა და უნარების ნაკლებობაა შესაბამის სექტორებში.
  - კვლევის ბოლო ეტაპზე ხორციელდება სამაგიდო კვლევა შესაბამის სექტორებში არსებული გლობალური გამოწვევებისა და განვითარების მიმართულებების, ასევე საერთაშორისო პროგრამების შესწავლის მიზნით. სამაგიდო კვლევა მოიცავს თემატური სტატიების მიმოხილვასა და საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკების შესწავლას.

ინტერნაციონალიზაცია - ინტერნაციონალიზაციის კუთხით საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პოლიტიკა არის არა ექსტენსიური, არამედ არის ინტენსიური ხასიათის. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მისიიდან გამომდინარე, უნივერსიტეტში სწავლება ხორციელდება მხოლოდ ქართულ ენაზე. შესაბამისად, შეზღუდულია არაქართულენოვანი სტუდენტების მოზიდვა და არ ხორციელდება ე.წ. მექანიკური ინტერნაციონალიზაცია. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ინტერნაციონალიზაციის პოლიტიკა მოიცავს შემდეგ მიმართულებებს:

- საერთაშორისო საგანმანათლებლო სისტემასთან თავსებადი სწავლება - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტები იღებენ ისეთი სახის განათლებას, რომელიც თავისუფლად ინტეგრირდება საერთაშორისო საგანმანათლებლო სისტემასთან. ამის დასტურია ის, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულები დამატებითი ბარიერების გარეშე სწავლას აგრძელებენ სამაგისტრო და სადოქტორო საფეხურზე მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებში (University of Rovira I Virgili (ესპანეთი), University of Bordeaux (საფრანგეთი), University of Porto (პორტუგალია), Bentley University (აშშ) , Parsons School of Design (აშშ), Libera Università di Lingue e Comunicazione IULM (იტალია), Corvinus University of Budapest (უნგრეთი), Université de Rouen Normandie (საფრანგეთი), College de Paris (საფრანგეთი), Bordeaux Sciences Agro (საფრანგეთი), Berufsbildende Schule Oppenheim (გერმანია), Central European University (ავსტრია), Technical University of Braunschweig (გერმანია), Friedrich-Schiller-Universität Jena (გერმანია), University of Palermo-ს (იტალია) Dartmouth College (აშშ), University of Toronto (კანადა), Uppsala University (შვედეთი), Texas A&M (აშშ), Geisenheim University (გერმანია), University of Rochester (აშშ), University of Toronto Institute for Aerospace Studies (კანადა), Polytechnic University of Catalonia (ესპანეთი), University of Birmingham (დიდი ბრიტანეთი) და სხვა).
- საერთაშორისო დონის პროგრამები - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში არსებული ყველა საგანმანათლებლო პროგრამა შემუშავებულია საერთაშორისო გამოცდილებაზე დაყრდნობით. თითოეული პროგრამის შემუშავების, დანერგვისა და განახლების დროს შეისწავლება საერთაშორისო ანალოგი პროგრამები და ამ ინფორმაციის გათვალისწინებით ვითარდება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საგანმანათლებლო პროგრამები. მაგალითად, 2022 წელს კი კულინარიისა და რესტორნის მენეჯმენტის პროფესიული პროგრამის პროექტი გადაიხედა და ლექტორები სწავლების მეთოდოლოგიაში გადამზადდნენ EHL Advisory Services-ის საერთაშორისო

ექსპერტის მიერ, რომელიც წარმოადგენს EHL Hospitality Business School-ის საკონსულტაციო სამსახურს. EHL Hospitality Business School შეირჩა, რამდენადაც ის ახორციელებს მსგავს პროგრამას კულინარიასა და რესტორნის მენეჯმენტში და წარმოადგენს მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტს მასპინძლობის სფეროში.

- საერთაშორისო გამოცდილების მქონე აკადემიური პერსონალი - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აქტიურად თანამშრომლობს პროფესორებთან, რომლებმაც განათლება მიიღეს საზღვარგარეთ ან/და იქ მოღვაწეობდნენ. უნივერსიტეტის მიზანია, რაც შეიძლება მეტი ასეთი პროფესორის მოწვევა მოხდეს, რათა სტუდენტებს მიეწოდოთ თანამედროვე დონის განათლება. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ლექტორების დაახლოებით 30%-ს საზღვარგარეთ აქვს განათლება ან/და სამუშაო გამოცდილება მიღებული.
- საზღვარგარეთ მიღებული განათლების მქონე პირთა მარტივი ინტეგრაცია - ყოველივე ზემოთ აღნიშნულის პარალელურად, უნივერსიტეტი საშუალებას აძლევს ქართულენოვან სტუდენტს, რომელსაც განათლება საზღვარგარეთ აქვს მიღებული, სწავლა საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში განაგრძოს. ათობით ასეთი სტუდენტის მიღება განხორციელდა წარმატებით საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში.
- საერთაშორისო თანამშრომლობა - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს მემორანდუმები აქვს გაფორმებული სხვადასხვა საერთაშორისო ინსტიტუციებთან, რაც მათთან მრავალმხრივი თანამშრომლობის საშუალებას იძლევა. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ჩართულია Erasmus+ პროგრამაში, რომლის ფარგლებში თანამშრომლობს არაერთ საერთაშორისო დონის უნივერსიტეტთან. შედეგად, სტუდენტები და ლექტორები მონაწილეობენ გაცვლით პროგრამებში და იღებენ საზღვარგარეთ სწავლებისა თუ სწავლის გამოცდილებას. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში ასევე მასპინძლობს უცხოელ ლექტორებსა და მკვლევარებს.

პრაქტიკაზე დაფუძნებული სწავლება - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პრაქტიკა-ტევადი პროგრამები პრაქტიკული უნარების განვითარებისკენაა მიმართული. სწავლების დიდი ნაწილი პრაქტიკულ სწავლებას მოიცავს. მნიშვნელოვანია, სტუდენტებმა, თეორიულ ცოდნის მიღებასთან ერთად, ამ ცოდნის პრაქტიკაში ასახვა და რეალურ ცხოვრებაში გამოყენება ისწავლონ, რაც არაერთი საერთაშორისო კვლევით დასტურდება. ეს ყოველივე კი ხელს უწყობს მათ წარმატებით დასაქმებასა და კარიერულ ზრდას. საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში პრაქტიკული სწავლება ეფუძნება შემდეგ მიდგომებს:

- პროგრამების სასწავლო კურსების მნიშვნელოვან ნაწილში პრაქტიკული მეცადინეობების გათვალისწინება, რომლებიც შესაძლოა მოიცავდეს სხვადასხვა ტიპის აქტივობებს: ქვისებზე დაფუძნებული სწავლება, დისკუსიები და დებატები, პრაქტიკული ამოცანები/სავარჯიშოები, სიტუაციური დავალებები, პროექტები და სხვა.
- სასწავლო პროცესში კერძო სექტორში მოღვაწე პროფესიონალების ჩართულობის უზრუნველყოფა, რომლებიც თავიანთ პრაქტიკულ გამოცდილებას უზიარებენ სტუდენტებს.
- პრაქტიკის გავლა სხვადასხვა ორგანიზაციაში პროგრამების უმეტესობის სავალდებულო ან არჩევითი კომპონენტია. ეს კომპონენტი ითვალისწინებს შესაბამის ორგანიზაციებში სტაჟირებას/პრაქტიკის გავლას და მიმართულია სტუდენტებში პროფესიული უნარების განვითარებისკენ.

კვლევაზე დაფუძნებული სწავლება - კვლევითი საქმიანობა და პლატფორმები, შესაბამისი პროგრამების ფარგლებში სამ ძირითად პრინციპს ექვემდებარება, რომლებიც ასახულია სწავლის სამივე საფეხურზე:

- ინტერდისციპლინურობა
- გამოყენებითობა
- ინტერნაციონალურობა

ამასთან, თეორია-ტევადი პროგრამების ნაწილის სპეციფიკის გათვალისწინებით (საბუნებისმეტყველო მიმართულების პროგრამები) დიდი ყურადღება ექცევა ქმედებაზე დაფუძნებულ სწავლებას (learning-by-doing). მაგალითისთვის, სასწავლო ლაბორატორიები ქმედებაზე დაფუძნებულ სწავლებას ითვალისწინებს, რაც ნიშნავს რომ სტუდენტები ეუფლებიან პროფესიას ლაბორატორიული მეცადინეობისას ინდივიდუალურად მუშაობის გზით: 1. თითოეულ სტუდენტს აქვს თავისი სამუშაო სივრცე; 2. უმეტესი ლაბორატორიული მუშაობისას თითოეულ სტუდენტს აქვს ყველა საჭირო ხელსაწყოზე წვდომა. 3. ლაბორატორიულ სასწავლო ჯგუფებში სტუდენტთა რაოდენობა არ აღემატება 20-ს (ლაბორატორიებით გათვალისწინებული სამუშაო ადგილების შესაბამისად). ლაბორატორიული მეცადინეობების მიმართ ასეთი მიდგომა დადებითად აისახება სტუდენტების სწავლის შედეგებზე.

ასევე, პრაქტიკა-ტევადი პროგრამების ფარგლებში ისწავლება კვლევის უნარების გამომუშავებაზე ორიენტირებული შესაბამისი საგნები. სტუდენტები იღებენ უახლეს ინფორმაციას თანამედროვე კვლევებსა და/ან მიღწევებზე, აქტიურად არიან

ჩართულები კვლევით სამუშაოებში/პროექტებში, მონაწილეობას იღებენ საერთაშორისო და ეროვნულ კონფერენციებში/კონკურსებში.

საუნივერსიტეტო ზოგადი განათლების მოდული, როგორც ინტერდისციპლინური და ხარისხიანი განათლების ფუნდამენტი - უნივერსიტეტის საბაკალავრო პროგრამების თითოეული სტუდენტი, პროგრამებით გათვალისწინებული სპეციალობის საგნების პარალელურად, საუნივერსიტეტო ზოგად საგნებსაც გადის (რაც 53 კრედიტს შეადგენს). საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ხედვით მაღალი ხარისხის განათლება შედგება როგორც დარგობრივი ცოდნისა და სამუშაო გამოცდილებისაგან, ისე ზოგადი განათლებისაგან. სწორედ ზოგადი განათლება წარმოადგენს ხარისხიანი განათლების ფუნდამენტს. რამდენადაც, საქართველოში არსებული სკოლების უმეტესობა ვერ უზრუნველყოფს სათანადო ზოგადი განათლების მიწოდებას სკოლის მოსწავლეებისათვის, ამ მოდულს კიდევ უფრო დიდი მნიშვნელობა და დატვირთვა აქვს, რომელიც ხელს უწყობს ზოგადი განათლების დონის გაუმჯობესებას, ინტერესთა სფეროს გაფართოებასა და დიდი მოცულობის მრავალფეროვანი ინფორმაციის სწრაფად დამუშავების უნარის ჩამოყალიბებას.

თავისუფალი კრედიტები, როგორც სტუდენტთა ინტერესების მიხედვით შერჩეული საგნების გავლის შესაძლებლობა - საგანმანათლებლო პროგრამები ისეა შედგენილი, რომ კრედიტების საშუალოდ 6% არჩევით საგნებს წარმოადგენს, რაც ქმნის თავისუფალი არჩევანის საშუალებას სტუდენტებმა საკუთარი ინტერესების მიხედვით შეარჩიონ საგნები. ამასთან, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი საბაკალავრო პროგრამების თითოეულ სტუდენტს ჩუქნის დამატებით 15 კრედიტს, რაც საშუალებას აძლევს მათ პროგრამით გათვალისწინებული საგნების გარდა, 15 კრედიტის საგნები ისწავლონ დამატებითი საფასურის გარეშე.

მეორადი პროფესიის არჩევის შესაძლებლობა, როგორც ინტერდისციპლინური სწავლების ხელშეწყობის მექანიზმი - მნიშვნელოვანია, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტებს შეუძლიათ დამატებითი საფასურის გარეშე დაეუფლონ მეორად სპეციალობას (მაინორი). აქედან გამომდინარე, უნივერსიტეტის დამთავრების დროისთვის, სტუდენტს შესაძლოა ჰქონდეს ერთზე მეტი სპეციალობა, რაც კიდევ უფრო ზრდის მისი წარმატების შანსს.

ინგლისური ენის სწავლება - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში პირველივე კურსიდან ისწავლება ინგლისური ენა და ყველა სტუდენტი ინგლისური ენის ცოდნის მინიმუმ B2 დონეს აღწევს. შესაბამისად, სტუდენტებს შეუძლიათ გამოიყენონ უცხოური ლიტერატურა და მონაწილეობა მიიღონ სხვადასხვა გაცვლით პროგრამაში. ინგლისური ენის მაღალ დონეზე ცოდნა ასევე ხელს უწყობს მათ შემდგომ კარიერულ წინსვლას.

პირველკურსელებს, მიუხედავად იმისა, თუ რომელი უცხო ენა ჩააბარეს და როგორ ჩააბარეს, უნივერსიტეტში რეგისტრაციისას უტარდებათ ინგლისური ენის დონის განსაზღვრის ტესტი (Placement Test). 2023-2024 აკადემიური წლის მონაცემების თანახმად, სტატისტიკურად 54% პირველკურსელს უკვე აქვს B2 დონე და ისინი თავისუფლდებიან ინგლისური ენის სავნისგან, რომელიც შედის საუნივერსიტეტო განათლებაში. ამ კრედიტების ნაცვლად მათ შეუძლიათ აიღონ ნებისმიერი არჩევითი საგანი. პირველკურსელების 96% ინგლისური ენას A2 დონეზე ან უკეთ ფლობს, ისინი სხვადასხვა მოცულობით სწავლობენ ინგლისურ ენას B2 დონემდე. პირველკურსელების 4% A2-ზეც ვერ ფლობს ინგლისურ ენას. ეს სტუდენტები 2-კვირიანი საორიენტაციო პროგრამის ფარგლებში ინტენსიურად სწავლობენ ინგლისური ენის პირველ საფეხურს და შემდგომ, სამი სემესტრის განმავლობაში, ეუფლებიან ენას B2 დონეზე. უნივერსიტეტის დამთავრებამდე სტუდენტებს კვლავ უტარდებათ ინგლისური ენის დონის განსაზღვრის ტესტი, რათა შემოწმდეს მათ მიერ მიღწეული შედეგი.

საველე პრაქტიკა - საველე პრაქტიკა საქართველოს აგრარული და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების ექსკლუზიური პროექტია, რომელიც უნიკალურ გამოცდილებას აძლევს ყველა კამპუსელს უკვე 10 წელზე მეტია. საველე პრაქტიკა არის საგანი, რომელიც საქართველოს აგრარული და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტების თითოეული საბაკალავრო პროგრამის ნაწილია. მისი შექმნის და დანერგვის იდეა უნივერსიტეტების დამფუძნებელს კახა ბენდუქიძეს ეკუთვნის.

საველე პრაქტიკის ფარგლებში სტუდენტები 10 დღით საველე ბანაკებში ნაწილდებიან საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში უნივერსიტეტების მიერ შერჩეული კოორდინატორების ზედამხედველობის ქვეშ. საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში ჩვენი სტუდენტები მონაწილეობენ: ახალი ან არსებული ტურისტული ინფრასტრუქტურის შექმნაში, მონესრიგებასა და გამართვაში; რეკრეაციულ ზონებში დანაგვიანებული ტერიტორიების დასუფთავებაში; ადგილობრივ მოსახლეობასთან

მჭიდრო თანამშრომლობით სხვადასხვა აგრარულ თუ სამეურნეო პროცესში; რეგიონული ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტებში.

საველე პრაქტიკის ფარგლებში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის 5 000-მდე სტუდენტმა შეიძინა საველე პირობებში გუნდურად ამოცანების გადაწყვეტის ფასდაუდებელი გამოცდილება.

პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის პრევენციისა და რეაგირების ეფექტიანი მექანიზმები - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში არსებობს პლაგიატსა და აკადემიურ თაღლითობასთან ბრძოლის დამკვიდრებული ეფექტიანი პრაქტიკა. პლაგიატისა და აკადემიურ თაღლითობის პრევენციის მიზნით უნივერსიტეტი ატარებს სხვადასხვა აქტივობას:

- პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის შესახებ ინფორმაცია, მისი აღმოჩენის შემთხვევაში განსახორციელებელი პროცედურები და მექანიზმები განერილია უნივერსიტეტის სტუდენტის ეთიკის კოდექსში, ეთიკის საბჭოს რეგლამენტსა და გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესში.
- გაცნობითი შეხვედრების (ღია კარის დღე) დროს უნივერსიტეტში ჩაბარებით დაინტერესებულ აბიტურიენტებს მიეწოდებათ შესაბამისი ინფორმაცია.
- პირველკურსელ სტუდენტებს უტარდებათ შეხვედრები ინფორმაციის მიწოდებისა და აკადემიური წერის სტანდარტების შესახებ.
- სწავლის დაწყებისას უნივერსიტეტსა და სტუდენტს შორის ფორმდება ხელშეკრულება, რომელშიც სხვა უფლება-მოვალეობებთან ერთად, განერილია, რომ სტუდენტის ეთიკის კოდექსი წარმოადგენს ხელშეკრულების დანართს და სტუდენტი ვალდებულია გაეცნოს ყველა წესს, დაიცვას ეთიკის ნორმები და იმოქმედოს ამ წესების შესაბამისად. სტუდენტებს ხელმოწერისას მიეთითებათ ამ გარემოებების შესახებ.
- ახალ ლექტორებს უტარდებათ შეხვედრები პლაგიატსა და აკადემიურ თაღლითობასთან დაკავშირებით უნივერსიტეტის პოლიტიკის გასაცნობად.
- თითოეული პროგრამის თითოეული სილაბუსი ითვალისწინებს ჩანაწერს პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის შესახებ.
- გამოცდების უმეტესობა წერიითი სახით არის და ტარდება უნივერსიტეტის საგამოცდო ცენტრში ეფექტიანი მონიტორინგის ქვეშ. საგამოცდო ცენტრში სისტემურად შემცირებულია გადაწერისა და წყაროებით სარგებლობის რისკი, რამდენადაც ცენტრის თანამშრომლები გამოცდის მიმდინარეობისას აკვირდებიან პროცესს, ცენტრში განთავსებულია 77 კამერა, კომპიუტერების მონიტორის სქრინ-ჩაწერა მიმდინარეობს წუთში ერთხელ, შეზღუდულია

ინტერნეტზე წვდომა, დახმულია მობილური კავშირი და სტუდენტებს შორის დაშორება 1.8 მეტრია. საგამოცდო ცენტრის თითოეული კომპიუტერის მონიტორზე განთავსებულია პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის შესენება და ძირითადი ინფორმაცია. გარდა ამისა, ცენტრის თანამშრომლებს შესაბამისი ტრენინგი აქვთ ჩატარებული პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის პრევენციის ზომების შესახებ. ყოველივე ეს მინიმუმამდე ამცირებს პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის რისკს გამოცდების წერის პროცესში.

- პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის რისკს ასევე ამცირებს ის გარემოება, რომ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში საგამოცდო საკითხები წლიდან წლამდე იცვლება და გამოცდებზე საკითხების რამდენიმე ვარიანტია წარმოდგენილი.
- პლაგიატის ან აკადემიური თაღლითობის ფაქტის დადასტურების შემთხვევაში, სტუდენტს შესაბამის საგანში ეწერება შეფასება F და იღებს წერილობით გაფრთხილებას. შემთხვევის სიმძიმის გათვალისწინებით ან განმეორებით ჩადენის შემთხვევაში, ეთიკის საბჭო უფლებამოსილია სტუდენტს შეუწყვიტოს სტატუსი.
- გარდა ამისა, სხვა სტუდენტისათვის აკადემიური თაღლითობის ჩადენაში დახმარების შემთხვევაში, სტუდენტი იღებს წერილობით გაფრთხილებას და აღნიშნული ქმედების გამეორება შესაძლოა გახდეს სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტის საფუძველი.

კარგი საუნივერსიტეტო ინფრასტრუქტურა - კახა ბენდუქიძის კამპუსში განთავსებულია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, რომელთა დამფუძნებელი კახა ბენდუქიძის მიერ დაარსებული საქველმოქმედო ორგანიზაცია ცოდნის ფონდია. შესაბამისად, ხშირად ამ უნივერსიტეტის მოხსენიება ხდება, როგორც ‘sister universities.’

კამპუსი მოიცავს სხვადასხვა ზომის აუდიტორიებს, ამფითეატრებს, საკონფერენციო დარბაზებს, სამეცნიერო და სასწავლო ლაბორატორიებს, სტუდიოებს, საგამოფენო სივრცეებს, ბიბლიოთეკას, საგამოცდო ცენტრს, კომპიუტერულ კლასებს, მუზეუმს, მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ბანკს, მცენარეთა კოლექციას, მეაბრეშუმეობის კოლექციას, მიკოლოგიურ ჰერბარიუმს, ვეტერინარიულ კლინიკას, მევენახეობისა და მეღვინეობის აკადემიას, კულინარიის აკადემიას, თანამედროვე პარკინგს. ასევე, კამპუსში არის სარეკრეაციო ზონები, დენდროლოგიური პარკი, შიდა ეზოები, ღია ამფითეატრი, სპორტული დარბაზები და მოედნები, კაფეტერია.

7.2 საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავების მეთოდოლოგია და სტრუქტურა

საგანმანათლებლო პროგრამა მუშავდება და ვითარდება უნივერსიტეტის შესაბამისი სკოლის ფარგლებში. იმ შემთხვევაში, თუ ისეთი საგანმანათლებლო პროგრამა იქმნება, რომელიც უნივერსიტეტში არსებულ სკოლებს არ მიესადაგება, ჯერ იქმნება სკოლა, რომლისთვისაც ხდება პროგრამის მიკუთვნება. საგანმანათლებლო პროგრამის განვითარებისას დგება სამუშაო ჯგუფი, რომელსაც ხელმძღვანელობს პროგრამის ხელმძღვანელი/სკოლის დეკანი.

როგორც წესი, საგანმანათლებლო პროგრამის სამუშაო ჯგუფში შედიან:

- პროგრამის ხელმძღვანელი/სკოლის დეკანი
- სკოლის კოორდინატორი
- შესაბამისი მიმართულების სპეციალისტები (მაგალითად, პოტენციური ლექტორები, კერძო სექტორიდან პრაქტიკოსები, მსგავსი პროგრამის კურსდამთავრებულები და სხვა)
- ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსი
- სტუდენტების დეკანი
- რექტორი
- პრორექტორი პროგრამების განვითარების საკითხებში
- პრორექტორი სასწავლო პროცესის მართვის საკითხებში
- საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი

სამუშაო ჯგუფის შემადგენლობა შეიძლება განსხვავდებოდეს საგანმანათლებლო პროგრამის სპეციფიკიდან გამომდინარე.

საგანმანათლებლო პროგრამის შემუშავების და განვითარების პროცესი არის იტერაქციული. პროგრამის შემუშავებისას, დაგეგმვისას და განვითარებისას გათვალისწინებულია:

- უნივერსიტეტის მისია
- შრომის ბაზრის მოთხოვნები (ბაზრის კვლევის საფუძველზე)
- უნივერსიტეტის საქმიან გარემოსთან (იგულისხმება დამსაქმებლები, ლოკალური და საერთაშორისო სპეციალური სააკრედიტაციო ასოციაციები და სხვა) კონსულტაციების შედეგად მიღებული ინფორმაცია
- პროგრამის შესაბამისი საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილება

- მიზნების, კვალიფიკაციის და სწავლის შედეგების განსაზღვრისათვის მნიშვნელოვანი მარეგულირებელი დოკუმენტები, როგორც შიდა (საბაკალავრო და ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამების დებულება, სამაგისტრო პროგრამების დებულება, სადოქტორო პროგრამებისა და სადისერტაციო საბჭოების დებულება), ისე გარე (ეროვნული კვალიფიკაციის ჩარჩო, სწავლის სფეროების კლასიფიკატორი, აკრედიტაციის სტანდარტები, დარგობრივი მახასიათებელი (არსებობის შემთხვევაში) და სხვა) დოკუმენტები
- კურსდამთავრებულებისგან მიღებული პრაქტიკული, პროფესიული გამოცდილება
- სტუდენტების გამოკითხვის შედეგები
- შესაბამისი აკადემიური პერსონალის მოსაზრებები
- პროგრამისთვის აუცილებელი რესურსების (ადამიანური და მატერიალური) ხელმისაწვდომობის დონე

რექტორი კოორდინაციას უწევს უნივერსიტეტის ძირითადი ერთეულების მიერ საგანმანათლებლო პროგრამის (კურიკულუმის) შექმნის პროცესს და ამტკიცებს მას შესაბამისი ბრძანებით.

საგანმანათლებლო პროგრამისთვის განისაზღვრება:

- პროგრამის სახელწოდება
- მისანიჭებელი კვალიფიკაცია, რომელიც თავსებადი უნდა იყოს ეროვნულ კვალიფიკაციის ჩარჩოსა და სწავლის სფეროების კლასიფიკატორთან
- სწავლების მოცულობა ECTS კრედიტებში
- სწავლების ენა
- პროგრამის მიზანი, რომელიც თავსებადი უნდა იყოს უნივერსიტეტის მისიასთან
- დასაქმების სფეროები
- პროგრამაზე დაშვების წინაპირობა
- სწავლის შედეგები
- სწავლებისა და სწავლის მეთოდები
- სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემა
- სასწავლო გეგმა (მოიცავს კურიკულუმსა და სემესტრულ გეგმას)
- პროგრამის ადამიანური და მატერიალური რესურსები

საბაკალავრო პროგრამების სტრუქტურა

საუნივერსიტეტო ზოგადი განათლების საგნების მოდული ეხმიანება უნივერსიტეტის მისიას. კერძოდ, მისცეს სტუდენტებს საშუალება, ესმოდეო, რა არის ბუნება,

საზოგადოება, ადამიანი და ხელოვნება; შეეძლოთ რაოდენობრივი აზროვნება, საკუთარი აზრის პროფესიულად და აკადემიურად გამართულად ზეპირად და წერილობით გადაცემა, კრიტიკული და ანალიტიკური აზროვნება ახალი ცოდნის შესაძენად და შესაქმნელად, ეთიკური გადაწყვეტილებების მიღება მორალური ღირებულებების საფუძველზე; აღიარებდნენ სამყაროს და საზოგადოების მრავალფეროვნებას და იყვნენ ტოლერანტული. ეს მოდული შეადგენს ყველა კურიკულუმის დაახლოებით 20%-ს (53 ECTS).

ყველა საბაკალავრო საგანმანათლებლო პროგრამის/კურიკულუმის სტრუქტურა, როგორც წესი, შედგება მოდულებისგან:

- საუნივერსიტეტო ზოგადი განათლების მოდული
- სპეციალობის ზოგადი განათლების საგნების მოდული
- სპეციალობის საბაზო განათლების საგნების მოდული
- სპეციალობის ძირითადი განათლების საგნების მოდული
- პრაქტიკული განათლების მოდული
- სპეციალობის კონცენტრაციის საგნების მოდული ან სპეციალობის სავალდებულო არჩევითი საგნების მოდული (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
- არჩევითი საგნების მოდული, რომელიც კრედიტების საშუალოდ 6%-ს შეადგენს

ბოლო ორ მოდულში შემავალი საგნების მრავალნაირი კომბინირების გზით პრაქტიკულად ყველა სტუდენტისთვის შესაძლებელი ხდება ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შედგენა, რაც ხორციელდება სასწავლო პროცესის მართვის საინფორმაციო სისტემის emis.campus.edu.ge-ს მეშვეობით.

სამაგისტრო პროგრამების სტრუქტურა

სამაგისტრო პროგრამები/კურიკულუმები, როგორც წესი, შედგება მოდულებისგან, რომლებიც გარკვეული კრიტერიუმის გათვალისწინებით დაჯგუფებული საგნებს მოიცავს. ყველა კურიკულუმის სავალდებულო ნაწილია სამაგისტრო ნაშრომი ან პროექტი.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სამაგისტრო პროგრამები მეტად ორიენტირებულია კვლევის განვითარებასა და ახალი სამეცნიერო ცოდნის შექმნაზე. ეს პროგრამები იმით გამოირჩევა სხვა უნივერსიტეტებში არსებული (უმეტესობა) სამაგისტრო პროგრამებისგან, რომ სასწავლო პროცესი ძირითადად ორიენტირებულია მაგისტრანტის მიერ დამოუკიდებელი კვლევითი პროექტის

განხორციელებაზე, ხელმძღვანელის და რელევანტური აკადემიური პერსონალის ინსტრუქტაჟით.

ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო და ვეტერინარის მომზადების პროგრამების სტრუქტურა

ვინაიდან საქართველოს უმაღლესი განათლების შესახებ საქართველოს კანონის თანახმად ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო და ვეტერინარის მომზადების პროგრამები მიეკუთვნება რეგულირებად საგანმანათლებლო პროგრამათა ჩამონათვალს, მათი სტრუქტურა ეფუძნება როგორც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სწავლების კონცეფციისა და საბაკალავრო/სამაგისტრო პროგრამების სტრუქტურის პრინციპებს, ისე შესაბამისი კანონმდებლობითა და დარგობრივი მახასიათებლებით დადგენილ მოთხოვნებს.

სადოქტორო პროგრამების სტრუქტურა

სადოქტორო პროგრამები/კურიკულუმები შედგება სასწავლო და კვლევითი კომპონენტებისგან.

სასწავლო კომპონენტი მიზნად ისახავს დოქტორანტის დარგობრივ და მეთოდოლოგიურ სფეროში დახელოვნებას. სასწავლო კომპონენტი მოიცავს:

- სასწავლო კურსებს, რომლებიც მიზნად ისახავს დოქტორანტის მეთოდოლოგიური ინსტრუმენტებით აღჭურვას და სადისერტაციო კვლევის დაგეგმვასა და განხორციელებისთვის საჭირო უნარ-ჩვევების განვითარებას.
- სასწავლო კურსებს, რომლებიც უზრუნველყოფს დოქტორანტის სადისერტაციო თემის შესაბამის დარგებსა და ქვედარგებში ცოდნის გაღრმავებას და შესაბამისი მიმართულებით სამეცნიერო ლიტერატურის სიღრმისეულ დამუშავებას.

კვლევითი კომპონენტი გულისხმობს დოქტორანტის მიერ დისერტაციის თემასთან დაკავშირებული სამეცნიერო მასალის მოძიებას და გაცნობას, არსებული ცოდნის მიმოხილვას, ჰიპოთეზის ჩამოყალიბებასა და ტესტირებას, მონაცემების შეგროვებას, მოპოვებული ინფორმაციის დამუშავება/ანალიზს, სადისერტაციო ნაშრომის შესრულებას, პრეზენტაციას და დაცვას (სამეცნიერო შეკითხვები, კამათი). კვლევითი კომპონენტი ასევე მოიცავს სავალდებულო გამოქვეყნებას, რომელიც განისაზღვრება უნივერსიტეტის სადოქტორო პროგრამისა და სადისერტაციო საბჭოს დებულებით.

ყველა პროგრამის კურიკულუმის მოდულებში შემავალი საგნების შესაბამის სილაბუსებში განერილია სწავლის შედეგები, რომლებიც შესაბამის საგანმანათლებლო პროგრამაში განერილი სწავლის შედეგების მიღწევის და კომპეტენციების გამომუშავების საშუალებას იძლევა. ამის გადამოწმების საშუალებას ქმნის კურიკულუმის და პროგრამის მიზნებისა და სწავლის შედეგების რუკები. სწავლის შედეგების ფორმულირებისას (სამოქმედო ზმნების შერჩევისას) ხდება საგანმანათლებლო საფეხურის გათვალისწინება.

ყველა პროგრამის კურიკულუმის საფუძველზე და სილაბუსებში მითითებული საგნების პრერეკვიზიტების გათვალისწინებით დგება სემესტრული გეგმა, იგი მოდულებს შორის ამყარებს ლოგიკურ კავშირს და ქმნის საგანთა სწავლების ისეთ მიმდევრობას, რომელიც, თავის მხრივ, უზრუნველყოფს საშუალო აკადემიური მოსწრების მქონე სტუდენტის მიერ პროგრამით გათვალისწინებული სწავლის შედეგების მიღწევას საფეხურისთვის განსაზღვრულ ვადაში.

საგნების მოცულობის განსაზღვრა ხდება ECTS კრედიტებში, სილაბუსების დაგეგმვისას საგნის შინაარსის, მისი სწავლებისთვის საჭირო დროის, სწავლის შედეგებისა და მათ მისაღწევად და შესაფასებლად საშუალო შესაძლებლობების მქონე სტუდენტის მიერ დასახარჯი დროის გათვალისწინებით.

ყველა პროგრამის შესახებ ინფორმაცია განთავსებულია უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე და სასწავლო პროცესის მართვის ინფორმაციულ სისტემაში.

7.3 სწავლის შედეგების შეფასება

შეფასების სისტემის აღწერა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმები აერთიანებს იმ მიდგომებსა და მეთოდებს, რომლებიც უზრუნველყოფს სწავლის შედეგების ეფექტიან შეფასებასა და ხელს უწყობს სწავლა-სწავლების ხარისხის სათანადო განვითარებას.

სწავლების მოდელი შემუშავებულია თანამედროვე მეთოდოლოგიაში არსებული საუკეთესო პრაქტიკების გათვალისწინებით⁹. პროგრამის სწავლის შედეგების მისაღწევად პროგრამაში შემუშავებულია სასწავლო კომპონენტები/საგნები. ყოველი

---

⁹ John Biggs: Aligning Teaching for Constructing Learning - <https://www.advance-he.ac.uk/knowledge-hub/aligning-teaching-constructing-learning>

საგნის სილაბუსში გაწერილია სწავლის შედეგები, ყოველი სწავლის შედეგისთვის კი შერჩეულია შესაბამისი შეფასების მეთოდი. შერჩეული შეფასების მეთოდი გულისხმობს ცოდნის შემოწმების ისეთი ტექნიკების გამოყენებას, რომლებიც რელევანტური და ადეკვატურია ამა თუ იმ სასწავლო კურსით გათვალისწინებული კონკრეტული სწავლის შედეგის მისაღწევად, რაც, თავის მხრივ, მნიშვნელოვანი და გადამწყვეტია საგანმანათლებლო პროგრამით დასახული სწავლის შედეგების მისაღწევად.

სწავლის შედეგები არის განაცხადი, რა ესმის, რა იცის, რას აცნობიერებს, რისი გაკეთება შეუძლია სტუდენტს სასწავლო კურსის დასრულების შემდეგ. სასწავლო კურსის სწავლის შედეგების გაწერა ხდება ლექტორის, დეკანის/პროგრამის ხელმძღვანელის და პროგრამების განვითარების საკითხებში პრორექტორის ერთობლივი მუშაობის შედეგად, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს სასწავლო კურსით გათვალისწინებული სწავლის შედეგების შესაბამისობა საგანმანათლებლო პროგრამით დასახულ მიზნებსა და შედეგებთან. სწავლის შედეგები ფასდება პროცედურით, რომელიც ეფუძნება გამჭვირვალე კრიტერიუმებს და ეს არის შეფასების სისტემა, რომელიც საგანმანათლებლო პროგრამის ყველა სასწავლო კომპონენტის სილაბუსში არის ასახული.

სასწავლო კურსის სწავლის შედეგების შეფასების დაგეგმვა ხდება ლექტორის, დეკანის/პროგრამის ხელმძღვანელის, პროგრამების განვითარების საკითხებში პრორექტორის, აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერის ერთობლივი მუშაობის შედეგად.

სასწავლო კურსებში მოცემული შეფასების სისტემა გაწერილია განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მე-3 ბრძანების (2007 წლის წლის 5 იანვრის N3 ბრძანება „უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების კრედიტების გაანგარიშების წესის დამტკიცების შესახებ“) შესაბამისად. კერძოდ, შეფასების სისტემა მრავალკომპონენტიანია, ის შედგება შუალედური და დასკვნითი შეფასების ფორმებისგან. შუალედური და დასკვნითი შეფასებებისთვის დადგენილია კომპეტენციის მინიმალური ზღვრები. დასკვნით გამოცდაზე დადგენილი მინიმალური ზღვარი არ აღემატება 60%-ს, რაც მითითებულია ყველა სილაბუსში.

საგანმანათლებლო პროგრამაში არსებული სასწავლო კურსების შეფასების სისტემა მიემართება პროგრამის სწავლის შედეგებს და მოიცავს ისეთ მეთოდებს, როგორიცაა, მაგალითად:

- წერიტი გამოცდა
- ზეპირი გამოკითხვა
- ქვიზი
- ტესტი
- ესსე
- რეფერატი
- ქეისის ანალიზი
- კაზუსი ამოხსნა
- ამოცანის ამოხსნა
- საშინაო დავალები
- დისკუსია
- პრეზენტაცია
- დემონსტრირება
- პრაქტიკული სამუშაო
- ლაბორატორიული სამუშაო
- პროექტი
- პორტფოლიო
- ვიზუალური ნაწარმოების წარმოდგენა
- გამოფენა
- წერიტი ნაშრომები
- და სხვა.

იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილი იყოს კრიტერიუმების გამჭვირვალობა, შეფასების სისტემაში თითოეული კომპონენტისთვის განწერილია რუბრიკები და მოცემულია ქულების გრადაცია რუბრიკების მიხედვით.

შეფასების სკალა

შეფასება	აღწერა	პროცენტული ინტერვალი	რიცხვითი ეკვივალენტი 4.0
A	ფრიადი	91 – 100	3.39 – 4.0
B	ძალიან კარგი	81 – 90	2.78 – 3.38
C	კარგი	71 – 80	2.17 – 2.77
D	დამაკმაყოფილებელი	61 – 70	1.56 – 2.16
E	საკმარისი	51 – 60	1.0 – 1.55
FX	ვერ ჩააბარა (ხელახლა ჩაბარების უფლება)	41 – 50	0
F	ჩაიჭრა (საგანი ახლიდან შესასწავლი)	0 – 40	0

შეფასების თითოეული კომპონენტისთვის განვლილი რუბრიკები და დეტალურად აღწერილი კრიტერიუმები საშუალებას იძლევა ობიექტურად და სამართლიანად შეფასდეს სტუდენტის მიერ შეძენილი ცოდნა და უნარები საგნის/საგნების ფარგლებში.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ცოდნის შემოწმება ხორციელდება სხვადასხვა ფორმით, მაგალითისათვის: წერილობითი გამოცდა, ვერბალური გამოცდა, პროექტის წარდგენა, ნამუშევრის პრეზენტაცია, ესსე, რეფერატი, სასემინარო აქტივობა, საშინაო დავალებები, პრაქტიკული თუ ლაბორატორიული სამუშაოები და სხვა.

აღსანიშნავია, რომ გამოცდების უმეტესობა წერილობითი ფორმით საგამოცდო ცენტრში ტარდება. საგამოცდო ცენტრში შეზღუდულია ინტერნეტზე წვდომა და დახშულია მობილური კავშირი, განთავსებულია კამერები და გამოცდის მიმდინარეობას ესწრება საგამოცდო ცენტრის რამდენიმე თანამშრომელი/დამკვირვებელი. ყოველივე ეს მინიმუმამდე ამცირებს პლაგიატისა და აკადემიური თაღლითობის რისკს და შესაძლებლობას იძლევა სტუდენტის ცოდნის ობიექტური შეფასების.

შეფასების სისტემის მონიტორინგი

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში შეფასების სისტემაში არსებული ცოდნის შემოწმების ფორმების და ტექნიკის, რომლებიც ზომავენ მიღწეულ სწავლის შედეგებს, მონიტორინგი ხორციელდება როგორც სტუდენტთა გამოკითხვით, ისე სასწავლო პროცესის მართვის ინფორმაციულ სისტემაში უწყისების მონიტორინგით. კერძოდ, ნიშნების სიმეტრიული/ასიმეტრიული განაწილების მიხედვით შესაძლებელი ხდება დავადგინოთ, რამდენად რელევანტური იყო ლექტორის მიერ გამოყენებული შეფასების მეთოდები და ტექნიკა.

ნიშნების განაწილება (ნიმუში)

თუ მონიტორინგის შედეგად დადგინდა, რომ ნიშნების განაწილებაში გარკვეულწილად დარღვეულია ნორმალური განაწილება, ლექტორთან ერთად ხდება კონკრეტული სასწავლო კურსის შეფასების სისტემის მეთოდოლოგიური ანალიზი, შეფასება, ძლიერი და სუსტი მხარეების გამოვლენა. ანალიზის შედეგად თუ დადგინდა, რომ ნორმალური განაწილების დარღვევა განპირობებულია შეფასების სისტემის ხარვეზით, ლექტორი, შესაბამისი პირების (დეკანის, პროგრამის ხელმძღვანელის, პრორექტორის პროგრამების განვითარების საკითხებში, აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერის, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსისგან და საჭიროებისამებრ სხვა დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით) ხვეწს შეფასების სისტემას.

სწავლის შედეგების შეფასება

სასწავლო კომპონენტები/საგნები შემუშავებულია პროგრამის სწავლის შედეგების მისაღწევად, აღნიშნული კი აღწერს იმ ცოდნას, უნარებს, და/ან პასუხისმგებლობას და ავტონომიურობას, რომლებსაც კურსდამთავრებული იძენს საგანმანათლებლო პროგრამის დასრულების შემდეგ.

სასწავლო კურსებსა და პროგრამის სწავლის შედეგებს შორის ურთიერთმიმართების დადგენის მიზნით დგება კურიკულუმის რუკა. აღნიშნული რუკის მეშვეობით შესაძლებელია საგანმანათლებლო პროგრამით გათვალისწინებულ კონკრეტულ სწავლის შედეგთან/შედეგებთან მიმართებით იმ სასწავლო კურსების იდენტიფიცირება, რომლებიც მონაწილეობენ ამ შედეგის/შედეგების მიღწევაში.

კურიკულუმის რუკის ფორმა

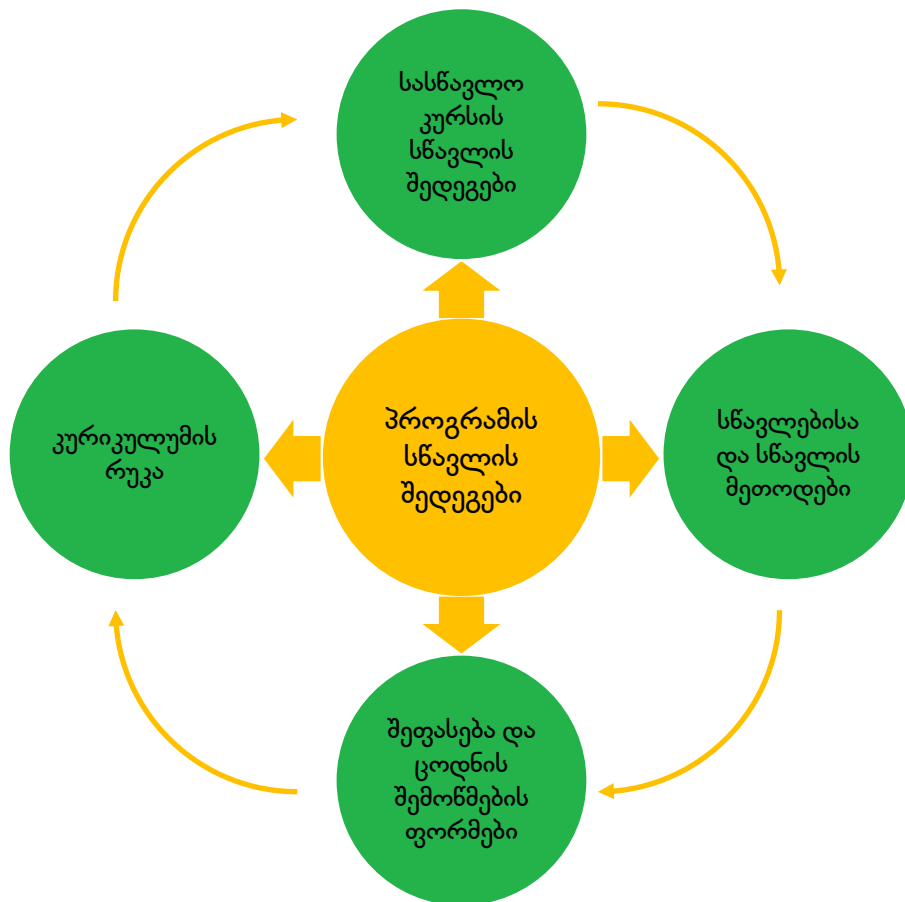
№	კურსი	პროგრამის სწავლის შედეგები			
		1	2	3	4
		პროგრამის სწავლის შედეგი 1	პროგრამის სწავლის შედეგი 2	პროგრამის სწავლის შედეგი 3	...
1	კურსი 1				
2	კურსი 2				
3	კურსი 3				
4	...				

კურიკულუმის რუკა მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასებისთვის, რამდენადაც პროგრამით გათვალისწინებულ შედეგებსა და სასწავლო კურსებს შორის კავშირის იდენტიფიცირებას უწყობს ხელს და საშუალებას იძლევა გაკეთდეს სამიზნე ნიშნულები თითოეული სწავლის შედეგისთვის. რუკაში არსებული მონაცემების მიხედვით, კეთდება პროგრამით განსაზღვრული სწავლის შედეგების რეალისტური ანალიზი სასწავლო კურსებთან მიმართებაში და განისაზღვრება რომელი სასწავლო კურსის/კურსების დახმარებით რომელი სწავლის შედეგი/შედეგები მიიღწევა.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში პროგრამის სწავლის შედეგების შესაფასებლად გამოიყენება ორი ძირითადი მიდგომა: პირდაპირი და არაპირდაპირი გაზომვის მეთოდები.

პირდაპირი გაზომვის მეთოდი გულისხმობს კურიკულუმის რუკით განსაზღვრულ სასწავლო კურსებში მიღებული შედეგების სტატისტიკურ ანალიზს და პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევის დონის გაზომვას სამიზნე ნიშნულებთან მიმართებაში. კონკრეტული სასწავლო კურსის ფარგლებში პირდაპირი გაზომვა ხდება სილაბუსში მითითებული ცოდნის შემოწმების ფორმ(ებ)ის გამოყენებით.

პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების მოდელი

სწავლის შედეგების შეფასების პირდაპირი მეთოდის მექანიზმების განსახორციელებლად შედგენილია სწავლის შედეგების შეფასების გეგმა. აღნიშნული გეგმა დგება კურიკულუმის რუკაში არსებული მონაცემების მიხედვით და აღგენს სამიზნე ნიშნულებს თითოეული სწავლის შედეგის შესრულების ინდიკატორისათვის (Performance Indicator - PI).

პროგრამის თითოეული სწავლის შედეგისთვის შესრულების ინდიკატორ(ებ)ი შემუშავებულია სილაბუს(ებ)ში მოცემული სწავლის შედეგებისა და შეფასების მეთოდების გათვალისწინებით.

პროგრამის სწავლის შედეგების შესრულების ინდიკატორების გაზომვა ხდება თითოეული სასწავლო კურსის სილაბუსის მიხედვით, სადაც მოცემულია შეფასების სისტემა მრავალფეროვანი კომპონენტებით და რომლის საშუალებითაც ლექტორი აღგენს ცოდნის შემოწმების ფორმებს და სასწავლო კურსის ფარგლებში მიღწეულ სწავლის შედეგს ზომავს.

სწავლის შედეგების მიღწევის პერიოდულობა განსაზღვრულია სწავლის შედეგების შეფასების გეგმაში და საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასება მიმდინარეობს შესრულების ინდიკატორების დახმარებით პროგრამით გათვალისწინებული სემესტრების განმავლობაში. შესრულების ინდიკატორების მიღწევის გაზომვა ხდება კუმულატიურად და გვიჩვენებს მიღწეულია თუ არა საგანმანათლებლო პროგრამის შედეგი/შედეგები.

შესრულების ინდიკატორების მიღწევის გაზომვის კრიტერიუმები

Measure of Grades	PI მიღწეული შედეგი	PI 1.1	PI 1.2	PI 1.3
91 - 100 (A)	შედეგი მიღწეულია სრულყოფილად			
71 - 90 (B, C)	შედეგი მიღწეულია კარგად			
51 - 70 (E, D)	შედეგი მიღწეულია დამაკმაყოფილებლად			
0 - 50 (Fx, F)	შედეგი არ არის მიღწეული			

მაგალითად PI 1.1, PI 1.2, PI 1.3 განხორციელების ინდიკატორში შემავალი საგნების ნიშნების ანალიზი და მონაცემთა დამუშავება მოგვცემს საერთო სურათს, თუ რა დონეზეა მიღწეული პროგრამის სწავლის შედეგი.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტის ყველა პროგრამის სწავლის შედეგებისთვის და თითოეული შედეგის შესრულების ინდიკატორებისთვის (PI) განსაზღვრულია სამიზნე ნიშნულები. კერძოდ, თითოეული შესრულების ინდიკატორისთვის განერილია კონკრეტული სამიზნე ნიშნულები, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია მონაცემთა ანალიზის სამიზნე ნიშნულებთან დადარება და მისი დეტალურად გაანალიზება როგორც თითოეული სწავლის შედეგის მიღწევის დონესთან, ისე თითოეულ სასწავლო კურსთან მიმართებაში.

სწავლის შედეგების მიღწევის დონის გაზომვა (ნიმუში)

№	საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგები	შედეგები მიღწეულია სრულყოფილად 91-100 (A)	შედეგები მიღწეულია კარგად 71-90 (B,C)	შედეგები მიღწეულია დამაკმაყოფილებლად 51-70 (D,E)	შედეგი არ არის მიღწეული 0-50 (Fx,F)
2	შედეგი 2				
PI 2.1.	ინდიკატორი 2.1	სამიზნე ნიშნული (%)			
		10	30	50	10
		საშუალო მაჩვენებელი (%)			
		11	27	50	12
საგნობრივი განაწილება (%)	კურსი 1	0	10.3	66.7	23.1
	კურსი 2	12.9	41.9	45.2	0
	კურსი 3	10	26.7	56.7	6.6
	კურსი 4	37	25.9	37	0
	კურსი 5	3.4	20.7	41.4	34.5

არაპირდაპირი გაზომვის მეთოდი გულისხმობს სტუდენტების, კურსდამთავრებულებისა და დამსაქმებლების რაოდენობრივი და/ან თვისებრივი კვლევის შედეგად მიღებული უკუკავშირის ანალიზის საფუძველზე საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასებას პროგრამის გასაუმჯობესებელი მხარეების იდენტიფიცირების მიზნით.

სტუდენტების გამოკითხვა სემესტრის განმავლობაში ტარდება სისტემატურად SurveyMonkey-ს პლატფორმის გამოყენებით. სტუდენტები უფლებამოსილნი არიან თავისუფლად და ანონიმურად შეათვასონ აკადემიური და მოწვეული პერსონალი, სასწავლო კურსები, სკოლის ადმინისტრაცია, ასევე სასწავლო პროცესთან დაკავშირებული ყველა სხვა საკითხი. რაოდენობრივი კვლევები ეხება სასწავლო პროცესის როგორც ტექნიკურ, ისე შინაარსობრივ მხარეს. კითხვარების დამუშავების შემდეგ ხდება შედეგების ანალიზი, რომელიც გამოიყენება სასწავლო პროცესის დაგეგმვის დროს და სილაბუსების განახლებისთვის. ანალიზის საფუძველზე, აკადემიურ პერსონალს და მოწვეულ პერსონალს საშუალება აქვს გააანალიზოს საკუთარი სწავლების მეთოდები, მიდგომები, სასწავლო კურსის შინაარსი თუ შეფასების სისტემა, რაც, თავის მხრივ, ხელს უწყობს პროგრამის სწავლის შედეგების გაანალიზებას, გაზომვას და, აუცილებლობის შემთხვევაში, პროგრამის შინაარსის,

სწავლის შედეგების, შეფასების სისტემის და/ან რესურსების განახლებასა და განვითარებას.

გარდა რაოდენობრივი კვლევებისა, საჭიროების შემთხვევაში, ტარდება თვისებრივი კვლევები, ჩაღრმავებული ინტერვიუები ფოკუს ჯგუფებთან და ინდივიდუალური შეხვედრები სტუდენტებთან, კურსდამთავრებულებთან და დამსაქმებლებთან.

დამსაქმებლებისგან მიღებული ინფორმაციით იკვეთება ის საჭიროებები და მოლოდინები თუ რა უნარებს, კომპეტენციებს ელის დამსაქმებელი სტუდენტისგან/კურსდამთავრებულისგან, რისი გაკეთება შეეძლება მას და როგორ იყენებს მიღებულ ცოდნებს პრაქტიკაში კონკრეტული ამოცანების შესასრულებლად ან როგორ რეაგირებს გამოწვევებზე და რამდენად აქვს განვითარებული ინტერპერსონალური უნარები. ეს უკუკავშირი საშუალებას იძლევა დავადგინოთ პროგრამის სწავლის შედეგების რელევანტურობა შრომის ბაზართან.

სტუდენტებისგან, კურსდამთავრებულებისა და დამსაქმებლებისგან მოწოდებულ ინფორმაციაზე და სწავლის შედეგების გაზომვის არაპირდაპირი და პირდაპირი მეთოდების გამოყენების შედეგად მიღებული მონაცემთა ანალიზის გათვალისწინებით საგანმანათლებლო პროგრამის განვითარებაზე/გაუმჯობესებაზე, ასევე, ხარვეზებზე გამოსწორების პერიოდისა და გეგმის დადგენაზე მუშაობს გუნდი, რომელიც შედგება დეკანისგან, პროგრამის ხელმძღვანელისგან, კოორდინატორისგან, პრორექტორისგან პროგრამების განვითარების საკითხებში, პრორექტორისგან სასწავლო პროცესის მართვის საკითხებში, რექტორისგან, აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერისგან, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსისგან, სტუდენტების დეკანისა და საჭიროებისამებრ სხვა დაინტერესებული პირ(ებ)ისგან.

7.4 სტუდენტთა აკადემიური მოსწრების მონიტორინგის შედეგები

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში აბარებენ აბიტურიენტები ერთიან ეროვნულ გამოცდებზე მიღებული საკონკურსო მაღალი ქულებით. 2023 წლის ჩარიცხვისას ეს მაჩვენებელი შეადგენდა საშუალოდ 1990.6 ქულას. ამ წლების განმავლობაში სტუდენტთა აკადემიური მოსწრების მონიტორინგის ფარგლებში დადგინდა, რომ პირველკურსელებს აკადემიური წერის, კომპიუტერული უნარების, სწავლის სტრატეგიების, ჯგუფური მუშაობის და მცირე ნაწილს (4%-ს) ინგლისური

ენის სუსტი უნარები აქვთ. უნივერსიტეტის დაკვირვებით ეს უნარები წარმოადგენენ კარგი აკადემიური მოსწრების წინაპირობას.

ამ ფაქტორების გაანალიზების გათვალისწინებით, ყველა პირველკურსელი სემესტრის დაწყებამდე გადის საორიენტაციო პროგრამას. ამ პროგრამის ფარგლებში ყველა სტუდენტი სწავლობს ინფორმატიკის საფუძვლებს, სწავლის სტრატეგიებს, აკადემიურ წერას და, საჭიროების შემთხვევაში, გადიან ინგლისური ენის საწყისების ინტენსიურ კურსს.

პირველკურსელებს, მიუხედავად იმისა, თუ რომელი უცხო ენა ჩააბარეს და როგორ ჩააბარეს, უნივერსიტეტში რეგისტრაციისას, უტარდებათ ინგლისური ენის დონის განსაზღვრის ტესტი (Placement Test). სტატისტიკურად 54% პირველკურსელს უკვე აქვს B2 დონე და ისინი თავისუფლდებიან ინგლისური ენის საგნისგან, რომელიც შედის საუნივერსიტეტო ზოგადი განათლების მოდულში. ინგლისური ენისათვის განკუთვნილი კრედიტების ნაცვლად მათ შეუძლიათ აიღონ ნებისმიერი არჩეული საგანი. პირველკურსელების 96% აქვს ინგლისურის დონე A2-ზე მეტი, და ისინი სხვადასხვა მოცულობით ისწავლიან ინგლისურ ენას B2 დონემდე. პირველკურსელების მხოლოდ 4% აქვს A2-ზე ნაკლები ინგლისურის დონე. ეს სტუდენტები სწავლობენ ინგლისური ენის პირველ საფეხურს ინტენსიურად ორკვირიანი საორიენტაციო პროგრამის განმავლობაში, რათა შემდგომ სამი სემესტრის განმავლობაში დაეუფლონ ინგლისურს B2 დონეზე.

სტუდენტების აკადემიური მოსწრების შეფასების ირიბი მაჩვენებელი არის პროგრამის განსაზღვრულ ვადაში დასრულებისა და პროგრამიდან განთესვის პროცენტულობა. ბოლო 8 წლის სტატისტიკით საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მასშტაბით საბაკალავრო პროგრამებს 6 წელიწადში ასრულებს სტუდენტთა 51%-ზე მეტი, აქედან 4 წელიწადში სტუდენტთა დაახლოებით 31% ამთავრებს. იგივე პერიოდში ბაკალავრიატში განთესვის (გადასული, გარიცხული სტუდენტები) მაჩვენებელია საშუალოდ 19%. მაგისტრატურაში 4 წელიწადში სტუდენტთა 44% ამთავრებს სწავლას, აქედან 2 წელიწადში სტუდენტთა დაახლოებით 24% ამთავრებს, ხოლო განთესვის მაჩვენებელია 11%. რაც შეეხება სადოქტორო პროგრამებს, დოქტორანტურაში 5 წელიწადში ამთავრებს სწავლას სტუდენტთა დაახლოებით 94%, აქედან 3 წელიწადში სტუდენტთა დაახლოებით 64% ამთავრებს, ხოლო განთესვის მაჩვენებელია მხოლოდ 8%.

პროგრამის ვადებში დასრულების მაჩვენებელზე გავლენას ახდენს სხვადასხვა ფაქტორი, მათ შორის:

- უნივერსიტეტში მიღებული სტუდენტთა ნაკადის მომზადების დონე - მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი წარმოადგენს ერთიან ეროვნულ გამოცდებში ერთ-ერთი საუკეთესო შედეგების მქონე აბიტურიენტთა დიდი ნაწილის არჩევანს, საქართველოში არსებული სასკოლო განათლების პრობლემები თავს იჩენს საბაკალავრო პროგრამებზე სწავლის დაწყებისას. ამ ფაქტორზე საპასუხოდ საბაკალავრო პროგრამებზე სწავლის დაწყებამდე ხორციელდება პირველკურსელთა მომზადების 2-კვირიანი საორიენტაციო პროგრამა და ყველა საბაკალავრო პროგრამა მოიცავს საუნივერსიტეტო ზოგადი განათლების მოდულს. როგორც ზევით იყო აღნიშნული, საორიენტაციო პროგრამის ფარგლებში ყველა პირველკურსელი სწავლობს ინფორმატიკის საფუძვლებს, სწავლის სტრატეგიებს, აკადემიურ წერას და, საჭიროების შემთხვევაში, გადიან ინგლისური ენის საწყისების ინტენსიურ კურსს. გარდა ამისა, რამდენადაც, საქართველოში არსებული სკოლების უმეტესობა ვერ უზრუნველყოფს სათანადო ზოგადი განათლების მიწოდებას სკოლის მოსწავლეებისათვის, საუნივერსიტეტო ზოგადი განათლების მოდულს დიდი მნიშვნელობა და დატვირთვა აქვს, რომელიც ხელს უწყობს ზოგადი განათლების დონის გაუმჯობესებას, ინტერესთა სფეროს გაფართოებასა და დიდი მოცულობის მრავალფეროვანი ინფორმაციის სწრაფად დამუშავების უნარის ჩამოყალიბებას.
- პლაგიატსა და აკადემიურ თაღლითობასთან ბრძოლის მექანიზმების ეფექტიანი აღსრულება - უნივერსიტეტში წლების განმავლობაში იხვეწება პლაგიატსა და აკადემიურ თაღლითობასთან ბრძოლის მექანიზმები. სწორედ ამ მიზნებისათვის, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტში არსებობს სტუდენტთა ეთიკის კოდექსი, ფუნქციონირებს ეთიკის საბჭო, წერიტი გამოცდების უმეტესობა ტარდება საგამოცდო ცენტრში და მნიშვნელოვნად გაძლიერდა საგამოცდო ცენტრის რესურსი. 2018 წლიდან 2024 წლის პირველი ნახევრის ჩათვლით პლაგიატის/აკადემიური თაღლითობის 225 შემთხვევაა იდენტიფიცირებული, საიდანაც უმეტეს შემთხვევაში სტუდენტს განესაზღვრა წერილობითი გაფრთხილება და მოუწია შესაბამისი საგნის ხელახლა გავლა. აღსანიშნავია, რომ 2024-2025 აკადემიური წლისათვის ყველა პირველკურსელისათვის სავალდებულო გახდება აკადემიური წერის ინტენსიური სატრენინგო კურსის გავლა საორიენტაციო პროგრამის ფარგლებში, რომლის მიზანია პირველკურსელებს გააცნოს აკადემიური წერის სტანდარტები და შეასწავლოს მათი გამოყენება.

- სწავლის პერიოდშივე დასაქმება - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საბაკალავრო პროგრამების სტუდენტები სწავლის პერიოდშივე, ძირითადად მაღალ კურსებზე საქმდებიან, სამაგისტრო პროგრამების სტუდენტების უმეტესობა კი სწავლის პერიოდშივე უკვე დასაქმებულები არიან. სწავლისა და პროფესიული საქმიანობის შეთავსება ზოგიერთ შემთხვევაში ახანგრძლივებს პროგრამის დასრულების ვადას.
- Covid 19 პანდემიის გამოწვევები - პანდემიის რთულმა პერიოდმა გავლენა მოახდინა სამივე საფეხურის სტუდენტების აკადემიურ მოსწრებაზე, არა მხოლოდ საქართველოს, არამედ საერთაშორისო მასშტაბით.
- სხვა გარემოებები - სწავლის ხანგრძლივობას ასევე სხვა პირადი გარემოებები ზრდის, მათ შორის, სავალდებულო სამხედრო სამსახურში გაწვევის პოლიტიკის გამკაცრებითა და სავალდებულო სამხედრო სამსახურის გადავადების მოსაკრებლის ზრდით. შესაბამისად, სავალდებულო სამხედრო სამსახურში გაწვევის თავის არიდების მიზნით, სტუდენტთა ნაწილის სტრატეგიას წარმოადგენს საგანმანათლებლო პროგრამაზე სწავლის დადგენილ დროზე გვიან დასრულება.

გარდა ზემოთ მოყვანილი მიზეზებისა, მხედველობაშია მისაღები სადოქტორო პროგრამების შემთხვევაში დოქტორანტების მიერ განხორციელებული კვლევის (მათ შორის, სტატიის გამოქვეყნების) ხარისხისადმი დადგენილი მოთხოვნები.

ამასთან, უნდა აღინიშნოს, რომ არის შემთხვევები, როდესაც პროგრამის დასრულების მაჩვენებელი კავშირში არ არის სტუდენტების სწავლის დონესა და მათ GPA მაჩვენებელთან, რადგან სწავლის ხანგრძლივობას შესაძლოა წარმატებული სტუდენტების დასაქმება ზრდიდეს. ასევე, სტუდენტები სულ უფრო მეტ ყურადღებას აქცევენ GPA-ს დონეს და ნიშნის გაუმჯობესების მიზნით ხელმეორედ გადიან გარკვეულ საგნებს, რაც ჯამში პროგრამაზე სწავლის ხანგრძლივობას ზრდის.

ამასთან, უნდა აღინიშნოს, რომ იგივე პერიოდისთვის კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაჩვენებელი შეადგენს 93%-ს, რაც მეტყველებს მიღებული განათლების ხარისხზე. განთესვის დაბალი პროცენტული მაჩვენებელი უფრო აჩვენებს უნივერსიტეტისადმი ლოიალობის დონეს და მის მიერ მოწოდებული განათლების ხარისხისადმი ნდობას.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში საგნების უწყისების ადმინისტრირება ხდება სასწავლო პროცესის მართვის ინფორმაციულ სისტემაში, emis.campus.edu.ge,

რომელიც საშუალებას იძლევა განხორციელდეს სტუდენტთა აკადემიური მოსწრების მონიტორინგი ინდივიდუალური სტუდენტის დონეზე, საგნის დონეზე, სტუდენტთა ჯგუფის დონეზე, სკოლის დონეზე, უნივერსიტეტის დონეზე. თითოეული სტუდენტისთვის ყოველი სემესტრის ბოლოს დგინდება GPA, შეფასების საერთაშორისო სისტემაში, რომელსაც ხშირად ითხოვენ დამსაქმებლები ან საგრანტო პროექტები როგორც სტუდენტისგან, კურსდამთავრებულისგან, ისე უნივერსიტეტისგან.

თითოეულ სტუდენტს აქვს თავისი, მასზე მორგებული პორტალი, რომლის საშუალებითაც ის ადევნებს თვალს საკუთარ აკადემიურ მოსწრებას, ნახულობს და, საჭიროების შემთხვევაში, ამოზეჭდავს ნიშნების ფურცელს.

ადმინისტრაციის მხარეს ემისში არსებობს ინფორმაციის ამოღების მრავალი საშუალება სტუდენტის სასწავლო ბარათის, ცხრილების, გრაფიკების, ანგარიშების სახით. მაგალითად, შეგვიძლია ვნახოთ საგანში მიღებული ნიშნების სტატისტიკა, როგორც ჯგუფისთვის/სექციისთვის ისე მთელი კურსისთვის:

თუ საგანში სწავლის შედეგებისთვის სწორი შეფასების სისტემა იყო გამოყენებული ნიშნების სიხშირის განაწილება უნდა იყოს დაახლოებით ნორმალური. თუ რომელიმე მხარეს არის გადახრა - ან ბევრი ჩაჭრაა, ან ბევრი უმაღლესი ნიშანი - ხდება საგნის ლექტორთან ერთად გამომწვევი მიზეზების დადგენა, ანალიზი, და საჭიროების შემთხვევაში, ცვლილებების შეტანა შეფასების სისტემაში საგნის შემდეგი ნაკადისთვის. ამ ანალიზის ჩატარება შესაძლებელია საგნების მიმდინარეობის პროცესშიც, რათა „არანორმალური“ ტრენდი გამოსწორდეს საგნის დასრულებამდე.

ამ ინსტრუმენტს იყენებს დეკანი პროგრამაში ჩართული სტუდენტების აკადემიური მოსწრების მონიტორინგის მიზნით და საგნებში ნიშნების სტატისტიკის დადგენის მიზნით.

ასეთივე ანალიზი ტარდება სემესტრის დასრულების შემდეგ ყველა პროგრამის ყველა საგანზე:

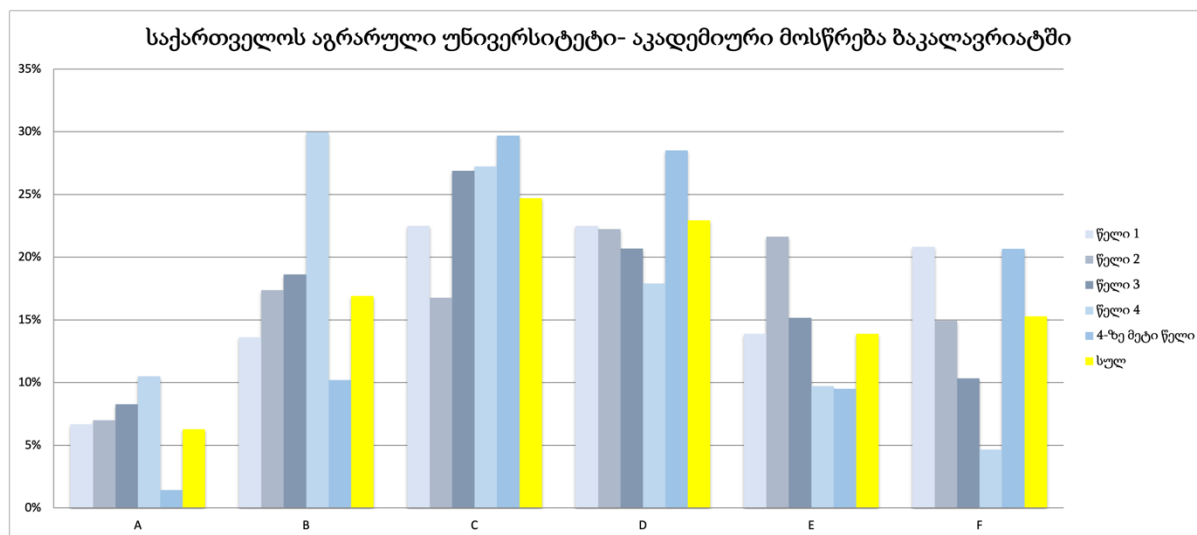
სპეციალობა	აგრონომიის ბაკალავრი	-7								
Count of პირადი ნომერი	Column Labels									
Row Labels	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
• ზოგადი ბიოლოგია (თეორიული კურსი)	5	11	15	28	48	126	1	234		
• ზოგადი ბიოლოგია (ლაბორატორიული კურსი)	27	31	24	20	5	29		136		
• ზოგადი ბიოქიმია	9	19	18	28	19	37	1	131		
• ზოგადი ენტომოლოგია	30	24	16	17	19	33	1	140		

ასევე, ტარდება სტუდენტების მიერ მიღებული ზღვრული ქულების (51, 52) ანალიზი, რომლის შედეგადაც შესაძლოა დადგინდეს, თუ რომელ საგნებში მოქმედებს ნიშნების წერისას ე.წ. “შეცოდების” ეფექტი:

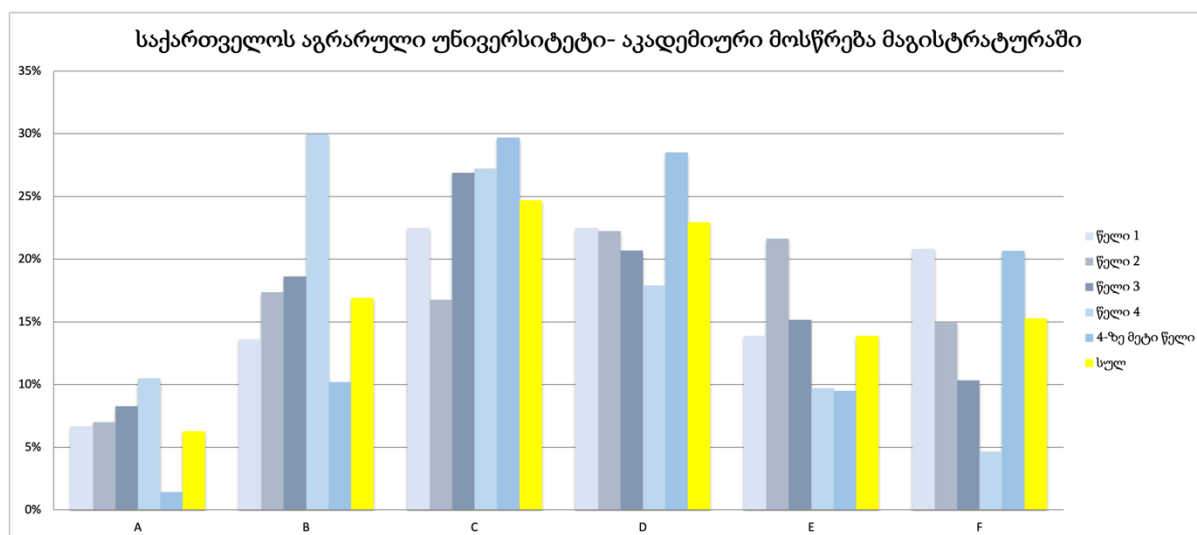
Row Labels	51	52	Grand Tot	Total Gra	Total 51-52
გამოყენებითი იმუნოლოგია	2		2	8	25.0%
სიგნალების დამუშავება II	18	8	26	128	20.3%
ტექნიკური მოდელირება	3		3	15	20.0%
კალკულუსი II	11	3	14	72	19.4%
ტოქსიკოლოგია	5	1	6	31	19.4%
კვეთები და სიმეტრიის ჯგუფები			4	24	16.7%
ფუმბ-სამირკვლების პროექტი	1		1	6	16.7%
ურბანული გამწვანება	3		3	19	15.8%
მოლეკულური გენეტიკა და გენომიკა	6	2	8	51	15.7%
სიგნალების დამუშავება I	14	11	25	163	15.3%
კერძო ბიოქიმია	3		3	20	15.0%
რეტორიკული საგარჯიშოები: პროგნოზირება	3		11	74	14.9%
მრეწველობა და ეკონომიკის სტრუქტურა	3	1	16	112	14.3%
სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გადამამუშავების ტექნოლოგიები	1		1	7	14.3%
ეკონომიკური განვითარების ისტორია	6	3	15	113	13.3%
არგუმენტაცია და სტატუსი	2		9	68	13.2%
აზროვნების მათემატიკური წესი	235	47	282	2138	13.2%
სასურსათო საწარმოთა დაპროექტება	9		12	92	13.0%
ბიოქიმია II	28	8	36	279	12.9%
ზოგადი ფიზიკა	18	9	31	242	12.8%
საინჟინრო გაზომვები და სენსორები I	13	9	23	180	12.8%
ფუნქციონალური საკვები და ნუტრიციენტული საკვები	13	4	20	161	12.4%
ზოგადი იმუნოლოგია	1		6	49	12.2%

შემდგომი ანალიზისთვის შესაძლებელია ემისიდან კონკრეტული პროგრამის სტუდენტების სიის ამოღება საშუალო ქულისა და GPA-ს მითითებით.

სტუდენტების აკადემიური მოსწრება საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში არის შემდეგი:

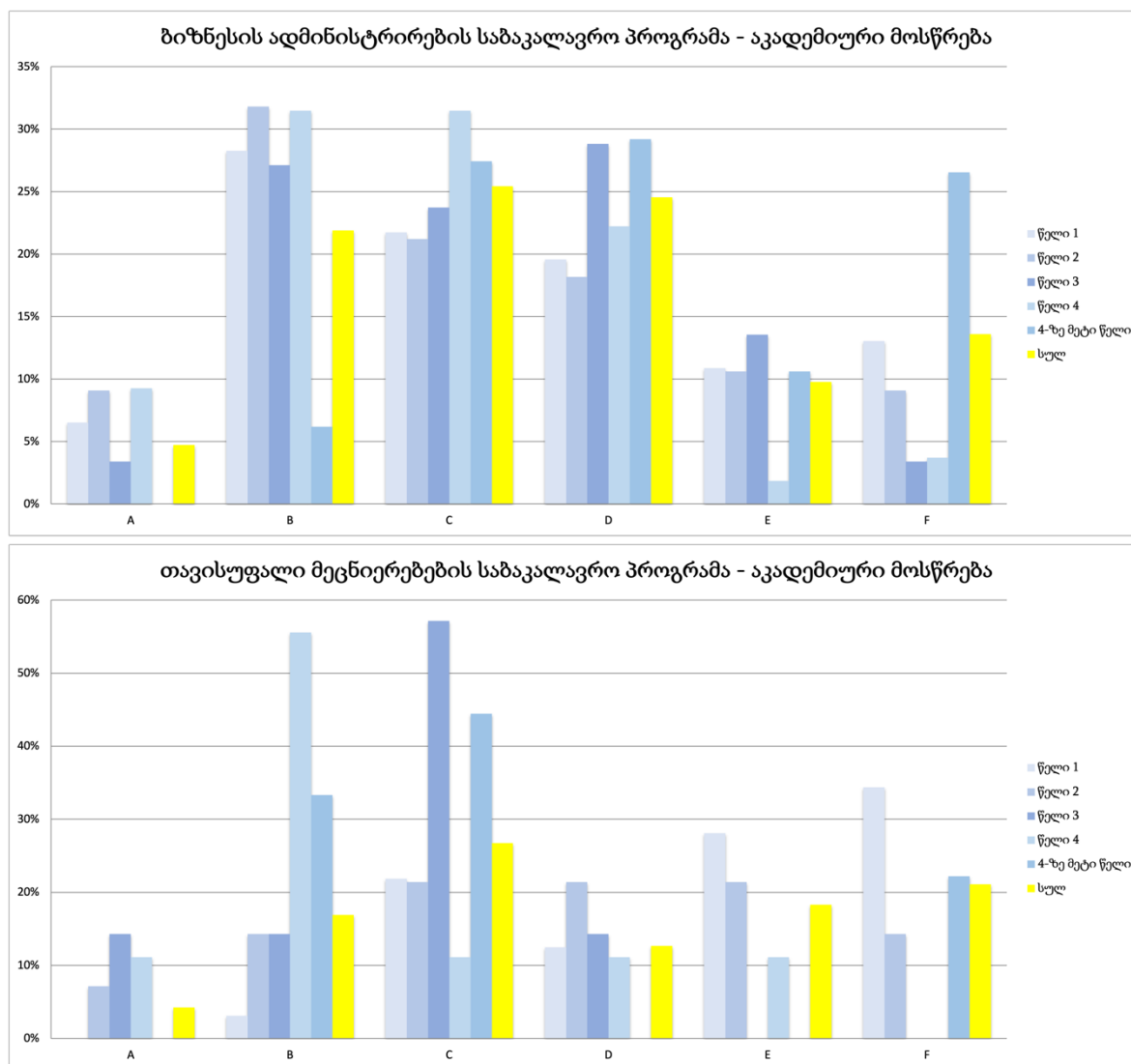

უნივერსიტეტში სტუდენტთა აკადემიური მოსწრების კუთხით არის სტატისტიკურად სწორი სურათი ნიშნების განაწილების თვალსაზრისით, რადგან სახეზეა ნიშნების დაახლოებით ნორმალური განაწილება. ასევე, ბაკალავრიატის სტუდენტების GPA-ის ანალიზი აჩვენებს, რომ სტუდენტების 48%-ს აქვს საშუალო GPA 3.1.

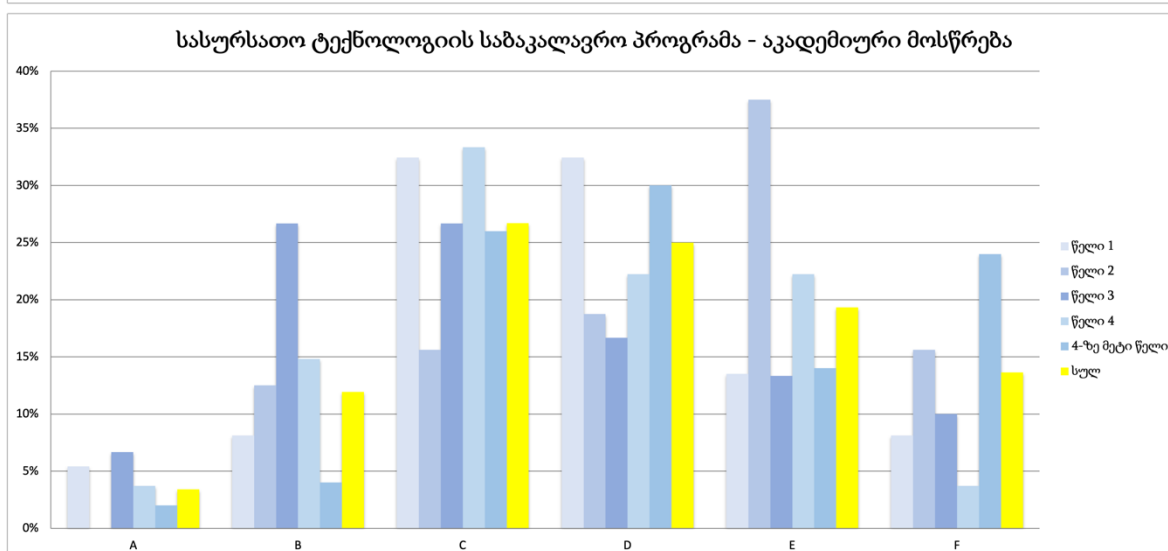
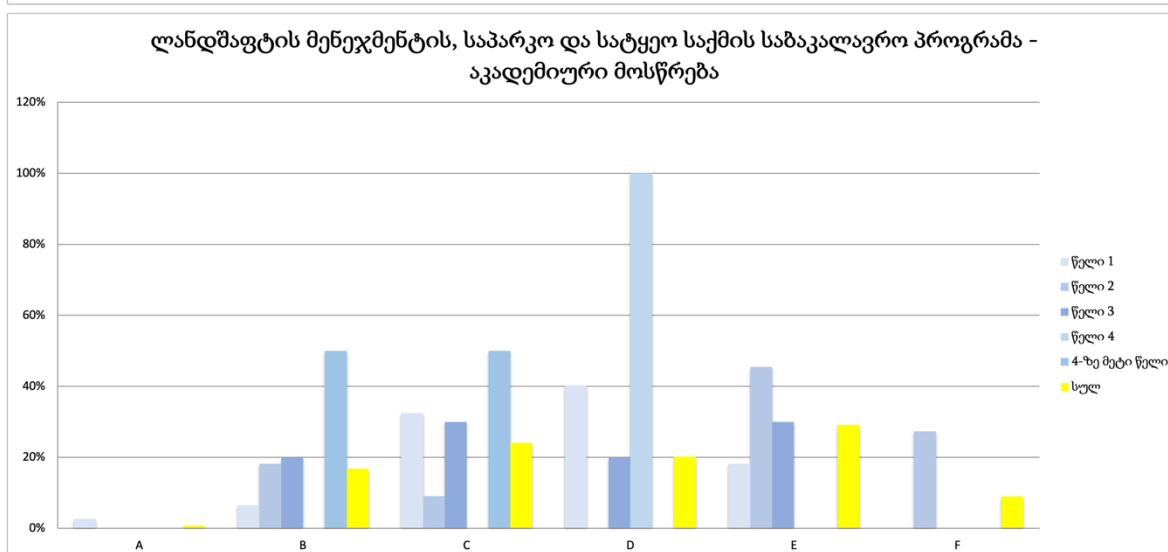
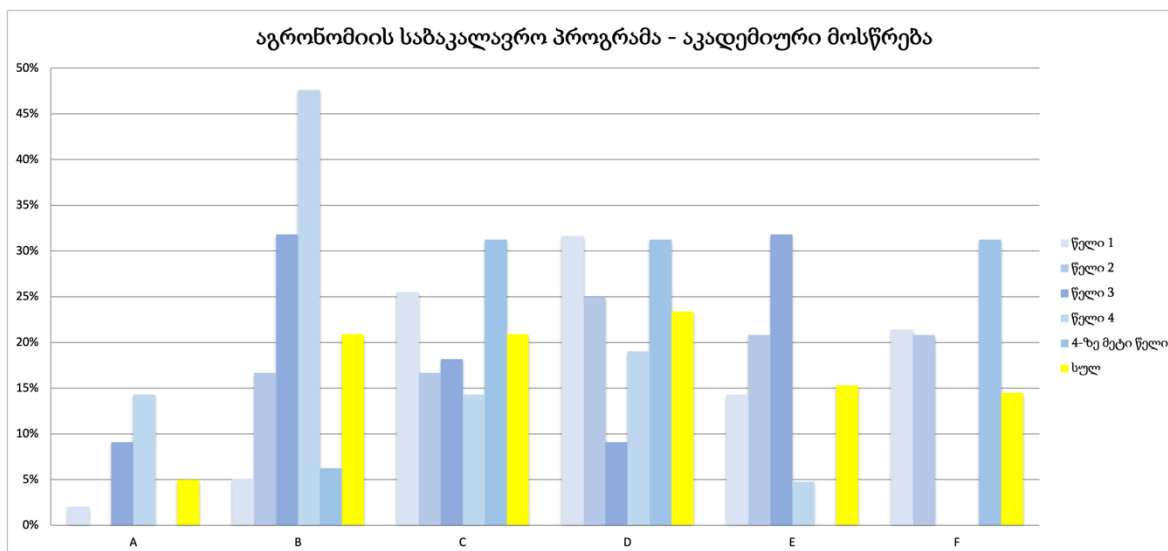

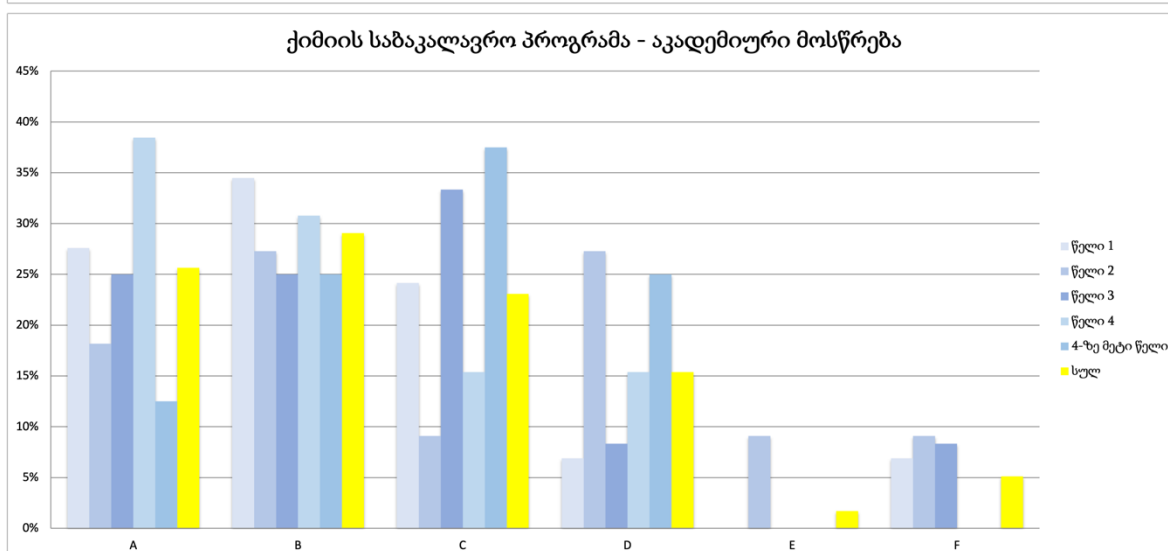
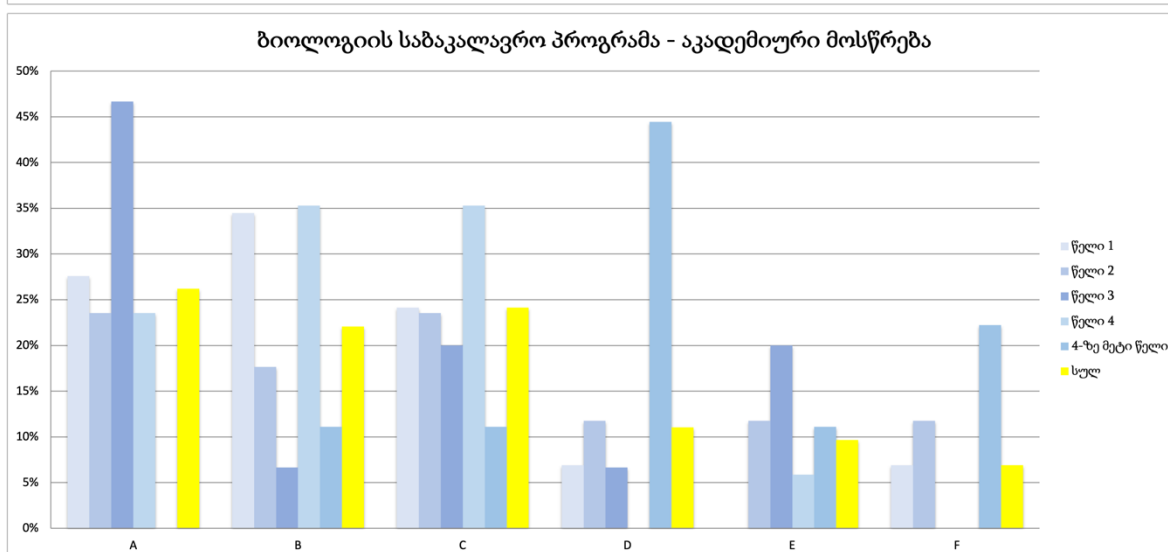
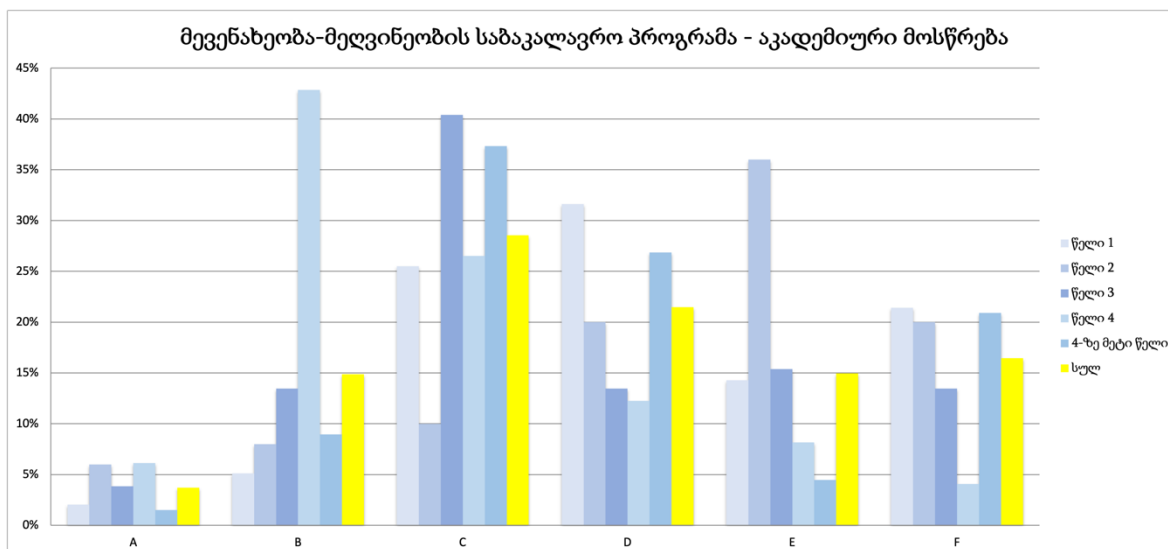
მაგისტრატურის სტუდენტების GPA-ის ანალიზი აჩვენებს, რომ სტუდენტების 57%-ს აქვს საშუალო GPA 3.1.

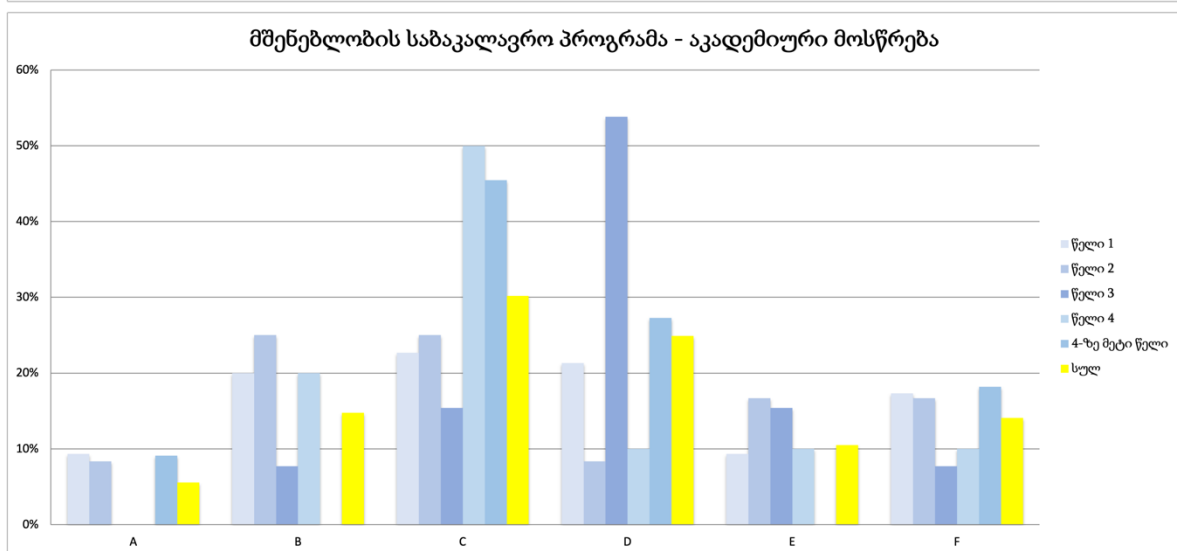
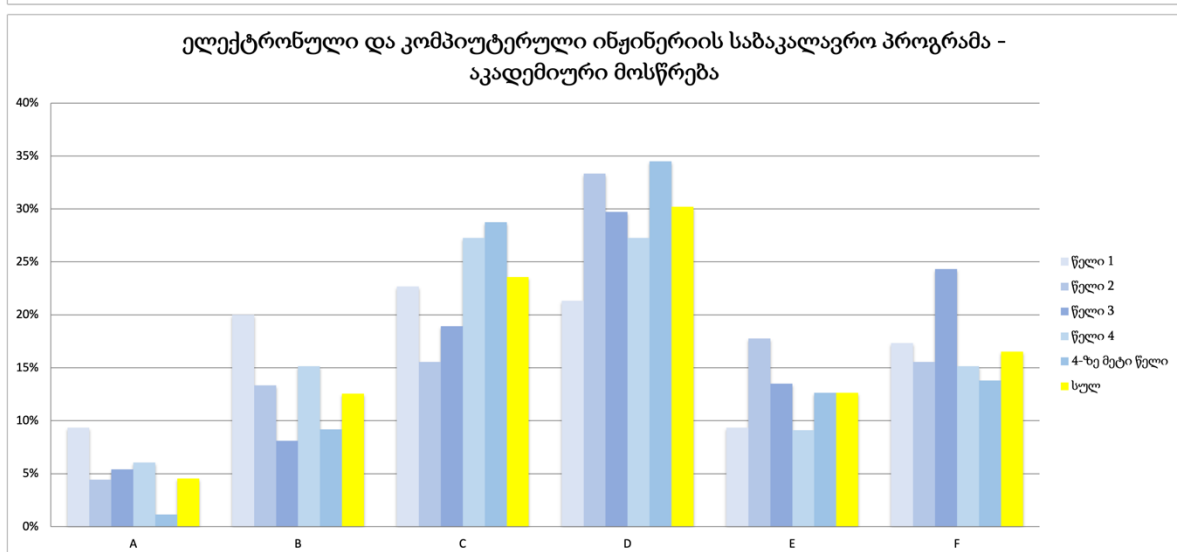
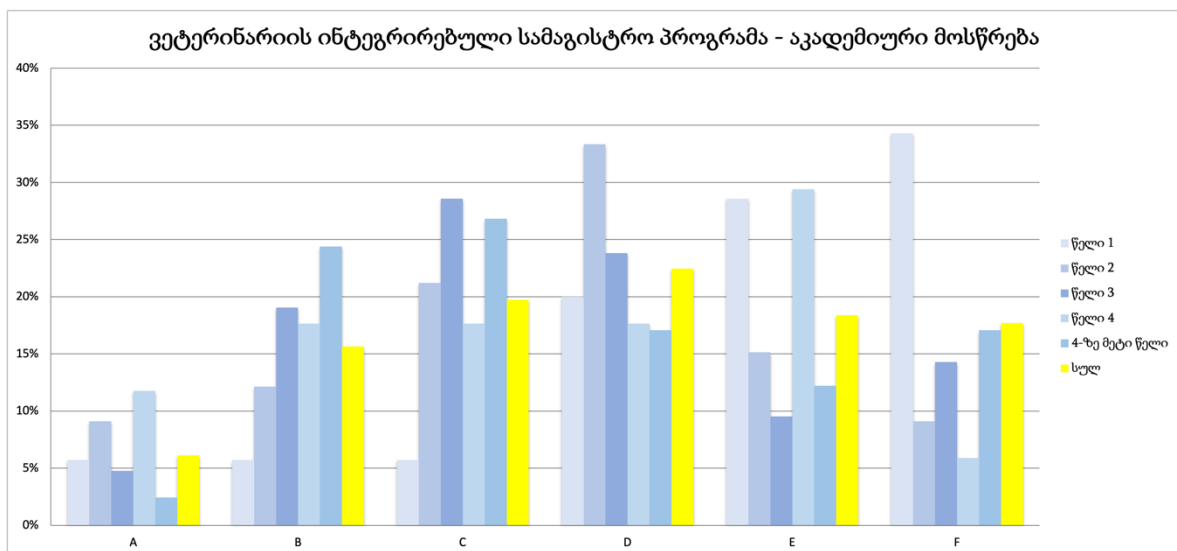
საბაკალავრო პროგრამების მიხედვით სურათი კი შემდეგია:

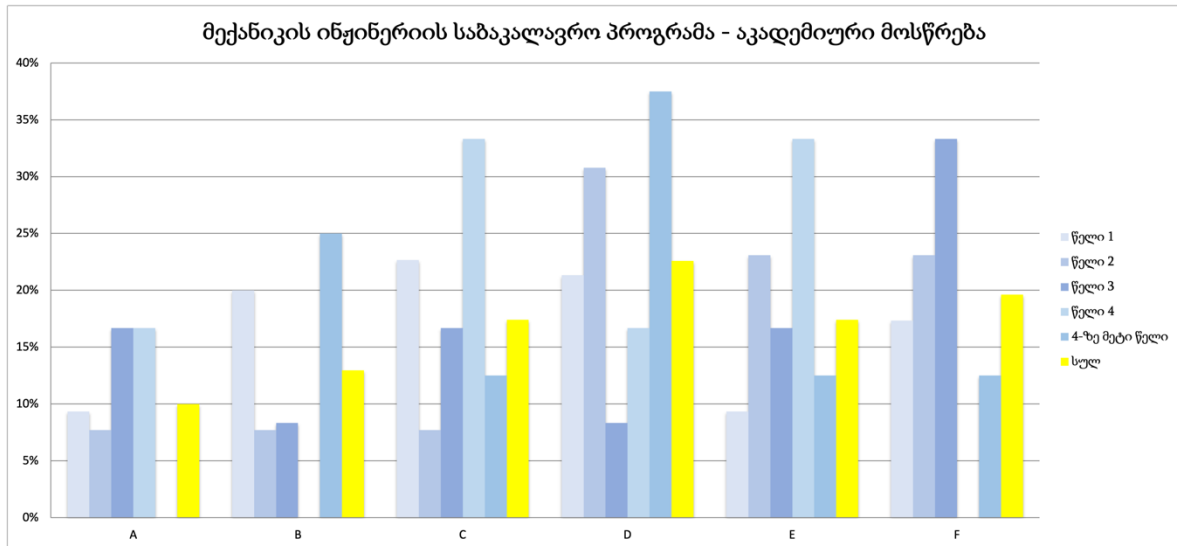

7.5 პროგრამების მიხედვით, აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის რაოდენობის განსაზღვრის მეთოდოლოგია

აკადემიურ პერსონალში საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში მოიაზრება ყველა სახის პროფესორი და ლექტორი, რომლებიც არიან დასაქმებული უნივერსიტეტში სრული დატვირთვით, ხოლო სამეცნიერო პერსონალში კი უნივერსიტეტის ყველა თანამშრომელი (აკადემიური, არაკადემიური, და მოწვეული), ვინც ჩართულია სამეცნიერო/კვლევით საქმიანობაში.

აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის რაოდენობების განსაზღვრის მეთოდოლოგია ითვალისწინებს ინტერაქციულ პროცესს. მიმდინარეობს მოლაპარაკება და შეთანხმება უნივერსიტეტის და პროგრამის მიზნებზე, ამ მიზნების მიღწევის გზებზე, პროფესორებს, პროგრამის ხელმძღვანელს, აკადემიური ადმინისტრაციასა და სხვა შიდა და გარე რესურსებს შორის.

სტრატეგია აკადემიურ პერსონალთან მიმართებაში

გასული წლების სტატისტიკის ანალიზის შედეგად ჩანს, რომ აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის კომპოზიცია დამოკიდებულია იმაზე პროგრამა ორიენტირებულია უფრო თეორიული, თუ უფრო პრაქტიკული ცოდნის მიცემაზე. აგრეთვე, არის დამოკიდებული იმაზე, რამდენად ხელმისაწვდომია ლოკალურ საგანმანათლებლო ბაზარზე მაღალკვალიფიციური აკადემიური თუ პროფესიონალური კადრი, რომელსაც ექნება კომპეტენცია უნივერსიტეტის საგანმანათლებლო პროგრამების მიზნების მისაღწევად.

ამ დროისთვის საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ემპირიულად ჩამოყალიბდა აკადემიური, სამეცნიერო და მონვეული პერსონალის რაოდენობის განსაზღვრის 5 სტრატეგია.

თეორია-ტევადი საბაკალავრო პროგრამები

საუნივერსიტეტო ზოგადი განათლების მოდულისა და თეორია-ტევადი საბაკალავრო პროგრამების სწავლებაში ჩართული აკადემიური პერსონალი უნდა შეადგენდეს:

- პროფესორ-მასწავლებლების არა ნაკლებ 40%
- სამეცნიერო პერსონალი უნდა შეადგენდეს არა ნაკლებ 40%
- ხოლო მონვეული პერსონალი უნდა შეადგენდეს არა უმეტეს 60%

პრაქტიკა-ტევადი საბაკალავრო პროგრამები

პრაქტიკა-ტევადი საბაკალავრო პროგრამების სწავლებაში ჩართული აკადემიური პერსონალი უნდა შეადგენდეს:

- პროფესორ-მასწავლებლების არა ნაკლებ 20%
- სამეცნიერო პერსონალი უნდა შეადგენდეს არა ნაკლებ 20%
- ხოლო მონვეული პერსონალი უნდა შეადგენდეს არა უმეტეს 75%

თეორია-ტევადი სამაგისტრო პროგრამები

თეორია-ტევადი სამაგისტრო პროგრამების სწავლებაში ჩართული აკადემიური პერსონალი უნდა შეადგენდეს:

- პროფესორ-მასწავლებლების არა ნაკლებ 40%
- სამეცნიერო პერსონალი უნდა შეადგენდეს არა ნაკლებ 40%
- ხოლო მონვეული პერსონალი უნდა შეადგენდეს არა უმეტეს 60%

პრაქტიკა-ტევადი სამაგისტრო პროგრამები

პრაქტიკა-ტევადი სამაგისტრო პროგრამების სწავლებაში ჩართული აკადემიური პერსონალი უნდა შეადგენდეს:

- პროფესორ-მასწავლებლების არა ნაკლებ 35%
- სამეცნიერო პერსონალი უნდა შეადგენდეს არა ნაკლებ 35%
- ხოლო მონვეული პერსონალი უნდა შეადგენდეს არა უმეტეს 70%

სადოქტორო პროგრამები

სადოქტორო პროგრამებისთვის აკადემიური პერსონალი საშუალოდ შემდეგნაირად უნდა იყოს გადანაწილებული:

- პროფესორ-მასწავლებლების არა ნაკლებ 70%
- სამეცნიერო პერსონალი უნდა შეადგენდეს არა ნაკლებ 70%
- ხოლო მოწვეული პერსონალი უნდა შეადგენდეს არა უმეტეს 30%

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის რაოდენობის განსაზღვრის მეთოდოლოგიის შემუშავებისას შესწავლილ იქნა მსოფლიო პრაქტიკა და ტენდენციები. მიუხედავად იმისა, რომ ტრადიციულად უნივერსიტეტებს, განსაკუთრებით სახელმწიფო უნივერსიტეტებს აჰყავთ აკადემიური პერსონალი სრულ შტატში, მსოფლიო ტენდენცია განსხვავებულია. მოწვეული პერსონალის წილი იზრდება¹⁰.

ამას აქვს სულ მცირე 3 მიზეზი:

1. უნივერსიტეტის აკადემიური ხარჯების ოპტიმიზაცია;
2. მოწვეული პერსონალი ფლობს გამოცდილებაზე დაფუძნებულ უნიკალურ ექსპერტიზასა და პროფესიული სფეროების სპეციფიკას;
3. უნივერსიტეტებში მოქნილობის საშუალება აკადემიური პერსონალის დაგეგმვის თვალსაზრისით, სწრაფად ცვალებად გარემოში.

განსაკუთრებით, ხელსაყრელია მოწვეული პერსონალის დაქირავება ისეთი საგნების წასაკითხად, როგორიცაა ენები, ბიზნესის სპეციფიკური და ინოვაციური საგნები, მევენახეობა-მელვინეობის სპეციფიკური და ინოვაციური საგნები, ინჟინერიის მიმართულების სპეციფიკური საგნები, პრაქტიკული უნარების შეძენაზე მიმართული საგნები. მოწვეულ პერსონალს აკადემიურ სივრცეში შეაქვს პრაქტიკოსის ხედვა შესასწავლი საკითხებისადმი, გამოცდილებაზე დაფუძნებული სპეციფიკური ექსპერტიზა და შესაბამისი სექტორის მოთხოვნები, რაც აკადემიურ პერსონალს შეიძლება ნაკლებად გააჩნდეს.

უმეტეს შემთხვევაში მოწვეული პერსონალი წარმოადგენს სხვადასხვა სექტორში მოღვაწე პროფესიონალს და, შესაბამისად, კერძო სექტორის ხმას აკადემიურ სივრცეში. მათი სწავლების პროცესში ინტეგრირება ხელს უწყობს პრობლემის ბაზრის მოთხოვნების სათანადოდ გათვალისწინებას პროგრამის განვითარებასა თუ

¹⁰ <http://education.stateuniversity.com/pages/1969/Faculty-Members-Part-Time.html> და <https://www.noodle.com/articles/the-rise-of-part-time-faculty-and-its-effect-on-higher-ed131>

სწავლების სტრატეგიაში. მიღებული განათლების ხარისხი ამ შემთხვევებში იზრდება, რაც მნიშვნელოვნად ზრდის კურსდამთავრებულის კონკურენტუნარიანობას და ხშირ შემთხვევაში ზედა კურსის სტუდენტის კონკურენტუნარიანობასაც.

ამას შეიძლება მოჰყვებოდეს სირთულეები, რომლებიც დაკავშირებულია სასწავლო პროცესის დაგეგმვასთან, კურიკულუმის მართვასთან, მეთოდურ და დიდაქტიკურ კომპეტენციასთან, სტუდენტებისთვის ხელმისაწვდომობასთან. თუმცა ეს ყველაფერი მართვის სირთულეებია, რაც დაძლევადიანია, და არა გამონევა ხარისხიანი სწავლებისათვის.

ამგვარი მიდგომა თანხვედრაშია განათლების ევროპა 2020 სტრატეგიასთან, რომელიც ითვალისწინებს განათლების გაუმჯობესებას კურსდამთავრებულის დასაქმების ხელშეწყობის კუთხით. ეს სტრატეგია ითვალისწინებს უნივერსიტეტის, მეცნიერების და ბიზნესის თანამშრომლობას სტუდენტის სწავლებისას. ამ თანამშრომლობის ერთ-ერთი გზა არის მეცნიერებისა და პრაქტიკოსების ჩართვა სწავლებაში.

7.6 ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შემუშავების მეთოდოლოგია

პრაქტიკულად, სწავლების სისტემიდან გამომდინარე, ყველა სტუდენტს აქვს სწავლის ინდივიდუალური გეგმა. აკადემიური მომზადების გათვალისწინება ხდება უნივერსიტეტში ჩარიცხვისთანავე. საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს, ინტერნაციონალიზაციის ხელშეწყობის მიზნით, აქვს აღებული ვალდებულება, მის კურსდამთავრებულებს უნივერსიტეტის დამთავრებისას ჰქონდეთ ინგლისური ენის ცოდნის მინიმუმ B2 დონე.

პირველკურსელებს, მიუხედავად იმისა, თუ რომელი უცხო ენა ჩააბარეს და როგორ ჩააბარეს, უნივერსიტეტში რეგისტრაციისას უტარდებათ ინგლისური ენის დონის განსაზღვრის ტესტი (Placement Test). სტატისტიკურად, 54% პირველკურსელს უკვე აქვს B2 დონე და ისინი თავისუფლდებიან ინგლისური ენის საგნისგან, რომელიც შედის საუნივერსიტეტო ზოგად განათლების მოდულში. ინგლისური ენისათვის განკუთვნილი კრედიტების ნაცვლად მათ შეუძლიათ აიღონ ნებისმიერი არჩეული საგანი. პირველკურსელების 96% ფლობს ინგლისურ ენას A2 დონეზე და ისინი სხვადასხვა მოცულობით ისწავლიან ინგლისურს B2 დონემდე. პირველკურსელების მხოლოდ 4% კი ინგლისურს A2 დონეზე ვერ ფლობს. ეს სტუდენტები სწავლობენ ინგლისური ენის პირველ საფეხურს ინტენსიურად ორკვირიანი უფასო

საორიენტაციო პროგრამის განმავლობაში, რათა შემდგომი სამი სემესტრის განმავლობაში დაეუფლონ ინგლისურ ენას B2 დონეზე.

ყველა საგანმანათლებლო პროგრამის კურიკულუმით გათვალისწინებულია საშუალოდ 6% არჩევითი საგნებისა, რომლებსაც სტუდენტი თვითონ ირჩევს, რისი ადმინისტრირებაც ხდება სასწავლო პროცესის მართვის ინფორმაციულ სისტემაში emis.campus.edu.ge სემესტრის დაწყებამდე ერთი თვით ადრე. შეთავაზებულ მენიუში ჩამოთვლილია ყველა საგანი, რომელიც უნივერსიტეტში შესაბამისი სემესტრის განმავლობაში ისწავლება და რომელიც ზოგიერთი სტუდენტისთვის სავალდებულო საგნებს წარმოადგენს. საგანზე რეგისტრაციის მომენტში მოწმდება, აქვს თუ არა სტუდენტს წარმატებით ნასწავლი ასარჩევი საგნის პრერეკვიზიტი-საგანი/საგნები და ხომ არ აჭარბებს სტუდენტი წელიწადში 75 კრედიტს.

სემესტრის დაწყებიდან ორი კვირის განმავლობაში სტუდენტს აქვს საშუალება შეცვალოს არჩევანი. შედეგად ყალიბდება სტუდენტის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა, რომელსაც ის ხედავს emis-ის საკუთარ პორტალზე.

ცხრილის შედგენისას მაღალკურსელების მიერ არჩეული საგნებში ლექციები და სემინარები იგეგმება საღამოობით, რადგან ხშირ შემთხვევაში ეს სტუდენტები მუშაობენ.

2022-2023 აკადემიურ წელს სასწავლო პროცესში ჩართული იყო 1 846 ბაკალავრიატის სტუდენტი.

2022-2023 აკადემიური წლის შემოდგომის სემესტრში დაფიქსირდა 1 772 სტუდენტის 2 237 არჩევანი, რაც იმას ნიშნავს, რომ აქტიური სტუდენტების 96%-მა საშუალოდ 1-2 საგანი აირჩია. 2022-2023 აკადემიური წლის გაზაფხულის სემესტრში დაფიქსირდა 1 680 სტუდენტის 2 512 არჩევანი, რაც იმას ნიშნავს, რომ აქტიური სტუდენტების 91%-მა საშუალოდ 1-2 საგანი აირჩია.

ასევე, ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამით გათვალისწინებულია ე.წ. სავალდებულო/სპეციალობის არჩევითი საგნები.

ზოგიერთი კურიკულუმით (ელექტრონული და კომპიუტერული ინჟინერიის საბაკალავრო პროგრამა) გათვალისწინებულია კონცენტრაციის არჩევა. ყოველივე ამის ადმინისტრირება ხდება emis-ის საშუალებით.

არჩევითი საგნების ნაცვლად საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტს შეუძლია აირჩიოს დამატებითი სპეციალობა (მაინორი). შესაბამისად, დგება სტუდენტის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა, რომელსაც ის ხელავს ინდივიდუალურ პროტალზე emis-ის სისტემაში.

მობილობით გადმოსული სტუდენტები, სხვაგან ნასწავლი საგნების აღიარების შემდეგ, იღებენ კონსულტაციებს შესაბამისი პროგრამის ხელმძღვანელისა და კოორდინატორისგან. აღნიშნული სტუდენტები უნივერსიტეტში არსებული არჩევის მექანიზმით ქმნიან ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას.

თუ სტუდენტი, გარკვეული მიზეზების გამო, ვერ ახერხებს დადგენილ ვადებში პროგრამის დასრულებას, მისი ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა დგება ზემოთ აღწერილი მექანიზმის გამოყენებით.

სამაგისტრო პროგრამების უმეტესობაშიც, არჩევითი საგნების მეშვეობით, სტუდენტებს აქვთ საშუალება, შეადგინონ ნაწილობრივ ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა. საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების სამაგისტრო პროგრამაზე, რომელიც კვლევაზეა დაფუძნებული, თვით პროგრამის სტრუქტურა ითვალისწინებს ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას 50%-ის ფარგლებში.

სადოქტორო პროგრამების დიდი ნაწილი ეფუძნება ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას, რადგანაც ის კვლევაზეა დაფუძნებული და მორგებულია სადოქტორო პროგრამის სტუდენტის კვლევით საჭიროებებს.

7.7 აკადემიური კალენდარი

აკადემიური კალენდარი განსხვავებულია სწავლების საფეხურების მიხედვით. ბაკალავრიატში აკადემიური კალენდარი შეგდება 41 კვირისგან. აკადემიური წელი შეგდება 2 სემესტრისგან (შემოდგომის და გაზაფხულის სემესტრები), თითოეული შესაბამისად შედგება 20 და 21 კვირისგან. სემესტრში 15 კვირა არის სალექციო პერიოდი, 5 კვირა შემოდგომის სემესტრში საგამოცდო პერიოდი ფინალური გამოცდებისთვის, 6 კვირა გაზაფხულის სემესტრში საგამოცდო პერიოდი ფინალური გამოცდებისთვის. თითო კვირა კი ორივე სემესტრში შემდეგი სემესტრის დაწყებამდე განმეორებითი გამოცდებისთვის (ე.წ. FX-ებისთვის). აკადემიურ კალენდარს აქვს შემდეგი სახე:

2022-2023 სასწავლო წლის აკადემიური კალენდარი																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
კურსი	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
მსგავს. წელი	19.09	25.09	26.09	02.10	03.10	09.10	10.10	16.10	23.10	30.10	06.11	13.11	20.11	27.11	04.12	11.12	18.12	25.12	01.01	08.01	15.01	22.01	29.01	05.02	12.02	19.02	26.02	05.03	12.03	19.03	26.03	02.04	09.04	16.04	23.04	30.04	06.05	13.05	20.05	27.05	03.06	10.06	17.06	24.06	01.07	08.07	15.07	22.07	29.07	05.08	12.08	19.08	26.08	02.09	09.09	16.09	23.09	30.09	06.10	13.10	20.10	27.10	03.11	10.11	17.11	24.11	01.12	08.12	15.12	22.12	29.12	05.01	12.01	19.01	26.01	02.02	09.02	16.02	23.02	30.02	06.03	13.03	20.03	27.03	03.04	10.04	17.04	24.04	01.05	08.05	15.05	22.05	29.05	05.06	12.06	19.06	26.06	02.07	09.07	16.07	23.07	30.07	06.08	13.08	20.08	27.08	03.09	10.09	17.09	24.09	01.10	08.10	15.10	22.10	29.10	05.11	12.11	19.11	26.11	02.12	09.12	16.12	23.12	30.12	06.01	13.01	20.01	27.01	03.02	10.02	17.02	24.02	01.03	08.03	15.03	22.03	29.03	05.04	12.04	19.04	26.04	02.05	09.05	16.05	23.05	30.05	06.06	13.06	20.06	27.06	03.07	10.07	17.07	24.07	01.08	08.08	15.08	22.08	29.08	05.09	12.09	19.09	26.09	02.10	09.10	16.10	23.10	30.10	06.11	13.11	20.11	27.11	03.12	10.12	17.12	24.12	01.01	08.01	15.01	22.01	29.01	05.02	12.02	19.02	26.02	05.03	12.03	19.03	26.03	02.04	09.04	16.04	23.04	30.04	06.05	13.05	20.05	27.05	03.06	10.06	17.06	24.06	01.07	08.07	15.07	22.07	29.07	05.08	12.08	19.08	26.08	02.09	09.09	16.09	23.09	30.09	06.10	13.10	20.10	27.10	03.11	10.11	17.11	24.11	01.12	08.12	15.12	22.12	29.12	05.01	12.01	19.01	26.01	02.02	09.02	16.02	23.02	30.02	06.03	13.03	20.03	27.03	03.04	10.04	17.04	24.04	01.05	08.05	15.05	22.05	29.05	05.06	12.06	19.06	26.06	02.07	09.07	16.07	23.07	30.07	06.08	13.08	20.08	27.08	03.09	10.09	17.09	24.09	01.10	08.10	15.10	22.10	29.10	05.11	12.11	19.11	26.11	02.12	09.12	16.12	23.12	30.12	06.01	13.01	20.01	27.01	03.02	10.02	17.02	24.02	01.03	08.03	15.03	22.03	29.03	05.04	12.04	19.04	26.04	02.05	09.05	16.05	23.05	30.05	06.06	13.06	20.06	27.06	03.07	10.07	17.07	24.07	01.08	08.08	15.08	22.08	29.08	05.09	12.09	19.09	26.09	02.10	09.10	16.10	23.10	30.10	06.11	13.11	20.11	27.11	03.12	10.12	17.12	24.12	01.01	08.01	15.01	22.01	29.01	05.02	12.02	19.02	26.02	05.03	12.03	19.03	26.03	02.04	09.04	16.04	23.04	30.04	06.05	13.05	20.05	27.05	03.06	10.06	17.06	24.06	01.07	08.07	15.07	22.07	29.07	05.08	12.08	19.08	26.08	02.09	09.09	16.09	23.09	30.09	06.10	13.10	20.10	27.10	03.11	10.11	17.11	24.11	01.12	08.12	15.12	22.12	29.12	05.01	12.01	19.01	26.01	02.02	09.02	16.02	23.02	30.02	06.03	13.03	20.03	27.03	03.04	10.04	17.04	24.04	01.05	08.05	15.05	22.05	29.05	05.06	12.06	19.06	26.06	02.07	09.07	16.07	23.07	30.07	06.08	13.08	20.08	27.08	03.09	10.09	17.09	24.09	01.10	08.10	15.10	22.10	29.10	05.11	12.11	19.11	26.11	02.12	09.12	16.12	23.12	30.12	06.01	13.01	20.01	27.01	03.02	10.02	17.02	24.02	01.03	08.03	15.03	22.03	29.03	05.04	12.04	19.04	26.04	02.05	09.05	16.05	23.05	30.05	06.06	13.06	20.06	27.06	03.07	10.07	17.07	24.07	01.08	08.08	15.08	22.08	29.08	05.09	12.09	19.09	26.09	02.10	09.10	16.10	23.10	30.10	06.11	13.11	20.11	27.11	03.12	10.12	17.12	24.12	01.01	08.01	15.01	22.01	29.01	05.02	12.02	19.02	26.02	05.03	12.03	19.03	26.03	02.04	09.04	16.04	23.04	30.04	06.05	13.05	20.05	27.05	03.06	10.06	17.06	24.06	01.07	08.07	15.07	22.07	29.07	05.08	12.08	19.08	26.08	02.09	09.09	16.09	23.09	30.09	06.10	13.10	20.10	27.10	03.11	10.11	17.11	24.11	01.12	08.12	15.12	22.12	29.12	05.01	12.01	19.01	26.01	02.02	09.02	16.02	23.02	30.02	06.03	13.03	20.03	27.03	03.04	10.04	17.04	24.04	01.05	08.05	15.05	22.05	29.05	05.06	12.06	19.06	26.06	02.07	09.07	16.07	23.07	30.07	06.08	13.08	20.08	27.08	03.09	10.09	17.09	24.09	01.10	08.10	15.10	22.10	29.10	05.11	12.11	19.11	26.11	02.12	09.12	16.12	23.12	30.12	06.01	13.01	20.01	27.01	03.02	10.02	17.02	24.02	01.03	08.03	15.03	22.03	29.03	05.04	12.04	19.04	26.04	02.05	09.05	16.05	23.05	30.05	06.06	13.06	20.06	27.06	03.07	10.07	17.07	24.07	01.08	08.08	15.08	22.08	29.08	05.09	12.09	19.09	26.09	02.10	09.10	16.10	23.10	30.10	06.11	13.11	20.11	27.11	03.12	10.12	17.12	24.12	01.01	08.01	15.01	22.01	29.01	05.02	12.02	19.02	26.02	05.03	12.03	19.03	26.03	02.04	09.04	16.04	23.04	30.04	06.05	13.05	20.05	27.05	03.06	10.06	17.06	24.06	01.07	08.07	15.07	22.07	29.07	05.08	12.08	19.08	26.08	02.09	09.09	16.09	23.09	30.09	06.10	13.10	20.10	27.10	03.11	10.11	17.11	24.11	01.12	08.12	15.12	22.12	29.12	05.01	12.01	19.01	26.01	02.02	09.02	16.02	23.02	30.02	06.03	13.03	20.03	27.03	03.04	10.04	17.04	24.04	01.05	08.05	15.05	22.05	29.05	05.06	12.06	19.06	26.06	02.07	09.07	16.07	23.07	30.07	06.08	13.08	20.08	27.08	03.09	10.09	17.09	24.09	01.10	08.10	15.10	22.10	29.10	05.11	12.11	19.11	26.11	02.12	09.12	16.12	23.12	30.12	06.01	13.01	20.01	27.01	03.02	10.02	17.02	24.02	01.03	08.03	15.03	22.03	29.03	05.04	12.04	19.04	26.04	02.05	09.05	16.05	23.05	30.05	06.06	13.06	20.06	27.06	03.07	10.07	17.07	24.07	01.08	08.08	15.08	22.08	29.08	05.09	12.09	19.09	26.09	02.10	09.10	16.10	23.10	30.10	06.11	13.11	20.11	27.11	03.12	10.12	17.12	24.12	01.01	08.01	15.01	22.01	29.01	05.02	12.02	19.02	26.02	05.03	12.03	19.03	26.03	02.04	09.04	16.04	23.04	30.04	06.05	13.05	20.05	27.05	03.06	10.06	17.06	24.06	01.07	08.07	15.07	22.07	29.07	05.08	12.08	19.08	26.08	02.09	09.09	16.09	23.09	30.09	06.10	13.10	20.10	27.10	03.11	10.11	17.11	24.11	01.12	08.12	15.12	22.12	29.12	05.01	12.01	19.01	26.01	02.02	09.02	16.02	23.02	30.02	06.03	13.03	20.03	27.03	03.04	10.04	17.04	24.04	01.05	08.05	15.05	22.05	29.05	05.06	12.06	19.06	26.06	02.07	09.07	16.07	23.07	30.07	06.08	13.08	20.08	27.08	03.09	10.09	17.09	24.09	01.10	08.10	15.10	22.10	29.10	05.11	12.11	19.11	26.11	02.12	09.12	16.12	23.12	30.12	06.01	13.01	20.01	27.01	03.02	10.02	17.02	24.02	01.03	08.03	15.03	22.03	29.03	05.04	12.04	19.04	26.04	02.05	09.05	16.05	23.05	30.05	06.06	13.06	20.06	27.06	03.07	10.07	17.07	24.07	01.08	08.08	15.08	22.08	29.08	05.09	12.09	19.09	26.09	02.10	09.10	16.10	23.10	30.10	06.11	13.11	20.11	27.11	03.12	10.12	17.12	24.12	01.01	08.01	15.01	22.01	29.01	05.02	12.02	19.02	26.02	05.03	12.03	19.03	26.03	02.04	09.04	16.04	23.04	30.04	06.05	13.05	20.05	27.05	03.06	10.06	17.06	24.06	01.07	08.07	15.07	22.07	29.07	05.08	12.08	19.08	26.08	02.09	09.09	16.09	23.09	30.09	06.10	13.10	20.10	27.10	03.11	10.11	17.11	24.11	01.12	08.12	15.12	22.12	29.12	05.01	12.01	19.01	26.01	02.02	09.02	16.02	23.02	30.02	06.03	13.03	20.03	27.03	03.04	10.04	17.04	24.04	01.05	08.05	15.05	22.05	29.05	05.06	12.06	19.06	26.06	02.07	09.07	16.07	23.07	30.07	06.08	13.08	20.08	27.08	03.09	10.09	17.09	24.09	01.10	08.10	15.10	22.10	29.10	05.11	12.11	19.11	26.11	02.12	09.12	16.12	23.12	30.12	06.01	13.01	20.01	27.01	03.02	10.02	17.02	24.02	01.03	08.03	15.03	22.03	29.03	05.04	12.04	19.04	26.04	02.05	09.05	16.05	23.05	30.05	06.06	13.06	20.06	27.06	03.07	10.07	17.07	24.07	01.08	08.08	15.08	22.08	29.08	05.09	12.09	19.09	26.09	02.10	09.10	16.10	23.10	30.10	06.11	13.11	20.11	27.11	03.12	10.12	17.12	24.12	01.01	08.01	15.01	22.01	29.01	05.02	12.02	19.02	26.02	05.03	12.03	19.03	26.03	02.04	09.04	16.04	23.04	30.04	06.05	13.05	20.05	27.05	03.06	10.06	17.06	24.06	01.07	08.07	15.07	22.07	29.07	05.08	12.08	19.08	26.08	02.09	09.09	16.09	23.09	30.09	06.10	13.10	20.10	27.10	03.11	10.11	17.11	24.11	01.12	08.12	15.12	22.12	29.12	05.01	12.01	19.01	26.01	02.02	09.02	16.02	23.02	30.02	06.03	13.03	20.03	27.03	03.04	10.04	17.04	24.04	01.05	08.05	15.05	22.05	29.05	05.06	12.06	19.06	26.06	02.07	09.07	16.07	23.07	30.07	06.08	13.08</

გარდა ამისა, უნივერსიტეტის ვებგვერდზე სტუდენტებისთვის მითითებულია სასწავლო პროცესის მნიშვნელოვან აქტივობებთან დაკავშირებული ვადები, როგორიცაა სტუდენტის სტატუსის აღდგენა, კონცენტრაციის/პროგრამის არჩევა, მაინორის არჩევა, არჩევითი და განმეორებით გასავლელ საგნებზე რეგისტრაცია და გაუქმება, მაინორის გაუქმება.

ლექციების ცხრილები გამოქვეყნებულია ვებგვერდზე:

სანდავდო პროცესის დაწყება

გარდა ამისა, ვებგვერდზე გამოქვეყნებულია შუალედური გამოცდების ცხრილი, ფინალური გამოცდების ცხრილი, და FX-ის გამოცდების ცხრილი. ნებისმიერი სახის გამოცდის ჩატარების თარიღის შესახებ სტუდენტს მისდის სმს-შეტყობინება შეხსენებით.

სტუდენტის სტატუსის აღგენა

შემოდგომის სემესტრი - 1 აგვისტოდან 31 აგვისტოს ჩათვლით

გაზაფხულის სემესტრი - 10 იანვრიდან 10 თებერვლის ჩათვლით

საბაკადავრო პროგრამების არჩევა

15 ივნისიდან 30 ივნისის ჩათვლით

გამოსვლის განრიგი

შუალედური გამოსვლის განრიგი

ფინალური გამოსვლის განრიგი

სამამოცდო სანდრის გაცემა

სამაგისტრო პროგრამებისათვის აკადემიური კალენდარი მოიცავს 41 კვირას, 2 სემესტრით, სალექციო 15-კვირიანი პერიოდით და 3-კვირიანი ფინალური გამოცდების პერიოდით პირველ სემესტრში და 6-კვირიანი ფინალური გამოცდების პერიოდით მეორე სემესტრში, 1-კვირიანი განმეორებითი გამოცდების პერიოდებით ორივე სემესტრში. აკადემიურ კალენდარს აქვს შემდეგი სახე:

2022-2023 სასწავლო წლის აკადემიური კალენდარი																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
კვირა	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
მთავარი / მზია	03-10	10-10	17-10	24-10	31-10	07-11	14-11	21-11	28-11	05-12	12-12	19-12	26-12	02-01	09-01	16-01	23-01	30-01	06-02	13-02	20-02	27-02	06-03	13-03	20-03	27-03	03-04	10-04	17-04	24-04	01-05	08-05	14-05	21-05	28-05	04-06	11-06	18-06	25-06	02-07	09-07	16-07	23-07	30-07	06-08	13-08	20-08	27-08	03-09	10-09	17-09	24-09	01-10	08-10	15-10	22-10	29-10	05-11	12-11	19-11	26-11	03-12	10-12	17-12	24-12	31-12	07-01	14-01	21-01	28-01	04-02	11-02	18-02	25-02	03-03	10-03	17-03	24-03	31-03	07-04	14-04	21-04	28-04	05-05	12-05	19-05	26-05	02-06	09-06	16-06	23-06	30-06	07-07	14-07	21-07	28-07	04-08	11-08	18-08	25-08	01-09	08-09	15-09	22-09	29-09	06-10	13-10	20-10	27-10	03-11	10-11	17-11	24-11	01-12	08-12	15-12	22-12	29-12	05-01	12-01	19-01	26-01	02-02	09-02	16-02	23-02	01-03	08-03	15-03	22-03	29-03	05-04	12-04	19-04	26-04	03-05	10-05	17-05	24-05	31-05	06-06	13-06	20-06	27-06	04-07	11-07	18-07	25-07	01-08	08-08	15-08	22-08	29-08	05-09	12-09	19-09	26-09	03-10	10-10	17-10	24-10	31-10	07-11	14-11	21-11	28-11	05-12	12-12	19-12	26-12	02-01	09-01	16-01	23-01	30-01	06-02	13-02	20-02	27-02	06-03	13-03	20-03	27-03	03-04	10-04	17-04	24-04	01-05	08-05	14-05	21-05	28-05	04-06	11-06	18-06	25-06	02-07	09-07	16-07	23-07	30-07	06-08	13-08	20-08	27-08	03-09	10-09	17-09	24-09	01-10	08-10	15-10	22-10	29-10	05-11	12-11	19-11	26-11	03-12	10-12	17-12	24-12	31-12	07-01	14-01	21-01	28-01	04-02	11-02	18-02	25-02	03-03	10-03	17-03	24-03	31-03	07-04	14-04	21-04	28-04	05-05	12-05	19-05	26-05	02-06	09-06	16-06	23-06	30-06	07-07	14-07	21-07	28-07	04-08	11-08	18-08	25-08	01-09	08-09	15-09	22-09	29-09	06-10	13-10	20-10	27-10	03-11	10-11	17-11	24-11	01-12	08-12	15-12	22-12	29-12	05-01	12-01	19-01	26-01	02-02	09-02	16-02	23-02	01-03	08-03	15-03	22-03	29-03	05-04	12-04	19-04	26-04	03-05	10-05	17-05	24-05	31-05	06-06	13-06	20-06	27-06	04-07	11-07	18-07	25-07	01-08	08-08	15-08	22-08	29-08	05-09	12-09	19-09	26-09	03-10	10-10	17-10	24-10	31-10	07-11	14-11	21-11	28-11	05-12	12-12	19-12	26-12	02-01	09-01	16-01	23-01	30-01	06-02	13-02	20-02	27-02	06-03	13-03	20-03	27-03	03-04	10-04	17-04	24-04	01-05	08-05	14-05	21-05	28-05	04-06	11-06	18-06	25-06	02-07	09-07	16-07	23-07	30-07	06-08	13-08	20-08	27-08	03-09	10-09	17-09	24-09	01-10	08-10	15-10	22-10	29-10	05-11	12-11	19-11	26-11	03-12	10-12	17-12	24-12	31-12	07-01	14-01	21-01	28-01	04-02	11-02	18-02	25-02	03-03	10-03	17-03	24-03	31-03	07-04	14-04	21-04	28-04	05-05	12-05	19-05	26-05	02-06	09-06	16-06	23-06	30-06	07-07	14-07	21-07	28-07	04-08	11-08	18-08	25-08	01-09	08-09	15-09	22-09	29-09	06-10	13-10	20-10	27-10	03-11	10-11	17-11	24-11	01-12	08-12	15-12	22-12	29-12	05-01	12-01	19-01	26-01	02-02	09-02	16-02	23-02	01-03	08-03	15-03	22-03	29-03	05-04	12-04	19-04	26-04	03-05	10-05	17-05	24-05	31-05	06-06	13-06	20-06	27-06	04-07	11-07	18-07	25-07	01-08	08-08	15-08	22-08	29-08	05-09	12-09	19-09	26-09	03-10	10-10	17-10	24-10	31-10	07-11	14-11	21-11	28-11	05-12	12-12	19-12	26-12	02-01	09-01	16-01	23-01	30-01	06-02	13-02	20-02	27-02	06-03	13-03	20-03	27-03	03-04	10-04	17-04	24-04	01-05	08-05	14-05	21-05	28-05	04-06	11-06	18-06	25-06	02-07	09-07	16-07	23-07	30-07	06-08	13-08	20-08	27-08	03-09	10-09	17-09	24-09	01-10	08-10	15-10	22-10	29-10	05-11	12-11	19-11	26-11	03-12	10-12	17-12	24-12	31-12	07-01	14-01	21-01	28-01	04-02	11-02	18-02	25-02	03-03	10-03	17-03	24-03	31-03	07-04	14-04	21-04	28-04	05-05	12-05	19-05	26-05	02-06	09-06	16-06	23-06	30-06	07-07	14-07	21-07	28-07	04-08	11-08	18-08	25-08	01-09	08-09	15-09	22-09	29-09	06-10	13-10	20-10	27-10	03-11	10-11	17-11	24-11	01-12	08-12	15-12	22-12	29-12	05-01	12-01	19-01	26-01	02-02	09-02	16-02	23-02	01-03	08-03	15-03	22-03	29-03	05-04	12-04	19-04	26-04	03-05	10-05	17-05	24-05	31-05	06-06	13-06	20-06	27-06	04-07	11-07	18-07	25-07	01-08	08-08	15-08	22-08	29-08	05-09	12-09	19-09	26-09	03-10	10-10	17-10	24-10	31-10	07-11	14-11	21-11	28-11	05-12	12-12	19-12	26-12	02-01	09-01	16-01	23-01	30-01	06-02	13-02	20-02	27-02	06-03	13-03	20-03	27-03	03-04	10-04	17-04	24-04	01-05	08-05	14-05	21-05	28-05	04-06	11-06	18-06	25-06	02-07	09-07	16-07	23-07	30-07	06-08	13-08	20-08	27-08	03-09	10-09	17-09	24-09	01-10	08-10	15-10	22-10	29-10	05-11	12-11	19-11	26-11	03-12	10-12	17-12	24-12	31-12	07-01	14-01	21-01	28-01	04-02	11-02	18-02	25-02	03-03	10-03	17-03	24-03	31-03	07-04	14-04	21-04	28-04	05-05	12-05	19-05	26-05	02-06	09-06	16-06	23-06	30-06	07-07	14-07	21-07	28-07	04-08	11-08	18-08	25-08	01-09	08-09	15-09	22-09	29-09	06-10	13-10	20-10	27-10	03-11	10-11	17-11	24-11	01-12	08-12	15-12	22-12	29-12	05-01	12-01	19-01	26-01	02-02	09-02	16-02	23-02	01-03	08-03	15-03	22-03	29-03	05-04	12-04	19-04	26-04	03-05	10-05	17-05	24-05	31-05	06-06	13-06	20-06	27-06	04-07	11-07	18-07	25-07	01-08	08-08	15-08	22-08	29-08	05-09	12-09	19-09	26-09	03-10	10-10	17-10	24-10	31-10	07-11	14-11	21-11	28-11	05-12	12-12	19-12	26-12	02-01	09-01	16-01	23-01	30-01	06-02	13-02	20-02	27-02	06-03	13-03	20-03	27-03	03-04	10-04	17-04	24-04	01-05	08-05	14-05	21-05	28-05	04-06	11-06	18-06	25-06	02-07	09-07	16-07	23-07	30-07	06-08	13-08	20-08	27-08	03-09	10-09	17-09	24-09	01-10	08-10	15-10	22-10	29-10	05-11	12-11	19-11	26-11	03-12	10-12	17-12	24-12	31-12	07-01	14-01	21-01	28-01	04-02	11-02	18-02	25-02	03-03	10-03	17-03	24-03	31-03	07-04	14-04	21-04	28-04	05-05	12-05	19-05	26-05	02-06	09-06	16-06	23-06	30-06	07-07	14-07	21-07	28-07	04-08	11-08	18-08	25-08	01-09	08-09	15-09	22-09	29-09	06-10	13-10	20-10	27-10	03-11	10-11	17-11	24-11	01-12	08-12	15-12	22-12	29-12	05-01	12-01	19-01	26-01	02-02	09-02	16-02	23-02	01-03	08-03	15-03	22-03	29-03	05-04	12-04	19-04	26-04	03-05	10-05	17-05	24-05	31-05	06-06	13-06	20-06	27-06	04-07	11-07	18-07	25-07	01-08	08-08	15-08	22-08	29-08	05-09	12-09	19-09	26-09	03-10	10-10	17-10	24-10	31-10	07-11	14-11	21-11	28-11	05-12	12-12	19-12	26-12	02-01	09-01	16-01	23-01	30-01	06-02	13-02	20-02	27-02	06-03	13-03	20-03	27-03	03-04	10-04	17-04	24-04	01-05	08-05	14-05	21-05	28-05	04-06	11-06	18-06	25-06	02-07	09-07	16-07	23-07	30-07	06-08	13-08	20-08	27-08	03-09	10-09	17-09	24-09	01-10	08-10	15-10	22-10	29-10	05-11	12-11	19-11	26-11	03-12	10-12	17-12	24-12	31-12	07-01	14-01	21-01	28-01	04-02	11-02	18-02	25-02	03-03	10-03	17-03	24-03	31-03	07-04	14-04	21-04	28-04	05-05	12-05	19-05	26-05	02-06	09-06	16-06	23-06	30-06	07-07	14-07	21-07	28-07	04-08	11-08	18-08	25-08	01-09	08-09	15-09	22-09	29-09	06-10	13-10	20-10	27-10	03-11	10-11	17-11	24-11	01-12	08-12	15-12	22-12	29-12	05-01	12-01	19-01	26-01	02-02	09-02	16-02	23-02	01-03	08-03	15-03	22-03	29-03	05-04	12-04	19-04	26-04	03-05	10-05	17-05	24-05	31-05	06-06	13-06	20-06	27-06	04-07	11-07	18-07	25-07	01-08	08-08	15-08	22-08	29-08	05-09	12-09	19-09	26-09	03-10	10-10	17-10	24-10	31-10	07-11	14-11	21-11	28-11	05-12	12-12	19-12	26-12	02-01	09-01	16-01	23-01	30-01	06-02	13-02	20-02	27-02	06-03	13-03	20-03	27-03	03-04	10-04	17-04	24-04	01-05	08-05	14-05	21-05	28-05	04-06	11-06	18-06	25-06	02-07	09-07	16-07	23-07	30-07	06-08	13-08	20-08	27-08	03-09	10-09	17-09	24-09	01-10	08-10	15-10	22-10	29-10	05-11	12-11	19-11	26-11	03-12	10-12	17-12	24-12	31-12	07-01	14-01	21-01	28-01	04-02	11-02	18-02	25-02	03-03	10-03	17-03	24-03	31-03	07-04	14-04	21-04	28-04	05-05	12-05	19-05	26-05	02-06	09-06	16-06	23-06	30-06	07-07	14-07	21-07	28-07	04-08

მაგისტრატურის ლექციების ცხრილებიც განთავსებულია ვებგვერდზე (აგრარული მეცნიერებების სამაგისტრო სამაგისტრო პროგრამის მაგალითი):

სტუდენტის სტატუსის აღდგენა

- შემოდგომის სემესტრი: 1 – 31 აგვისტო
- გაზაფხულის სემესტრი: 10 იანვარი – 10 თებერვალი

სამაგისტრო ნაშრომის ინსტრუქცია

სამაგისტრო ნაშრომის ინსტრუქცია

აკადემიური კალენდარი, დაქვიაბისა და გამოცდების განრიგი

აკადემიური კალენდარი

აკადემიური განრიგი

შუადღური გამოცდების განრიგი

ფინალური გამოცდების განრიგი

EMIS

სადოქტორო პროგრამების აკადემიური კალენდარი დგება ინდივიდუალურად დოქტორანტის სასწავლო და კვლევითი კომპონენტების გათვალისწინებით და მათზე დოქტორანტებთან კომუნიკაციას ახდენს სადოქტორო პროგრამების კოორდინატორი.

7.8 სწავლების კონცეფციისა და საგანმანათლებლო პროგრამების კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მუდმივად ზრუნავს საგანმანათლებლო პროგრამების განვითარებაზე, რათა მოხდეს პროგრამების განახლება/დანერგვა საერთაშორისო საუკეთესო გამოცდილებისა და კერძო სექტორის მოთხოვნების გათვალისწინებით. 2018-2024 წლებში გადაიხედა და განახლდა ყველა არსებული პროგრამა. აღსანიშნავია, რომ ამავე პერიოდში აკრედიტაცია გაიარა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ყველა პროგრამამ, რაც ჯამში 22 აკრედიტაციას მოიცავს.

2018 წელს აკრედიტაცია გაიარა შემდეგმა საგანმანათლებლო პროგრამებმა:

- აგრარული მეცნიერებების სადოქტორო პროგრამა
- ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამა
- ვეტერინარის მომზადების პროგრამა
- ინჟინერიის სადოქტორო პროგრამა

2019 წელს აკრედიტაცია გაიარა შემდეგმა საგანმანათლებლო პროგრამებმა:

- აგრონომიის საბაკალავრო პროგრამა
- მევენახეობა-მელვინეობის საბაკალავრო პროგრამა
- ლანდშაფტის მენეჯმენტის, საპარკო და სატყეო საქმის საბაკალავრო პროგრამა
- სასურსათო ტექნოლოგიის საბაკალავრო პროგრამა
- აგრარული მეცნიერებების სამაგისტრო პროგრამა
- თავისუფალი მეცნიერებების საბაკალავრო პროგრამა
- ბიზნესის ადმინისტრირების საბაკალავრო პროგრამა

2020 წელს აკრედიტაცია გაიარა შემდეგმა საგანმანათლებლო პროგრამებმა:

- საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების ერთობლივი სამაგისტრო პროგრამა
- ბიოლოგიის ერთობლივი სადოქტორო პროგრამა
- ფიზიკის ერთობლივი სადოქტორო პროგრამა
- ქიმიის ერთობლივი სადოქტორო პროგრამა
- ქიმიის საბაკალავრო პროგრამა

2021 წელს აკრედიტაცია გაიარა შემდეგმა საგანმანათლებლო პროგრამებმა:

- მშენებლობის საბაკალავრო პროგრამა
- მშენებლობის სამაგისტრო პროგრამა
- ელექტრონული და კომპიუტერული ინჟინერიის საბაკალავრო პროგრამა
- ელექტრონული და კომპიუტერული ინჟინერიის სამაგისტრო პროგრამა
- მექანიკის ინჟინერიის საბაკალავრო პროგრამა
- ბიოლოგიის საბაკალავრო პროგრამა

ზემოთ ხსენებული აკრედიტაციების გარდა, 30-ზე მეტი გარე ხარისხის შეფასების სხვა პროცესი გაიარა უნივერსიტეტის საგანმანათლებლო პროგრამებმა, როგორებიცაა: არაგვემიური და გვემიური მონიტორინგი, 3 წლის შუალედური თვითშეფასება, ეროვნული კვალიფიკაციების ჩარჩოსა და სწავლის სფეროების კლასიფიკატორთან შესაბამისობა და სხვა.

აღსანიშნავია, რომ საანგარიშო პერიოდში მოხდა უნივერსიტეტის სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმების განახლება და შესაბამისი სწავლის შედეგების შეფასების გეგმების მოდიფიცირება. აღნიშნული ცვლილებების შედეგად, უფრო ეფექტიანად ხდება თითოეული სწავლის შედეგისთვის შესრულების ინდიკატორ(ებ)ის (Performance Indicator - PI) და შესაბამისი სამიზნე ნიშნულების დადგენა, ასევე, სწავლის შედეგების შეფასების ანალიზის განხორციელებისას არსებულ მონაცემთა სამიზნე ნიშნულებთან დადარება.

ასევე აღსანიშნავია, რომ 2024-2025 აკადემიური წლიდან საბაკალავრო პროგრამების ყველა სტუდენტისათვის სავალდებულო გახდება აკადემიური წერის ინტენსიური სატრენინგო კურსის გავლა საორიენტაციო პროგრამის ფარგლებში, რომლის მიზანია პირველკურსელებს გააცნოს აკადემიური წერის სტანდარტები და შეასწავლოს მათი გამოყენება.

2023 წელს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების და ბიოტექნოლოგიის სკოლამ, კულინარიის აკადემიამ და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის ბიზნესის სკოლამ (ESM), კერძო სექტორთან მჭიდრო პარტნიორობით შეიმუშავა სასერტიფიკატო პროგრამა - კულინარია და რესტორნის მენეჯმენტი.

სასერტიფიკატო პროგრამაზე სტუდენტთა პირველი კოჰორტის მიღება 2023 წლის ნოემბერში განხორციელდა და 25-მა სტუდენტმა დაიწყო სწავლა.

პროგრამის მიზანია სტუდენტს მისცეს ინტერდისციპლინური ცოდნა, როგორც რესტორნის მენეჯმენტის, ისე კულინარიის მიმართულებით, რაც უზრუნველყოფს მის მიერ კვების ობიექტში მიმდინარე პროცესების პოლისტიკურ გააზრებასა და შედეგად, რესტორნებისა და კაფეების ოპერირების ეფექტიანობის ზრდას.

პროგრამა გადაიხედა EHL Advisory Services-ის მიერ, რომელიც წარმოადგენს EHL Hospitality Business School-ის საკონსულტაციო სამსახურს. EHL დაფუძნდა 1873 წელს როგორც Ecole Hôtelière de Lausanne და წარმოადგენს მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტს მასპინძლობის სფეროში. EHL მასპინძლობის მენეჯმენტის მიმართულებით საერთაშორისო უნივერსიტეტებს შორის იკავებს პირველ ადგილს ბოლო 4 წლის განმავლობაში QS World University Rankings-ის თანახმად.

გარდა ამისა, 2024 წელს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების და ბიოტექნოლოგიის სკოლამ და კულინარიის აკადემიამ კერძო სექტორთან მჭიდრო პარტნიორობით შეიმუშავა სასერტიფიკატო პროგრამა - სურსათის უვნებლობის მართვაში. სტუდენტთა პირველი ნაკადის მიღება დაგეგმილია 2024 წლის სექტემბერში.

სასერტიფიკატო პროგრამების შემუშავება და იმპლიმენტირება შესაძლებელი გახდა ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს - USAID-

ის მიერ გაწეული დახმარების შედეგად, კერძოდ USAID-ის პროგრამასთან "დამსაქმებლები პროფესიული განათლებისთვის" თანამშრომლობის ფარგლებში.

7.9 სწავლების კონცეფციისა და საგანმანათლებლო პროგრამების მიმართულებით უნივერსიტეტის 2025-2031 წლების ხედვა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი გამოირჩევა სწავლების მაღალი სტანდარტითა და კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაღალი მაჩვენებლით. უნივერსიტეტის მიზანია, შეინარჩუნოს სწავლების მაღალი ხარისხი და მომავალშიც წარმატებით განახორციელოს უნივერსიტეტში არსებული სასწავლო პროგრამები.

მომდევნო პერიოდში აღარ იგეგმება პროგრამების ინტენსიური დამატება, უფრო მეტად არსებულ პროგრამების განვითარებაზე მოხდება ფოკუსირება.

ამასთან, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მუდმივად ახორციელებს შრომის ბაზრის მონიტორინგს და დროულად პასუხობს მის მოთხოვნებსა და გამოწვევებს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, მომდევნო შვიდი წლის განმავლობაში გაგრძელდება ბაზრის მოთხოვნის რეგულარული შესწავლა არსებული პროგრამების განვითარებისა თუ ახალი პროგრამების დანერგვისათვის.

8. სტუდენტთა კონტინგენტის დაგეგმვის მექანიზმი, მეთოდოლოგია და სამიზნე ნიშნულები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტში თითოეულ სტუდენტს აქვს ხარისხიანი განათლების მიღების შესაძლებლობა, რისთვისაც სტუდენტთა კონტინგენტის რაოდენობის დადგენისას, გათვალისწინებულია ყველა ის რესურსი, რომლის მოზიდვა და მობილიზებაც შეუძლია უნივერსიტეტს არსებული რესურსების გათვალისწინებით.

ამ მიზნით, განხილული იქნა და ანალიზი ჩატარდა შესაბამის რიგ ფაქტორთა გავლენას სტუდენტთა კონტინგენტის რაოდენობაზე.

ფართი

ერთ-ერთი ასეთი რესურსი არის ფართი. საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს სასწავლო პროცესის წარმართვისთვის განკარგვაში გააჩნია 24 802 კვ.მ. ფართი. აქედან გარემონტებული ფართი შეადგენს 23 876 კვ.მ.-ს (96%). ამას გარდა, უნივერსიტეტს განვითარებისთვის გააჩნია დამატებით 926 კვ.მ. (4%).

უნივერსიტეტის სააუდიტორიო ფონდის ერთდროული სიმძლავრე დღის ნებისმიერ მომენტში შეადგენს 1 927 სტუდენტ-ადგილს. აქედან:

- 13% მოიცავს, 80-მდე და მეტ (85-მდე) სტუდენტიან აუდიტორიებს, სადაც, ძირითადად, ტარდება ლექციები;
- 60% - 45-სტუდენტიან აუდიტორიებს, სადაც, ძირითადად, ტარდება სემინარები და ლექციები მცირე ჯგუფებში;
- 27% - 20-სტუდენტიან აუდიტორიებს, სადაც, ძირითადად, ტარდება ლაბორატორიული და ენების მეცადინეობები.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის განკარგულებაში მყოფი აუდიტორიების ფართი ნაწილდება შემდეგნაირად:

- 6% - სალექციო აუდიტორია 80-მდე და მეტი სტუდენტისთვის;
- 58% - სასემინარო აუდიტორია, საშუალოდ, 45 სტუდენტისთვის;
- 36% - მცირე აუდიტორია, საშუალოდ, 20 სტუდენტისთვის.

ეს მაჩვენებელი მეტყველებს იმაზე, რომ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში სწავლება, ძირითად, მიმდინარეობს მცირე ჯგუფებში, რაც, თავის მხრივ, დადებითად აისახება სტუდენტების სწავლის შედეგებზე.

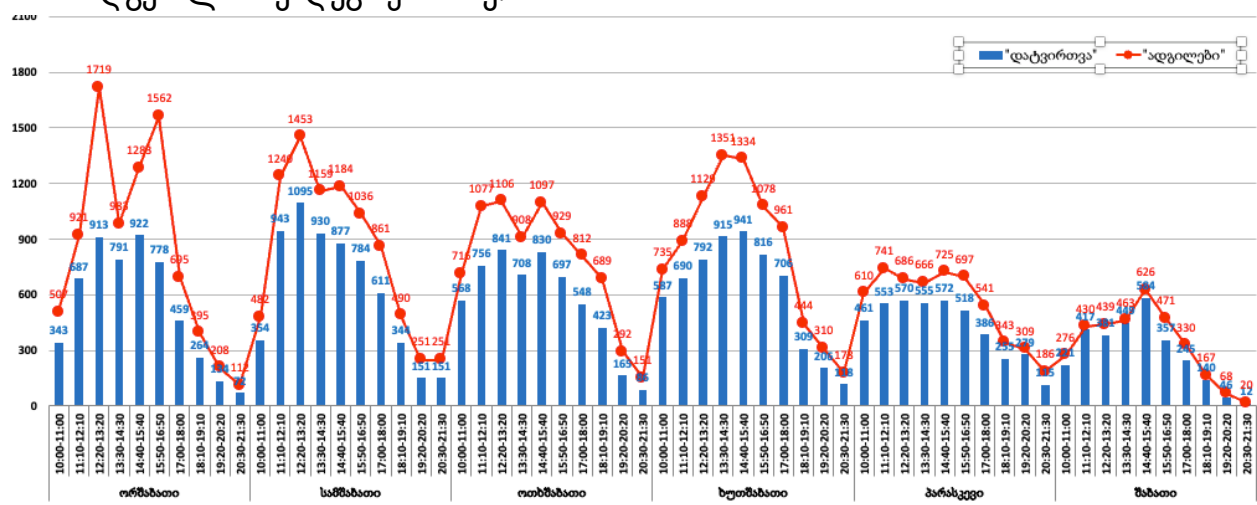

სააუდიტორიო ფონდის ოპტიმალური გამოყენების თვალსაზრისით, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პოლიტიკით, სასწავლო პროცესი უნივერსიტეტში საშუალოდ 8 საათის განმავლობაში მიმდინარეობს, რაც ნიშნავს, რომ დღეში უნივერსიტეტის სააუდიტორიო ფონდს შეუძლია თეორიულად “გაატაროს” 15 416 (1 927 სტუდენტი * 8 საათი) სტუდენტ-საათი. ფართის ყოველკვირეული გამოყენების კოეფიციენტი შეადგენს 1.2-ს (48ს/40ს).

საბაკალავრო პროგრამების ზედა კურსების სტუდენტების დიდი ნაწილი, როგორც წესი, მუშაობს დღის პირველ ნახევარში, სავალდებულო ან არჩევითი საგნის „მუშაობა ორგანიზაციაში“ ფარგლებში, ხოლო მაგისტრატურის სტუდენტები, როგორც წესი, მუშაობენ სრული დღის განმავლობაში და, შესაბამისად, ვერ დაესწრებიან სასწავლო პროცესს დღის პირველ ნახევარში. აქედან გამომდინარე, სტუდენტების ინტერესების გათვალისწინებით, საბაკალავრო პროგრამების ზედა კურსებისა და მაგისტრანტებისათვის სასწავლო პროცესი მიმდინარეობს საღამოს 6 საათის შემდეგ.

გარდა ამისა, სასწავლო პროცესის დაგეგმვისას გათვალისწინებულია კამპუსში მომსვლელი სტუდენტების რაოდენობისა და შესაძლო სატრანსპორტო ნაკადების გათანაბრება. სტატისტიკურად, წინა (2022-2023) და მიმდინარე (2023-2024) სასწავლო წელს სააუდიტორიო ფონდის გამოყენება შეადგენს, საშუალოდ, 27%-ს, ხოლო პიკური გამოყენება შეადგენს 43%-ს. ფართის გამოყენებისას უნივერსიტეტის პოლიტიკაა, ცვალებადობის გათვალისწინებით, რჩებოდეს, მინიმუმ, 20%-იანი რეზერვი, რასაც არსებული ფართი უზრუნველყოფს.

დღის განმავლობაში სააუდიტორიო ფონდის გამოყენების სტატისტიკა წარმოდგენილია შემდეგ სურათზე:

გამოცდილებისა და საერთაშორისო ნორმების გათვალისწინებით, თითოეული სტუდენტისთვის ხარისხიანი განათლების მიღების შესაძლებლობის უზრუნველსაყოფად, 1 სტუდენტზე ივარაუდება არა ნაკლებ 7 კვ.მ ფართისა.

საერთო ფართის თვალსაზრისით, ამ შეზღუდვების და დათქმების მიხედვით, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში სტუდენტთა კონტინგენტის ზღვრული რაოდენობა შეიძლება განისაზღვროს $4\,093$ სტუდენტით ($23\,876 \cdot 1.2/7$).

აკადემიური პერსონალი

სასწავლო პროცესში ჩართული აკადემიური პერსონალის (მათ შორის, მოწვეული ლექტორების) რაოდენობა ასევე მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენს სტუდენტთა კონტინგენტის განსაზღვრისთვის, კერძოდ, უნივერსიტეტში დასაქმებულია 53 პროფესორი, 23 ასოცირებული პროფესორი, 14 ასისტენტ-პროფესორი, 166 ლექტორი. შესაბამისად, აკადემიური პერსონალის ჯამური რაოდენობა შეადგენს 256-ს.

ხარისხიანი სასწავლო პროცესის წარმართვისთვის, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ხედვის შესაბამისად, განსაზღვრულია ერთ პროფესორზე/ასოცირებულ პროფესორზე არა უმეტეს 80 სტუდენტის გადანაწილება; ამასთან, 1 პროფესორზე/ასოცირებულ პროფესორზე/ასისტენტ-პროფესორზე - არა უმეტეს 45 სტუდენტისა; ხოლო 1 ლექტორზე (პროფესორი/ასოცირებული პროფესორი/ასისტენტ-პროფესორი/ლექტორი) - არაუმეტეს 15 სტუდენტისა. - მითითებული მაჩვენებელი წარმოადგენს ერთგვარ საერთაშორისო „მიზნობრივ ნიშნულს“ (<http://oedb.org/rankings/student-faculty-ratio/>).

რაც უფრო დაბალია სტუდენტ/ლექტორთა შეფარდების მაჩვენებელი, მით უფრო შესაძლებელია სტუდენტსა და ლექტორს შორის მეტად ინტენსიური და ინტერაქტიული ურთიერთობა. აღნიშნული ხელს უწყობს როგორც წერით სამუშაოებზე სწრაფ უკუკავშირს, ისე სააუდიტორიო ინტერაქციულ სემინარებსა თუ დისკუსიებში სტუდენტთა აქტიურ მონაწილეობას, რაც, თავის მხრივ, დადებითად აისახება განსაზღვრული სწავლის შედეგების მიღწევაზე.

ამასთან, აკადემიური პერსონალის ფაქტორის ანალიზისას მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული ისიც, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის განკარგულებაში მყოფი აუდიტორიების:

- 6% არის 80-მდე და მეტ (85-მდე) სტუდენტიან აუდიტორიებს

- 58% არის სასემინარო აუდიტორია, საშუალოდ, 45 სტუდენტისთვის;
- 36% არის მცირე აუდიტორია, საშუალოდ, 20 სტუდენტისთვის.

შედეგად, აკადემიური პერსონალის რაოდენობისა და პროფილის გათვალისწინებით, ზემოთ დადგენილი ნორმების შესაბამისად, სტუდენტების ზღვრული რაოდენობა შეიძლება განისაზღვროს შემდეგნაირად:

$$(53 \text{ პროფესორი} + 23 \text{ ასოცირებული პროფესორი}) * 80 \text{ სტუდენტი} = 6\,080 \text{ სტუდენტი}$$

$$(53 \text{ პროფესორი} + 23 \text{ ასოცირებული პროფესორი} + 14 \text{ ასისტენტ-პროფესორი}) * 45 \text{ სტუდენტი} = 4\,050 \text{ სტუდენტი}$$

$$(53 \text{ პროფესორი} + 23 \text{ ასოცირებული პროფესორი} + 14 \text{ ასისტენტ-პროფესორი} + 166 \text{ ლექტორი}) * 15 \text{ სტუდენტი} = 3\,840 \text{ სტუდენტი}$$

ჯამში, მითითებულის საშუალო შეადგენს 4 657 სტუდენტს.

მეორე მხრივ, აუდიტორიების ტიპების, მათი სიმძლავრეებისა და ლექტორის ტიპებზე მოთხოვნის გათვალისწინებით, სტუდენტების რაოდენობა შეიძლება განისაზღვროს შემდეგნაირად:

$$256 \text{ აკადემიური პერსონალი} * 6\% \text{ დიდი ზომის აუდიტორია} * 85 \text{ სტუდენტი} = 1\,319 \text{ სტუდენტი}$$

$$256 \text{ აკადემიური პერსონალი} * 58\% \text{ საშუალო ზომის აუდიტორია} * 45 \text{ სტუდენტი} = 6\,633 \text{ სტუდენტი}$$

$$256 \text{ აკადემიური პერსონალი} * 36\% \text{ მცირე ზომის აუდიტორია} * 20 \text{ სტუდენტი} = 1\,862 \text{ სტუდენტი}$$

ჯამში, მითითებულის საშუალო შეადგენს 3 271 სტუდენტს.

საბოლოოდ, როგორც აკადემიური პერსონალის რაოდენობისა და პროფილის, ისე აუდიტორიების ტიპების, მათი სიმძლავრეებისა და ლექტორის ტიპებზე მოთხოვნის მიხედვით, განსაზღვრული სტუდენტების რაოდენობებია 4 657 და 3 271, რაც, საშუალოდ, შეადგენს 3 964 სტუდენტს.

გათვლების შედეგად, აკადემიური პერსონალის რაოდენობის, პროფილისა და ინფრასტრუქტურის გათვალისწინებით, რომლის შესაბამისი სამი მნიშვნელობის 4

657, 3 271 და 4 093 საშუალოც შეადგენს 4 007-ს, მიჩნეულ იქნა, რომ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში სტუდენტთა კონტინგენტის რაოდენობა უნდა განისაზღვროს 4 000 სტუდენტით.

გასათვალისწინებელია, რომ მოქნილი ფუნქციონირებისთვის უნდა არსებობდეს სიმძლავრის რეზერვი, რომელიც მოიცავს პროგრამის დასრულების ტემპს (და შესაბამისად ვოლანტილობას სტუდენტების რაოდენობაში), აკადემიური შვებულებაში გასვლისა და გამოსვლის ტემპს, პროგრამებზე მიღების მცირე ტაქტიკური ზრდის შესაძლებლობას, მობილობას და სხვა.

შეფარდება საფეხურების მიხედვით

კიდევ ერთი ფაქტორი, რომელიც გათვალისწინებულია სტუდენტთა კონტინგენტის დაგეგმვისას, არის სტუდენტთა შეფარდება საფეხურების მიხედვით. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ემპირიული პრაქტიკა აჩვენებს, რომ უნივერსიტეტს შეუძლია ხარისხიანი განათლება შესთავაზოს ერთდროულად სადოქტორო საფეხურის საშუალოდ 40 სტუდენტს, შედეგად, შეფარდება საფეხურებს შორის, საშუალოდ, 1:9,5-თან უნდა იყოს. ეს დაშვებები ეფუძნება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტთა რაოდენობის დინამიკას წლიდან წლამდე.

მითითებული ფაქტორის მხედველობაში მიღების შემთხვევაშიც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტში სტუდენტთა კონტინგენტის რაოდენობა უნდა განისაზღვროს 4 000 სტუდენტით (საშუალოდ 40 - დოქტორანტურაში, 330 - მაგისტრატურაში, 3 630 - ბაკალავრიატში).

საგანმანათლებლო პროგრამებზე მისაღები კონტინგენტის განსაზღვრა

მსგავსად ზემოთ მითითებული ხედვისა, ყოველწლიურად პროგრამებზე მისაღები სტუდენტების რაოდენობის განსაზღვრისათვის განიხილება და ანალიზდება შესაბამის რიგ ფაქტორთა გავლენა პროგრამაზე სტუდენტთა კონტინგენტის რაოდენობაზე. მხედველობაში მისაღები ფაქტორები განსხვავებულია საბაკალავრო, სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამების შემთხვევაში.

ფაქტორი 1

პროგრამის შესაბამისი ბაზრის კვლევის ანალიზი, რომლის მიზანიც არის პროგრამის კურსდამთავრებულებზე მოთხოვნის შეფასება.

ფაქტორი 2

პროგრამაზე მისაღები კონტინგენტის განსაზღვრისას გასულ წლებში დასაქმების პროცენტული მაჩვენებლის ანალიზი, რაც შეადგენს, საშუალოდ, 93%-ს. ამასთან, გადანაცვეტილების მიღებისას ხდება საპროგნოზო მაჩვენებლის გათვალისწინებაც.

ფაქტორი 3

გასულ წლებში აბიტურიენტების მიერ პროგრამებზე რეგისტრირებისას პირველი არჩევანის კონკურსის ანალიზი - 2023 წელს ეს მაჩვენებელი მთიანად უნივერსიტეტისთვის შეადგენდა 1.7-ს, მიუხედავად იმისა, რომ სწავლის საფასური არ არის დაბალი.

ფაქტორი 4

საბაკალავრო პროგრამებზე ჩარიცხული სტუდენტების ერთიანი ეროვნული გამოცდის საშუალო საკონკურსო ქულის ანალიზი - უნივერსიტეტის მიზანია, საკონკურსო ქულის გაუმჯობესება არა მხოლოდ თითოეული პროგრამისთვის, არამედ მთლიანად უნივერსიტეტისთვის. ტარდება ერთი ადგილით მომატების ზღვრული ანალიზი ბოლო ერთიან ეროვნულ გამოცდაზე მსგავს პროგრამებზე ჩარიცხული სტუდენტების საკონკურსო ქულების გათვალისწინებით.

ფაქტორი 5

შიდა მობილობის შედეგების ანალიზი - 2018-2024 წლების სტატისტიკის გათვალისწინებით, პირველ კურსზე მიღებული სტუდენტების საშუალოდ 5% იყენებს შიდა მობილობის პროცესს პროგრამის შეცვლის მიზნით. ბოლო წლების მაგალითზე, 2023 წელს პირველკურსელების მხოლოდ 2%-მა შეიცვალა პროგრამა. თუ ეს მაჩვენებელი 10%-ზე ნაკლებია, მიიჩნევა, რომ მისაღები სტუდენტების რაოდენობის შეცვლის მიზნით არ არსებობს, რადგან ეს შეიძლება გამოწვეული იყოს მხოლოდ პირველი კურსის სტუდენტების მიერ მომავალი პროფესიის უკეთ აღქმით და გადანაცვეტილების ცვლილებით.

ფაქტორი 6

მისაღები კონტინგენტის განსაზღვრისას ხდება პროგრამაზე კონკრეტული რაოდენობის ზრდის აკადემიურ ჯგუფებზე (როგორც საუნივერსიტეტო, ისე სპეციალობის საგნების შემთხვევაში) გავლენის ანალიზი. გადანაცვეტილება შესაძლოა დაკავშირებული იყოს პროგრამის ხარჯების და/ან მოზიდული აკადემიური რესურსის დატვირთვის ზრდასთან.

ფაქტორი 7

მისაღები კონტინგენტის განსაზღვრისას ხდება არსებული და საჭირო ადამიანური, ფინანსური და მატერიალური რესურსის ანალიზი.

8.1 სტუდენტთა კონტინგენტის დაგეგმვის მექანიზმისა და მეთოდოლოგიის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები

2018 წელს შემუშავებული დოკუმენტით „საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტრატეგიული მიმოხილვა და გეგმა“ არ იყო გათვალისწინებული სტუდენტთა კონტინგენტის ნახტომისებური ზრდა. 2018 წელს აქტიური სტუდენტების რაოდენობა იყო 2 144, ხოლო 2024 წლის გაზაფხულის სემესტრში აქტიური სტუდენტების რაოდენობა აღწევს 1 900-ს. ამასთანავე, აქტიური სტუდენტების რაოდენობა შეადგენს 47.5%-ს მაქსიმალური კონტინგენტის რაოდენობისა. აღნიშნული, 6-წლიანი პროგნოზირების კარგ სიზუსტეს დემონსტრირებს, რაც იძლევა ვარაუდის საფუძველს, რომ წინამდებარე დოკუმენტში მოცემული მომავალი ზრდის ან არზრდის პროგნოზიც ასეთივე ზუსტი იქნება. თან იმ პირობების გათვალისწინებით, რომ არ არის მოსალოდნელი მექანიკური ზრდა (ახალი პროგრამების დამატება).

კლება გამოწვეულია შემდეგი ფაქტორებით:

- 2018-2024 წლების განმავლობაში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტიდან მობილობით გადავიდა სტუდენტების გარკვეული რაოდენობა
- 2018-2024 წლების განმავლობაში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტში მცირედ იზრდება სტატუსშეჩერებული სტუდენტთა რაოდენობა
- 2018-2024 წლების განმავლობაში მცირედ კლებულობს მიღება სხვადასხვა პროგრამაზე.

შესაბამისად, ფაქტობრივად რჩება 52.5% მომავალი ზრდისთვის, რომელიც კვლავაც არ იქნება ნახტომისებური.

ამდენად, მოქნილი ფუნქციონირებისთვის უნდა შენარჩუნდეს სიმძლავრის დამატებითი რეზერვი, რომელშიც გათვალისწინებული იქნება:

- პროგრამების დასრულების ტემპი (და შესაბამისად ვოლათილობა სტუდენტების რაოდენობაში)
- აკადემიური შვებულებაში გასვლისა და გამოსვლის ტემპი
- პროგრამებზე მიღების მცირე ტაქტიკური ზრდა

- მობილობით გადმოსვლა და გადასვლა

დადგენილი სტუდენტთა კონტინგენტის რაოდენობა 4 000-ის საპროექტო სიმძლავრეა, რომელშიც რეზერვიც იქნება გათვალისწინებული.

8.2 სტუდენტთა კონტინგენტის დაგეგმვის მექანიზმისა და მეთოდოლოგიის მიმართულებით უნივერსიტეტის 2025-2031 წლების ხედვა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი 2024 წლის საავტორიზაციო განაცხადის ფარგლებში მოითხოვს სტუდენტების ზღვრული რაოდენობის 4 000 შენარჩუნებას. თუმცა, მომდევნო შვიდი წლის განმავლობაში საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში არ იგეგმება სტუდენტთა კონტინგენტის ნახტომისებური ზრდა, რომელიც განპირობებული იქნებოდა ახალი პროგრამების დამატებითა და მათზე შემომავალი სტუდენტების კოჰორტებით (რამდენადაც უნივერსიტეტის არსებულ პროგრამებზე წარმოდგენილია ყველა კურსის სტუდენტთა კოჰორტა. საბაკალავრო პროგრამების ფარგლებში იგულისხმება ოთხი კურსი, ხოლო სამაგისტრო პროგრამის ფარგლებში ორი კურსი).

შესაბამისად, უნივერსიტეტის მიზანია, 2025-2031 წლების განმავლობაში სტუდენტთა კონტინგენტის ზრდა განხორციელდეს ეტაპობრივად, ჯამში დაახლოებით 30%-ით.

ასევე მნიშვნელოვანია, სწავლების სხვადასხვა საფეხურს შორის არსებული თანაფარდობის შენარჩუნება, რაც უზრუნველყოფს მართვის ეფექტიანობასა და ფინანსურ სტაბილურობას.

9. უნივერსიტეტის პერსონალის მართვა

9.1 პერსონალის მართვის პოლიტიკა

პერსონალის მართვის პრინციპები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პერსონალის საქმიანობას აწესრიგებს საქართველოს კანონმდებლობა და უნივერსიტეტის შრომის შინაგანაწესი.

პერსონალის შრომითი ურთიერთობები რეგულირდება უნივერსიტეტთან გაფორმებული შრომითი ხელშეკრულების (მათ შორის, შრომითი ხელშეკრულების დანართების) საფუძველზე.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პერსონალის მართვის პოლიტიკა დაფუძნებულია პროფესიული უნარების (merit-based), სამართლიანობისა და კონკურენტულობის წახალისების პრინციპებზე.

პოლიტიკის მიზანია თანამშრომლებისათვის ისეთი გარემოს შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს მაქსიმალურ პროდუქტიულობას და მაღალი შედეგების მიღწევას, გამორიცხავს ნეპოტიზმს, კორუფციას და კლიენტისმს.

პერსონალის მართვის პრინციპები ხელს უწყობს უნივერსიტეტის თითოეულ თანამშრომელს საკუთარი ფუნქციების ეფექტურად შესრულებაში; უზრუნველყოფს უნივერსიტეტის თანამშრომელთა პროფესიულ განვითარებასა და მათი შესაძლებლობების მაქსიმალურად გამოვლინებას; უნივერსიტეტის პერსონალის საქმიანობის გასაუმჯობესებელი მხარეების წარმოჩენას და მათზე მუშაობას.

ადამიანური რესურსის სტრუქტურა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ადამიანური რესურსი შედგება შემდეგი კატეგორიებისაგან:

- აკადემიური
- სამეცნიერო
- ადმინისტრაციული
- დამხმარე აკადემიური
- მონვეული ლექტორები
- დამხმარე პერსონალი

პერსონალის მოზიდვა, დასაქმება და შერჩევა

პერსონალის მოზიდვის, შერჩევისა და დასაქმების მიზნით, უნივერსიტეტი, როგორც წესი, აცხადებს ვაკანსიებს შესაბამის პოზიციებზე.

თუმცა, ზოგიერთ შემთხვევაში, კანონმდებლობის შესაბამისად, უნივერსიტეტი ვაკანსიის გამოცხადების გარეშეც ახორციელებს პერსონალის მოძიებას და შერჩევას (ეწევა ე.წ. 'headhunting'-ს), უნივერსიტეტის საჭიროების, პირის განსაკუთრებული მიღწევებისა და პროფესიული გამოცდილების გათვალისწინებით.

უნივერსიტეტის პერსონალის შერჩევის პროცესი განსხვავდება კატეგორიების მიხედვით:

- I. ადმინისტრაციული, აკადემიური დამხმარე და დამხმარე პერსონალი
- II. აკადემიური თანამდებობები/სამეცნიერო პერსონალი
- III. მოწვეული ლექტორები

I. ადმინისტრაციული და აკადემიური დამხმარე პერსონალის ვაკანსიის არსებობის შემთხვევაში, მისი სპეციფიკიდან გამომდინარე, თავდაპირველად ღვინდება საკვალიფიკაციო მოთხოვნები - ეს მოთხოვნები თანხმდება იმ კონკრეტულ სტრუქტურულ ერთეულთან, რომლისთვისაც ვაკანსია უნდა გამოცხადდეს. ვაკანსიის განაცხადის განთავსება ხდება, როგორც წესი, უნივერსიტეტის საინფორმაციო სივრცეში (ვებ-გვერდზე) და/ან დასაქმების გამავრცელებელ სხვა საინფორმაციო გვერდზე (მაგალითად: www.jobs.ge). კონკურსი ტარდება სამ ეტაპად:

1. CV-ისა და სამოტივაციო წერილების შერჩევა
2. ტესტირება
3. გასაუბრება

თავდაპირველად ხდება კონკურსანტების მიერ გამოგზავნილი CV-ისა და სამოტივაციო წერილების შერჩევა ვაკანსიის შესაბამის სტრუქტურულ ერთეულთან ერთად, რის შემდეგაც, ხდება მეორე ტურში გადასული კანდიდატების ტესტირება ინგლისურ ენასა და ზოგადი უნარების ნაწილში. ტესტირებაში მიღებული მაღალი ქულების მიხედვით, შესაძლოა შეირჩეს რამდენიმე კანდიდატი, რომლებიც გასაუბრებას გადიან უნივერსიტეტის ადმინისტრაციის წარმომადგენლებთან. გადაწყვეტილების მიღების შემდგომ, საბოლოოდ შერჩეულ კანდიდატთან იმართება მოლაპარაკება პრომითი პირობების შესახებ, რის შემდგომაც, როგორც წესი, ფორმდება პრომითი ხელშეკრულება თავდაპირველად გამოსაცდელი ვადით.

II. უნივერსიტეტის აკადემიური თანამდებობის დაკავება და/ან სამეცნიერო პერსონალის შერჩევა ხდება ღია კონკურსის წესით, რომელიც დაფუძნებულია საჯაროობის, გამჭვირვალობის, თანასწორობისა და სამართლიანი კონკურენციის პრინციპებზე. აკადემიური კონკურსი ტარდება „უმაღლესი განათლების შესახებ“ კანონის, უნივერსიტეტის წესდებისა და პერსონალის შერჩევის წესის შესაბამისად.

„უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის 35-ე მუხლის მე-5 პუნქტის საფუძველზე, აკადემიური თანამდებობა შეიძლება დაკავებულ იქნეს პროფესიული ნიშნით კვალიფიციური პერსონალის მიერ. ამ შემთხვევაში პირის კვალიფიკაცია შეიძლება დასტურდებოდეს პროფესიული გამოცდილებით, სპეციალური მომზადებით ან/და პუბლიკაციებით. შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონედ ითვლება პირი, რომელსაც აქვს პროგრამით გათვალისწინებული სწავლის შედეგების გამომუშავებისთვის აუცილებელი კომპეტენცია.

აკადემიური თანამდებობის დაკავების პროცესი/სამეცნიერო პერსონალის შერჩევა შედგება რამდენიმე ეტაპისაგან:

- კონკრეტულ მიმართულებებზე აკადემიური პოზიციების დასაკავებლად უნივერსიტეტის რექტორი გამოსცემს ბრძანებას, რაც არის კონკურსის გამოცხადების საფუძველი.
- კონკურსის ჩატარების თარიღი და პირობები ქვეყნდება საბუთების მიღებამდე არანაკლებ 1 თვით ადრე. განცხადება კონკურსის ჩატარების შესახებ ქვეყნდება უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე, ასევე შეიძლება დამატებით გამოქვეყნდეს დასაქმების გამავრცელებელ სხვა ინფორმაციულ ვებ-გვერდებზე. ბრძანებით განისაზღვრება კონკურსის პირობები, კრიტერიუმები, დამატებითი საკვალიფიკაციო მოთხოვნები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), წარმოსადგენი დოკუმენტაციის ჩამონათვალი და კონკურსის ვადები.
- კონკურსში მონაწილეობის მისაღებად კანდიდატებმა უნდა შეავსონ განცხადებაში მითითებული სპეციალური ელექტრონული ფორმა და წარმოადგინონ: პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის ასლი; ბიოგრაფია/რეზიუმე (ქართულ ან/და ინგლისურ ენაზე); სამოტივაციო წერილი; საჭიროების შემთხვევაში, სილაბუსი, რომელიც აღწერს კურსის მიზანს, შინაარსს, სწავლის შედეგებს, სწავლების მეთოდოლოგიას და სასწავლო კურსის დროს გამოყენებულ ძირითად და დამხმარე ლიტერატურას; ხარისხის დამადასტურებელი დოკუმენტი (დიპლომის ასლი ან ცნობა დოქტორანტურაში სწავლის შესახებ); პუბლიკაციების ჩამონათვალი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

- კანდიდატების მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციის შესწავლა და განხილვა ხდება საკონკურსო კომისიის მიერ, რომლის წევრები არიან: რექტორი, პრორექტორები, კანცლერი. კომისიის გადაწყვეტილებით, საკონკურსო კომისიაში შეიძლება სათათბირო ხმის უფლებით მონაწილე იქნეს უნივერსიტეტის სხვა თანამშრომელი. კომისიის მდივანია ადამიანური რესურსების მენეჯერი.
- კანდიდატების მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციის შესწავლისა და განხილვის შედეგად, საკონკურსო კომისია ითვალისწინებს მათ კვალიფიკაციასა და პროფესიულ გამოცდილებას და აღნიშნულის საფუძველზე გადაწყვეტილებას იღებს აკადემიური პერსონალის თანამდებობაზე დანიშვნის შესახებ.
- საკონკურსო კომისიას უფლება აქვს დანიშნოს საჩვენებელი/გაცნობითი ლექცია, დამატებითი გასაუბრება, ან/და სხვა სახის დამატებითი პროცედურა, რაც აუცილებელია აკადემიური თანამდებობის დაკავების მსურველის კვალიფიკაციისა და უნარების შესამოწმებლად.
- საკონკურსო კომისიის გადაწყვეტილება ფორმდება წერილობითი ფორმით.
- რექტორი გამოსცემს ბრძანებას აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად/სამეცნიერო პერსონალის შესარჩევად გამოცხადებული კონკურსის შედეგად შერჩეული კანდიდატის დანიშვნის შესახებ და მასთან ფორმდება შრომითი ხელშეკრულება.

III. მონაწილე ლექტორის შერჩევა ხდება როგორც კონკურსის წესით, ასევე რეკომენდაციების და პროაქტიული მოძიების წესით, CV-ის, პროფესიული უნარ-ჩვევების, პრაქტიკის, კვალიფიკაციისა და საგნის ხედვის გათვალისწინებით.

უნივერსიტეტის აპრობირებული მეთოდია ყველა მონაწილეს ლექტორმა ჩაატაროს საჩვენებელი/გაცნობითი ლექცია. საჩვენებელ ლექციას, როგორც წესი, ესწრებიან: რექტორი, პრორექტორები, შესაბამისი სკოლის დეკანი, პროგრამის ხელმძღვანელი, კოორდინატორი, ადამიანური რესურსების მენეჯერი, აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერი, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსი, სტუდენტების დეკანი და შესაბამისი მიმართულების ლექტორები.

საჩვენებელი/გაცნობითი ლექციის ფარგლებში მხედველობაში მიიღება კანდიდატის/კანდიდატების:

ა) ჩატარებული ლექციის ტექნიკურ და შინაარსობრივ გამართულობა (პრეზენტაციის თემატიკისა და წარდგენილი მასალების საინტერესოობის ხარისხი; გამართულად და გასაგებად მეტყველების უნარი; მარტივად გადმოცემისა და ახსნის უნარი);

- ბ) აუდიტორიის დაინტერესებისა და ლექციაში ჩართვის უნარი;
- გ) განონასწორებულობისა და მოთმინების უნარი (კეთილგანწყობა აუდიტორიისადმი; შეკითხვებზე ადეკვატურად რეაგირებისა და პასუხის გაცემის უნარი; კორექტულობა);
- დ) კრიტიკული აზროვნების და ლოგიკური ანალიზის უნარი;
- ე) ორგანიზებულობა.

შერჩეულ კანდიდატთან ხდება შრომითი პირობების შესახებ მოლაპარაკება და ფორმდება შესაბამისი შრომითი ხელშეკრულება. პრაქტიკა აჩვენებს, რომ მოწვეული ლექტორების უმრავლესობასთან შემდგომი თანამშრომლობა გრძელდება.

ხელშეკრულების ნიმუშები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პერსონალთან ფორმდება რამდენიმე ტიპის ხელშეკრულება და ხელშეკრულების დანართი:

- ადმინისტრაციული/აკადემიური/დამხმარე აკადემიური პერსონალისათვის
- მოწვეული ლექტორებისათვის
- დამხმარე პერსონალისათვის
- აფილირების ხელშეკრულებები

რეგულაციები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პერსონალის შრომითი საქმიანობა რეგულირდება უნივერსიტეტთან გაფორმებული შრომითი ხელშეკრულებების (მათ შორის, შრომითი ხელშეკრულებების დანართების) საფუძველზე და პერსონალის საქმიანობასთან დაკავშირებული შემდეგი სამართლებრივი აქტებით:

1. წესდება
2. შრომის შინაგანაწესი
3. პერსონალის შერჩევის წესი
4. დისციპლინური საბჭოს რეგლამენტი
5. აკადემიური პერსონალისა და სწავლების პროცესში მონაწილე სხვა პირების ეთიკის კოდექსი
6. აკადემიური პერსონალის აფილირების წესი
7. სტრუქტურული ერთეულების დებულება
8. საბაკალავრო და ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამების დებულება
9. სამაგისტრო პროგრამების დებულება

10. სადოქტორო პროგრამებისა და სადისერტაციო საბჭოების დებულება

9.2 კვლევა და პროფესიული განვითარება

აკადემიური და პედაგოგიური პერსონალის ხელფასის ფორმირების პოლიტიკა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აკადემიური და პედაგოგიური ხელფასის პოლიტიკა მიმართულია, ერთი მხრივ, ხელი შეუწყოს აკადემიური პერსონალის პროდუქტიულობას და, მეორე მხრივ, საშუალება მისცეს მათ, განვითარდნენ მკვლევარებად და პროფესიონალებად.

როგორც წესი, აკადემიური პერსონალის ფუნქციები შედგება სამი ნაწილისაგან:

1. ადმინისტრაციული
2. პედაგოგიური
3. სამეცნიერო/კვლევითი

მათი ხელფასების ფორმირება ხდება იმგვარად, რომ სამივე ფუნქცია ანაზღაურებული იქნეს პროპორციულად, სამართლიანად და წახალისდეს შესაბამისი საქმიანობა.

ხელფასის ფორმირების პოლიტიკა შემდეგნაირია - უნივერსიტეტი აკადემიურ პერსონალთან ძირითადად აფორმებს სამი ტიპის შრომით ხელშეკრულებას:

- I. ფიქსირებული თანხის ოდენობით
- II. ფიქსირებული თანხითა და საათობრივი კომპონენტის ერთობლიობით
- III. მხოლოდ საათობრივი ანაზღაურებით

იმ აკადემიური პერსონალის, რომელთა ანაზღაურებაც ხდება მხოლოდ ფიქსირებული/განსაზღვრული თანხის კომპონენტით, ხელფასის ფორმირება ხდება შემდეგნაირად:

- 25% - სამეცნიერო/კვლევითი საქმიანობისა და პროფესიული განვითარებისთვის
- 40% - აკადემიური ადმინისტრაციული საქმიანობისთვის
- 35% - პედაგოგიური საქმიანობისთვის

აკადემიურ პერსონალის, რომელთა ანაზღაურებაც ხდება განსაზღვრული/ფიქსირებული თანხისა და დამატებული საათობრივი კომპონენტის ერთობლიობით, ფიქსირებული ხელფასის 50% განკუთვნილია

სამეცნიერო/კვლევითი საქმიანობისა და პროფესიული განვითარებისთვის, ხოლო დანარჩენი 50% - საგნ(ებ)ის კოორდინირებისა და სწავლების მეთოდოლოგიისთვის.

მხოლოდ საათობრივი ანაზღაურება ხდება ძირითადად მოწვეულ ლექტორებთან. მათი საათობრივი ანაზღაურება ხდება ინდივიდუალური ნიხრით.

აკადემიური პერსონალის დატვირთვის პრინციპი

უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალი წელიწადში მუშაობს სულ საანგარიშო 1 656 საათს, აქედან მაქსიმალური სალექციო საათების დატვირთვა შეადგენს დაახლოებით 735 საათს; სალექციო მომზადების, სილაბუსის განვითარების, შეფასებების გაკეთების და თვითგანვითარების მაჩვენებელი არის ერთ საათზე 1.0 კოეფიციენტი (735 საათი), ხოლო დარჩენილი მინიმალური დაახლოებით 186 საათი განსაზღვრულია სამეცნიერო/კვლევითი საქმიანობისა და პროფესიული განვითარებისთვის.

აღნიშნული პრინციპით აკადემიური პერსონალის დატვირთვების საშუალო მაჩვენებელი შეადგენს:

- საკონტაქტო წლიური საათები - 200 საათი;
- საგნის კოორდინირება, სილაბუსის განვითარება, შეფასების გაკეთება - 500 საათი
- სამეცნიერო/კვლევითი საქმიანობა და პროფესიული განვითარება - 956 საათი

პროფესიული განვითარების მექანიზმები

პირველ რიგში, აღსანიშნავია, რომ პროფესიული განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აკადემიურ პერსონალს ხელს უწყობს საზღვარგარეთ კვლევისა თუ მივლინების განხორციელებისას მათი სალექციო დატვირთვა შესაბამის სემესტრში შემცირდეს ან გადაიგეგმოს, ასევე შეუნარჩუნდეთ ანაზღაურების ფიქსირებული ნაწილი, რომელიც მათ სურვილისამებრ შეუძლიათ გამოიყენონ საკუთარი პროფესიული განვითარებისათვის.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალის ანაზღაურება მოიცავს ფიქსირებულ (არასაათობრივ) კომპონენტს, რომელიც გამიზნულია კვლევისა და პროფესიული განვითარებისათვის, მისი გამოყენების მიზნებზე აკადემიური პერსონალი თავად იღებს გადაწყვეტილებას.

გარდა ამისა, პროფესიული განვითარების მიზნით, აკადემიური პერსონალი მიმართავს დამფუძნებელ ორგანიზაციას ცოდნის ფონდს ან საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს მათი სამეცნიერო აქტივობების (სტატიის გამოქვეყნება, კონფერენციის ორგანიზება თუ საერთაშორისო კონფერენციაზე მონაწილეობა, ეროვნული თუ საერთაშორისო გრანტის განხორციელება და სხვა) დაფინანსებისა თუ თანადაფინანსებისათვის.

უნივერსიტეტის სასწავლო პროცესში აკადემიური პერსონალის სრული ინტეგრაციის მიზნით საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ტარდება საორიენტაციო შეხვედრები. ეს შეხვედრები აკადემიურ პერსონალს ხელს უწყობს:

- სილაბუსების და შეფასების სისტემის გამართულ მეთოდოლოგიურ უზრუნველყოფაში
- სწავლისა და სწავლების სტრატეგიების დახვეწასა და გაუმჯობესებაში
- სწავლების თანამედროვე მეთოდებისა და ტექნიკების დანერგვაში
- ელექტრონული მართვის სისტემის ეფექტურად გამოყენებაში
- გამართული უწყისების შექმნაში

საორიენტაციო შეხვედრები ტარდება ყოველი სემესტრის დასაწყისში. შეხვედრები იმართება პროგრამების მიხედვით ცალ-ცალკე. საორიენტაციო შეხვედრებს წარმართავენ პრორექტორები, შესაბამისი სკოლის დეკანი/პროგრამის ხელმძღვანელი, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსი და აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერი.

აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერი, თავისი ფუნქციებიდან გამომდინარე, უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალის განვითარებისა და საუნივერსიტეტო სივრცეში ინტეგრაციისათვის შეიმუშავებს პერსონალის განვითარების მეთოდებსა და მექანიზმებს, რომელიც უზრუნველყოფს სწავლის და სწავლების ხარისხის ამაღლებას უნივერსიტეტში.

აღნიშნულის უზრუნველსაყოფად, როგორც წესი, გამოიყენება შემდეგი ტიპის აქტივობები:

- ტრენინგი - აცნობს აკადემიურ პერსონალს სწავლებისა და სწავლის თანამედროვე პრინციპებს, სტრატეგიებსა და ტენდენციებს, მათ შორის, სილაბუსის, შეფასების სისტემის, ცოდნის შემოწმების ფორმებისა თუ სწავლის შედეგების შემუშავების მეთოდოლოგიას.

- კონსულტაცია - ადგენს საორიენტაციო შეხვედრების გეგმას, რომელიც გულისხმობს აკადემიური პერსონალის დახმარებას სილაბუსების გამართულ მეთოდოლოგიურ უზრუნველყოფაში, კურსისთვის რელევანტური შეფასების სისტემის შემუშავებაში თუ შეფასების მეთოდების ჩამოყალიბებას სწავლების თანამედროვე ტექნოლოგიების და მიდგომების შესაბამისად.

აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერის მუშაობა გამოიხატება ორგვარ, პროაქტიულ და რეაქტიულ, მიდგომაში. პროაქტიული მიდგომა გულისხმობს წინასწარ დაგეგმილი პერიოდული ტრენინგების და ინდივიდუალური კონსულტაციების მეშვეობით აკადემიური პერსონალის უნივერსიტეტის სასწავლო პროცესში მეტად ეფექტიანი ჩართულობის და სწავლების ხარისხის განვითარების ხელშეწყობას.

რეაქტიული მიდგომა გულისხმობს, შეფასების პროცესში გამოვლენილი ხარვეზების გადაჭრის მიზნით, აკადემიური პერსონალის განვითარების ინდივიდუალური გეგმის შემუშავებას და შესაბამისი აქტივობების დაგეგმვა/განხორციელებას. აღნიშნული ეხმარება მათ დახვეწონ სწავლების სტრატეგიები და მეთოდები. შედეგად, უფრო განვითარონ პედაგოგიური უნარები და გააუმჯობესონ სწავლების ხარისხი.

გარდა ამისა, აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების პროცესში ჩართული თანამშრომლებისათვის გამოიყენება საერთაშორისო გადამზადების მექანიზმები, მაგალითად, როგორიცაა Ecole Hôtelière de Lausanne-ის საერთაშორისო ექსპერტების მიერ ჩატარებული ტრენინგის გადამზადების ინტენსიური პროგრამები: Content Creation Best Practices და Train the Trainer Program.

სტენფორდის უნივერსიტეტის Center on Democracy, Development and Rule of Law-ის Leadership Academy for Development-ის პროგრამა, რომელიც ასევე ინტენსიურია და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი რამდენიმე წელია თავის თანამშრომლებს მონაწილეობის მიღების შესაძლებლობას აძლევს და ა.შ

აღსანიშნავია, რომ აკადემიური, ადმინისტრაციული ხელფასებისა და სამეცნიერო კვლევების ხარჯები ყოველწლიურად სტაბილურად იზრდება, წინა საავტორიზაციო პერიოდთან, 2018-2019 აკადემიურ წელთან შედარებით, 2023-2024 აკადემიურ წელს, საოპერაციო ხარჯების სახელფასო ნაწილი გაზრდილია დაახლოებით 45%-ით, 2,8 მილიონიდან 4,2 მილიონ ლარამდე. ხსენებული სახელფასო და კვლევითი ხარჯები შეადგენს უნივერსიტეტის მთლიანი საოპერაციო ხარჯების თითქმის 55%-ს.

9.3 მონაცემები უნივერსიტეტში დასაქმებული პერსონალის შესახებ

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში სულ დასაქმებულია 445 თანამშრომელი:

- აკადემიური პერსონალი
- მონვეული და ძირითადი პედაგოგიური პერსონალი
- სამეცნიერო პერსონალი
- ადმინისტრაციული პერსონალი
- აკადემიური დამხმარე პერსონალი
- დამხმარე პერსონალი

უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალში მოიაზრება ყველა სახის პროფესორი და ლექტორი, რომელიც დასაქმებულნი არიან უნივერსიტეტში სრული დატვირთვით და/ან აქვთ აკადემიური თანამდებობა/სტატუსი.

სულ სასწავლო პროცესში მონაწილე პერსონალი შედგება 248 აკადემიური/სამეცნიერო პერსონალისა და მონვეული ლექტორისაგან.

უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალი შედგება 90 პროფესორი / ასოცირებული / ასისტენტ პროფესორისგან:

- პროფესორი - 53
- ასოცირებული პროფესორი - 23
- ასისტენტ-პროფესორი - 14

სულ აფილირებული აკადემიური პერსონალის რაოდენობა არის 82:

- აფილირებული პროფესორი - 50
- აფილირებული ასოცირებული პროფესორი - 21
- აფილირებული ასისტენტ პროფესორი - 11

უნივერსიტეტში დასაქმებული პერსონალი შემდეგნაირად არის განაწილებული:

- სამეცნიერო პერსონალი შედგება 154 მეცნიერ-თანამშრომლისაგან, რომელთა ნაწილს ასევე უკავია უნივერსიტეტის აკადემიური, ადმინისტრაციული და პედაგოგიური თანამდებობებიც.
- სასწავლო პროცესში ჩართულია 139 მონვეული თანამშრომელი და 27 ლექტორი/სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი.

- ადმინისტრაციული და აკადემიური დამხმარე პერსონალი შედგება 99 თანამშრომლისგან, რომელთაგან ნაწილს ასევე უკავია აკადემიური და სამეცნიერო თანამდებობებიც.
- დამხმარე (ტექნიკური და დასუფთავების სამსახური) პერსონალის რაოდენობაა 52.

აღსანიშნავია, რომ 248 აკადემიური პერსონალისა და მოწვეული ლექტორისაგან 38 არის საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის კურსდამთავრებული და/ან დოქტორანტი. აღნიშნული მიუთითებს, რომ უნივერსიტეტი ეფექტიანად ახორციელებს ახალგაზრდა კადრების სწავლების პროცესსა და/ან კვლევაში ინტეგრირებას.

აკადემიური და სამეცნიერო პერსონალის განაწილება ასაკისა და სქესის მიხედვით

სულ აკადემიური და სამეცნიერო პერსონალი ერთად შედგება 162 აკადემიური/სამეცნიერო პერსონალისაგან. ასაკისა და სქესის მიხედვით აკადემიური და სამეცნიერო პერსონალი იყოფა:

აკადემიური პერსონალი:

კაცი (რაოდენობა) – 53 (საშუალო ასაკი - 55 წელი)
ქალი (რაოდენობა) – 37 (საშუალო ასაკი - 50 წელი)

აკადემიური და სამეცნიერო პერსონალი ერთად:

კაცი (რაოდენობა) – 75 (საშუალო ასაკი - 55 წელი)
ქალი (რაოდენობა) – 87 (საშუალო ასაკი - 50 წელი)

9.4 საკვალიფიკაციო მოთხოვნები და სამუშაო აღწერილობები

საკვალიფიკაციო მოთხოვნები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ადამიანური რესურსი შედგება შემდეგი სახის პერსონალისგან:

- აკადემიური
- მოწვეული ლექტორები
- სამეცნიერო
- აკადემიური დამხმარე
- ადმინისტრაციული

- დამხმარე

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ადმინისტრაციული, აკადემიური დამხმარე და დამხმარე პერსონალის საკვალიფიკაციო მოთხოვნები განისაზღვრება კონკრეტული შესასრულებელი სამუშაოს სპეციფიკიდან გამომდინარე. კონკრეტული თანამდებობისთვის ხდება სამუშაოს აღწერის შემუშავება, რომელიც შეიცავს შემდეგ ელემენტებს:

- საქმიანობის სფერო, ფუნქციები, უფლება-მოვალეობები და ანგარიშვალდებულების ფორმები
- სამუშაო საათები
- სხვა განსაკუთრებული ან ინდივიდუალური პირობები

კონკრეტული თანამდებობის მოთხოვნებიდან გამომდინარე ხდება კვალიფიკაციისა და გამოცდილების მოთხოვნების ნუსხის შემუშავება, რომლის გარეშე შეუძლებელი იქნება კანდიდატების სრულფასოვანი შეფასება.

კვალიფიკაციისა და გამოცდილების მოთხოვნების ნუსხა შეიძლება მოიცავდეს შემდეგ კომპონენტებს:

- განათლება და კვალიფიკაცია
- მინიმალური სამუშაო გამოცდილება
- სპეციალური უნარ-ჩვევები, მაგალითად გარკვეული კომპიუტერული პროგრამების ცოდნა, უცხო ენები და ა.შ.
- კონკრეტული პოზიციისთვის საჭირო განსაკუთრებული პიროვნული თვისებები, როგორიცაა: გუნდური მუშაობისა და ანალიტიკური აზროვნების უნარი, კომუნიკაბელურობა, დისციპლინარულობა და ა.შ.

აკადემიური თანამდებობების დასაკავებლად გამოცხადებულ საკონკურსო განაცხადში ძირითადი საკვალიფიკაციო მოთხოვნები განისაზღვრება უმაღლესი განათლების შესახებ საქართველოს კანონის 35-ე მუხლის შესაბამისად, ხოლო დამატებითი საკვალიფიკაციო მოთხოვნები შეიძლება განსაზღვრულ იქნეს კონკრეტული მიმართულების სპეციფიკიდან გამომდინარე:

- პროფესორად შეიძლება არჩეულ იქნეს დოქტორის აკადემიური ხარისხის მქონე პირი, რომელსაც აქვს სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობის არანაკლებ 6 წლის გამოცდილება.

- ასოცირებული პროფესორის თანამდებობაზე შეიძლება არჩეულ იქნეს დოქტორის აკადემიური ხარისხის მქონე პირი, რომელსაც აქვს სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობის არანაკლებ 3 წლის გამოცდილება.
- ასისტენტ-პროფესორად შეიძლება არჩეულ იქნეს დოქტორი ან დოქტორანტი.

მოწვეული ლექტორების საკვალიფიკაციო მოთხოვნები განისაზღვრება შესაბამისი პროგრამის კურიკულუმის გათვალისწინებით.

სამუშაო აღწერილობები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის თანამშრომელთა სამუშაო აღწერილობები განისაზღვრება უნივერსიტეტის სტრუქტურული ერთეულების დებულებით.

რექტორი

უნივერსიტეტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება ენიჭება რექტორს, რომლის უფლებამოსილებაც განსაზღვრულია უნივერსიტეტის წესდებით. რექტორი უძღვება უნივერსიტეტის აკადემიურ, ადმინისტრაციულ და სამეცნიერო საქმიანობას. ის იღებს გადაწყვეტილებას ფინანსური რესურსების გამოყენების თაობაზე, ამტკიცებს ბიუჯეტს და მისი შედგენის და შეცვლის წესს. რექტორი ამტკიცებს უნივერსიტეტის აკადემიური, სამეცნიერო, ადმინისტრაციული და სხვა პროცესების მარეგულირებელ აქტებს. ამასთან, ის ქმნის და აუქმებს კომისიებს, საბჭოებს, სამუშაო ჯგუფებს და განსაზღვრავს მათ შემადგენლობას. რექტორი მისი უფლება-მოვალეობების ფარგლებში გამოსცემს ბრძანებებს.

კანცლერი

კანცლერი ახორციელებს ადმინისტრაციულ ფუნქციებს, რომლებიც გამომდინარეობს უნივერსიტეტის ყოველდღიური საქმიანობიდან. კანცლერის უფლებამოსილებები განსაზღვრულია უნივერსიტეტის წესდებით. იგი საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში იღებს უნივერსიტეტის პერსონალის მართვის შესახებ გადაწყვეტილებებს, პასუხისმგებელია უნივერსიტეტის ფინანსური საქმიანობის ორგანიზებაზე; ხელმძღვანელობს ბიუჯეტირების პროცესს - ადგენს და რექტორს დასამტკიცებლად წარუდგენს უნივერსიტეტის ბიუჯეტს; ახორციელებს სხვა ადმინისტრაციულ ფუნქციებს, რომლებიც გამომდინარეობს უნივერსიტეტის ყოველდღიური საქმიანობიდან. კანცლერი მისი კომპეტენციის ფარგლებში გამოსცემს ბრძანებებს.

პრორექტორი სასწავლო პროცესის მართვის საკითხებში

მონაწილეობას იღებს უნივერსიტეტის სასწავლო პოლიტიკის განსაზღვრასა და დანერგვაში; უზრუნველყოფს აკადემიური პროგრამების შეუფერხებლად მიმდინარეობას; მონაწილეობას იღებს უნივერსიტეტის სტრატეგიული გეგმის შემუშავებაში, განვითარებასა და ცვლილებების შეტანის პროცესში; ჩართულია უნივერსიტეტის აკადემიური კადრების შერჩევისა და დასაქმების პროცესში; მონაწილეობას იღებს უნივერსიტეტის ავტორიზაციისა და პროგრამების აკრედიტაციის პროცესებთან დაკავშირებულ აქტივობებში; ასევე, მონაწილეობს განათლების ხარისხის უზრუნველყოფისა და მონიტორინგის პროცესში; სასწავლო პროცესის ეფექტიანობის უზრუნველყოფის მიზნით, მჭიდროდ თანამშრომლობს სკოლის დეკანებსა და აკადემიურ პერსონალთან; მონაწილეობას იღებს უნივერსიტეტის შიდა მარეგულირებელი დოკუმენტების შემუშავებაში; კურირებს უნივერსიტეტის სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესების მართვის სამსახურს.

პრორექტორი პროგრამების განვითარების საკითხებში

მონაწილეობას იღებს უნივერსიტეტის საბაკალავრო, სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამების შემუშავებაში, განვითარებასა და ცვლილებების შეტანაში, რისთვისაც პროცესების ეფექტიანად წარმართვის მიზნით, მჭიდროდ თანამშრომლობს სკოლის დეკანებსა და აკადემიურ პერსონალთან; მონაწილეობას იღებს უნივერსიტეტის სასწავლო პოლიტიკის განსაზღვრასა და დანერგვაში; ახორციელებს პროფესიული და სასერტიფიკატო პროგრამების შემუშავებასა და იმპლემენტაციას; კოორდინაციას უწევს უნივერსიტეტის საერთაშორისო გრანტების მოზიდვასა და მართვას; ჩართულია უნივერსიტეტის აკადემიური კადრების შერჩევისა და აყვანის პროცესში; მონაწილეობას იღებს უნივერსიტეტის სტრატეგიული გეგმის შემუშავებაში, განვითარებასა და ცვლილებების შეტანის პროცესში; კოორდინაციას უწევს უნივერსიტეტის ავტორიზაციისა და პროგრამების აკრედიტაციის პროცესებთან დაკავშირებულ აქტივობებს, მონაწილეობას იღებს განათლების ხარისხის უზრუნველყოფისა და მონიტორინგის პროცესში; ხელს უწყობს აკადემიური პერსონალის პროფესიულ განვითარებას; მონაწილეობას იღებს უნივერსიტეტის შიდა მარეგულირებელი დოკუმენტების შემუშავებაში; მჭიდროდ თანამშრომლობს უნივერსიტეტის დონორ ორგანიზაციებსა და ბიზნეს-პარტნიორებთან.

დეკანი

დეკანი, თავისი საქმიანობიდან გამომდინარე, უშუალოდ მართავს სასწავლო პროცესს:

- კოორდინაციას უწევს სასწავლო პროგრამების შემუშავებისა და განვითარების პროცესს
- მონაწილეობს სილაბუსების შედგენაში და მათი განახლების პროცესში
- მონაწილეობს ლექტორების მეთოდოლოგიურ ხელმძღვანელობაში
- ჩართულია სკოლის აკადემიური კადრების შერჩევის პროცესში
- მონაწილეობს უნივერსიტეტების ავტორიზაციისა და პროგრამების აკრედიტაციის პროცესებთან დაკავშირებულ აქტივობებში
- ხელმძღვანელობს სკოლის კოორდინატორს, ასოცირებულ დეკანსა და პროგრამის მენეჯერს/ხელმძღვანელს (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
- მონაწილეობს განათლების ხარისხის უზრუნველყოფისა და მონიტორინგის პროცესში

სკოლის კოორდინატორი

ყოველდღიურ საქმიანობაში ეწევა დეკანისა და პროგრამების ხელმძღვანელის ასისტირებას; მონაწილეობს სკოლის/პროგრამების განვითარების პროცესში; კოორდინაციასა და მონიტორინგს უწევს სასწავლო პროცესის ორგანიზებას; აწვდის ინფორმაციას სტუდენტებს პროგრამის, სემესტრულ გეგმებისა და კურსების სილაბუსების შესახებ; კონსულტაციებს უწევს აკადემიურ პერსონალს მათი საქმიანობის ორგანიზებასთან; კონსულტაციას უწევს სტუდენტებს ინდივიდუალური გეგმების შედგენასა და სასწავლო პროცესთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საკითხზე; ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურთან კოორდინაციით, ხელს უწყობს სტუდენტებისა და ლექტორებისაგან განათლების ხარისხთან დაკავშირებულ საკითხებზე ინფორმაციის მიღებას; მონაწილეობს განათლების ხარისხის უზრუნველყოფისა და მონიტორინგის პროცესში.

ადამიანური რესურსების მენეჯერი

უზრუნველყოფს უნივერსიტეტისათვის კვალიფიციური კადრების მოზიდვას; ორგანიზებას უწევს კადრების შერჩევისა და აყვანის პროცედურას; ახორციელებს არსებული თანამშრომლების პირადი საქმის მოწესრიგებას და სათანადო წესით შენახვას; უზრუნველყოფს შრომითი ხელშეკრულებების გაფორმებას და მათში ცვლილებების შეტანას; მონაწილეობს უნივერსიტეტის საკადრო პოლიტიკის განსაზღვრასა და დანერგვაში; მონაწილეობს განათლების ხარისხის უზრუნველყოფისა და მონიტორინგის პროცესში; ახდენს თანამშრომელთა შორის წარმოქმნილი კონფლიქტების მართვას; მონიტორინგს უწევს ინტერესთა კონფლიქტის გარემოებებს.

იურიდიული სამსახურის უფროსი

უზრუნველყოფს უნივერსიტეტის სტრუქტურული ერთეულების სამართლებრივ ფუნქციონირებას; ხელს უწყობს უნივერსიტეტის, მისი ერთეულებისა და თანამშრომლების კანონმდებლობასთან შესაბამისობაში ფუნქციონირებას; მონაწილეობს უნივერსიტეტის ნორმატიული და სამართლებრივი აქტების შემუშავების პროცესში და წარმართავს მათი დამტკიცებისათვის საჭირო პროცედურას; შეიმუშავებს სტუდენტებთან დასაბუთებ ხელშეკრულებებს; უზრუნველყოფს უნივერსიტეტის ინტერესების დაცვას, როგორც სასამართლოებში, ასევე კერძო და საჯარო დაწესებულებებში.

სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურის უფროსი

სამსახური უზრუნველყოფს უნივერსიტეტში სასწავლო პროცესის შეფერხების გარეშე წარმართვას; ახორციელებს პირველკურსელი სტუდენტების რეგისტრაციას ყოველი სასწავლო წლის დასაწყისში; ორგანიზებას უწევს სტუდენტებისა და აკადემიური პერსონალის მობილობის პროცესს; ახორციელებს სასწავლო პროცესის ადმინისტრირებასა და მონიტორინგს; კოორდინაციას უწევს სტუდენტებს და აწვდის ინფორმაციას სხვადასხვა საკითხზე; მუდმივად ეცნობა და შემდგომ ნერგავს სწავლების პროცესის მართვის უახლოეს მეთოდებს; მონაწილეობს განათლების ხარისხის უზრუნველყოფისა და მონიტორინგის პროცესში.

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსი

ხელს უწყობს სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევითი პროცესის ხარისხის ამაღლებასა და შენარჩუნებას; განავითარებს სასწავლო პროცესის ხარისხის შეფასების მეთოდებსა და მექანიზმებს; მონაწილეობს პერსონალის საქმიანობის შეფასებისა და პროფესიული განვითარების მექანიზმების განვითარებაში; უზრუნველყოფს ხარისხის შეფასების სისტემის გამჭვირვალობას; მეთოდოლოგიურ კოორდინაციასა და ორგანიზებას უწევს უნივერსიტეტის ავტორიზაციისა და უნივერსიტეტის პროგრამების აკრედიტაციის პროცესებს; უზრუნველყოფს საგანმანათლებლო პროგრამების, სასწავლო და სემესტრული გეგმების, სილაბუსების შექმნისა და განახლების პროცესში რეკომენდაციებისა და კონსულტაციების გაწევას; უნივერსიტეტის სტრუქტურაში შემავალ თითოეულ სამსახურს აწვდის ინფორმაციას განათლებასთან დაკავშირებულ ნორმატიულ აქტებში შესული ცვლილებებისა და მასთან მისადაგების წესის შესახებ; მონაწილეობს სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის შეფასების წესის შემუშავების პროცესში; მონაწილეობას იღებს უნივერსიტეტის შიდა მარეგულირებელი დოკუმენტების შემუშავებაში.

აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერი

უზრუნველყოფს აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მეთოდების შემუშავებას; ხელს უწყობს უნივერსიტეტში სწავლების მეთოდების, ტექნოლოგიებისა და სწავლის შედეგების შეფასების თანამედროვე მექანიზმების დანერგვას და განვითარებას, რისთვისაც მჭიდროდ თანამშრომლობს პრორექტორებსა და დეკანებთან; ხელს უწყობს აკადემიური პერსონალისთვის სილაბუსების და შეფასების სისტემის მეთოდოლოგიურად გამართვას, რისთვისაც მჭიდროდ თანამშრომლობს პრორექტორთან პროგრამების განვითარების საკითხებში და დეკანებთან; აკადემიური პერსონალის განვითარებისთვის სწავლების მეთოდოლოგიებისა და შეფასების სისტემის გაუმჯობესების მიზნით უზრუნველყოფს ტრენინგების და ვორქშოპების ჩატარებას; უზრუნველყოფს უნივერსიტეტის ელექტრონულ სივრცეში სილაბუსების განთავსებას; მონაწილეობს აკადემიური პერსონალის შესარჩევ საჩვენებელ ლექციებში; მონაწილეობს განათლების ხარისხის უზრუნველყოფისა და მონიტორინგის პროცესში.

სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები

იძიებს ახალ საგრანტო კონკურსებს, შეისწავლის კონკურსების პირობებს და ავრცელებს კონკურსების შესახებ ინფორმაციას; აგროვებს და ამუშავებს კონკურსის დოკუმენტაციას; ასევე, აწესრიგებს მეცნიერებისთვის/მკვლევარებისათვის გრანტების წარსადგენ დოკუმენტაციებს; ამზადებს წლიურ და შუალედურ ანგარიშებს (მიმდინარე და დასრულებული გრანტების რეესტრის წარმოება); ანახლებს საიტზე დასადებ ინფორმაციას; კოორდინაციას უწევს სამეცნიერო საქმიანობის შეფასებას; მონაწილეობს განათლების ხარისხის უზრუნველყოფისა და მონიტორინგის პროცესში; საგრანტო კონკურსების კოორდინატორებთან აქვს საქმიანი ურთიერთობა; კონსულტაციებს უწევს უნივერსიტეტის მკვლევარებს საგრანტო კონკურსების ბიუჯეტის შემუშავებასთან დაკავშირებით; აწარმოებს მიმდინარე სხვადასხვა სახის დაკავშირებულ დოკუმენტაციას.

საზოგადოებასთან ურთიერთობისა და მარკეტინგის მენეჯერი

ახორციელებს მედიასთან ურთიერთობასა და თანამშრომლობას; უზრუნველყოფს მედია-მონიტორინგსა და საკომუნიკაციო არხების შერჩევას; უნივერსიტეტის იმიჯის ამაღლების მიზნით, ორგანიზებას უწევს პიარ და სარეკლამო კამპანიებს და მართავს უნივერსიტეტის სოციალურ მედიას; უნივერსიტეტის შესახებ ახორციელებს პრეს-რელიზების მომზადებას და გავრცელებას; უზრუნველყოფს უნივერსიტეტში მიმდინარე მნიშვნელოვან მოვლენებთან დაკავშირებით ინფორმაციის გავრცელებას; ჩართულია სარეკლამო მასალის შექმნის პროცესში; უზრუნველყოფს

უნივერსიტეტის სოციალური ქსელების კონტენტის მომზადებას, მართვასა და ანალიზს; ასევე, ახორციელებს უნივერსიტეტის ვებ-გვერდის მართვას.

გამომცემლობისა და ივენთების მენეჯერი

გამომცემლობის მიმართულებით - უზრუნველყოფს სასწავლო, სამეცნიერო, მხატვრული და შემეცნებითი საგამომცემლო პროექტების განხორციელებას; კოორდინაციას უწევს სასწავლო პროცესისთვის საჭირო მასალების თარგმნას; ხელმძღვანელობს მხატვრული და სამეცნიერო-პოპულარული ლიტერატურის თარგმნისა და გამოცემის პროექტებს; ჩართულია საგამომცემლო მიმართულებით გრანტების მოზიდვის სამუშაოებში; კოორდინაციას უწევს უნივერსიტეტის მარკეტინგული მიზნებისათვის საჭირო ელექტრონული და ბეჭდვითი მასალის შექმნისა და დაბეჭდვა/ინსტალაციის პროცესებს.

ივენთების მიმართულებით - ახდენს უნივერსიტეტის ღონისძიებების (კონფერენციები, საჯარო ლექციები, დისკუსიები, ფესტივალები და სხვა) დაგეგმვას, განხორციელებასა და მონიტორინგს; კოორდინაციას უწევს ივენთების განხორციელების სრულ პროცესს, რაც მოიცავს: კონტენტის შექმნასა და დახვეწას, ღონისძიების შესახებ ინფორმაციის გავრცელებას, სხვადასხვა ტექნიკური თუ ლოჯისტიკური საკითხის მოგვარებას; უზრუნველყოფს ღონისძიებების ფოტო-ვიდეო გადაღებას მედია სტუდიასთან კოორდინირებით; მონიტორინგს უწევს ჩატარებული ივენთების შესახებ ინფორმაციის გავრცელებას.

საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი

თანამშრომლობას ამყარებს საგანმანათლებლო ორგანიზაციებთან, როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე საერთაშორისო დონეზე; უზრუნველყოფს დელეგაციების დახვედრას, მათთვის უნივერსიტეტის გაცნობას და ადმინისტრაციასთან შეხვედრების ორგანიზებას; ხელმძღვანელობს და აფართოებს უნივერსიტეტის საერთაშორისო გაცვლით პროგრამებს; ჩართულია გაცვლითი პროგრამის ფარგლებში სტუდენტების შერჩევის პროცესში და კოორდინაციას უწევს გაცვლითი პროგრამით ჩამოსულ და წასულ სტუდენტებს, პროფესორებსა და ლექტორებს; ორგანიზებას უწევს უნივერსიტეტში საერთაშორისო კონფერენციებსა და სხვა ღონისძიებებს; მონაწილეობს უნივერსიტეტის საერთაშორისო გრანტების მოზიდვის პროცესში; ჩართულია პრომის ბაზრის კვლევის პროცესში და შეისწავლის საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებს საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავებისა და განვითარების მიზნით.

სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური - სტუდენტების დეკანი

სამსახურს ხელმძღვანელობს სტუდენტების დეკანი; სამსახური ახორციელებს სტუდენტებისათვის შემეცნებითი პროექტების დანერგვას და განვითარებას; ახდენს სტუდენტებისა და კურსდამთავრებულებისათვის მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მიწოდებას; ეხმარება სტუდენტებს სხვადასხვაგვარი პრობლემების მოგვარებაში, რაც შეიძლება წარმოექმნას სწავლის პერიოდში; სამსახური ორგანიზებას უწევს სტუდენტურ და კურსდამთავრებულთა ღონისძიებებს; ახორციელებს საერთაშორისო გაცვლით და სხვა პროგრამებში სტუდენტების მონაწილეობის კოორდინაციას; მჭიდროდ თანამშრომლობს უნივერსიტეტის სხვა სტრუქტურულ ერთეულებთან და ახდენს შესაბამისი ინფორმაციის მიწოდებას; კოორდინაციას უწევს საუნივერსიტეტო ზოგადი განათლების საგნებს; მონაწილეობს განათლების ხარისხის უზრუნველყოფისა და მონიტორინგის პროცესში; კოორდინაციას უწევს აბიტურიენტების მოზიდვის მარკეტინგულ კამპანიას; კოორდინაციას უწევს კარიერული განვითარების მენეჯერის საქმიანობას, რომელიც ყოველდღიურ რეჟიმში ურთიერთობს, ერთი მხრივ, სტუდენტებთან და კურსდამთავრებულებთან, და, მეორე მხრივ, დამსაქმებლებთან.

ფინანსური ანალიტიკოსები

უნივერსიტეტის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფის მიზნით, ფინანსური ანალიტიკოსი შეიმუშავებს და წარადგენს რეკომენდაციებს უნივერსიტეტის ფინანსურ დაგეგმარებასთან დაკავშირებით; ახორციელებს უნივერსიტეტის ყოველწლიური ბიუჯეტის დაგეგმვას, განაწილებასა და კონტროლს; უზრუნველყოფს უნივერსიტეტის ადმინისტრაციული და აკადემიური თანამშრომლებისათვის ანაზღაურების დადგენასა და უწყისების მომზადებას; აწვდის სტუდენტებს ინფორმაციას სწავლის საფასურთან დაკავშირებულ საკითხებზე; ხელმძღვანელობს და ზედამხედველობს უნივერსიტეტის ფარგლებში სხვადასხვა ფინანსურ პროექტს.

საგამოცდო ცენტრი

უზრუნველყოფს გამოცდების შეუფერხებელ მიმდინარეობას და გამჭვირვალობას; შეიმუშავებს და ადგენს საგამოცდო წესებსა და გასაჩივრების პროცედურას იურიდიულ სამსახურთან მჭიდრო თანამშრომლობით; შეიმუშავებს სხვადასხვა გამოცდის ფორმატს; დადგენილ ვადაში აქვეყნებს სემესტრული გამოცდების განრიგს; ახორციელებს სტუდენტებისათვის გამოცდებთან დაკავშირებულ წესებისა და ინსტრუქციების შესახებ ინფორმაციის მიწოდებას; მუდმივად ეცნობა და

უნივერსიტეტში ნერგავს გამოცდების ჩატარების თანამედროვე მეთოდებსა და რეკომენდაციებს.

მედია სტუდიის მენეჯერი

ახორციელებს უნივერსიტეტში მნიშვნელოვანი შეხვედრების და ლექცია/კონფერენციების ფოტო-ვიდეო გადაღებას, ასევე ლაივ-სტრიმებს; უზრუნველყოფს დაგეგმილი საუნივერსიტეტო აქტივობებისათვის საჭირო მომსახურების გაწევას (განათება, ხმა და სხვა); შეიმუშავებს უნივერსიტეტისთვის საჭირო პოლიგრაფიული მასალის (ბუკლეტები, ბილბორდები და სხვა) დიზაინს; ხახორციელებს უნივერსიტეტის შესახებ გაცნობით და სარეკლამო მოკლე ვიდეო რგოლების გადაღება/მონტაჟს.

შესყიდვების მენეჯერი

ხელმძღვანელობს და ორგანიზებას უწევს უნივერსიტეტის ინვენტარის შესყიდვების პროცესს; უნივერსიტეტს უზრუნველყოფს სასწავლო და ლაბორატორიის კვლევებისათვის საჭირო ინვენტარით; გეგმიური სარემონტო სამუშაოების დროს ახორციელებს საჭირო საშენი მასალის, სხვადასხვა დანადგარისა და გარე მომსახურების შეძენას; ზედამხედველობას უწევს ინვენტარის ტრანსპორტირებისა და შენახვის წესების დაცულობას; იძიებს და ამუშავებს პროდუქციის მომწოდებლების შესახებ ინფორმაციას და ანალიზის საფუძველზე ახდენს შესაფერისი მომწოდებლის შერჩევას; თანამშრომლობს მნიშვნელოვან მომწოდებლებთან; მონიტორინგს უწევს ინვენტარის მარაგს და გეგმავს პერიოდულ შესყიდვებს.

საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის უფროსი

ადმინისტრაციული, სასწავლო და კვლევითი პროცესის გამართულად წარმართვის მიზნით, უზრუნველყოფს შესაბამისი მოწყობილობებისა და დანადგარების დაგეგმარებას და მათ პროგრამულ გამართვას; ახორციელებს უნივერსიტეტის შესახებ მონაცემების დამუშავებას/ანალიზს; უზრუნველყოფს უნივერსიტეტის ინფორმაციულ უსაფრთხოებას; ახორციელებს სწავლისა და კვლევისათვის განკუთვნილი სპეციალური პროგრამების დანერგვას და განვითარებას; ახორციელებს თანამშრომელთა პერსონალური კომპიუტერების საოპერაციო სისტემების მხარდაჭერას.

პროფესიული პროგრამების მენეჯერი

მონაწილეობს პროფესიული/სასერტიფიკატო პროგრამების შემუშავებასა და განვითარებაში; კოორდინაციასა და მონიტორინგს უწევს სასწავლო პროცესის

ორგანიზებას; აწვდის ინფორმაციას სტუდენტებს პროგრამის, სალექციო ცხრილისა და კურსების შესახებ; კონსულტაციებს უწევს აკადემიურ პერსონალს მათი საქმიანობის ორგანიზებასთან; კონსულტაციას უწევს სტუდენტებს ინდივიდუალური გეგმების შედგენასა და სასწავლო პროცესთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საკითხზე; ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურთან კოორდინაციით, ხელს უწყობს სტუდენტებისა და ლექტორებისაგან განათლების ხარისხთან დაკავშირებულ საკითხებზე ინფორმაციის მიღებას.

ბიბლიოთეკის მენეჯერი

უზრუნველყოფს საბიბლიოთეკო მომსახურებას და ბიბლიოთეკის გამართულ ფუნქციონირებას; უზრუნველყოფს ბიბლიოთეკის ფონდის შექმნას, აღრიცხვასა და შენახვას; ახორციელებს წიგნების კატალოგების შექმნას და მუდმივ განახლებას; ახორციელებს მონაცემების შეგროვებას და დამუშავებას; ემსახურება სტუდენტებს და ლექტორებს სასურველი წიგნის შერჩევასა და გამოყენების მიზნით.

მუზეუმის მენეჯერი

უზრუნველყოფს სამუზეუმო მომსახურებას და მუზეუმის გამართულ ფუნქციონირებას; უზრუნველყოფს დაცული ექსპონატების აღრიცხვას და შენახვას; მუზეუმის მენეჯერი მასპინძლობს დამთვალიერებლებს და უტარებს შემეცნებით ტურს; ახორციელებს ექსპონატების კონსერვაციის ნორმების მონიტორინგს და დარღვევის საფრთხის შემთხვევაში იღებს სათანადო ზომებს; მონაწილეობას იღებს სხვადასხვა გამოფენასა და თემატურ ღონისძიებებში.

სპორტის ცენტრის მენეჯერი

ახორციელებს სპორტული დარბაზისა და ინვენტარის ზედამხედველობას და უზრუნველყოფს მათ გამართულ ფუნქციონირებას; უზრუნველყოფს სპორტული ღონისძიებების მომზადებას და სტუდენტების ჩართულობას სპორტულ აქტივობებში; ორგანიზებას უწევს როგორც უნივერსიტეტში, ისე მის გარეთ სპორტულ ღონისძიებებში სტუდენტების მონაწილეობას.

ხელოვნების ცენტრის მენეჯერი

უზრუნველყოფს ხელოვნების ცენტრის გამართულ ფუნქციონირებას; ხელოვნების ცენტრი ხელს უწყობს სტუდენტებს მოახდინონ საკუთარი თავის რეალიზება ხელოვნების სხვადასხვა სფეროში; ორგანიზებას უწევს სტუდენტების სხვადასხვა პროექტსა და პერფორმანსს; უზრუნველყოფს სააქტო დარბაზის გამართულ

ფუნქციონირებას და დაგეგმილი საუნივერსიტეტო აქტივობებისათვის საჭირო მომსახურების გაწევას (განათება, ხმა და სხვა).

კანცელარია და არქივი

ახორციელებს უნივერსიტეტის სტრუქტურულ ერთეულებს შორის დოკუმენტაციის დროულ მიწოდებას; პასუხისმგებელია უნივერსიტეტში შემოსული და გასული კორესპონდენციის დროულ რეგისტრაციასა და ორგანიზებაზე; უზრუნველყოფს უნივერსიტეტის დოკუმენტაციის დახარისხებას და შენახვას; ზედამხედველობს დოკუმენტების დადგენილ ვადებში შესრულებას და მიწოდებას; ახორციელებს დაარქივებული დოკუმენტების მოძიებას და გაცემას; ორგანიზებას ახდენს უნივერსიტეტის სტრუქტურული ერთეულებისგან სათანადო დოკუმენტების გამოთხოვას, რეგისტრაციას და შემდგომ არქივში დაცვას.

შიდა ინფრასტრუქტურის სამსახური

ზედამხედველობას უწევს საუნივერსიტეტო კამპუსის შიდა ინფრასტრუქტურას.

გარე ინფრასტრუქტურის სამსახური

ზედამხედველობას უწევს საუნივერსიტეტო კამპუსის ტერიტორიას; საჭიროებისამებრ კანცლერთან ერთად გეგმავს და კოორდინაციას უწევს ფიზიკური ინფრასტრუქტურის შეკეთება /განახლებას.

სამეურნეო სამსახური

ახორციელებს უნივერსიტეტის საჭირო ინვენტარით უზრუნველყოფას; უზრუნველყოფს ინვენტარის მარაგების დაგეგმარებას და განაწილებას.

დასუფთავების სამსახური

პასუხისმგებელია უნივერსიტეტის ტერიტორიის სისუფთავის ნორმების დაცვაზე; კოორდინაციას უწევს დასუფთავების სამუშაოებს.

9.5 პერსონალის მართვის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები

აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯერის პოზიციის შემოღების შემდეგ, აკადემიური პერსონალის როტაციასთან ერთად, მათი პროფესიული უნარების გაღრმავების მიზნით, ვორქშოპებსა და ტრენინგებს აკადემიური პერსონალთან მიეცა სისტემატური ხასიათი. პროცესები იგეგმება

ყოველი სასწავლო წლის და სემესტრების დასაწყისში. ასევე, სამუშაო შეხვედრები იგეგმება აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების საჭიროებიდან გამომდინარე.

ცვლილებები განხორციელდა სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურის საქმიანობის ეფექტიანობის გაუმჯობესების მიზნით, რომელიც 2021 წლის შემოდგომაზე დაიგეგმა და 2022 წლის გაზაფხულის სემესტრიდან ამოქმედდა. ცვლილებები ეხებოდა როგორც სტრუქტურულ საკითხებს, ისე საოპერაციო პროცესის ოპტიმიზაციას და ძირითადად მოიცავდა შემდეგ ასპექტებს:

- სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურში დასაქმებულ თანამშრომელთა რაოდენობის ზრდამ, მათ შორის, პასუხისმგებლობებისა და უფლებამოსილების გამიჯვნის პროცესმა და სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურთან მჭიდრო თანამშრომლობამ გაამარტივა კოორდინაცია, რამაც შედეგად გააუმჯობესა გუნდის მუშაობის ხარისხი და ეფექტიანობა.
- დაინერგა სტუდენტებისგან განცხადებების მიღების ახალი პროცედურა, რაც მოიცავს სპეციალურ ელექტრონულ ანგარიშზე application@agruni.edu.ge-ზე სტუდენტის მიერ შეტყობინებას უნივერსიტეტისგან საჭირო სერვისის მისაღებად, კერძოდ, სტუდენტობის დამადასტურებელი ცნობის, ნიშნების ფურცლის, პირადი საქმის სხვა მასალების თუ რეკომენდაციის გასამზადებლად. ამ პროცედურის მიხედვით, თითოეულ მოთხოვნილ მომსახურებაზე, გაიწერა შესაბამისი პასუხისმგებელი პირი სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურიდან, შემუშავდა ამ მომსახურების შესასრულებლად საჭირო ოპტიმალური ვადა თანამშრომელთათვის და დაინერგა პასუხის/სერვისის მიწოდების ელექტრონული მეთოდი. აღნიშნული სიახლით, სტუდენტებს შეუძლიათ ელექტრონულად, ადგილზე მოსვლის გარეშე, შემჭიდროებულ ვადებში მიიღონ შესაბამისი მომსახურება უნივერსიტეტის ადმინისტრაციისგან. ეს სისტემა გამოირიცხავს სტუდენტების განცხადებების შესაძლო დაკარგვის და მათზე რეაგირების დაგვიანების ფაქტებს.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ადმინისტრაციული პერსონალის გაძლიერების კუთხით დამატებით გატარდა შემდეგი ღონისძიებები:

- ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს დაემატა კოორდინატორი
- იურიდიულ სამსახურს დაემატა კიდევ ერთი იურისტის პოზიცია
- საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების და ბიოტექნოლოგიის სკოლისთვის შეიქმნა დეკანის პოზიცია

- საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების და ბიოტექნოლოგიის სკოლისთვის შეიქმნა კოორდინატორის პოზიცია
- ვეტერინარული მედიცინის სკოლისთვის შეიქმნა დეკანის პოზიცია
- ვეტერინარული მედიცინის სკოლისთვის შეიქმნა კოორდინატორის პოზიცია
- მათემატიკური საგნების კურატორის ახალი პოზიცია შეიქმნა
- ფინანსური ანალიტიკოსების რაოდენობა გაიზარდა და დაემატა ახალი თანამშრომელი

9.6 პერსონალის მართვის მიმართულებით უნივერსიტეტის 2025-2031 წლების ხედვა

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში პერსონალის მართვის მიმართულებით განხორციელებულმა ღონისძიებებმა მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა სასწავლო და ადმინისტრაციული პროცესების ზოგადი ხარისხი.

ამასთან, გამოცდილებამ აჩვენა, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიერ დანერგილი პერსონალის მართვის სისტემა წლების განმავლობაში უზრუნველყოფს მის ეფექტიან ფუნქციონირებას.

შესაბამისად, პერსონალის მართვის მიმართულებით საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიზნად და ხედვად კვლავ რჩება:

- რაც შეიძლება მოკლე იერარქიული ჯაჭვის და „თხელი“ (Lean) ორგანიზაციული სტრუქტურის შენარჩუნება, რათა, ერთი მხრივ, სტუდენტი და სწავლის პროცესი, მეორე მხრივ, გადაწყვეტილების მიმღები რგოლი რაც შეიძლება ახლოს იყოს ერთმანეთთან.
- პროექტის მართვის პრინციპებზე დაფუძნებული (Project Based Management) გადაწყვეტილების მიღების მოდელის შენარჩუნება, რომელიც უზრუნველყოფს ნაკლები ბიუროკრატიული ბარიერებით ეფექტიან გუნდურ მუშაობას.
- ხარისხის მართვის ერთიანი სისტემის (Total Quality Management) შენარჩუნება, რაც უზრუნველყოფს სხვადასხვა სტრუქტურული ერთეულის ფოკუსირებას ხარისხის გაუმჯობესებაზე და წარმოადგენს ხარისხის უზრუნველყოფის პოლისტიკურ მოდელს.

10.1 საგანმანათლებლო პროგრამების შესახებ დაინტერესებულ პირთა ინფორმირების მექანიზმები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აქტიურად აწვდის ინფორმაციას აკადემიური პროგრამების შესახებ დაინტერესებულ საზოგადოებას.

უნივერსიტეტი, თავის სტრატეგიული მიზნებისა და ამოცანების შესაბამისად, რეგულარულად ახდენს საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფისთვის სრული და ამომწურავი ინფორმაციის გადაცემას.

ამ მხრივ აღსანიშნავია, რომ უნივერსიტეტი შექმნის დღიდან ყოველთვის ითვლებოდა ღია და გამჭვირვალე ორგანიზაციად, იმდენად, რამდენადაც ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს, ყოველგვარი ზედმეტი ბარიერების გარეშე, შეუძლია უნივერსიტეტის საინფორმაციო არხების მეშვეობით მიიღოს მისთვის სასურველი ინფორმაცია. კერძოდ, აღსანიშნავია შემდეგი საკომუნიკაციო არხები:

1. ვებგვერდი www.agruni.edu.ge - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტისათვის ახალი ვებგვერდი შეიქმნა, რომელიც მომხმარებელზე უფრო მორგებული და მარტივად გამოსაყენებელი გახდა. შეიქმნა როგორც desktop, ისე mobile ვერსია. ახალ ვებგვერდზე შესაძლებელია სხვადასხვა სიღრმისა და მოცულობის ინფორმაციის მიღება უნივერსიტეტის შესახებ:
  - ვებგვერდზე განთავსებულია და ნებისმიერ მსურველს შეუძლია გაეცნოს უნივერსიტეტის მისიას, სტრატეგიულ მიმოხილვასა და გეგმას, დაარსების ისტორიას, კამპუსის ინფრასტრუქტურული შესაძლებლობების შესახებ ინფორმაციას.
  - ვებგვერდი მოიცავს ინფორმაციას: აკადემიური პერსონალისა და მოწვეული ლექტორების შესახებ; უნივერსიტეტის მენეჯმენტის, ადმინისტრაციის, დეკანების, პროგრამის ხელმძღვანელებისა და საგნის კურატორების შესახებ; ამასთან, ვებგვერდზე განთავსებულია უნივერსიტეტის სტრუქტურა.
  - უნივერსიტეტის მარეგულირებელი დოკუმენტები ცალკე განყოფილებაშია თავმოყრილი და ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს შეუძლია გაეცნოს მათ. გარდა ამისა, მარეგულირებელი დოკუმენტები ბმულის სახით წარმოდგენილია ნებისმიერ განყოფილებაში გადასვლისას.
  - ვებგვერდი ასევე ასრულებს საგანმანათლებლო პროგრამების კატალოგის ფუნქციას და იგი მოიცავს ინფორმაციას უნივერსიტეტის აკადემიური ერთეულების - სკოლების შესახებ, ასევე, საბაკალავრო, სამაგისტრო,

სადოქტორო და სასერტიფიკატო პროგრამების შესახებ. ვებგვერდზე ხელმისაწვდომია თითოეული პროგრამის აღწერა, კურიკულუმები, სემესტრულ გეგმები. პროგრამის აღწერები მოიცავს ისეთ მნიშვნელოვან ინფორმაციას, როგორიცაა, მაგალითად: პროგრამის მიზანი, სწავლის შედეგები, მისანიჭებელი კვალიფიკაცია, შეფასების სისტემა, შერჩევის წინაპირობები და სხვა.

- ვებგვერდს აქვს სტუდენტებისათვის ყველაზე აქტუალური საკითხებისათვის დათმობილი ცალკე განყოფილება - „სტუდენტები“, რომელიც მოიცავს ბაკალავრიატის, მაგისტრანტებისა და დოქტორანტებისათვის მნიშვნელოვან ინფორმაციას: სალექციო ცხრილები, საგამოცდო ცხრილები, აკადემიური რეგისტრაციის თარიღები, გარე და შიდა მობილობის პროცედურები და თარიღები, აკადემიური კალენდარი, EMIS-ზე სწრაფად გადასვლის შესაძლებლობა და სხვა.
- მიუხედავად იმისა, რომ ვებგვერდი პროგრამების განყოფილება მოიცავს ინფორმაციას მიღების პროცედურების შესახებაც, ვებგვერდზე ცალკე განყოფილება ეთმობა აბიტურიენტებისათვის მნიშვნელოვან ინფორმაციას, როგორიცაა: პროგრამების მიხედვით ჩასაბარებელი გამოცდები, მისაღები კონტინგენტი, დაფინანსების შესაძლებლობები, გაცნობითი პროგრამების შესაძლებლობა და თარიღები, კონკურსები და რჩევები აბიტურიენტებისათვის. შესაბამისად, ვებგვერდი მოიცავს სრულ ინფორმაციას აბიტურიენტებისა და მათი მშობლებისთვის.
- ვებგვერდის მეტად ინფორმაციული და მოცულობითი განყოფილებაა კვლევის სექცია. კვლევა აერთიანებს ისეთ მნიშვნელოვან ინფორმაციას, როგორიცაა: უნივერსიტეტის მეცნიერებისა და აკადემიური პერსონალის მიერ განხორციელებული კვლევები და გამოცემული პუბლიკაციები; უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის შესახებ ინფორმაცია, რომელიც მოიცავს ზოგად ინფორმაციას, სამეცნიერო ბაზებისა და ტრენინგების შესახებ ინფორმაციას, ასევე ბიბლიოთეკის ელექტრონული კატალოგის ბმულს; უნივერსიტეტის გამომცემლობის შესახებ ინფორმაციას და მის მიერ გამოცემულ სასწავლო, სამეცნიერო, მხატვრულ და შემეცნებით წიგნებს; უნივერსიტეტის სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულების შესახებ ინფორმაციას.
- ვებგვერდი მოიცავს ინფორმაციას უნივერსიტეტში დაგეგმილი ღონისძიებებსა და სიახლეებს შესახებ. სიახლეები ასევე მოიცავს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტების, კურსდამთავრებულების, აკადემიური პერსონალისა და მეცნიერების მიღწევებს. აღსანიშნავია, რომ ვებგვერდზე ნებისმიერი მსურველისათვის ხელმისაწვდომია ის ფასდაუდებელი კონტენტი,

რასაც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ქმნის კონფერენციების, საჯარო ლექციების და სხვადასხვა ტიპის ღონისძიებების მეშვეობით.

- ვებგვერდი მოიცავს ინფორმაციას აგრარული უნივერსიტეტის ლაბორატორიების (სასწავლო და სამეცნიერო), კულინარიის აკადემიის, ვეტერინარული კლინიკის Veterinarium-ის, ტესტ-ლაბისა და ნიადაგის ლაბორატორიის შესახებ.

2. **პირისპირ კომუნიკაცია** - უნივერსიტეტი პერიოდულად აწყობს სხვადასხვა ფორმატის შეხვედრებს დაინტერესებულ პირებთან და აწვდის მათ ინფორმაციას. ამ ფორმატებიდან აღსანიშნავია:

- **ღია კარის დღეები ე.წ. „გაცნობითი პროგრამები“** - მათი მთავარი მიზანი სკოლის მოსწავლეებისთვის და დაინტერესებული პირებისთვის აკადემიური პროგრამების შესახებ ინფორმაციის მიწოდებაა. სიმულაციური სალექციო პროცესის რეჟიმში სკოლის მოსწავლეები ესწრებიან მათთვის საინტერესო პროგრამების ლექციებს და იღებენ სრულყოფილ ინფორმაციას როგორც აკადემიურ, ისე ადმინისტრაციულ საკითხებზე. წლის განმავლობაში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი 6-7 ასეთ შეხვედრას ატარებს. ამასთან, გაცნობითი შეხვედრები იმართება როგორც სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამებისათვის, ისე სასერტიფიკატო პროგრამებისათვის, რათა დაინტერესებულ პირებს რაც შეიძლება სრულყოფილად მიეწოდოთ ინფორმაცია მათთვის საინტერესო საკითხებზე.
- **პრეზენტაციები სკოლებში** - უნივერსიტეტი რეგულარულად აწვდის საჯარო და კერძო სკოლის მოსწავლეებს ინფორმაციას სკოლებში პრეზენტაციების ჩატარებით. პრეზენტაცია მოიცავს უნივერსიტეტის პროგრამების, ჩასაბარებელი საგნების და ზოგადად უნივერსიტეტის აქტივობების შესახებ ინფორმაციას. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი თბილისსა და რეგიონებში ყოველწლიურად 350-მდე სკოლაში (დაახლოებით აბიტურიენტების საერთო რაოდენობის 25%-ისათვის) ატარებს პრეზენტაციებს.
- **ტური კამპუსში** - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი სკოლის მოსწავლეებს სთავაზობს შემეცნებით ტურებს, რათა ადგილზე უკეთ გაეცნონ უნივერსიტეტის ინფრასტრუქტურასა და პროგრამებს. ტურის ფარგლებში უნივერსიტეტის თანამშრომლები სკოლის მოსწავლეებს ადგილზე აჩვენებენ სასწავლო და ლაბორატორიულ ინფრასტრუქტურას. ტურზე მოსვლა შეუძლია ნებისმიერი სკოლის კლასს წინასწარ შეთანხმებულ დროს.

3. **სოციალური მედია** - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს აქვს ვერიფიცირებული ოფიციალური facebook-გვერდი (<https://www.facebook.com/AgrUni>) 66 000-ზე მეტი მომწონებლით და 67 000-ზე მეტი გამომწერით, ასევე საქართველოს კულინარიის აკადემიის ოფიციალური facebook-გვერდი (<https://www.facebook.com/culinary.academy.georgia>) 89 000-ზე მეტი მომწონებლით და 90 000-ზე მეტი გამომწერით, ასევე, ვეტერინარული კლინიკის Veterinarium-ის ოფიციალური facebook-გვერდი (<https://www.facebook.com/AgrUniVeterinaryClinic>) 20 000-ზე მეტი მომწონებლითა და გამომწერით. ყოველდღიურად ამ გვერდების მეშვეობით სხვადასხვა სიახლე, ღონისძიება თუ მოვლენა საუნივერსიტეტო აქტივობებიდან ხელმისაწვდომია დაინტერესებული ადამიანებისთვის. უნივერსიტეტის ადმინისტრაცია უზრუნველყოფს ყველა საჯარო ლექციის, პრეზენტაციის, კონფერენციის, სემინარის თუ სხვა ფორმატის ღონისძიების შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნებას ფეისბუქ-გვერდზე. ფეისბუქ-გვერდის მეშვეობით დღის განმავლობაში ათეულობით დაინტერესებული პირი აგზავნის პირად შეტყობინებებს და იღებს პასუხებს. კითხვა-პასუხის რეჟიმი საშუალებას აძლევს დაინტერესებულ საზოგადოებას, ძალიან სწრაფად მიიღოს შეკითხვაზე პასუხი.

გარდა ამისა, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის შესახებ ინფორმაცია იღება კამპუსის instagram-გვერდსა (<https://www.instagram.com/bendukidzecampus/?hl=en>) და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის LinkedIn-ზე (<https://ge.linkedin.com/school/agriculturaluniversityofgeorgia/>).

4. **ცხელი ხაზი** - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ცხელი ხაზი (+995 322 200901) ყოველდღიურად უზრუნველყოფს ათეულობით დაინტერესებული ადამიანისთვის საჭირო ინფორმაციის გადაცემას. ამ საკომუნიკაციო არხის მეშვეობით პირველადი ინფორმაცია მიეწოდება დაინტერესებულ პირებს და საჭიროების შემთხვევაში ხდება მათი გადამისამართება შესაბამის თანამშრომლებთან. ცხელი ხაზის მეშვეობით თითქმის 24-საათიან რეჟიმშია შესაძლებელი სასურველ საკითხზე ინფორმაციის მიღება.
5. **ციფრული კომუნიკაციის საშუალებები** - ციფრული მედიის აქტიური როლი კარგად ჩანს უნივერსიტეტის ვიდეო კლიპებისა და ინსტრუქციების შედეგად საზოგადოებისთვის ახალი მესიჯების მიწოდებაში. კონკრეტული ინფორმაციის ვიზუალიზება ამარტივებს საზოგადოებისთვის მის აღქმას და დამახსოვრებას, რაც

ზრდის უნივერსიტეტის ცნობადობას. მაგალითად, Covid-19-ის პერიოდში საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტთან ერთად წამოიწყო შემეცნებითი ვიდეოპროექტი „ყამის ლექცია“, რომლის ფარგლებშიც უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალი მსმენელს სთავაზობდა შემეცნებით ლექციას სხვადასხვა თემაზე. ჯამში 20-მდე ონლაინ შემეცნებითი ლექცია ჩატარდა.

გარდა ზემოთ ჩამოთვლილი ფორმატებისა, უნივერსიტეტის ადმინისტრაციის შესაბამისი თანამშრომლები ყოველთვის მზად არიან, დაინტერესებულ პირს მიაწოდონ ინფორმაცია საგანმანათლებლო პროგრამების შესახებ პირადი შეხვედრისა თუ ნებისმიერი სხვა ფორმატის გამოყენებით.

ინფორმაცია უნივერსიტეტის საკონტაქტო პირებისა და ცალკეულ საკითხებზე პასუხისმგებელი თანამშრომლების შესახებ არის საჯაროდ განთავსებული ვებგვერდზე მენეჯმენტის ნაწილში და ნებისმიერ სტუდენტსა თუ დაინტერესებულ მოქალაქეს შეუძლია იცოდეს, რომელ საკითხზე ვის და როგორ შეიძლება დაუკავშირდეს.

10.2 სტუდენტთა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვის მექანიზმები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, მარეგულირებელი დოკუმენტების მეშვეობით, ქმნის ისეთ სამართლებრივ გარემოს, რომელიც სრულფასოვნად უზრუნველყოფს სტუდენტების უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვას.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს შემუშავებული აქვს მარეგულირებელი დოკუმენტები, რომლებიც მოიცავს/ანეხრივებს ისეთ საკითხებს, როგორიცაა: სტუდენტის სტატუსის მოპოვება, შეჩერება და შეწყვეტა; პლაგიატი და აკადემიური თაღლითობა; შეფასების გადახედვის მექანიზმი; გამოცდების მიმდინარეობისას აუცილებლად დასაცავი პირობები; დისკრიმინაცია და შევიწროვება; შიდა და გარე მობილობა; კვალიფიკაციის მინიჭება, საგანმანათლებლო დოკუმენტის გაცემასთან დაკავშირებული მოთხოვნები; სწავლის პერიოდში მიღებული განათლების აღიარება და აკადემიურ გარემოსთან დაკავშირებული სხვა საკითხები.

ზემოთ აღნიშნული საკითხები გაწერილია უნივერსიტეტის წესდებაში, უმაღლესი განათლების სამივე საფეხურის დებულებებში, სტუდენტის ეთიკის კოდექსში,

აკადემიური პერსონალისა და სწავლების პროცესში მონაწილე სხვა პირების ეთიკის კოდექსში, გარე და შიდა მობილობის წესებში, გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესში და სხვა. დოკუმენტები დეტალურად აღწერს, თუ რისი უფლება აქვს სტუდენტს აკადემიურ პროცესში და როგორ ხდება ცალკეულ გარემოებებში სტუდენტის კანონიერი ინტერესების უზრუნველყოფა.

მარეგულირებელი დოკუმენტები საჯაროდაა ხელმისაწვდომი უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე. გარდა ამისა, უნივერსიტეტის მარეგულირებელი დოკუმენტების შესახებ სტუდენტებს ინფორმაცია მიეწოდებათ სწავლის დაწყებისთანავე, პირველი სემესტრის დაწყებამდე მოსამზადებელ პერიოდში. ასევე, ყველა სტუდენტს ელექტრონულ ფოსტაზე ეგზავნება ამ დოკუმენტებზე წვდომის ბმულები, რათა ისინი დროულად და შეუფერხებლად გაეცნონ საჭირო ინფორმაციას.

სტუდენტების უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების მარეგულირებელი დოკუმენტები სრულად შეესაბამება საქართველოს კანონმდებლობას, გამჭვირვალეა და საჯაროდ ხელმისაწვდომი.

რაც შეეხება ცალკეულ საგნებში სტუდენტების ცოდნის შეფასების მექანიზმებს, ამისთვის ყველა საგნის სილაბუსში არსებობს სპეციალური განყოფილება, რომელშიც დეტალურად არის აღწერილი, როგორ ხდება სტუდენტის მიერ ათვისებული ცოდნის გამოკითხვა და რა კონკრეტული კრიტერიუმებითა და რუბრიკებით ფასდება იგი. ყველა საგნის სილაბუსი ატვირთულია სტუდენტთა განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემაში (EMIS) და სტუდენტებს შეუძლიათ შეუფერხებლად ისარგებლონ ამ სისტემაში არსებული ინფორმაციით. თითოეული საგნის ლექტორი სტუდენტებს პირველივე შეხვედრაზე აცნობს სილაბუსს და ყურადღებას ამახვილებს შეფასების ფორმებსა და მექანიზმებზე.

ცოდნის შეფასების პროცესის გამჭვირვალობისთვის, შეფასებისას თანასწორობის პრინციპისა და ზოგადად ეფექტიანი სისტემის არსებობისთვის, უნივერსიტეტში შექმნილია საგამოცდო ცენტრი, რომელიც აღჭურვილია შესაბამისი და სათანადო ტექნოლოგიური ინფრასტრუქტურით, რათა პარალელურად რამდენიმე ასეული სტუდენტის ცოდნა შემოწმდეს. როგორც უკვე აღინიშნა, უნივერსიტეტის მარეგულირებელ დოკუმენტებს შორისაა გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესი, რომელიც აღწერს და განმარტავს სტუდენტისა და საგამოცდო ცენტრის უფლება-მოვალეობებს. ამ დოკუმენტის მეშვეობით ყველა სტუდენტი ინფორმირებულია გამოცდის ჩატარების პროცედურისა და კონკრეტული

წესების შესახებ, რომელთა დაცვაც სავალდებულოა სტუდენტთა ცოდნის ეფექტური შეფასებისთვის.

ყველა სტუდენტს ჩაბარებისთანავე უფორმდება ხელშეკრულება, რომელიც განსაზღვრავს სტუდენტსა და უნივერსიტეტს შორის ნებისმიერ ფორმალურ ურთიერთობას. ხელშეკრულება განსაზღვრავს სტუდენტის უფლებებს და არის იურიდიული გარანტი, რომ სტუდენტის უფლებები სრულად იქნება დაცული.

ხელშეკრულების ხელმოწერამდე სტუდენტებისათვის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული უფლებებისა და ვალდებულებების გაცნობა ხდება იურიდიული სამსახურისა და სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურის წარმომადგენლების მიერ.

უნივერსიტეტში მოქმედებს სტრუქტურული ერთეულები/მეცანიზმები, რომლებიც უზრუნველყოფს სტუდენტების უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვას, იხილავს სტუდენტების წამოყენებულ აკადემიურ და სხვა თემებთან დაკავშირებულ საკითხებს.

უნივერსიტეტში მოქმედებს თანასწორუფლებიანობის პრინციპი და სტუდენტების კანონიერი უფლებების მხარდაჭერა ინსტიტუციურად არის გარანტირებული სტუდენტების დეკანის არსებობით. სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურს ხელმძღვანელობს სტუდენტების დეკანი, რომელიც არის მთავარი საკონტაქტო პირი სტუდენტისთვის ნებისმიერი ინიციატივის, პრობლემის თუ გაურკვევლობის შემთხვევაში. პირველივე შეხვედრისას სტუდენტებს ეძლევათ განმარტება, თუ როგორ ხდება ცალკეული ინფორმაციის მიღება აკადემიური პერსონალისგან, მაგრამ თუ ეს ვერ ხერხდება გარკვეული გაუთვალისწინებელი მიზეზის გამო, როგორც წესი, ისინი მიმართავენ სტუდენტების დეკანს. სტუდენტების დეკანი ერთგვარი შუამავალი, დამაკავშირებელი რგოლია სტუდენტებსა და უნივერსიტეტის აკადემიურ თუ ადმინისტრაციულ მენეჯმენტს შორის და აუღერებს სტუდენტთა პრობლემებსა და გამოწვევებს.

სტუდენტის მხრიდან ნებისმიერი ქმედება, რომელიც არღვევს მარეგულირებელი დოკუმენტებით განსაზღვრულ უფლებებსა და მოვალეობებს, შესაძლოა გახდეს ეთიკის საბჭოს განხილვის თემა. შესაბამისად, იმ შემთხვევაში, თუ რომელიმე სტუდენტი ან სტუდენტთა ჯგუფი არღვევს უნივერსიტეტში დანერგილ წესებს, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს რომელიმე სტუდენტის უფლებებისა და ინტერესების

დარღვევა, ნებისმიერ სტუდენტს შეუძლია მიმართოს ეთიკის საბჭოს საკუთარი ან სხვა სტუდენტის ინტერესების დაცვის მიზნით. დარღვევის ჩამდენ სტუდენტს საშუალება აქვს, დაესწროს ეთიკის საბჭოს სხდომას ან თავად მოითხოვოს მისი მონვევა.

ასევე, უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს დისციპლინური საბჭო, რომელიც დისციპლინური წარმოების საკითხს წყვეტს უნივერსიტეტის თანამშრომლის (შრომით ურთიერთობებში მყოფი პირის) მიერ საქართველოს კანონმდებლობის, უნივერსიტეტის მარეგულირებელი აქტების, შრომითი და უნივერსიტეტთან გაფორმებული სხვა კონტრაქტების მოთხოვნათა დარღვევის შემთხვევაში. შესაბამისად, თუ რომელიმე სტუდენტი მიიჩნევს, რომ ადმინისტრაციული ან აკადემიური პერსონალი არღვევს მის უფლებებსა და ინტერესებს, შეუძლია მიმართოს დისციპლინურ საბჭოს ან მის წევრებს.

გარდა ზემოთ აღნიშნული მექანიზმებისა, სტუდენტებს უფლება აქვთ მიმართონ კოორდინატორს, პროგრამის ხელმძღვანელს, დეკანს, პრორექტორებს ან რექტორს და მათგან მიიღონ რეაგირება კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებით.

ყველა სტუდენტს აქვს პერსონალური ელექტრონული ფოსტა, რომლის მეშვეობითაც ხდება კომუნიკაცია როგორც ლექტორებთან, ისე ადმინისტრაციასთან. მნიშვნელოვანია, რომ ტექნიკურად სისტემა ინტეგრირებულად მოიცავს უნივერსიტეტის შემადგენლობაში არსებული ყველა ადამიანის საკონტაქტო ინფორმაციას და საკმარისია, სტუდენტმა აკრიფოს სახელი ან გვარი და ელექტრონული ფოსტა ავტომატურად აჩვენებს კონკრეტული ადრესატის ელექტრონულ მისამართს.

ამდენად, სტუდენტებმა იციან, რომ მათი კანონიერი ინტერესების უგულებელყოფის ნებისმიერი გამოვლინება თავისუფლად და ყოველგვარი ცენზურის გარეშე შეიძლება გაპროტესტდეს როგორც სტუდენტების დეკანთან, ისე ადმინისტრაციის სხვა ნებისმიერ თანამშრომელთან.

10.3 სტუდენტთა მხარდაჭერის მექანიზმები

10.3.1 აკადემიურ პროცესთან დაკავშირებული საკონსულტაციო მომსახურება

სტუდენტი კონსულტაციასა და მხარდაჭერას სასწავლო პროცესის დაგეგმვისა და აკადემიური მიღწევების გასაუმჯობესებლად სხვადასხვა სტრუქტურული ერთეულისაგან იღებს, მათ შორისაა:

- სკოლის დეკანი
- პროგრამის ხელმძღვანელი
- სკოლის კოორდინატორი
- სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური
- საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი
- პრორექტორი პროგრამების განვითარების საკითხებში

სტუდენტებს კონსულტაცია შეიძლება მიიღოს ზემოთ ხსენებული სტრუქტურული ერთეულებისაგან შემდეგ საკითხებზე:

- ინდივიდუალური სასწავლო გეგმების შემუშავებასა და რევიზიაზე
- გაცვლითი პროგრამების შესახებ და მათით სარგებლობის შემთხვევაში მიღებული კრედიტების აღიარების მექანიზმებზე
- კვლევით პროექტებსა და აქტივობებზე, მათ შორის, საგრანტო წინადადებების მომზადებაში ჩართვასა და წარდგენის შესახებ
- საბაკალავრო, სამაგისტრო და სადოქტორო ნაშრომების შემუშავებასთან, საჭირო რესურსის იდენტიფიცირებასა და წარდგენასთან/დაცვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, გამოცდილებასა და საუკეთესო პრაქტიკებზე
- შიდა და გარე მობილობის პროცედურების შესახებ
- მეორადი სპეციალობის (მაინორის) შესახებ
- ექსტრაკურიკულური ინიციატივებისა და აქტივობების შესახებ
- და ნებისმიერ საკითხზე, რომელიც დაკავშირებულია აკადემიურ, კვლევით თუ სტუდენტისათვის მნიშვნელოვან სხვა თემასთან.

სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურის მიერ სტუდენტებს სწავლის დაწყებისთანავე მიეწოდებათ ინფორმაცია არსებული საკონსულტაციო სერვისების შესახებ.

გარდა ამისა, სტუდენტს შეუძლია დამატებითი კონსულტაცია სთხოვოს ლექტორს საგანთან დაკავშირებულ საკითხებზე, რაც მითითებულია თითოეულ სილაბუსში.

10.3.2 კარიერული მხარდაჭერის სერვისი

სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური სტრუქტურაში შედის კარიერული განვითარების მენეჯერი, რომლის მთავარი ფუნქციაც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტების და კურსდამთავრებულების კარიერულ განვითარებაზე ზრუნვაა. კარიერული განვითარების მენეჯერი ყოველდღიურ რეჟიმში ურთიერთობს, ერთი მხრივ სტუდენტებსა და კურსდამთავრებულებთან, და, მეორე მხრივ, დამსაქმებლებთან.

კარიერული განვითარების მდგრადობის ამოცანის მისაღწევად სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური მიმართავს სხვადასხვა მეთოდს:

✓ მიმდინარე ვაკანსიების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება

კარიერული განვითარების მენეჯერი მიმდინარე ვაკანსიების შესახებ სტუდენტებს ყოველდღიურად აწვდის ინფორმაციას. ეს ინფორმაცია მეტ-ნაკლებად სტანდარტიზებულია და სრულად ასახავს სამუშაო აღწერილობას, რათა სტუდენტმა თავად განსაზღვროს, აინტერესებს თუ არა შეთავაზებული ვაკანსია და რამდენად აკმაყოფილებს საკვალიფიკაციო მოთხოვნებს. აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით სტუდენტებს ხშირად უტარდებათ დამატებითი კონსულტაციები და ეძლევათ რეკომენდაციები.

✓ ტრენინგები CV-ის შედგენასა და გასაუბრების ტექნიკებზე

სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური სემესტრში რამდენჯერმე ატარებს ტრენინგს სტუდენტებისთვის, რათა დაეხმაროს მათ, უკეთ ჩამოაყალიბონ საკუთარი უნარები და შეძლონ გასაუბრებაზე წარმატების მიღწევა. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია აღნიშნული ტრენინგები უმცროსკურსელი სტუდენტებისთვის, რადგან გამოუცდელ კანდიდატებს მეტი სტრესის ფონზე უწევთ კარიერის დაგეგმვა. ტრენინგების თარიღისა და ხანგრძლივობის განსაზღვრა ხდება აკადემიურ ცხრილის შესაბამისად, რათა სტუდენტებს ხელი არ შეეშალოს ლექციების/სემინარების დასწრებაში. ტრენინგი ყოველთვის ტარდება რამდენიმე სესიად, რათა სტუდენტს შეძლოს მისთვის სასურველი დროის არჩევა.

✓ დასაქმების ფორუმის ორგანიზება

სემესტრში ერთხელ სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური ორგანიზებას უწევს დასაქმების ფორუმს, რომელშიც საშუალოდ 100-მდე კომპანია მონაწილეობს. ფორუმის ფორმატი მოიცავს ინდივიდუალურ სტენდებს ყველა კომპანიისთვის უნივერსიტეტის ტერიტორიაზე ერთიან სივრცეში, რაც საშუალებას აძლევს სტუდენტებს, მაქსიმალურად მიუწვდებოდეთ ხელი მათთვის საინტერესო კომპანიის ვაკანსიებზე. ფორუმის დაგეგმვისას წინასწარ ხდება დამსაქმებელთა გამოკითხვა არსებულ ვაკანსიებზე და მათი ადამიანური რესურსების მენეჯერები ან შერჩევის ოფიცრები, ფორუმის ფარგლებში ადგილზე ატარებენ გასაუბრებებს მათ კომპანიაში არსებულ კარიერულ შესაძლებლობებზე კონკრეტულ სტუდენტებთან. სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური მიერ წინასწარ ხდება სტუდენტების მომზადება და აღნიშნულ პროცესთან დაკავშირებით მათთვის სრული ინფორმაციის მიწოდება. ფორუმამდე სტუდენტებს ეგზავნებათ მონაწილე კომპანიების სია მოკლე აღწერილობებითურთ, რათა იცოდნენ, რომელ სფეროში მოღვაწეობს ესა თუ ის კომპანია და დასაქმების როგორი შესაძლებლობები არსებობს თითოეულ მათგანში. დასაქმების ფორუმი საშუალებას აძლევს სტუდენტებსა და კურსდამთავრებულებს, გააცნონ საკუთარი შესაძლებლობები და უნარები მომავალ დამსაქმებელს და იზრუნონ კარიერულ განვითარებაზე.

✓ ინფორმირება სხვადასხვა კონკურსის, სტაჟირების და პროექტის შესახებ

სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური რეგულარულად აწვდის სტუდენტებს ინფორმაციას ცალკეული ორგანიზაციების კონკურსების შესახებ, რომლებშიც მონაწილეებს, წარმატების შემთხვევაში, სხვადასხვა სახის სარგებელი მოელოთ. ხშირად ორგანიზაცია სპეციალურად უნივერსიტეტისთვის გეგმავს და ახორციელებს სტაჟირების პროგრამას და მასში გამარჯვებულ ახალგაზრდებს სთავაზობს დასაქმებას. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ამ მხრივ აქტიურად თანამშრომლობს ბევრ ორგანიზაციასთან, მაგალითად, საქართველოს ბანკთან, ნიკორასთან, აგროსფეროსთან და ა.შ.

✓ დასაქმების მაჩვენებლების მონიტორინგი

კარიერული განვითარების მენეჯერი ყურადღებით აკვირდება დასაქმებული სტუდენტებისა თუ კურსდამთავრებულების შედეგებს კომპანიებში და პერიოდულად იღებს უკუკავშირს დამსაქმებლებისგან უნივერსიტეტის მიერ თავის დროზე გაგზავნილ კანდიდატებთან დაკავშირებით. ეს პროცესი ეხმარება უნივერსიტეტს უკეთ დაიგეგმოს სტუდენტების კარიერული განვითარების პროცესი და შეგროვდეს

მეტი ინფორმაცია უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულების თუ სტუდენტების შესაძლებლობების შესახებ.

სტუდენტებსა და კურსდამთავრებულებს ყოველთვის შეუძლიათ დაუკავშირდნენ როგორც სტუდენტების დეკანს, ისე კარიერული განვითარების მენეჯერს. მათი საკონტაქტო ინფორმაცია განთავსებულია უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე. სტუდენტების დეკანი და კარიერული განვითარების მენეჯერი მენეჯერი იმყოფებიან სტუდენტებთან ურთიერთობის ოფისში, რომელიც წარმოადგენს ღია სივრცეს სტუდენტებისთვის.

✓ **დამსაქმებლების ჩართულობა საგანმანათლებლო პროგრამების განვითარებაში**

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, საკუთარი მისიიდან და სტრატეგიიდან გამომდინარე, სტუდენტებს სთავაზობს შრომის ბაზრის მოთხოვნებზე დაფუძნებულ საგანმანათლებლო პროგრამებს. რაც ნიშნავს, რომ უნივერსიტეტისთვის მნიშვნელოვანია შრომის ბაზრის ტენდენციების, მიმდინარე საჭიროებებისა და დამსაქმებელთა მოთხოვნების ცვალებადობის პროცესზე მუდმივი დაკვირვება და ანალიზი. სწორედ დამსაქმებლების მოთხოვნების იდენტიფიცირებისათვის ჩატარებული ფოკუს-ჯგუფების ორგანიზებაშია ჩართული კარიერული განვითარების მენეჯერი.

✓ **საგანმანათლებლო პროგრამების შესაბამისი სტაჟირების/პრაქტიკის მხარდაჭერა**

სტუდენტთა კარიერული ხელშეწყობისთვის სტაჟირების/პრაქტიკის გავლა სხვადასხვა ორგანიზაციაში პროგრამების უმეტესობის სავალდებულო ან არჩევითი კომპონენტია. ეს კომპონენტი ითვალისწინებს შესაბამის ორგანიზაციებში სტაჟირებას/პრაქტიკის გავლას და მიმართულია სტუდენტებში პროფესიული უნარების განვითარებისკენ. კარიერული განვითარების მენეჯერი ხელს უწყობს დამსაქმებლების ჩართვას სტუდენტების სტაჟირების/პრაქტიკის კომპონენტის განხორციელებაში.

10.3.3 სტუდენტების ფინანსური მხარდაჭერის მექანიზმები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი არის არასამეწარმეო (არაკომერციული) საქველმოქმედო ორგანიზაცია ცოდნის ფონდის მიერ დაფუძნებული უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება.

ცოდნის ფონდი არასამეწარმეო (არაკომერციული) საქველმოქმედო ორგანიზაციაა, რომელიც კახა ბენდუქიძემ 2007 წელს დააარსა. ცოდნის ფონდი გამორჩეულია საქართველოს განათლების სფეროში და წარმოადგენს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტისა და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის დამფუძნებელ ორგანიზაციას.

ცოდნის ფონდის მიერ 2007-2014 წლებში 50 მილიონი აშშ დოლარის ინვესტიცია ჩაიდო განათლებასა და მეცნიერებაში. კახა ბენდუქიძის გარდაცვალების შემდეგ, მისმა გუნდმა დამატებით 30 მილიონ აშშ დოლარზე მეტი ინვესტიცია განახორციელა ცოდნის ფონდის მეშვეობით. 2018 წლიდან ცოდნის ფონდმა საქმიანობა დაიწყო საშუალო განათლებაში. ამდენად, 2023 წლისთვის კახა ბენდუქიძის დაფუძნებული ცოდნის ფონდის მიერ განხორციელებული ჯამური ინვესტიცია 80 მილიონ აშშ დოლარზე მეტია, რაც გამორჩეული კერძო საქველმოქმედო ინვესტიციაა განათლებისა და მეცნიერების სფეროში საქართველოს მასშტაბით.

სწორედ სტუდენტთა მხარდაჭერის ფინანსური პროგრამების მეშვეობით არის საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი გამორჩეული.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში არსებობს სასწავლო გრანტი "საუკეთესო – საუკეთესოებს", რომლის ფარგლებშიც საუკეთესო აბიტურიენტებისთვის სასწავლო გრანტებს გასცემს ცოდნის ფონდი. 2023 წლის ჩათვლით სასწავლო გრანტი გადაეცა ათობით სტუდენტს. სტუდენტი იღებს ერთწლიან სასწავლო გრანტს სწავლის საფასურის დაფინანსების მიზნით, თუ იქნება ერთიან ეროვნულ გამოცდებში საუკეთესო შედეგის მქონე მის მიერ არჩეულ საბაკალავრო პროგრამაზე ან იქნება საერთაშორისო ოლიმპიადის მონაწილე და გახდება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტი.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი წლის განმავლობაში ატარებს სხვადასხვა შემეცნებით კონკურსს, რომლებიც აბიტურიენტებისათვის არის სასწავლო გრანტის მოპოვების დამატებითი შესაძლებლობა.

ამავე დროს, საქართველოს უნივერსიტეტი საბაკალავრო პროგრამების თითოეულ სტუდენტს, პროგრამით გათვალისწინებული კრედიტების გარდა, უფასოდ ანიჭებს დამატებით 15 კრედიტს, რაც თითოეული სტუდენტისათვის დაახლოებით 1 300 ლარის დაფინანსებას გულისხმობს.

სოციალურად მოწყვლადი სტუდენტების ხელშეწყობის მიზნით, 2019 წლიდან ცოდნის ფონდი ახორციელებს „საგზურის“ პროგრამას, რომელიც გულისხმობს საქართველოს აგრარულ და თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტებში ჩარიცხული სოციალურად დაუცველი სტუდენტების სწავლის სრულად დაფინანსებას (4 წლის განმავლობაში). სწავლის სრულად დაფინანსებისათვის საჭიროა მხოლოდ 2 პირობის დაკმაყოფილება:

- აბიტურიენტი ერთიანი ეროვნული გამოცდების შედეგად უნდა ჩაირიცხოს საქართველოს აგრარულ ან თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტში
- აბიტურიენტმა დაადასტუროს სოციალურად დაუცველის სტატუსი

ბოლო 4 აკადემიური წლის განმავლობაში სოციალურად დაუცველი სტუდენტების სწავლის დაფინანსებამ „საგზურის“ პროგრამის დაახლოებით 2.5 მილიონი ლარი შეადგინა. ეს შესაძლებლობას აძლევს ნებისმიერ სოციალურად დაუცველს, რომელსაც სწავლა სურს საქართველოს აგრარულ ან თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტებში, უფასოდ მიიღოს მაღალი ხარისხის განათლება.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში არსებობს სწავლის საფასურის სემესტრულად დაფარვის შესაძლებლობა და სტუდენტის მიერ რეალურად გადასახდელი თანხა კერძო უნივერსიტეტებში არსებული სწავლის საფასურის საშუალოზე დაბალია.

ცოდნის ფონდი ასევე აფინანსებს სტუდენტების საერთაშორისო თუ ადგილობრივ კონკურსებსა და კონფერენციებში მონაწილეობას.

სტუდენტებისთვის ამ შესაძლებლობების შესახებ ცნობილია წინასწარ და ეს ინფორმაცია მიეწოდება ყველა დაინტერესებულ პირს.

გარდა ამისა, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს აქვს კარგი გამოცდილება კერძო სექტორთან თანამშრომლობისა და სტუდენტების დაფინანსების პროექტების განხორციელებაში. მაგალითად, 2023 წლის დასაქმების ფორუმის ფარგლებში საქართველოს აგრარულმა და თბილისის თავისუფალმა უნივერსიტეტებმა მაღლიერების ნიშნად განათლების მხარდამჭერი კომპანიები დააჯილდოვეს. კომპანიებმა სხვადასხვა მოცულობისა და ფორმატის ფინანსური წახალისების მექანიზმებით ჯამში 20-ზე მეტ სტუდენტს დაუფინანსეს სწავლა უნივერსიტეტების სხვადასხვა პროგრამაზე.

10.3.4 სტუდენტების ჩართულობა სხვადასხვა პროექტში და სტუდენტური ინიციატივების ხელშეწყობა - სტუდენტების უნივერსიტეტი

ინსტიტუციური მოწყობა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, უმაღლესი განათლების შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მიმართულია სტუდენტთა კანონიერი უფლებების დაცვისა და იმგვარი რეალიზებისთვის, რომ სტუდენტებმა შეძლონ საკუთარი აკადემიური და პროფესიული მისწრაფებების გათვალისწინებით შესაძლოდ ეფექტიანად განავითარონ საკუთარი ინტერესები შემდგომი წარმატების მისაღწევად.

ამ მიზნით, უნივერსიტეტს, საკუთარი სტრატეგიიდან და წესდებიდან გამომდინარე შემუშავებული აქვს ინსტიტუციონალიზებული სისტემა, რომლის მიხედვითაც სტუდენტებს აქვთ ყველა შესაძლებლობა მოახდინონ გავლენა, როგორც აკადემიურ ისე ადმინისტრაციულ საკითხებზე და რისი არაერთი მაგალითიც არსებობს უნივერსიტეტის ახლო წარსულსა და დღევანდელობაში. ეს თანხვედრაშია უმაღლესი განათლების შესახებ საქართველოს კანონთან, რომლის მიხედვითაც სტუდენტებს შეუძლიათ „მოახდინონ მმართველობით გადანაცვეტილებებზე გავლენა“ უნივერსიტეტის დებულების შესაბამისად. ამ სისტემის უნიკალურობა მდგომარეობს, მის განსხვავებულ ბუნებასა და სტრუქტურაში, რაც აიხსნება აგრარული უნივერსიტეტის გამორჩეული, უნიკალური, ინდივიდუალისტური თვითმყოფადი გენეზისით, რისი გამოვლინებაც არის ჩვენი მისია და სტრატეგია.

სტუდენტების ინტერესების და საჭიროებების გათვალისწინება ხდება დეცენტრალიზებული მიდგომით, სტუდენტებისავე ინიციატივებსა და ინტერესებზე დაფუძნებული სისტემით, რომელიც რეალობაში არის პროექტების მართვის პრინციპზე კონსტრუირებული, ფართო სპექტრის აქტივობების მომცველი უნივერსიტეტის სტუდენტების თვით-მმართველი ორგანიზაციების ერთობა, რაც უზრუნველყოფს ამ პროცესში ჩართული სტუდენტების პირდაპირი ინტერესების დაცვასა და რეალიზებას. უმაღლესი განათლების შესახებ კანონის მუხლი 43-ის თანახმად, სტუდენტთა უფლებების ფარგლებში, აგრარული უნივერსიტეტი უქმნის თითოეულ სტუდენტს ყველა პირობას „თავისუფლად დააფუძნოს ან/და გაერთიანდეს სტუდენტურ ორგანიზაციებში თავისი ინტერესების შესაბამისად“.

უნივერსიტეტი სთავაზობს სტუდენტებს თავისუფალ, გამჭვირვალე, დეცენტრალიზებულ და მაქსიმალურად სამართლიან მიდგომას საკუთარი საუნივერსიტეტო ცხოვრებისა და აქტივობების განვითარებასა და რეალიზებისთვის.

აგრარულ უნივერსიტეტში ინსტიტუციონალიზებულია ის მექანიზმები და სისტემები, რომლის ფარგლებშიც სტუდენტებს აქვთ შესაძლებლობა გამოხატონ საკუთარი აზრი ცალკეულ აკადემიურ საკითხებსა და პროცესებზე და ამ უკუკავშირის გავლენით მიღებულ იქნას შესაბამისი გადაწყვეტილებები.

ამ მიმართულებით აღსანიშნია მთელი რიგი მექანიზმებისა, რომელთა გამოყენებაც სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურისა და სტუდენტების დეკანის მიერ არის ინსტიტუციურად ორგანიზებული სტუდენტებისთვის. პირველსემესტრელი სტუდენტები უნივერსიტეტში ინტეგრაციის ორკვირიან საორიენტაციო პერიოდში იღებენ სრულ ინფორმაციას ამ სამსახურის საქმიანობისა და იმ მექანიზმების შესახებ, რაც იძლევა შესაძლებლობას საკუთარი დაინტერესების ფარგლებში გამოხატონ ცალკეული მოსაზრებები, მოახდინონ შეფასება და გასცენ უკუკავშირი როგორც აკადემიურ ისე ადმინისტრაციულ საკითხებზე.

სტუდენტების მონაწილეობა და ჩართულობა ამ პროცესში გარანტირებულია შემდეგი სისტემების და მექანიზმების გავლით:

- **რეგულარული, პერიოდული გამოკითხვები** - ყველა სტუდენტს, თითოეული საგანსა და ლექტორზე, ყოველსემესტრულად ეგზავნება ელექტრონული კითხვარი რომლის შევსებაც საშუალებას აძლევს სტუდენტს ძალიან დეტალურად შეაფასოს და დააფიქსიროს საკუთარი აზრი, როგორც საგნის შინაარსობრივ განზომილებაზე, ისე მისი ორგანიზების ადმინისტრაციულ-საორგანიზაციო მხარეზე, დეტალურად დააფიქსიროს აზრი შეფასების სისტემაზე, ლექტორის მეთოდოლოგიურ თუ სწავლების სხვა ტექნიკებზე. გამოკითხვა ასევე საშუალებას იძლევა სტუდენტმა ღია შენიშვნის რეჟიმში დააფიქსიროს კითხვარში არსებულ საკითხებისგან დამატებით, მისთვის საინტერესო და მნიშვნელოვანი აზრი. მნიშვნელოვანი გარემოებაა რომ ეს კითხვარი არის ანონიმური, რის შესახებაც ცხადია ინფორმირებული არიან სტუდენტები და ეს მმართველ სახეობასა და ჯანსაღ დაინტერესებას სტუდენტებისთვის დააფიქსირონ საკუთარი მოსაზრებები ღიად და დაუბრკოლებლად.
- **რეგულარული, სისტემატური შეხვედრები** - სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურის ორგანიზებით, სტუდენტებს ყოველსემესტრულად შესაძლებლობა აქვთ დაესწრონ პროგრამებისა და კურსების მიხედვით

დაგეგმილ შეხვედრებს, სადაც სტუდენტების დეკანისა და სტუდენტური ოფისის თანამშრომლების ჩართულობით შეუძლიათ იმსჯელონ, გამოთქვან მოსაზრებები და დააფიქსირონ საკუთარი აზრი მათთვის მნიშვნელოვან, აქტუალურ და საინტერესო საკითხებზე, როგორც აკადემიური და სწავლების მიმართულებით, ისე საუნივერსიტეტო ცხოვრებისა თუ სხვა ადმინისტრაციულ საკითხებზე. შეხვედრებში მონაწილეობა ნებაყოფლობითია და მასზე ინფორმაცია ელექტრონული ფოსტის მეშვეობით მისდის ყველა სტუდენტს, შესაბამისი განრიგისა და დროის გათვალისწინებით

- **ინდივიდუალური შეხვედრები სტუდენტების მოთხოვნით** - ნებისმიერ სტუდენტს საკუთარი საჭიროებისა და დაინტერესების თვარგლებში შეუძლია მოითხოვოს ინდივიდუალური შეხვედრები სტუდენტების დეკანთან, სკოლის კოორდინატორსა თუ დეკანთან. საკითხები, რომლებიც თავიანთი ბუნებიდან თუ შინაარსიდან გამომდინარე ჯგუფურ შეხვედრებზე ვერ განიხილება, როგორც წესი ინდივიდუალური შეხვედრების ფორმატში უფრო ეფექტიანი და მოსახერხებელია მათზე მსჯელობა და ინფორმაციის მიმოცვლა.
- **ფოკუს ჯგუფების შეხვედრები** - შესაბამისი მეთოდოლოგიით დაკომპლექტებული და შედეგენილი ფოკუს ჯგუფების შეხვედრები, ეფექტიანად გამოიყენება ცალკეული აკადემიური საკითხების შესახებ მსჯელობისთვის და ინფორმაციის შესაგროვებლად. ამ ტიპის შეხვედრების მთავარი ამოცანაა, რომ მცირე ჯგუფში მოხდეს შესაძლო პრობლემებსა თუ სისუსტეებზე, ისევ როგორც ძლიერ მხარეებზე, ღიად საუბარი სტუდენტების მხრიდან, რაც შემდეგში, დამატებითი კვლევის საფუძველია და სხვა წყაროებიდანაც მიღებული ინფორმაციის შეჯერებით, მიიღება კონკრეტული აკადემიური თუ ადმინისტრაციული გადაწყვეტილებები.
- **საგნის შეფასების გასაჩივრების მექანიზმები** - სტუდენტებს შესაძლებლობა აქვთ, საკუთარ სემესტრულ საგნებში მიღებული შეფასებები გაასაჩივრონ და მოითხოვონ შეფასების გადახედვა. აღნიშნული პროცედურის შესახებ ისინი ინფორმირებული არიან სწავლის დანწყებისას საორიენტაციო პერიოდში და ეს მექანიზმი აღწერილია საბაკალავრო პროგრამების დებულებაში და სამაგისტრო პროგრამების დებულებაში, სადაც დეტალურად არის მოცემული როგორც პრინციპები, ისე პროცედურას ამ პროცესის წარმართვისთვის. მნიშვნელოვანია აქვე აღინიშნოს, რომ ამ პროცესში სტუდენტს თავად არ უწევს ლექტორთან ურთიერთობა და კომუნიკაცია შეფასების გადახედვის მოთხოვნაზე და პროცესში ჩართული არიან სკოლის კოორდინატორები ან/და საგნის კურატორი დეკანები, რომლებიც უწევენ ყველა საჭირო კონსულტაციას სტუდენტს, როგორც შინაარსობრივი ისე პროცედურული სტანდარტის დასაცავად.

- **ეთიკის კოდექსი და ეთიკის საბჭო** - სტუდენტთა კანონიერი უფლებების დაცვის ერთ-ერთი გარანტორი შიდა დოკუმენტი არის ეთიკის კოდექსი, რომელიც იცავს სტუდენტის ინტერესებს და უზრუნველყოფს ინსტიტუციურად ეთიკურად სამართლიან და ხელსაყრელ აკადემიურ სივრცეს სტუდენტებისთვის. ამ მხრივ, სტუდენტებს შეუძლიათ, ნებისმიერი სავარაუდო დარღვევის ფაქტებზე მოითხოვონ ეთიკის საბჭოს შეკრება, რომელიც განიხილავს მათ პრეტენზიასა და მოთხოვნას, რის საფუძველზეც, საკითხის დამატებითი მოკვლევის შედეგად იღებს გადაწყვეტილებებს.
- **სამართლიან კონკურსზე დაფუძნებული შესაძლებლობები** - სტუდენტებს სწავლის პროცესში, შესაძლებლობა აქვთ მიიღონ მონაწილეობა ცალკეულ პროექტებსა თუ შეთავაზებებში, როგორცაა მაგალითად გაცვლითი პროგრამები, სასწავლო-სამეცნიერო მივლინებები, საერთაშორისო სტუდენტური კონკურსები, კონფერენციები და ა.შ. ამ ღონისძიებებში მათი მონაწილეობა და საჭიროების შემთხვევაში დაფინანსება უნივერსიტეტისგან ხდება ღია, გამჭვირვალე, წინასწარ გაცხადებული პირობების შესაბამისად. აგრარული უნივერსიტეტის დამფუძნებელი ორგანიზაციის ცოდნის ფონდის დაფინანსებით რამდენიმე ათეულ სტუდენტს წლის განმავლობაში უფინანსდებათ სხვადასხვა ზემოთხსენებულ ღონისძიებებში მონაწილეობა, რაც დამატებითი შესაძლებლობაა მათთვის მოახდინონ საკუთარი ინტერესების რეალიზება, ახალი ცოდნის მიღებასთან ერთად.
- **ტუტორების ინსტიტუტი** - დაინტერესებულ სტუდენტებს, ცალკეულ საგნებში შესაძლებლობა აქვთ, აკადემიური ტუტორობის ფორმატით ჩართული იყვნენ საგნის მიმდინარეობაში, საგნის ლექტორ(ებ)თან ერთად იმუშავონ საგნის მომზადება-მიმდინარეობაზე და საკუთარი ცოდნა და გამოცდილება გაუზიარონ სხვა სტუდენტებს. ტუტორების შერჩევა ხდება კონკურსის საფუძველზე, წინასწარგამოცხადებული ღია შესარჩევი პროცედურით, რაც გამოირიცხავს რაიმე სახის პრივილეგიურ მდგომარეობას სტუდენტების შერჩევაში, არსებული კონკურენციის გათვალისწინებით.

გარდა ზემოთ ხსენებული მექანიზმებისა, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში წლებია ფუნქციონირებს სტუდენტების აკადემიურ საკითხებთან დაკავშირებით მოსაზრებების გამოხატვის ინსტიტუციური სისტემა, რომელიც კარგად ცნობლია სტუდენტებისათვის და მოიცავს შემდეგ ეტაპებს:

- იმ შემთხვევაში თუ სტუდენტს სურს ნებისმიერ აკადემიურ საკითხთან დაკავშირებით მოსაზრების დაფიქსირება, მან იცის, რომ აღნიშნულის შესახებ

უნდა	აცნობოს	სკოლის	დეკანს/პროგრამის
ხელმძღვანელს/კოორდინატორს.			
- ალნიშნულ საკითხებს სკოლის დეკანი/პროგრამის ხელმძღვანელი/კოორდინატორი განიხილავენ შესაბამისი საგნის ლექტორებთან, უნივერსიტეტის რექტორსა და პრორექტორებთან ერთად და უბრუნდებიან სტუდენტს შესაბამისი უკუკავშირით.
  - იმ შემთხვევაში, თუ სტუდენტი მიიჩნევს, რომ მის მიერ წამოყენებული საკითხი საჭიროებს კვლავ განხილვას, მას შეუძლია მიმართოს უნივერსიტეტის რექტორსა და პრორექტორებს. ასეთ შემთხვევაში, ხდება საკითხის თავიდან შესწავლა და ანალიზი, მათ შორის, ხშირად სტუდენტის/სტუდენტების მონაწილეობით.

ამ მექანიზმების ერთობლიობის ინსტიტუციურად გამართული და ეფექტიანი მუშაობისთვის, სტუდენტებისა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის ოფისი ხელმძღვანელობს სამი მთავარი პრინციპით ამ პროცესში:

1. **გამჭვირვალობა და ინფორმაციის ღიაობა** - ნებისმიერი ზემოთ აღწერილი მექანიზმის შესახებ ინფორმაცია წინასწარ, ღიად და დაუფარავად არის მიწოდებული სტუდენტებთან. დამაზუსტებელი თუ დამაკონკრეტებელი ხასიათის შეკითხვებზე სტუდენტებს ყოველთვის მიეწოდებათ პასუხი, დამატებითი ინტერპრეტირების თავიდან აცილების მიზნით. ნებისმიერ სტუდენტს აქვს ინფორმაცია უნივერსიტეტის ცალკეული თანამშრომლების შესახებ, მათი ფუნქცია-მოვალეობების თუ სხვა საკითხების თაობაზე რასაც ემატება სპეციალური მონაცემთა ბაზა ელექტრონული ფოსტის მისამართებისა, რაც უზრუნველყოფს ყველა სტუდენტის შეუზღუდავ წვდომას ნებისმიერი თანამშრომლის საკონტაქტო ელექტრონულ ფოსტაზე.
2. **ანონიმურობა და კონფიდენციალურობა** - მთელ რიგ შემთხვევებში, სტუდენტებისთვის საკვანძოდ მნიშვნელოვანია დარჩნენ ანონიმურები, ინფორმაციის გადაცემის კონკრეტულ ჯაჭვამდე მაინც თუ სრულად არა. მაგალითად სტუდენტი, რომელიც აუღერებს ხარვეზებს აკადემიურ პროცესში, თუნდაც რომელიმე საგნის ლექტორის მიმართ პრეტენზიის ფორმატში, გარანტირებულია რომ მისი ანონიმურობა დაცული იქნება ამ საკითხის განხილვების ფორმატში, მათ შორის (და არა მხოლოდ) ამ კონკრეტულ ლექტორთან დისკუსიის დროს. ანონიმურობის დაცვის სტანდარტი მეტ თავისუფლებას აძლევს სტუდენტს და უფრო ჯანსაღ, გულწრფელ კომუნიკაციას წარმოშობს.

3. **თანასწორობა და თანასწორუფლებიანობა** - ეს პრინციპი გულისხმობს თანაბარ გავრცელებას ყველა იმ მიდგომისა თუ პროცედურისა, რაც არსებობს უნივერსიტეტში და გამორიცხავს ყველანაირ პრივილეგიურულ თუ ფავორიტ სტუდენტებსა და სტუდენტთა ჯგუფებს, არამედ ყველა არის თანაბარი უფლების მქონე, მიუხედავად მათი აკადემიური მოსწრებისა თუ სხვა განსხვავებებისა, ყველას აქვს თანასწორი ვალდებულებები და პასუხისმგებლობები შესაბამისი მარეგულირებელი აქტებიდან გამომდინარე. ეს პრინციპი მყარი საფუძველია სამართლიანი, გამართული სისტემის ფუნქციონირებისათვის.

გემოთ აღწერილი მექანიზმების რეალიზება საშუალებას აძლევს სტუდენტებს აქტიურად იყვნენ ჩართული სხვადასხვა ფორმითა და ხარისხით აკადემიურ პროცესში, რაც იძლევა შემდგომში მათი მოსაზრებების, შენიშვნების, შეხედულებებისა და უკუკავშირის პრაქტიკაში რეალიზაციის შესაძლებლობას.

სწორედ ზემოაღწერილი მექანიზმების პრაქტიკაში რეალიზების მაგალითებად შეგვიძლია მოვიყვანოთ ბოლო ორი წლის რამდენიმე ქეისი, როდესაც სტუდენტებისგან წამოსული მოსაზრებები და საჭიროებები გახდა ცალკეული აკადემიური გადაწყვეტილებების გამომწვევი:

- 2023 წელს აგრარული უნივერსიტეტის სტრუქტურა მნიშვნელოვნად შეიცვალა, რასაც წინ უძღოდა მთელი რიგი ინფორმაციულ ანალიტიკური პროცესისა, ყველა დაინტერესებული პირის ჩართულობით. ამ ცვლილებების განხორციელების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი რგოლი სტუდენტების მოსაზრებები და მათი შეხედულებები იყო. ცალკეულ ფოკუს ჯგუფებსა თუ ინდივიდუალურ ჩაღმავებულ ინტერვიუებზე, შესაბამისი პროგრამების სტუდენტებისა და კურსდამთავრებულების მიერ გაუღებელი საკითხებიდან გამომდინარე, აგრარულმა უნივერსიტეტმა გაიარა მთელი რიგი სტრუქტურული ცვლილებებისა, კერძოდ:

- აგრარულ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების სკოლა, რომელიც ადრე აერთიანებდა შვიდ პროგრამას ახლა გაიყო და ეს შვიდი პროგრამა გადაჯგუფდა სამ დამოუკიდებელ, ახლად შექმნილ სკოლაში: აგრონომიისა და ლანდშაფტის მენეჯმენტის სკოლა, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებისა და ბიოტექნოლოგიის სკოლა და ვეტერინარიის სკოლა.
- თითოეული სკოლის მენეჯმენტში, გარდა დეკანისა და პროგრამის ხელმძღვანელებისა დაემატა კოორდინატორის პოზიცია, რაც პირდაპირი პასუხია იმ ცალკეულ გამოწვევებზე, რომლებიც სტუდენტებიდან მომავალი სხვადასხვა უკუკავშირით ვლინდებოდა.

- აგრონომიის პროგრამის სტუდენტების აქტიური ჩართულობითა და ინიციატივებით, აგრონომიის საბაკალავრო პროგრამაზე დაინერგა და შემუშავდა ახალი ჯგუფი პრაქტიკული განათლების საგნებისა - აგრო პროექტი, აგროპროექტის მენეჯმენტი და აგრობიზნესის მენეჯმენტი. აგრო პროექტის ფარგლებში სტუდენტები, უნივერსიტეტისავე რესურსებით ურუნველყოფილ სადემონსტრაციო ნაკვეთზე გეგმავენ და პრაქტიკულად მოჰყავთ მათ მიერ შერჩეული ერთწლიანი აგრო კულტურები. ამ პროცესში სტუდენტები ინტეგრირებულად იყენებენ სხვადასხვა საგნებში მიღებულ ცოდნასა და აგრო პროექტის ფარგლებში ხდება ამ ცოდნის პრაქტიკაში რეალიზაცია. სწორედ ამ საგნის უკეთ დასაძლევად და საჭირო უნარების გასაძლიერებლად, შემუშავდა ორი ახალი საგანი აგრობიზნესის საფუძვლები და აგროპროექტის მენეჯმენტი. ეს საგნები თავს უყრის იმ ცოდნისა და ინფორმაციის ნაკადებს, რაც აგროპროცესის ბიზნეს განზომილებას ახლავს თავს და აწვდის სტუდენტებს ცოდნას როგორ მართონ კონკრეტული სასოფლო-სამეურნეო პროცესი და წარმოება.
- კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი მაგალითი, სტუდენტების ინიციატივიდან გამომდინარე აკადემიურ პროცესში მიღებული გადანყვეტილებებისა არის ბაკალავრიატის მეოთხე კურსის სტუდენტებისთვის, განსხვავებული განრიგის სასწავლო ცხრილის დაგეგმვა, რაშიც იგულისხმება სტუდენტების ინტერესების გათვალისწინებით, ლექცია-სემინარების დილაობით ან საღამოს დაგეგმვა, რომ სტუდენტებმა შეძლონ სწავლასთან შეთავსებით სამუშაო გამოცდილების დაგროვება სხვადასხვა ორგანიზაციებში.
- სტუდენტების ინტერესების დაცვისა და მათი საჭიროებების გათვალისწინების კიდევ ერთი მაგალითია, სტუდენტური სერვისების, ე.წ. სხვადასხვა ცნობებისა და განცხადებების მიღება/დამზადება/გაცემა ელექტრონულად, ფიზიკური ურთიერთობის გარეშე. ახლანდელი პრაქტიკით, სტუდენტს, აკადემიურ შვეულებაში გასვლისთვის, ან სტუდენტობის დამადასტურებელი ცნობისა თუ სხვა ნებისმიერი დოკუმენტის უნივერსიტეტიდან მისაღებად, არ სჭირდება ფიზიკურად განცხადების ფორმის შევსება და შემდეგ ამ დოკუმენტის მისაღებად აუცილებლად მოსვლა ადმინისტრაციაში. ამის სანაცვლოდ, დაინერგა ელექტრონული სისტემა დოკუმენტების შეკვეთა/დამზადება/გაცემისა და განისაზღვრა კონკრეტული შემჭირდროვებული ვადები ადმინისტრაციული თანამშრომლებისთვის, რათა სტუდენტმა დროულად შეძლოს სასურველი სერვისის მიღება.

გარდა ზემოთაღწერილი რამდენიმე ქეისისა, არსებობს მრავალი სხვა შემთხვევა და სიტუაცია, როდესაც სტუდენტებისგან მომავალი საკითხები მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს აკადემიურ თუ ადმინისტრაციულ გადაწყვეტილებებზე უნივერსიტეტში.

შეჯამების სახით, შეიძლება ითქვას, რომ უნივერსიტეტს შემუშავებული აქვს, ტრადიციული წარმოდგენებისგან განსხვავებული, ინოვაციური და ალტერნატიული სისტემები სტუდენტთა ჩართულობისა და აკადემიურ პროცესში გავლენის მოსახდენად, რაც ემსახურება სტუდენტთა კანონიერი ინტერესების უზრუნველყოფას უმაღლეს საგანმანათლებლო ინსტიტუტში.

სტუდენტური თვითორგანიზებული/თვითმმართველი გაერთიანებები

სტუდენტური თვითმმართველობის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი განზომილებაა საუნივერსიტეტო ცხოვრების იმ პრინციპებისა და მიდგომების გაერთიანება, რასაც უნივერსიტეტი სთავაზობს საკუთარ სტუდენტებს. ამ მიმართულებით უნივერსიტეტს სტუდენტთა უფლებების და შესაძლებლობების რეალიზებისთვის ინსტიტუციონალიზებული აქვს მრავალფეროვანი საუნივერსიტეტო ცხოვრების თვითმმართველობის მოდელი, რაც გულისხმობს დეცენტრალიზებულ და თანაბარ სანყისებზე აღმოცენებულ პრინციპზე ანყობილ, სტუდენტთა პირად ინიციატივებზე დამყარებულ, სტუდენტური თვითორგანიზებული/თვითმმართველი გაერთიანების სისტემას.

სტუდენტებს შეუძლიათ საკუთარი უფლებები განახორციელონ:

- ინდივიდუალურად,
- ჯგუფურად, ან
- შექმნან და მართონ სტუდენტური თვითორგანიზებული/თვითმმართველი გაერთიანებები ინტერესების, მიზნების, ამოცანების, ან ძირითადი საგანმანათლებლო ერთეულების შესაბამისად.

ამ თვითორგანიზებულ/თვითმმართველ გაერთიანებებში ნებისმიერ სტუდენტს, საკუთარი დაინტერესების ფარგლებში, ზედმეტი ტექნიკური თუ ბიუროკრატიული ბარიერის გარეშე შეუძლია განვერიანდეს, ან/და იქნეს არჩეული სტუდენტური თვითმმართველი გაერთიანების წარმომადგენლად/ლიდერად/კოორდინატორად.

უნივერსიტეტის/სკოლის ადმინისტრაცია არ ერევა სტუდენტური თვითორგანიზებული/თვითმმართველი გაერთიანებების საქმიანობაში და არ აწესებს პრივილეგიებს რომელიმე მათგანისათვის.

სტუდენტური თვითორგანიზებული/თვითმმართველი გაერთიანებები შეიძლება იყოს უნივერსიტეტის მიერ რეგისტრირებული ან არარეგისტრირებული. რეგისტრაციას ახორციელებს სტუდენტების დეკანი, ასეთი გაერთიანების ერთიან სიაში შეტანის გზით.

რეგისტრაციის მიზნით სტუდენტურმა თვითორგანიზებულმა/თვითმმართველმა გაერთიანებებმა სტუდენტების დეკანს უნდა მიმართონ წერილობითი განაცხადით და წარუდგინონ:

- გაერთიანების დებულება,
- მმართველი ორგანოს ან მმართველი ორგანოების შემადგენლობა,
- წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე პირ(ებ)ის სახელი, გვარი, პირადი ნომერი, საკონტაქტო ტელეფონის ნომერი და ფაქტობრივი საცხოვრებელი ადგილის მისამართი.

არარეგისტრირებული სტუდენტური თვითორგანიზებული/თვითმმართველი გაერთიანებები მოქმედებენ ამ წესდების, უნივერსიტეტის მარეგულირებელი დოკუმენტებისა და საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად და სარგებლობენ მათ საფუძველზე მინიჭებული ყველა უფლებებითა და პრივილეგიით.

აღნიშნული პრაქტიკა უზრუნველყოფს არჩევანის თავისუფლებას სტუდენტებისთვის - ისინი მარტივი პროცედურით ხდებიან ერთი ან რამდენიმე სტუდენტური გაერთიანების წევრები, რაც თავის მხრივ სტუდენტებისთვის ნიშნავს:

- ჩაერთონ ამა თუ იმ სტუდენტური თვითმმართველი გაერთიანების საქმიანობაში, როგორც აქტივობების დაგეგმვა-შემუშავების პროცესში, ისე უშუალოდ ამ აქტივობების განხორციელებაში;
- დაგეგმონ და განახორციელონ სხვადასხვა ფორმატისა და მიმართულების (ასე მაგალითად: სამეცნიერო, შემოქმედებითი, ინტელექტუალურ-შემეცნებითი, საგანმანათლებლო და სხვა) ღონისძიებები და პროექტები;
- წარმოადგინონ უნივერსიტეტი სხვადასხვა სტუდენტურ კონკურსში, შეჯიბრებებსა თუ ღონისძიებებზე და მიაღწიონ წარმატებას მათთვის საინტერესო აქტივობებში;
- მოიძიონ დამატებითი რესურსები, როგორც ფინანსური ისე სხვა ფორმის, რომელსაც მოახმარენ კონკრეტული სტუდენტური გაერთიანების აქტივობებსა და პროექტებს;
- დააგროვონ ფასდაუდებელი გამოცდილება, როგორც ორგანიზაციულ-ადმინისტრაციული, ისე კონკრეტული მიმართულების სპეციფიკის

გათვალისწინებით, რაც შესაძლოა გახდეს დამატებითი მყარი საფუძველი მათი შემდგომი წარმატებისთვის პროფესიულ თუ ცხოვრებისეულ ასპარეზზე;

- გარდა პირადი განვითარებისა და უნარების გაუმჯობესებისა, ცალკეული გაერთიანების აქტივობების შინაარსიდან გამომდინარე, ხშირად სტუდენტებს შესაძლებლობა აქვთ ფართო საზოგადოებისთვის სასარგებლო აქტივობები განახორციელონ, რასაც ბენეფიციართა ფართო აუდიტორია ჰყავს, რაც დამატებითი სტიმულია სტუდენტებისთვის საკუთარი მოტივაციის გაძლიერებასა და საზოგადოებისთვის სასარგებლო შედეგების მოსატანად;
- ღია, თავისუფალ წვდომას, სტუდენტური თვითმმართველი გაერთიანების პროექტებისა და აქტივობების ფარგლებში უნივერსიტეტის ფიზიკური ინფრასტრუქტურის, როგორც სასწავლო, ისე სპორტულ-რეკრეაციული თუ სხვა დანიშნულების ინფრასტრუქტურულ კომპონენტებზე;
- მიიღონ უნივერსიტეტის მხარდაჭერა დონორ ორგანიზაციებთან ურთიერთობისას და ამით გაზარდონ დაფინანსების შესაძლებლობები საკუთარი პროექტებისთვის.

გარდა ამისა, სტუდენტური თვითორგანიზებული/თვითმმართველი გაერთიანება თავისი დებულებისა და უნივერსიტეტის წესდების შესაბამისად:

- უზრუნველყოფს სტუდენტთა მონაწილეობას უნივერსიტეტის მიზნების მიღწევაში;
- ხელს უწყობს გაერთიანების წევრების კანონიერი ინტერესების დაცვას;
- შეუძლია შეიმუშაოს იდეები და წინადადებები უნივერსიტეტის სტუდენტური ცხოვრების, გარემოს, მმართველობისა და სწავლების ხარისხის გასაუმჯობესებლად, რომელთაც წარუდგენს უნივერსიტეტის შესაბამის უფლებამოსილ პირებს;
- განახორციელებს დებულებით გათვალისწინებულ სხვა უფლებამოსილებებს.

სტუდენტურ თვითორგანიზებულ/თვითმმართველ გაერთიანებაში გაწევრიანება არის ღია, ნებაყოფლობითი და პროცედურულად გამჭვირვალე. თითოეული სტუდენტური გაერთიანება იმართება წევრების ინიციატივების მეშვეობით, მათთვის საინტერესო თემატიკისა და მიმართულების გარშემო, რაც უზრუნველყოფს მათ ჯანსაღ მოტივაციას და გულწრფელ დაინტერესებას.

ამ ძირითადი სტანდარტებისა და ზოგადად სტუდენტური თვითმმართველი გაერთიანებების საქმიანობის შესახებ სტუდენტებს, სწავლის დასაწყისშივე, სტუდენტების დეკანისგან მიეწოდებათ ინფორმაცია. ყველა სტუდენტს აქვს

შესაძლებლობა გაიაროს კონსულტაცია ცალკეული სტუდენტური გაერთიანების საქმიანობაზე, მათ შორის, სწავლის დანწყების შემდეგაც. ინფორმაცია საჯაროა დაინტერესებული პირებისთვის ცალკეული თვითმმართველი გაერთიანებების შემადგენლობასა და დაგეგმილ პროექტებზე, რაც ამარტივებს დაინტერესებული პირების ერთმანეთთან დაკავშირებას და პროცესის ეფექტიანობას. ამ პროცესის ინსტიტუციურ გარანტად უნივერსიტეტის სტრუქტურაში არის სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური.

თითოეულ ამ თვითორგანიზებულ/თვითმმართველ გაერთიანებს აქვს სასწავლო წლის ფარგლებში ცალკეული აქტივობები, რაზეც თავად ამ ორგანიზაციის წევრები მუშაობენ და გეგმავენ პერიოდულად. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ უნივერსიტეტის ადმინისტრაცია არ მართავს ამ გაერთიანებებს, არც პირდაპირი და არც არაპირდაპირი ფორმით და ნაცვლად ცენტრალიზებული მართვის მიდგომისა, ეს თვითმმართველი გაერთიანებები თავად იმართებიან დეცენტრალიზებული, ქვემოდან-ზემოთ პრინციპის გამოყენებით, „ერთი ცენტრისგან“ (ამ შემთხვევაში უნივერსიტეტის ადმინისტრაცია) დამოუკიდებლად.

თითოეული სტუდენტური თვითორგანიზებული/თვითმმართველი გაერთიანება, მოხალისეობრივ საფუძველზე აერთიანებს სტუდენტებს, რომელთაც თავიანთი აქტივობების ხასიათიდან გამომდინარე უნევთ გარდა პირადი დაინტერესებისა, საზოგადოებისთვის სასარგებლო, შემეცნებით-საგანმანათლებლო პროექტების ინიცირება და განხორციელება.

ამგვარად, თავისუფლად შეიძლება ითქვას, რომ სტუდენტთა კანონიერი ინტერესი განწევრიანდნენ და მონაწილეობა მიიღონ სტუდენტურ გაერთიანებებში, რომელთაც ექნებათ ფართო გავრცელების არეალი სამოქალაქო განათლების აქცენტით, რეალიზებულია განსხვავებული, დეცენტრალიზებული მიდგომით.

სტუდენტების თვითორგანიზებული/თვითმმართველი გაერთიანებების დაფუძნებას ან მათში განწევრიანებას უზრუნველყოფს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის წესდების მე-14 მუხლი. ზემოთ ხსენებული პრაქტიკა დიდი ხანია არსებობს უნივერსიტეტში და მისი საორგანიზაციო საკითხები ასახულია წესდებაში.

სტუდენტური ცხოვრება და თვითმართული პროექტები

როგორც ზემოთ აღინიშნა, სტუდენტებს აქტიურად მიეწოდებათ ინფორმაცია გაცვლითი პროგრამების, ტრეინინგებისა თუ უცხოეთში სწავლის გაგრძელების

შესაძლებლობათა შესახებ. ცხადია, უნივერსიტეტი არ შემოიფარგლება მხოლოდ ინფორმაციის მიწოდებით - სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური უზიარებს სტუდენტებს გამოცდილებას და აძლევს რეკომენდაციებს, რითაც ეხმარება მათ შესარჩევი ეტაპების გადალახვაში.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტები, სწავლის პროცესის პარალელურად ჩართული არიან სხვადასხვა ადგილობრივ თუ საერთაშორისო კონფერენციასა, კონკურსსა და ფესტივალში, რომელთა მთავარი ამოცანაც უნივერსიტეტში მიღებული ცოდნისა და უნარების პრაქტიკული რეალიზება და რეალურ კონკურენტულ გარემოში საკუთარი მოსაზრებების გადაცემაა დაინტერესებული საზოგადოებისთვის. აღნიშნული ეხმარება სტუდენტებს მიღებული ცოდნის გადაჭეუებაში, მისი პრაქტიკული, გამოყენებითი განზომილების ინიცირებასა და კვლევის პროცესის გააქტიურებით ახალი ცოდნის დაგროვებაში. ამ მიმართულებით შეიძლება გამოყოს რამდენიმე ყველაზე მნიშვნელოვანი აქტივობა, რომლებშიც პერიოდულად ერთვებიან ჩვენი სტუდენტები და მოცემულია ქვემოთ.

სტუდენტური ღვინის ფესტივალი - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ორგანიზებით კახა ბენდუქიძის კამპუსში ყოველწლიურად ტარდება სტუდენტური ღვინის ფესტივალი. სტუდენტურ ღვინის ფესტივალს ესწრებიან უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალი, ღვინის სპეციალისტები, ღვინის კომპანიები, ღვინის ეროვნული სააგენტოს წარმომადგენლები. ისინი სტუდენტების ღვინოებს სინჯავენ და ცალკეული წინასწარ შეთანხმებული კომპონენტების მიხედვით აფასებენ. ფესტივალის ფარგლებში ვლინდებიან გამარჯვებულები შემდეგ ნომინაციებში: საუკეთესო თეთრი ღვინო, საუკეთესო წითელი ღვინო, საუკეთესო ქვევრის ღვინო, საუკეთესო მარკეტინგული კონცეფცია, საუკეთესო კომუნიკაცია-პრეზენტაცია. სტუდენტური ღვინის ფესტივალი მევენახეობა-მელვინეობის საბაკალავრო პროგრამის პრაქტიკული სწავლების ნაწილია. მე-4 კურსის სტუდენტები მიკროვინიფიკაციისა და ღვინის ფესტივალის სიმულაციის საგნის ფარგლებში უნივერსიტეტის მევენახეობა-მელვინეობის აკადემიასა და მარანში ამზადებენ თავიანთ საავტორო ღვინოებს (სავალდებულოა დააყენონ წითელი და თეთრი ღვინოები, როგორც ქვევრის, ასევე კლასიკური), რომლებიც წარმოადგენენ მათი დამოუკიდებელი მუშაობის შედეგს. სტუდენტები თავად არჩევენ ყურძნის ჯიშსა და ტექნოლოგიას, კრეფენ ყურძენს, ახდენენ ტკბილისა და ღურდოს წინასწარ დამუშავებას, ალკოჰოლური დუღილის წარმართვასა და რეგულირებას, ვაშლ-რძეშუავა დუღილის ჩატარებასა და დაავადებების პრევენციას. ამასთანავე, საზღვრავენ ღვინის ფიზიკურ-ქიმიურ პარამეტრებს, ხარისხის შეფასების მიზნით

ატარებენ დეკუსტაციებს, ამოწმებენ მდგრადობას, ზრუნავენ ღვინის სტაბილიზაციაზე და ასხამენ ბოთლებში. ამასთან, სტუდენტები სწავლობენ მეღვინეობის ქვეყნების, რეგიონების, ყურძნის ჯიშების, ტექნოლოგიების წარდგენას/პრეზენტაციას. დეკუსტაციის ნაწილში სინჯავენ, აფასებენ და აღწერენ როგორც ქართულ, ასევე სხვადასხვა ქვეყნის ღვინოებს. ღვინის მარკეტინგის საგნის ფარგლებში აგრარული უნივერსიტეტის მევენახეობა-მეღვინეობის პროგრამის სტუდენტები საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ვიზუალური კომუნიკაციის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტებთან ერთად ქმნიან ეტიკეტის დიზაინს და წარუდგენენ მომხმარებელს.

სტუდენტური აგროპროექტის პრეზენტაცია - სტუდენტური აგროპროექტის პრეზენტაცია ყოველწლიურად იმართება საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში, რომლის ფარგლებშიც აგრონომიის პროგრამის სტუდენტები მათ მიერ დამოუკიდებლად მოყვანილ სხვადასხვა ერთწლიან სასოფლო-სამეურნეო კულტურას წარადგენენ. აგროპროექტის ფარგლებში კახა ბენდუქიძის კამპუსში სადემონსტრაციო ნაკვეთში სტუდენტებს სხვადასხვა პროდუქტი მოჰყავთ. პრეზენტაციაზე სტუდენტური გუნდები საუბრობენ მათ მიერ მოყვანილი პროდუქტის ბიოლოგიურ თავისებურებებზე, შესაბამის ნიადაგურ-კლიმატურ პირობებზე, მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგიაზე, რისკ ფაქტორებზე, მიღებულ შედეგებსა და გამოცდილებაზე. სტუდენტური აგროპროექტის პრეზენტაციას ესწრებიან სტუდენტები, ლექტორები, აგროსექტორის 40-ზე მეტი კომპანია. გარდა ამისა, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ყოველწლიურად გადასცემს მაღლობის სიგელს აგროპროექტის მხარდაჭერისათვის მკერძო სექტორის წარმომადგენლებს. აგროპროექტის არის აგრონომიის საბაკალავრო პროგრამის საგანი, რომლის ფარგლებშიც სტუდენტებს უნივერსიტეტში მიღებული თეორიული და პრაქტიკული ცოდნის საფუძველზე მოჰყავთ სასოფლო-სამეურნეო კულტურები სადემონსტრაციო ნაკვეთში. საირიგაციო სისტემით აღჭურვილი სადემონსტრაციო ნაკვეთი კახა ბენდუქიძის კამპუსში მოეწყო, რათა სტუდენტებს საშუალება ჰქონდეთ დააკვირდნენ ერთწლიანი კულტურების სრულ სავეგეტაციო ციკლს. პროექტის ფარგლებში სტუდენტებს მოსავალი მოჰყავთ ყველა აგრო-წესების დაცვით, რაც გულისხმობს ნაკვეთის დამუშავებას, რისკების შეფასებას, ბიუჯეტირებას, ნიადაგის ანალიზს, ნაყოფიერების მართვის გეგმის შემუშავებას, თესვას, მავნებლებსა და დაავადებებზე დაკვირვებას და შესაბამისი ბრძოლის ღონისძიებების გატარებას, მოსავლის აღება-დაბინავებას, რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლების განსაზღვრას. სტუდენტები აგროპროექტის მიმდინარეობის დროს თავად არიან ჩართული, როგორც საველე, ასევე ლაბორატორიულ სამუშაოებში. აგროპროექტის დასაწყისში

სტუდენტები თავად ირჩევენ სასურველ კულტურებს და გადანაწილდებიან შესაბამის სადემონსტრაციო ნაკვეთში.

Freeuni & Agruni მოხალისეთა კლუბი - სტუდენტთა სამოქალაქო განათლებისა და პასუხისმგებლობის გაზრდის თვალსაჩინო მაგალითია Freeuni&Agruni მოხალისეთა კლუბი, რომლის წევრებიც ჩართული არიან მოხალისეობრივ საწყისებზე, უნივერსიტეტის სხვადასხვა პროექტში, კერძოდ საინფორმაციო კამპანიაში სკოლის მოსწავლეებისთვის სხვადასხვა შესაძლებლობაზე ინფორმაციის მიწოდების და პრეზენტაციების პროცესში. ამავე სტუდენტური გაერთიანების წევრები დაინტერესების ფარგლებში ერთვებიან სავლეთ პრაქტიკის პროექტში მოხალისე კოორდინატორებად და იღებენ მონაწილეობას სტუდენტური ბანაკების ორგანიზებასა და მართვის პროცესში. სავლეთ პრაქტიკის ფარგლებში ყოველწლიურად უნივერსიტეტის სტუდენტები მოხალისეობრივ ეკო-ბანაკებად სტუმრობენ საქართველოს რეგიონების სხვადასხვა დაცულ ტერიტორიას, ეროვნულ პარკებსა თუ ნაკრძალებს და ასრულებენ მოხალისეობრივ სამუშაოებს, დაწყებული დასუფთავებით და დასრულებული ტურისტული ბილიკების/ინფრასტრუქტურის მოწესრიგებით, ჯამში 30 დღის განმავლობაში.

საერთაშორისო ტურნირი ქიშიაში „ოქროს საწმისი“ - საქართველოს, ჩეხეთის, სლოვაკეთისა და რუმინეთის თანამონაწილეობით დაფუძნებული პირველი საერთაშორისო ტურნირი ქიშიაში. ტურნირის მთავარი მიზანია საერთაშორისო კონტაქტების ხელშეწყობა და ქიმიით დაინტერესებული მოსწავლეების აქტიურობის წახალისება. ტურნირი „ოქროს საწმისი“ არის საერთაშორისო გუნდური შეჯიბრი ქიშიაში 14-18 წლის მოსწავლეებს შორის. ტურნირში მონაწილე თითოეული გუნდი შედგება ერთი ან რამდენიმე სკოლის 4 მოსწავლისგან. გუნდს ხელმძღვანელობს მენტორი, რომელსაც ეხმარება 1 ასისტენტი. მენტორი და ასისტენტი შეიძლება იყვნენ სკოლის მასწავლებლები, უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტები, მეცნიერები და ა.შ. ტურნირში მონაწილე გუნდებმა უნდა წარმოადგინონ „საშინაო დავალება“, რომელიც მოიცავს 4 თეორიულ და 2 პრაქტიკულ დავალებას. თეორიული დავალება მოითხოვს ჰიპოთეზის შემუშავებას სამეცნიერო პრობლემის გადასაჭრელად. ჰიპოთეზის გამოსაკვლევად საჭიროა შესაბამისი თეორიული მასალების მოძიება და შესწავლა, დასკვნების გამოტანა და დასრულებული დავალების წარმოსაჩენად პრეზენტაციის მომზადება. პრაქტიკული ამოცანა არის კონკრეტული მოდელის შედგენა და მისი დემონსტრირება. დავალების შესასრულებლად საჭიროა ყველა შესაბამისი ინფორმაციის მოძიება, ექსპერიმენტის დაგეგმვა და ჩატარება, მიღებული მონაცემების ანალიზი და ა.შ. ტურნირის

ორგანიზებაში - ამოცანების შექმნა, შეფასება, ყიურის შემადგენლობა და სხვა საორგანიზაციო საკითხებში - ჩართული იქნენ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტები და მაგისტრები.

GGSB (German Georgian Science Bridge) - ვორქშოპის ფარგლებში გერმანელი პროფესორები არჩევენ სტუდენტებს ერთთვიანი სტაჟირებისთვის გერმანიაში. საერთაშორისო ცოდნის/გამოცდილების გაცვლის მაგალითია პროფესორ Stefan van Waasen-ის ლექციების კურსი, რომელიც საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში 2018-დან 2024 წლების ფარგლებში უკვე 4-ჯერ განხორციელდა. რის შედეგადაც ჯამში 10-ზე მეტი სტუდენტი იქნა შერჩეული 1-თვიან სტაჟირებაზე წასაყვანად. ამასთან, დოქტორი Harald Gluckler-ის მიერ ჩატარდა 1 კვირიანი ლექციების კურსი 2024 წლის ივნისში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ინჟინერიის მიმართულების პროგრამების სტუდენტებისთვის.

ახალგაზრდა მეცნიერთა მე-6 საერთაშორისო კონფერენცია - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ორგანიზებითა და საქართველოს პროფესიონალ ქიმიკოსთა ასოციაციის ინფორმაციული მხარდაჭერით განხორციელებული საერთაშორისო ახალგაზრდა მეცნიერთა კონფერენცია „ქიმია, აგროქიმია და ბიოლოგია: თანამედროვე მიმართულებები და მიღწევები“, რომელიც ჩატარდა 2023 წელს და ეძღვნებოდა დავით სარაჯიშვილის საიუბილეო წელს. კონფერენციაში მონაწილეობა მიიღო 60-ზე მეტმა ახალგაზრდა მკვლევარმა საქართველოს, თურქეთისა და სომხეთის სხვადასხვა უნივერსიტეტიდან. კონფერენცია ორ დღეს ორ სექციად (ქიმია, ბიოლოგია) ჩატარდა და გაკეთდა 7 პლენარული, 22 ზეპირი და 27 სტენდური მოხსენება. გამოიყა თეზისების კრებული. შემდეგი კონფერენცია ასევე დაგეგმილია 2025 წელს.

ICHTo-2023 - საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა ქიმიის საერთაშორისო მე-6 ტურნირს უმასპინძლა კახა ბენდუქიძის კამპუსში, რომელშიც სხვადასხვა ქვეყნის სკოლის მოსწავლეებისაგან შემდგარი გუნდები მონაწილეობდნენ. ქიმიის საერთაშორისო ტურნირში (ICHTo-2023) მონაწილეობას იღებდა მექსიკის, რუმინეთის (2 გუნდი), უნგრეთის, სინგაპურის, ტაილანდის (2 გუნდი) და საქართველოს გუნდები. ტურნირის მონაწილე გუნდები სამი დღის განმავლობაში ახდენდნენ რთული სამეცნიერო პრობლემის გადანწყვეტის დემონსტრირებას, მიმოხილვასა და ერთმანეთის ოპონირებას. თითოეული გუნდის სხვადასხვა ამპლუაში გამოსვლას აფასებდა საერთაშორისო ყიური. მიღებული შედეგების

მიხედვით სხვადასხვა ნომინაციაში გაიყა როგორც გუნდური, ისე პირადი მედლები და სერტიფიკატები. ტურნირის გამარჯვებული გახდა გუნდი Hungarian Team Red (უნგრეთი), რომელსაც გადაეცა ოქროს მედლები და სპეციალური თასი. მას უმნიშვნელოდ ჩამორჩა სინგაპურის გუნდი OgaNUSHon და უნგრეთის გუნდი Hungarian Team Green. ქულათა შორის მცირე განსხვავების გამო ყიურის გადაწყვეტილებით ორივე გუნდს ვერცხლის მედლები მიენიჭა. ტაილანდის გუნდმა KVIS კი მესამე ადგილი დაიკავა და ბრინჯაოს მედალი მიიღო. საქართველოს ნაკრებმა აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტების ხელმძღვანელობით გუნდური მე-5 ადგილი დაიკავა და პირად ჩათვლაში სამი ბრინჯაოს მედალი მოიპოვა. საინტერესოა, რომ ბუდაპეშტში რიგით მე-5 IChTO-ც, რომელიც 2022 წელს ჩატარდა, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტსა და ჰან-შიკარდის ინსტიტუტს შორის არსებული თანამშრომლობის ფარგლებში ქიმიის საბაკალავრო პროგრამის მე-4 კურსის სტუდენტი საბაკალავრო ნაშრომის ექსპერიმენტული ნაწილის შესასრულებლად 7 თვით მივლინებულ იქნა ჰან-შიკარდის ინსტიტუტში (ფრაიბურგი, გერმანია). ტურნირში მონაწილეობას იღებდა 7 ქვეყნის 8 გუნდი. 2022 წელს ტურნირში პირველად მიიღო მონაწილეობა საქართველოს ნაკრებმა.

ICPS 2024 - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტთან ერთად თანაორგანიზატორი იყო ფიზიკის სტუდენტთა საერთაშორისო 38-ე კონფერენციის (ICPS 2024), რომელიც პირველად ჩატარდა საქართველოში. საერთაშორისო კონფერენცია განსაკუთრებული პლატფორმაა ფიზიკის სტუდენტებისთვის მთელი მსოფლიოს მასშტაბით თავიანთი კვლევებითა და ნაშრომებით წარდგენს საერთაშორისო ასპარეზზე და იყენებს თანამედროვე სამეცნიერო მსოფლიოს ნაწილი. აღნიშნულ საერთაშორისო კონფერენციაში მონაწილეობა, ხშირ შემთხვევებში მნიშვნელოვან წილად განაპირობებს სტუდენტთა მოტივაციას გააგრძელონ სამეცნიერო/კვლევითი საქმიანობა მსოფლიოს წამყვან კვლევით ცენტრებსა თუ უნივერსიტეტებში. 2024 წლის 4-11 აგვისტოს მიმდინარე კონფერენციაში მონაწილეობა მიიღო 10-მა წამყვანმა მეცნიერმა და 330 მონაწილემ, რომელთაგან 270 მონაწილე იყო მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან: გერმანია, ჰოლანდია, ნორვეგია, გაერთიანებული სამეფო, ამერიკის შეერთებული შტატები და სხვა. კონფერენცია მოიცავდა საერთაშორისო მეცნიერების ლექციებსა და სამეცნიერო ვორშოფებს, სტუდენტურ მოხსენებებს, სამეცნიერო პლაკატების გამოფენას და სხვა ღონისძიებებს.

პროექტი eLab - შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტის SPG-22-264 ფარგლებში შეიქმნა სასწავლო ვიდეოების კრებული ქიმიური ექსპერიმენტის

ტექნიკაში. ვიდეო კლიპების მომზადება, ჩანერა, გახმოვანება და მონტაჟი განხორციელდა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტების მიერ.

Brandys Nad Labem პროექტი - ჩეხეთის ტყის მართვის ინსტიტუტი Brandys Nad Labem არაგვის დაცული ლანდშაფტის ტერიტორიაზე განხორციელებული პროექტი: „ტყის მდგრადი მართვის დანერგვა არაგვის დაცულ ლანდშაფტში“. პროექტი ხორციელდება ჩეხეთის განვითარების სააგენტოს ფინანსური მხარდაჭერით. პროექტის მიზანია ხელი შეუწყოს საქართველოს დაცული ლანდშაფტის ტერიტორიის მთის ტყის ეკოსისტემების შენარჩუნებას და ბუნებრივ განვითარებას. აღნიშნული პროექტის განხორციელებაში, კერძოდ კი არაგვის დაცული ლანდშაფტის ტყის აღრიცხვის სამუშაოებში აქტიური მონაწილეობა მიიღეს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ლანდშაფტის მენეჯმენტის, საპარკო და სატყეო საქმის საბაკალავრო პროგრამისა და სატყეო საქმის სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტებმა. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი პროექტს პარტნიორობას უწევს ისეთი საკითხების დამუშავებაში, როგორიცაა დაცული ტერიტორიიდან აღებული ნიადაგების ქიმიური ანალიზის განხორციელება და აღრიცხვის სამუშაოების ფარგლებში მიღებული ხის ნაბურღებით ხნოვანების დადგენა. ასევე, სტუდენტებისა და ლექტორებისათვის განხორციელდა გეო-საინფორმაციო სისტემების სემინარი თემაზე „დისტანციური ზონდირების გამოყენება სატყეო სექტორში“.

ნიადაგმცოდნეობის საერთაშორისო საგაზაფხულო სკოლა - საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა ნიადაგმცოდნეობის საერთაშორისო საგაზაფხულო სკოლას “Spring School on Soil and Soil Survey“ უმასპინძლა 2023 წელს. ღონისძიებას ესწრებოდნენ GIZ-ის წარმომადგენლები იან შტაუბახის ხელმძღვანელობით და საქართველოს სხვადასხვა უნივერსიტეტის სტუდენტები. სალექციო კურსს უძღვებოდა მიუნხენის ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი პეტერ შადი და დოქტორანტი ვინცენტ ბუნესი. მათ სტუდენტებს გააცნეს WRB (ნიადაგური რესურსების მსოფლიო მონაცემთა ბაზა), ნიადაგების კლასიფიცირების და აღწერის საერთაშორისო მეთოდები. აღნიშნული საკლასიფიკაციო სისტემა განახლდა 2022 წლის დეკემბერში. სემინარები მოიცავდა როგორც თეორიულ სწავლებას, აგრეთვე პრაქტიკულ საველე გასვლებს. სალექციო კურსის დასრულებისას, მონაწილეებს გადაეცათ სერტიფიკატები.

მენდელეევის 55-ე საერთაშორისო ოლიმპიადები - ოლიმპიადაზე საქართველოს ნაკრები 4 მონაწილით წარსდგა. გუნდს მენტორობა გაუწიეს საქართველოს

აგრარული უნივერსიტეტის აკადემიურმა პერსონალმა და ქიმიის მიმართულების სტუდენტებმა. COVID-19 პანდემიის გამო ოლიმპიადა დისტანციურად ჩატარდა და, ტრადიციულად, ოლიმპიადას საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მასპინძლობდა. აღსანიშნავია, რომ მენდელეევის 54-ე საერთაშორისო ოლიმპიადასაც საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა უმასპინძლა.

პროექტი STEM-ასისტენსი - პროექტი დაფინანსებული იყო Bread for the World-ის მიერ პროექტის “The School-Lab’s initiative – Empowering Georgian Schools“ ფარგლებში. პროექტის ფარგლებში: შეიქმნა „STEM ასისტენსის“ ვებგვერდი, შემუშავდა ქიმიისა და STEM მიმართულების კვლევითი პროექტები, ჩატარდა ტრენინგები შემუშავებული კვლევითი პროექტების სასწავლო პროცესში ჩართვისა და განხორციელების მეთოდების შესახებ და შეიქმნა მობილურ მკვლევარ-ექსპერიმენტატორების ჯგუფები, რომლებიც სტუმრობდნენ სკოლებს/კლუბებს კვლევითი პროექტების განხორციელებაში დასახმარებლად. მკვლევარ-ექსპერიმენტატორების ჯგუფები დაკომპლექტებული იყო საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ქიმიისა და ბიოლოგიის საბაკალავრო პროგრამების მე-2 და მე-3 კურსის სტუდენტებით. პროექტის ფარგლებში ჩატარდა 87 კონსულტაცია/ვიზიტი. მათ შორის, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში 48, სკოლებში 20 - და ონლაინ - 19.

ეროვნული ოლიმპიადა ქიმიაში „ზურგჩანთა“ - 2022 წელს დაარსდა და ყოველწლიურად ტარდება. პირველი ტური ონლაინ, ხოლო ფინალური ტური და დახურვის საზეიმო ცერემონია - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში იმართება. ოლიმპიადაში რეგულარულად მონაწილეობს 200-მდე მოსწავლე, ხოლო ფინალურ ტურში - 40-100 მონაწილე (წლების მიხედვით). ოლიმპიადა მთლიანად ორგანიზებულია (ამოცანების შექმნა, ტურების ჩატარება, გასწორება, საპრიზო ადგილების გამოვლენა და ა.შ) საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტებისა და აკადემიური პერსონალის მიერ. ოლიმპიადა უკვე მესამედ განხორციელდა 2024 წელს.

ქართული ღვინის ინდექსის შექმნა - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მევენახეობა-მელვინეობის საბაკალავრო პროგრამის მეოთხე კურსის სტუდენტებმა, ღვინის მარკეტინგის საგნის ფარგლებში, ლექტორის ბექა კოკაიას ხელმძღვანელობით შექმნეს ქართული ღვინის ინდექსი. მატრიცის ღერძებია იშვიათი/გავრცელებული ჯიშები და ღვინის დაძველების პოტენციალი/ცინცხალი არომატები. საქართველოში დადასტურებულად ვაშის 525 ჯიში არსებობს, თუმცა,

დღეს ბევრად ნაკლები იწარმოება. ინდექსის შექმნის მიზანია ქართული ღვინით დაინტერესებულმა ადამიანმა ნახოს ბაზარზე წარმოდგენილი ტოპ-50 ქართული ღვინოებიდან რომელია ფარდობითად ყველაზე გავრცელებული ან იშვიათი და ფარდობითად რომელს აქვს დაძველების მეტი პოტენციალი და/ან ცინცხალი არომატები. მსოფლიო მეღვინეობაში ღვინის ფასი დიდწილად ამ პარამეტრების მიხედვით დგება.

აგრარული მეცნიერებების პროგრამის სტუდენტური გამოფენა - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აგრარული მეცნიერებების პროგრამის ვიზუალური დისციპლინების ფარგლებში ტარდება გამოფენა. გამოფენაზე წარმოდგენილია აგრარული მეცნიერებების პროგრამის მეორე, მესამე და მეოთხე კურსის სტუდენტების ნამუშევრები კლასიკურ ქანდაკებაში, არქიტექტურულ მაკეტირებასა და ფოტოგრაფიაში.

ბერლინის ღვინის ფესტივალი - ბერლინში ქართული ღვინის დღეები აღინიშნა, რომელშიც მონაწილეობდნენ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მევენახეობა-მეღვინეობის პროგრამის კურსდამთავრებულები. ქართული ღვინის დღეები “8000 მოსავალის” ორგანიზებით გაიმართა და სხვა მეღვინეობებთან ერთად ფესტივალში მონაწილეობდა აგრარული უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულების მიერ დაფუძნებული სამი მეღვინეობა: „მოსავალი პირველი“, „ვინი ამარე“, „მამა და შვილის მარანი.“ ფესტივალს ესწრებოდა ღვინის არაერთი კონკურსის წარმომადგენელი მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან, რომლებმაც დადებითად შეაფასეს ახალგაზრდა მეღვინეების მიერ წარმოებული ქართული ღვინო და აღნიშნეს ქართული ღვინის გემოვნური თვისებების პროგრესი. ფესტივალს ესწრებოდა აგრარული უნივერსიტეტის მევენახეობა-მეღვინეობის პროგრამის ხელმძღვანელი ანა გოდაბრელიძე, რომელიც აგრეთვე Berlin Wine Trophy-ს უიურის ერთ-ერთი წევრია. ღონისძიება განხორციელდა “8000 მოსავალისა” და USAID-ის სოფლის მეურნეობის პროგრამის გუნდის თანამშრომლობის შედეგად.

სტუდენტური მოხსენებები - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტები აქტიურად მუშაობენ სხვადასხვა კვლევაზე და მაღალია მათი გამოქვეყნების მაჩვენებელიც. აღნიშნული მხარდაჭერილი და ხელშეწყობილია უნივერსიტეტის მხრიდან. კვლევითი საქმიანობა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია პროფესიული ცოდნა/უნარების შეძენისა და განვითარებისათვის. შესრულებული სამუშაოს წარდგენა/საზოგადოებისთვის გაზიარება კი ხდება სხვადასხვა მნიშვნელოვან აკადემიურ ღონისძიებაზე, როგორიცაა:

- 8th International Symposium on Antimicrobial Peptides
- Polymers 2024 - Polymers for a Safe and Sustainable Future, Athens Greece
- Spring School on Soil and Soil Survey
- Plant Biology Europe 28th
- International Conference on Research in Life-Sciences & Healthcare (ICRLSH)
- 1st International Scientific conference Advances and perspectives of Biodiversity Research and Conservation in Georgia
- International Conference “Brown Marmorated Stink Bug (BMSB) Phytosanitary Regulatory Framework
- Annual Congress on Plant Science and Bio Security, Valencia, Spain
- The 6th International Conference of Young Scientists, Tbilisi, Georgia
- საერთაშორისო სიმპოზიუმი "მევენახეობა და მეღვინეობა ტრადიციასა და ინოვაციებს შორის" (ევროპის მებაღეობის კონგრესის ფარგლებში), ბუქარესტი, რუმინეთი
- ახალგაზრდა მეცნიერთა მეექვსე საერთაშორისო კონფერენცია „ქიმია, აგროქიმია და ბიოლოგია: თანამედროვე ტენდენციები და მიღწევები“ თბილისი, საქართველო
- საერთაშორისო კონფერენცია ვაზის კვლევის მონაცემთა ინტეგრაციის შესახებ გარემოსდაცვით კონტექსტში, ლემესოსი, კვიპროსი
- ვაზის სელექციისა და გენეტიკის XIII საერთაშორისო სიმპოზიუმი, ლანდაუ/ჰფალცი, გერმანია
- მევენახეობა-მეღვინეობის საერთაშორისო სეზონური სკოლა
- საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მცენარეთა გენეტიკური რესურსები: შესაძლებლობები და გამოწვევები“
- სტუდენტური ოლიმპიადი ნიადაგმცოდნეობაში
- ახალგაზრდა მეცნიერთა და სტუდენტთა მულტიდისციპლინური სამეცნიერო კონფერენცია „ახალგაზრდა მეცნიერები პლანეტის უკეთესი მომავლისათვის“.
- ევროპის აკაროლოგთა ასოციაციის მე-9 სიმპოზიუმი (ბარი, იტალია)
- ზუმ-სემინარი ბიოლოგიის მიმართულების სტუდენტებისთვის: “კორონავირუსის გენომი და პანდემიები” (Genomics, Del Mar, California, United States)
- „მდგრადი სოფლის მეურნეობა და სასურსათო სისტემები სადოქტორო პროგრამა“, VW (SAFS) 04-47 ფოლკსვაგენის ფონდის პროექტი

საერთაშორისო ტრენინგების სერია სტუდენტებისათვის - გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) და საქართველოს აგრარული

უნივერსიტეტის თანამშრომლობის საფუძველზე სტუდენტებისა და კურსდამთავრებულებისათვის გარკვეული პერიოდულობით მოწვეული საერთაშორისო ექსპერტების მიერ ტარდება ტრენინგები. მაგალითისათვის, ბოლო 2 ტრენინგი ჩატარდა 2024 წლის მაისსა და ივნისში, კერძოდ:

- “ვენახის მავნებლების და დაავადებების ინტეგრირებული მართვა და მწვანე ოპერაციები,” რომელიც ჩატარა FAO-ს საერთაშორისო კონსულტანტმა მევენახეობის დარგში ხულო პრიეტო დიასმა. ხულო არის მევენახე ინჟინერი, რომელსაც აქვს ვენახის მართვის მრავალწლიანი გამოცდილება ესპანეთში და მის საზღვრებს გარეთ. ასევე, იგი უკვე რამდენიმე წელია თანამშრომლობს გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციასთან (FAO) ტრენინგებისა და სხვადასხვა პროექტების მიმართულებით. ტრენინგი განკუთვნილია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მევენახეობა-მელვინეობისა და აგრონომიის პროგრამების სტუდენტებისათვის. ტრენინგი მოიცავდა როგორც თეორიულ, ისე პრაქტიკულ ნაწილს. ტრენინგით გათვალისწინებული პრაქტიკული მეცადინეობა ჩატარდა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სასწავლო მიწებისათვის გაშენებულ ვენახში.
- "ატმისა და გარგარის სხვა-ფორმირება, მწვანე ოპერაციები, ნაყოფის დანორმება და ხილის მდგრადი წარმოება", რომელიც ჩატარა FAO-ს საერთაშორისო კონსულტანტმა მეხილეობის დარგში პროფესორმა დავიდ ნერიმ. მას აქვს მრავალწლიანი თეორიული და პრაქტიკული გამოცდილება და ასევე, არის სოფლის მეურნეობის, სურსათისა და გარემოსდაცვითი მეცნიერებების დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, იტალიაში, მარკეს პოლიტექნიკურ უნივერსიტეტში. ტრენინგი განკუთვნილი იყო საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აგრონომიის საბაკალავრო პროგრამის და აგრარული მეცნიერებების სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტებისა და კურსდამთავრებულებისათვის. ტრენინგი მოიცავდა თეორიულ და პრაქტიკულ ნაწილს. ტრენინგის თეორიული ნაწილი ჩატარდა კახა ბენდუქიძის კამპუსის ბიბლიოთეკის საკონფერენციო დარბაზში, ხოლო პრაქტიკული მეცადინეობა ჩატარდება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მუხრანის საცდელ ბაზაზე.

გაცვლითი პროგრამები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი სთავაზობს ცალკეული პროგრამებისა და მიმართულების სტუდენტებს გავლით პროგრამებში მონაწილეობის შესაძლებლობას და ამ გზით საერთაშორისო გამოცდილების მიღებას, როგორც აკადემიური ისე ცხოვრებისეული კომპეტენციების განსავითარებლად, მაგალითად:

- თანამშრომლობა იულისის კვლევით ცენტრთან - 2017 წლიდან საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი International JEDI Collaboration-ის წევრია (Jülich Electric Dipole moment Investigations). საინჟინრო ტექნოლოგიის სკოლის ფარგლებში მჭიდრო თანამშრომლობა ჩამოყალიბდა Nuclear Physics Institute (IKP) და The Central Institute of Engineering – Electronic Systems (ZEA-2), Forschungszentrum Jülich (გერმანია). იულისის სამეცნიერო-კვლევით ცენტრთან არსებული თანამშრომლობის ფარგლებში სტუდენტებს საშუალება აქვთ ცენტრში გაემგზავრონ სხვადასხვა ვადით და იქ კვლევითი საქმიანობა აწარმოონ საერთაშორისო დონის ლაბორატორიებში. აქამდე 50-ზე მეტმა სტუდენტმა ისარგებლა აღნიშნული შესაძლებლობით.
- თანამშრომლობა Helmholtz-Zentrum Dresden-Rossendorf (გერმანია) კვლევით ცენტრთან - 2023 წლიდან საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საინჟინრო ტექნოლოგიის სკოლის ფარგლებში თანამშრომლობა ჩამოყალიბდა აღნიშნულ ცენტრთან, რომლის ფარგლებში სტუდენტებს საშუალება აქვთ ცენტრში გაემგზავრონ სხვადასხვა ვადით და იქ კვლევითი საქმიანობა აწარმოონ საერთაშორისო დონის ლაბორატორიებში. ამჟამად 3-მა სტუდენტმა უკვე ისარგებლა აღნიშნული შესაძლებლობით.
- Erasmus+ - გაცვლითი პროგრამა Estonian University of Life Sciences, ესტონეთი - ამ მხრივ აღსანიშნია ვეტერინარიის სკოლა, რომელსაც აღნიშნულ უნივერსიტეტთან შეთანხმებით, Erasmus+ პარტნიორობის ფარგლებში აქვს 10-წლიანი ნაცოფიერი თანამშრომლობის გამოცდილება.
- Erasmus+ - გაცვლითი პროგრამა Geisenheim University, გერმანია - მარავლწლიანი თანამშრომლობის საფუძველზე საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მევენახეობა-მელვინეობის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტებს და ლექტორებს აქვთ შესაძლებლობა აკადემიური მივლინებით ცოდნა და გამოცდილება მიიღონ გაიზენჰაიმის უნივერსიტეტში.
- Erasmus+ - გაცვლითი პროგრამა University of Angers, საფრანგეთი - 2024 წელს მოხდა ანუეს უნივერსიტეტსა და საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს შორის თანამშრომლობის დამყარება და მევენახეობა-მელვინეობის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტების საფრანგეთში თითო წლით გაგზავნა გაცვლითი პროგრამის ფარგლებში.
- Erasmus+ - გაცვლითი პროგრამა University of Montpellier, საფრანგეთი - მარავლწლიანი თანამშრომლობის საფუძველზე საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მევენახეობა-მელვინეობის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტებს და ლექტორებს აქვთ შესაძლებლობა აკადემიური მივლინებით ცოდნა და გამოცდილება მიიღონ გაიზენჰაიმის უნივერსიტეტში.

- Erasmus+ - გაცვლითი პროგრამა Lycee Viticole, Orange, საფრანგეთი - აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში მევენახეობა-მეღვინეობის საბაკალავრო სტუდენტებს საშუალება ეძლევათ ერთი სემესტრით სტაჟირება გაირაონ და პრაქტიკული ცოდნა გაიღრმავონ.
- Erasmus+ - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტსა და ბურსას ტექნიკურ უნივერსიტეტს შორის პროექტის ფარგლებში აღსანიშნავია ორმხრივი თანამშრომლობა, ლექტორებისა და სტუდენტების მობილობა როგორც სასწავლო, ისე სამეცნიერო მიმართულებით გამოცდილების გაზიარებასა და სტუდენტების სტაჟირების შესაძლებლობისთვის ბურსას ტექნიკურ უნივერსიტეტში.
- Erasmus+ - პროექტის Green Chemistry Applications on Selected Medicinal and Aromatic Plants in the Artvin Region ფარგლებში, კოლაბორანტ ორგანიზაციებთან ერთად (Artvin Coruh University (Turkey); VYSOKA SKOLA CHEMICKOTECHNOLOGICKA V PRAZE (Czech Republic); DUNAREA DE JOS DIN GALATI (Romania); UNIVERSITA DEGLI STUDI DI TORINO (Italy); State Scientific Institution "Institute for Single Crystals" of NAS of Ukraine (Ukraine)) შეიქმნა კონსორციუმი, რომელიც საკუთარი გამოცდილების გაზიარების საშუალებით ეხმარება თურქულ სამეცნიერო ჯგუფს ართვინის რეგიონის სამედიცინო პოტენციალის მცენარეებიდან აქტიური ნივთიერებების გამოყოფისა და თვისებების შესწავლაში. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ჩართულობა განისაზღვრება გამოყოფილი ნივთიერებების ბიოლოგიური აქტიურობების შესწავლაში. პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებულია პერიოდული სამუშაო შეხვედრები როგორც პირისპირ, ისე ონლაინ.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი გამოირჩევა მრავალფეროვანი საუნივერსიტეტო ცხოვრებით. უნივერსიტეტისთვის პრინციპულად მნიშვნელოვანია, სტუდენტები იყვნენ აქტიურები და შეძლონ საკუთარი ექსტრაკურიკულარული ინტერესების რეალიზება სხვადასხვა ფორმატისა და შინაარსის აქტივობებში. ამ მხრივ უნივერსიტეტის მიდგომა ეფუძნება თანასწორობის პრინციპს - ყველა სტუდენტი თანაბარი უფლებით სარგებლობს, მონაწილეობა მიიღოს სხვადასხვა ღონისძიებასა თუ აქტივობაში. საამისოდ ყველაზე ეფექტური პლატფორმაა სტუდენტურ ინიციატივებზე დაფუძნებული კლუბები, რომელსაც თავად სტუდენტები ქმნიან და უწევენ კოორდინაციას. მსგავსი დამოკიდებულებისა და ინტერესების მქონე ადამიანები ერთვებიან სხვადასხვა პროექტში და ახორციელებენ საკუთარ ინიციატივებს.

მთავარი პრინციპი, რომლის მიხედვითაც ხდება სტუდენტების საუნივერსიტეტო ცხოვრების დაგეგმვა და წარმართვა, არის სტუდენტის ინტერესი და ჯანსაღი მოტივაცია, იყოს ჩართული ამა თუ იმ აქტივობაში ან თავად იყოს ინიციატორი ამა თუ იმ სტუდენტური პროექტის/კლუბის/წამოწყების.

მნიშვნელოვანია სტუდენტმა გამოიჩინოს ინიციატივა, ჰქონდეს კონკრეტული წინადადება ან პროექტი, რომლის განხორციელებასაც შეძლებს დამოუკიდებლად ან გუნდურად. უნივერსიტეტის ადმინისტრაცია არ ერევა აღნიშნული პროექტებისა და ინიციატივების ფორმირებაში, მხოლოდ ეხმარება სტუდენტებს გარკვეული რესურსით, თუმცა ისინი ხშირად თავადვე ახერხებენ სახსრების მობილიზებას და საინტერესო პროექტების განხორციელებას. მნიშვნელოვანია ამ პროცესში სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურის როლი - იგი აკავშირებს ერთნაირი ინტერესების მქონე სტუდენტებს და სხვადასხვა შესაძლებლობას სთავაზობს მათ.

სტუდენტური ცხოვრების თვითორგანიზება

უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს მრავალგვარი ინტერესისა და ფორმატის სტუდენტური თვითმმართველი ორგანიზაცია, რომელთაც მართავენ შესაბამისი, მათ მიერვე არჩეული სტუდენტები ან სტუდენტური ჯგუფები. სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური აკავშირებს საერთო ინტერესების მქონე სტუდენტებს, სწორედ ამგვარად იზრდება სტუდენტური თვითმმართველი ორგანიზაციების შემადგენლობა და ყალიბდება ახალი გაერთიანებები. ასე მაგალითად:

- **სტუდენტური თეატრი** - თეატრისა და, ზოგადად, ხელოვნებით დაინტერესებული სტუდენტებისთვის უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს საუნივერსიტეტო თეატრი, რომელიც არაერთი პრესტიჟული თეატრალური ჯილდოს მფლობელია და ცნობილია საკუთარი დადგმებითა და შემოქმედებით. თეატრს ჰყავს პროფესიონალი რეჟისორი და სამხატვრო ხელმძღვანელი, ისინი სტუდენტების მონაწილეობით დგამენ სპექტაკლებს, რომლებზე დასწრებაც უფასოა ნებისმიერი მსურველისთვის.
- **ფოლკლორული ანსამბლი** - ქართული ხალხური სიმღერითა ან/და ქორეოგრაფიით დაინტერესებული სტუდენტებისთვის ფუნქციონირებს ფოლკლორული ანსამბლი, რომელიც სემესტრში ერთხელ მართავს კონცერტს.
- **ქართველი სტუდენტები თავისუფლებისთვის (Georgian Students for Liberty)** - კონკრეტული ეკონომიკური მიმართულებით დაინტერესებულ სტუდენტთა კლუბი მჭიდროდ თანამშრომლობს საერთაშორისო სტუდენტურ

გაერთიანებასთან - European Students for Liberty (ESFL), რომელიც, როგორც გლობალური სტუდენტური ორგანიზაცია, ევროპის რეგიონში (და არამარტო) ატარებს სხვადასხვა საგანმანათლებლო პროექტს. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტები აქტიურად არიან ჩართულნი როგორც საერთაშორისო კონფერენციებსა და ტრენინგებში, ისე საქართველოში მიმდინარე კონფერენციების, დებატების, საჯარო ლექციებისა და სხვადასხვა ღონისძიების დაგეგმვაში. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ხშირად მასპინძლობს სტუდენტების მიერ დაგეგმილ საჯარო ლექციებსა და დისკუსიებს, რომლებიც ძირითადად საზოგადოების ინფორმირებასა და კონკრეტულ ეკონომიკურ საკითხებზე დისკუსიის წარმართვას ემსახურება.

- **ახალი წლის წვეულება (FreeUni and AgrUni New Year Party)** - ყოველწლიურად სტუდენტები იღებენ პასუხისმგებლობას, ჩაატარონ საახალწლო წვეულება, რაც უნივერსიტეტების მასშტაბიდან გამომდინარე, საკმაოდ შრომატევადი სამუშაოს განევას გულისხმობს. ყოველწლიურად 600-მდე ადამიანი იღებს მონაწილეობას აღნიშნულ წვეულებაში. წვეულების ორგანიზატორები თანამშრომლობენ სხვადასხვა სპონსორ კომპანიასთან, ატარებენ წამახალისებელი აქციები წვეულებაზე დამსწრე საზოგადოებისთვის და ქმნიან ერთ დიდ დღესასწაულს.
- **რა, სად, როდის ინტელექტუალური თამაშების კლუბი** - უნივერსიტეტის სტუდენტების ორგანიზებით ჩამოყალიბებული ინტელექტუალური თამაშების კლუბი სემესტრულად ატარებს სტუდენტურ გუნდებს შორის შეჯიბრს წინასწარ განსაზღვრული ფორმატისა და სტრუქტურის კონკურსით. დაინტერესების მასშტაბზე მეტყველებს ისიც, რომ ბოლოს ჩატარებულ (2023 წლის ნოემბერში) „რა? სად? როდის?“ თამაშზე 40-მდე გუნდი იღებდა მონაწილეობას, ჰყავდათ 10-მდე სპონსორი და პარტნიორი კერძო სექტორიდან, რომელთაც სამახსოვრო პრიზები გადასცეს წარმატებულ გუნდებს. საუნივერსიტეტო სივრცისთვის, ინტელექტუალური თამაშების პოპულარიზაცია სტუდენტებში მეტყველებს მათ მაღალ მოტივაციაზე აკადემიური განათლების პარალელურად, არაფორმალური განათლების მიღებით გაიმდიდრონ საკუთარი ინტელექტუალური შესაძლებლობები.
- **კინომოყვარულთა კლუბი** - უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს კინომოყვარულთა კლუბი, რომლის ფარგლებშიც სტუდენტები თავიანთი ინიციატივითა და ორგანიზებით იკრიბებიან პერიოდულად და ჯერ უყურებენ და შემდეგ არჩევენ მათთვის საინტერესო ფილმებს. თეორიული თუ პრაქტიკული მეცადინეობების მიღმა, კინო წარმოადგენს საინტერესო მედიუმს და პლატფორმას ცალკეულ საკითხებზე საკუთარი არგუმენტირებული პოზიციის გამოხატვისა და ხშირად კამათისთვის. კინოკლუბის აქტივობები ღიაა დაინტერესებული პირებისთვის და

სტუდენტებს აქვთ წინასწარშედგენილი სავარაუდო კალენდარი, რომლის მიხედვითაც უნივერსიტეტი მათ უზრუნველყოფს მინიმალური ფიზიკური ინფრასტრუქტურით კინოჩვენების მოსაწყობად.

- **კალათბურთის კლუბი** - უნივერსიტეტს ჰყავს კალათბურთის გუნდი, რომელიც რეგულარულად ვარჯიშობს და მონაწილეობს უნივერსიალებსა თუ შიდა ჩემპიონატებში. გაზაფხულის სემესტრის ბოლოს, როგორც წესი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის კალათბურთის გუნდი ატარებს სტრიტ-ბოლის შიდა შეჯიბრს და გამარჯვებულებს სპონსორები სთავაზობენ საინტერესო პრიზებს.
- **ფეხბურთის კლუბი** - უნივერსიტეტის სტუდენტები ბევრ საფეხბურთო ტურნირს უწევენ ორგანიზებას. არსებობს უნივერსიტეტის ყოველწლიური შიდა ჩემპიონატი, რომელიც ოქტომბერ-ნოემბერში ტარდება. ასევე არსებობს საქართველოს აგრარული და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტების შიდა ჩემპიონატი, მასში მხოლოდ ამ ორი უნივერსიტეტის სტუდენტები და ლექტორები იღებენ მონაწილეობას. გარდა ამისა, ფეხბურთის გუნდი აქტიურად არის ჩართული უნივერსიალებსა და ფუტსალის ეროვნული ასოციაციის მიერ ორგანიზებულ ტურნირებში.
- **ჭადრაკის მოყვარულთა კლუბი** - სტუდენტთა გარკვეული ნაწილისთვის ჭადრაკის სიყვარული საკმარისი აღმოჩნდა, შეექმნათ კლუბი, რომელიც პერიოდულად ატარებს ჩემპიონატებს და ტურნირებს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტებისთვის. სტუდენტები ასევე მონაწილეობენ სხვადასხვა შეჯიბრებაში.
- **ფრენბურთის კლუბი** - ფრენბურთის საუნივერსიტეტო ნაკრები გუნდი გამოირჩევა წარმატებებით საუნივერსიტეტო სპორტის უნივერსიალებსა და სხვადასხვა შეჯიბრებებზე სტუდენტებს შორის. საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს როგორც ბიჭების, ისე გოგოების ფრენბურთის გუნდები, რომელსაც უნივერსიტეტისგან გამოყოფილი აქვს სავარჯიშო დარბაზი, ჰყავთ დაქირავებული ლიცენზირებული მწვრთნელი და უზრუნველყოფილი არიან ყველა საჭირო სავარჯიშო ინვენტარითა და ეკიპირებით. მიუხედავად დატვირთული სასწავლო რეჟიმისა, ჩვენი ფრენბურთის ნაკრების მოთამაშეები მაინც ახერხებენ სისტემატურ ვარჯიშს (კვირაში ორი ან სამი დღე) და წარმატებით ასპარეზობენ სხვადასხვა სპორტულ შეჯიბრებებში.

ეს არის ჩამონათვალი იმ ზოგიერთი სტუდენტური თვითმმართველი ორგანიზაცია, რომლებიც ამ დრომდე აქტიურად ფუნქციონირებენ, აკავშირებენ საერთო ინტერესების მქონე სტუდენტებს და ხელს უწყობენ შესაძლებლობების რეალიზებაში.

უნივერსიტეტის ინფრასტრუქტურა, საგანმანათლებლო-კვლევითი ამოცანების გარდა, სრულად პასუხობს სტუდენტური ცხოვრებისთვის აუცილებელ პირობებს და სტუდენტებს საკმაოდ მრავალფეროვან სერვისს სთავაზობს. უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს სპორტული დარბაზი, რომელიც ხელმისაწვდომია უნივერსიტეტის ყველა სტუდენტისთვის სრულიად უფასოდ. სპორტდარბაზი აღჭურვილია თანამედროვე ტრენაჟორებით, სავარჯიშო აღჭურვილობითა და სპორტული სივრცეებით. სტუდენტებს შეუძლიათ დაკავდნენ მაგიდის ჩოგბურთით, კრივით, ძიუდოთი. უნივერსიტეტის გააჩნია დახურული და ღია სპორტული მოედნები კალათბურთისა და მინი ფეხბურთისათვის, სადაც სტუდენტები ვარჯიშობენ და პერიოდულად მართავენ სპორტულ შეჯიბრებებს. ასევე, უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს პადელის მოედანი.

გემოაღნიშნული აქტივობების გარდა, სტუდენტები თითქმის რეგულარულად აორგანიზებენ და მონაწილეობენ სხვადასხვა ფორმატისა და შინაარსის პროექტში. ამ პროექტების მიზანია, სტუდენტებმა აღმოაჩინონ საკუთარი შესაძლებლობები და მიიღონ საინტერესო გამოცდილება.

10.4 სტუდენტთა დასაქმების ხელშეწყობა

10.4.1 ინსტიტუციური მოწყობა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, საკუთარი მისიიდან და სტრატეგიიდან გამომდინარე, სტუდენტებს სთავაზობს შრომის ბაზრის მოთხოვნებზე დაფუძნებულ საგანმანათლებლო პროგრამებს. რაც ნიშნავს, რომ უნივერსიტეტისთვის მეტად მნიშვნელოვანია შრომის ბაზრის ტენდენციების, მიმდინარე საჭიროებებისა და დამსაქმებელთა მოთხოვნების ცვალებადობის პროცესზე მუდმივი დაკვირვება და ანალიზი.

შრომის ბაზარზე არსებული ტენდენციებისა და ტრენდების მონიტორინგი უნივერსიტეტში ინსტიტუციონალიზებულია სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურით, რომლის შემადგენლობაშიც შედის კარიერული განვითარების მენეჯერი.

კარიერული განვითარების მენეჯერის საქმიანობის მიზანია დააკავშიროს შესაბამისი ცოდნისა და უნარების მქონე ახალგაზრდები ეკონომიკის ცალკეული სექტორების წარმომადგენლებს. ამ პროცესის უწყვეტობისა და ეფექტიანობის

უზრუნველსაყოფად სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური სისტემურად იკვლევს და აკვირდება პრომის ბაზრის ტენდენციებსა და დამსაქმებელთა საჭიროებებს.

კარიერული განვითარების მენეჯერი სისტემატურ რეჟიმში, წინასწარ შემუშავებული სტრატეგიისა და დამკვიდრებული პრაქტიკის მიხედვით, ჩართულია პრომით ბაზარზე არსებული სიტუაციის შესწავლაში, დამსაქმებლებთან მუდმივმოქმედ რეჟიმში კომუნიკაციასა და სტუდენტთა თუ კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობაში. აგრეთვე, ის მიმართავს შესაბამის ღონისძიებებს სტუდენტთა კარიერული შესაძლებლობების შექმნისა და გაზრდისთვის - თანამშრომლობს რა კერძო, საჯარო და არასამთავრობო სექტორთან. აღსანიშნავია, რომ ამ პროცესში კარიერული განვითარების მენეჯერი მუშაობს გუნდთან ერთად, რომელშიც შედის სტუდენტების დეკანი, საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი, აგრეთვე სტუდენტებისა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურის პროექტების მენეჯერები და მოხალისე სტუდენტები.

დამსაქმებლებთან ურთიერთობის ნაწილში, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აქტიურად სარგებლობს პირადი შეხვედრებისა და პირდაპირი კომუნიკაციის შესაძლებლობით. ამ მხრივ, აღსანიშნია ყოველდღიური რეჟიმში ათეულობით ორგანიზაციასთან კომუნიკაცია მათ მიერ გამოცხადებულ ვაკანტურ პოზიციებზე, შერჩევის შედეგების უკუკავშირის მიღება და მათი ჩართულობა ყოველსემესტრულ დასაქმების ფორუმებში, რომლის ფარგლებშიც, 12 წელზე მეტია, წელიწადში ორჯერ, საშუალოდ 100-მდე კომპანიის წარმომადგენელი მოდის კამპუსში და ხვდება სტუდენტებსა და კურსდამთავრებულებს, შესაბამის პოზიციებზე ახალი თანამშრომლების ასაყვანად. ცხადია, ეს პროცესი გულისხმობს აქტიურ მოსამზადებელ პერიოდს, რომლის ფარგლებშიც კარიერული განვითარების მენეჯერს აქვს პერსონიზირებული კომუნიკაცია ფიზიკური თუ ონლაინ შეხვედრების ფორმატში, სადაც ხდება მათი სავარაუდო დაინტერესების, უკვე არსებული თანამშრომლობის გამოცდილების გაზიარებისა და სამომავლო პარტნიორობის მიმოხილვა.

სტუდენტთა და კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაჩვენებლების კვლევა მიმდინარეობს ინფორმაციის მოძიების მრავალმხრივი სისტემის მეშვეობით, რაც მოიცავს პირდაპირ კომუნიკაციას, როგორც სხვადასხვა შეხვედრის, ისე სატელეფონო თუ ელექტრონული ფოსტით გამოკითხვის რეჟიმში. ამისთვის არსებობს წინასწარ შემუშავებული, კურსდამთავრებულთა და სტუდენტთა

სხვადასხვა თაობასა და პროგრამებზე მორგებული კითხვარები, რომელთა გადახედვა ხდება ყოველწლიურად. კითხვარების შედეგად მიღებული ინფორმაცია მნიშვნელოვანი წყაროა დასაქმების მაჩვენებლებსა და სხვა საინტერესო საკითხებზე სტრუქტურირებული ინფორმაციის შესაგროვებლად და შესაბამისი დასკვნების გასაკეთებლად.

სტუდენტების დეკანსა და კარიერული განვითარების მენეჯერთან მჭიდროდ თანამშრომლობს საერთაშორისო ურთიერთობის მენეჯერი, ვინაიდან, ის ჩართულია შრომის ბაზრის კვლევის პროცესში და შეისწავლის საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკებს საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავებისა და განვითარების მიზნით.

10.4.2 კურსდამთავრებულთა გამოკითხვის შედეგები და დასაქმების მაჩვენებლები

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს ბოლო 5 წლის განმავლობაში სხვადასხვა საფეხურის სხვადასხვა პროგრამებზე 1 000-მდე კურსდამთავრებული ჰყავს და აერთიანებს 11 საბაკალავრო, 1 ინტეგრირებულ სამაგისტრო, 1 ვეტერინარის მომზადების, 4 სამაგისტრო და 6 სადოქტორო პროგრამას. ცალკეული პროგრამების განვითარების და არსებობის ისტორიიდან გამომდინარე, ხშირად დასაქმების მიზნებისთვის, სხვადასხვა თაობის კურსდამთავრებულებთან გამოიყენება სხვადასხვა კითხვარი, რაც ინფორმაციის კონსოლიდაციასა და მონაცემთა ბაზაში ინტეგრაციას მიზნით, რომელთა საფუძველზეც კეთდება შესაბამისი დასკვნები.

კარიერული განვითარების მენეჯერი, შესაბამის გუნდთან ერთად, ყოველწლიურად აკეთებს სტუდენტების და კურსდამთავრებულების კარიერული მდგომარეობისა და განვითარების მონიტორინგს, აწარმოებს გამოკითხვებს და ამის საფუძველზე ადგენს რა სფეროებში არიან სტუდენტები და კურსდამთავრებულები დასაქმებულები, რა პოზიციები უკავიათ და როგორია მათი ანაზღაურება. ეს მაჩვენებელი საშუალებას იძლევა განისაზღვროს სტუდენტების მომზადების დონე და შედარდეს არსებული პროგრამების რელევანტურობა შრომით ბაზრის მოთხოვნებსა და საჭიროებებს.

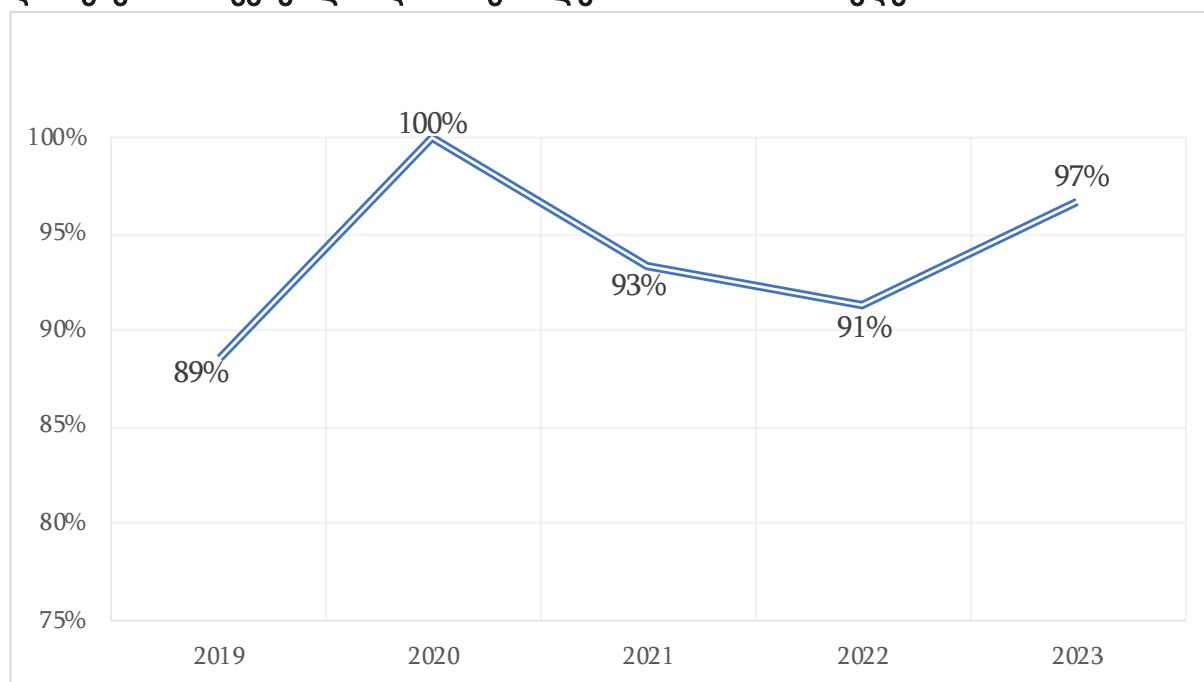
ტექნიკურად, ამგვარი კვლევის ჩასატარებლად აუცილებელია სწორად ორგანიზებული მონაცემები, რომელთა მეშვეობითაც პირდაპირი წვდომა გამარტივებულია გამოსაკითხ კურსდამთავრებულთან. ამ მხრივ, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში სწორად გამართული ელექტრონული ფოსტით

კომუნიკაციის სისტემა დიდი უპირატესობაა პროცესში ჩართული გუნდისთვის, თუმცა კურსდამთავრებულების მიერ საკონტაქტო ინფორმაციის (ტელეფონის, მეილის) ცვლილება, რაც ხშირად კარიერულ სიახლეებთანაც არის დაკავშირებული, ბუნებრივია წარმოადგენს გამოწვევას პროცესის ეფექტიანად მართვისთვის.

რაც შეეხება უშუალოდ მონაცემებს, 2024 წლის მარტის მონაცემებით, გამოკითხული კურსდამთავრებულების მთლიანი კოჰორტიდან, რომელიც 915 ადამიანს ითვლის და აერთიანებს სხვადასხვა წელს დამთავრებულ, სხვადასხვა პროგრამასა და საფეხურზე მიღებული კვალიფიკაციის კურსდამთავრებულებს, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბოლო 5 წლის განმავლობაში კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაჩვენებლის კვლევის შედეგად, გამოკითხული 469 კურსდამთავრებულის საფუძველზე (პოპულაციის 51%-მდეა გამოკითხული), ზოგადი დასაქმების მაჩვენებელი სამუშაო ძალისთვის არის 93%, დანარჩენები კი კვლევის ჩატარების დროს სამუშაოს ძიებაში არიან. სამუშაო ძალის შერჩევაში არ შედის სწავლის საზღვარგარეთ გამგრძელებელი კურსდამთავრებულები, რომლებიც კვლევის ჩატარების დროს სწავლას აგრძელებენ შემდგომ საფეხურზე და პარალელურად მუშაობას ვერ ახერხებენ, რიგ მიზეზთა გამო (რაც ხშირად რეგულატორული შეზღუდვაა, თუ საზღვარგარეთ სწავლაზე საუბარი და სასწავლო ვიზით ვერ ახერხებს დასაქმებას კურსდამთავრებული ამა თუ იმ ქვეყანაში).

შესაბამისი კვლევის მეთოდოლოგიით, 2023 წლის დეკემბრიდან 2024 წლის მარტამდე პერიოდში, გამოიკითხა 469 კურსდამთავრებული, რომელთა ნაწილმა ელექტრონული ფოსტის მეშვეობით, ნაწილმა კი ინდივიდუალური სატელეფონო ინტერვიუს მეშვეობით შეავსო დასაქმების კვლევის კითხვარი. ქვემოთ მოცემულ გრაფიკი #1-ში ნაჩვენებია გამოკითხული 469 კურსდამთავრებულის დასაქმების მაჩვენებლები:

დასაქმების მაჩვენებლის დინამიკა წლების 2019-2023 მიხედვით

ამ მონაცემთან ერთად აუცილებელია აღინიშნოს, რომ საზღვარგარეთ სასწავლებლად წასული და დროებით სამუშაო ძალას გამოკლებული კოჰორტა, არ არის შეყვანილი სამუშაო ძალაში რაც 2022 და 2023 წლის კურსდამთავრებულებში საშუალოდ 20%-ს შეადგენს გამოკითხულთა რაოდენობიდან. ეს შედეგი ლოგიკურია, რადგან უნივერსიტეტის დასრულებისთანავე ნაწილი ჩვენი კურსდამთავრებულების მიმართავს საერთაშორისო საგანმანათლებლო დაწესებულებებში განათლების მიღების გაგრძელების პრაქტიკას.

10.4.3 რეგულარული კომუნიკაცია დამსაქმებლებთან

კარიერული განვითარების მენეჯერი აქტიურად თანამშრომლობს ქართულ ბაზარზე არსებულ კერძო თუ საერთაშორისო კომპანიებთან, საჯარო სამსახურებთან თუ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან. დამსაქმებლებთან კომუნიკაცია მიმდინარეობს რამდენიმე მიმართულებით.

ერთის მხრივ, დამსაქმებლებთან ურთიერთობა საშუალებას იძლევა განისაზღვროს რა სიტუაციაა შრომით ბაზარზე, რა მოთხოვნები აქვთ კომპანიებს, რომელი სპეციალობებია საჭირო მიმდინარე პერიოდში და რა უნარები სჭირდებათ ახალგაზრდებს იმისთვის, რომ ადვილად მოერგონ შრომით ბაზარს და ჰქონდეთ შესაბამისი ცოდნა. ამ ინფორმაციის შესაბამისად, ხდება არსებული პროგრამების

შევსება და განვითარება. სტუდენტების მოსამზადებლად და დასაქმებისთვის მნიშვნელოვანია უნივერსიტეტის მიერ მიწოდებული პროგრამები და ინფორმაცია იყოს სრულად შესაბამისი შრომის ბაზართან. დამსაქმებლებთან მუდმივი კომუნიკაცია და მათი ინფორმაციის გათვალისწინება საშუალებას იძლევა, რომ სტუდენტებმა მიიღონ შესაბამისი ცოდნა და უნარები.

მეორე მხრივ, დამსაქმებლები მუდმივად აწვდიან ინფორმაციას საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს სტუდენტების და კურსდამთავრებულების კარიერული განვითარების შესახებ, რაც ასევე მნიშვნელოვანია იმის განსასაზღვრად, თუ რამდენად იყენებენ ისინი პრაქტიკაში უნივერსიტეტში მიღებულ ცოდნას. დამსაქმებლებთან კომუნიკაციის პროცესი რამდენიმე მიმართულებას მოიცავს - კომუნიკაცია ყოველდღიურად - ვაკანტური პოზიციების გამოგზავნა და მათზე უკუკავშირის მიღება შერჩევის პროცესის დასრულებისას.

ინფორმაციის მიღების სხვადასხვა საშუალებიდან, ყველაზე ეფექტიანია პირდაპირი კომუნიკაცია დამსაქმებლებთან, შესაბამისად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი რეგულარულად აწყობს შეხვედრებსა და გამოკითხვებს დამსაქმებლებთან. არსებობს სექტორების მიხედვით კატეგორიზებული ორგანიზაციების კონკრეტული სია. ამ ჩამონათვალის/სიის ჩამოყალიბება ხდება, ერთი მხრივ, იმ ორგანიზაციებისაგან, რომლებიც თანამშრომლობენ უნივერსიტეტთან, მეორე მხრივ, იმ ორგანიზაციებისაგან, რომლებშიც მუშაობენ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტები და კურსდამთავრებულები. ბუნებრივია, ეს ჩამონათვალი პერიოდულად იცვლება და იზრდება, თუმცა კონკრეტულ ორგანიზაციასთან ნებისმიერი სახის კომუნიკაცია უნივერსიტეტისთვის მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მიღების საშუალებაა, რაც ეხმარება მას, დააკვირდეს შრომის ბაზრის „მაჯისცემას“ და მიღებული ინფორმაციის ანალიზის საფუძველზე უფრო ეფექტიანად წარმართოს საქმიანობა.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური შრომის ბაზრის მოთხოვნების შესახებ ძირითადად ორი მეთოდით იღებს ინფორმაციას:

1. დამსაქმებელთა პერიოდული/ციკლური გამოკითხვები - ყოველ სემესტრში ერთხელ სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური აწყობს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტებისა და კურსდამთავრებულების ძირითადი დამსაქმებლების შეკრებას „დასაქმების

ფორუმის“ ღონისძიების ფარგლებში. დასაქმების ფორუმი არის უნივერსიტეტის მიერ დაგეგმილი ღონისძიება, რომლის ფარგლებშიც სხვადასხვა ორგანიზაციის დირექტორები ან HR-სამსახურების ხელმძღვანელები უნივერსიტეტში მოდიან და დღის მანძილზე ატარებენ გასაუბრებებს სტუდენტებისა და კურსდამთავრებულებისათვის. სტუდენტები წინასწარ არიან გადამზადებულები უნივერსიტეტის მიერ სპეციალური ტრენინგების ფარგლებში და რეზიუმეს მეშვეობით აცნობენ საკუთარ უნარებსა და შესაძლებლობებს პოტენციურ დამსაქმებლებს. ამ შეკრების ორგანიზებამდე ხდება ყველა სავარაუდო მონაწილე ორგანიზაციასთან კომუნიკაცია და ინდივიდუალური გამოკითხვა თუ რა კონკრეტული საჭიროებები აქვთ დამსაქმებლებს, რა რჩევების, კრიტიკული შენიშვნების გათვალისწინებაა საჭირო ახალი კადრების გამოგზავნამდე და რამდენად წარმატებულნი არიან უნივერსიტეტის მიერ მანამდე გაგზავნილი ახალგაზრდები მათ სისტემებში. აღნიშნული უკუკავშირი უნივერსიტეტს ეხმარება დაადგინოს, რამდენად ეფექტიანია დასაქმების მექანიზმები და რამდენად წარმატებულნი არიან გაგზავნილი კანდიდატები.

2. დამსაქმებლებთან ყოველდღიური კომუნიკაცია - ყოველკვირეულად ათეულობით ახალი ვაკანსია ეგზავნება სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურთან და წინასწარ შემუშავებული პროცედურითა და ფორმატით, ამ შესაძლებლობის შესახებ ინფორმაცია მიეწოდება რელევანტურ სტუდენტებს. მნიშვნელოვანია, რომ სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური, გარდა ვაკანსიის ტექსტის გავრცელებისა, ხშირად დამატებით რეკომენდაციებს აძლევს სტუდენტებსა და კურსდამთავრებულებს. ეხმარება მათ, განსაზღვრონ, რამდენად საინტერესო იქნება ესა თუ ის ვაკანსია კარიერული განვითარების პერსპექტივიდან გამომდინარე. ზოგჯერ ორგანიზაცია წინასწარ აცნობებს უნივერსიტეტს მომავალში გამოსაცხადებელი ვაკანსიის შესახებ, რადგან იგი დარწმუნებულია, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტებისა და კურსდამთავრებულების სახით შეუძლია კარგი კადრის აყვანა. ვაკანსიის გამოცხადებამდე დამსაქმებელი კონსულტაციას გადის უნივერსიტეტის კარიერული განვითარების მენეჯერთან და წინასწარ იკვლევს, რამდენად საინტერესო იქნება კონკრეტული ვაკანსია სტუდენტებისა თუ კურსდამთავრებულებისათვის.

ინფორმაციის მიღების ორივე ფორმატს ხშირად თან ახლავს შეხვედრები და კონსულტაციები ორგანიზაციებთან. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის რეპუტაცია ბაზარზე საკმაოდ მყარია და კომპანიების უმრავლესობა აცნობიერებს, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია მათი ორგანიზაციისთვის, ჰქონდეთ პირდაპირი კავშირი

სტუდენტებსა და კურსდამთავრებულებთან. ეს გარემოება ზრდის ორგანიზაციების დაინტერესებას მონაწილეობა მიიღონ საკონსულტაციო პროცესში.

დამსაქმებლებთან რეგულარული კომუნიკაცია განსაკუთრებით ნაყოფიერია უნივერსიტეტის კარიერული განვითარების მენეჯერისათვის, რადგან შესაძლებელია აქ მიღებული შენიშვნების გათვალისწინება არა მხოლოდ დასაქმების ფორუმის ორგანიზების დახვეწისთვის, არამედ სტუდენტების კარიერული განვითარების მიმართულებით საჭირო აქტივობების დასაგეგმად.

დამსაქმებლებთან ურთიერთობის კიდევ ერთი, აკადემიური პროგრამების განვითარებაზე ორიენტირებული აქტივობაა, დამსაქმებლების მონაწილეობა უნივერსიტეტის საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის პროცესში, რომლის დროსაც უფრო დეტალურად განიხილება უნივერსიტეტის პროგრამების შესაბამისობა შრომის ბაზრის მოთხოვნებთან. უკანასკნელი წლების მონაცემებით, დამსაქმებლების ჩართულობა პროგრამების აკრედიტაციის პროცესში საკმაოდ მაღალია, საშუალოდ, 50-მდე დამსაქმებელი მონაწილეობდა სხვადასხვა პროგრამის აკრედიტაციისას. მათთან კომუნიკაცია კი კარგი შესაძლებლობაა განისაზღვროს აკადემიური პროგრამების როგორც ძლიერი, ასევე სუსტი მხარეები და ის დეტალები, რითაც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტები და კურსდამთავრებული უფრო კონკურენტუნარიანი არიან შრომის ბაზარზე. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აქტიურად თანამშრომლობს სხვადასხვა კერძო, არასამთავრობო თუ სამთავრობო სტრუქტურასთან. ამ მიზნით უნივერსიტეტს გაფორმებული აქვს ათობით მემორანდუმი ურთიერთ-თანამშრომლობის შესახებ.

აღნიშნული მემორანდუმები მიზნად ისახავს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის როგორც საბაკალავრო და სამაგისტრო, ისე სადოქტორო პროგრამების სტუდენტებისთვის ხელშეწყობას დასაქმებასა და სტაჟირების პროგრამებში. პარტნიორი ორგანიზაციები თუ სამთავრობო სტრუქტურები, მემორანდუმით გაფორმებული პირობების შესაბამისად, უზრუნველყოფენ სტუდენტების გადამზადებას, სხვადასხვა ღონისძიების ორგანიზებას მათი პრაქტიკული/კვლევითი უნარების გაძლიერების მიზნით და წარმატებული სტუდენტებისთვის სასწავლო გრანტების გაცემას.

აღსანიშნავია, რომ საბაკალავრო პროგრამების უმეტესობა ითვალისწინებს პრაქტიკას ორგანიზაციაში (internship), რომლის ფარგლებშიც ისინი სტაჟირებას გადიან ან მუშაობენ სხვადასხვა ორგანიზაციაში. უნივერსიტეტი მათი უშუალო

ხელმძღვანელისგან იღებს რეკომენდაციას, ხოლო სემესტრის ბოლოს სტუდენტები ამზადებენ მცირე რეპორტს, როგორ მუშაობდნენ, როგორ იყენებდნენ უნივერსიტეტში მიღებულ ცოდნას და უნარებს სხვადასხვა სიტუაციური შემთხვევისა თუ სამუშაოს შესრულებისას.

სტუდენტის მიერ პრეზენტაციის სახით წარმოდგენილ რეკომენდაციებს ისმენს დეკანი და სკოლის ადმინისტრაცია. უნივერსიტეტის მიზანია, სტუდენტებისგან მიიღოს დეტალური ინფორმაცია, თუ როგორ გამოიყენეს უნივერსიტეტში მიღებული ცოდნა, რომელ საგანში მიღებული ცოდნა დასჭირდათ ყველაზე მეტად პრაქტიკაში, ან რა იყო ის უნარები ან განათლება, რაც უშუალოდ სამსახურეობრივი მოვალეობის შესრულების დროს დასჭირდათ და მოუწიათ ადგილზე ესწავლათ. შემდგომში ხდება უკუკავშირის ანალიზი და მისი გამოყენება პროგრამების განვითარებისათვის.

10.4.4 დამსაქმებელთა ხმა აკადემიურ სივრცეში

უნივერსიტეტის სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური, მათ შორის, სტუდენტების დეკანი და კარიერული განვითარების მენეჯერი ხშირად სხვადასხვა ფორმატით იღებენ კურსდამთავრებულების შესახებ ინფორმაციას დამსაქმებლებისაგან. მიღებული ინფორმაციის ანალიზის საფუძველზე ხდება ცალკეული რეკომენდაციების გაზიარება უნივერსიტეტის აკადემიური მენეჯმენტისთვის და გადანაცვლებების მიღება კონკრეტულ საგნებისა და მიმართულებების სწავლების შედეგების შესახებ.

კერძო სექტორის წარმომადგენლებთან იმართება ფოკუს-ჯგუფები და ტარდება ინტერვიუები პროგრამების განახლებისა და სასწავლო კურსების მოდიფიცირების მიზნით. შედეგად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი დამსაქმებლებისაგან იღებს პროგრამის კურსდამთავრებულების შესახებ დადებით დახასიათებას და ხშირად აღინიშნება დაკისრებული მოვალეობების ხარისხიანი შესრულება კურსდამთავრებულების მიერ.

მსგავსი მიდგომით ხდება უნივერსიტეტში პროგრამების განვითარება და ტარდება ბაზრის კომპლექსური კვლევა, რომელიც თვისობრივად და რაოდენობრივად აანალიზებს არსებულ სიტუაციას. პრომის ბაზარზე არსებული მიწოდებისა და მოთხოვნის შეუსაბამობა ხშირად გამხდარა დამსაქმებლების მხრიდან უნივერსიტეტთან დიალოგისა და კონსულტაციების დაწყების საფუძველი. მიღებული ინფორმაციის დამუშავებისა და არსებული რესურსებისა და შესაძლებლობების

განალიზების შედეგად უნივერსიტეტის მენეჯმენტი იღებს გადაწყვეტილებას ახალი საგნების, კონცენტრაციების და ხანდახან პროგრამის დამატებაზეც კი. ცხადია, ასეთ დროს დამსაქმებლებთან რეგულარულად იმართება კონსულტაციები და ხდება მათი მოსაზრებების გათვალისწინება, რადგან საგანმანათლებლო პროგრამების მიზანი პრომის ბაზარზე მოთხოვნადი კვალიფიციური კადრის აღზრდაა.

ამგვარი პროცესის მაგალითებად შესაძლებელია განხილულ იქნეს როგორც ცალკეული საგნები, რომლებიც არ იყო კურიკულუმში და შემდეგ ეტაპობრივად დაემატა ცალკეულ საგანმანათლებლო პროგრამებს, ისე ახალი კონცენტრაციები საგანმანათლებლო პროგრამების შიგნით და უფრო მეტიც - ახალი საგანმანათლებლო პროგრამები უნივერსიტეტში.

ასევე, აღსანიშნავია, რომ კერძო სექტორის წარმომადგენლები ჩართული არიან სწავლების პროცესში და თავიანთ პრაქტიკულ გამოცდილებას უზიარებენ სტუდენტებს. კერძო სექტორების სწავლების პროცესში ჩართულობა პროგრამებსა და შესაბამის სასწავლო კურსებში პრომის ბაზრის მოთხოვნების ინტეგრირების კარგ შესაძლებლობას იძლევა.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში მუდმივად მიმდინარეობს საგანმანათლებლო პროგრამების განახლება და სრულყოფა. რაც იძლევა იმ შედეგს, რომ სტუდენტების და კურსდამთავრებულების დასაქმების საშუალო მაჩვენებელი 2024 წელს განხორციელებული კვლევის თანახმად 93%-ია. აღნიშნული მაჩვენებელი მოიცავს როგორც საქართველოს, ისე საქართველოს საზღვრებს გარეთ დასაქმებულ კურსდამთავრებულებს, რომელთაც შეძლეს საერთაშორისო პრომის ბაზარზე წარმატებულები გამხდარიყვნენ.

10.4.4 კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობა - სასარგებლო ბუმერანგი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტებსა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახური მნიშვნელოვან ყურადღებას უთმობს კურსდამთავრებულებთან რეგულარულ ურთიერთობას, რასაც დიდი უპირატესობა მოაქვს უნივერსიტეტისთვის.

იქიდან გამომდინარე, რომ კურსდამთავრებულების უმრავლესობას ძალიან წარმატებული პროფესიული კარიერა აქვს გავლილი და სხვადასხვა ორგანიზაციაში მენეჯერულ პოზიციებზე არიან დასაქმებულნი, ხშირად თვითონ ითხოვენ ახალი

თანამშრომლის(ების) მოძიებას. ცხადია, მათ პროფესიულ და კარიერულ განვითარებაზე თავის დროზე დახარჯული რესურსი ამ მიმართულებითაც იძლევა შედეგს - მათთვის საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ასოცირებულია ხარისხთან და უნივერსიტეტის სივრციდან თანამშრომლის აყვანა ყოველთვის მომგებიანია კომპანიისთვის. კურსდამთავრებული, როგორც დამსაქმებელი, უფრო დარწმუნებულია აპლიკანტის განათლების ხარისხისა და შესაძლებლობებში, თუ დასაქმების მაძიებელი იმავე უმაღლესი სასწავლებლიდანაა, სადაც თავად ისწავლა.

10.5 დაინტერესებულ პირთა ინფორმირების მიმართულებით და სტუდენტთა მხარდაჭერის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული აქტივობები და ცვლილებები

2017 წელთან შედარებით, როდესაც უნივერსიტეტი წლიურად საშუალოდ 6 000- მდე სკოლის მოსწავლეზე გადიოდა სხვადასხვა არხისა და საინფორმაციო აქტივობის მეშვეობით, 2023 წლის ბოლოსთვის ეს რიცხვი გაზრდილია 9 000-მდე.

Covid-19-ის პანდემიის პერიოდშიც კი საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მუდმივად ზრუნავდა დაინტერესებულ პირთა ინფორმირებულობაზე. ამ მიზნით აბიტურიენტებისათვის, მაგისტრატურისა და სადოქტორო პროგრამებით დაინტერესებულებისათვის ჩატარდა 10-ზე მეტი ონლაინ გაცნობითი შეხვედრა, სადაც სტუდენტების დეკანი, პრორექტორი და რექტორი ონლაინ-რეჟიმში სცემდნენ შეკითხვებს პასუხს და აწვდიდნენ მეტ ინფორმაციას დაინტერესებულ პირებს. გარდა ამისა, 40-ზე მეტ სკოლასთან დაორგანიზდა ონლაინ შეხვედრები მათი სკოლის მოსწავლეებისათვის უნივერსიტეტის პროგრამებზე ინფორმაციის მიწოდების მიზნით.

პანდემიის პერიოდში საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა ონლაინ ფორმატით ჩაატარა დასაქმების ფორუმი, რითაც კრიზისულ პერიოდშიც კი უზრუნველყო დამსაქმებლებსა და სტუდენტებს შორის კომუნიკაციის შენარჩუნება.

რამდენადაც დასაქმების ფორუმში 100-ზე მეტი კომპანია მონაწილეობს და კერძო კომპანიები ხშირად აწესებენ სტიპენდიებს სტუდენტებისათვის, საქართველოს აგრარულმა და თბილისის თავისუფალმა უნივერსიტეტებმა მაღლიერების ნიშნად განათლების მხარდამჭერი კომპანიები დააჯილდოვეს დასაქმების ფორუმზე. კომპანიებმა სხვადასხვა მოცულობისა და ფორმატის ფინანსური ნახალისების მექანიზმებით ჯამში 20-ზე მეტ სტუდენტს დაუფინანსეს სწავლა უნივერსიტეტების სხვადასხვა პროგრამაზე.

ჩატარებულმა დასაქმების ფორუმებმა (2012-2023 წლებში ამ ფორუმებში მონაწილე კომპანიათა რიცხვი 20-დან 110-მდე გაიზარდა) აჩვენა, რომ დასაქმების შესაძლებლობის არსებობა მნიშვნელოვანია სტუდენტების კარიერული განვითარებისთვის.

გასული 6 წლის განმავლობაში ეტაპობრივად ხდებოდა აბიტურიენტების მოსაზიდად სხვადასხვა აქტივობისა და ღონისძიების ინსტიტუციონალიზაცია, რომელთაგან ზოგიერთი უკვე ტრადიციად ჩამოყალიბებული ყოველწლიური ღონისძიებაა. მაგალითად, შემეცნებითი კონკურსები/ოლიმპიადები აბიტურიენტებისთვის, რომელთა ბენეფიციარები, ერთი მხრივ, იღებენ საინტერესო გამოცდილებას, ხოლო, მეორე მხრივ, შეუძლიათ დაიფინანსონ სწავლის საფასური საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის კონკრეტულ პროგრამებზე. უნივერსიტეტი წლიურად ატარებს არაერთ კონკურსს/ოლიმპიადას.

დაინტერესებული მხარეების უკეთ ინფორმირებისა და სტუდენტთა მხარდაჭერისათვის შეიქმნა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ახალი თანამედროვე ვებ-გვერდი <http://www.agruni.edu.ge/>. ახალი ვებგვერდი მომხმარებელზე უფრო მორგებული და მარტივად გამოსაყენებელია. შეიქმნა როგორც desktop, ისე mobile ვერსია. ახალ ვებგვერდზე შესაძლებელია სხვადასხვა სიღრმისა და მოცულობის ინფორმაციის მიღება უნივერსიტეტის შესახებ.

დაინტერესებულთა ინფორმირების მიმართულებით უნივერსიტეტი მეტად ეფექტიანად მართავს სოციალური მედიის არხებს Facebook, Instagram და LinkedIn პლატფორმებზე, რის შედეგადაც მნიშვნელოვნად გაიზარდა გამომწერთა რაოდენობა.

სტუდენტთა მხარდაჭერის მიზნით, 2019 წლიდან ცოდნის ფონდი ახორციელებს „საგზურის“ პროგრამას, რომელიც გულისხმობს საქართველოს აგრარულ და თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტებში ჩარიცხული სოციალურად დაუცველი სტუდენტების სწავლის სრულად დაფინანსებას (4 წლის განმავლობაში). ეს შესაძლებლობას აძლევს ნებისმიერ სოციალურად დაუცველს, რომელსაც სწავლა სურს საქართველოს აგრარულ ან თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტებში, უფასოდ მიიღოს მაღალი ხარისხის განათლება.

10.6 დაინტერესებულ პირთა ინფორმირებისა და სტუდენტთა მხარდაჭერის მიმართულებით 2025-2031 წლების ხედვა

დაინტერესებულ პირთა ინფორმირების მიმართულებით

2025-2031 წლებში იგეგმება, რომ აღნიშნული მიდგომა შენარჩუნდება და მოხდება კიდევ უფრო მეტი აბიტურიენტის დაინტერესება კონკრეტული მექანიზმების გააქტიურებითა და გაძლიერებით.

მომავლის ხედვის ნაწილია, რომ საუნივერსიტეტო ცხოვრების არსებული სტრუქტურა შენარჩუნდეს, თუმცა საჭიროა, უფრო მეტ სტუდენტს მიეწოდოს ინფორმაცია სხვადასხვა აქტივობის შესახებ და გაიზარდოს ამ აქტივობებში მათი ჩართულობის მაჩვენებელი.

კურსდამთავრებულთა დასაქმების მიმართულებით

უნივერსიტეტის ხედვის ნაწილია, რომ შენარჩუნდეს დამსაქმებლებთან არსებული აქტიური და ნაყოფიერი თანამშრომლობა, რათა სტუდენტებს ჰქონდეთ კარიერული წინსვლის მრავალფეროვანი შესაძლებლობა.

მომდევნო წლების განმავლობაში გაძლიერდება კურსდამთავრებულებთან ურთიერთობა და დაიგეგმება ახალი ღონისძიებები და აქტივობები. მნიშვნელოვანია, უნივერსიტეტმა შეინარჩუნოს დასაქმების არსებული საშუალო მაჩვენებელი, ხოლო ზოგიერთი სკოლის დონეზე გააუმჯობესოს კიდევ იგი.

11. საზოგადოებასთან ურთიერთობა

11.1 კომუნიკაცია

უნივერსიტეტის საზოგადოებასთან ურთიერთობისა და მარკეტინგის მენეჯერის მთავარი მიზანია შიდა და გარე კომუნიკაციის პროცესების წარმართვა, რისთვისაც გამოიყენება ინფორმაციის გავრცელების რამდენიმე ინსტრუმენტი.

სოციალური მედია - Facebook-გვერდებზე მომხმარებელთა რაოდენობა ჯამურად 250 000-ს აღარბებს, რაც კარგი საშუალებაა, ფართო აუდიტორიას დინამიურად გავაცნოთ უნივერსიტეტში მიმდინარე სიახლეები.

Facebook-გვერდებით ვრცელდება იუთუბის არხზე განთავსებული ვიდეოები, ვებ-გვერდზე განთავსებული სიახლეები, ანონსები, ვაკანსიები და სხვა. კეთდება ღონისძიებების შესახებ facebook-ივენტები და მომხმარებელს აქვს საშუალება, ინფორმაცია მისთვის საინტერესო ღონისძიებების შესახებ ჩასვას საკუთარ ელექტრონულ კალენდარში სმარტფონსა თუ ლეპტოპში.

Facebook-გვერდი ზოგადად თავს უყრის ყველა მნიშვნელოვან ინფორმაციას. სწორედ ესაა ერთ-ერთი მიზეზი იმისა, რომ Facebook-გვერდის ინფორმაციას თვეში საშუალოდ ნახევარი მილიონი მომხმარებელი ეცნობა.

ამასთან, Facebook წარმოადგენს მომხმარებელთან (ყველაზე მეტად კი აბიტურიენტებთან) კომუნიკაციის ეფექტიან საშუალებას, რამდენადაც წლის განმავლობაში ძალიან ბევრი შეკითხვა ისმება პროგრამების შინაარსთან, ჩაბარების პირობებთან, შემცენებით კონკურსებსა და სხვა საკითხებთან დაკავშირებით, რომელთა დიდ უმრავლესობას 15 წუთში ნაკლებ დროში პასუხობს სოციალური მედიის გუნდი, ხოლო პასუხგაუცემელი კი არავინ რჩება. შესაბამისად, response rate 98%-ს აღწევს.

გარდა ამისა, 2023 წლიდან უნივერსიტეტი უფრო აქტიურად იყენებს Instagram-ისა და LinkedIn-ის პლატფორმებს.

ვებგვერდი - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტისათვის ახალი ვებგვერდი შეიქმნა, რომელიც მომხმარებელზე უფრო მორგებული და მარტივად გამოსაყენებელი გახდა. შეიქმნა როგორც desktop, ისე mobile ვერსია. ახალ

ვებგვერდზე შესაძლებელია სხვადასხვა სიღრმისა და მოცულობის ინფორმაციის მიღება უნივერსიტეტის შესახებ:

- ვებგვერდზე განთავსებულია და ნებისმიერ მსურველს შეუძლია გაეცნოს უნივერსიტეტის მისიას, სტრატეგიულ მიმოხილვასა და გეგმას, დაარსების ისტორიას, კამპუსის ინფრასტრუქტურული შესაძლებლობების შესახებ ინფორმაციას.
- ვებგვერდი მოიცავს ინფორმაციას: აკადემიური პერსონალისა და მოწვეული ლექტორების შესახებ; უნივერსიტეტის მენეჯმენტის, ადმინისტრაციის, დეკანების, პროგრამის ხელმძღვანელებისა და საგნის კურატორების შესახებ; ამასთან, ვებგვერდზე განთავსებულია უნივერსიტეტის სტრუქტურა.
- უნივერსიტეტის მარეგულირებელი დოკუმენტები ცალკე განყოფილებაშია თავმოყრილი და ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს შეუძლია გაეცნოს მათ. გარდა ამისა, მარეგულირებელი დოკუმენტები ბმულის სახით წარმოდგენილია ნებისმიერ განყოფილებაში გადასვლისას.
- ვებგვერდი ასევე ასრულებს საგანმანათლებლო პროგრამების კატალოგის ფუნქციას და იგი მოიცავს ინფორმაციას უნივერსიტეტის აკადემიური ერთეულების - სკოლების შესახებ, ასევე, საბაკალავრო, სამაგისტრო, სადოქტორო და სასერტიფიკატო პროგრამების შესახებ. ვებგვერდზე ხელმისაწვდომია თითოეული პროგრამის აღწერა, კურიკულუმები, სემესტრულ გეგმები. პროგრამის აღწერები მოიცავს ისეთ მნიშვნელოვან ინფორმაციას, როგორიცაა, მაგალითად: პროგრამის მიზანი, სწავლის შედეგები, მისანიჭებელი კვალიფიკაცია, შეფასების სისტემა, შერჩევის წინაპირობები და სხვა.
- ვებგვერდს აქვს სტუდენტებისათვის ყველაზე აქტუალური საკითხებისათვის დათმობილი ცალკე განყოფილება - „სტუდენტები“, რომელიც მოიცავს ბაკალავრიატის, მაგისტრანტებისა და დოქტორანტებისათვის მნიშვნელოვან ინფორმაციას: სალექციო ცხრილები, საგამოცდო ცხრილები, აკადემიური რეგისტრაციის თარიღები, გარე და შიდა მობილობის პროცედურები და თარიღები, აკადემიური კალენდარი, EMIS-ზე სწრაფად გადასვლის შესაძლებლობა და სხვა.
- მიუხედავად იმისა, რომ ვებგვერდი პროგრამების განყოფილება მოიცავს ინფორმაციას მიღების პროცედურების შესახებაც, ვებგვერდზე ცალკე განყოფილება ეთმობა აბიტურიენტებისათვის მნიშვნელოვან ინფორმაციას, როგორიცაა: პროგრამების მიხედვით ჩასაბარებელი გამოცდები, მისაღებ კონტინგენტი, დაფინანსების შესაძლებლობები, გაცნობითი პროგრამების შესაძლებლობა და თარიღები, კონკურსები და რჩევები აბიტურიენტებისათვის.

შესაბამისად, ვებ-გვერდი მოიცავს სრულ ინფორმაციას აბიტურიენტებისა და მათი მშობლებისთვის.

- ვებგვერდის მეტად ინფორმაციული და მოსულობითი განყოფილებაა კვლევის სექცია. კვლევა აერთიანებს ისეთ მნიშვნელოვან ინფორმაციას, როგორიცაა: უნივერსიტეტის მეცნიერებისა და აკადემიური პერსონალის მიერ განხორციელებული კვლევები და გამოცემული პუბლიკაციები; უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის შესახებ ინფორმაცია, რომელიც მოიცავს ზოგად ინფორმაციას, სამეცნიერო ბაზებისა და ტრენინგების შესახებ ინფორმაციას, ასევე ბიბლიოთეკის ელექტრონული კატალოგის ბმულს; უნივერსიტეტის გამომცემლობის შესახებ ინფორმაციას და მის მიერ გამოცემულ სასწავლო, სამეცნიერო, მხატვრულ და შემეცნებით წიგნებს; უნივერსიტეტის სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულების შესახებ ინფორმაციას.
- ვებგვერდი მოიცავს ინფორმაციას უნივერსიტეტში დაგეგმილ ღონისძიებებსა და სიახლეებს შესახებ. სიახლეები ასევე მოიცავს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტების, კურსდამთავრებულების, აკადემიური პერსონალისა და მეცნიერების მიღწევებს. აღსანიშნავია, რომ ვებგვერდზე ნებისმიერი მსურველისათვის ხელმისაწვდომია ის ფასდაუდებელი კონტენტი, რასაც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ქმნის კონფერენციების, საჯარო ლექციების და სხვადასხვა ტიპის ღონისძიებების მეშვეობით.
- ვებგვერდი მოიცავს ინფორმაციას აგრარული უნივერსიტეტის ლაბორატორიების (სასწავლო და სამეცნიერო), კულინარიის აკადემიის, ვეტერინარული კლინიკის Veterinarium-ის, ტესტ-ლაბისა და ნიადაგის ლაბორატორიის შესახებ.

Youtube არხი - Youtube-გვერდზე განთავსებულია როგორც საჯარო ლექციები, ისე უნივერსიტეტის საიმიჯო სხვადასხვა ვიდეო, მარკეტინგული სარეკლამო რგოლები და ტელეეთერებში გასული სიუჟეტები უნივერსიტეტის შესახებ. აქვე განთავსებულია ონლაინ ლექციები დისტანციური სწავლების მსურველი აუდიტორიისათვის.

ელექტრონული ფოსტა - ელექტრონული ფოსტა გამოიყენება როგორც შიდა, ისე გარე კომუნიკაციისთვის. გარდა მიმდინარე სიახლეებისა, რომელიც ვებ-გვერდის სპეციალური ალგორითმის საშუალებით ეგზავნებათ სტუდენტებს, კურსდამთავრებულებს, აკადემიურ პერსონალსა თუ ადმინისტრაციას, ელექტრონული ფოსტა გამოიყენება მენეჯმენტის გამართული მუშაობისა და ინფორმაციის ოპერატიულად გაცვლისათვის.

პირისპირ კომუნიკაცია - უნივერსიტეტის პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილია პირისპირი კომუნიკაცია სამიზნე აუდიტორიასთან. ყოველწლიურად უნივერსიტეტის თანამშრომლები საქართველოს 300-ზე მეტ სკოლას სტუმრობენ სპეციალური ანიმაციური პრეზენტაციით და აბიტურიენტებსა და უფროსკლასელებს დეტალურად აცნობენ უნივერსიტეტში ჩაბარების პირობებს, საგნებს და მათ წონებს, საფასურს, ინფორმაციას შიდა გრანტების შესახებ და სხვა.

ყოველწლიურად ტარდება დაახლოებით 7-8 გაცნობითი პროგრამა, თითოეულ მათგანში საშუალოდ 500 აბიტურიენტი მონაწილეობს. ზოგადი პირობების გაცნობის გარდა ისინი ესწრებიან მათთვის საინტერესო სკოლების ლექციებს. გაცნობითი პროგრამები ეხმარება აბიტურიენტებს, მიიღონ გადაწყვეტილება, სურთ თუ არა, ჩააბარონ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში და თუ სურთ, კონკრეტულად რომელ სკოლაში.

წლის განმავლობაში მოთხოვნის შესაბამისად ტარდება ღია კარის დღეებიც, სადაც სტუდენტებთან ერთად მშობლებსა და სხვა დაინტერესებულ პირებს შეუძლიათ მოსვლა და მათთვის მნიშვნელოვანი შეკითხვების დასმა.

ტრადიციული მედია - მიუხედავად იმისა, რომ სამიზნე ჯგუფი მეტწილად სოციალური ქსელების მომხმარებლებისგან შედგება, უნივერსიტეტისთვის მნიშვნელოვანია, რეიტინგულმა ტელევიზიებმა მის შესახებ დადებითი ინფორმაცია გაავრცელონ. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი რეგულარულად აწვდის მედიას იმ წარმატებული სტუდენტების შესახებ ინფორმაციას, რომლებმაც მსოფლიო მნიშვნელობის წარმატებას მიაღწიეს - ჩაირიცხნენ მაღალრეიტინგულ სასწავლებლებში, აქვთ გამოგონებებით, სამეცნიერო მიღწევები ან დასაქმდნენ მსოფლიო წამყვან ორგანიზაციებში.

ახალმა მოქმედმა კანონმდებლობამ კერძო უნივერსიტეტები არათანაბარ პირობებში ჩააყენა სახელმწიფო უნივერსიტეტებთან შედარებით, რადგან ტელევიზიები კერძო ორგანიზაციების ხსენებისთვის, თუ ეს ოფიციალური შეკვეთილი სარეკლამო სიუჟეტი (Product Placement) არ იქნება, შეიძლება დაჯარიმდნენ. თუმცა მნიშვნელოვანი ინფორმაცია მეტ-ნაკლებად მაინც გადაიცემა ტელეარხებით. მედიამონიტორინგის მონაცემების მიხედვით საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მედია დაფარვით კერძო უმაღლეს სასწავლებლებს შორის ლიდერია.

11.2 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სასერტიფიკატო პროგრამები

მთელი სიცოცხლის მანძილზე სწავლების ხელშეწყობის მიზნით შექმნილი სასერტიფიკატო პროგრამები არის კვალიფიკაციის ასამაღლებელი კურსები და ეხმარება მსმენელს, მცირე დროში პრაქტიკაში გამოსაყენებელი ცოდნა მიიღოს.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში სასერტიფიკატო პროგრამებზე სწავლა 2013 წლიდან მიმდინარეობს. სასერტიფიკატო პროგრამების გავლა არ ითვალისწინებს აკადემიური ხარისხის მინიჭებას.

პროგრამები განკუთვნილია მათთვის, ვისაც ცოდნის შეძენა ან/და გაღრმავება სურს მევენახეობა-მელვინეობის, ვეტერინარიის, სურსათის უვნებლობის, კულინარიის და სხვა მიმართულებებით.

2013-2024 წლებში სხვადასხვა პროფესიულ პროგრამაზე 150-ზე მეტმა ჯგუფმა დაასრულა სწავლა და 3500-მდე მსმენელმა მიიღო მონაწილეობა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სასერტიფიკატო პროგრამებში.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სასერტიფიკატო პროგრამებზე მოთხოვნა სულ უფრო იზრდება. კომპანიები ხშირად აფინანსებენ თანამშრომლებს რათა მათ გაიარონ სხვადასხვა კურსი და მიიღონ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სერტიფიკატი.

მსმენელებს სისტემატურად უტარდებათ გამოკითხვები, რომელთა საფუძველზე ყოველწლიურად უმჯობესდება არსებული და იქმნება ახალი პროგრამები.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი წლების განმავლობაში ახორციელებდა სხვადასხვა სასერტიფიკატო პროგრამას. ამჟამად, ხორციელდება შემდეგი სასერტიფიკატო პროგრამები:

- მზარეულის სასერტიფიკატო პროგრამა
- კონდიტერის სასერტიფიკატო პროგრამა
- კულინარია და რესტორნის მენეჯმენტის სასერტიფიკატო პროგრამა
- მევენახეობა-მელვინეობის სასერტიფიკატო პროგრამა
- სურსათის უვნებლობის მენეჯმენტის სასერტიფიკატო პროგრამა
- ვეტერინარი ტექნიკოსის სასერტიფიკატო პროგრამა

- კენკროვანი კულტურების წარმოების სასერტიფიკატო

მზარეულის სასერტიფიკატო პროგრამა

მზარეულის სასერტიფიკატო პროგრამა შემუშავებულია საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკების, წიგნებისა და კულინარიული სკოლების გამოცდილების გათვალისწინებით. პროგრამის მიზანია კურსდამთავრებულმა იცოდეს კერძების მომზადების ტექნოლოგია, ჰიგიენის ნორმები, კერძებთან დაკავშირებული კალკულაცია. ასევე, კურსდამთავრებულს შეეძლოს ქართული და მსოფლიო სამზარეულოს ძირითადი კერძების მომზადება, რესტორნებში გავრცელებული დესერტების მომზადება. მნიშვნელოვანია კურსდამთავრებული ფლობდეს თანამედროვე ცოდნას და პრაქტიკულ უნარებს კულინარიის სფეროში.

პროგრამით გათვალისწინებული მიზნების მიღწევისათვის კულინარიის აკადემიაში დანერგილია ქმედებაზე დაფუძნებული სწავლების მეთოდი (learning-by-doing), რაც გულისხმობს სტუდენტების სწავლებას კერძების/დესერტების ინდივიდუალურად მომზადების გზით. ამასთან, თითოეული სტუდენტისათვის ინდივიდუალური თანამედროვე სამუშაო ინფრასტრუქტურაა შექმნილი.

პროგრამა გამიზნულია მათთვის, ვინც დაინტერესებულია დასაქმდეს კვების ობიექტებში; უკვე დასაქმებულია მზარეულად, თუმცა სურს გაიღრმავოს ცოდნა შემდგომი განვითარებისათვის; დაინტერესებულია ჩაერთოს სარესტორნო ინდუსტრიისათვის საკონსულტაციო მომსახურების მიწოდებაში; ნებისმიერი დაინტერესებული პირისათვის.

კონდიტერის სასერტიფიკატო პროგრამა

კონდიტერის სასერტიფიკატო პროგრამა შემუშავებულია საერთაშორისო პრაქტიკების, წიგნებისა და სკოლების გამოცდილების გათვალისწინებით. კონდიტერის სასერტიფიკატო პროგრამის მიზანია კურსდამთავრებულმა იცოდეს დესერტების მომზადების ტექნოლოგია, ჰიგიენის ნორმები, დესერტებთან დაკავშირებული კალკულაცია. ასევე, კურსდამთავრებულს შეეძლოს მსოფლიოში გავრცელებული ძირითადი კლასიკური დესერტების მომზადება და ფლობდეს თანამედროვე ცოდნას და პრაქტიკულ უნარებს კონდიტერიის სფეროში.

პროგრამით გათვალისწინებული მიზნების მიღწევისათვის კულინარიის აკადემიაში დანერგილია ქმედებაზე დაფუძნებული სწავლების მეთოდი (learning-by-doing), რაც გულისხმობს სტუდენტების სწავლებას დესერტების ინდივიდუალურად მომზადების გზით. ამასთან, თითოეული სტუდენტისათვის ინდივიდუალური თანამედროვე სამუშაო ინფრასტრუქტურაა შექმნილი.

პროგრამა გამიზნულია მათთვის, ვინც დაინტერესებულია დასაქმდეს კვების ობიექტებში; უკვე დასაქმებულია კონდიტერად, თუმცა სურს გაიღრმავოს ცოდნა შემდგომი განვითარებისათვის; დაინტერესებულია ჩაერთოს სარესტორნო ინდუსტრიისათვის საკონსულტაციო მომსახურების მიწოდებაში; ნებისმიერი დაინტერესებული პირისათვის.

კულინარია და რესტორნის მენეჯმენტის სასერთიფიკატო პროგრამა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების და ბიოტექნოლოგიის სკოლამ, კულინარიის აკადემიამ და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის ბიზნესის სკოლამ (ESM), კერძო სექტორთან მჭიდრო პარტნიორობით შეიმუშავა სასერთიფიკატო პროგრამა - კულინარია და რესტორნის მენეჯმენტი.

სასერთიფიკატო პროგრამაზე სტუდენტთა პირველი კოჰორტის მიღება 2023 წლის ნოემბერში განხორციელდა და 25-მა სტუდენტმა დაიწყო სწავლა.

პროგრამის მიზანია სტუდენტს მისცეს ინტერდისციპლინური ცოდნა, როგორც რესტორნის მენეჯმენტის, ისე კულინარიის მიმართულებით, რაც უზრუნველყოფს მის მიერ კვების ობიექტში მიმდინარე პროცესების პოლისტიკურ გააზრებასა და შედეგად, რესტორნებისა და კაფეების ოპერირების ეფექტიანობის ზრდას. პროგრამა განკუთვნილია მათთვის, ვინც:

- უკვე დასაქმებულია კვების მომსახურების სექტორში ან ამ სფეროში მუშაობის ინტერესი აქვს, მათ შორის, მოქმედი შეფ-მზარეული ან ბრენდ-შეფი.
- ფლობს და/ან მართავს კვების ობიექტებს და სურს ამ ბიზნესის გაფართოება, შემდგომი განვითარება.
- დაინტერესებულია კვების ობიექტის გახსნით ან კვების მომსახურების სფეროში საკონსულტაციო ბიზნესი აქვს და სურს ცოდნის განახლება.

პროგრამა გადაიხედა EHL Advisory Services-ის მიერ, რომელიც წარმოადგენს EHL Hospitality Business School-ის საკონსულტაციო სამსახურს. EHL დაფუძნდა 1873 წელს როგორც Ecole Hôtelière de Lausanne და წარმოადგენს მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტს მასპინძლობის სფეროში. EHL მასპინძლობის მენეჯმენტის მიმართულებით საერთაშორისო უნივერსიტეტებს შორის იკავებს პირველ ადგილს ბოლო 4 წლის განმავლობაში QS World University Rankings-ის თანახმად.

პროექტის განხორციელება შესაძლებელი გახდა ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს - USAID-ის მიერ გაწეული დახმარების შედეგად, კერძოდ USAID-ის პროგრამასთან "დამსაქმებლები პროფესიული განათლებისთვის" თანამშრომლობის ფარგლებში.

მევენახეობა-მელვინეობის სასერტიფიკატო პროგრამა

მევენახეობა-მელვინეობის სასერტიფიკატო პროგრამის მიზანია მევენახე-მელვინისათვის საჭირო ცოდნისა და უნარების მიწოდება სტუდენტებისათვის თანამედროვე სწავლების მეთოდების გამოყენებით. პროგრამის ფარგლებში სტუდენტები შეისწავლიან მევენახეობა-მელვინეობის ძირითად საკითხებს.

პროგრამა შემუშავდა „ათასწლეულის გამოწვევის ფონდი - საქართველოს“ (MCA-G) პროექტის „პროფესიული განათლება ეკონომიკის განვითარებისთვის“ ფარგლებში. პროგრამა შემუშავდა ვახენინგენის უნივერსიტეტის (Wageningen University and Research) საერთაშორისო ექსპერტებთან ერთად.

პროგრამა განკუთვნილია:

- მოქმედი მევენახე-მელვინეებისათვის, რომლებსაც სურთ საკუთარი ცოდნის განახლება და გაუმჯობესება.
- სხვადასხვა სპეციალობის მქონე პირთათვის, რომლებსაც სურვილი აქვთ მიიღონ მევენახეობასა და მელვინეობაში ცოდნა და უნარები.

სურსათის უვნებლობის მენეჯმენტის სასერტიფიკატო პროგრამა

საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა, კერძო სექტორთან პარტნიორობით, შეიმუშავა ახალი სასერტიფიკატო პროგრამა - სურსათის უვნებლობის მენეჯმენტი.

პროგრამის მიზანია პროდუქტის ბაზარზე ორიენტირებული ცოდნის მქონე

მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადება, რომლებიც დამოუკიდებლად ქმნიან, ნერგავენ, მართავენ და აუმჯობესებენ სურსათის უვნებლობის მართვის სისტემებს სურსათის წარმოების ჯაჭვში ჩართული ყველა ბიზნესოპერატორისათვის.

პროგრამა გამიზნულია მათთვის, ვინც:

- დაინტერესებულია დასაქმდეს სურსათის უვნებლობის მენეჯერის/სპეციალისტის პოზიციაზე
- უკვე დასაქმებულია სურსათის უვნებლობის მიმართულებით და სურს გაიღრმავოს ცოდნა შემდგომი განვითარებისათვის
- მუშაობს მენეჯერულ პოზიციაზე სურსათის წარმოების და მიწოდების ნებისმიერ ჯაჭვში ჩართულ ბიზნესოპერატორთან და სურს შეიძინოს ან გაიღრმავოს ცოდნა საქმის უკეთ წარმართვისა და დელეგირებისათვის

პროგრამის განხორციელება შესაძლებელი გახდა ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს - USAID-ის მიერ განეული დახმარების შედეგად, კერძოდ USAID-ის პროგრამასთან „დამსაქმებლები პროფესიული განათლებისთვის“ თანამშრომლობის ფარგლებში.

ვეტერინარი ტექნიკოსის სასერტიფიკატო პროგრამა

ვეტერინარი ტექნიკოსის სასერტიფიკატო პროგრამის მიზანია კატისა და ძაღლის ვეტერინარი ტექნიკოსისათვის საჭირო ცოდნისა და უნარების მიწოდება სტუდენტებისათვის თანამედროვე სწავლების მეთოდების გამოყენებით. ვეტერინარი ტექნიკოსი წარმოადგენს ვეტერინარის დამხმარეს, ასისტენტს.

პროგრამა შემუშავდა „ათასწლეულის გამოწვევის ფონდი - საქართველოს“ (MCA-G) პროექტის „პროფესიული განათლება ეკონომიკის განვითარებისთვის“ ფარგლებში. პროგრამა შემუშავდა ვახენინგენის უნივერსიტეტის (Wageningen University and Research) საერთაშორისო ექსპერტებთან ერთად

პროგრამა განკუთვნილია:

- მოქმედი ვეტერინარებისა და ვეტერინარი-ტექნიკოსებისათვის, რომლებსაც სურთ საკუთარი ცოდნის განახლება ძაღლისა და კატის მიმართულებით.
- სხვადასხვა სპეციალობის მქონე პირთათვის, რომლებსაც სურვილი აქვთ მიიღონ კატა და ძაღლის ვეტერინარი ტექნიკოსისათვის საჭირო ცოდნა და უნარები.

კენკროვანი კულტურების წარმოების სასერტიფიკატო პროგრამა

პროგრამა განკუთვნილია კენკროვანი და სხვა სასოფლო-სამეურნეო კულტურების წარმოების მიმართულებით დაკავებული/დაინტერესებული პირებისთვის, აგრონომების, აგროკონსულტანტების, აგრობიზნესის წარმომადგენლების, ახალგაზრდა მკვლევარებისა და სტუდენტებისთვის.

კენკროვანი კულტურების წარმოების სასერტიფიკატო პროგრამის მიზანია: ამ სფეროში დასაქმებული ან დაინტერესებული პირებისთვის შესაბამისი ცოდნის მიწოდება, კენკროვანი კულტურების წარმოების დარგში ინფორმაციისა და გამოცდილების გაზიარება დღეს არსებულ აქტუალურ და მნიშვნელოვან მიმართულებებთან დაკავშირებით.

პროგრამა შემუშავებულია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტისა და მიჩიგანის უნივერსიტეტის პროფესორების მიერ და დამყარებულია მათ თეორიულ და პრაქტიკულ მრავალწლიან გამოცდილებაზე.

11.3 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ღონისძიებები

ღონისძიებების (ივენტების) ჯგუფი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ღონისძიებების ჯგუფის მიზანია სხვადასხვა შემეცნებითი, სამეცნიერო და კულტურული პროექტის განხორციელება მრავალფეროვანი სტუდენტური ცხოვრებისა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების მიზნით.

ღონისძიებების ჯგუფი ორგანიზებას უწევს საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში სტუდენტების, თანამშრომლებისა და დაინტერესებული პირებისათვის საჯარო და დახურული ღონისძიებების - საჯარო ლექციების, სემინარების, თემატური ფესტივალების, ადგილობრივი და საერთაშორისო კონფერენციების, შემეცნებითი კონკურსების, საჯარო დისკუსიების, წიგნის წარდგენების, სიმპოზიუმების, ჰაკათონების, კვლევის შედეგების წარდგინებების, სტუდენტური ექსპედიციების, ზამთრისა და ზაფხულის სკოლების, გაცნობითი პროგრამების, შემეცნებითი ტურების და ა.შ. ჩატარებას.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ივენტების ჯგუფი უზრუნველყოფს უნივერსიტეტის ნებისმიერი ღონისძიების დაგეგმვას, განხორციელებასა და

მონიტორინგს, რაც მოიცავს - კონტენტის შექმნასა და დახვეწას, ღონისძიების შესახებ ინფორმაციის გავრცელებას, სხვადასხვა ტექნიკური თუ ლოჯისტიკური საკითხის მოგვარებას, ფოტო-ვიდეო გადაღებას.

ნობელიანტები კამპუსში

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ივენთების ჯგუფის ორგანიზებით, კამპუსმა უმასპინძლა ნობელის პრემიის 2 ლაურეატს:

- ორჰან ფაშუქს (ნობელის პრემიის ლაურეატს ლიტერატურაში)
- რობერტ მანდელს (ნობელის პრემიის ლაურეატს ეკონომიკაში)

აღნიშნული სპიკერები შეხვდნენ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტებს, თანამშრომლებსა და ქართული საზოგადოების სხვა დაინტერესებულ წევრებს.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის გამორჩეული პროფესორების და საპატიო დოქტორების საჯარო ლექციები

სხვადასხვა დროს კამპუსს სტუმრობენ და სტუდენტებისა და საზოგადოების დაინტერესებული წევრებისათვის ლექციებს მართავდნენ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის გამორჩეული პროფესორები და საპატიო დოქტორები:

- შტეფან ვან ვასენი
- ვოლოდიმირ ტარაბარა
- ჰართმუტ ფოკტმანი
- ანგელიკა პლოგერი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის გამორჩეული პროფესორი (distinguished professor) და საპატიო დოქტორის წარმოადგენს განსაკუთრებულ წოდებას, რომელიც ენიჭება საქართველოს ან უცხო ქვეყნის მოქალაქეს მეცნიერების განვითარებაში შეტანილი განსაკუთრებული, საერთაშორისო მნიშვნელობის წვლილისათვის; უნივერსიტეტის რექტორის იღებს გადაწყვეტილებას განსაკუთრებული წოდების მინიჭების თაობაზე; გამორჩეული პროფესორის/საპატიო დოქტორის წოდების მინიჭება ხდება საგანგებო საზეიმო ცერემონიაზე, სადაც გამორჩეულ პროფესორს გადაეცემა სამკერდე ნიშანი, სიგელი და მანტია.

მსოფლიოში ცნობილი მეცნიერებისა და საზოგადო მოღვაწეების საჯარო ლექციები და დისკუსიები საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში

ლონისძიების ჯგუფის ორგანიზებით კახა ბენდუქიძის კამპუსში ჩატარდა ათეულობით საჯარო ლექცია, დისკუსია, ღია და დახურული სემინარი თუ ვორქშოპი მსოფლიოში ცნობილი და გამოჩენილი ისეთი აგრონომების, ენტომოლოგების, ვეტერინარების, ნიადაგმცოდნეების, მეღვინეების, სასურსათო პროდუქტების ტექნოლოგების, ინჟინრების, პოლიტიკოსების, ბიოლოგების, ისტორიკოსების, დიპლომატების, ხელოვანების, აღმოსავლეთმცოდნეების, სამართლის სპეციალისტების, პროგრამისტების, ფიზიკოსების, ანთროპოლოგების, ქიმიკოსების მონაწილეობით, როგორებიც არიან Winfried Blum, Roberto Foschino, Edward Arseniuk, Sergio Henriquez, Nina Cazanina, Maria Przybylska, Andrzej Maciejewski, Petr Holzhauser, Ursula Goetz, Alexey Chernikov, Natalia Velikova, Ursula Goeth, Dieter Müller, Chris Foss, Witold Brostow, Tatiana Christova, Lutz Feser, Ralph Munich, Juraj Paulík, Annette Hertz, Mariana Timm, Eustachio Tarasco, Alberto Troccoli, Simeon Djankov, Christopher Lingle, Asad Alam, Peter Klein, Ernesto Sirolli, Peter Levine, John Haltiwanger, Werner Arnold, William Slomanson, Richard Norland, Judith Goff, Tom Palmer, Jamie McGoldrick, Sergey Gandlevsky, Henry Kerali, David Lee, Micky Schubert, Richard Hatten, Sergei Aleksashenko, Levent Gümrükçü, James Werch, Rauf Garagozov, Razin Salih, Kalman Mizsei, Yaron Brook, Peter MacMillan, Alexander Fink, Hadas Ester Meitzad, Francis Fukuyama, Erik Jensen, Roger Leeds, Krassen Stanchev, Howie Xu, Katie Hejtmánek, Rebecca J. Lester, Susan Lepselter, Saiba Varma, Markus Gross, Shinichi Kitaoka, Ulrik Tideström, Takao Toda, Lars Kolind, Craig Biddle, Michael Fanta, Matt Kibbe, Sergey Guriev, გია დვალი, ზაალ კოკაია, დავით ფრანგიშვილი, თეიმურაზ კურცხალია და სხვანი.

ქართველი სპიკერების შეხვედრები და საჯარო ლექციები

გამოჩენილ უცხოელ სპიკერებთან ერთად საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ლონისძიების ჯგუფის ორგანიზებით ხშირად იმართება ცნობილი ქართველი მეცნიერების, საზოგადო მოღვაწეებისა და სხვადასხვა სფეროს პრაქტიკოსი პროფესიონალების საჯარო ლექციები, რომლებიც უზიარებენ სტუდენტებს თავის ცოდნასა და გამოცდილებას.

წიგნის პრეზენტაციები

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ლონისძიების ჯგუფის ორგანიზებით ხშირად ტარდება წიგნის წარდგენები, მწერლ(ებ)ის, მთარგმნელ(ებ)ის, რედაქტორ(ებ)ის მონაწილეობით. ასეთ პრეზენტაციებზე ინფორმაცია წინასწარ

ვრცელდება უნივერსიტეტის ვებგვერდის, ფეისბუქისა და ინსტაგრამ გვერდების მეშვეობით. ღონისძიებებზე დასწრება თავისუფალია და შეუძლია უნივერსიტეტის სტუდენტებს, თანამშრომლებს, სკოლის მოსწავლეებსა და ნებისმიერ დაინტერესებულ ადამიანს.

კონფერენციები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ღონისძიებების ჯგუფისა და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სხვადასხვა სკოლის ორგანიზებით კამპუსში ტარდება წელიწადში არაერთი ადგილობრივი თუ საერთაშორისო კონფერენცია სხვადასხვა საინტერესო თემისა და კვლევის შესახებ. კონფერენციები ტარდება ნიადაგმცოდნეობის, სატყეო საქმის, ქიმიის, ბიოლოგიის, ბიზნესის, მეღვინეობის, ნეირომეცნიერების, ფიზიკისა და სხვა მიმართულებით.

ოლიმპიადები და კონკურსები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მუდმივად მასპინძლობს სხვადასხვა ფორმატის ოლიმპიადებსა და კონკურსებს, მაგალითად, როგორებიცაა:

- **ლაგუაზიე** - კახა ბენდუქიძის კამპუსში ტარდება შემეცნებითი კონკურსი ლაგუაზიე. კონკურსი განკუთვნილია იმ აბიტურიენტებისთვის, რომლებიც დაინტერესებულნი არიან ქიმიითა და ბიოლოგიით. კონკურსის შედეგად გამოვლენილი გამარჯვებული გუნდების წევრებს გადაეცემათ სასწავლო გრანტები ბაკალავრიატში სწავლის დასაფინანსებლად.
- **ედისონის ლიგა** - ინჟინერიით დაინტერესებული აბიტურიენტებისთვის ტარდება შემეცნებითი კონკურსის „ედისონის ლიგა“. გრანტები საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აგრონომიისა და ლანდშაფტის მენეჯმენტის სკოლის, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებისა და ბიოტექნოლოგიების სკოლის, ვეტერინარიის სკოლისა და საინჟინრო-ტექნოლოგიური ფაკულტეტის და თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტში ფიზიკის, კომპიუტერული მეცნიერებისა და მათემატიკის, ელექტრო და კომპიუტერული ინჟინერიის, არქიტექტურის და შენობის სისტემების ინჟინერიის პროგრამებზე დააფინანსებს ბაკალავრიატში სწავლის საფასურს და 8 სემესტრზე ნაწილდება.
- **ეროვნული ოლიმპიადი ქიმიაში „ზურგჩანთა“** - 2022 წელს დაარსდა და ყოველწლიურად ტარდება. პირველი ტური ონლაინ, ხოლო ფინალური ტური და დახურვის საზეიმო ცერემონია - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში იმართება. ოლიმპიადიში რეგულარულად მონაწილეობს 200-მდე მოსწავლე, ხოლო ფინალურ ტურში - 40-100 მონაწილე (წლების მიხედვით).

მუდმივმოქმედი შემეცნებითი პროექტები სკოლის მოსწავლეებისთვის

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მუდმივად ახორციელებს სხვადასხვა შემეცნებით პროექტს მოსწავლეებისათვის. ტური კახა ბენდუქიძის კამპუსში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პროექტია, მასში მონაწილეობისას ნებისმიერ დაინტერესებულ მოსწავლეს შეუძლია პირადად გაეცნოს უნივერსიტეტის სასწავლო გარემოსა და ინფრასტრუქტურას, მიიღოს ინფორმაცია არსებულ პროგრამებისა და შესაძლებლობების შესახებ.

პროექტის ფარგლებში კამპუსს წლიურად 3 000-მდე სტუმარი ჰყავს. ხშირად თავად სკოლები აორგანიზებენ თავიანთი მოსწავლეებისათვის ტურებს კამპუსში. ტურის ფარგლებში სკოლის მოსწავლეები ათვალიერებენ:

- მუზეუმს
- ბიბლიოთეკას
- ქიმიის, ბიოლოგიის, ფიზიკის, კომპიუტერული და ელექტრო ინჟინერიის ლაბორატორიებს
- ვეტერინარულ კლინიკას
- კულინარიის აკადემიას
- სპორტულ დარბაზს

სკოლის მოსწავლეებში განსაკუთრებული პოპულარობით სარგებლობს კამპუსის მუზეუმი, რომელიც აერთიანებს საბუნებისმეტყველო მიმართულების კოლექციებს: ნიადაგმცოდნეობას, მინერალოგიას, დენდროლოგიას, ენტომოლოგიას, მეაბრეშუმეობას, მიკოლოგიას, ზოოლოგიასა და პათანატომიას. ასევე, მუზეუმში განთავსებულია აშშ-ში მოღვაწე ქართული წარმოშობის ავიაკონსტრუქტორის ალექსანდრე ქართველის (ქართველიშვილის) საქმიანობისადმი მიძღვნილი სტენდი.

მუზეუმი დღევანდელი სახით არსებობს 2014 წლიდან, თუმცა მისი რამდენიმე ექსპონატი და კოლექცია ათწლეულების განმავლობაში იქმნებოდა და უმეტესობა მათგანს ჩაუტარდა რესტავრაცია.

მუზეუმის მიზანია, როგორც სასწავლო ნიმუშებითა და სივრცით უნივერსიტეტის პროგრამების უზრუნველყოფა, ასევე სკოლის მოსწავლეებსა და ვიზიტორებში ბუნებისმეტყველებისადმი ინტერესის ხელშეწყობა.

2014 წლიდან 2023 წლის ჩათვლით მუზეუმმა 10 000-ზე მეტ ადამიანს უმასპინძლა.

11.4 საზოგადოებასთან ურთიერთობის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები

საზოგადოებასთან კომუნიკაციის მიმართულებით

2013 წელს უნივერსიტეტის Facebook გვერდს 6 000 მომხმარებელი ჰყავდა, ხოლო თვის განმავლობაში განთავსებულ ინფორმაციას 30-40 ათასი მომხმარებელი ეცნობოდა.

Facebook-გვერდების მომხმარებელთა რაოდენობა მნიშვნელოვნად გაიზარდა. საბოლოო ჯამში, Facebook-ის საშუალებით ზოგიერთ პოსტს უფრო დიდი პოპულარობა აქვს, ვიდრე ტელევიზიების უმრავლესობას. სოციალური მედიის პროგრესის მთავარი მიზეზი მედიის რეგულაციის ზემოაღნიშნული კანონი და უნივერსიტეტის სამიზნე აუდიტორიის სოციალურ ქსელებთან კიდევ უფრო დაახლოება გახდა.

სოციალური არხების ეფექტიანად მართვის მიზნით, უნივერსიტეტს დაემატა ორი სოციალური-მედია მენეჯერი, რომლებიც პასუხისმგებლები არიან არა მხოლოდ ინფორმაციის განთავსებაზე სოციალური მედიის სხვადასხვა პლატფორმაზე, არამედ მომხმარებლისთვის ინფორმაციის სწრაფად მიწოდებაზე. Facebook წარმოადგენს მომხმარებელთან კომუნიკაციის ერთ-ერთ ეფექტიან საშუალებას, რამდენადაც წლის განმავლობაში ძალიან ბევრი შეკითხვა ისმება პროგრამების შინაარსთან, ჩაბარების პირობებთან, შემეცნებით კონკურსებსა და სხვა საკითხებთან დაკავშირებით, რომელთა დიდ უმრავლესობას 15 წუთში ნაკლებ დროში პასუხობს სოციალური მედიის გუნდი, ხოლო პასუხგაუცემელი კი არავინ რჩება. შესაბამისად, response rate 98%-ს აღწევს.

გარდა ამისა, 2023 წლიდან უნივერსიტეტი უფრო აქტიურად იყენებს Instagram-ისა და LinkedIn-ის პლატფორმებს.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტისათვის ახალი ვებგვერდი შეიქმნა, რომელიც მომხმარებელზე უფრო მორგებული და მარტივად გამოსაყენებელი გახდა. შეიქმნა როგორც desktop, ისე mobile ვერსია. ახალ ვებგვერდზე შესაძლებელია სხვადასხვა სიღრმისა და მოცულობის ინფორმაციის მიღება უნივერსიტეტის შესახებ.

ლონისძიებების მიმართულებით

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პოლიტიკის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნაწილია მრავალფეროვანი შემეცნებითი და კულტურული საჯარო ღონისძიებების ჩატარება საზოგადოების განვითარების ხელშესაწყობად.

საჯარო ღონისძიებების ჩატარების მხრივ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ინოვაციური იყო და დიდი წვლილი შეიტანა მსგავსი ღონისძიებების პოპულარიზებაში - სხვადასხვა უნივერსიტეტსა თუ დაწესებულებაში დღეს უკვე ხშირად იმართება საჯარო ლექციები, რაც საშუალებას აძლევს ნებისმიერ დაინტერესებულ ადამიანს, მიიღოს დამატებითი ცოდნა და ინფორმაცია სრულიად უფასოდ.

2010 წლიდან 2024 წლამდე მნიშვნელოვნად გამრავალფეროვნდა ღონისძიებების თემატიკა. აგრარული მეცნიერებები, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებები, ვეტერინარია, ინჟინერია, მხატვრული და სამეცნიერო ლიტერატურა, ეკონომიკა, პოლიტიკა, სამართალი, ფინანსები, ანთროპოლოგია, სამეცნიერო ინოვაციები - ეს ძალიან მცირე ჩამონათვალია იმ თემებისა, რომელზეც მუდმივად იმართება სხვადასხვა ღონისძიება.

11.5 საზოგადოებასთან ურთიერთობის მიმართულებით უნივერსიტეტის 2025-2031 წლების ხედვა

საზოგადოებასთან ურთიერთობის მიმართულებით უნივერსიტეტი გეგმავს გაცნობითი პროგრამების, სკოლებში ვიზიტებისა და შემეცნებითი კონკურსების ფორმატების შენარჩუნებასა და მეტად განვითარებას.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტისათვის საკომუნიკაციო არხად სოციალური მედია პლატფორმები კვლავ აქტიურად იქნება გამოყენებული.

ასევე, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიზანია წარმატებით გაგრძელოს სასერთიფიკატო პროგრამების განხორციელება და განვითარება. სხვადასხვა მარკეტინგული მეთოდის გამოყენებით გაიზარდოს ამ პროგრამებში მონაწილეთა რიცხვი. წარსული გამოცდილებაზე დაყრდნობით, მომავალში პროფესიულ პროგრამებზე წელიწადში 10 ნაკადსა და 250 მონაწილეზე მეტის მიღება იგეგმება.

2025-2031 წლებში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ღონისძიებების ჯგუფი გეგმავს მეტი შემეცნებითი ლექციის/დისკუსიის, შეხვედრის, კონფერენციის, ფესტივალისა და სხვა აქტივობის განხორციელებას.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ყოველწლიურად მართავს და მასპინძლობს 100-ზე მეტ ღონისძიებას, რაც დაახლოებით, წელიწადში 15 000-ზე მეტი გარე ვიზიტორის კამპუსში სტუმრობას ნიშნავს. 2025-2031 წლებში დაგეგმილია ამ მაჩვენებლის შენარჩუნება.

12. კვლევითი საქმიანობა, გამომცემლობა და ინტერნაციონალიზაცია

12.1 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის კვლევითი მისია

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის კვლევითი მისია ასახულია უნივერსიტეტის ზოგად მისიაში. იგი მოიცავს სამეცნიერო კვლევების განვითარებას და მეცნიერებათაშორისი კავშირების გაღრმავებას. უნივერსიტეტის კვლევითი მისია გულისხმობს როგორც თეორიული, ისე გამოყენებითი ცოდნის შექმნას და მისი ერთ-ერთი მთავარი მიზანია კვლევით საქმიანობასა და სასწავლო პროგრამებს შორის მჭიდრო ურთიერთკავშირის შექმნა.

უნივერსიტეტი ხელს უწყობს აკადემიური პერსონალის სამეცნიერო-კვლევითი პროექტების განხორციელებასა და მათი საქმიანობის ინტერნაციონალიზაციას, მათ შორის საერთაშორისო გრანტების მოზიდვას, საერთაშორისო კვლევითი კავშირების განვითარებასა და გაღრმავებას (კოლაბორაციული კვლევები, პუბლიკაციები, კვლევითი ვიზიტები). ამ მიმართულებით მუშაობენ უნივერსიტეტში უკვე არსებული კვლევითი ინსტიტუტები.

ამას გარდა, უნივერსიტეტის კვლევითი პროექტების მიზანია, ხელი შეუწყოს სტუდენტების სამეცნიერო საქმიანობით დაინტერესებას და კვლევის შედეგად მოპოვებული ცოდნის და ზოგადად, კვლევითი საქმიანობის სასწავლო პროცესში ინტეგრირებას.

აკადემიური პერსონალის კავშირები საერთაშორისო სამეცნიერო საზოგადოებასთან პირდაპირ აისახება სადოქტორო, სამაგისტრო და საბაკალავრო კვლევების ხარისხსა და ბუნებაზე. სტუდენტები ადრეულ ეტაპზევე ეცნობიან მეცნიერებათაშორისი კვლევის პრინციპებს, როგორც ცალკეული კურსების ფარგლებში, ისე დამოუკიდებელი კვლევითი პროექტების საშუალებით.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის კვლევითი მისია მიზნად ისახავს, ხელი შეუწყოს:

- **ინდივიდუალური კვლევების ფარგლებში ახალი სამეცნიერო ცოდნის შექმნას** - სასწავლო-კვლევითი პროცესი მთლიანად ორიენტირებულია სტუდენტის მიერ დამოუკიდებელი კვლევითი პროექტის განხორციელებაზე, ხელმძღვანელის და რელევანტური აკადემიური პერსონალის ინსტრუქტაჟით.

- **მეცნიერებათაშორისი კვლევების წარმოებას** - კვლევების სპეციფიკიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე არსებულ მიმართულებებს შორის თანამშრომლობა და ერთობლივ იდეებზე მუშაობა, რაშიც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აქტიურად უწყობს ხელს მკვლევარებს. აქედან გამომდინარე, ძირითადი აქცენტი კეთდება სწორედ მეცნიერებათაშორისი კვლევების წარმოება-განვითარებაზე.
- **მაღალი დონის, სამეცნიერო ღირებულების ცოდნის შექმნას** - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში სტუდენტებს ლექციებს უკითხავენ სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების მაღალკვალიფიციური მეცნიერები, რომლებსაც სამუშაო გამოცდილება მიღებული აქვთ ევროპისა და ამერიკის სამეცნიერო - კვლევით ცენტრებსა და ლაბორატორიებში. ამავე დროს, სამეცნიერო ხელმძღვანელობას უწევს უნივერსიტეტის მაგისტრანტებს და დოქტორანტებს. შესაბამისად, სტუდენტებისათვის ხელმისაწვდომია სამეცნიერო ინსტიტუტების ლაბორატორიებში კვლევის განხორციელება. ახალი კვლევითი ცენტრების შექმნამ შესაძლებელი გახადა უცხოეთში (ვაშინგტონის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, მაქს პლანკის უნივერსიტეტი, დასავლეთ ილინოისის უნივერსიტეტი, ჯორჯიის უნივერსიტეტი, ჩიკაგოს უნივერსიტეტი, ოქსფორდის უნივერსიტეტი, ობჰაიოს უნივერსიტეტი და სხვა) მოღვაწე ქართველი მეცნიერების საქართველოში დაბრუნება და სამეცნიერო - კვლევითი საქმიანობის საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში გაგრძელება.

12.1.2 უნივერსიტეტის, როგორც ფუნდამენტური და/ან გამოყენებითი კვლევების, შემოქმედებითი, საშემსრულებლო საქმიანობის ინსტიტუტის განვითარების სტრატეგია

უნივერსიტეტი ხელს უწყობს აკადემიური პერსონალის სამეცნიერო-კვლევითი პროექტების განხორციელებას და მათი საქმიანობის ინტერნაციონალიზაციას, მათ შორის საერთაშორისო გრანტების მოზიდვას, საერთაშორისო კვლევითი კავშირების განვითარებასა და გაღრმავებას (კოლაბორაციული კვლევები, პუბლიკაციები, კვლევითი ვიზიტები). ამ მიმართულებით მუშაობენ უნივერსიტეტში უკვე არსებული კვლევითი ინსტიტუტები.

ამას გარდა, უნივერსიტეტის კვლევითი პროექტების მიზანია, ხელი შეუწყოს სტუდენტების სამეცნიერო საქმიანობით დაინტერესებას და კვლევის შედეგად მოპოვებული ცოდნის და ზოგადად კვლევითი საქმიანობის სასწავლო პროცესში ინტეგრირებას.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე ხორციელდება, როგორც ფუნდამენტური ხასიათის, ასევე გამოყენებითი კვლევები და თავისი არსით ემსახურება ახალი ცოდნის შექმნასა და შემდგომში მის პრაქტიკაში დანერგვას.

ფუნდამენტური კვლევები

ფუნდამენტური კვლევების მიზანია, ხელი შეუწყოს ახალი ცოდნის შექმნას, ახალი იდეებისა და კონცეფციების, მოვლენებისა და ფაქტების, თეორიებისა და მოდელების თეორიულ და ექსპერიმენტულ შესწავლა-ანალიზს. ამგვარი ხასიათის კვლევა არ გულისხმობს უშუალო კომერციულ სარგებელს, თუმცა გრძელვადიან პერსპექტივაში უნდა წარმოადგენდეს სოციალურ-პოლიტიკური, საზოგადოებრივი, კულტურული ან/და ტექნიკური პროგრესის საფუძველს. უნივერსიტეტში მიმდინარე ფუნდამენტური კვლევები ხელს უწყობს კონკურენტული კვლევითი გარემოს შექმნას, გამორჩეული ხარისხის ინოვაციური კვლევების განვითარებას, მათ მიახლოებას საერთაშორისო სტანდარტებთან და ინტერნაციონალიზაციას, კვლევის პროცესის ინტეგრაციას უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების სასწავლო პროცესში და ახალგაზრდა მეცნიერთა სამეცნიერო პოტენციალის ზრდას მათი აქტიური ჩართულობით კვლევაში.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე მოღვაწე მეცნიერები ყოველწლიურად აქტიურ მონაწილეობას იღებენ ფუნდამენტური კვლევების საგრანტო კონკურსებში, რაც ხელს უწყობს მათი სამეცნიერო შემოქმედების განვითარებას, სხვადასხვა ფონდის მიერ დაფინანსების მოპოვებას, კონტაქტების გაღრმავებასა და კვლევის შედეგების მატერიალიზაციას.

გამოყენებითი კვლევები

გამოყენებითი კვლევების მიზანია ხელი შეუწყოს გამოყენებითი და ტექნოლოგიური ხასიათის სამეცნიერო კვლევების შემდგომ განვითარებას; საერთაშორისო პარტნიორებსა და არასამეცნიერო სექტორთან თანამშრომლობით მკვლევარების სხვადასხვა მიმართულებით საქართველოს ინსტიტუციების გრძელვადიანი, ინოვაციური და ტექნოლოგიური გამოყენებითი კვლევითი პროექტების განხორციელებას; სახელმწიფოს სოციალური და ეკონომიკური გამოწვევების საპასუხოდ ტექნოლოგიის ტრანსფერისა და ინოვაციების უზრუნველყოფას; კომერციალიზაციის პერსპექტივის მქონე ინოვაციური და ტექნოლოგიური ტრანსფერის განვითარებაზე ორიენტირებული პროექტების განხორციელებას.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მთავარ სამეცნიერო მისიას წარმოადგენს მეცნიერებისათვის კვლევითი საქმიანობის განვითარების ხელშეწყობა, კონკურენტული უპირატესობების მოპოვება და შესაბამისი გარემოს შექმნა, რათა მკვლევარს საშუალება მიეცეს, შექმნას ახალი ცოდნა და გამოცდილება, დანერგოს და პრაქტიკაში გადაიტანოს.

ხელშეწყობი აქტივობები

ყოველივე ზემოხსენებულის მისაღწევად საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ახორციელებს შემდეგი სახის სტრატეგიულ აქტივობებს:

- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერ-თანამშრომლები გათავისუფლებულნი არიან ადმინისტრაციული ფუნქციებისგან, გარდა უნივერსიტეტის ბაზაზე არსებული კვლევითი ინსტიტუტებისა და ცალკეული ლაბორატორიების ხელმძღვანელებისა. ეს ყოველივე მეცნიერს საშუალებას აძლევს, მთელი მისი გონებრივი და მატერიალური რესურსი სრულად მოახმაროს კვლევას და შედეგად შექმნას ახალი ცოდნა-გამოცდილება.
- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს კომუნიკაციის სწრაფ და გამარტივებულ საშუალებებს, როგორც ინფორმაციის გავრცელების, ასევე სხვადასხვა სახის კონსულტაციების ფარგლებში. სამეცნიერო სფეროში საკმაოდ მნიშვნელოვანია ინფორმაციის დროული გაცვლა, როგორც კვლევების განვითარების კუთხით, ისე ახალი ცოდნისა და გამოცდილების შექმნის თვალსაზრისით.
- მეცნიერებისათვის რაც შეიძლება მეტი ფუნდამენტური ან/და გამოყენებითი საგრანტო დაფინანსების საშუალებებთან წვდომის გამარტივების კუთხით უნივერსიტეტი აქტიურად თანამშრომლობს სხვადასხვა სამეცნიერო ორგანიზაციებთან, როგორებიცაა: შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდი, Horizon 2020, STCU, ISTCU, DTRA, GITA, USAID, CNR, VW, UNDP და სხვა. აღნიშნული ფონდები სხვადასხვა სამეცნიერო მიმართულებისათვის პერიოდულად აცხადებენ გრანტებს და სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები აქტიურად ადევნებენ თვალს ამ ფონდების აქტივობებს. ამასთან ერთად, საჭიროების შემთხვევაში, სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები პერიოდულად ესწრებიან ზემოხსენებული ფონდების სამუშაო შეხვედრებს, მიღებულ ინფორმაციას უზიარებენ და შესაბამის კონსულტირებას უწევენ უნივერსიტეტის აკადემიურ პერსონალს, რათა ხელი შეეწყოს უნივერსიტეტის ბაზაზე მოღვაწე მეცნიერების აქტიურ ჩართულობას ფუნდამენტური და გამოყენებითი კვლევების უკეთ წარმართვაში.

- უნივერსიტეტი აღჭურვილია შესაბამისი ადამიანური, ფინანსური და მატერიალური რესურსით, რომელიც ხელმისაწვდომია საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში არსებულ ყველა კვლევითი ინსტიტუტისა თუ ლაბორატორიისათვის.
- შესყიდვების ცენტრალიზებული მართვა ამარტივებს პროცედურებს, რომლებიც დაკავშირებულია ფუნდამენტურ ან/და გამოყენებით გრანტებთან. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერები სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორებს წინასწარ წარუდგენენ ამა თუ იმ პროექტით გათვალისწინებული შესყიდვების ჩამონათვალს, რომელიც გადაეცემა შესყიდვების მენეჯერს და იგი უშუალოდ ახორციელებს შესაბამის პროცედურებს. აღსანიშნავია ისიც, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მასში შემავალი ინსტიტუტების თანამშრომლებისათვის საჭიროებიდან გამომდინარე ხელმისაწვდომს ხდის უკვე უნივერსიტეტის მფლობელობაში არსებულ დანადგარებს.
- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მასში შემავალი ინსტიტუტების თანამშრომლებს უზრუნველყოფს საბაზო დაფინანსებით ხელფასების სახით.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიერ ფუნდამენტური და გამოყენებითი გრანტების განვითარების ხელშეწყობი მექანიზმების ერთ-ერთი ნაწილია ასევე უნივერსიტეტის სასწავლო პროცესების ინტეგრირება სამეცნიერო კომპონენტთან. ნებისმიერ მეცნიერ-თანამშრომელს შეუძლია მოამზადოს სასწავლო კურსი უნივერსიტეტის ადმინისტრაციასთან შეთანხმებით, მონაწილეობა მიიღოს აკადემიური პერსონალისათვის განკუთვნილ კონკურსში და დაიკავოს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის შესაბამისი აკადემიური პოზიცია. მეორე მხრივ, უნივერსიტეტის აკადემიურ პერსონალს მოტივაცია ექმნებათ, ჩაერთონ კვლევით-მეცნიერულ საქმიანობაში. ფუნდამენტური და გამოყენებითი კვლევების განხორციელების ხელშეწყობი მექანიზმების ერთ-ერთი მიზანია, აკადემიური თანამდებობის მქონე ყველა პირი ამავე დროს იყოს პრაქტიკოსი მეცნიერი. ეს არის განათლებისა და მეცნიერების ინტეგრაციის ყველაზე ეფექტური გზა. მეცნიერ-თანამშრომლები მონაწილეობას იღებენ სასწავლო პროგრამების კურიკულუმების შემუშავებაში. მათ შექმნეს უნივერსიტეტისათვის ახალი სასწავლო კურსები, რომლებიც ისწავლება მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებში. მათ მიერ შემუშავებული კურსებით მოხდა ძველი საგნების ახლებით ჩანაცვლება, ასევე არსებული კურსების განახლება.

12.1.3 სამეცნიერო-კვლევითი ნაწილის რაოდენობრივი მონაცემები

2018 წლიდან 2024 წლის 1 ივლისის ჩათვლით საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერებმა:

- გამოაქვეყნეს 893 სტატია რეფერირებად ჟურნალებში (წელიწადში საშუალოდ 149 სტატია);
- მონაწილეობა მიიღეს 413 კონფერენციაში (წელიწადში საშუალოდ 69 კონფერენციაში);
- წარადგინეს 452 საპროექტო განაცხადი (წელიწადში საშუალოდ 75 განაცხადი).

ამ პერიოდში დაფინანსებული პროექტების ოდენობა შეადგენს 195-ს (წელიწადში საშუალოდ 32 პროექტზე მეტი), სრული ბიუჯეტით 24 388 169,50 ლარი.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მკვლევარებს 2018 წლიდან 2024 წლის 1 ივლისის ჩათვლით გამოაქვეყნებული აქვთ 900-ამდე სამეცნიერო-კვლევითი წიგნები, ნაშრომები და მონოგრაფიები.

დანართი N1 - აკადემიური და სამეცნიერო პერსონალის სამეცნიერო, შემოქმედებითი, სამემსრულებლო საქმიანობა

დანართი N2 - განხორციელებული კვლევები ინსტიტუტების/ლაბორატორიების მიხედვით

დანართი N3 - პუბლიკაციები ინსტიტუტების/ლაბორატორიების მიხედვით

დანართი N4 - მიმდინარე და დაგეგმილი კვლევები ინსტიტუტების/ლაბორატორიების მიხედვით

დანართი N5 - საერთაშორისო თანამშრომლობა ინსტიტუტების/ლაბორატორიების მიხედვით

12.1.4 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო-კვლევითი ნაწილის სტრუქტურა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტს გააჩნია 14 კვლევითი ინსტიტუტი, რომელთა შემადგენლობაში ჯამში 26 კვლევითი ლაბორატორიაა. უნივერსიტეტში ასევე ფუნქციონირებს 7 დამოუკიდებელი სამეცნიერო ლაბორატორია, 2 დიაგნოსტიკური ლაბორატორია და 30-მდე სასწავლო ლაბორატორია. გარდა ამისა, უნივერსიტეტს გააჩნია სამი საცდელი-კვლევითი ბაზა და ხუთი კოლექცია, რომლებშიც ათასობით სხვადასხვა ნიმუში ინახება.

12.1.4.1 კვლევითი ინსტიტუტები და ლაბორატორიები

ქიმიისა და მოლეკულური ინჟინერიის ინსტიტუტი

ქიმიისა და მოლეკულური ინჟინერიის ინსტიტუტი დაარსდა 2014 წელს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე. ინსტიტუტის თანამშრომლების მიერ შექმნილია პოლიმერების სინთეზის ახალი პოლიკონდენსაციური მეთოდები ცნობილი „გააქტიურებული“ და „სილილური“ პოლიკონდენსაციების სახელწოდებით. აღნიშნული მეთოდების გამოყენებით მიღებულია პრაქტიკულად ყველა ძირითადი კლასის ჰეტეროჯაჭვური პოლიმერი: პოლიამიდები, პოლიესტერები, პოლიურეთანები, პოლიმარდოვანები, პოლიჰეტეროარილენები და სხვა.

განსაკუთრებით ღირებულია ინსტიტუტის თანამშრომელთა მიერ მიღებული ორიგინალური მაღალმოლეკულური სისტემები (პოლიმერები) ბუნებრივი α -ამინომჟავებისა და სხვა არატოქსიკური საშენი ბლოკების საფუძველზე როგორებიცაა α -ოქსიმჟავები, ალიფატური დიოლები და დიკარბომჟავები - ე.წ. ბიომიმეტიკური პოლიმერები. მიღებულია სხვადასხვა კლასის ბიომიმეტიკები: პოლიამიდები, პოლიურეთანები, პოლიმარდოვანები და სხვადასხვა კლასის ე.წ. ფსევდოპროტეინები - პოლი (ესტერ ამიდები), პოლი (ესტერ ურეთანები), პოლი (ესტერ მარდოვანები), მათი თანაპოლიმერები. გარდა ამგვარი ქიმიური მრავალფეროვნებისა, შესაძლოა დასინთეზდეს ფსევდოპროტეინების სამი ტიპი: (i) „არაფუნქციური პოლიმერები“ ანუ ისეთები, რომლებიც არ შეიცავენ ფუნქციონალურ ჯგუფებს მაკრომოლეკულებში, (ii) „ფუნქციური პოლიმერები“, რომლებიც შეიცავენ სხვადასხვა ტიპის ფუნქციონალურ ჯგუფებს (ჰიდროქსილის, ამინო, კარბოქსილის, ეპოქსი, უჯერ ბმებს და სხვა) რომლებსაც შესწევთ უნარი შევიდნენ სხვადასხვა ქიმიურ თუ ფოტოქიმიურ გარდაქმნებში და (iii) იონური პოლიმერები - პოლიკატიონები და პოლიანიონები.

ფსევდოპროტეინების განმასხვავებელი თვისება ე.წ. კანონიკური α -ამინომჟავური პოლიმერებისაგან, რომლებსაც განეკუთვნება პროტეინული მოლეკულური არქიტექტურის მქონე ბუნებრივი წარმოშობის პოლიპეპტიდები და ცილები, ასევე სინთეზური პოლიამინომჟავები, არის ის, რომ მათ მაკრომოლეკულებში α -ამინომჟავები განლაგებულია არაკანონიკურად და ისინი შეიცავენ სხვა ტიპის, პეპტიდურისგან განსხვავებულ, ქიმიურ ბმებს. სხვა სიტყვებით, ფსევდოპროტეინები ხასიათდებიან არაპროტეინული მოლეკულური არქიტექტურით. აღნიშნული გარემოების გამო ფსევდოპროტეინები არიან არაიმუნოგენურები, რაც

განსაკუთრებულად მიმზიდველს ხდის მათ ბიომედიცინაში გამოყენებისათვის როგორც ბიოთავსებადი, ბიოასიმილირებადი (მსგავსად ცილებისა) და ბიოდეგრადირებადი (განწოვადი) ქირურგიული მასალები და წამლების მიწოდების/კონტროლირებადი გამოყოფის სისტემები; ანალოგიური სისტემებს დიდი მომავალი აქვთ აგრეთვე სოფლის მეურნეობასა და კვების მრეწველობაში, ასევე ეკომეგობრული მასალების სახით.

მნიშვნელოვანია, რომ ფსევდოპროტეინები ხასიათდებოდნენ ბიოდეგრადაციის გონივრული სიჩქარით, რისთვისაც მაკრომოლეკულების ჯაჭვებში ჩართულია ადვილად ჰიდროლიზებადი ესტერული მბეზი. სხვაგვარად, დასინთვებულია ესტერული კლასის პოლიმერები - პოლი (ესტერ ამიდები), პოლი (ესტერ ურეთანები), პოლი (ესტერ შარდოვანები), რომლებიც ხასიათდება ქიმიური, ფიზიკო-ქიმიური, ბიოქიმიური და მექანიკური თვისებების ფართო სპექტრით.

ბაზარზე არსებულ, კომერციულად წარმატებულ ბიოდეგრადირებად პოლიმერებთან (ძირითადად პოლიესტერებთან) შედარებით, ფსევდოპროტეინები ხასიათდებიან შემდეგი დადებითი თვისებებით: (a) შეიცავენ ფერმენტსპეციფიკურ ჯგუფებს, რაც უზრუნველყოფს ფერმენტებით კატალიზირებულ ბიოდეგრადაციას; (b) მათი სინთეზისათვის საჭირო ნედლეული და მონომერები გამოირჩევიან ხელმისაწვდომობით და სიიაფით; (c) აქვთ დაბალი ლღობის ტემპერატურები (60-180°C) და ხსნადობა ჩვეულებრივ ორგანულ გამხსნელებში (ეთანოლი, იზოპროპანოლი, ქლოროფორმი, მეთილენქლორიდი, აცეტონი, ტეტრაჰიდროფურანი და სხვ), რაც აადვილებს მათ გადამუშავებას ნაკეთობებად; (d) ახასიათებთ სამასალე თვისებათა ფართო სპექტრი - წყალში ხსნადი პოლიმერებიდან, ჰიდროგელებიდან და მიცელანარმომქმნელ ამფიფილური პოლიმერებიდან ჰიდროფობურ ბლანტდენად, აფსკანარმომქმნელ და ძვლისმაგვარ, ზემტკიცე მასალებამდე. ფსევდოპროტეინები ადვილად წარმოქმნიან მიკრო და ნანონანილაკებს (რომლებიც პერსპექტულია წამლების გადამტანი/დამიზნული მიწოდების კონტეინერების სახით), ნანობოჭკოებს (რომელთაც ასევე გააჩნიათ მედიცინაში გამოყენების დიდი პერსპექტივა) და ფოროვან ფირებს (სკაფოლდებს უჯრედების კლონირებისათვის). ფსევდოპროტეინების გამოყენება პერსპექტულია ასევე კვების მრეწველობაში, სოფლის მეურნეობაში, აგროპოლექტების შენახვის საქმეში, ფართო მოხმარების ეკომეგობრული საგნების სახით და სხვა.

ინსტიტუტის თანამშრომლებს მიღებული აქვთ მრავალი საერთაშორისო და ეროვნული გრანტი, მიწვეულ იყვნენ კვლევების ჩასატარებლად ამერიკის და ევროპის უნივერსიტეტებში. ინსტიტუტის დირექტორს პროფ. რ.ქაცარავა 2017 წელს დაჯილდოვდა ინტელექტუალური საკუთრების საერთაშორისო ორგანიზაციის (WIPO) ოქროს მედლით როგორც საუკეთესო გამომგონებელი. 2017 წელს პროფ. რ.ქაცარავა აღიარეს საქართველოს საუკეთესო მეცნიერად, 2018 წელს მას მიენიჭა სვანტე არენიუსის საერთაშორისო პრიზი. 2019 წელს პროფ. რ.ქაცარავა აირჩიეს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრად (აკადემიკოსად). ფსევდოპროტეინების შემუშავებისა და პრაქტიკაში დანერგვისთვის ინსტიტუტის თანამშრომელთა ჯგუფს (რ.ქაცარავა, დ.ტულუში, ვ.ბერიძე) 2021 წელს მიენიჭა საქართველოს ეროვნული პრემია.

ინსტიტუტში ფუნქციონირებს მოლეკულური ინჟინერიის ლაბორატორია.

სერგი ღურმიშიძის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი

სერგი ღურმიშიძის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი შეიქმნა 1973 წელს, თავიდან როგორც საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მცენარეთა ბიოქიმიის ინსტიტუტი, სადაც მიმდინარეობდა საქართველოს მრავალფეროვანი მცენარეებისა და მიკროორგანიზმების გენომის, აზოტის ფიქსაციისა და ასიმილაციის ფერმენტების, მეორეული მეტაბოლიტების, მცენარეების მიერ გარემოს დამაბინძურებელი სხვადასხვა კლასის ორგანული დამაბინძურებლების დეტოქსიკაციის მექანიზმების შესწავლა; სხვადასხვა ტაქსონომიური ჯგუფის მიკროორგანიზმების ბიოსინთეზური და ბიოდეგრადაციული პოტენციალის კვლევა, სამრეწველო დანიშნულების ფერმენტების პროდუცენტების შერჩევა და ფერმენტების ტექნიკური პრეპარატების მიღება-დახასიათება.

2012 წელს ინსტიტუტი შეუერთდა საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს. დღეს ინსტიტუტის ოთხ ლაბორატორიასა და ერთ ჯგუფში მიმდინარეობს ახალი, ინოვაციური კვლევები, რომლებიც ეხება ძირითად ტექნოლოგიურად მოქმედ აგენტებად ფერმენტების, მიკროორგანიზმების და მცენარეების გამოყენებას.

მცენარეთა ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ლაბორატორია

საქართველოს ეკონომიკისათვის მნიშვნელოვანი კულტურების ბაქტერიული დაავადებების გამომწვევი პათოგენების შესწავლა და მათი კონტროლის ბიოტექნოლოგიების შემუშავება ადამიანისა და გარემოსათვის უვნებელი

ბაქტერიული ვირუსების და ანტაგონისტური საპროფიტული ბაქტერიების გამოყენებით.

ბაქტერიულ დაავადებებს, სოკოვან და ვირუსულ დაავადებებთან ერთად უაღრესად დიდი ზიანი მოაქვს გარემოს, ადამიანის ჯანმრთელობისა და სოფლის მეურნეობისათვის, რაც გამოიხატება მოსავლიანობის შემცირებით, უხარისხო პროდუქტით, პესტიციდებით პროდუქტის და გარემოს დაბინძურებით. ქიმიკატებზე დაფუძნებული მეთოდების ჩანაცვლება გარემოსა და ადამიანისათვის უსაფრთხო მეთოდებით თანამედროვე ბიოტექნოლოგიის უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა.

კვლევის ძირითადი მიმართულებები: ეკონომიკისათვის მნიშვნელოვანი სასოფლო-სამეურნეო კულტურების ბაქტერიული დაავადებების: პომიდვრის ბაქტერიული სილაქავე, კარტოფილის რგოლური სიდამპლე, ხეხილის ბაქტერიული სიდამწვრე გავრცელების შესწავლა საქართველოში. დაავადებების გამომწვევი ბაქტერიების - *Xanthomonas vesicatoria*, *Clavibacter michiganensis sepedonicus*, *Erwinia amylovora* გამოყოფა, კულტურალურ-ბიოქიმიური დახასიათება და გენეტიკური მრავალფეროვნების შესწავლა. ფიტოპათოგენების სპეციფიკური ბაქტერიოფაგების გამოყოფა დაავადებების პრევენციისა და კონტროლისათვის.

ბიოლოგიური ჟანგვის ლაბორატორია

მცენარეებში ქსენობიოტიკების დეტოქსიკაციის მოლეკულური მექანიზმების შესწავლა ფიტორემედიაციული ტექნოლოგიებისათვის, რომლებიც დაფუძნებულია მცენარეებისა და მიკროორგანიზმების უნარზე, გარემოდან შეითვისონ და გააუვნებელყონ ქიმიურ დამბინძურებელთა ფართო სპექტრი. საშუალებას გვაძლევს ჩამოვაყალიბოთ ფიტორემედიაციის ბიოქიმიური საფუძვლები, შევიმუშაოთ ახალი ფიტორემედიაციული მიდგომები გარემოს ქიმიური დაბინძურების კონკრეტული შემთხვევებისათვის.

კვლევის ძირითადი მიმართულებები: ქსენობიოტიკთა დეტოქსიკაციის მექანიზმების შესწავლა; ქიმიურად დაბინძურებული გარემოს რეაბილიტაციისათვის ახალი ფიტორემედიაციული ტექნოლოგიების შემუშავება; არსებული ფიტორემედიაციული ტექნოლოგიების გაუმჯობესება და დახვეწა; გარემოს ქიმიური დაბინძურების მონიტორინგის მეთოდების შემუშავება.

პროკარიოტებისა და საფუვრების ლაბორატორია

საქართველოს სხვადასხვა ნიადაგობრივ - კლიმატურ ზონაში გავრცელებული ბაქტერიებისა და საფუვრების კოლექციების განახლება - გამდიდრება. მათი ბიოსინთეზური და ბიოდეგრადაციული პოტენციალის გამოკვლევა.

კვლევის ძირითადი მიმართულებები: ბაქტერიების სხვადასხვა ორგანული ტოქსიკანტების დეგრადაციის უნარის შესწავლა; პრობიოტიკული მიკროორგანიზმების გამოყოფა და გამოყენება ფუნქციური საკვებისა და უალკოჰოლო სასმელების შესაქმნელად.

ბიოტექნოლოგიის ლაბორატორია

ლაბორატორიაში შექმნილია მიცელიური სოკოების კოლექცია, რომელიც მოიცავს 3500-ზე მეტ კულტურას, რომელთა გამოყოფა სხვადასხვა ეკოლოგიური ნიშებიდან გრძელდება. მიცელიურ სოკოებს კი განსაკუთრებული როლი ენიჭებათ თანამედროვე ბიოტექნოლოგიურ პროცესებში. ლაბორატორიაში მიმდინარე კვლევები მიმართულია მიცელიური სოკოების მორფო-ფიზიოლოგიური და ბიოქიმიური თვისებების შესწავლაზე; კულტურების ახალი მეტაბოლური თვისებების გამოვლენაზე; სამრეწველო მნიშვნელობის ფერმენტებისა და მეორადი მეტაბოლიტების პროდუცენტი შტამების შერჩევაზე; მაღალაქტიური შტამების მიერ პროდუცირებული სტაბილური ფერმენტების სხვადასხვა სისუფთავის პრეპარატების მიღებაზე და მათი ფიზიკურ-ქიმიური, თერმოდინამიკური და კინეტიკური მახასიათებლების შესწავლაზე.

კვლევის ძირითადი მიმართულებები: ექსტრემალურ პირობებში მზარდი კულტურების გამოვლენა; მიცელიური სოკოების კულტურებს შორის ჰიდროლაზური და მუანგაზი ფერმენტების (ამილაზა, გლუკოამილაზა, ცელულაზა, ქსილანაზა, პროტეინაზა, პექტინაზა, მანგანუმპეროქსიდაზა, ლაკაზა) პროდუცენტების შერჩევა; სხვადასხვა სტრუქტურის ტოქსიკური ნაერთების - ნავთობის ნახშირწყალბადების, პოლიციკლური არომატული ნახშირწყალბადების, ქლორორგანული ნაერთების, პესტიციდების - ბიოტრანსფორმაციის უნარის მქონე მაღალაქტიური შტამების შერჩევა; სამრეწველო დანიშნულების ექსტრემოფილური ჰიდროლიზური ფერმენტების წარმოების იაფი, კონკურენტუნარიანი, ეკოლოგიურად უსაფრთხო ტექნოლოგიების დამუშავება.

მცენარეთა ბიოტექნოლოგიის ჯგუფი

მრავალწლიან მცენარეთა ოქსიდორედუქტაზების (ფენოლოქსიდაზები, პეროქსიდაზები) შესწავლა.

კვლევის ძირითადი მიმართულებები: ფუნქციური საკვები და სხვა. დანამატები: კვებისა და საფეიქრო საღებავები; ანტიოქსიდანტები და კვების სხვა დანამატები, ბიოკომპოზიტები, მასტიმულირებელი სასმელები; პარასამკურნალო და კანის მოვლის საშუალებები.

ენტომოლოგიის ინსტიტუტი

ინსტიტუტი შეიქმნა 2013 წელს სამი ინსტიტუციის გაერთიანების შედეგად. იგი აერთიანებს ყოფილ მეფუტკრეობის, მეაბრეშუმეობის ინსტიტუტებსა და ენტომოლოგიისა და ბიოკონტროლის კვლევით ცენტრს. ამჟამად ინსტიტუტში ფუნქციონირებს სამი ლაბორატორია: მეფუტკრეობის, მეაბრეშუმეობისა და ფეხსახსრიანების ლაბორატორია.

ფეხსახსრიანების ლაბორატორია

ლაბორატორია დაარსდა ენტომოლოგიისა და ბიოკონტროლის კვლევითი ცენტრის ბაზაზე 2013 წელს. ცენტრი შეიქმნა 2010 წელს ზოოლოგიის ინსტიტუტის ენტომოლოგიური ლაბორატორიის ბაზაზე, რომელიც შეიქმნა 2005 წელს უხერხემლო ცხოველების სამმართველო ლაბორატორიისთვის. რაც შეეხება უხერხემლო ცხოველთა ლაბორატორიას, ის ფუნქციონირებს ზოოლოგიის ინსტიტუტის დაარსების დღიდან. ზოოლოგიის ინსტიტუტი დაარსდა 1936 წელს.

ლაბორატორიის საქმიანობის ძირითადი მიმართულებებია: ფეხსახსრიანების ტაქსონომია, სისტემატიკა, ბიომრავალფეროვნება, ეკოლოგია და ბიოკონტროლის ექსპერიმენტული კვლევები.

კვლევის ობიექტები:

- საქართველოს მწერების ფაუნისა (და უხერხემლო ცხოველთა სხვა ჯგუფების) და ბიომრავალფეროვნების დადგენა.
- საქართველოს მწერების ეკოლოგიის, ბიოლოგიისა და ზოოგეოგრაფიის შესწავლა.
- მწერების სისტემატიკაზე თანამედროვე მეთოდებით (დნმ და მორფოლოგიური) მუშაობა.
- მავნე მწერების ბიოკონტროლის მეთოდების დამუშავება.

- მავნე და სასარგებლო მწერების კატალოგის შედგენა, მათი ბიოლოგიური თავისებურებების გათვალისწინებით.
- საქართველოს დაცული ტერიტორიების ეკოსისტემებისათვის, აგროსექტორისათვისა და ურბანული გარემოსათვის ინდიკატორი სახეობების დადგენა.
- იშვიათი, რელიქტური, ენდემური და გადაშენების პირას მყოფი სახეობების კონსერვაცია.
- მოსახლეობისათვის სათანადო ინფორმაციის დროულად მიწოდება.

მეაბრეშუმეობის ლაბორატორია

მეაბრეშუმეობა საქართველოში უძველესი დროიდან შემოვიდა. კავკასიის მეაბრეშუმეობის სადგური დაარსდა თბილისში 1887 წელს, 1930 წელს კი სადგურს ეწოდა სამხრეთ კავკასიის აბრეშუმის წარმოების სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი და 1954 წელს შეუერთდა სოფლის მეურნეობის ინსტიტუტს და ეწოდა მევენახეობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი. მეაბრეშუმეობის ლაბორატორიაში ინახება 40-მდე ჯიშის აბრეშუმის ჯიშის გრენადინები.

ლაბორატორიის საქმიანობის ძირითადი მიმართულებებია: თუთის აბრეშუმხვევიას გენოფონდის შენარჩუნება; თუთის აბრეშუმხვევიას დაავადება- პოლიედროზის ადრეული დიაგნოსტიკა გრენისფაზაში; ცოცხალი აბრეშუმის პარკის ამოხვევისათვის სპეციალური ხსნარის კონცენტრაციისა და ექსპოზიციის შემუშავება; დაავადება ფოთლის სიხუტუჭისადმი გამძლე თუთის მცენარის თესლნერგებისა და ნამყენი ნერგების გამრავლება; დაავადება ფოთლის სიხუტუჭისადმი გამძლე თუთის მცენარეების იმუნიტეტის ხარისხის შეფასება წინასწარი სადიაგნოსტიკო სტრუქტურულ-ანატომიური ნიშნებით; თუთის ზოგიერთი ჯიშის მრავალმიზნობრივად გამოყენების შესაძლებლობა.

კვლევის ობიექტები:

- თუთის აბრეშუმხვევია
- თუთის მცენარე
- თუთის აბრეშუმხვევიას დაავადების გამომწვევი ვირუსები
- თუთის აბრეშუმხვევიას პარკი
- თუთის აბრეშუმხვევიას გენოფონდი და კოლექციის ჯიშები

მეფუტკრეობის ლაბორატორია

სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულება დაარსდა 1889 წელს თბილისში მეაბრეშუმეობის სადგურთან. 1936 წელს მეცხოველეობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის ბაზაზე შეიქმნა მეფუტკრეობის განყოფილება. 1959 წელს დაარსდა დამოუკიდებელი მეფუტკრეობის საცდელი სადგური. 1976 წლიდან იგი საქართველოში გადაკეთდა მეფუტკრეობის სამეცნიერო-სამრეწველო რესპუბლიკურ გაერთიანებად. მეფუტკრეობას საქართველოში დიდი ისტორია აქვს და დღემდე პოპულარულ დარგად ითვლება. ქართული ფუტკარი ითვლება რეგიონის ენდემურ ჯიშად, მას აქვს მრავალი დადებითი თვისება, რაც მას მიმზიდველს ხდის ინდუსტრიული მეფუტკრეობისთვის.

კვლევის ძირითადი მიმართულებებია: მეთაფლე ფუტკრის პათოგენების კვლევა, პრობიოტიკები, ბიომრავალფეროვნება და კონსერვაცია.

კვლევის ობიექტები:

- საქართველოში გავრცელებული ენდემური მეთაფლია ფუტკარი, მისი ბაქტერიული, ვირუსული, სოკოვანი პათოგენები და პარაზიტული მავნებლები.
- მეთაფლია ფუტკრის ჯანსაღი კოლონიებიდან გამოყოფილი კანდიდატი პრობიოტიკური ბაქტერიები.

მოლეკულური გენეტიკის ინსტიტუტი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მოლეკულური გენეტიკის ინსტიტუტი დაარსდა 2013 წლის 24 აპრილს სერგი ღურმიშიძის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტის მოლეკულური გენეტიკის ლაბორატორიის ბაზაზე. ინსტიტუტის თანამშრომლებს დიდი გამოცდილება აქვთ ცოცხალი ორგანიზმების გენომის ორგანიზაციის, განსაკუთრებით კი, სატელიტური დნმ-სა და ქლოროპლასტური დნმ-ის შესწავლაში. მათ მიერ აღმოჩენილია, რომ მცენარეთა მონათესავე სახეობები ერთი გვარის ფარგლებში შეიძლება განსხვავდებოდნენ სატელიტური დნმ-ის შემცველობით, დადგენილია სატელიტური დნმ-ის სპეციფიკური მესამეული სტრუქტურის არსებობა, რომელსაც „დაგრეხილი ორმაგი სპირალი“ ეწოდა. ამჟამად ინსტიტუტში მიმდინარე სამეცნიერო კვლევები მოიცავს მცენარეული და ცხოველური ორგანიზმების გენომის კვლევას ახალი თაობის დნმ-ტექნოლოგიებისა და გენომის კვლევის ბიოინფორმატიკული მიდგომების გამოყენებით. ინსტიტუტში განხორციელებული სამეცნიერო საქმიანობებიდან განსაკუთრებით აღსანიშნავია საქართველოს აგრარული და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტების მხარდაჭერით განხორციელებული, ქართული ვაზის

ოთხი ჯიშის - რქაწითლის, საფერავის, მესხური მწვანესა და ჩხავერის სრული გენომის სეკვენირების (დნმ-ის მოლეკულური სტრუქტურის გაშიფვრა) პროექტი. ქართული ვაზის ჯიშების გენომის გაშიფვრის მნიშვნელობა განსაკუთრებულია, იმდენად რამდენადაც, აღნიშნული კვლევა ქართული ვაზის უნიკალურობის და ვაზის წარმოშობაში მისი წვლილის მოლეკულური საფუძვლების დადგენის საშუალებას იძლევა. კვლევის მნიშვნელობას ხაზს უსვამს ასევე ის ფაქტიც, რომ პროექტის დაწყების დროისათვის გაშიფრული იყო კულტურული ვაზის მხოლოდ ერთი ჯიშის, ფრანგული პინო ნუარის სრული გენომი.

მოლეკულური გენეტიკის ინსტიტუტს აქვს ხანგრძლივი და წარმატებული თანამშრომლობის გამოცდილება უცხოეთის არაერთ უნივერსიტეტთან თუ კვლევით ცენტრთან (მათ შორის, ე. სენტ ლუისის ვაშინგტონის უნივერსიტეტი (აშშ), ილინოისის უნივერსიტეტის როი ჯ. კარველის ბიოტექნოლოგიის ცენტრი (აშშ), გველფის უნივერსიტეტი (კანადა), მილანის ბიკოკას უნივერსიტეტი (იტალია), მონპელიეს ნაციონალური კვლევების ცენტრი (საფრანგეთი)).

სამეცნიერო საქმიანობასთან ერთად, ინსტიტუტი მჭიდროდ თანამშრომლობს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საბუნებისმეტყველო და აგრარული მეცნიერებების საბაკალავრო და სამაგისტრო პროგრამებთან, როგორც სასწავლო კურსების, ისე სამეცნიერო-კვლევითი თუ ლაბორატორიული პრაქტიკის ფარგლებში.

ინსტიტუტში ფუნქციონირებს მცენარეებისა და ცხოველების გენომიქსის ლაბორატორია და მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ბანკი (გენბანკი).

მევენახეობისა და მეღვინეობის ინსტიტუტი

სამხრეთ კავკასიაში მდებარე საქართველო უნიკალური ქვეყანაა მევენახეობის, მებალეობისა და მეღვინეობის თვალსაზრისით - ეს არის ადგილი, სადაც განხორციელდა ვაზისა და ბევრი ხეხილოვანი მცენარის დომესტიკაცია. ამის წინაპირობა არის მათი ველური ნათესავების გავრცელება ჩვენს ფაუნაში. ველურ მცენარეთა კულტურაში შემოტანას თან ახლდა ხანგრძლივი შემოქმედებითი სელექციური პროცესი, რამაც მიგვიყვანა ადგილობრივი ჯიშების დიდ მრავალფეროვნებასთან. პარალელურად, იქმნებოდა და იხვენებოდა ვენახისა და ბალის მოვლის მეთოდები, ღვინის შექმნისა და დაყენების ორიგინალური მეთოდები. შედეგად, საქართველომ მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა მსოფლიო მებალეობის, მევენახეობის და მეღვინეობის განვითარებაში.

მევენახეობისა და მეღვინეობის ინსტიტუტი საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს შეუერთდა 2012 წელს. ინსტიტუტის ერთ-ერთი მისიაა საქართველოს სინამდვილეში შემოიტანოს და გამოცადოს მსოფლიო მეცნიერული სიახლეები და ინოვაციური ტექნოლოგიები. ვაზისა და ხეხილის აბორიგენული ჯიშების დაცვა და შესწავლა; ახალი ჯიშების და საძირეების გამოყვანა, გამოცდა და რაციონალური გადაადგილება ქვეყანაში; ვენახების და ბაღების გაშენებისა და მოვლის პრინციპულად ახალი ტექნოლოგიების შემუშავება; ვაზის ნამყენი ნერგის გამოყვანის მაღალეფექტური ღონისძიებების დამუშავება და სარგავი მასალის წარმოების ტექნოლოგიური სრულყოფა; მაღალხარისხოვანი ღვინოების, ღვინის ბრენდის, დაბალალკოჰოლიანი სასმელების, მეორადი გადამუშავების პროდუქტების, ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების მიღების ალტერნატიული ტექნოლოგიების შექმნა; ხილის და ყურძნის შენახვა-გადამუშავების საკითხების დამუშავება; საკანონმდებლო ბაზის განმტკიცება; ახალგაზრდა პროფესიონალების და მეცნიერების აღზრდა.

ინსტიტუტის სამეცნიერო ლაბორატორიები და საცდელი სადგურები, მაღალკვალიფიციური სამეცნიერო-ტექნიკური პერსონალი განაპირობებს მასზე დაკისრებული მოვალეობის წარმატებით განხორციელებას, რაც გამოიხატება ინსტიტუტის კვლევების და პროდუქციის აღიარებაში ქვეყნის შიგნით და საერთაშორისო დონეზე.

ინსტიტუტში ფუნქციონირებს სამი ლაბორატორია: მეღვინეობა-მევენახეობის და სადეგუსტაციო ლაბორატორია, მევენახეობის ლაბორატორია და მეღვინეობის ლაბორატორია.

მიხეილ საბაშვილის ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიის და მელიორაციის ინსტიტუტი

მიხეილ საბაშვილის ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიის და მელიორაციის ინსტიტუტი ერთ-ერთი წამყვანი და თავისი მიღწევებით ცნობილი სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტია საქართველოში, რომელიც 1946 წელს შეიქმნა.

2013 წელს ინსტიტუტი შეუერთდა საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს და წარმატებით აგრძელებს ტრადიციულ საქმიანობას.

მიხეილ საბაშვილის ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიის და მელიორაციის ინსტიტუტი აღჭურვილია თანამედროვე ლაბორატორიული ტექნიკით, სადაც მიმდინარეობს სამეცნიერო კვლევები, აქტიურად მუშაობენ მაგისტრანტები და დოქტორანტები.

ინსტიტუტის საქმიანობის ძირითადი მიმართულებებია:

- ნიადაგების გენეზისის, ევოლუციის და კლასიფიკაციის საკითხების შესწავლა
- ნიადაგების რაციონალურად გამოყენების, ნაყოფიერების შენარჩუნებისა და დაცვის მექანიზმების შემუშავება
- ნიადაგური საფარის შესწავლა, სხვადასხვა დანიშნულების რუკების შედგენა
- სამეცნიერო კვლევების საფუძველზე სარეკომენდაციო წინადადებების შემუშავება
- სამეცნიერო კონფერენციებში მონაწილეობა/ორგანიზება, სამეცნიერო გრანტებში მონაწილეობა, ახალგაზრდა კადრების მომზადება

2013-2022 წლებში, ინსტიტუტში განხორციელებული სამეცნიერო კვლევების შედეგად, განახლდა და დაზუსტდა საქართველოს ნიადაგების შესახებ არსებული სამეცნიერო კვლევების მონაცემთა ბაზა; შეიქმნა საქართველოს ნიადაგების ატლასი და წითელი წიგნი; შესწავლილ იქნა საქართველოს ნიადაგები თანამედროვე საერთაშორისო/ფაო-ს კლასიფიკაციის საფუძველზე; 2017 წელს, გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის თანხმობით, ქართულად ითარგმნა და გამოიცა „მსოფლიო საცნობარო ბაზა ნიადაგების რესურსებისათვის 2014“; აღსანიშნავია ინსტიტუტის მიერ შესრულებული სამუშაოები ნიადაგების დეგრადაციის, კერძოდ, დამლაშების შეფასების კუთხით და ს/მ სამეცნიერო კვლევით ცენტრთან ერთად, დამლაშებული ნიადაგების მელიორაციული ღონისძიებების და ფერმერებისთვის რეკომენდაციების შემუშავება; ნიადაგების დაცვის და მდგრადი მართვის მიდგომების დამუშავება/ დანერგვა.

2019 წელს, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიხეილ საბაშვილის სახელობის ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიის და მელიორაციის ინსტიტუტის და საქართველოს ნიადაგმცოდნეთა საზოგადოების მიერ, აკადემიკოს თენგიზ ჟურუაძის ხელმძღვანელობით, განახლდა 1999 წელს გამოცემული საქართველოს ნიადაგების რუკა (მასშტაბი: 1:500 000).

ინსტიტუტის ორგანიზებით ტარდება რესპუბლიკური და საერთაშორისო კონფერენციები, მოსწავლეთა და სტუდენტთა ოლიმპიადები და კონფერენციები. ინსტიტუტის ფარგლებში ფუნქციონირებს ადგილობრივი და საერთაშორისო საველე სკოლები; ინსტიტუტის თანამშრომლები მონაწილეობას იღებენ საერთაშორისო კონფერენციებსა და კონგრესში, აღსანიშნავია 2018 წლის 10-19 აგვისტოს ბრაზილიაში, ქ. რიო-დე ჟანეიროში ჩატარებული ნიადაგმცოდნეობის 21-ე მსოფლიო კონგრესი, სადაც წარმოდგენილი იყო გრანტის „საქართველოს

ნიადაგების წითელი წიგნის შექმნა და გამოცემა” ფარგლებში პოსტერი. კონგრესზე ინსტიტუტის დირექტორი, აკადემიკოსი თენგიზ (გიზო) ურუშაძე არჩეული იქნა მსოფლიო ნიადაგმცოდნეობის საერთაშორისო საზოგადოების საპატიო წევრად, რაც უპრეცედენტო შემთხვევაა საქართველოს ნიადაგმცოდნეობის ისტორიაში.

ინსტიტუტი ყოველი წლის 5 დეკემბერს აღნიშნავს მსოფლიო ნიადაგის საერთაშორისო დღეს სხვადასხვა აქტივობებით.

ინსტიტუტის შემადგენლობაში შედის აგროქიმიისა და ნიადაგმცოდნეობის ლაბორატორია.

მეცხოველეობის ინსტიტუტი

მეცხოველეობის ინსტიტუტი საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს შემოუერთდა 2011 წელს. ინსტიტუტი არის სამეცნიერო – სასწავლო ცენტრი, რომლის მიზანს წარმოადგენს ფუნდამენტური და გამოყენებითი კვლევების საფუძველზე ახალი ინოვაციური ცოდნის შექმნა, მაღალკვალიფიციური სპეციალისტების მოსამზადებლად. ინსტიტუტი უზრუნველყოფს ახალი ინოვაციური ტექნოლოგიების შექმნის და არსებული ტექნოლოგიების გაუმჯობესების მეცნიერული კვლევის ორგანიზაციას, როგორც სასოფლო – სამეურნეო ცხოველთა სელექციის, მოშენების, ცხოველთა კვების, მოვლა-შენახვის ასევე მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოების მიმართულებით.

ინსტიტუტის სამეცნიერო – კვლევითი მუშაობის ძირითადი მიმართულებები და პრიორიტეტული საქმიანობა:

- აგრარულ მიმართულებაში არსებული ტექნოლოგიების გაუმჯობესება, ახალი ინოვაციური ტექნოლოგიების შექმნა ან/და არსებულის ადაპტირება ადგილობრივი პირობებისადმი და მათი შემდგომი კომერციალიზაცია;
- მოლეკულურ-გენეტიკური და სელექციის თანამედროვე მეთოდების საფუძველზე სხვადასხვა ცხოველთა და ფრინველთა გენოფონდის შენარჩუნება, არსებული უნიკალური პოპულაციების დაცვა და სრულყოფა; ცხოველთა ახალი მაღალპროდუქტიული გენოტიპის, კროსების და პოპულაციების შექმნა;
- ცხოველთა სრულფასოვანი კვების უზრუნველსაყოფად საკვების კვებისწინა დამუშავების, ულუფების და კვების რეჟიმის ინოვაციური ტექნოლოგიის შემუშავება ან/და მსოფლიოში მიღებული უახლესი ტექნოლოგიების ადგილზე ადაპტირება;

- სასურსათო პროდუქციის ახალი ბრენდების შექმნა ან/და უკვე არსებულის ხარისხის გაუმჯობესება;
- გენეტიკური, ტექნოლოგიური, საკვების და სტრესული ფაქტორების გავლენის შესწავლა ცხოველთა ჯანმრთელობაზე, საკვების კონვერსიაზე, პროდუქციის (რძე, ხორცი, კვერცხი) ხარისხზე და წარმოების ეკონომიკურ ეფექტიანობაზე;
- ინოვაციური ტექნოლოგიების კომერციალიზაციის მიზნით სამეცნიერო-პრაქტიკული წინადადებების და რეკომენდაციების შემუშავება; პოტენციურ მომხმარებლებთან ინტეგრაციული და კონსულტაციური კავშირების გაფართოება;
- მიღებულ შედეგებზე დაფუძნებული ცოდნის გავრცელების მიზნით შესაბამისი ლიტერატურის (სახელმძღვანელოები, სამეცნიერო და მეცნიერულ-პოპულაციური სტატიების, რეკომენდაციებისა და სხვა) მომზადება;
- სტუდენტის (ბაკალავრიატი, მაგისტრატურა, დოქტორანტურა) და სხვა დაინტერესებული ფიზიკური თუ იურიდიული სუბიექტის, განათლების ხარისხის და კვალიფიკაციის ამაღლების უზრუნველყოფა, რათა შესაბამის სპეციალიზაციის სფეროში დამოუკიდებლად ჩაატაროს სამეცნიერო კვლევითი, საპროექტო ან სხვა სახის სამუშაოები მაღალ დონეზე;
- თანამედროვეობის უდიდესი გამოწვევის ანტიბიოტიკების ალტერნატიული საშუალებების მოძიება და ეფექტურობა, რათა მაქსიმალურად შემცირდეს ანტიმიკრობული რეზისტენტობით გამოწვეული უარყოფითი შედეგები, როგორც ფრინველებში და ცხოველებში, ისე აკვაკულტურაში. გაუმჯობესდეს მეცხოველეობის ინდუსტრიაში ჩართული ცხოველების, ფრინველების და აკვაკულტურის ჯანმრთელობის მდგომარეობა, მათგან მიღებული სასურსათო პროდუქტების ხარისხი და რაოდენობა, ერთეული პროდუქციის წარმოებისას საკვების მაღალი ანაზღაურების უზრუნველყოფით.

ინსტიტუტის შემადგენლობაში ფუნქციონირებს საკვებწარმოების ლაბორატორია.

უჯრედული და მოლეკულური ბიოლოგიის ინსტიტუტი

უჯრედული და მოლეკულური ბიოლოგიის ინსტიტუტის შემადგენლობაში შედის ორი ლაბორატორია: ქრომატინის ბიოლოგიის ლაბორატორია და უჯრედული იმუნოლოგიის ლაბორატორია.

ქრომატინის ბიოლოგიის ლაბორატორიაში კვლევები მიმდინარეობს ორი ძირითადი მიმართულებით:

- In silico გენერირებული კათიონური ანტიმიკრობული პეპტიდების (CAMP) გრამ დადებით და გრამ უარყოფით ბაქტერიებზე მოქმედების მოლეკულური და უჯრედული მექანიზმების შესწავლა. ანტიბიოტიკებისადმი რეზისტენტობის ერაში CAMP-ები წარმოადგენენ კლასიკური ანტიბიოტიკების ერთ-ერთ იმედის მომცემ ალტერნატივას. CAMP-ების მულტიტარგეტულობა (უჯრედში მრავალი სამიზნის არსებობა) განაპირობებს მიკროორგანიზმების მიერ მათ მიმართ რეზისტენტულობის გამომუშავების ნაკლებ ალბათობას. ჩვენი კვლევები მოიცავენ (მაგრამ არ შემოიფარგლებიან): de novo გენერირებული CAMP-ების ანტიმიკრობულ აქტივობის განსაზღვრას, მათი სინერგეტიკული ურთიერთქმედებების შესწავლას სხვა ანტიმიკრობულ პრეპარატებთან, CAMP-ების მოქმედების მექანიზმების დადგენას სხვადასხვა სუბუჯრედულ სტრუქტურებზე (უჯრედის მემბრანა, უჯრედის კედელი, ნუკლეოიდი და ა.შ.).
- გენოტოქსიკური ანტისიმსივნური პრეპარატების მიერ გამოწვეული დნმ-ის დაზიანების და მისი რეპარაციის მოლეკულური მექანიზმების შესწავლა. აქტიურად პროლიფერირებადი უჯრედები უფრო მგრძნობიარენი არიან დნმ-დამაზიანებელი აგენტების მიმართ ვიდრე დიფერენცირებული უჯრედები. სწორედ ამიტომ გენოტოქსიკური პრეპარატები წარმოადგენენ ერთ-ერთ ფართოდ გამოყენებად პრეპარატებს, რომლებიც დღესდღეობით გამოიყენებიან სიმსივნეების სამკურნალოდ. თუმცა, მიუხედავად მათი მაღალი ანტისიმსივნური ეფექტისა, აღნიშნული პრეპარატები ასევე უარყოფითად მოქმედებენ ჯანსაღი უჯრედების გენეტიკურ აპარატზე, რაც მათი გამოყენების მთავარი მალიმიტირებელი ფაქტორია. ჩვენი ლაბორატორია შეისწავლის ანტისიმსივნური პრეპარატების პოლი (ADP-რიბოზა) პოლიერაზას (PARP) და ტოპოიზომერაზების (Top1 და Top2) ინჰიბიტორებით გამოწვეული გენეტიკური აპარატის დაზიანებების და მათი აღდგენის მოლეკულურ მექანიზმებს in vitro და in vivo სამოდელო სისტემების გამოყენებით.

უჯრედული იმუნოლოგიის ლაბორატორიაში კვლევა მიმდინარეობს შემდეგი თემატიკების ფარგლებში.

- არა-ალკოჰოლური ცხიმოვანი ღვიძლის in vitro მოდელის გამოყენებით ცხიმების მეტაბოლიზმზე რეგერატოროლის გავლენის შესწავლა. ნაჩვენები იქნა, რომ ცხოველებში ტრანს-რეგერატოროლის დაბალი დოზები იწვევენ ღვიძლში დეპონირებული ცხიმების დონის დაკლებას, თუმცა ამ შემთხვევაში რეგერატოროლის მოქმედების ზუსტი მოლეკულური მექანიზმი უცნობია. ჩვენი კვლევის ფარგლებში in vitro (თაგვის ჰეპატოციტების Hepa 1_6 უჯრედული ხაზის გამოყენებით) მონოპრიან უჯრედულ კულტურაში და სამგანზომილებიან

მოდელზე ვიკვლევთ რეზერატროლის გავლენას ცხიმების მეტაბოლიზმზე და ასევე მის მიერ სეკრეტირებული ციტოკინების მოდულაციას როგორც ჰეპატოციტების, ასევე მაკროფაგების შემთხვევაში (თაგვის მონოციტ/მაკროფაგული უჯრედული ხაზის, RAW267.4 გამოყენებით).

- ლეიცინის საფუძველზე ფსევდო-პროტეინული ფირების შესწავლა ბიოსამედიცინო ამოცანებისათვის გამოყენების მიზნით. ბოლო რამდენიმე დეკადის განმავლობაში გამოჩნდა მრავალი *in vitro* ქსოვილოვანი მოდელი, რომელიც გულისხმობს საყრდენი მასალის სახით მყარი პოლიმერული ფირების გამოყენებას. აღნიშნულ კონტექსტში განსაკუთრებით იმედის მომცემია ბიომიმეტიკების შედარებით ახალი ოჯახი - ფსევდო-პროტეინები. პროფ. რამაზ ქაცარავას სამეცნიერო ჯგუფის მიერ შექმნილია მთელი რიგი მსგავსი ფსევდო-პროტეინებისა. ჩვენი კვლევის მიზანია შევაფასოთ ლეიცინის საფუძველზე ფსევდო-პროტეინული ფირების გამოყენების პერსპექტივები ერთი მხრივ, ბიოინჟინერიის ამოცანებისთვის, ხოლო მეორე მხრივ, რეგენერაციულ მედიცინაში ჭრილობების შეხორცებისთვის. ჩვენ, ერთი მხრივ, ვსწავლობთ ფსევდოპროტეინულ სუბსტრატებზე ჭრილობის შეხორცების პროცესის დინამიკას, ხოლო პარალელურად, ვცდილობთ, მოვახდინოთ იმ მოლეკულური გზების იდენტიფიცირება, რომელთა მეშვეობით ფსევდო-პროტეინული ფირები იწვევენ ცვლილებებს უჯრედების ფიზიოლოგიაში.
- ბაქტერიოფაგების ფარმაკოლოგიის, იმუნობიოლოგიური თვისებების და ექსპერიმენტული ფაგოთერაპიის ეფექტურობის შესწავლა. ბაქტერიოფაგები ანტიმიკრობული-რეზისტენტობის გადალახვის მძლავრ იარაღად განიხილება. კვლევის მიზანია ფაგური პრეპარატების:
  - ფარმაკოკინეტიკის, ფარმაკოდინამიკის, იმუნომოდულატორული თვისებების და თერაპიული ეფექტის შესწავლა.
  - დამწვრობითი ინფექციების ფაგოთერაპიის ეფექტურობის შეფასება თაგვის მოდელზე.
  - აღნიშნული საკითხების შესწავლა ხელს შეუწყობს ფაგოთერაპიის სამეცნიერო მონაცემებზე დაფუძნებული ეფექტური სქემების დახვეწას და უსაფრთხოების შეფასებას.
  - ფაგების კაფსიდის ჰიდროფობულობას და მუხტს რა გავლენა აქვს ფაგის ორგანიზმში ცირკულაციის ხანგრძლივობასა და იმუნოგენობაზე.

აღნიშნულ ცვლადებს შორის კავშირის დადგენა, ხანგრძლივად მოცირკულირე და დაბალ-იმუნოგენური ფაგების შერჩევის პრედიქციის შესაძლებლობას მოგვცემს.

მიკრობული ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიკრობული ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი დაარსდა 2019 წელს. ინსტიტუტი აღჭურვილია თანამედროვე სამეცნიერო-კვლევითი საშუალებებითა და აპარატურით. მასში ფუნქციონირებს მცენარეული სუბსტრატების ბიოკონვერსიის ლაბორატორია.

ინსტიტუტი აღიარებულია როგორც ერთ-ერთი წამყვანი კვლევითი ერთეული, რომელიც ახორციელებს ფართო პროფილის ფუნდამენტურ და გამოყენებით კვლევებს. გარდა ამისა, მიკრობული ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტის მისიას წარმოადგენს მომავალი მეცნიერების და კვლევითი ლიდერების მომზადება, რათა უზრუნველყოს მათი კომპეტენტურობა აკადემიურ და ინდუსტრიულ კვლევებში. ინსტიტუტს გააჩნია რესურსები და სამეცნიერო გარემო კარიერის განვითარებისათვის, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებში სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამების განხორციელებისთვის.

ინსტიტუტის კვლევითი ინტერესები მრავალმხრივია და მოიცავს:

- საქართველოს მიწისა და ხისდამშლელი ბაზიდომიცეტების კოლექციის შექმნას, რაც წარმოადგენს უაღრესად ღირებულ რესურსს ბუნებრივი მიკრობული ჯგუფების მრავალფეროვნების დასადგენად, ახალი გენების, მეტაბოლური გზების, ფერმენტებისა და მეორადი მეტაბოლიტების დადგენისათვის.
- აგროსამრეწველო ნარჩენების ბიოკონვერსიას, დამატებითი ღირებულების მქონე პროდუქტების მისაღებად.
- ჰიდროლაზების (ცელულაზები, ქსილანაზები, პროტეაზები) და ოქსიდაზების (ლაკაზები, პეროქსიდაზები) სინთეზის მარეგულირებელი ფიზიოლოგიური მექანიზმების კვლევას და მათი წარმოების იაფი და კონკურენტუნარიანი ტექნოლოგიების შემუშავებასა და გამოყენებას.
- საკვები და სამედიცინო სოკოების ზრდისა და განვითარების ფიზიოლოგიისა და ენზიმოლოგიის შესწავლას და მათი წარმოების ტექნოლოგიების შემუშავებას.
- სამედიცინო სოკოების პოტენციალის გამოყენებით ფარმაცევტული ნაერთებისა და ნუტრაცევტიკების წარმოებას (პოლისაქარიდები, ლექტინები, ანტიოქსიდანტები, საკვები დანამატები), კვების მრეწველობის ნარჩენების სიღრმული და მყარფაზოვანი ფერმენტაციისას.
- ლიგინდამშლელი სოკოების, მათი კონსორციუმებისა და ფერმენტების გამოყენება ორგანული პოლუტანტების, ჩამდინარე წყლებისა და ნიადაგების ბიორემედიაციაში.

მიკრობული ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტის მეცნიერები აქტიურად თანამშრომლობენ და გააჩნიათ ერთობლივი პუბლიკაციები უცხოელ კოლეგებთან: ჰაიფის უნივერსიტეტი (ისრაელი), ბრიუსელის თავისუფალი უნივერსიტეტი (ბელგია), გაერთიანებული ბიოენერგიის ინსტიტუტი (აშშ), ლუვენის უნივერსიტეტი (ბელგია), Aix-Marseille უნივერსიტეტი (საფრანგეთი), მიკრობიოლოგიის ინსტიტუტი (პრაღა, ჩეხეთი), მიკრობიოლოგიის ინსტიტუტი (სოფია, ბულგარეთი), მიკროორგანიზმების ბიოქიმიისა და ფიზიოლოგიის ინსტიტუტი (პუშინო, რუსეთი), ბატელის მემორიალური ინსტიტუტი (აშშ), ბოტანიკის ინსტიტუტი (პეტერბურგი, რუსეთი), შერბრუკის უნივერსიტეტი (კანადა), კიოტოს უნივერსიტეტი (იაპონია), CBS-KNAW სოკოების მრავალფეროვნების ცენტრი (ნიდერლანდები), გამოყენებითი მეცნიერებებისა და ხელოვნების უნივერსიტეტი (შვეიცარია), ლატვიის მერცნის ქიმიის ინსტიტუტი (რიგა, ლატვია), ტალინის ტექნოლოგიების ინსტიტუტი (ტალინი, ესტონეთი).

იულონ ლომოურის მიწათმოქმედების ინსტიტუტი

მიწათმოქმედების ინსტიტუტის შემადგენლობაში შედის აგრონომიული და სასელექციო ლაბორატორია. მიწათმოქმედების ინსტიტუტი ამუშავებს და ავრცელებს ახალ, გაუმჯობესებულ ტექნოლოგიებს, რომელიც გამოიყენება მინდვრისა და ბოსტნეული კულტურების წარმოებაში. ეს ტექნოლოგიები ხელს უწყობენ როგორც სასოფლო-სამეურნეო კულტურების პროდუქტიულობისა და წარმოების კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას, ისე ბუნებრივი რესურსების დაცვასა და რაციონალურ გამოყენებას.

მიწათმოქმედების ინსტიტუტის სამეცნიერო-კვლევითი პროგრამა ემსახურება მაგისტრებისა და დოქტორანტების მომზადებას სასოფლო-სამეურნეო კულტურების აგრონომიის, გენეტიკური რესურსებისა და სელექციის მიმართულებით. ინსტიტუტი სტუდენტებს უქმნის ყველა პირობას სალექციო კურსებიდან მიღებული ცოდნის თანამედროვე მეცნიერისათვის აუცილებელი მრავალმხრივი უნარ-ჩვევებითა და გამოცდილებით შესავსებად.

მიწათმოქმედების ინსტიტუტი მჭიდროდ თანამშრომლობს სასოფლო-სამეურნეო სექტორთან. მისი მეცნიერები რეგულარულად ეცნობიან საწარმოო პრობლემებს და სამეცნიერო კვლევებით ეხმარებიან მწარმოებლებს ამ პრობლემების დაძლევაში და ბაზრის მოთხოვნების დაკმაყოფილებაში.

ვასილ გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტი

ვასილ გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტი საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს შემოუერთდა 2010 წელს. ინსტიტუტის მიერ შემუშავებულია საქართველოს სატყეო სექტორში მოქმედი ძირითადი მეთოდოლოგიები და ინსტრუქციები, მათ შორის ტყეების ინვენტარიზაციის, ტყის დაცვის, სატყეო სამეურნეო ღონისძიებების დაგეგმვისა და განხორციელების შესახებ, აგრეთვე შედგენილია ტყის შემქმნელი ძირითადი მერქნიანი სახეობების ზრდის მსვლელობისა და აღნაგობის ცხრილები და სხვა.

ინსტიტუტი ტრადიციულად ორიენტირებულია მთის ტყეების ფუნდამენტური და გამოყენებითი კვლევების განხორციელების კუთხით, ამავდროულად ავითარებს ახალ მიმართულებებს, რომელიც შეესაბამება ტყის კვლევითი ორგანიზაციების საერთაშორისო კავშირის (IUFRO) ტყის კვლევის მიმართულებების კლასიფიკატორს. აგრეთვე ახორციელებს საკონსულტაციო და საექსპერტო მომსახურებას.

კვლევის ძირითადი მიმართულებები:

- ტყეების ეკოსისტემური და სახეობრივი მრავალფეროვნების კვლევა;
- ტყეებზე კლიმატის ცვლილების გავლენის, ნახშირბადის დაგროვების, გავლენის მიმართ ადაპტაციისა და ტყის მდგრადი ფორმაციების ფორმირების საკითხები;
- ტყის მავნებლებისა და დაავადებების ბიოლოგია და მათთან ბრძოლის საკითხები;
- აგრომეტყვეობის საკითხები (მერქნული ენერგეტიკული და სამრეწველო პლანტაციები, ქარსაცავი და მინდორსაცავი ტყის ზოლები);
- ურბანული მეტყვეობის საკითხები (პარკების, სკვერებისა და მწვანე ზონების დენდროფლორა);
- კონსერვაციული მეტყვეობის საკითხები (იშვიათი, გენეტიკურად მნიშვნელოვანი მერქნიანი სახეობები, მაღალკონსერვაციული ტყის ჰაბიტატები, უცხო მერქნიან მცენარეთა ეკოლოგია და ინვაზია);
- ტყის არამერქნული რესურსების და ტყით არაპირდაპირი სარგებლობის (რეკრეაცია, ეკოტურიზმი) პოტენციალის კვლევა;
- დენდროლოგიური და დენდრომეტრული კვლევა (მერქნიანი სახეობების იდენტიფიკაცია, მერქნის ნაბურღი ნიმუშების ანალიზი, ცალკეული ხის და კორომების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მდგომარეობის შეფასება);
- სატყეო პოლიტიკის, სერტიფიცირებისა და ტყის მდგრადი მართვის დაგეგმვის საკითხები.

ინსტიტუტში ამჟამად მუშაობს სამი თანამედროვე ლაბორატორია: მწერთა პათოგენების კვლევის, ტყის დაცვის და ბიოკონტროლის და დენდროლაბორატორია. ასევე ინსტიტუტს გააჩნია გენეტიკურად მნიშვნელოვანი მერქნიანი სახეობების FAO-ს სტანდარტების თესლის ბანკი.

ლევან ყანჩაველის მცენარეთა დაცვის ინსტიტუტი

ლევან ყანჩაველის მცენარეთა დაცვის ინსტიტუტი საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს შეუერთდა 2011 წელს. ინსტიტუტის ბიოლოგიური კონტროლის განყოფილების კვლევის ძირითადი მიმართულებებია:

- სასოფლო სამეურნეო კულტურებისა და დეკორატიული მცენარეების ბიოლოგიური დაცვის შესწავლა ღია და დახურულ გრუნტში;
- მავნე მწერების პოპულაციებში რიცხოვნობის მარეგულირებელი ბუნებრივი მტრების, ადგილობრივი, თუ ინტროდუცირებული ენტომოფაგები;
- მტაცებლები და პარაზიტები, ენტომოპარაზიტული ნემატოდები, პათოგენური მიკროორგანიზმები;
- ბაქტერიები, სოკოები, ვირუსები და სხვ.) ძიება, გამოვლენა, მათი იზოლირება და იდენტიფიკაცია. კულტურების კოლექციის შექმნა. სელექციური შტამების რეპროდუქცია, ბიოლოგიური ეფექტურობის დადგენა ლაბორატორიასა და საველე პირობებში. მავნე მწერების ფენოლოგიური კალენდრების შედგენა/დაზუსტება სხვადასხვა აგროცენოზისთვის;
- ბიოტექნიკური საშუალებების (ფერომონიანი და წებოვანი დამჭერები), ახალი თაობის ბიორაციონალური პესტიციდების გამოცდა, მათი მოქმედების შესწავლა აგროცენოზის მავნე და სასარგებლო კომპონენტებზე;
- ბიოკულტურების მიკროსკოპული გამოკვლევები თანამედროვე მიკროსკოპული ტექნიკის გამოყენებით (სინათლის, ინვერტული, სტერეო);
- მავნე ორგანიზმების ინტეგრირებული მართვის (IPM) შემუშავება, ახალი ტექნოლოგიების გამოყენება აგროცენოზის კომპონენტებზე მოქმედების შესწავლით;
- ადგილობრივი ნედლეულის საფუძველზე მცენარეთა ბიოლოგიური, მიკრობიოლოგიური დაცვის ახალი პრეპარატების წარმოების შემუშავება.

შექმნილია საფუძვლები ადგილობრივი, გამოვლენილი ენტომოპათოგენური ნემატოდას (სახეობის იდენტიფიკაცია ჩატარდა არიზონას სახელმწიფო უნივერსიტეტში, აშშ, პროფ. პ. სტოკის ხელმძღვანელობით), ნემატოდური პრეპარატის შემუშავებისათვის. ბიოლოგიურ შტამს პირობითად ეწოდა *Steinernema*

feltiae, EPN, „ქართული შტამი“, რომლის განახლება მუდმივად ტარდება ლაბორატორიაში, ხელოვნურად გამრავლებული მწერების კულტურაზე (ცვილის დიდი ჩრჩილი და პურის ხოჭო). „ქართული შტამის“ Geo-nema“, ბიოლოგიური ეფექტურობა დადგენილია სხვადასხვა სახეობის მავნე მწერებზე, მაგალითისთვის, მწერების ოჯახიდან - Sciaride, სახეობები, რომლებიც გავრცელებულია და დიდ ზიანს აყენებენ საქართველოში საჭმელ სოკოებს (ქამა, კალმახა), კომპანია („თეთრი ქელი“), მიმღებიანი აღმოჩნდა „ქართული შტამის“ მიმართ, რომლის ეფექტურობის დადგენის საფუძველზე, შემუშავებული და დანერგილია ბიოლოგიური კონტროლი მავნე მწერების მიმართ (ორი სახეობა), ნემატოდური პრეპარატით (E-nema), სოკოების გამოყვანა-გამრავლების სივრცეში. მასალები აპრობირებულია საერთაშორისო კონფერენციაზე და გამოქვეყნებულია სამეცნიერო ნაშრომში, კომპანია „თეთრი ქელის“ თანამშრომლის თანაავტორობით. უნდა აღინიშნოს, რომ დადგენილია სათბურის მნიშვნელოვანი მწერის - სათბურის ფრთათეთრას მიმართ მისი პარაზიტიზმი, Encarsia formosa და „ქართული შტამის“ ერთობლივი მოქმედების შესაძლებლობა. ამავე დროს ლაბორატორიაში მიმდინარეობს საქართველოში შემოტანილი ახალი, თანამედროვე, ადამიანისა და გარემოსათვის უსაფრთხო ბიოლოგიური საშუალებების ექსპერტიზა, ლაბორატორიული ცდებისა და საველე ექსპერიმენტების ჩატარების გზით. დღეისათვის გამოკვლევები ტარდება მრავალწლოვანი ბოსტნეული კულტურის, სატაცურის აგროცენოზში. სატაცური საქართველოში ბოლო რამდენიმე წელია განსაკუთრებული პოპულარობით სარგებლობს. პირველადი მონაცემებით გამოვლენილია ნიადაგში ბინადარი მავნე მწერები ხეშმჭრთიანები (Coleoptera), სხვადასხვა სახეობის ღრავები. წინასწარი მონაცემებით, ადგილობრივი „ქართული შტამი“ ვირულენტურია საცდელი მწერების მიმართ. ბიოლოგიური კონტროლის განყოფილებას ფართო კავშირები აქვს საზღვარგარეთის სამეცნიერო კვლევით ცენტრებთან და ცალკეულ მეცნიერებთან. თანამშრომლების სამეცნიერო ნაშრომები იბეჭდება სხვადასხვა ადგილობრივ და საერთაშორისო გამოცემებში. 2021 წ. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, სურსათის ეროვნული სააგენტოს დღის წესრიგში დადგა ახალი ინვაზიური მავნე მწერის - ფრთალაქიანი დროზოფილას, *Drosophila suzukii* (Matsumura) (Diptera: Drosophilidae) ფიტოსანიტარული რისკის ანალიზის შეფასების დოკუმენტის მომზადება. ამ საქმეში მონაწილეობა მიიღეს ბიოკონტროლის განყოფილების უფროსი მეცნიერ თანამშრომლებმა მ. კახაძემ და ი. რიჟაშვილმა, რის შედეგად, პირველად საქართველოსთვის, *D. suzukii* -ს, ფიტოსანიტარული რისკის ანალიზის დოკუმენტი EPPO-ს (European and Mediterranean Plant Protection Organization) სტანდარტებით მომზადდა, CAPRA-ს საკარანტინო მავნე მწერებისათვის ვერსიის გამოყენებით (EPPO, Decision-support scheme for quarantine

pests version 2011). წარმოდგენილ ნაშრომში - D. suzukii-ს, როგორც საკარანტინო ობიექტის, კრიტერიუმების შეფასება განხორციელდა ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მეთოდებით. ხარისხობრივი მეთოდის განსაზღვრისთვის, გამოყენებული იყო EPPO-ს მიერ რეკომენდებული პროგრამა CAPRA. ხოლო D. Suzukii-ს როგორც საკარანტინო ობიექტის კრიტერიუმების შეფასების განხორციელებისათვის რაოდენობრივი მეთოდი. დღეისათვის, ამ მიმართულებით თანამშრომლობა გრძელდება. ფაქტობრივად ბიოლოგიური კონტროლის განყოფილება წარმოადგენს მცენარეთა ბიოლოგიური დაცვის ფუნდამენტური საფუძვლების, გამოყენებითი პრინციპების, მეთოდოლოგიური სისტემების, განვითარებისა და დაგეგმარების განხორციელების კვლევით ცენტრს საქართველოში.

ინსტიტუტში მოქმედებს ბიოკონტროლის ლაბორატორია.

კონსტანტინე ამირაჯიბის ინჟინერიის ინსტიტუტი

კონსტანტინე ამირაჯიბის ინჟინერიის ინსტიტუტში მიმდინარეობს ტრადიციული აგროსაინჟინრო მიმართულებების კვლევები, რომლებსაც ბოლო წლებში დაემატა კვლევები ინჟინერიის ისეთი მიმართულებებით, როგორიცაა:

- ავტომატიზაცია და მართვის სისტემები, რომლებიც ემყარებიან ელექტრონული და კომპიუტერული ინჟინერიისა და რობოტიკის მიმართულებებით კვლევებს;
- მექანიკის ინჟინერია და ტექნოლოგიები;
- სამოქალაქო ინჟინერია და შენობა-ნაგებობები.

მიმდინარე პროექტები ეხმარებიან ისეთი საჭიროების საკითხების მეცნიერულ გადაწყვეტას, როგორიცაა:

- ახალი მასალებისა და ტექნოლოგიების დამუშავება მანქანების საიმედოობის გაზრდისათვის;
- მცირე ენერგეტიკული დანახარჯების მქონე სამანქანო ტექნოლოგიებისა და ტექნიკური საშუალებების შექმნა მიწის სავარგულების რეკულტივაციისათვის;
- მრავალსართულიანი ნაგებობების კვლევა იმპულსურ ზემოქმედებაზე პლასტიკური დეფორმაციების გათვალისწინებით;
- ოპტიმალური რწყვის რეჟიმების შემუშავება მცენარეული კულტურის ზრდა-განვითარებისათვის საქართველოს სხვადასხვა რეგიონების ბუნებრივი პირობების გათვალისწინებით;

- თავთავიანი კულტურების წარმოებისათვის ნიადაგის დამუშავების ტექნოლოგიების შემუშავება და დანერგვა - გავრცელება საქართველოს მემარცვლეობის ზონებში;
- მანქანათა სისტემების ოპტიმიზაციის მეთოდების სრულყოფა მეურნეობრიობის მრავალფორმიანობის პირობებში;
- ქარხანა-საწარმოებში პროცესების ავტომატიზაცია-ოპტიმიზაცია;
- ელექტრონული სისტემების შექმნა თანამედროვე მაღალი დონის სამეცნიერო კვლევითი ექსპერიმენტებისათვის.

ინსტიტუტის სამეცნიერო-კვლევითი პროგრამები ემსახურება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მაგისტრებისა და დოქტორანტების მომზადებასაც.

ჩაის, სუბტროპიკული კულტურებისა და ჩაის მრეწველობის ინსტიტუტი

ინსტიტუტის ძირითადი მისია მდგომარეობს - მსოფლიოს ყველაზე ჩრდილოეთით მდებარე სუბტროპიკებში ჩაის, ციტრუსოვანთა, სუბტროპიკული ხეხილოვანი და ტექნიკური კულტურების მაღალი და სტაბილური მოსავლის მიღების და ნედლეულის შენახვა-გადამუშავების ტექნოლოგიების და ტექნიკური საშუალებების დამუშავების სამეცნიერო უზრუნველყოფაში.

ინსტიტუტი დაფუძნდა 1930 წელს სპეციალურად შექმნილ დასახლებაში ანასეულში, ქ. ოზურგეთში, შავი ზღვის სანაპიროდან 20 კმ-ის დაშორებით. ფაქტობრივად საქმიანობს 1901 წლიდან ოზურგეთის საყრდენი პუნქტის დაარსების პერიოდიდან. ინსტიტუტის მრავალპროფილიანი კვლევები საფუძვლად დაედო ჩაის, ციტრუსოვანთა და სუბტროპიკული ხეხილოვანი კულტურების მაღალი და სტაბილური მოსავლის მიღებას და გადამამუშავებელი ინდუსტრიის განვითარებას. 2011 წლიდან ინსტიტუტი თავის საქმიანობას აგრძელებს ა(ა)იპ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის შემადგენლობაში.

კვლევების ძირითადი მიმართულებები:

- ჩაის, ციტრუსოვანი, სუბტროპიკული ხეხილოვანი, კაკლოვანი და კენკროვანი კულტურების მოვლა-მოყვანის და შენახვა-გადამუშავების ეკოლოგიურად უსაფრთხო, ენერგორესურსდამზოგი ტექნოლოგიების კვლევა, შემუშავება და სრულყოფა კონკურენტუნარიანი პროდუქციის წარმოების მიზნით;
- ჩაის, სუბტროპიკული და ადგილობრივი მცენარეული ნედლეულიდან კონკურენტუნარიანი, მაღალი ხარისხობრივი მაჩვენებლების და ბიოლოგიური აქტივობის მქონე კვების პროდუქტების წარმოების ტექნოლოგიების, ცალკეული

ტექნოლოგიური პროცესების და დანადგარების კვლევა, დამუშავება და სრულყოფა;

- კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებით ახალი კულტურების (ავოკადო და სხვ.) ინტროდუქცია, შესწავლა, შერჩევა და მათი გამოზრდის, მოვლა-მოყვანის და შენახვა - გადამუშავების ტექნოლოგიების დამუშავება საქართველოს რეგიონების აგროეკოლოგიური პირობების გათვალისწინებით.

კვლევებით გათვალისწინებულია შემდეგი ძირითადი ამოცანების განხორციელება:

- ჩაის, ციტრუსოვანი, სუბტროპიკული ხეხილოვანი, კაკლოვანი და კენკროვანი კულტურების მოვლა-მოყვანის და შენახვა-გადამუშავების ეკოლოგიურად უსაფრთხო, ენერგო-რესურსდამზოგი ტექნოლოგიების კვლევა, შემუშავება და სრულყოფა კონკურენტუნარიანი პროდუქციის წარმოების მიზნით;
- ჩაის, ციტრუსოვანი, სუბტროპიკული ხეხილოვანი, კაკლოვანი და კენკროვანი კულტურების განოციერების სისტემების ოპტიმიზაცია ახალი ორგანული და კომპლექსური, მათ შორის თხევადი და ხსნადი მინერალური სასუქების გამოყენებით, ნიადაგის ნაყოფიერების, მცენარეთა ბიოლოგიური თავისებურებების და გარემოს დაცვითი ღონისძიებების გათვალისწინებით;
- ჩაის, ციტრუსოვანი, სუბტროპიკული ხეხილოვანი, კაკლოვანი და კენკროვანი კულტურების ახალი სამეურნეო ნიშნების მქონე მაღალპროდუქტიული, გარემოს ექსტრემალური პირობებისა და მავნებელ-დაავადებების მიმართ მდგრადი ახალი ფორმების და ჯიშების შერჩევა და გამოყვანა;
- ჩაის, ციტრუსოვანი, სუბტროპიკული ხეხილოვანი, კაკლოვანი და კენკროვანი კულტურების გაშენების და მოვლის ინტენსიური ტექნოლოგიების დამუშავება და სრულყოფა მცირე სამეცნიერო და ინოვაციური ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით;
- ჩაის ბუჩქის სასხლავი მობილური და მცირე სამეცნიერო ინოვაციური ტექნიკური საშუალებების და ახალი თაობის ჩაის ხელის საკრეფი აპარატის კვლევა, დამუშავება და სრულყოფა;
- ჩაის, ციტრუსოვანი, სუბტროპიკული ხეხილოვანი, კაკლოვანი და კენკროვანი კულტურების მავნებლების, დაავადებების და სარეველებთან ინტეგრირებული ბრძოლის ღონისძიებების სრულყოფა და დამუშავება ეკოლოგიურად სუფთა ბიოცენოზის შენარჩუნებით;
- ჩაისა და ციტრუსოვანთა ამორტიზებული ნარგაობის ნაკვეთებზე ახალი კულტურების (კენკროვნები, ბოსტნეული და სხვ.) გაშენების და მოვლა-მოყვანის ეკოლოგიურად უსაფრთხო ოპტიმალური ტექნოლოგიების შემუშავება და სრულყოფა;

- ჩაის, სუბტროპიკული და ადგილობრივი მცენარეული ნედლეულიდან კონკურენტუნარიანი, მაღალი ხარისხობრივი მაჩვენებლების და ბიოლოგიური აქტივობის მქონე კვების პროდუქტების წარმოების ტექნოლოგიების, ცალკეული ტექნოლოგიური პროცესის და დანადგარების კვლევა, დამუშავება და სრულყოფა.
- კონკურენტუნარიანი, მაღალხარისხოვანი სხვადასხვა სახის სპეციალიზებული ჩაის (შავი, მწვანე, წითელი, ყვითელი) ინოვაციური ტექნოლოგიების და მოწყობილობების კვლევა, დამუშავება და სრულყოფა;
- ჩაის და სუბტროპიკული მცენარეული ნედლეულის გადამუშავების პროცესებში ენერგორესურსდამზოგი ინოვაციური, ეკოლოგიურად უსაფრთხო ტექნოლოგიური პროცესების და მოწყობილობების გამოყენების კვლევა, დამუშავება და სრულყოფა;
- ლურჯი მოცვის ნაყოფის კომპლექსური გადამუშავების და მის საფუძველზე მაღალი ბიოლოგიური აქტივობის მქონე კვების პროდუქტების მიღების ტექნოლოგიების კვლევა, დამუშავება და სრულყოფა;
- კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებით ახალი კულტურების ინტროდუქცია, შესწავლა, შერჩევა და მათი გამოზრდის და მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგიების დამუშავება საქართველოს რეგიონების აგროეკოლოგიური პირობების გათვალისწინებით.

ინსტიტუტში ფუნქციონირებს ოთხი სამეცნიერო ლაბორატორია: მცენარეთა სელექციის ლაბორატორია, აგროსაინჟინრო ლაბორატორია, ანასეულის აგროქიმიისა და ნიადაგმცოდნეობის ლაბორატორია და მცენარეთა დაცვის ლაბორატორია.

12.1.4.2 დამოუკიდებელი სამეცნიერო ლაბორატორიები

უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს შვიდი დამოუკიდებელი სამეცნიერო ლაბორატორია, რომლებიც ინსტიტუტურად არ მიეკუთვნება რომელიმე კვლევით ინსტიტუტს თუმცა ჩართულნი არიან სხვადასხვა სამეცნიერო-კვლევით აქტივობაში. ესენია:

სურსათის ტექნოლოგიის ლაბორატორია

ლაბორატორიის მისიაა სოფლის მეურნეობის ნედლეულის შენახვისა და გადამუშავების ძირითადი ბიოქიმიური და ტექნოლოგიური პროცესების კვლევა; ამ დარგში თანამედროვე ინოვაციური მეთოდების გაცნობა/შესწავლა და ადგილობრივ

პროდუქციაზე ადაპტაცია; სამეცნიერო პროექტების წარდგენა საფინანსო ორგანიზაციებში დაფინანსების მოსაპოვებლად; მეწარმეების საპროექტო-ტექნიკური მომსახურება; ბაკალავრებისა და მაგისტრების ჩართვა სამეცნიერო კვლევებში; დოქტორანტების მომზადება; სამეცნიერო პუბლიკაციებისა და საკონფერენციო მოხსენებების მომზადება. ლაბორატორიის კვლევების ძირითად მიმართულებას წარმოადგენს:

- სურსათის ბიოლოგიურად აქტიური ნაერთების (პოლიფენოლები, პექტინები) კვლევა;
- ახალი სასურსათო პროდუქტების (ფუნქციური საჭმელები და სასმელები) შექმნა და განვითარება;
- ხილისა და ბოსტნეულის შენახვის ტექნოლოგია;
- სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გადამუშავების მეთოდების მეცნიერული კვლევა;
- პირველად პროდუქტებში არსებული სასარგებლო ნივთიერებების შენარჩუნების ან/და კვებითი ღირებულებების გაუმჯობესების და უნარჩუნო წარმოების გათვალისწინებით, ტექნოლოგიების შემუშავება.

კვლევის შედეგები, თემის პრიორიტეტულობა სამომავლო გეგმები:

- შემუშავებულია ახალი ტიპის ფუნქციონალური საკვების წარმოების საფუძვლები შშმ პირთათვის და კენკროვანი და კურკოვანი ხილის შენახვის ინოვაციური მეთოდები;
- დადგენილია ქართული ღვინისა და ჩაის ანტილიპაზური და ანტისიმსივნური აქტივობა, რაც საფუძველს იძლევა მომავალში ამ პროდუქტებისაგან ჭარბი წონის და სიმსივნის საწინააღმდეგო ფუნქციონალური დანიშნულების სასმელების წარმოებისათვის;
- კვლევების საფუძველზე შემუშავებულია სოფლის მეურნეობის პროდუქტების ნედლად შენახვის მეთოდი, რომელიც უზრუნველყოფს შენახვის პერიოდის გახანგრძლივებას, დანაკარგების მინიმუმამდე შემცირებას, ორგანოლექტივის და სასარგებლო ნივთიერებების მაქსიმალური ოდენობით შენარჩუნებას.

განხორციელებული კვლევები ასახულია 2 სადოქტორო და 3 ათეულზე მეტ სამაგისტრო ნაშრომში. ამჟამად, ლაბორატორიაში მუშაობს ოთხი მაგისტრანტი.

მიკოლოგიის და მცენარეთა პათოლოგიის ლაბორატორია

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიკოლოგიის და მცენარეთა პათოლოგიის ლაბორატორიის შექმნას საფუძვლად დაედო პროექტის

განხორციელება („საქართველოს მე-19 საუკუნის მიკოლოგიური ჰერბარიუმი და მიკრომიცეტების შტამების ცოცხალი კოლექცია და მისი შენარჩუნებისა და განახლების პერსპექტივები“), რომლის ფარგლებშიც მოხდა ისტორიული მნიშვნელობის მიკოლოგიური კოლექციების განახლება, მონესრიგება და ახალი ნიმუშებით შევსება და გაციფრება.

მცენარეთა პათოლოგია ინტერდისციპლინარული დარგია, რომელიც მოიცავს ბოტანიკას, მიკრობიოლოგიას, მემცენარეობას, ნიადაგმცოდნეობას, ეკოლოგიას, გენეტიკას, ბიოქიმიას, მოლეკულურ ბიოლოგიას და ფიზიოლოგიას.

მიკოლოგიის და მცენარეთა პათოლოგიის ლაბორატორიის მისიაა სოკოების ბიომრავალფეროვნების შესწავლა და სოფლის მეურნეობის თვალსაზრისით მნიშვნელოვან მცენარეთა დაავადებების მართვასთან და კონტროლთან დაკავშირებული პრობლემების გადაჭრა.

ლაბორატორიის კვლევითი პროგრამა ეხება როგორც გამოყენებითი საველე კვლევებს, ასევე ძირითად ფუნდამენტურ მეცნიერებას და მოიცავს ორ ძირითად მიმართულებას:

- მცენარეთა პათოგენი, მიკოპარაზიტი, ენდოფიტი, მიკორიზული და საჭმელი სოკოების ბიომრავალფეროვნების შესწავლა და წმინდა კულტურების კოლექციის შექმნა; საჰერბარიუმო მასალების მომზადება, შენახვა და არსებული კოლექციების პრაქტიკული მიზნებისთვის გამოყენების შესწავლა.
- ბიოტური და აბიოტური სტრესების მიმართ მცენარეთა გამძლეობის შესწავლა და დაავადებების მიმართ გამძლე ადგილობრივი ჯიშების ფენოტიპირება და გენოტიპირება.

კვლევები ეხება ეკოლოგიას, მორფოლოგიას, სისტემატიკას, მცენარეების გამძლეობას, გენეტიკას და პათოგენების გენომიკას; მასპინძლის და პათოგენის ურთიერთქმედებას; და ახალი დიაგნოსტიკური მიდგომებისა და დაავადების კონტროლის უსაფრთხო მექანიზმების შემუშავებას.

კვლევა, ასევე, ეხება სოფლის მეურნეობისთვის მნიშვნელოვანი კულტურების მავნე სოკოვანი დაავადებების მიმართ ბიოლოგიური კონტროლის აგენტების მოძიებას და ეფექტურობის შესწავლას. ახალი ბიოლოგიური პრეპარატების შექმნის მიზნით.

საინჟინრო პოლიმერების ლაბორატორია

ლაბორატორიაში მიმდინარე კვლევები ფოკუსირებულია ახალი იონომერების სინთეზსა და კვლევაზე, რომელთა გამოყენების ძირითად სფეროს წარმოადგენს პროტონგამტარ მემბრანიანი საწვავი ელემენტები და ელექტროლიზერები. გუნდის მიზანს წარმოადგენს, როგორც ახალი პოლიმერების სინთეზი, ასევე მათ სტრუქტურასა და თვისებებს შორის კავშირის დადგენა. კვლევის ძირითად ობიექტებია არომატული ტიპის პოლიმერები, რომელთა სინთეზისათვის მონომერებიდან დანყებული გამოიყენება სხვადასხვა ტიპის რეაქციები. მიღებული მასალებისგან ხდება ახალი მემბრანების დამზადება და მათი შემდგომი კვლევა.

კვლევის ერთ-ერთ მთავარ ობიექტს წარმოადგენს სულფირებული პოლი (ფენილენ სულფონები), რომელთაც მაღალ პროტონგამტარობასთან ერთად გააჩნიათ მაღალი თერმოჟანგვითი მდგრადობა და დესულფირებისადმი სტაბილურობა. აღნიშნული ტიპის იონომერების მიმართულებით ჯგუფს გააჩნია უნიკალური გამოცდილება.

მიღებული მასალების კვლევის კომპლექსურობიდან გამომდინარე, ჯგუფი ძალიან მჭიდროდ თანამშრომლობს რამდენიმე ინსტიტუციასთან: მყარი სხეულების კვლევის მაქს პლანკის ინსტიტუტი (შტუტგარტი, გერმანია), ჰან-შიკარდის კვლევითი ინსტიტუტი (ფრაიბურგი, გერმანია) და ბადენ-ვურტემბერგის მზის ენერგიისა და წყალბადის კვლევითი ცენტრი (ულმი, გერმანია).

ლაბორატორია აღჭურვილია სამაგიდო ბმრ, იწ და უი-ხილული სპექტრომეტრებით, ასევე მემბრანების დასამზადებელი ხელსაწყოთი.

ქიმიის ტექნოლოგიური ლაბორატორია

ქიმიის ტექნოლოგიურ ლაბორატორიას გააჩნია სამეცნიერო - კვლევით, ანალიზურ და ტექნოლოგიურ პროექტებზე მუშაობის მრავალწლიანი გამოცდილება. ლაბორატორია აღჭურვილია როგორც არაორგანული, ორგანული და პოლიმერული ნაერთების სინთეზის, ისე ნივთიერებათა ანალიზის სათანადო აღჭურვილობით. ლაბორატორია ფართოდ არის ჩართული უნივერსიტეტის სამეცნიერო-კვლევით და სასწავლო პროცესებში. ლაბორატორიაში მაგისტრანტები და დოქტორანტები მუშაობენ კვლევით პროექტებზე, ხოლო ბაკალავრები ასრულებენ კვლევით ჯუნიორ და სინიორ პროექტებს.

სერვისები მოიცავს როგორც კვლევას, ისე კონსალტინგს, კერძოდ:

- არაორგანული, ორგანული, პოლიმერული ნაერთების სინთეზი
- ნივთიერებების გამოყოფა
- ნივთიერებების გასუფთავება
- ნაერთების იდენტიფიკაცია
- საწარმოო ტექნოლოგიების შემუშავება, მოდიფიცირება, ოპტიმიზაცია
- მასალების ტექნიკური პარამეტრების განსაზღვრა
- კონსალტინგი

ვეტერინარული კლინიკური ლაბორატორია

ვეტერინარული კლინიკური ლაბორატორია, რომელიც ფუნქციონირებს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ვეტერინარულ კლინიკასთან Veterinarium-თან, მრავალი წელია ახორციელებს ლაბორატორიულ მომსახურებას და მომხმარებელს სთავაზობს ანალიზების ფართო სპექტრს, ჩართულია კვლევით და სამეცნიერო საქმიანობაში.

ლაბორატორია აღჭურვილია თანამედროვე ანალიზატორებით, უზრუნველყოფილია ხარისხის კონტროლის სისტემებით კვლევის ყველა ეტაპზე.

ლაბორატორია აქტიურადაა ჩართული უნივერსიტეტის სამეცნიერო-კვლევით და სასწავლო პროცესში, ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამის და სასერთიფიკატო პროგრამის სტუდენტებს უტარდებათ ლაბორატორიული მეცადინეობები, სრულდება საგრანტო თემების შესაბამისი ნაწილი.

ლაბორატორიის მიერ მონოღებული სერვისებია:

- ჰემატოლოგიური კვლევები
- ზოგადკლინიკური კვლევები
- კლინიკურ-ბიოქიმიური კვლევები
- ჰემოსტაზის სისტემის კვლევა
- იმუნოფერმენტული კვლევები
- ციტოლოგიური/ონკოციტოლოგიური კვლევები.

ნემატოდების შემსწავლელი ლაბორატორია

ნემატოდების შემსწავლელი ლაბორატორიის მთავარი დანიშნულებაა ადამიანის და ცხოველების პარაზიტების, ვექტორული დაავადებების გადამტანების, რეზერვუარების და თვითონ ვექტორების შესწავლა. ლაბორატორია ჩართულია

რამდენიმე საერთაშორისო პროექტში, თანამშრომლობს საქართველოს და საზღვარგარეთის სამეცნიერო დაწესებულებებთან, ლაბორატორიაში ბაკალავრები და მაგისტრატები სწავლობენ მნიშვნელოვანი ნემატოდების, არაქნიდების და მწერების აღმოჩენის და იდენტიფიკაციის მეთოდებს, მონაწილეობენ ლაბორატორიის საქმიანობაში, აქტიურად არიან ჩართული დაავადების გადამტანი ტკიპების მონიტორინგში და ექსპედიციებში.

ლაბორატორიაში ტარდება კვლევები:

- ნემატოდების გამოყოფა და იდენტიფიკაცია
- ტკიპების იდენტიფიკაცია (ზრდასრულ, ნიმფას და ლარვის სტადიაზე)
- კოლოების იდენტიფიკაცია
- კულიკოიდების იდენტიფიკაცია
- დაავადების ვექტორების ნიმუშების კონსერვაცია
- დაავადების ვექტორი ტკიპების, კოლოების და კულიკოიდების გავრცელების რუკების შედგენა

ანტიმიკრობული რეზისტენტობის და ექსპერიმენტული ფაგოთერაპიის ლაბორატორია

ლაბორატორიის მთავარი კვლევის სფეროა ანტიმიკრობული რეზისტენტობის შესწავლა, ფაგების პრეკლინიკური გამოცდა და ფუნდამენტურ ბიოსამედიცინო პრობლემებში ჩაღრმავება.

ლაბორატორიაში მიმდინარეობს შემდეგი მიმართულების კვლევები:

- coli, P.aeruginosa, A.baumannii-დმი სპეციფიკური ფაგების ფარმაკოლოგიური (ფარმაკოკინეტიკური და ფარმაკოდინამიკური) და იმუნოლოგიური თვისებებების შესასწავლად
- ფაგების ზედაპირული ფიზიკო-ქიმიური თვისებების გავლენის შესწავლა ფაგების ნახევარდაშლის პერიოდსა და იმუნოგენობაზე
- ხანგრძლივად მოცირკულირე ფაგების გამოყვანა და მათი თვისებების შესწავლა
- ფაგების სამკურნალო ეფექტის გამოცდა სხვადასხვა ინფექციურ მოდელებზე ლაბორატორიულ ცხოველებში

ლაბორატორიაში სრულდება წვრილი ცხოველების პათოლოგიური ნიმუშების ბაქტერიოლოგიური ანალიზი, იდგმება ანტიბიოტიკო- და ფაგო-მგრძნობელობები.

ლაბორატორიის სამეცნიერო და პრაქტიკულ საქმიანობაში ჩართულნი არიან ვეტერინარიის და ბიოლოგიის პროგრამის სტუდენტები, რომლებიც პარალელურად ამზადებენ სამაგისტრო ნაშრომებს.

ლაბორატორიას მჭიდრო თანამშრომლობა აქვს ელიავას სახელობის ბაქტერიოფაგიის, მიკრობიოლოგიის და ვირუსოლოგიის ინსტიტუტთან; ასევე უცხოეთის სხვადასხვა დაწესებულებებთან: მიჩიგანის უნივერსიტეტის, შარიტეს უნივერსიტეტის, ჰანოვერის სავეტერინარო უნივერსიტეტის და ჰირშფელდის იმუნოლოგიის და ექსპერიმენტული თერაპიის ინსტიტუტის თანამშრომლებთან, რომლებთან ერთადაც ამზადებს კვლევებს და საპროექტო წინადადებებს.

ლაბორატორიასთან მჭიდროდ თანამშრომლობს ვივარიუმი, რომელშიც ხდება სუფთა ხაზის თაგვების მოშენება და მათზე ექსპერიმენტების შესრულება. ვივარიუმის მუშაობაში აქტიურად არიან ჩართულნი ვეტერინარიის სკოლის ბოლო კურსების სტუდენტები.

12.1.4.3 დიაგნოსტიკური ლაბორატორიები და სასწავლო ლაბორატორიები

ტესტლაბი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საგამოცდო ლაბორატორია ტესტლაბი (TestLAB) აკრედიტირებულია 1997 წლიდან. ლაბორატორიის აკრედიტაციის სფერო მოიცავს სხვადასხვა პროდუქტის ანალიზს, როგორებიცაა: ალკოჰოლური სასმელები, კაკლოვნები, ხილი, ბოსტნეული და მათი გადამამუშავების პროდუქტები (წვენი, ჯემი, ჩირი); ჩაი, ყავა და სანელებლები; ხორბლეულის კულტურები და მათი გადამამუშავების პროდუქტები.

ჰაინც ფერის სახელობის ეკოლოგიური სოფლის მეურნეობისა და ბუნების დაცვის ლაბორატორია

ლაბორატორიას გააჩნია მრავალწლიანი საერთაშორისო, სამეცნიერო, საექსტენციო, კვლევითი და საგანმანათლებლო გამოცდილება. იგი მომსახურებას უწევს ფერმერებს, დაინტერესებულ ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს. ლაბორატორია ახორციელებს მაღალი სიზუსტის კვლევებს ISO და FAO სტანდარტებითა და უახლესი მაღალტექნოლოგიური აპარატურით.

სასწავლო ლაბორატორიები

კახა ბენდუქიძის კამპუსში ფუნქციონირებს 30-მდე სასწავლო ლაბორატორია აგრარული მეცნიერებების, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებისა და ინჟინერიის მიმართულებით.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში აგრარული მეცნიერებების, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების, ბიოტექნოლოგიების, ვეტერინარიისა და ინჟინერიის მიმართულების საგანმანათლებლო პროგრამებზე დიდი ყურადღება ექცევა სტუდენტებისთვის უახლესი ცოდნის და პრაქტიკული უნარების გადაცემას.

ლაბორატორიული და პრაქტიკული მეცადინეობები მიმდინარეობს ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლების მეთოდის (learning-by-doing) გამოყენებით, რაც ნიშნავს რომ სტუდენტები ეუფლებიან პროფესიას პრაქტიკული/ლაბორატორიული მეცადინეობისას ინდივიდუალურად მუშაობის გზით. ცდის, ანალიზის, ექსპერიმენტის უმეტესობას სტუდენტები ინდივიდუალურად ასრულებენ კამპუსის ლაბორატორიებში. თითოეულ სტუდენტს ლაბორატორიული თუ პრაქტიკული მუშაობისას თავისი სამუშაო სივრცე, რათა საკუთარი ხელით შეასრულოს პრაქტიკული სამუშაო

გარდა ამისა, ლაბორატორიული მეცადინეობისას სტუდენტთა ჯგუფები არ უნდა აღემატებოდეს 20 ადამიანს. ეს, თავის მხრივ, დადებითად აისახება სტუდენტების სწავლის შედეგებზე.

12.1.4.4 კოლექციები

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს გააჩნია ხუთი კოლექცია, რომლებშიც ათასობით სხვადასხვა ნიმუში ინახება. ესენია:

მცენარეთა კოლექცია

მცენარეთა ბიოლოგიის სასწავლო და კვლევითი ლაბორატორიების მცენარეთა ცოცხალი კოლექცია ემსახურება სასწავლო და კვლევით სამუშაოებს საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში. კოლექცია ემსახურება მცენარეთა მორფოლოგიის, ანატომიის და ფიზიოლოგიის შესწავლას შემდეგ სპეციალობებზე: აგრონომია, მევენახეობა-მელვინეობა, ლანდშაფტის მენეჯმენტი, საპარკო და სატყეო საქმე, ბიოლოგია. ასევე სენიორ პროექტებს, სამაგისტრო და სადოქტორო კვლევებს. 2012 წლიდან დაიწყო კოლექციის განახლება-გამდიდრება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის დაფინანსებით და კერძო პირების შემოწირულობებით. 2023 წლის

იანვრის აღწერის შემდეგ კოლექციაში 100-ზე მეტი სახეობის უმაღლესი ყვავილოვანი და სპოროვანი მცენარეა, რომელთა უმეტესი ნაწილი მსოფლიოს ტროპიკული და სუბტროპიკული ქვეყნებიდანაა. დიდი ყურადღება ექცევა საქართველოს ენდემური მცენარეების შეგუებას ოთახის პირობებისადმი. ასევე წარმოდგენილია მღიერების კოლექცია, რომლის შეგროვებაში აქტიურად მონაწილეობენ სტუდენტები. არსებული ნიმუშების იდენტიფიცირებისთვის გამოიყენება სპეციალური სარკვევები. კოლექციის მცენარეები დიდი მონონებით სარგებლობს მოყვარულებს შორის.

გენბანკი - მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ბანკი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მოლეკულური გენეტიკის ინსტიტუტის ფარგლებში ფუნქციონირებს მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ბანკი (გენბანკი).

გენბანკი მოიცავს ხალხური და ადგილობრივი სელექციური ჯიშების, ენდემური და ველური სახეობების, მინდვრისა და ბოსტნეული კულტურების 2000-ზე მეტ უნიკალურ ნიმუშს და ემსახურება საქართველოს აგრარული ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციას, რეგენერაციას, დახასიათებას, კოლექციის გამდიდრებას, თესლების სიცოცხლისუნარიანობის მონიტორინგს, მწერებისა და დაავადებების მიმართ კულტურების გამძლეობის შესწავლასა და ახალი ჯიშების გამოყვანას.

მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ბანკს თანამშრომლობის გამოცდილება აქვს უცხოეთის ისეთ გენბანკებსა და კვლევით ცენტრებთან, როგორებიცაა გატერსლენის მცენარეთა გენეტიკური რესურსების კვლევის ინსტიტუტი (IPK-Gatersleben, გერმანია), აშშ-ს სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტის სოფლის მეურნეობის კვლევითი ცენტრი (USDA ARS), სიმინდისა და ხორბლის გაუმჯობესების საერთაშორისო ცენტრი (CIMMYT).

გენბანკი აღჭურვილია მცენარეთა გენეტიკური რესურსების შენახვა-შესწავლა-რეგენერაციისათვის აუცილებელი ტექნიკური თუ საველე საჭიროებებით (სამაცივრე სივრცეები, თესლების დახასიათებისა და ვიზუალიზაციის სისტემები, მოლეკულურ-გენეტიკური იდენტიფიცირების საშუალებები, მუხრანის საცდელი ბაზა).

მიკოლოგიური ჰერბარიუმი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიკოლოგიური ჰერბარიუმი დაარსდა 1881 წელს და წარმოადგენს კონვერტებში მოთავსებულ მიკრო და მაკრო სოკოების

გამშრალ კოლექციას, რომელზეც აღნიშნულია სოკოს ლათინური სახელწოდება, შეგროვების თარიღი, ადგილი, შემგროვებელი და გამრკვევი მეცნიერების გვარები. სოკოების წმინდა კულტურების კოლექცია წარმოადგენს მინერალურ ზეთში ფიქსირებულ ცოცხალი სოკოების კოლექციას. თითოეულ შტამზე დატანილია სოკოს ლათინური სახელწოდება, შეგროვების თარიღი, ადგილი, შემგროვებელი და გამრკვევი მეცნიერების გვარები.

კოლექციები არის სამეცნიერო მუშაობის შედეგი და გამოიყენება სასწავლო მიზნით, ქვეყნის შიგნით და სხვადასხვა ქვეყნის მეცნიერთა შორის სამეცნიერო ინფორმაციის გაცვლის მიზნით. ზემოთ აღნიშნული კოლექციები ინფორმაციას იძლევა საქართველოში სოკოების ბიომრავალფეროვნების და გავრცელების შესახებ. კოლექციების შესწავლა სტუდენტების და მეცნიერების სამეცნიერო კვლევების საფუძველია ყველა ქვეყანაში.

მიკოლოგიური ჰერბარიუმი რეგისტრირებულია ნიუ იორკის ჰერბარიუმების მონაცემთა ბაზაში (INDEX HERBARIORUM) და მინიჭებული აქვს კოდი AUMH (Agricultural University Mycological Herbarium)

ენტომოლოგიის კოლექცია

ენტომოლოგიის კოლექცია დაფუძნდა რამდენიმე ინსტიტუტის კოლექციების გაერთიანების საფუძველზე 2011 წლის აგვისტოში. კოლექცია ემსახურება როგორც სამეცნიერო, ასევე სასწავლო მიზნებს. გარდა ამისა, იგი არის საშუალება მულტიინსტიტუციური და საერთაშორისო თანამშრომლობის.

ამჟამად კოლექცია მოიცავს მილიონამდე ნიმუშს (ინდივიდს). მათგან 5000-მდე ინდივიდი გარკვეულია სახეობის დონეზე. განსაკუთრებულია ხეშემფრთიანების, სიფრიფანაფრთიანებისა და ქერცლფრთიანების კოლექციები. კოლექციებში მოთავსებულია მეცნიერებისათვის ახალი სახეობების 50-ზე მეტი ტიპი, რაც კოლექციას კიდევ უფრო მნიშვნელოვანს ხდის.

კოლექციებშია ასევე ობობასნაირების 400-ზე მეტი სახეობის 1000-მდე ინდივიდი. გარდა ამისა, ენტომოლოგიის ინსტიტუტს გააჩნია აბრეშუმის ჭიის 40-მდე ჯიშის ცოცხალი კოლექცია. არსებული ნიმუშების იდენტიფიცირება ხდება მორფოლოგიურად, თუმცა არის მოლეკულური მეთოდების ალტერნატივა. კოლექციის ფარგლებში ენტომოლოგიის ინსტიტუტი აქტიურად თანამშრომლობს სმიტსონიანის მუზეუმთან (ვაშინგტონი, აშშ), ბრიტანეთის ბუნებისმეტყველების

მუზეუმთან (ლონდონი, დიდი ბრიტანეთი), მადრიდის ბუნებისმეტყველების მუზეუმთან (მადრიდი, ესპანეთი), ოსლოს ბუნებისმეტყველების მუზეუმთან (ოსლო, ნორვეგია), ჰამბურგისა და ბონის ბუნებისმეტყველების მუზეუმებთან (გერმანია), იბარაკისა და კიუშუს უნივერსიტეტები (იაპონია) და სხვ.

დენდროლოგიური პარკი

დენდროლოგიური პარკის მშენებლობას საფუძველი ჩაეყარა გასული საუკუნის 60-იანი წლების დასაწყისში. დღეისათვის პარკის ტერიტორია მოიცავს 40 000 კვადრატულ მეტრს.

პარკის ტერიტორიაზე გაშენებულია შიშველთესლოვანთა 5 ოჯახის 16 გვარის 41 სახეობა, ფარულთესლოვნებიდან 37 ოჯახის 73 გვარის 112 სახეობა. დენდროპარკში მრავალფეროვნად არის წარმოდგენილი როგორც კავკასიური, ასევე უცხოური ფლორის (ენგელმანის ნაძვი, იტალიური და შავი ფიჭვები, ლუბიტანიის კვიპაროსი, პირამიდალური ვერხვი, წაბლფოთოლა მუხა, ამერიკული ნეკერჩხალი და მრავალი სხვა) სახეობები.

პარკი საუკეთესო ობიექტს წარმოადგენს როგორც სასწავლო/პრაქტიკული, ასევე სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოებისთვის.

12.1.5 საცდელი საველე ბაზები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის საცდელი-კვლევითი ბაზები შეიქმნა 2012 წელს. ჩამოყალიბდა საცდელი მეურნეობები, რომლებიც წარმოადგენს ღია ცის ქვეშ ლაბორატორიას როგორც უნივერსიტეტის მეცნიერებისთვის, ისე სტუდენტებისთვის. ბაზები აქტიურად გამოიყენება სტუდენტთა სწავლების პროცესში და ისინი ჩართულნი არიან სხვადასხვა პრაქტიკულ სამუშაოში. სტუდენტების მონაწილეობით ხდება მწვანე ოპერაციების, თუ სხვადასხვა საველე სამუშაოების შესრულება. საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს სამი კვლევითი ბაზა.

მუხრანის ბაზა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მუხრანის საცდელი ბაზა მდებარეობს სოფელ მუხრანში, თბილისიდან 40 კმ-ში. მეურნეობის ფართობი შეადგენს 165 ჰექტარს. აღნიშნული ბაზა გამოიყენება როგორც კომერციული საქმიანობისთვის, ასევე სასწავლო-სამეცნიერო დანიშნულებით. მუხრანის საცდელ ბაზაზე იწარმოება სხვადასხვა მარცვლეული და პარკოსანი კულტურები როგორც სასურსათე, ასევე

სათურაუე და თესლის წარმოების მიზნებისთვის: ქართული ჯიშის ხორბლები - 17 ჰა; სიმინდი „აჭამეთის თეთრი“ - 5 ჰა; საშემოდგომო და საგაზაფხულო ქერი - 16 ჰა; იონჯა - 32 ჰა. მუხრანის ბაზაზე მიმდინარეობს ჰიბრიდული ჯიშის სიმინდის თესლის წარმოება.

მეურნეობაში 15 ჰა მიწის ფართობზე განთავსებულია „მცენარეთა გენეტიკური რესურსების კოლექცია“. აღნიშნული ფართობი გამოიყენება სხვადასხვა მრავალწლიანი ნარგავების კოლექციისთვის, ასევე გენეტიკური რესურსების ბანკის თესლის რეგენერაციის მიზნებისთვის. კოლექცია მოიცავს, როგორც ქართულ, ასევე ინტროდუცირებულ ჯიშებს: ვაზის 290-მდე ქართული უნიკალური ჯიშ; სხვადასხვა მრავალწლიანი კულტურის 100-მდე ჯიშ; მაცვლის და მარწყვის 5-მდე ჯიშ; ყოველწლიურად იწარმოება რამდენიმე ასეული ჯიშის ხორბალი, ქერი, სიმინდი, ფეტვი და სხვადასხვა ბოსტნეული, ბალჩეული, პარკოსანი. ასევე, მუხრანის საცდელ ბაზაზე მოეწყო ვაზის თანამედროვე სანერგე, რომლისთვისაც გამოიყო 15 ჰექტარი მიწის ნაკვეთი და აღიჭურვა თანამედროვე წვეთოვანი საირიგაციო სისტემით. პროექტის ფარგლებში მოეწყო სამაცივრე მეურნეობა 200 კვ.მ-ზე და დამონტაჟდა სასტრატეგიული კამერა 200 კვ.მ-ზე. სანერგე გათვლილია ყოველწლიურად 200 000 სერტიფიცირებული ნერგის წარმოებაზე.

ანასეულის ბაზა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ჩაის, სუბტროპიკული კულტურების და ჩაის მრეწველობის ინსტიტუტი მდებარეობს ანასეულში. ასევე, განთავსებულია კახა ბენდუქიძის საუნივერსიტეტო კამპუსის დასავლეთ საქართველოს ცენტრი. შენობის საერთო ფართობი 1340 კვ. მეტრს შეადგენს. ცოდნის ფონდის დახმარებით შენობას 2013-2015 წლებში ჩაუტარა რეაბილიტაცია, რომლის შედეგადაც აუდიტორიები, კომპიუტერული კლასი და ლაბორატორია მოეწყო. ცენტრი ძირითადად ორიენტირებულია სპეციალური სასწავლო პროგრამებით პროფესიული გადამზადება - სწავლების, საერთაშორისო სკოლების, სემინარების და კონფერენციების განხორციელებაზე.

ანასეული მდებარეობს ზღვის დონიდან 160 მეტრზე. ჰავა - სუბტროპიკული, ნოტიო კლიმატით. ინსტიტუტის მიწის ფონდი შეადგენს 8 ჰა-ს, რომლის დიდი ნაწილი უჭირავს დენდროპარკს, 100-ზე მეტი სახეობის მცენარით, ასევე ჩაისა და სუბტროპიკული კულტურების საცდელი მცენარეების ნარგავობებით. სუბტროპიკული კულტურები მრავალწლიანი, მარადმწვანე (ჩაი, ციტრუსოვნები, ფეიხოა, დაფნა, ზეთისხილი და სხვ.) და ფოთოლმცვენი (სუბტროპიკული ხურმა, თხილი, კაკალი და

სხვ.) მცენარეებია, რომელთა მოშენება და მოყვანა შესაძლებელია განსაზღვრულ აგროკლიმატურ პირობებში. სუბტროპიკული კლიმატის სარტყელი გარდამავალია ტროპიკულსა და ზომიერს შორის. სავეგეტაციო პერიოდი თბილი და ხანგრძლივია, ზამთარი – თბილი და შედარებით მოკლე.

აბაშის ბაზა

საქართველოს აგარარული უნივერსიტეტის აბაშის საცდელი ბაზა მდებარეობს სოფელ მარანში, თბილისიდან 270 კმ-ში. მეურნეობის ფართობი შეადგენს 120 ჰექტარს და გამოიყენება როგორც კომერციული საქმიანობისთვის, ასევე სასწავლო-სამეცნიერო დანიშნულებით. აბაშის საცდელი ბაზა წარმოდგენილია ერთი მთლიანი მიწის ნაკვეთის სახით. აღნიშნული ფართობი დაყოფილია 12 ტოლ ნაკვეთად, რომლებიც ერთმანეთისგან გამოყოფილია ქარსაფარი ზოლებით. მიწის ფართობი შემოღობილია და პერიმეტრზე გაჭრილია ღრმა საწრეთი კოლექტორები. ბაზაზე წარმოდგენილია თხილის და ფეიხოს კოლექცია. თხილის კოლექცია 2 ჰა ფართობზეა გაშენებული და 100-მდე ქართული და მასში ინტროდუცირებული ჯიშები და ფორმებია წარმოდგენილი. ფეიხოს კოლექცია 5-მდე ჯიშს მოიცავს და 1 ჰა ფართობზეა გაშენებული.

კომერციული მიზნებისთვის თხილის წარმოება (ძირითადად ქართული ჯიშები) 24 ჰა-ზე ხორციელდება. ასევე, ბაზაზე იწარმოება თხილის ნერგი. სანერგე აღჭურვილია თანამედროვე წვეთოვანი საირიგაციო სისტემით და სანერგეს მიზნებისთვის 1 ჰა ფართობზე გაშენებულია სადედე ბაღი, ხოლო 2 ჰა ფართობი გამოყოფილია კალმების დასაფესვინებლად. სანერგის სიმძლავრე შეადგენს - წლიურად 50 000 ნერგს.

სასურსათე, საფურაჟე და სათესლე მიზნებისთვის ბაზაზე იწარმოება სოიო და სიმინდი: სოიო - „კოლხიდა 4“ – 7 ჰა; სიმინდი - „აბაშის ყვითელი“ – 30 ჰა. აღსანიშნავია, რომ საცდელ მეურნეობაში წარმოდგენილია 5 ჰა-ზე გაშენებული პეკანის ნარგაობა და 3 ჰა-ზე გაშენებული ევკალიპტი.

12.1.5 საქართველოს აგარარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო და სასწავლო კომპონენტები

საქართველოს აგარარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო კვლევითი ნაწილი მოიცავს ორ ძირითად კომპონენტს: სამეცნიეროსა და სასწავლოს. საქართველოს

აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები ახორციელებენ უნივერსიტეტის სამეცნიერო კომპონენტების მართვას.

12.1.5.1 სამეცნიერო კვლევითი კომპონენტები

კვლევითი საქმიანობის განვითარების ხელშეწყობი მექანიზმები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ხელს უწყობს მეცნიერებისათვის კვლევითი საქმიანობის განვითარებას, კონკურენტული უპირატესობების მოპოვებასა და შესაბამისი გარემოს შექმნას, რათა მკვლევარს საშუალება მიეცეს, შექმნას ახალი ცოდნა, დანერგოს და პრაქტიკაში გადაიტანოს.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერ-თანამშრომლები გათავისუფლებულნი არიან ადმინისტრაციული ფუნქციებისაგან, გარდა უნივერსიტეტის ბაზაზე არსებული კვლევითი ინსტიტუტებისა და ცალკეული ლაბორატორიების ხელმძღვანელებისა. ეს ყოველივე მეცნიერს საშუალებას აძლევს, მთელი მისი გონებრივი რესურსი სრულად მოახმაროს მის კვლევას და შედეგად შექმნას ახალი ცოდნა-გამოცდილება.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს კომუნიკაციის სწრაფ და გამარტივებულ საშუალებებს, როგორც ინფორმაციის გავრცელების, ასევე სხვადასხვა სახის კონსულტაციების ფარგლებში. სამეცნიერო სფეროში საკმაოდ მნიშვნელოვანია ინფორმაციის დროული გაცვლა, როგორც კვლევების განვითარების კუთხით, ისე ახალი ცოდნისა და გამოცდილების შექმნის თვალსაზრისით.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორების ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქციაა მეცნიერებისათვის რაც შეიძლება მეტი საგრანტო დაფინანსების საშუალებებთან წვდომის გამარტივება. ამ კუთხით უნივერსიტეტი აქტიურად თანამშრომლობს სხვადასხვა სამეცნიერო ორგანიზაციებთან, როგორებიცაა შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდი, უკრაინის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი, Horizon 2020 და სხვა. აღნიშნული ფონდები სხვადასხვა სამეცნიერო მიმართულებებისათვის პერიოდულად აცხადებენ საგრანტო კონკურსებს და სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები აქტიურად აღევნებენ თვალს ამ ფონდების აქტივობებს. ამასთან ერთად, საჭიროების შემთხვევაში სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები პერიოდულად ესწრებიან ზემოხსენებული ფონდების სამუშაო შეხვედრებს, მიღებულ

ინფორმაციას უზიარებენ და შესაბამის კონსულტირებას უწევენ უნივერსიტეტის სამეცნიერო პერსონალს.

გარდა ამისა, სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორების ფუნქციებია: მიმდინარე გრანტების პროგრამული ანგარიშების მონიტორინგი, სამეცნიერო პროგრამების კოორდინირება, მეცნიერებისთვის მოტივაციის მექანიზმების შექმნა, დანერგვა და განხორციელება, ახალი სამეცნიერო კონკურსების მოძიება, შესწავლა, გავრცელება, უნივერსიტეტის სამეცნიერო ნაწილის ბიუჯეტის წარმოება, წლიური და შუალედური ანგარიშების მომზადება, მიმდინარე და დასრულებული კვლევების რეესტრის წარმოება, მეცნიერების ციტირებების მონიტორინგი, სამეცნიერო კონფერენციების, სემინარების და პრეზენტაციების ორგანიზება, სამეცნიერო პერსონალის პროდუქტიულობის მონიტორინგი, შესყიდვების ცენტრალიზებული მართვა შესყიდვების მენეჯერთან ერთად, ვებ-გვერდზე სამეცნიერო ნაწილის მართვა.

უნივერსიტეტი აღჭურვილია შესაბამისი ადამიანური, ფინანსური და მატერიალური რესურსით, რომელიც ხელმისაწვდომია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე არსებული ყველა კვლევითი ინსტიტუტისა თუ ლაბორატორიისათვის.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიერ შემოღებული კვლევითი საქმიანობის განვითარების ხელშეწყობი მექანიზმების დანერგვამ განაპირობა რამდენიმე მნიშვნელოვანი შედეგი, კერძოდ:

- უნივერსიტეტის რეიტინგი სტაბილურად მაღალია;
- ბოლო პერიოდში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერების მიერ მოპოვებული გრანტების ოდენობა დინამიკურად ზრდადია;
- უნივერსიტეტის მეცნიერებს საშუალება მიეცათ, არ ყოფილიყვნენ დამოკიდებულნი საქართველოს ბაზარზე არსებულ მხოლოდ ერთ სამეცნიერო ფონდზე და აქცენტი გაეკეთებინათ უცხოური ფონდების მიერ გამოცხადებულ საგრანტო კონკურსებზე;
- ზემოხსენებული უცხოური ფონდების მეშვეობით შესაძლებელი გახდა ძვირადღირებული ინფრასტრუქტურის შეძენა, რომელიც კონკურენტუნარიანია და რიგ შემთხვევებში ანალოგი არ ჰყავს ქართულ ბაზარზე;
- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერების ბოლოდროინდელმა აქტივობებმა გაზარდა უნივერსიტეტის ცნობადობა როგორც ლოკალურ, ასევე გლობალურ დონეზე, რაც ძირითადად ასახულია უნივერსიტეტის მეცნიერების მიერ დამყარებულ კოლაბორაციებში სხვადასხვა ცნობილ და წამყვან უნივერსიტეტებსა თუ კვლევით ცენტრებთან;

- კვალიფიკაციური მეცნიერების ხელმძღვანელობის საშუალებით საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტებს შესაძლებლობა ექმნებათ, აქტიურად ჩაერთონ სამეცნიერო-კვლევით პროექტებში, სწავლა განაგრძონ და კონტაქტები დაამყარონ უცხოელ კოლაბორატორებთან;
- საფინანსო სამსახურისთვის სამეცნიერო ნაწილის ფინანსური ანგარიშების მომზადება.

კვლევისა და პროფესიული განვითარების მიზნით აკადემიური პერსონალის ხელფასის ფორმირების პოლიტიკა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალის ხელფასის პოლიტიკა მიმართულია, ერთი მხრივ, ხელი შეუწყოს აკადემიური პერსონალის პროდუქტიულობას და, მეორე მხრივ, საშუალება მისცეს მათ, განვითარდნენ მკვლევარებად და პროფესიონალებად.

როგორც წესი, აკადემიური პერსონალის ფუნქციები შედგება სამი ნაწილისაგან:

- ადმინისტრაციული
- პედაგოგიური
- სამეცნიერო/კვლევითი

მათი ხელფასების ფორმირება ხდება იმგვარად, რომ სამივე ფუნქცია ანაზღაურებული იქნეს პროპორციულად, სამართლიანად და წახალისდეს შესაბამისი საქმიანობა.

ხელფასის ფორმირების პოლიტიკა შემდეგნაირია - უნივერსიტეტი აკადემიურ პერსონალთან ძირითადად აფორმებს სამი ტიპის შრომით ხელშეკრულებას:

- ფიქსირებული თანხის ოდენობით
- ფიქსირებული თანხითა და საათობრივი კომპონენტის ერთობლიობით
- მხოლოდ საათობრივი ანაზღაურებით

იმ აკადემიური პერსონალის, რომელთა ანაზღაურებაც ხდება მხოლოდ ფიქსირებული/განსაზღვრული თანხის კომპონენტით, ხელფასის ფორმირება ხდება შემდეგნაირად:

- 25% - სამეცნიერო/კვლევითი საქმიანობისა და პროფესიული განვითარებისთვის
- 40% - აკადემიური ადმინისტრაციული საქმიანობისთვის
- 35% - პედაგოგიური საქმიანობისთვის

აკადემიურ პერსონალის, რომელთა ანაზღაურებაც ხდება განსაზღვრული/ფიქსირებული თანხისა და დამატებული საათობრივი კომპონენტის ერთობლიობით, ფიქსირებული ხელფასის 50% განკუთვნილია სამეცნიერო/კვლევითი საქმიანობისა და პროფესიული განვითარებისთვის, ხოლო დანარჩენი 50% - საგნ(ებ)ის კოორდინირებისა და სწავლების მეთოდოლოგიისთვის.

მხოლოდ საათობრივი ანაზღაურება ხდება ძირითადად მოწვეულ ლექტორებთან. მათი საათობრივი ანაზღაურება ხდება ინდივიდუალური ნიხრით.

ყოველწლიური შეფასების სისტემის დანერგვა და ორგანიზება

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პერსონალის საქმიანობის შეფასების და პროფესიული განვითარების მექანიზმები შეესაბამება უნივერსიტეტის პერსონალის მართვის პოლიტიკას. აღნიშნული ემსახურება აკადემიური და სამეცნიერო პერსონალისთვის ისეთი გარემოს შექმნას, რომელიც უზრუნველყოფს უნივერსიტეტში სწავლა-სწავლებისა და კვლევის ხარისხის გაუმჯობესებას.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პერსონალის საქმიანობის შეფასების მიზნებია:

- უნივერსიტეტის მისიის გაცნობიერება და პერსონალის მიერ ფუნქციების ეფექტიანად შესრულების უზრუნველყოფა
- პერსონალის პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა
- პერსონალის საქმიანობაში გაუმჯობესების პოტენციალის აღმოჩენა და გადაჭრის გზების იდენტიფიცირება

აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის აქტივობის შეფასებისას გათვალისწინებულია სასწავლო, კვლევითი, პროფესიული და შემოქმედებითი საქმიანობა.

სამეცნიერო პერსონალის აქტივობების შეფასების სქემა

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში სამეცნიერო პერსონალის პროდუქტიულობის შეფასება ხდება წელიწადში ერთხელ, როდესაც სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორებთან იგზავნება სამეცნიერო აქტივობების შესახებ ინფორმაცია, რომელსაც ეცნობიან რექტორი და სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები.

შეფასების მეთოდი კომპლექსურია და მოიცავს არა მხოლოდ ბიბლიომეტრიულ მონაცემებს, არამედ სხვა ტიპის აქტივობებსაც, რაც მეცნიერის მოტივირების და რესურსების ადეკვატურად გადანაწილების საშუალებას იძლევა.

სამეცნიერო პერსონალის საქმიანობის შეფასების შედეგები კონფიდენციალურია, რათა თავიდან იქნეს აცილებული, არაპროდუქტიული კონკურენცია და არ შეიზღუდოს კოლაბორაციების შესაძლებლობა. მხოლოდ ასეთი შეფასების საფუძველზე უნივერსიტეტის მენეჯმენტი არ იღებს ავტომატურ გადაწყვეტილებებს, არამედ ახდენს მეცნიერების მართვის პოლიტიკის ადაპტირებას არსებულ წარმატებებსა და გამოწვევებზე პასუხად. საჭიროების შემთხვევაში, შესაძლოა მოხდეს ინდივიდუალური გასაუბრება.

შეფასებისა და კვლევითი საქმიანობის ხარისხის ანალიზის პროცესის, შესაბამისი კრიტერიუმებისა და მექანიზმების და ამგვარი შეფასების გამოყენების შესახებ დეტალურადაა აღწერილი დოკუმენტში სახელწოდებით „საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პერსონალის საქმიანობის შეფასების და პროფესიული განვითარების მექანიზმები“.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში დაფინანსების განაწილება მათემატიკური გამოთვლების მიხედვით ავტომატურად არ ხდება, რადგანაც ეს წარმოადგენს უნივერსიტეტის გააზრებულ პოლიტიკას. სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულების დაფინანსება და განვითარება არ ეფუძნება მხოლოდ სტატისტიკურ მონაცემებს. ამის საპირისპიროდ, გამოიყენება შესაბამის შეფასებებზე დამყარებული ანალიტიკური მიდგომა, რომელიც უნივერსიტეტის გამიზნული და გააზრებული პოლიტიკის მიხედვით კონფიდენციალურია, რამდენადაც როგორც სტუდენტის და აკადემიური პერსონალის შეფასებები უნდა იყოს კონფიდენციალური, ასევე სამეცნიერო პერსონალისაც.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში კვლევითი საქმიანობის შემდგომი განვითარების გეგმების შემუშავება არა "top-down", არამედ "bottom-up" პრინციპით ხდება, რომელიც ინსტიტუციური პოლიტიკიდან გამომდინარე "project-based" მეთოდოლოგიით მიმდინარეობს. უნივერსიტეტის სამეცნიერო ერთეულები დაწესებულების კვლევითი საქმიანობის მხოლოდ ნაწილს წარმოადგენენ და, შესაბამისად, კვლევითი საქმიანობის დაგეგმვა არ შემოიფარგლება სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრების აქტივობებით და ზემოთ-

აღნიშნული მიდგომა გამოიყენება ყველა ტიპის კვლევითი საქმიანობის დაგეგმვა-განხორციელების პროცესში.

შეფასებები გადანაწილებულია თითოეული ქვემოთ მოცემული პუნქტისთვის განვლილი შესაძლო მაქსიმალურ დროის, დაკისრებული პასუხისმგებლობისა და მიღებული შედეგების გათვალისწინებით.

მეცნიერის საქმიანობა ყოველწლიურად ფასდება როგორც ინდივიდუალურად, ასევე ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით და 3 წლის დინამიკის ჭრილში ხდება შედეგების გაანალიზება. შეფასება ხორციელდება შემდეგი რვა კრიტერიუმის გათვალისწინებით:

- ცოდნის ფონდის და უნივერსიტეტის მიერ განეული დაფინანსება
- მეცნიერის მიერ წლის განმავლობაში მოპოვებული გრანტების მოცულობა და რაოდენობა
- უნივერსიტეტის ინფრასტრუქტურისა და ფართის გამოყენება
- Impact Factor-იან ჟურნალებში გამოქვეყნებული სტატიების რაოდენობა და რეიტინგი
- მეცნიერის ციტირების ინდექსი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
- გამოქვეყნებული წიგნები, სახელმძღვანელოები და მონოგრაფიები
- სასწავლო პროცესში ჩართულობა (აკადემიური დატვირთვა წლის განმავლობაში, საათების რაოდენობა)
- წლის განმავლობაში დოქტორანტების ხელმძღვანელობა და დაცული დისერტაციების რაოდენობა

თითოეული კრიტერიუმის შესაბამისად კოეფიციენტების დათვლა ხდება მეცნიერის საქმიანობის როგორც ინდივიდუალური, ისე ინსტიტუტების/მიმართულების მიხედვით შემდეგნაირად:

- **ცოდნის ფონდის და უნივერსიტეტის მიერ განეული დაფინანსება** - ინდივიდუალური, ან ჯამდება ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით, მასში შემავალი/მას მიკუთვნებული პერსონალის შესაბამისად. პირველ რიგში ჯამდება წლის განმავლობაში ცოდნის ფონდისა და უნივერსიტეტის მიერ განეული დაფინანსება, რომელიც გამოითვლება ინდივიდის ან ინსტიტუტების/მიმართულებების შესაბამისად. ამის შემდეგ ცოდნის ფონდისა და უნივერსიტეტისაგან ყველაზე მცირე დაფინანსების მიმღებ ინდივიდს ან ინსტიტუტს/მიმართულებას ენიჭება 100 ქულა და დანარჩენი ინდივიდების ან ინსტიტუტების/მიმართულებების კოეფიციენტები ედარება ამ 100 ქულას.

- **გრანტების მოცულობა** - ინდივიდუალური, ან ჯამდება ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით, მასში შემავალი/მას მიკუთვნებული პერსონალის შესაბამისად. ანალოგიური მეთოდი გამოიყენება გრანტების მიხედვით კოეფიციენტის გამოთვლისას იმ განსხვავებით, რომ ამ შემთხვევაში 100 ქულა ენიჭება ინდივიდის ან ინსტიტუტის/მიმართულების მიერ მოპოვებული გრანტების მაქსიმალურ მოცულობას, დანარჩენი ინდივიდების, ან ინსტიტუტების/მიმართულებების მაჩვენებლები ედარება ყველაზე მეტი გრანტის მიმღებ ინდივიდს ან ინსტიტუტს/მიმართულებას. ამასთან ერთად, ცალკე დგინდება გრანტებისა და ცოდნის ფონდის და უნივერსიტეტის მიერ გაწეული დაფინანსების ერთმანეთთან შეფარდების გამოთვლა (შიდა დაფინანსება/მიღებული გრანტების მოცულობა).
- **Impact Factor** - ინდივიდუალური, ან ჯამდება ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით, მასში შემავალი/მას მიკუთვნებული პერსონალის შესაბამისად. ინდივიდუალურად ან ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით ჯამდება მასში შემავალი/მას მიკუთვნებული პერსონალის მიერ რეფერირებად ჟურნალებში გამოქვეყნებული სტატიების ჟურნალების რეიტინგები. ამის შემდეგ მაქსიმალური ჯამური ოდენობის Impact Factor-იან ინდივიდს ან ინსტიტუტს/მიმართულებას ენიჭება 100 ქულა. დანარჩენი ინდივიდების ან ინსტიტუტების/მიმართულებების ქულები დგინდება ამ ინდივიდთან ან ინსტიტუტთან/მიმართულებასთან შეფარდებით.
- **სტატიების რაოდენობა** - ინდივიდუალური, ან ჯამდება ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით, მასში შემავალი/მას მიკუთვნებული პერსონალის შესაბამისად. ინდივიდუალურად ან ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით ჯამდება მასში შემავალი/მას მიკუთვნებული პერსონალის მიერ რეფერირებად ჟურნალებში გამოქვეყნებული სტატიების რაოდენობები. მაქსიმალური სტატიების მქონე ინდივიდს ან ინსტიტუტს/მიმართულებას ენიჭება 100 ქულა. დანარჩენი ინდივიდების ან ინსტიტუტების/მიმართულებების ქულები დგინდება ამ ინდივიდთან ან ინსტიტუტთან/მიმართულებასთან შეფარდებით.
- **წიგნების, სახელმძღვანელოებისა და მონოგრაფიების რაოდენობა** - ინდივიდუალური, ან ჯამდება ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით, მასში შემავალი/მას მიკუთვნებული პერსონალის შესაბამისად. ინდივიდუალურად ან ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით ჯამდება მასში შემავალი/მას მიკუთვნებული პერსონალის მიერ გამოქვეყნებული წიგნების, სახელმძღვანელოებისა და მონოგრაფიების რაოდენობა. მაქსიმალური მაჩვენებლის მქონე ინდივიდს ან ინსტიტუტს/მიმართულებას ენიჭება 100 ქულა.

დანარჩენი ინდივიდების ან ინსტიტუტების/მიმართულებების ქულები დგინდება ამ ინდივიდთან ან ინსტიტუტთან/მიმართულებასთან შეფარდებით.

- **ციტირების ინდექსი** - ინდივიდუალური, ან ჯამდება ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით, მასში შემავალი/მას მიკუთვნებული პერსონალის შესაბამისად. ინდივიდების ან ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით ჯამდება მასში შემავალი/მას მიკუთვნებული პერსონალის ციტირების ინდექსი Google Scholar-ის მიხედვით. ამის შემდეგ მაქსიმალური ციტირების ინდექსის მაჩვენებლიან ინდივიდს ან ინსტიტუტს/მიმართულებას ენიჭება 100 ქულა. დანარჩენი ინდივიდების ან ინსტიტუტების/მიმართულებების ქულები დგინდება ამ ინდივიდთან ან ინსტიტუტთან/მიმართულებასთან შეფარდებით.
- **უნივერსიტეტის ინფრასტრუქტურისა და ფართის გამოყენება** - იმ შემთხვევაში, თუ პერსონალი ასევე არის უნივერსიტეტის რომელიმე კვლევითი ინსტიტუტის წევრი, ინსტიტუტების მიხედვით მასში შემავალი ლაბორატორიების ფართებს და მინიმალური ფართის მქონე ინსტიტუტს ენიჭება 100 ქულა. დანარჩენი ინსტიტუტების ქულები დგინდება ამ ინსტიტუტთან შეფარდებით.
- **სასწავლო პროცესში ჩართულობა** - ინდივიდუალური, ან ჯამდება ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით, მასში შემავალი/მას მიკუთვნებული პერსონალის შესაბამისად. ჯამდება მათ მიერ წლის განმავლობაში წაკითხული საათების რაოდენობა. მაქსიმალური მაჩვენებლის მქონე ინდივიდს ან ინსტიტუტს/მიმართულებას ენიჭება 100 ქულა. დანარჩენი ინდივიდების ან ინსტიტუტების/მიმართულებების ქულები დგინდება ამ ინდივიდთან ან ინსტიტუტთან/მიმართულებასთან შეფარდებით.
- **დოქტორანტების ხელმძღვანელობა და დაცული დისერტაციების რაოდენობა** - ინდივიდუალური, ან ჯამდება ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით, მასში შემავალი/მას მიკუთვნებული პერსონალის შესაბამისად. დგინდება წლის განმავლობაში ინდივიდების ან ინსტიტუტების/მიმართულებების მიხედვით დოქტორანტების მიერ დაცული დისერტაციების რაოდენობა, რომელიც შემდეგ ჯამდება ინდივიდების ან ინსტიტუტის/მიმართულებების მიხედვით. მაქსიმალური მაჩვენებლის მქონე ინდივიდს ან ინსტიტუტს/მიმართულებას ენიჭება 100 ქულა. დანარჩენი ინდივიდების ან ინსტიტუტების/მიმართულებების ქულები დგინდება ამ ინსტიტუტთან/მიმართულებასთან შეფარდებით.

თითოეული მაჩვენებლის გამოთვლის შემდეგ ჯამდება ყველა კრიტერიუმი და მიიღება საბოლოო ქულები. პერსონალის კვლევითი აქტივობის შეფასების შედეგების მონიტორინგს ახორციელებენ სამეცნიერო საქმიანობის

კოორდინატორები რექტორთან ერთად და, საჭიროების შემთხვევაში, იგეგმება ღონისძიებები პერსონალის პროფესიული განვითარების ხელშეწყობის მიზნით.

Google Scholar-ის საშუალებით მეცნიერების აქტივობების მონიტორინგი
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერების უმრავლესობა დარეგისტრირებულები არიან Google Scholar-ის საიტზე, რაც ხელმისაწვდომს ხდის ყოველწლიურ ინფორმაციას გამოქვეყნებული სტატიების, მეცნიერის ციტირების ინდექსისა და რეფერირებადი ჟურნალების Impact Factor-ის შესახებ.

საიტი მეცნიერებს საშუალებას აძლევს, თავადაც აწარმოონ შესაბამისი მონაცემების მონიტორინგი და კონკურენტულ გარემოში შეიქმნან პირადი მოტივაცია.

ყოველივე ზემოხსენებულთან ერთად, Google Scholar მეცნიერებს საშუალებას აძლევს, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე არსებულ ინსტიტუტებსა და ლაბორატორიებს შორის შექმნას და ხელი შეუწყოს შიდა ჯანსაღ კონკურენციას, რაც თავის მხრივ, დადებითად აისახება სამეცნიერო აქტივობების პროგრესზე.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე მოღვაწე მეცნიერების დიდი ნაწილი არის Google Scholar-ის საიტის მიხედვით მაღალი რეიტინგის მქონე და კონკურენციას უწევს გამოჩენილ უცხოელ თუ ადგილობრივ მკვლევრებს.

სამეცნიერო საქმიანობასთან დაკავშირებული დოკუმენტაციის წარმოება
სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები აქტიურად არიან ჩართულები როგორც შიდა, ისე გარე დოკუმენტაციების წარმოების პროცესებში. შიდა დოკუმენტების წარმოების პროცესში იგულისხმება მოხსენებითი ბარათებისა და განცხადებების წარმოება, განხილვა, ორგანიზება და შინაარსიდან გამომდინარე შესაბამის სამსახურებთან დაკავშირება. ეს პროცესი ხორციელდება დროულად და შედეგად ამცირებს ფორსმაჟორული სიტუაციების ოდენობას.

სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები საჭიროებიდან გამომდინარე აწარმოებენ შესაბამისი ფორმების მომზადებასა და დანერგვას, რაც მნიშვნელოვანია სხვადასხვა ტიპის ინფორმაციის მიღებასა და დამუშავებაში, როგორებიცაა:

- წლიური და შუალედური სამეცნიერო აქტივობების ანგარიშები;
- გრანტის საკონკურსოდ წარდგენამდე შესაბამისი ფორმების წარმოება;
- სამეცნიერო პერსონალის მიერ მოპოვებული პატენტების შესახებ ინფორმაციის შეგროვება;

- შუალედური/წლიური ანგარიშებისა და პრეზენტაციების ფორმატის შემუშავება;
- კონფერენცია/მოხსენებების შესახებ ინფორმაციის მოძიების მექანიზმების შემუშავება.

მიმდინარე პროექტების მონიტორინგი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერების მიერ მოპოვებული გრანტების მონიტორინგი მოიცავს შემდეგ პუნქტებს:

- დონორ ორგანიზაციებში წარსადგენი სხვადასხვა დოკუმენტების წარმოება;
- სახელშეკრულებო დოკუმენტაციის მომზადება-კონტროლი;
- ხელშეკრულებით გათვალისწინებული შესაბამისი დოკუმენტაციის მომზადება;
- პროგრამული და ფინანსური ანგარიშების მონიტორინგი;
- სამეცნიერო პროგრამების კოორდინირება;
- პერიოდული ანგარიშების წარმოება.

საკონკურსოდ წარსადგენი განაცხადების მომზადება/მოწესრიგება

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ერთ-ერთი ძირითადი სტრატეგია არის სხვადასხვა სამეცნიერო ფონდების მიერ გამოცხადებულ კონკურსებში აქტიური მონაწილეობა, დაფინანსების მოპოვება და ამის საშუალებით მეცნიერების განვითარების ხელშეწყობა. სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები დიდ ყურადღებას უთმობენ სამეცნიერო ფონდების მიერ გამოცხადებული კონკურსებისთვის შესაბამისი დოკუმენტაციის მომზადებასა და მოწესრიგებას, რადგან ეს არის ერთ-ერთი ძირითადი კრიტერიუმი გრანტის მოპოვებისათვის. საკონკურსოდ წარსადგენი განაცხადები მოიცავს შემდეგ დოკუმენტებს:

- განაცხადის ფორმა
- ფონდების მიერ შემუშავებული საპროექტო წინადადების დოკუმენტები
- შესაბამისი ბიუჯეტის ფორმა
- თანადაფინანსების დოკუმენტები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
- განაცხადი ინტერასტრუქტურის ხელმისაწვდომობის შესახებ
- სხვადასხვა ინდივიდუალური ტიპის დოკუმენტები

შესყიდვების ცენტრალიზებული მართვა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტრატეგიის ერთ-ერთი შემადგენელი ნაწილია შესყიდვების ცენტრალიზებული მართვა, რაც ამართივებს პროცედურებს. სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები გრანტებით გათვალისწინებულ შესყიდვების გეგმას წინასწარ ადგენენ და ოპერატიულად გადასცემენ შესყიდვების სამსახურს, რათა თავიდან იქნეს აცილებული გაუთვალისწინებელი შემთხვევები და

რაც მთავარია, მეცნიერებს დროულად ჰქონდეთ წვდომა მათი კვლევებისათვის საჭირო შესყიდვებზე. აღსანიშნავია ისიც, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, მასში შემავალი ინსტიტუტების თანამშრომლებისათვის, საჭიროებიდან გამომდინარე, ხელმისაწვდომს ხდის უკვე უნივერსიტეტის მფლობელობაში არსებულ დანადგარებს.

უნივერსიტეტის ბიუჯეტის კვლევითი ნაწილის დაგეგმა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის დაფინანსების მნიშვნელოვან წყაროს წარმოადგენს ბაკალავრის, მაგისტრატურის და დოქტორანტურის სტუდენტების სწავლის საფასურისგან შემოსული თანხა (სრული შემოსავლების 64,9%).

თავის მხრივ, სტუდენტების სწავლის საფასური შედგება შემდეგი ძირითადი წყაროებისაგან:

- სტუდენტების გადახდები 65% (მთლიანი შემოსავლების 42,2%)
- სახელმწიფო სასწავლო გრანტი 29% (მთლიანი შემოსავლების 19%)
- ცოდნის ფონდის გრანტი „საგზური“ 5% (მთლიანი შემოსავლების 3,1%)
- სოციალური გრანტი და სხვა დაფინანსება 1% (მთლიანი შემოსავლების 0,6%)

გარდა სტუდენტების სწავლების შემოსავლისა, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს ასევე გააჩნია ადგილობრივი და საერთაშორისო გრანტები სამეცნიერო პროექტების დასაფინანსებლად (სრული შემოსავლების 15%), ცოდნის ფონდის პირდაპირი დაფინანსება სასწავლო-სამეცნიერო მიზნებისთვის (სრული შემოსავლების 6,3%) და შემოსავლები სხვა სასწავლო-პრაქტიკული და ლაბორატორიული საქმიანობიდან (სრული შემოსავლების 13,8%).

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი წარმოადგენს გრძელვადიანად ფინანსურად სტაბილურ და მდგრად ორგანიზაციას, რომელსაც შეუძლია თავისი ვალდებულებების სრულად, ჯეროვნად და კეთილსინდისიერად შესრულება. უნივერსიტეტის ფინანსური სტაბილურობა ასევე აისახება კვლევით ნაწილშიც. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი კომპანიის მოწყობის ფორმით არის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი. უნივერსიტეტი არ არის მოგებაზე ორიენტირებული, მისი მთავარი მიზანია საქართველოში განათლების ხელშეწყობა. ყოველწლიურად გამომუშავებული თანხის ნამეტის რეინვესტირება ხდება მთლიანად განათლებასა და კვლევაში.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში კვლევების დაფინანსება ხდება ორი ძირითადი წყაროდან:

1. უნივერსიტეტის გარეთ მოპოვებული სამეცნიერო გრანტებიდან (როგორცაა, მაგალითად, შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტები), (კვლევების ბიუჯეტის 45,2%);
2. ინდივიდუალური კვლევითი და პროფესიული განვითარების სახელფასო დაფინანსება და უნივერსიტეტის შიდა საბიუჯეტო დაფინანსება, (კვლევების ბიუჯეტის 54,8%).

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტს მიზნად აქვს დასახული, რომ ყოველ სასწავლო წელს, ჯამური ხარჯების მინიმუმ 10% მოხმარდეს კვლევების დაფინანსებას. აქედან 5% იყოს უნივერსიტეტის გარეთ მოპოვებული დაფინანსება, ხოლო მინიმუმ 5% შიდა საუნივერსიტეტო დაფინანსება. 2023-2024 სასწავლო წელს, უნივერსიტეტის გარეთ მოპოვებული საგრანტო დაფინანსება შეადგენს მთლიანი საოპერაციო ბიუჯეტის 7%-ს, ხოლო უნივერსიტეტის შიდა დაფინანსება, საოპერაციო ბიუჯეტის 8,5%-ს, ჯამურად კვლევების დაფინანსება შეადგენს უნივერსიტეტის მთლიანი საოპერაციო ბიუჯეტის 15.5%-ს.

სასწავლო-სამეცნიერო საქმიანობასთან ერთად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ეწევა სასწავლო-პრაქტიკულ და ლაბორატორიულ საქმიანობას. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სასწავლო-პრაქტიკული და ლაბორატორიული ერთეულები ფინანსურად მდგრადი და სტაბილურია. აღსანიშნავია, რომ უნივერსიტეტის სასწავლო-პრაქტიკული და ლაბორატორიული ერთეულები აქტიურად გამოიყენება სტუდენტებისათვის პრაქტიკული ცოდნის მისაღებად.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მასში შემავალი ინსტიტუტების თანამშრომლებს უზრუნველყოფს საბაზო დაფინანსებით ხელფასების სახით.

უნივერსიტეტში შემავალი პერსონალის ფუნქციების, ვალდებულებების და საქმიანობის მონიტორინგი

სამეცნიერო პერსონალის ფუნქციები

სამეცნიერო პერსონალის ფუნქციაა, დამოუკიდებლად განახორციელოს სამეცნიერო კვლევები, შექმნას ახალი ცოდნა და გამოაქვეყნოს კვლევის შესაბამისი შედეგები; ასევე დამოუკიდებლად განსაზღვროს კვლევების შინაარსი, მეთოდები და

ბიუჯეტი; მონაწილეობა მიიღოს სხვადასხვა სამეცნიერო ფონდის მიერ გამოცხადებულ საგრანტო კონკურსებში; მიიღოს დაფინანსება, მათ შორის ინდივიდუალური საგრანტო დაფინანსება.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო პერსონალი იცავს უნივერსიტეტის შიდა განაწესით დადგენილ მოთხოვნებს, პრომითი ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს, თავისუფალი წვდომა აქვს უნივერსიტეტში არსებულ ინფრასტრუქტურაზე, მოთხოვნის შესაბამისად ახორციელებს პერიოდულ ანგარიშს, პატივს სცემს უნივერსიტეტის რეპუტაციას და ხელს უწყობს მისი მიზნების განხორციელებას.

ინსტიტუტებისა და ლაბორატორიების ხელმძღვანელების ფუნქციები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე არსებული ინსტიტუტებისა და ლაბორატორიების ხელმძღვანელები უზრუნველყოფენ კვლევით ინსტიტუტებსა და ლაბორატორიებში სამეცნიერო კვლევების ეფექტურად და დროულად მართვას; უნივერსიტეტის ხელმძღვანელს შეთანხმებულად წარუდგენს ინსტიტუტის სტრატეგიული განვითარებისა და სამეცნიერო კვლევების მიმდინარე გეგმებს. ხელმძღვანელები ვალდებული არიან, უნივერსიტეტის მენეჯმენტის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების შესრულებაზე; პასუხისმგებლები არიან ინსტიტუტის/ლაბორატორიის დაფინანსების მიზნობრივ გამოყენებაზე; უზრუნველყოფენ სამეცნიერო ანგარიშების ორგანიზებულად მომზადებასა და წარდგენას სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორებისთვის. თავის მხრივ, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები რექტორთან ერთად წელიწადში ორჯერ მართავენ ინსტიტუტის/ლაბორატორიის მონიტორინგის პროცესებს და უშუალოდ შესაბამის ინსტიტუტებსა და ლაბორატორიებში პრეზენტაციების სახით იბარებენ პერიოდულ ანგარიშებს; ასევე, ინსტიტუტებისა და ლაბორატორიების ხელმძღვანელები პატივს სცემენ უნივერსიტეტის რეპუტაციას და ხელს უწყობენ მისი მიზნების განხორციელებას.

შუალედური (6 თვეში ერთხელ) ანგარიშების ორგანიზება/მოსმენა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები ყოველ 6 თვეში ერთხელ ახორციელებენ უნივერსიტეტის ბაზაზე არსებული კვლევითი ინსტიტუტებისა და ლაბორატორიების ანგარიშების მოსმენას, რომელიც უშუალოდ შესაბამის ინსტიტუტსა თუ ლაბორატორიაში ხორციელდება. ანგარიშების ამგვარი პრეზენტაცია მეცნიერსა და უნივერსიტეტის ხელმძღვანელს შორის აქტიური კომუნიკაციის მექანიზმის ნაწილია და შესაძლებელს ხდის, რიგი

პრობლემებისა თუ საკითხების მარტივად გადაწყვეტას. ამ იდეის განხორციელების მთავარ მიზანს წარმოადგენს ის, რომ ლაბორატორიაში უშუალოდ მოხდეს მიმდინარე სამეცნიერო - კვლევითი საქმიანობის დემონსტრირება. ყოველივე ზემოხსენებული ხელს უწყობს ინსტიტუტებსა თუ ლაბორატორიებში მიმდინარე პროცესების გამჭვირვალობას.

ამასთან ერთად, ანგარიშების მოსმენის ამგვარი მეთოდი მომხსენებლებისათვის კომფორტულს ხდის საკუთარ ბაზაზე შედეგებისა და სამომავლო გეგმების განხილვას.

ყოველწლიური სამეცნიერო ანგარიშის წარმოება

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები ყოველი წლის ბოლოს ადგენენ სამეცნიერო - კვლევითი საქმიანობის წლიურ ანგარიშს, რომელიც მოიცავს შემდეგი სახის ინფორმაციას:

- წლის განმავლობაში განხორციელებული სამეცნიერო აქტივობები;
- სამეცნიერო პერსონალის მიერ მოპოვებული და წარდგენილი გრანტების როგორც რაოდენობრივი, ისე თანხობრივი მაჩვენებლები დონორი ორგანიზაციების მითითებით;
- სამეცნიერო პერსონალის მიერ სამეცნიერო ადგილობრივ თუ საერთაშორისო კონფერენციებში მონაწილეობის მაჩვენებელი;
- ადგილობრივ თუ საერთაშორისო ჟურნალებში გამოქვეყნებული სტატიები;
- წლის განმავლობაში გაფორმებული ხელშეკრულებები, მემორანდუმები და საერთაშორისო თანამშრომლობა;
- წლის განმავლობაში მოპოვებული პატენტები;
- სამეცნიერო პერსონალის სასწავლო პროცესში ინტეგრაციის მაჩვენებელი.

12.1.5.2 სასწავლო კომპონენტები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სასწავლო კომპონენტები მოიცავს შემდეგ ქვეპუნქტებს:

მეცნიერ-თანამშრომლების ჩართულობა სასწავლო პროცესში

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში სტუდენტებს ლექციებს უკითხავენ სამეცნიერო-კვლევითი მიმართულებების მაღალკვალიფიციური მეცნიერები, რომლებსაც სამუშაო გამოცდილება მიღებული აქვთ ევროპისა და ამერიკის სამეცნიერო - კვლევით ცენტრებსა და ლაბორატორიებში. ამავე დროს, სამეცნიერო

ხელმძღვანელობას უწევს უნივერსიტეტის მაგისტრანტებს და დოქტორანტებს. მეცნიერ-თანამშრომლების სწავლების პროცესში ჩართვამ უნივერსიტეტის სასწავლო პროგრამები მაქსიმალურად დაახლოვა დასავლეთის წამყვანი უნივერსიტეტების სასწავლო პროგრამებთან (მაგალითად, მიჩიგანის უნივერსიტეტი, მისურის უნივერსიტეტი, კორნელის უნივერსიტეტი, კალიფორნიის უნივერსიტეტი, ვენის უნივერსიტეტი (ბოკუ)). საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის დოქტორანტურამ, როგორც უმაღლესი აკადემიური განათლების მესამე საფეხურმა, სასწავლო კომპონენტებთან ერთად სამეცნიერო ფუნქციებიც შეიძინა. ნებისმიერ მეცნიერ-თანამშრომელს ადმინისტრაციასთან შეთანხმებით შეუძლია მოამზადოს სასწავლო კურსი, მონაწილეობა მიიღოს აკადემიური პერსონალისათვის განკუთვნილ კონკურსში და დაიკავოს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აკადემიური თანამდებობა. მეორე მხრივ, უნივერსიტეტის აკადემიურ პერსონალს მოტივაცია ექმნებათ ჩაერთონ კვლევით-მეცნიერულ საქმიანობაში. უნივერსიტეტის მიზანია, აკადემიური თანამდებობის მქონე ყველა პირი ამავე დროს იყოს პრაქტიკოსი მეცნიერი. ეს არის განათლებისა და მეცნიერების ინტეგრაციის ყველაზე ეფექტური გზა. მეცნიერ-თანამშრომლები მონაწილეობას იღებენ სასწავლო პროგრამების კურიკულუმების შემუშავებაში. მათ შექმნეს უნივერსიტეტისათვის ახალი სასწავლო კურსები, რომლებიც ისწავლება მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებში. მათ მიერ შემუშავებული კურსებით მოხდა ძველი საგნების ახლებით ჩანაცვლება.

სტუდენტების ჩართულობა კვლევით კომპონენტებში

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტებს სწავლის სხვადასხვა ეტაპზე ეძლევათ კვლევების განხორციელების საშუალება. უნივერსიტეტის კვლევითი მისიის გათვალისწინებით, თითოეულ სასწავლო პროგრამაში ინტეგრირებულია კომპონენტები, რომლებიც უზრუნველყოფს მეცნიერებათაშორისი და პრობლემაზე ორიენტირებული კვლევების წარმოებას. უნივერსიტეტის მიზანია, ისეთი აკადემიური გარემოს შექმნა სადაც სტუდენტები შეიძენენ ცოდნის ახლებურად ინტერპრეტაციის უნარს და ადრეულ ეტაპზევე ეუფლებიან მოწინავე აკადემიურ უნარ-ჩვევებს.

ამასთან ერთად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე ხორციელდება როგორც სადოქტორო, ასევე სამაგისტრო კვლევები, რომლებსაც ხელმძღვანელობენ უნივერსიტეტის მეცნიერები. სწავლების ამგვარი მიდგომა საშუალებას აძლევს სტუდენტს, აქტიურად იყოს ჩართული კვლევებში და გაიღრმავოს როგორც თეორიული, ასევე პრაქტიკული გამოცდილება უნივერსიტეტის

ბაზაზე არსებული ინფრასტრუქტურისა და სხვადასხვა სახის მატერიალური რესურსების საშუალებით.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტები მონაწილეობას იღებენ სხვადასხვა ფონდის მიერ გამოცხადებულ სამაგისტრო, სადოქტორო და სხვადასხვა სახის კონკურსებში. ასევე, მათ საშუალება ეძლევათ სწავლა განაგრძონ საზღვარგარეთ. ეს ყოველივე კი მათ საშუალებას აძლევთ, ადრეული ასაკიდანვე დაამყარონ კოლაბორაციები მსოფლიოს სხვადასხვა წამყვან უნივერსიტეტებთან.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტებმა 2013-2018 წლებში მოიპოვეს შემდეგი გრანტები, რომლებიც ხორციელდებოდა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტში არსებულ კვლევით ლაბორატორიებში, ამავე უნივერსიტეტის მაღალკვალიფიციური მეცნიერების ხელმძღვანელობით. წარმოგიდგენილია არასრული ინფორმაცია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტების მიერ მოპოვებული გრანტების შესახებ:

სამაგისტრო კვლევები:

- **ვახტანგ თედიაშვილი** - „ალტერნატიული სტრუქტურის მქონე სულფირებული პოლისულფონ sPSO2-360 ის სინთეზი და კვლევა“, სრული ბიუჯეტი - 6 000 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - გიორგი ტიტვინიძე, პროექტის ხანგრძლივობა - 6 თვე (2018 წლის 20 თებერვლიდან);
- **სანდრო შანიძე** - „არბუსკულურ მიკორიზული სოკოების გავლენა ხორბლის ზოგიერთი ქართული გენოტიპის ფოსფორის შეთვისების უნარზე“, სრული ბიუჯეტი - 6 000 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ნანა ბინაძე, პროექტის ხანგრძლივობა - 9 თვე (2018 წლის 20 თებერვლიდან);
- **დავით თორთლაძე** - „შპს მარშესთვის საკვებდანამატების გარეშე ბუნებრივი სანელებლებით დამზადებული საბავშვო სოსისის რეცეპტურის შემუშავება, მისი ორგანოლეპტიკური მაჩვენებლების, მარკეტინგული და კვებითი ღირებულების შეფასება, შენახვის ვადის განსაზღვრა“, სრული ბიუჯეტი - 6 000 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ლევან თორთლაძე, პროექტის ხანგრძლივობა - 6 თვე (2018 წლის 20 თებერვლიდან);
- **ბექა გიორგობიანი** - „ქართული ცხვრის ჯიშების გენეტიკური მრავალფეროვნების შესწავლა მიტოქონდრიული დნმ საფუძველზე“, სრული ბიუჯეტი - 6 000 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ნანა კუნელაური, პროექტის ხანგრძლივობა - 5 თვე (2019 წლის 07 მარტი);

- **გიგა აკოფაშვილი** - „მეთაფლე ფუტკრის ვაროზის კონტროლი საქართველოში: გამოყენებული სინთეზური აკარიციდების ეფექტურობისა და ფუტკრისთვის ტოქსიკურობის შესწავლა“, სრული ბიუჯეტი - 6 000 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ირაკლი ჯანაშია, პროექტის ხანგრძლივობა - 10 თვე (2019 წლის 07 მარტი);
- **დიანა გაბრუაშვილი** - „ლიპიდური მეტაბოლიზმის რეგულაციის PARP1ან/და SIRT1 დამოკიდებული გზების აქტივაცია ტრანს-რეზვერატროლის მიერ“ კვლევა სტეატომის in vitro მოდელის გამოყენებით“, სრული ბიუჯეტი - 6 000 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ნინა კულიკოვა, პროექტის ხანგრძლივობა - 8 თვე (2019 წლის 11 მარტი);
- **თამარი ასკურავა** - „ჰიალურონის მუავის ჰიდროგელების Restylane ის და Sculptra -ს გავლენა ფიბრობლასტების მორფო-ფუნქციურ მდგომარეობაზე: in vitro კოლაგენის სინთეზის მასტიმულირებელი პოტენციალის შესწავლა“ კვლევა სტეატომის in vitro მოდელის გამოყენებით“, სრული ბიუჯეტი - 6 000 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ნინა კულიკოვა, პროექტის ხანგრძლივობა - 8 თვე (2019 წლის 11 მარტი);
- **თამარ ხატისაშვილი** - „ოქროსფერი სტაფილოკოკის მიერ სურსათის დაბინძურების დონის განსაზღვრის ექსპრეს-მეთოდის შემუშავებისთვის ბიოქიმიური საფუძვლების შექმნა“ სრული ბიუჯეტი - 6 000 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - კახა დიდებულიძე, პროექტის ხანგრძლივობა - 6 თვე (2022 წლის 23 თებერვალი);
- **ანა გუჯაბიძე** - „ბაქტერია-ბიორემედიატორები საქართველოს დარიშხანით დაბინძურებული ნიადაგების გასუფთავების ტექნოლოგიისათვის“ სრული ბიუჯეტი - 6 000 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - კახა დიდებულიძე პროექტის ხანგრძლივობა - 5 თვე (2022 წლის 23 თებერვალი);
- **ევგენია ალიმბარაშვილი** - „პროგნოზირების in silicio მეთოდებით შექმნილი ანტიმიკრობული პეპტიდების ერთმანეთთან და ტრადიციულ ანტიბიოტიკებთან სინერგისტული ურთიერთქმედებების კვლევა in vitro სისტემაში“ სრული ბიუჯეტი - 6 000 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - გიორგი ზაალიშვილი, პროექტის ხანგრძლივობა - 8 თვე (2022 წლის 23 თებერვალი);
- **დემური ბაკურაძე** - „ალელოპათიური და ფიტორემედიაციული მცენარეების გამოყენება პომიდვრის ბიონარმოებაში“ სრული ბიუჯეტი - 5 980 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - მზია ბერუაშვილი და გიორგი ლამბაშიძე, პროექტის ხანგრძლივობა - 10 თვე (2023 წლის 14 დეკემბერი);
- **თინათინ შენგელია** - „არომატული მცენარეთა ალელოპათიური უნარების გამოყენება ვაზის დაავადებათა მართვაში“ სრული ბიუჯეტი - 5 930 ლარი,

სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - მზია ბერუაშვილი, პროექტის ხანგრძლივობა - 10 თვე (2023 წლის 14 დეკემბერი);

- **დავით ყლენტი** - „ქვერცეტიანი შემცვლელი ახალი აზო საღებრების სინთეზი ბიოლოგიურად აქტიური ფრაგმენტების საფუძველზე“ სრული ბიუჯეტი - 6 000 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ელიზბარ ელიზბარაშვილი პროექტის ხანგრძლივობა - 8 თვე (2023 წლის 13 დეკემბერი);
- **თაია კოტორაშვილი** - „ნამლის გადამტანი დისპერსიული და ბაქტერიციდული სისტემები კატიონური ფსევდოპროტეინების საფუძველზე“ სრული ბიუჯეტი - 5 850 ლარი, სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ნინო ზავრადაშვილი, პროექტის ხანგრძლივობა - 9 თვე (2023 წლის 18 დეკემბერი).

სადოქტორო კვლევები:

- **ეთერ ტყეშელიაძე** - ხელმძღვანელები: ნინო გაგელიძე და თინათინ საღუნაშვილი;
- **ნატალია ხარაბაძე** - ხელმძღვანელები: მედეა ბურჯანაძე და ნონა ჩხაიძე;
- **ინგა თაბაგარი** - ხელმძღვანელები: თამარ ვარაზი და ლიანა შუბლაძე;
- **ლევო უშანოვი** - ხელმძღვანელები: ნინო გაგელიძე და ია ფიფია;
- **ჟუჟა ხაჭაპურიძე** - ხელმძღვანელები: ლევან გულუა და თამარ თურმანიძე;
- **ალექსანდრე ვლასოვი** - ხელმძღვანელები: დავით ჩიჩუა და მარინე ბეჟუაშვილი;
- **ეკატერინე ბურკაძე** - ხელმძღვანელები: თამარ ქვრივიშვილი და ზვიად ბობოქაშვილი;
- **ქეთევან ხახვიაშვილი** - ხელმძღვანელები: გიორგი მელაშვილი და თეა ოშხერელი;

ერთიანი სადოქტორო პროგრამა „მდგრადი სოფლის მეურნეობისა და სასურსათო სისტემების (მსმსს) სტრუქტურული სადოქტორო პროგრამა (VW გრანტი), სრული ბიუჯეტი - 313 220 ევრო, (2017 წლის 22 დეკემბრიდან დღემდე):

- **მარგალიტა ბაჩილავა** - „სწრაფმზარდი მერქნიანი მცენარეების შესწავლა და გამოყენების პერსპექტივები საქართველოში“, სრული ბიუჯეტი - 51 770 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ნანი გოგინაშვილი, პროექტის ხანგრძლივობა - 2.5 წელი (2018 წლის 13 დეკემბრიდან);
- **ბექა ბერძენიშვილი** - „საქართველოში გავრცელებული კოლხეთის ბზის პოპულარიზაციის შესწავლა და მათი კონსერვაციის სტატუსის განსაზღვრა“, სრული ბიუჯეტი - 41 260 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - მედეა ბურჯანაძე, პროექტის ხანგრძლივობა - 2 წელი (2018 წლის 13 დეკემბრიდან);

- **ილია კუნჭულია** - „თრიალეთის ქედის ნიადაგების გენეზისური თავისებურებანი და მათი დაცვისა და გამოყენების პრობლემები“, სრული ბიუჯეტი - 20 880 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - თეო ურუშაძე, პროექტის ხანგრძლივობა - 1 წელი (2018 წლის 13 დეკემბრიდან);
- **მარინე ნოზაძე** - „საქართველოს მუხნარების ცინიპიდები (Hymenoptera, Cynipidae, Cynipini) და მათ გალებში მცხოვრები სხვა მწერები“ სრული ბიუჯეტი - 41 999,8 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - გიორგი ჯაფოშვილი, პროექტის ხანგრძლივობა - 2 წელი (2019 წლის 26 სექტემბერი);
- **მარიამ რუსიტაშვილი** - „ლინგინდამშლელი ფერმენტების წარმოება შერჩეული ბაზილიომიცეტებიდან, ლაკაზის გაწმენდა და დახასიათება“, სრული ბიუჯეტი - 31 480 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ვლადიმერ ელისაშვილი, პროექტის ხანგრძლივობა - 1.5 წელი (2021 წლის 03 ნოემბერი);
- **მარგარიტა კარაპეტიანი** - „In silicio მოდელირების შედეგად შექმნილი ხაზოვანი კათიონური ანტიმიკრობული პეპტიდები in vitro და in vivo შესწავლა“, სრული ბიუჯეტი - 63 000 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - გიორგი ზაალიშვილი, პროექტის ხანგრძლივობა - 3 წელი (2021 წლის 05 ნოემბერი);
- **ციცია მკერვალი** - „ცილითა და სხვა ბიოაქტიური ნაერთებით მდიდარი საკვებ დანამატების წარმოების ინოვაციური ბიოტექნოლოგიების დამუშავება ცელულოზა შემცველი ნარჩენების ბიოკონვერსიით“, სრული ბიუჯეტი - 40 000 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - იზოლდა ხოხაშვილი, პროექტის ხანგრძლივობა - 2 წელი (2021 წლის 02 ნოემბერი);
- **ნათია ბილანიშვილი** - „ღვინის წარმოებისას მიღებული ყურძნისეული წარმოშობის ნარჩენების გამოყენება ლუდის წარმოებაში“, სრული ბიუჯეტი - 10 500 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ლევან გულუა და მურმან ჯაფარიძე, პროექტის ხანგრძლივობა - 6 თვე (2022 წლის 20 ოქტომბერი);
- **მარიამ ქსოვრელი** - „ფსევდოპროტეინები ამინომჟავა ლეიცილის საფუძველზე როგორც პერსპექტიული ბიოსამედიცინო მასალები“, სრული ბიუჯეტი - 63 000 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ნინა კულიკოვა, პროექტის ხანგრძლივობა - 3 წელი (2022 წლის 20 ოქტომბერი);
- **ალექსანდრე ვანიშვილი** - „ფსევდოპროტეინებით მოდიფიცირებული მულტიფუნქციური ბიოდეგრადირებადი პოლიამიდები და პოლიმარდოვანები“, სრული ბიუჯეტი - 42 000 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - რამაზ ქაცარავა, პროექტის ხანგრძლივობა - 2 წელი (2022 წლის 17 ოქტომბერი);
- **ნოდარ დუმბაძე** - „ახალი ბიოგამტარი მაღალი სულფირების ხარისხის მქონე პოლი (ფენილენ სულფონების) სინთეზი და კვლევა ელექტროქიმიური გამოყენებისთვის“, სრული ბიუჯეტი - 42 000 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის

ხელმძღვანელი - გიორგი ტიტვინიძე, პროექტის ხანგრძლივობა - 2 წელი (2022 წლის 17 ოქტომბერი);

- **თენგიზ ნოზაძე** - „ქართული ვაზის ჯიშებისა და ღვინოების არომატული ნივთიერებების კვლევა (მოლეკულური ასპექტები)“, სრული ბიუჯეტი - 30 970 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ია ფიფია, პროექტის ხანგრძლივობა - 1.5 წელი (2022 წლის 20 ოქტომბერი);
- **ემელიანი კილაძე** - „ლურჯ მოცვზე ასოცირებული ზოგიერთი ერიკოიდული მიკორიზული სოკოს პოტენციალის შესწავლა სხვადასხვა სახის მულჩირების პირობებში“, სრული ბიუჯეტი - 52 000 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ნანა ბინაძე, პროექტის ხანგრძლივობა - 2 წელი (2022 წლის 18 ოქტომბერი);
- **თეკლე ბაკალაშვილი** - „ვაზის ქართული ჯიშის „მგალობლიშვილისა“ და ფრანგული ჯიშის „კაბერნე სოვინიონის“ გამძლეობა წყლის სტრესის მიმართ“, სრული ბიუჯეტი - 36 200 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ლევან უჭმაჭურიძე, პროექტის ხანგრძლივობა - 2 წელი (2022 წლის 19 ოქტომბერი);
- **ქრისტინე მუსელიანი** - „ახალი სპეციფიკური პროტეოლოტიკური ფერენტების მიღება და მათი გამოყენება რძის პროდუქტების საგემოვნო თვისებების გაუმჯობესებისთვის“, სრული ბიუჯეტი - 21 000 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - ლალი ქუთათელაძე, პროექტის ხანგრძლივობა - 1 წელი (2022 წლის 17 ოქტომბერი);
- **გიორგი ბერეჩიკიძე** - „წიფლის მეგაღე ბუზებისა (Diptera, Nematocera, Cecidomyiidae) და მათ გალებში მცხოვრები სხვა მწერების შესწავლა საქართველოს ზოგიერთ რეგიონში“ სრული ბიუჯეტი - 38 560 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - არჩილ სუპატაშვილი და გიორგი ჯაფოშვილი, პროექტის ხანგრძლივობა - 2 წელი (2023 წლის 10 ნოემბერი);
- **თამარი ჭეყია** - „ ლურჯი მოცვის დაავადებების შესწავლა და მათი ბიოკონტროლის ღონისძიებების შემუშავება დასავლეთ საქართველოს პირობებში“ სრული ბიუჯეტი - 40 560 ლარი, სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელი - მზია ბერუაშვილი, პროექტის ხანგრძლივობა - 2 წელი (2023 წლის 10 ნოემბერი).

12.1.6 უნივერსიტეტის სამეცნიერო კვლევით/სახელოვნებო-შემოქმედებით საქმიანობაში ახალგაზრდა კადრების მოზიდვისა და ჩართვის სტრატეგია

კვლევით ინსტიტუტებში/ლაბორატორიებში მუდმივად ხორციელდება ახალგაზრდა მეცნიერებისა და მკვლევარების ჩართვა, რომლისთვის მოქმედებს შემდეგი მექანიზმი:

- ახალგაზრდა პერსონალის მოზიდვა ხორციელდება ვაკანტურ თანამდებობაზე კონკურსის გამოცხადების გზით, რაც ღია, საჯარო, გამჭვირვალე და ხელმისაწვდომია ყველა დაინტერესებულ პირისთვის;
- ახალგაზრდა პერსონალის შერჩევა ხორციელდება საკონკურსო კომისიის (მოიცავს სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორებსა და შესაბამისი ინსტიტუტის/ლაბორატორიის ხელმძღვანელს) მეშვეობით კონკურსის წინასწარ გამოცხადებული პირობების და მოთხოვნების შესაბამისად;
- კონკურსის პირობებით განსაზღვრული ვადით არჩეულ ახალგაზრდა პერსონალს ვადის ამოწურვის შემდეგ, შეუძლია გააგრძელოს სამეცნიერო აქტივობები შესაბამის ლაბორატორიებში.

12.1.7 კვლევის დაფინანსების პროცედურები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ახორციელებს მეცნიერებისათვის კვლევითი საქმიანობის განვითარების ხელშეწყობას, კონკურენტული უპირატესობების მოპოვებასა და შესაბამისი გარემოს შექმნას, რათა მკვლევარს საშუალება მიეცეს, შექმნას ახალი ცოდნა, დანერგოს და პრაქტიკაში გადაიტანოს.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორების ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქციაა მეცნიერებისათვის რაც შეიძლება მეტი საგრანტო დაფინანსების საშუალებებთან წვდომის გამარტივება. ამ კუთხით უნივერსიტეტი აქტიურად თანამშრომლობს სხვადასხვა სამეცნიერო ორგანიზაციებთან, როგორებიცაა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი, უკრაინის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი, CRDF Global, DTRA, Horizon 2020 და სხვა. აღნიშნული ფონდები სხვადასხვა სამეცნიერო მიმართულებისათვის პერიოდულად აცხადებენ გრანტებს და სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები აქტიურად ადევნებენ თვალს ამ ფონდების აქტივობებს. ამასთან ერთად, საჭიროების შემთხვევაში სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები პერიოდულად ესწრებიან ზემოხსენებული ფონდების სამეცნიერო შეხვედრებს, მიღებულ ინფორმაციას

უზიარებენ და შესაბამის კონსულტირებას უწევენ უნივერსიტეტის სამეცნიერო პერსონალს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულისათვის უნივერსიტეტი აღჭურვილია შესაბამისი ადამიანური, ფინანსური და მატერიალური რესურსით, რომელიც ხელმისაწვდომია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე არსებულ ყველა კვლევითი ინსტიტუტისა თუ ლაბორატორიისათვის. ამასთან, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აქტიურადაა ჩართული ამერიკისა და ევროპის წამყვან უნივერსიტეტებში მოღვაწე ქართველი მეცნიერების მოზიდვის პროცესში, რაც მნიშვნელოვანი გადანაწევტილება აღმოჩნდა როგორც სამეცნიერო, ისე სასწავლო კომპონენტის წარმატებით ფუნქციონირებისათვის.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიერ შემოღებული კვლევითი საქმიანობის განვითარების ხელშეწყობი მექანიზმების დანერგვამ განაპირობა რამდენიმე მნიშვნელოვანი შედეგი, კერძოდ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ერთ-ერთი ძირითადი კვლევითი სტრატეგია არის სხვადასხვა სამეცნიერო ფონდის მიერ გამოცხადებულ კონკურსებში აქტიური მონაწილეობა, დაფინანსების მოპოვება და ამის საშუალებით მეცნიერების განვითარების ხელშეწყობა. სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები დიდ ყურადღებას უთმობენ სამეცნიერო ფონდების მიერ გამოცხადებული კონკურსებისათვის შესაბამისი დოკუმენტაციის მომზადებასა და მოწესრიგებას, რადგან ეს არის ერთ-ერთი ძირითადი კრიტერიუმი გრანტის მოპოვებისათვის. საკონკურსოდ წარსადგენი განაცხადები მოიცავს შემდეგ დოკუმენტებს:

- განაცხადის ფორმა
- ფონდების მიერ შემუშავებული საპროექტო წინადადების დოკუმენტები
- შესაბამისი ბიუჯეტის ფორმა
- თანადაფინანსების დოკუმენტები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
- განაცხადი ინფრასტრუქტურის ხელმისაწვდომობის შესახებ
- სხვადასხვა ინდივიდუალური ტიპის დოკუმენტები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე ხორციელდება როგორც ფუნდამენტური ხასიათის, ასევე გამოყენებითი კვლევები და თავისი არსით ემსახურება ახალი ცოდნის შექმნასა და შემდგომში მის პრაქტიკაში დანერგვას.

ფუნდამენტური კვლევების მიზანია ხელი შეუწყოს ახალი ცოდნის შექმნას, ახალი იდეებისა და კონცეფციების, მოვლენებისა და ფაქტების, თეორიებისა და მოდელების

თეორიულ და ექსპერიმენტულ შესწავლა - ანალიზს. ამგვარი ხასიათის კვლევა არ გულისხმობს უშუალო კომერციულ სარგებელს, თუმცა გრძელვადიან პერსპექტივაში უნდა წარმოადგენდეს სოციალურ - პოლიტიკური, საზოგადოებრივი, კულტურული ან/და ტექნიკური პროგრესის საფუძველს. უნივერსიტეტში მიმდინარე ფუნდამენტური კვლევები ხელს უწყობს კონკურენტული კვლევითი გარემოს შექმნას, გამორჩეული ხარისხის ინოვაციური კვლევების განვითარებას, მათ მიახლოებას საერთაშორისო სტანდარტებთან და ინტერნაციონალიზაციას, კვლევის პროცესის ინტეგრაციას უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების სასწავლო პროცესში და ახალგაზრდა მეცნიერთა სამეცნიერო პოტენციალის ზრდას მათი ჩართვით კვლევაში.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე მოღვაწე მეცნიერები ყოველწლიურად აქტიურ მონაწილეობას იღებენ ფუნდამენტური კვლევების საგრანტო კონკურსებში, რაც ხელს უწყობს მათი სამეცნიერო შემოქმედების განვითარებას, სხვადასხვა ფონდების მიერ დაფინანსების მოპოვებას, კონტაქტების გაღრმავებას და კვლევის შედეგების მატერიალიზაციას.

რაც შეეხება გამოყენებით კვლევებს, მათი მიზანია ხელი შეუწყოს გამოყენებითი და ტექნოლოგიური ხასიათის სამეცნიერო კვლევების შემდგომ განვითარებას; საერთაშორისო პარტნიორებსა და არასამეცნიერო სექტორთან თანამშრომლობით მეცნიერების სხვადასხვა მიმართულებით საქართველოს ინსტიტუციების გრძელვადიანი, ინოვაციური და ტექნოლოგიური გამოყენებითი კვლევითი პროექტების განხორციელებას; სახელმწიფოს სოციალური და ეკონომიკური გამოწვევების საპასუხოდ ტექნოლოგიის ტრანსფერისა და ინოვაციების უზრუნველყოფას; კომერციალიზაციის პერსპექტივის მქონე ინოვაციური და ტექნოლოგიური ტრანსფერის განვითარებაზე ორიენტირებული პროექტების განხორციელებას.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მთავარ სამეცნიერო მისიას წარმოადგენს მეცნიერებისათვის კვლევითი საქმიანობის განვითარების ხელშეწყობა, კონკურენტული უპირატესობების მოპოვება და შესაბამისი გარემოს შექმნა, რათა მკვლევარს საშუალება მიეცეს, შექმნას ახალი ცოდნა, დანერგოს და პრაქტიკაში გადაიტანოს.

ყოველივე ზემოხსენებულის მისაღწევად საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ახორციელებს შემდეგი სახის სტრატეგიულ აქტივობებს:

- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერ-თანამშრომლები გათავისუფლებულნი არიან ადმინისტრაციული ფუნქციებისაგან, გარდა უნივერსიტეტის ბაზაზე არსებული კვლევითი ინსტიტუტებისა და ცალკეული ლაბორატორიების ხელმძღვანელებისა. ეს ყოველივე მეცნიერს საშუალებას აძლევს, მთელი მისი გონებრივი და მატერიალური რესურსი სრულად მოახმაროს მის კვლევას და შედეგად შექმნას ახალი ცოდნა - გამოცდილება.
- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს კომუნიკაციის სწრაფ და გამარტივებულ საშუალებებს, როგორც ინფორმაციის გავრცელების, ასევე სხვადასხვა სახის კონსულტაციების ფარგლებში. სამეცნიერო სფეროში საკმაოდ მნიშვნელოვანია ინფორმაციის დროული გაცვლა-გამოცვლა, როგორც კვლევების განვითარების კუთხით, ისე ახალი ცოდნისა და გამოცდილების შექმნის თვალსაზრისით.
- მეცნიერებისათვის რაც შეიძლება მეტი ფუნდამენტური ან/და გამოყენებითი საგრანტო დაფინანსების საშუალებებთან წვდომის გამარტივება. ამ კუთხით უნივერსიტეტი აქტიურად თანამშრომლობს სხვადასხვა სამეცნიერო ორგანიზაციებთან, როგორებიცაა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი, Horizon 2020, STCU, ISTCU, CRDF Global, DTRA, GITA, USAID REAP, FP7, CNR, VW, SNSF, UNDP და სხვ. აღნიშნული ფონდები სხვადასხვა სამეცნიერო მიმართულებებისათვის პერიოდულად აცხადებენ გრანტებს და სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები აქტიურად ადევნებენ თვალს ამ ფონდების აქტივობებს. ამასთან ერთად, საჭიროების შემთხვევაში სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორები პერიოდულად ესწრებიან ზემოხსენებული ფონდების სამეცნიერო შეხვედრებს, მიღებულ ინფორმაციას უზიარებენ და შესაბამის კონსულტირებას უწევენ უნივერსიტეტის სამეცნიერო პერსონალს, რათა ხელი შეეწყოს უნივერსიტეტის ბაზაზე მოღვაწე მეცნიერების აქტიურ ჩართულობას ფუნდამენტური და გამოყენებითი კვლევების უკეთ წარმართვაში.
- უნივერსიტეტი აღჭურვილია შესაბამისი ადამიანური, ფინანსური და მატერიალური რესურსით, რომელიც ხელმისაწვდომია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბაზაზე არსებულ ყველა კვლევითი ინსტიტუტისა თუ ლაბორატორიისათვის.
- შესყიდვების ცენტრალიზებული მართვა ამარტივებს პროცედურებს, რომლებიც დაკავშირებულია ფუნდამენტურ ან/და გამოყენებით გრანტებთან. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერები სამეცნიერო საქმიანობის კოორდინატორებს წინასწარ წარუდგენენ ამა თუ იმ პროექტით გათვალისწინებული შესყიდვების ჩამონათვალს, რომელიც გადაეცემა შესყიდვების მენეჯერს და იგი უშუალოდ ახორციელებს შესაბამის პროცედურებს.

აღსანიშნავია ისიც, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მასში შემავალი ინსტიტუტების თანამშრომლებისათვის საჭიროებიდან გამომდინარე ხელმისაწვდომს ხდის უკვე უნივერსიტეტის მფლობელობაში არსებულ დანადგარებს.

- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მასში შემავალი ინსტიტუტების თანამშრომლებს უზრუნველყოფს საბაზო დაფინანსებით ხელფასების სახით. ხოლო გამოყენებითი და ფუნდამენტური გრანტებიდან მიღებული შემოსავალი საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერებისათვის დამატებით შემოსავალს წარმოადგენს.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიერ ფუნდამენტური და გამოყენებითი გრანტების განვითარების ხელშეწყობი მექანიზმების ერთ-ერთი ნაწილია ასევე უნივერსიტეტის სასწავლო პროცესების ინტეგრირება სამეცნიერო კომპონენტთან. ნებისმიერ მეცნიერ-თანამშრომელს შეუძლია მოამზადოს სასწავლო კურსი, მონაწილეობა მიიღოს პროფესორ-მასწავლებლებისათვის განკუთვნილ კონკურსში და გახდეს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პროფესორი. მეორე მხრივ, უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლებს მოტივაციას ექმნებათ ჩაერთონ კვლევით-მეცნიერულ საქმიანობაში. ფუნდამენტური და გამოყენებითი კვლევების განხორციელების ხელშეწყობი მექანიზმების ერთ - ერთი მიზანია, ყველა პროფესორი ამავე დროს იყოს პრაქტიკოსი მეცნიერი. ეს არის განათლებისა და მეცნიერების ინტეგრაციის ყველაზე ეფექტური გზა. მეცნიერ-თანამშრომლები მონაწილეობას იღებენ სასწავლო პროგრამების კურიკულუმების შემუშავებაში. მათ შეიმუშავეს უნივერსიტეტისათვის ახალი სასწავლო კურსები, რომლებიც ისწავლება მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებში. მათ მიერ შემუშავებული კურსებით მოხდა ძველი საგნების ახლებით ჩანაცვლება, ასევე არსებული კურსების განახლება.

12.2 გამომცემლობა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის გამომცემლობის მიზანია, ხელი შეუწყოს უნივერსიტეტის საქმიანობის წარმატებით წარმართვას და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებას.

გამომცემლობა უზრუნველყოფს სასწავლო, სამეცნიერო, კვლევითი, მხატვრული, სხვადასხვა შემეცნებითი და მარკეტინგული პროექტის განხორციელებას, რაც მოიცავს:

- სასწავლო, სამეცნიერო, კვლევითი მასალის საგამომცემლო საქმიანობის შესრულებას;
- სასწავლო პროცესისთვის საჭირო მასალების თარგმნას;
- მხატვრული და სამეცნიერო ლიტერატურის თარგმნასა და გამოცემას;
- საგამომცემლო მიმართულებით გრანტების მოძიებას, ინფორმაციის მიწოდებას შესაბამის დაინტერესებულ ჯგუფებთან, საგრანტო განაცხადების მომზადებას, საავტორო უფლებებზე მოლაპარაკების წარმოებას;
- უნივერსიტეტის მარკეტინგული მიზნებისათვის საჭირო ელექტრონული და ბეჭდვითი მასალის შექმნასა და დაბეჭდვა/ინსტალაციის პროცესებს.

თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობის ჩართულობა სამეცნიერო კვლევით საქმიანობაში

თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობას მუშაობის მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს, 2012 წლიდან გამომცემლობა, მჭიდროდ თანამშრომლობს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო ინსტიტუტებთან და ლაბორატორიებთან და სრულადაა ჩართული სხვადასხვა სახის სამეცნიერო სახის გამოცემის, მომზადების, რედაქტირების, დაკაბადონების, დიზაინის და დაბეჭდვის პროცესში. ასევე, გამომცემლობის ხელშეწყობით, მეცნიერებს აქვთ საშუალება პროფესიონალი დიზაინერის შესრულებით, მაღალპოლიგრაფიულ დონეზე დაბეჭდონ სამეცნიერო პოსტერები, ბროშურები, საცნობარო ფლაერები და ა.შ.

2018 წლიდან საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერებმა მიიღეს დაფინანსება საგამომცემლო კონკურსის ფარგლებში. თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობამ გამოსცა შემდეგი დასახელების წიგნები:

წიგნის დასახელება: ფიტოპლაზმოზი და მერქნიან მცენარეთა გამძლეობა

დაფინანსების თარიღი: 2019 წელი

ავტორი: ნონა ჩხაიძე

თანაავტორები: მზალო ლობჯანიძე, კორნელი გახოკიძე

ბიუჯეტი: 6150 ლარი (უნივერსიტეტის თანადაფინანსება)

წიგნის დასახელება: საქართველოს წიწვოვან ტყეებში გავრცელებული მავნე ქერქიჭამიები

დაფინანსების თარიღი: 2019 წელი

ავტორი: მედეა ბურჯანაძე

თანაავტორები: არჩილ სუპატაშვილი

ბიუჯეტი: 6000 ლარი (უნივერსიტეტის თანადაფინანსება)

წიგნის დასახელება: აგრონიადაგმცოდნეობა

დაფინანსების თარიღი: 2019 წელი

ავტორი: თენგიზ ურუშაძე

ბიუჯეტი: 6180 ლარი (უნივერსიტეტის თანადაფინანსება)

წიგნის დასახელება: გენეტიკის მოკლე საგნობრივი ენციკლოპედია

დაფინანსების თარიღი: 2021 წელი

ავტორი: ია ფიფია

ბიუჯეტი: 6000 ლარი (უნივერსიტეტის თანადაფინანსება)

წიგნის დასახელება: ვენახი და გარემო

დაფინანსების თარიღი: 2021 წელი

ავტორი: თენგიზ ურუშაძე

თანაავტორები: გურამ ალექსიძე, ამირან თხელიძე, ელინა ბაქრაძე

ბიუჯეტი: 6180 ლარი (უნივერსიტეტის თანადაფინანსება)

წიგნის დასახელება: მონაცემთა ანალიზი

დაფინანსების თარიღი: 2021 წელი

ავტორი: გიორგი მაჭარაშვილი

ბიუჯეტი: 7500 ლარი (უნივერსიტეტის თანადაფინანსება)

წიგნის დასახელება: საქართველოს ტყის ეკოსისტემების ბიომასაში დეჰონირებული ნახშირბადის მარაგები

გამოცემის თარიღი: 2023 წელი

ავტორთა ჯგუფი: გიორგი ვაჩნაძე, ზვიად ტიგინაშვილი, გიული წერეთელი, ბესარიონ აფციაური, ელენე ნაკაიძე

ბიუჯეტი: 7500 ლარი (უნივერსიტეტის თანადაფინანსება)

ასევე, 2018 წლიდან, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერების მიერ მოპოვებული ფუნდამენტური კვლევების საგრანტო დაფინანსებით, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობამ გამოსცა შემდეგი დასახელების წიგნები:

წიგნის დასახელება: მიკოლოგიური კოლექციების კატალოგი 1857 – 2018

გამოცემის თარიღი: 2018 წელი

ავტორთა ჯგუფი: ნანა ბიწაძე, ანგელინა ჯორჯაძე, რუსუდან ხაზარაძე, ქეთევან პავლიაშვილი, მზია ბერუაშვილი

წიგნის დასახელება: საქართველოს ნიადაგების წითელი წიგნი

გამოცემის თარიღი: 2018 წელი

ავტორთა ჯგუფი: თენგიზ ურუშაძე

წიგნის დასახელება: მავნე ორგანიზმების ინტეგრირებული მართვის ტერმინთა ინგლისურ-ქართული ლექსიკონი

გამოცემის თარიღი: 2018 წელი

ავტორთა ჯგუფი: მედეა ბურჯანაძე, ქეთევან ქორიძე, სვეტლანა ი. გული, ვლადიმირ ვ. გული

წიგნის დასახელება: ძირითადი კურკოვანი და კენკროვანი ხილის შენახვის ტექნოლოგია

გამოცემის თარიღი: 2018 წელი

ავტორთა ჯგუფი: მერაბ ჟღენტი, ლევან გულუა, თამარ თურმანიძე

წიგნის დასახელება: საქართველოს მინდვრის კულტურების ბიომრავალფეროვნების კატალოგი

გამოცემის თარიღი: 2019 წელი

ავტორთა ჯგუფი: მარიამ ბეციაშვილი, ცოტნე სამადაშვილი, ნინო სილაგავა, ნათია სიმონიშვილი

წიგნის დასახელება: ნიადაგების საველე კვლევა

გამოცემის თარიღი: 2019 წელი

ავტორთა ჯგუფი: თენგიზ ურუშაძე, თეო ურუშაძე, თამარ ქვრივიშვილი, გიული წერეთელი, რუსუდან კახაძე

წიგნის დასახელება: ვერხვი: ბიოლოგია, ტაქსონომია და ჰაბიტატები

გამოცემის თარიღი: 2021 წელი

ავტორთა ჯგუფი: ნანი გოგინაშვილი, გიორგი ქავთარაძე და მარგალიტა ბაჩილავა

წიგნის დასახელება: უცხო მერქნიან მცენარეთა ინვაზია საქართველოს დაცული ტერიტორიების ტყის ჰაბიტატებში

გამოცემის თარიღი: 2024 წელი

ავტორთა ჯგუფი: გიორგი ქავთარაძე, ნატო კობახიძე, ნანი გოგინაშვილი, მარგალიტა ბაჩილავა, ელიზაბედა ავოიანი, ბესარიონ აფციაური, ლადო ბასილაძე და ზურაბ მანველიძე

2012 წლიდან გამომცემლობამ განახორციელა შემდეგი პროექტები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ლოგოტიპით გამოცემული:

ბოსტნეული და ბაღჩეული კულტურების ძირითადი მავნებელ-დაავადებები და მათ წინააღმდეგ ბრძოლა საქართველოში / ვლადიმერ ბარამიძე, ანდრო ხეთერელი, მოსბა კუშაძი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, 2015
სუბტროპიკული კულტურები (კივი, მანდარინი, ფორთოხალი, ლიმონი, გრეიპფრუტი, ხურმა) / ბროშურა/ატლასი, შემდგენელი: ანდრო ხეთერელი, რედ. თამარ სანიკიძე, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, 2015.

თესლოვანი და კერკოვანი ხეხილი (ვაშლი, მსხალი, ატამი, ვაშლატამა, ქლიავი, გარგარი, ბალი, ალუბალი) / ბროშურა/ატლასი, შემდგენელი: ანდრო ხეთერელი, რედ. თამარ სანიკიძე, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, 2015

ვაზი / ბროშურა/ატლასი, შემდგენელი: ანდრო ხეთერელი, რედ. თამარ სანიკიძე, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, 2015.

„კვალიფიციური სპეციალისტი - წარმატების გარანტი“, “Qualified Specialist – a Guarantee of Success” / სამეცნიერო კონფერენციის მოხსენებათა ორენოვანი თეზისების კრებული, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, 2015.

საველე ნიადაგმცოდნეობა / რედ. გიორგი კვესიტაძე, თენგიზ (გიზო) ურუშაძე. საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, მიხეილ საბაშვილის ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიისა და

მელიორაციის ინსტიტუტი, სერგი ღურმიშვილის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი, 2016.

ჯანსაღი ტყეები და ეკოტურიზმის განვითარების პერსპექტივები ბორჯომის მუნიციპალიტეტში / არჩილ სუპატაშვილი, იორამ თარხან-მოურავი, ნიკოლოზ სააკაშვილი, ნანა გოგინაშვილი და სხვ. უნივერსალი, 2016 (ნაშრომი შესრულებულია შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის (პროექტი „ტყეების ბიოლოგიური დაცვა და ტურიზმის მდგრადი განვითარების ხელშეწყობა ბორჯომის მუნიციპალიტეტში“), IDS ბორჯომი საქართველოსა და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ფინანსური მხარდაჭერით.

რესურს ეფექტიანობა ხის დამამუშავებელ ინდუსტრიაში / თეიმურაზ კანდელაკი, მამუკა ხოშტარია, (ნაშრომი შესრულებულია ევროკავშირის მე-7 ჩარჩო პროგრამის RERAM-ის #609573 საკონსორციუმო პროექტი „აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების სატყეო სექტორის რესურსების ეფექტიანი და მდგრადი გამოყენება“ ფარგლებში), 2016 Identification and Control of major Diseases and Insects Pests of vegetables and melons in Georgia. Guidebook / Vladimer Baramidze, Andro khetereli, Mosbah Kushad, Texas AM, Agricultural University of Georgia, 2016.

ქიმიური ექსპერიმენტის ტექნიკა / ელიზბარ ელიზბარაშვილი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, სტამბა „უნივერსალი“, 2016.

სკრის კოლექციის ვაზის ჯიშების ამპელოგრაფიული კატალოგი / დავით მალრაძე, ირმა მდინარაძე, რამაზ ჭიპაშვილი, ეკატერინე აბაშიძე და სხვ. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, 2017.

მსოფლიო საცნობარო ბაზა ნიადაგების რესურსებისათვის 2014: განახლება 2015 / ქართული გამოცემის რედ. თენგიზ ურუშაძე, მთარგმნელები: თამარ ქვრივიშვილი, ეკატერინე სანაძე, ილია კუნჭულია, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, 2017 ქართული გემო / დიანა ამფიმიადი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტები, საქართველოს კულინარიის აკადემია, ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა, 2018 ლაბორატორიული სამუშაოები ფიზიკაში / ზურაბ ჭიბუტი, მაია ტურტულაძე, მეორე, გადამუშავებული ელექტრონული გამოცემა, 2018.

მესხური ტაბლა / USAID ZRDA Activity in Georgia, საქართველოს კულინარიის აკადემია, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, 2018.

„ქსენობიოქიმიის ზოგადი კურსი“ / მარლენ გორდემიანი, გია ხატისაშვილი, თამარ ვარაზი, მარიცა ყურაშვილი, გიორგი ადამია, მარინა ფრუიძე, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის სტამბა, 2018.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სახელით გამოცემული:

სუბტროპიკული მცენარეული ნედლეულის შენახვის და გადამუშავების ტექნოლოგია (ელექტრონული დამხმარე სახელმძღვანელო) / თემურ რევიშვილი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, 2013.

სუბტროპიკული კულტურები საქართველოში (მონაცემთა ელექტრონული ცნობარი) / ე. ჯაყელი, ვ. გოლიაძე, ც. ქაშაკაშვილი, ა. ნიკოლაშვილი, ი. მამულაშვილი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, 2013.

კულტურულ მცენარეთა მეთესლეობა თესლმცოდნეობის საფუძვლებით / ცოტნე სამადაშვილი, პეტრე ნასყიდაშვილი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, 2014.

ეკოლოგიური ქიმიის ზოგადი კურსი / მარლენ გორდემიანი, გია ხატისაშვილი. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, გამომცემლობა „მწიგნობარი“, 2014.

ინსტრუქცია - თუთის ხის იმუნიტეტზე მოქმედი ფაქტორები და სადიაგნოსტიკო ნიშნებით სასელექციო საწყისი მასალის გამორჩევის პრინციპები / თინათინ დალალიშვილი, ლია ზვიადაძე, თამარ რევაზიშვილი, რედაქტორი: მზალო ლობჟანიძე, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, მეაბრეშუმეობის ინსტიტუტი, 2014.

„თუთის ახალი ჯიშების ქუთაისური 1 და ქუთაისური 2-ის მცენარეთა მორფოლოგია და ანატომიური სტრუქტურა“ / ნიკოლეიშვილი გ., დალალიშვილი თ., მჭედლიძე ქ., ზვიადაძე ქ., საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, 2014.

„საქართველოს მთისა და ბარის თუთის მრავალმიზნობრივი გამოყენების მიზანშეწონილობა“ / ნიკოლეიშვილი გ., დალალიშვილი თ., საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, სტამბა „მწიგნობარი“, 2015.

ლაბორატორიული სამუშაოები ფიზიკაში / ზურაბ ჭიბუტი, მაია ტურტულაძე, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, 2015.

სასოფლო-სამეურნეო მასალებზე დარტყმითი და დატვირთვებით ზემოქმედების თეორია / ზაზა მახარობლიძე, რევაზ მახარობლიძე, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, გამომცემლობა „მწიგნობარი“, 2018.

სასოფლო-სამეურნეო მანქანების ფერდობზე მუშაობის ფიზიკური და მათემატიკური მოდელირება / ზაზა მახარობლიძე, რევაზ მახარობლიძე, ბეჟან ბასილაშვილი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, გამომცემლობა „მწიგნობარი“, 2018.

თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობის ეგიდით:

ცხოველთა და ფრინველთა დაავადებების პათოლოგიური ანატომიის ატლასი / ლევან მაკარაძე, ზურაბ მაკარაძე, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2012.

სტუდენტური ექსპედიცია ირანში: ნარკვევები, სარედ. ჯგ.: ლალი ეზუგბაია, ერეკლე ასტახიშვილი და სხვ., თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2013.

სტუდენტური ექსპედიცია თურქეთში: ნარკვევები, ლექსიკონი / სარედ. ჯგ.: ლალი ეზუგბაია, ერეკლე ასტახიშვილი და სხვ., თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2014.

Vitis vinifera L. 1753, რქაწითელის ქლოროპლასტური დნმ, ჩხავერის მიტოქონდრიული დნმ / საილუსტრაციო გამოცემა, 2014.

სტუდენტური კონფერენცია „ნაცნობი და უცნობი აღმოსავლეთი“, STUDENT CONFERENCE “THE KNOWN AND THE UNKNOWN EAST” / მოხსენებათა თეზისები, Abstracts of Papers, სარედ. ჯგ.: რატი ასათიანი, შალვა გაბისკირია, გიორგი კაციტაძე, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2014.

ჩინური ენის პრაქტიკული კურსი: მთ. რედ.: მარინე ჯიბლაძე, თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის კონფუცის ინსტიტუტი, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2015.

მოთხრობები / იბრაჰიმ ჰასანბეგი [თარგმნილი თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის სტუდენტების მიერ], მთ. რედაქტორი: ელენორა ჩუბინიძე, ირანის ისლამური რესპუბლიკის საელჩო საქართველოში, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2015.

ქართველ მთიელთა ადათი და სამართალი / ალექსანდრე გრიგოლია, რედ.: მერაბ ლალანიძე, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2015.

იაპონურ-ქართული ლექსიკონი / იასუჰირო კოჯიმა, მედეა გოცირიძე-კოჯიმა, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2015.

გზა თავისუფლებისკენ, საუბრები კახა ბენდუქიძესთან / ვლადიმირ ფედორინი, მთ. რედ.: ზაალ ჩხეიძე, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2016.

YCT ლექსიკონი ჩინური ენის გამოცდა სკოლის მოსწავლეებისათვის / თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის კონფუცის ინსტიტუტი, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2016.

„შეიგრძენი კორეა“ / ცნობარი, მთ. რედაქტორი: ნანა მიქაბერიძე, თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტი, 2016.

„რა ვიცით ჩინეთის შესახებ?“ / ცნობარი, სარედაქციო კოლეგია: მარინე ჯიბლაძე, ელისო ელისაშვილი, თამარ ლომთაძე, უ ვანფეი, თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის კონფუცის ინსტიტუტი, 2016.

ელექტრული მიკრომანქანები / ალექსანდრე დიდებულისძე, მაია კონჯარია, ედიშერ მიდელაშვილი, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2017.

ირან-გერმანიის ურთიერთობათა ისტორიიდან / გიორგი კაციტაძე, თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტი, 2017.

ორგანული სოფლის მეურნეობა / რედ.: თეო ურუშაძე, მარიამ ჯორჯაძე, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2017.

მოთხრობები / მოჰსენ ჰეჯარი [თარგმნილი თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის სტუდენტების მიერ], მთ. რედაქტორი: ელენორა ჩუბინიძე, ირანის ისლამური რესპუბლიკის საელჩო საქართველოში, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2017.

საქართველოს ლიბერტარიანული რევოლუცია / მთ. რედაქტორი: ვახტანგ ლეჟავა, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2017.

პირის დაკავების სტანდარტებისა და პრაქტიკის კვლევა საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მიხედვით, STUDY OF THE DETENTION STANDARDS AND PRACTICE IN ACCORDANCE WITH THE CRIMINAL PROCEDURE CODE OF GEORGIA / დავით სულაქველიძე, გირშელ ძეგნიაური, ქეთევან ჩომახაშვილი, თამარ თომაშვილი, თეონა მატარაძე, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2017.

ბაგრატ ბატონიშვილის სამზარეულოს წიგნი / ვახო ბაბუნაშვილი, ქარჩხაძის გამომცემლობა, საქართველოს კულინარიის აკადემია, თბილისის თავისუფალი და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2017.

თავისუფალი უნივერსიტეტის გამომცემლობამ 2018 წლიდან 2024 წლის ჩათვლით გამოსცა შემდეგი წიგნები:

მესხური ტაბლა/ავტორთა ჯგუფი, USAID/ZRDA, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2018.

ქართული გემო/ავტორთა ჯგუფი, ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2018.

ძირითადი კურკოვანი და კენკროვანი ხილის შენახვის ტექნოლოგია/მერაბ ულენტი, ლევან გულუა, თამარ თურმანიძე. შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2018.

ქალაქის ტრიუმფი/ედვარდ გლეიზერი, მთ. რედაქტორი: ვახტანგ ლეჟავა, მთარგმნელი: თამარ ჯიბუტი. დაფინანსებული საქართველოში აშშ-ის საელჩოს წიგნების თარგმნის პროგრამის ფარგლებში, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2018.

მავნე ორგანიზმების ინტეგრირებული მართვის ტერმინთა ინგლისურ-ქართული ლექსიკონი/მედია ბურჯანაძე, ქეთევან ქორიძე, სვეტლანა ი. გული, ვლადიმირ ვ. გული. შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2018.

საქართველოს ნიადაგების წითელი წიგნი/თენგიზ ურუშაძე. შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2018.

პირადი თავისუფლება და ავტონომია/ეკატერინე ლომთათიძე, ნათია ხანთაძე, დავით ზედელაშვილი. ProIUSAID/PROLoGog, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2018.

მიკოლოგიური კოლექციების კატალოგი 1857-2018/ნანა ბიწაძე, ანგელინა ჯორჯაძე, რუსუდან ხაზარაძე, ქეთევან ჰავლიაშვილი, მზია ბერუაშვილი. შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2018.

ნიადაგის საველე კვლევა/თენგიზ ურუშაძე, თეო ურუშაძე, თამარ ქვრივიშვილი, გიული წერეთელი, რუსუდან კახაძე. მეღვინეობა ხარება, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2019.

საქართველოს მინდვრის კულტურების ბიომრავალფეროვნების კატალოგი/მარიამ ბეციაშვილი, ცოტნე სამადაშვილი, ნინო სილაგავა, ნათია სიმონიშვილი. რუსთაველის ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2019.

თანასწორობის კონსტიტუციური შემოწმება/ეკატერინე ლომთათიძე, ნათია ხანთაძე, დავით ზედელაშვილი, უილიამ რიჩი. ProIUSAID/PROLoGog თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2019.

კოლხური ტაბლა/ავტორთა ჯგუფი. USAID/ZRDA, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა 2019.

იაპონური ენა ყველას, საშუალო დონე I/მედეა გოცირიძე-კოჭიმა. იაპონიის ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2020.

ფიტოპლაზმოზი და მერქნიან მცენარეთა გამძლეობა/ნონა ჩხაიძე, მზალო ლობჟანიძე, კორნელი გახოკიძე. რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2020.

საქართველოს წიწვოვან ტყეებში გავრცელებული მავნე ქერქიჭამიები/მედეა ბურჯანაძე, არჩილ სუპატაშვილი. რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2020.

აგრონიადაგმცოდნეობა/თენგიზ ურუშაძე. რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2020.

იაპონური ენა ყველას, დანყებიითი დონე I/მედეა გოცირიძე-კოჭიმა. იაპონიის ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2021.

ვენახი და გარემო - თენგიზ ურუშაძე, გურამ ალექსიძე, ამირან თხელიძე, ელინა ბაქრაძე. შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2021.

სამართლიანი სასამართლოს უფლება/ავტორთა ჯგუფი. USAID, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2021.

ვერხვი: ბიოეკოლოგია, ტაქსონომია და ჰაბიტატები/Populus spp. Bioecology, Taxonomy and Habitats/ნანი გოგინაშვილი, გიორგი ქავთარაძე, მარგალიტა ბაჩილავა. შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2021.

ჩინური ენის პრაქტიკული კურსი/მარინა ჯიბლაძე. Confucius Institute, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2022.

The Arabic Dialects in Central Asia: Qashqa-Darya and Bukhara Dialects/გერამ ჩიქოვანი. შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2022.

მონაცემთა ანალიზი/გიორგი მაჭარაშვილი. შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2022.

ფინანსურ ტერმინთა ლექსიკონი/ავტორთა ჯგუფი. Mastercard, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2022.

გენეტიკის მოკლე საგნობრივი ენციკლოპედია/ია ფიფია. შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2022.

საქართველოს ტყის ეკოსისტემების ბიომასაში დეჰონირებული ნახშირბადის მარაგები/გ. ვაჩნაძე, ზ. ტიგინაშვილი, გ. წერეთელი, ბ. აფციაური, ე. ნაკაიძე. შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2023.

კულინარიული მეთოდები/ავტორთა ჯგუფი. USAID, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2023.

კოჯიკი/ფუვა კოლიჩირო. JICA, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2023.

უცხო მერქნიან მცენარეთა ინვაზია საქართველოს დაცული ტერიტორიების ტყის ჰაბიტატებში/ გიორგი ქავთარაძე, ნატო კობახიძე, ნანი გოგინაშვილი, მარგალიტა ბაჩილავა, ელიზაბედა ავოიანი, ბესარიონ აფციაური, ლადო ბასილაძე და ზურაბ მანველიძე. შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2024.

ჩინური ენის ფონეტიკური საფუძვლები/მარინე ჯიბლაძე. შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2024.

გამოხატვის თავისუფლება/რევაზ ხოფერია, ჩიორა თაქთაქიშვილი, მაია კოპალეიშვილი. USAID Rule of Law Program, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობა, 2024.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის გამომცემლობა ამჟამად მუშაობს შემდეგ საგამომცემლო პროექტებზე:

- კულინარიული მეთოდები, ტომი 2
- არქიტექტურული ტერმინების განმარტებითი ლექსიკონი

ელექტრონული გამოცემები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ასევე აქტიურად მუშაობს ელექტრონულ სამეცნიერო ჟურნალზე. ელექტრონული ჟურნალის განსათავსებლად მოხდა ონლაინ პლატფორმის <http://journals.org.ge/> შექმნა.

აღნიშნულ პლატფორმაზე განთავსებულია:

- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის Annals of Agrarian Science ელექტრონული სამეცნიერო ჟურნალი
- თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის აზიური კვლევების ჟურნალი
- თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის აზიისა და აფრიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო ჟურნალი „დუნია“

აგრარულ მეცნიერებათა მაცნე - პერიოდული ჟურნალი

ჟურნალი „აგრარულ მეცნიერებათა მაცნე“ (Annals of Agrarian Science), დაფუძნდა 2003 წელს, აკადემიკოს თენგიზ ურუშაძის ინიციატივით. ჟურნალის მთავარი რედაქტორის მოადგილეები არიან მეცნიერები იაპონიიდან, აზერბაიჯანიდან, უკრაინიდან, გერმანიიდან, ჩილედან და სომხეთიდან. სარედაქციო საბჭო აერთიანებს მეცნიერებს სომხეთიდან, ავსტრიიდან, აზერბაიჯანიდან, ჩილედან, საქართველოდან, გერმანიიდან, უნგრეთიდან, ინდოეთიდან, იტალიიდან, ინგლისიდან, რუსეთიდან, ესპანეთიდან, თურქეთიდან, და უკრაინიდან. დაარსებიდან დღემდე გამოცემულია 70-ზე მეტი ნომერი.

2016 წლიდან 2018 წლამდე ჟურნალი წამყვანი საერთაშორისო ონლაინ გამომცემლობა ELSEVIER-ის ფარგლებში გამოიცემოდა. „ელსივერში“ შესვლამდე ჟურნალის ძირითადი რუბრიკები იყო: აგრონომია და აგროეკოლოგია, ეკოლოგიური სოფლის მეურნეობა და გარემოს დაცვა, აგროინჟინერია, სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების გადამუშავების ტექნოლოგია, ვეტერინარია და მეცხოველეობა, მეტყევეობა და ეკონომიკა. შემდგომ კი ჟურნალის ძირითადი რუბრიკები გახდა – აგარარული და ბიოლოგიური მეცნიერებანი; ბიოქიმია, გენეტიკა და მოლეკულური ბიოლოგია; ინჟინერია, გარემოს დაცვის მეცნიერებანი. ჟურნალის ELSEVIER-თან თანამშრომლობა შესაძლებელი გახდა რუსთაველის ფონდის მიერ ორგანიზებული კონკურსის საფუძველზე. კერძოდ, საწყის ეტაპზე, საქართველოს მასშტაბით, კონკურსში მონაწილეობდა 65 ჟურნალი, რომელთაგან, საბოლოოდ, ELSEVIER-ის პლატფორმაზე განსათავსებლად შერჩეულ იქნა 2 ჟურნალი „აგარარულ მეცნიერებათა მაცნე“ და „ანდრია რაზმაძის სახელობის მათემატიკის ინსტიტუტის ჟურნალი“.

ELSEVIER-თან თანამშრომლობამ გაზარდა ჟურნალის ცნობადობა მსოფლიოს მასშტაბით. „ელსივერში“ შესვლის შემდეგ 2 წლის მანძილზე მრავალი სტატიის ავტორმა მიიღო 100-მეტი მოწვევა საერთაშორისო კონფერენციებში, კონგრესებში და სხვ. მონაწილეობის შესახებ (ორგანიზატორების ხარჯებით). ჟურნალში სტატიების გამოქვეყნების შემდგომ, ავტორთა ნაწილმა მიიღო ცნობილი გერმანული გამომცემლობა „ლამპერიტის“ სტატიების ცალკე წიგნად გამოცემის შეთავაზება. ამ გზით, უკვე დაიბეჭდა 6 წიგნი, 2 კი გადაცემულია დასაბეჭდად.

2019 წლიდან ჟურნალი გვეყენდება ონლაინ პლატფორმაზე - <https://journals.org.ge/index.php/aans>.

ამჟამად ჟურნალის საგამომცემლო გუნდი აქტიურად მუშაობს ჟურნალის რეზერენდინგსა და სამეცნიერო მიმართულებების გამრავალფეროვნებაზე. ჟურნალის ახალი, საიუბილეო ნომერი 2024 წლის ბოლოს დაიბეჭდება.

12.3 ინტერნაციონალიზაციის პოლიტიკა

ინტერნაციონალიზაციის კუთხით საქართველოს აგარარული უნივერსიტეტის პოლიტიკა არის არა ექსტენსიური, არამედ არის ინტენსიური ხასიათის.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მისიიდან გამომდინარე, უნივერსიტეტში სწავლება ხორციელდება მხოლოდ ქართულ ენაზე. შესაბამისად, შეზღუდულია არაქართულენოვანი სტუდენტების მოზიდვა და არ ხორციელდება ე.წ. მექანიკური ინტერნაციონალიზაცია.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ინტერნაციონალიზაციის პოლიტიკა მოიცავს შემდეგ მიმართულებებს:

საერთაშორისო დონის პროგრამები - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში არსებული ყველა საგანმანათლებლო პროგრამა შემუშავებულია საერთაშორისო გამოცდილებაზე დაყრდნობით. შესწავლილი იქნა საერთაშორისო ანალოგი პროგრამები და ამ ინფორმაციის გათვალისწინებით შეიქმნა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პროგრამები.

საერთაშორისო საგანმანათლებლო სისტემასთან თავსებადი სწავლება - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტები იღებენ ისეთი სახის განათლებას, რომელიც თავისუფლად ინტეგრირდება საერთაშორისო საგანმანათლებლო სისტემასთან. შესაბამისად, სტუდენტებს აქვთ საშუალება, სწავლა გააგრძელონ საზღვარგარეთ, რისთვისაც შედარებით ნაკლები ბარიერის გადალახვა უხდებათ.

საერთაშორისო გამოცდილების მქონე აკადემიური პერსონალი - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აქტიურად თანამშრომლობს პროფესორებთან, რომლებმაც განათლება მიიღეს საზღვარგარეთ ან/და იქ მოღვაწეობდნენ. უნივერსიტეტის მიზანია, რაც შეიძლება მეტი ასეთი პროფესორის მოწვევა, რათა სტუდენტებს მიეწოდოთ თანამედროვე დონის განათლება. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ლექტორების დაახლოებით 30%-ს საზღვარგარეთ აქვს განათლება ან/და საშუალო გამოცდილება მიღებული.

მემორანდუმები - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს მემორანდუმები აქვს გაფორმებული სხვადასხვა საერთაშორისო უნივერსიტეტთან, რაც მათთან მრავალმხრივი თანამშრომლობის საშუალებას იძლევა.

საზღვარგარეთ მიღებული განათლების მქონე პირთა მარტივი ინტეგრაცია - ყოველივე ზემოთ აღნიშნულის პარალელურად, უნივერსიტეტი საშუალებას აძლევს ქართულენოვან სტუდენტს, რომელსაც განათლება საზღვარგარეთ აქვს მიღებული,

სწავლა საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში განაგრძოს. ათობით ასეთი სტუდენტის მიღება განხორციელდა წარმატებით საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში.

გაცვლითი პროგრამები და Erasmus+ - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი სთავაზობს ცალკეული პროგრამებისა და მიმართულების სტუდენტებს გავლით პროგრამებში მონაწილეობის შესაძლებლობას და ამ გზით საერთაშორისო გამოცდილების მიღებას, როგორც აკადემიური ისე ცხოვრებისეული კომპეტენციების განსავითარებლად. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ჩართულია Erasmus+ პროგრამაში, რომლის ფარგლებში თანამშრომლობს მრავალ საერთაშორისო დონის უნივერსიტეტთან. შედეგად, სტუდენტები და აკადემიური პერსონალი რეგულარულად მონაწილეობენ გაცვლით პროგრამებში და იღებენ საზღვარგარეთ სწავლებისა თუ სწავლის გამოცდილებას. უნივერსიტეტი აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში ასევე მასპინძლობს უცხოელ ლექტორებსა და მკვლევარებს.

საერთაშორისო კოლაბორაციები - საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს დამყარებული აქვს თანამშრომლობა მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებთან და კვლევით დაწესებულებებთან. აღნიშნული თანამშრომლობა მოიცავს უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალისა და სტუდენტების აქტიურ ჩართულობას საერთაშორისო კვლევით და სხვა პროექტებში. საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტთან ერთობლივ კვლევითი/სახელოვნებო/შემოქმედებითი აქტივობებში ჩართულნი არიან ისეთი უნივერსიტეტები, როგორებიცაა Michigan Technological University (აშშ), Aalborg University (დანია), Bern University of Applied Sciences (შვეიცარია), Padova University (იტალია), University of California (აშშ), Leibniz Institute of Plant Genetics and Crop Plant Research IPK Gatersleben (გერმანია) და სხვა. იხილეთ დანართი 5.

მონაწილეობა საერთაშორისო კონფერენციებში - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერები აქტიურად იღებენ მონაწილეობას სხვადასხვა საერთაშორისო კონფერენციაში. 2013 წლის 1 იანვრიდან 2018 წლის ჩათვლით მათ მონაწილეობა მიიღეს 331 საერთაშორისო კონფერენციაში და იმყოფებოდნენ 139 მივლინებაში საზღვარგარეთ. იხილეთ დანართი 1.

თანამშრომლობა კასელის უნივერსიტეტთან - საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა აგრარული მეცნიერებების სადოქტორო პროგრამის ფარგლებში 2018 წელს მიიღო 10 დოქტორანტი ზოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო

ფონდისა და ფოლქსვაგენის (VW) ფონდის მიერ დაფინანსებულ სადოქტორო პროექტში „მდგრადი სოფლის მეურნეობა და სასურსათო სისტემები (მსმს)“. პროექტის ძირითადი მიზანი იყო აგრარული მეცნიერებების მიმართულებით ხელი შეუწყოს დარგთაშორის ინტერდისციპლინარული კვლევების გაძლიერებას და ახალგაზრდა მკვლევრებისათვის უახლეს მიღწევებზე დამყარებული ცოდნის მიღების შეთავაზება, ასევე არსებული ცოდნის გაფართოების, ახალი იდეების ან პროცესების განვითარების, ინოვაციური კვლევის დაგეგმვისა და განხორციელების, ახალი ცოდნის შექმნისა და მისი დანერგვის ხელშეწყობის საუკეთესო შესაძლებლობის მიცემა. პროექტის ფარგლებში დოქტორანტებს დაუფინანსდათ სწავლის საფასური და კვლევისთვის საჭირო ყველა ხარჯი. ახალგაზრდა მკვლევრები კვლევებს ახორციელებდნენ ქართველი და გერმანელი მეცნიერების ხელმძღვანელობით, შესაძლებლობა ჰქონდათ მათი კვლევის მიზნებიდან გამომდინარე ესარგებლათ 3-თვიანი გაცვლითი პროგრამით და გერმანიაში, კასელის უნივერსიტეტში გამგზავრებულიყვნენ.

12.4 კვლევის და გამომცემლობის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები

კვლევითი საქმიანობის მიმართულებით

2018 წლიდან 2024 წლის 1 ივლისამდე საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერებმა:

- გამოაქვეყნეს 893 სტატია რეფერირებად ჟურნალებში (წელიწადში საშუალოდ 149 სტატია)
- მონაწილეობა მიიღეს 413 კონფერენციაში (წელიწადში საშუალოდ 69 კონფერენციაში)
- წარადგინეს 452 საპროექტო განაცხადი (წელიწადში საშუალოდ 75 განაცხადი)

ამ პერიოდში დაფინანსებული პროექტების ოდენობა შეადგენს 195-ს (წელიწადში საშუალოდ 32 პროექტზე მეტი), სრული ბიუჯეტით 24 388 169.50 ლარი (წელიწადში საშუალოდ 4 064 695 ლარი).

გამომცემლობის მიმართულებით

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ასევე აქტიურად მუშაობს ელექტრონულ სამეცნიერო გამოცემაზე. ელექტრონული ჟურნალის განსათავსებლად მოხდა ონლაინ პლატფორმის <http://journals.org.ge> შექმნა.

აღნიშნულ პლატფორმაზე განთავსებულია:

- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის Annals of Agrarian Science ელექტრონული სამეცნიერო ჟურნალი
- თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის აზიური კვლევების ჟურნალი
- თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის აზიისა და აფრიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო ჟურნალი „დუნია“

გარდა ამისა, თავისუფალი და აგრარული უნივერსიტეტების გამომცემლობამ 2018-2024 წლებში 31 ახალი წიგნი გამოსცა და კიდევ 2 წიგნზე დაიწყო მუშაობა, რომელთა გამოცემა 2024-2026 წელს იგეგმება.

ინტერნაციონალიზაციის მიმართულებით

აღნიშნული პერიოდის განმავლობაში 100-ზე მეტმა სტუდენტმა მიიღო საზღვარგარეთ სწავლის გამოცდილება. სტუდენტთა ნაწილი გაცვლითი პროგრამების ფარგლებში გაემგზავრა სხვა ქვეყანაში სასწავლებლად და ნაწილმა კი მაგისტრატურაზე თუ დოქტორანტურაზე განაგრძო სწავლა საზღვარგარეთ.

12.5 კვლევისა და გამომცემლობის მიმართულებით 2025-2031 წლების ხედვა

კვლევების მიმართულებით

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ხედვაა აქტიური მონაწილეობა მიიღოს სხვადასხვა სამეცნიერო-კვლევით პროექტებში. უნივერსიტეტის მეცნიერებმა:

- წელიწადში მინიმუმ 80 სტატია გამოაქვეყნონ რეფერირებად ჟურნალებში
- წელიწადში მინიმუმ 50 კონფერენციაში მიიღონ მონაწილეობა
- წელიწადში მინიმუმ 80 საპროექტო განაცხადი წარადგინონ
- წელიწადში მინიმუმ 30 პროექტის დაფინანსება მოიპოვონ

უნივერსიტეტს მიზნად აქვს დასახული, რომ ყოველ სასწავლო წელს, ჯამური ხარჯების მინიმუმ 30% მოხმარდეს კვლევების დაფინანსებას. აქედან 20% იყოს უნივერსიტეტის გარეთ მოპოვებული დაფინანსება, ხოლო მინიმუმ 10% შიდა საუნივერსიტეტო დაფინანსება.

გამომცემლობის მიმართულებით

2025-2031 წლებში გამომცემლობა მიზნად ისახავს კვლავაც აქტიურად გააგრძელოს მუშაობა სხვადასხვა თემატურ სახელმძღვანელოსა და როგორც სასწავლო, ისე შემეცნებითი ლიტერატურის თარგმანებსა და გამოცემებზე. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის გამომცემლობის ხედვაა წელიწადში მინიმუმ ორი წიგნის გამოცემა განხორციელდეს. გამომცემლობა ასევე გეგმავს, მეტად განავითაროს ელექტრონული გამოცემების მიმართულება.

ინტერნაციონალიზაციის მიმართულებით

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიზანია ინტერნაციონალიზაციის ყველა კომპონენტის განვითარება და გააქტიურება, რაც უნივერსიტეტში საერთაშორისო მიდგომებისა და სტანდარტების დამკვიდრებას შეუწყობს ხელს. უნივერსიტეტი გეგმავს საზღვარგარეთ მოღვაწე ქართულენოვან პროფესორებთან დაკავშირებას, მათ მოწვევას, გაცვლითი პროგრამების ფარგლებში წამყვან უნივერსიტეტებთან თანამშრომლობის გაღრმავებასა და პროგრამებში მეტი ადამიანის ჩართვას.

როგორც უკვე აღინიშნა, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალის დაახლოებით 30% აქვს საზღვარგარეთ განათლება ან/და სამუშაო გამოცდილება მიღებული. უნივერსიტეტის ხედვაა, მომდევნო წლებში აკადემიური პერსონალის მინიმუმ 30%-ს გააჩნდეს საერთაშორისო გამოცდილება.

13. მატერიალური, საინფორმაციო და ფინანსური რესურსი

13.1 უნივერსიტეტის ინფრასტრუქტურა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი განთავსებულია კახა ბენდუქიძის კამპუსში, რომელიც მდებარეობს ქ. თბილისში, დავით აღმაშენებლის ხეივანში N240 (საკადასტრო კოდები: 01.72.14.006.767, 01.72.14.006.768). აღნიშნული ქონება არის ცოდნის ფონდის (საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის დამფუძნებლის) შვილობილი კომპანიის შპს „აგრომეტის“ საკუთრება. „აგრომეტი“ უზრუნველყოფს შენობის სათანადო მდგომარეობაში შენარჩუნებას და მომსახურებას (დაცვა, კეთილმოწყობა, კომუნიკაციები, სამედიცინო მომსახურება).

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტსა და შპს „აგრომეტს“ შორის უძრავი ქონების იჯარის ხელშეკრულება გაფორმებულია 2023 წლის 11 დეკემბერს და იჯარის ხანგრძლივობაა 10 წელი (2033 წლის 11 დეკემბრამდე). იჯარით აღებული ფართის ოდენობა შეადგენს 24 801.8 კვ.მ.-ს.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს მოძრავი ქონების ნაწილი იჯარით აქვს აღებული ცოდნის ფონდის (საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის დამფუძნებლის) შვილობილი კომპანია შპს „აგრომეტისგან“.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტსა და შპს აგრომეტს შორის იჯარის ხელშეკრულება გაფორმებულია 2023 წლის 11 დეკემბერს და იჯარის ხანგრძლივობაა 10 წელი (2033 წლის 11 დეკემბრამდე).

ამავე კამპუსში განლაგებულია თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტი, რაც სინერგიას წარმოქმნის როგორც სტუდენტებისათვის, ისე აკადემიური პერსონალისათვის.

ზოგადი მიმოხილვა

კახა ბენდუქიძის კამპუსი მოიცავს სხვადასხვა ზომის აუდიტორიებს, ამფითეატრებს, საკონფერენციო დარბაზებს, სამეცნიერო და სასწავლო ლაბორატორიებს, სტუდიებს, საგამოფენო სივრცეებს, ბიბლიოთეკას, საგამოცდო ცენტრს, კომპიუტერულ კლასებს, მუზეუმს, მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ბანკს, მცენარეთა კოლექციას, ენტომოლოგიის კოლექციას, მიკოლოგიურ ჰერბარიუმს, ვეტერინარიულ კლინიკას, მევენახეობისა და მეღვინეობის აკადემიას, კულინარიის

აკადემიას, თანამედროვე პარკინგს. კამპუსში განთავსებულია 50-ზე მეტი ლაბორატორია ისეთი სფეროებისათვის, როგორებიცაა: ფიზიკა, ქიმია, ბიოლოგია, ინჟინერია, ვეტერინარია, მეღვინეობა, სასურსათო ტექნოლოგია და სხვა. ასევე, კამპუსში არის სარეკრეაციო ზონები, დენდროლოგიური პარკი, შიდა ეზოები, ღია ამფითეატრი, სპორტული დარბაზები და მოედნები, კაფეტერია.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მოიცავს 70-ზე მეტ ადამიანზე გათვლილ 4 აუდიტორიას, მათ შორის, 2 ამფითეატრს. უნივერსიტეტი ასევე მოიცავს 30-50 ადამიანზე გათვლილ 11 აუდიტორიას და 15-30 ადამიანზე გათვლილ 27 აუდიტორიას.

უნივერსიტეტს ასევე გააჩნია ერთი დიდი საკონფერენციო აუდიტორია (224 ადგილიანი) და საკონფერენციო დარბაზი (640-მდე ადგილით).

კამპუსის ინფრასტრუქტურა მუდმივად ახლდება და ვითარდება. ინფრასტრუქტურის განვითარების პროცესი ეფუძნება შემდეგ მიდგომას:

- ინფრასტრუქტურის მონიტორინგი - მუდმივად ხდება კამპუსის ტერიტორიის შესწავლა და გასაუმჯობესებელი საჭიროების მქონე ადგილების იდენტიფიცირება. ინფრასტრუქტურის რაიმე ხარვეზის შესახებ ინფორმაციის მიღება ხდება სხვადასხვა გზით: შიდა ინფრასტრუქტურის სამსახურისაგან, გარე ინფრასტრუქტურის სამსახურისაგან, სტუდენტებისაგან, ლექტორებისაგან, მეცნიერებისაგან, ადმინისტრაციის თანამშრომლებისაგან, დამხმარე პერსონალისაგან. მიღებული ინფორმაცია თავს იყრის უნივერსიტეტის კანცლერთან, რომელსაც უშუალოდ ექვემდებარება გარე და შიდა ინფრასტრუქტურის სამსახურები, ასევე, იგი ხელმძღვანელობს ბიუჯეტის შედგენისა და დაგეგმვის პროცესს.
- ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებისათვის აქტივობების დაგეგმვა - დაგეგმვისას მხედველობაში მიიღება: 1. ამა თუ იმ პროგრამის დანერგვისა თუ განვითარების საჭიროებები და/ან 2. ინფრასტრუქტურის მონიტორინგის შედეგები. აღნიშნული ინფორმაციის საფუძველზე უნივერსიტეტის მენეჯმენტი შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულების წარმომადგენლებთან ერთად გეგმავს ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებისათვის საჭირო აქტივობებს.
- განხორციელება - საჭიროებებისა და მონიტორინგის შედეგების იდენტიფიცირებისა და ანალიზის შედეგად დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელება, როგორც წესი, ხორციელდება ეტაპობრივად,

არდადეგების პერიოდების გამოყენებით რათა სასწავლო პროცესს არ შეეშალოს ხელი.

აღსანიშნავია, რომ უნივერსიტეტის ადმინისტრაციული პერსონალი განთავსებულია ღია სივრცის ტიპის სამუშაო ადგილზე. მოწვეული ლექტორებისთვის გამოყოფილია სამუშაო ადგილები. უნივერსიტეტში არის მხოლოდ ოთხი კაბინეტი, განკუთვნილი რექტორისათვის, პრორექტორებისათვის და კანცლერისათვის. ამ კაბინეტების ჯამური ფართობი 60 კვ.მ-ს შეადგენს.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის არც ერთ თანამშრომელს არ ემსახურება ავტომობილი. უნივერსიტეტს გააჩნია ორი მორიგე ავტომობილი, რომელთა გამოყენება ნებისმიერ თანამშრომელს შეუძლია უნივერსიტეტის საკითხებთან დაკავშირებით.

კახა ბენდუქიძის კამპუსის ინფრასტრუქტურა მოიცავს შემდეგ ობიექტებს და სისტემებს:

ბიბლიოთეკა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის მისიაა ხელი შეუწყოს უნივერსიტეტში მიმდინარე სასწავლო და სამეცნიერო პროცესებს. ბიბლიოთეკის ფონდი მოიცავს სასწავლო და კვლევითი პროცესებისათვის აუცილებელ სახელმძღვანელოებს, მრავალფეროვან ლიტერატურას და პერიოდულ გამოცემებს, როგორც ბეჭდური, ასევე ელექტრონული სახით. ბიბლიოთეკა მჭიდროდ თანამშრომლობს როგორც ქართულ, ასევე საერთაშორისო გამოცემლობებთან და მუდმივად ანახლებს ფონდებს.

ბიბლიოთეკის საკონფერენციო ოთახი

კახა ბენდუქიძის საკონფერენციო დარბაზში ფუნქციონირებს ბიბლიოთეკის (მცირე) საკონფერენციო დარბაზი, რომელიც განკუთვნილია 50 ადამიანზე და მორგებულია როგორც საკონფერენციო, ისე ვორქშოფის ტიპის აქტივობებისათვის.

დიდი საკონფერენციო აუდიტორია

2021 წელს სრულად განახლდა უნივერსიტეტის დიდი საკონფერენციო აუდიტორია, რომლის განლაგება ამფითეატრულია და შედეგად 224 ადამიანზეა გათვლილი. საკონფერენციო ოთახში განხორციელდა სრული რემონტი, ვენტილაციისა და კონდიციონერების სისტემის გამოცვლა, განათების განახლება და ახალი ვიტრაჟების

ჩასმა. რემონტის გარდა განახლდა ინვენტარი - დაიდგა კომფორტული სავარძლები და დაიკიდა მზის შუქის დამხშობი ფარდა-ჟალუზი. საკონფერენციო დარბაზის განახლება ჯამში 373 790 ლარი დაჯდა.

საკონფერენციო დარბაზი - Auditorium Magnum

2019-2026 წლების სტრატეგიული განვითარების გეგმით გათვალისწინებული იყო საკონფერენციო ოთახების დამატება, რაც გათვალისწინებულ იქნა, რადგან დიდი ზომის თანამედროვედ აღჭურვილი საკონფერენციო სივრცე მოეწყო კამპუსში, რომელიც გათვლილია 600-ზე მეტ ადამიანზე. Auditorium Magnum წარმოადგენს კომფორტულ სივრცეს მასშტაბური ღონისძიებების, კონფერენციების, საჯარო ლექციების ჩასატარებლად. გარდა ამისა, იგი წარმოადგენს თეატრის ტიპის დარბაზს და სტუდენტებს აძლევს შემოქმედებითი და თეატრალური აქტივობების განხორციელების შესაძლებლობას. Auditorium Magnum განახლდა 2021 წელს და მნიშვნელოვან რესურსს წარმოადგენდა Covid-19 პანდემიის პერიოდში სოციალური დისტანციის სრული დაცვით ლექციების ჩასატარებლად. განახლდა სავენტილაციო სისტემა, ინტერირი, გახმოვანება, განათება და გამოიყვალა სკამები. ჯამში დაახლოებით 900 000 ლარის ინვესტიცია განხორციელდა.

საგამოცდო ცენტრი

საგამოცდო ცენტრში წინასწარ დგინდება გამოცდების ცხრილი და გამოცდებს ლექტორების ნაცვლად საგამოცდო ცენტრის თანამშრომლები ატარებენ, რაც უზრუნველყოფს გამოცდების გამჭვირვალობას.

2022 წელს საგამოცდო ცენტრის სრული განახლება განხორციელდა. ძველ საგამოცდო ფართს, რომელიც 400 კვადრატს შეადგენდა, 500 კვ.მ. დაემატა და ჯამში 900 კვ.მ. შეადგინა. სრულად შეიცვალა კონდიციონერების და ვენტილაციის სისტემა და განახლდა ინვენტარი. საგამოცდო ცენტრში მოეწყო სასერვერო ოთახი, სადაც განლაგდა ქსელური და ვიდეო დაკვირვების ჩამწერი აპარატურა. IT სისტემების უფრო გამართული მუშაობისთვის შესყიდულ იქნა ახალი საგამოცდო სერვერი და შემდგომ მონტაჟი განხორციელდა. ასევე, მოხდა ინტერნეტის ქსელის აპარატურული განახლება.

შედეგად, ახალი საგამოცდო ცენტრი უზრუნველყოფს აკადემიური თაღლითობის და პლაგიატის მინიმუმამდე დაყვანას, რადგან:

- სტუდენტებს შორის დაშორება 1.8 მეტრს შეადგენს. ძველი საგამოცდო სივრცე, რომელიც ბევრად მცირე ზომის იყო (400 კვ.მ) 200 სტუდენტი თავსდებოდა, მაშინ

როცა ახალი საგამოცდო სივრცე ორჯერ დიდია (900 კვ.მ) და იგი მხოლოდ 305 სტუდენტზეა გათვლილი.

- საგამოცდო ცენტრი აღიჭურვა მაღალი გარჩევადობის ვიდეო დაკვირვების კამერებით, რომლებიც სრულად უზრუნველყოფს ყველა საგამოცდო ადგილის მონიტორინგს. ხორციელდება ვიდეოჩანერა და ერთი თვით ჩანაწერის შენახვა. ჯამში 77 კამერაა დამონტაჟებული.

ახალი საგამოცდო ცენტრის განახლებასთან დაკავშირებით განუელმა ჯამურმა ინვესტიციამ 1 268 433 ლარი შეადგინა.

საქართველოს კულინარიის აკადემია

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს კულინარიის აკადემია, რომელშიც თანამედროვე ტექნიკით და ინვენტარით აღჭურვილი სამზარეულოები არის განლაგებული. თითოეული სტუდენტისათვის მოწყობილია ინდივიდუალური სამუშაო ინფრასტრუქტურა, რაც სტუდენტებს საშუალებას აძლევს პრაქტიკული მეცადინეობის დროს თავად მოამზადოს კერძი თუ დესერტი და სწავლება learning-by-doing-ის საფუძველზე ხდებოდეს.

2023 წელს კულინარიის აკადემიაში სტუდენტებისათვის მოწყობილი კულინარიული ბიბლიოთეკა, სამეცადინო სივრცე, კულინარიული ამფითეატრი. გარდა ამისა, მთლიანად განახლდა სავენტელაციო სისტემა და არსებული ლაბორატორიული კლასებისათვის შეძენილ იქნა დამატებითი დანადგარები.

კულინარიის აკადემიის განახლებასთან დაკავშირებით განუელმა ჯამურმა ინვესტიციამ 1 000 000 ლარზე მეტი შეადგინა.

მევენახეობა-მელვინეობის აკადემია

მევენახეობა-მელვინეობის აკადემია გამოიყენება სასწავლო მიზნებისათვის და მოიცავს: ორ სასწავლო ლაბორატორიას, სადეგუტსციო დარბაზს, ღვინის თანამედროვე და ტრადიციულ მარნებს, სასწავლო მიზნებისათვის გაშენებულ ვენახს. აკადემიაში სტუდენტებს უტარდებათ როგორც თეორიული, ისე პრაქტიკული მეცადინეობები. მათ საშუალება აქვთ თავად დააყენონ ღვინო და შემდგომ მოხდეს ამ პროდუქტის პროფესიონალების მიერ შეფასება ღვინის ყოველწლიური სტუდენტური ფესტივალის ფარგლებში.

ვეტერინარული კლინიკა - Veterinarium

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ვეტერინარული კლინიკა ვეტერინარიუმი (Veterinarium) ფუნქციონირებს კახა ბენდუქიძის კამპუსში. კლინიკა საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად ეწევა სხვადასხვა მომსახურებას, მაგალითად: ცხოველთა მოვლასთან დაკავშირებულ საკონსულტაციო მომსახურებას, გეგმურ ვაქცინაციასა და ანტიპარაზიტულ დამუშავებას, ცხოველთა დაავადებების ზუსტ დიაგნოსტიკას, ცხოველთა თერაპიულ მომსახურებას, ქირურგიას, ყოველდღიურ და საგამოფენო გრუმინგს, სტომატოლოგიას და სხვა. ასევე, Veterinarium-ს აქვს სასწავლო დანიშნულება, რამდენადაც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ვეტერინარიის ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამისა და სასერტიფიკატო პროგრამების სტუდენტებს უტარდებათ ლაბორატორიული და პრაქტიკული მეცადინეობები. ვეტერინარული მედიცინის სკოლის პროგრამები მოიცავს პრაქტიკას Veterinarium-ში, სადაც რეალურ სამუშაო გარემოში სტუდენტები იძენენ ვეტერინარიისათვის საჭირო უნარებს. სასწავლო პრაქტიკისას სტუდენტები იყოფიან მცირე ჯგუფად და თითოეული ჯგუფისთვის განისაზღვრება სასწავლო პრაქტიკის კოორდინატორი, რომელიც ვეტკლინიკის თანამშრომელია და რომელიც უწევს ზედამხედველობას სტუდენტების პრაქტიკულ აქტივობებს.

2023 წელს ვეტერინარიუმს სრული რეაბილიტაცია ჩაუტარდა, რაც მოიცავდა: კლინიკის სივრცის კომპლექსურ რემონტს, ძლიერი სავენტელაციო სისტემის დაყენებას, ახალი ქირურგიული და თერაპიული სივრცეების მოწყობას, უახლესი დანადგარების შესყიდვას, მათ შორის, როგორცაა რენტგენის და ექოსკოპიის დანადგარები.

ვეტერინარიუმის განახლებასთან დაკავშირებით განეულმა ჯამურმა ინვესტიციამ 1 000 000 ლარზე მეტი შეადგინა.

სპორტული მოედანი და დარბაზი

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს შიდა და გარე სპორტული დარბაზები, რომელიც უფასოა ყველა სტუდენტისათვის ჯანსაღი ცხოვრების დამკვიდრების ხელშეწყობის მიზნით.

2019 წლის ოქტომბერში კამპუსის ტერიტორიაზე გაიხსნა 2 400 კვ.მ ფართობის რბილსაფარიანი საფეხბურთო მოედანი, რომლითაც სტუდენტები სარგებლობენ.

გარდა ამისა, კამპუსის ტერიტორიაზე 2020 წელს მოეწყო შიდა სპორტული დარბაზი, რომელსაც სტუდენტები უამინდობის შემთხვევაში ფიზიკური აქტივობებისთვის იყენებენ. შიდა ახალი სპორტული დარბაზის მოსაწყობად ჯამში დაახლოებით 650 000 ლარის ინვესტიცია განხორციელდა.

კაფეტერია

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს კაფეტერია, რომელშიც განთავსებულია 13 დამოუკიდებელი პროვაიდერი. ამგვარი მოწყობა უზრუნველყოფს პროვაიდერებს შორის კონკურენციას, რის შედეგადაც სტუდენტებს მიეწოდებათ მრავალფეროვანი არჩევანი და მისაღები ფასები.

თანამედროვე პარკინგი

კამპუსის ტერიტორიაზე განლაგებულია თანამედროვე პარკინგი, რომელიც 527 ავტომობილზეა გათვლილი (2018 წლისთვის ახალი საპარკინგე ინფრასტრუქტურა იყო მორგებული 327 ავტომობილს და საანგარიშო პერიოდში დაემატა კიდევ 200 ერთეული). გზებზე მოწყობილია სიჩქარის შემზღუდავები (ე.წ. “დანოლილი პოლიციელი”), მონიშნულია სპეციალური გადასასვლელები, ტერიტორიაზე განთავსებულია სიჩქარის შემზღუდავი საგზაო ნიშნები, რაც ქვეითთა გადაადგილებას უსაფრთხოს ქმნის. სპეციალური საპარკინგე ადგილია მოწყობილი ელექტრო მანქანებისათვის და შემზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისათვის.

დენდროლოგიური პარკი

დენდროლოგიური პარკის მშენებლობას საფუძველი ჩაეყარა გასული საუკუნის 60-იანი წლების დასაწყისში. დღეისათვის პარკის ტერიტორია მოიცავს 40 000 კვადრატულ მეტრს.

პარკის ტერიტორიაზე გაშენებულია შიშველთესლოვანთა 5 ოჯახის 16 გვარის 41 სახეობა, ფარულთესლოვნებიდან 37 ოჯახის 73 გვარის 112 სახეობა. დენდროპარკში მრავალფეროვნად არის წარმოდგენილი როგორც კავკასიური (კავკასიური სოჭი, ელდარის სა სოსნოვსკის ფიჭვი, უთხოვარი, კავკასიური ცაცხვი და სხვა.) ასევე უცხოური ფლორის (ენგელმანის ნაძვი, იტალიური და შავი ფიჭვები, ლუზიტანიის კვიპაროსი, პირამიდალური ვერხვი, წაბლფოთოლა მუხა, ამერიკული ნეკერჩხალი და მრავალი სხვა) სახეობები.

2019 წელს კამპუსის ტერიტორიაზე მოეწყო დამატებითი პარკი, სადაც სხვადასხვა ხის დანერგვა და გამწვანება მოხდა. ასევე, დაიდგა სკამები, რათა სტუდენტებს ღია სივრცეში შეძლონ კომუნიკაცია.

განახლებადი ელექტრო-ენერგია

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტსა და ლიტვურ კომპანია UAB Nogridas-ს შორის 2017 წელს გაფორმდა ურთიერთგაგების მემორანდუმი კამპუსის ტერიტორიაზე 120 კვტ სიმძლავრის მზის ენერგიის პანელების განლაგებასთან დაკავშირებით.

2019-2026 წლების სტრატეგიული განვითარების გეგმა ითვალისწინებდა, განახლებადი ენერგიის გამოყენების მასშტაბების ეტაპობრივი გაზრდას და 120 კვტ სიმძლავრის მზის ენერგიის პანელების განლაგებას, რაც წარმატებით შესრულდა და ამჟამად კამპუსში განთავსებულია 457-კილოვატიანი მზის ენერგიის ელექტრო სადგური.

2019 წელს დასრულდა 120 კვტ სიმძლავრის მზის პანელების ელექტრო სადგურის მოწყობა და უნივერსიტეტმა დაიწყო პანელების მეშვეობით გენერირებული ელექტრო-ენერგიის მოხმარება.

2021 წელს კი უნივერსიტეტმა 337 კილოვატ მზის ენერგიის ელექტრო სადგურის დამატება განახორციელა, რაშიც 561 000 ლარის ინვესტიცია ჩაიდო. ამჟამად, უნივერსიტეტს 457-კილოვატიანი მზის ენერგიის ელექტრო სადგური გააჩნია.

პანელების მეშვეობით გენერირებული ელექტრო-ენერგია უნივერსიტეტის მიერ მოხმარებული ენერგიის 15%-20%-ს ანაცვლებს რაც ზრდის ენერგოეფექტურობას და ამცირებს დანახარჯებს.

უსაფრთხოება

უსაფრთხოების დაცვის მიზნით კამპუსის ტერიტორია აღჭურვილია ყველა საჭირო ინვენტარით, დამონტაჟებულია უსაფრთხოების სპეციალური სისტემები - ხანძარსაწინააღმდეგო სიგნალიზაციის სისტემა, ცეცხლმაქრი ფხვნილოვანი ბალონები, საევაკუაციო გეგმები.

კამპუსის ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს სამედიცინო კაბინეტი, სადაც ხორციელდება ექიმ-თერაპევტის სამედიცინო დახმარება.

სარეკრეაციო ზონები

კამპუსის ტერიტორიაზე მოწყობილია სპეციალური სარეკრეაციო ზონები, რომლებიც შემოღობილია და დაცულია ავტომობილებისაგან.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებზე გათვლილი ინფრასტრუქტურა

უნივერსიტეტის შენობა სრულადაა ადაპტირებული შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთათვის. შენობის ყველა სართულზე ფუნქციონირებს შშმ პირთათვის ადაპტირებული საპირფარეშო. შენობის ყველა შემოსასვლელს აქვს პანდუსი. შენობაში განთავსებულია 3 სამგზავრო ლიფტი, რაც შშმ პირებს საშუალებას აძლევს გადაადგილდნენ სართულებს შორის. შენობაში დამონტაჟებული ყველა კარი ადაპტირებულია შშმ პირთათვის. მათთვის ავტოსადგომებზე გამოყოფილია პარკირების სპეციალური ადგილები.

ბაზალეთის სასწავლო ცენტრი

ბაზალეთის სასწავლო ცენტრი წარმოადგენს კახა ბენდუქიძის კამპუსის ერთიანი საგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურის ნაწილს, რომელიც მდებარეობს ბაზალეთის ტბის სიახლოვეს. ის 2011 წლიდან ფუნქციონირებს.

ბაზალეთის სასწავლო ცენტრი მოიცავს სასწავლო მიზნებისთვის საჭირო საკონფერენციო დარბაზს, ტრენინგისათვის საჭირო აუდიტორიებს, სასტუმროს ტიპის ინდივიდუალურ და საერთო სარგებლობის საცხოვრებელ ოთახებს, სამზარეულოს, კაფეტერიას, სპორტულ მოედანს და რეკრეაციულ გარე სივრცეებს. ცენტრს ერთიანად შეუძლია უმასპინძლოს 100-მდე ვიზიტორს.

ბაზალეთის სასწავლო ცენტრში რეგულარულად იმართება საქართველოს აგრარული და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტების მიერ ორგანიზებული ტრენინგები, ზაფხულისა და ზამთრის სკოლები და სხვადასხვა შემეცნებითი ხასიათის აქტივობა.

პრაქტიკული გამოცდილების ხელმისაწვდომობა სტუდენტებისთვის

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ინტერესებიდან გამომდინარე, შპს “აგრომეტი” იჯარით გადასცემს თავისუფალ ფართებს კვლევით ინსტიტუტებსა და დანესებულებებს, სადაც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტებს საშუალება აქვთ, აქტიურად ითანამშრომლონ დამსაქმებლებთან და კვლევითი თუ პრაქტიკული საქმიანობა განახორციელონ.

გათბობის სისტემა

კახა ბენდუქიძის კამპუსი უზრუნველყოფილია ცენტრალური გათბობის სისტემით, რომელიც მოიცავს 3 საქვავს. მათი მუშაობის გამართულობა მოწმდება 6 თვეში ერთხელ.

ვენტილაციის სისტემა

მუდმივად ახლდება შენობა-ნაგებობებში დამონტაჟებული ვენტილაცია-კონდენსირების სისტემები. ამჟამად დამონტაჟებულია სისტემის 166 ერთეული - სპლიტ-სისტემა, არხული კონდიციონერები, ჩილერები, VRF და რუფტოპის სისტემა. ოთახებში შესაძლებელია ვენტილაცია-კონდენსირების ინდივიდუალური რეგულირება. ამ კუთხით განხორციელებულმა ინვესტიციამ ამ ეტაპზე 2 მილიონ ლარამდე შეადგინა.

ლაბორატორიებსა და კულინარია-კაფეტერიის ბლოკში დამონტაჟებულია სპეციალური გამწოვი სისტემები.

სისტემების გამართულ მუშაობაზე მონიტორინგი ხორციელდება მუდმივად. 6 თვეში ერთხელ ხორციელდება ყველა სისტემის გეგმიური შემოწმება-ტესტირება.

სანიტარული ნორმების დაცვა

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს სანიტარული ნორმების დაცვის მიზნით ემსახურება 59 დამხმარე პერსონალი, რომლებიც სასწავლო პროცესის განმავლობაში 2 ცვლად - დილის 9 საათიდან 21:00 საათამდე უზრუნველყოფენ შენობის სისუფთავს. ლექციებს შორის შესვენებებისას წესრიგდება აუდიტორიები. აუდიტორიებიდან ნაგვის ურნების დასუფთავება-გატანა ხდება დღეში ორჯერ. კვირაში ერთხელ ხორციელდება ყველა ოთახის გენერალური დასუფთავება (რბილი იატაკების მტვერსასრუტით დამუშავება, მერხებისა და სკამების დამუშავება სპეციალური ხსნარით). სველი წერტილების სუფთავდება 30 წუთში ერთხელ.

უნივერსიტეტის შენობაში თვეში ერთხელ ხორციელდება დერატიზაციის სამუშაოები (მღრღნელებისაგან დაცვა).

ხანძარსაწინააღმდეგო უსაფრთხოების მექანიზმები

კახა ბენდუქიძის კამპუსში ვაკე-საბურთალოს სახანძრო სამაშველო სამსახურის სახელმწიფო ზედამხედველობის მიერ ყოველწლიურად ხორციელდება შემოწმება

სახანძრო უსაფრთხოების კუთხით, რაც დასტურდება შესაბამისი აქტით და ყოველწლიური საკონტროლო შემოწმების შედეგებით.

სახანძრო-საინჟინერო სიგნალიზაციის სისტემა

კახა ბენდუქიძის კამპუსი აღჭურვილია სახანძრო სიგნალიზაციის სისტემით. კერძოდ, შენობაში განლაგებულია 991 კვამლის დეტექტორი, 58 ხელის მაუწყებელი ღილაკი და 58 სასიგნალო მოწყობილობა. დაცვის ოთახში განლაგებულია სახანძრო უსაფრთხოების სისტემის დაცვის ფარი, საიდანაც ხდება პრობლემების მონიტორინგი. სისტემას პერიოდულად უტარდება ტექნიკური შემოწმება. პრობლემების აღმოჩენის შემთხვევაში დაუყოვნებლივ ხდება მათი გამოსწორება.

ცეცხლმაქრი ფხვნილოვანი ბალონები

შენობაში განთავსებულია 79 ცალი ცეცხლმაქრი ფხვნილოვანი ბალონი. მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, ბალონების დამუხტვა ხორციელდება ყოველწლიურად და ბალონებზე დატანილია აღნიშვნა დამუხტვის თარიღისა და ვარგისიანობის პერიოდის შესახებ.

საევაკუაციო გეგმები

შენობაში სათანადო ადგილებში განთავსებულია საევაკუაციო გეგმა. საევაკუაციო გეგმა დამტკიცებულია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის რექტორის მიერ და განთავსებულია შესაბამის ლოკაციებზე.

სახანძრო უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირი

უნივერსიტეტში დანიშნულია სახანძრო უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირი.

სამედიცინო დახმარების აღმოჩენის მექანიზმები

უნივერსიტეტში პირველად სამედიცინო მომსახურებას უზრუნველყოფს შპს “აგრომეტი”. ამ მიზნით შენობაში მოწყობილია სპეციალური სამედიცინო ოთახი (N209), რომელსაც ემსახურება შესაბამისი კვალიფიკაციის მედიკი-თერაპევტი.

წესრიგის დაცვის მექანიზმები

კახა ბენდუქიძის საუნივერსიტეტო კამპუსს ემსახურება დაცვის კომპანია შპს “ომეგა მ.ბ.რ.”, რომელიც სრულად არის პასუხისმგებელი, როგორც შენობის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის, ისე სასწავლო პროცესის უსაფრთხოებაზე. შენობის სხვადასხვა წერტილში განლაგებულია 8 საგუშაგო და ტერიტორიაზე 24 საათის განმავლობაში

მუდმივად იმყოფება შვიდი გუშავი და ერთი დაცვის უფროსი. შენობას სულ ემსახურება დაცვის 22 თანამშრომელი.

შენობის შიდა და გარე პერიმეტრზე განთავსებულია 329 ვიდეოსამეთვალყურეო კამერა, რომელიც 24-საათიან რეჟიმში უზრუნველყოფს გამოსახულების ჩანერას. ჩანაწერი ინახება 30-დან 45 დღემდე დასაკვირვებელი ადგილის მნიშვნელობიდან გამომდინარე. უსაფრთხოების სისტემების საექსპლუატაციო მომსახურება ხორციელდება მუდმივად.

შენობა აღჭურვილია დაშვების სპეციალური სისტემებით. კერძოდ, ყველა სტუდენტს აქვს დაშვების ინდივიდუალური საშვი და შემოსასვლელში შემოდის სპეციალური ტურნიკეტის გავლის შემდეგ. ცალკე დაშვების ინდივიდუალური საშვები აქვთ ლექტორებსა და ადმინისტრაციის თანამშრომლებს.

შენობა-ნაგებობის უსაფრთხოება

კახა ბენდუქიძის კამპუსის შენობა-ნაგებობების ტექნიკური მდგომარეობის შესახებ დასკვნა მომზადებულია 2023 წლის დეკემბერში შპს “ზნიეპის” მიერ.

დასკვნის თანახმად, ქ. თბილისში, დავით აღმაშენებლის ხეივანი #240-ში მდებარე კახა ბენდუქიძის კამპუსის შენობების (01.72.14.006.767 საკადასტრო კოდზე მდებარე 2/4, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4, 7/4, 8/2, 9/3 და 01.72.14.006.768 საკადასტრო კოდზე მდებარე 3/1, 4/3, 5/1 ნაგებობები) ტექნიკური მდგომარეობა ამჟამად ზოგადად დამაკმაყოფილებელია. გარემოებები, რომლებიც შენობის ექსპლუატაციის პროცესში საფრთხეს გამოიწვევდა, არ შეინიშნება.

ლიფტების უსაფრთხოება

კახა ბენდუქიძის კამპუსში ფუნქციონირებს 5 ლიფტი, აქედან ორი სატვირთო და სამი - სამგზავრო. კანონმდებლობის შესაბამისად, ლიფტების გამართული ფუნქციონირება კონტროლდება ყოველთვიური გეგმიური შემოწმებით.

ქვეითად მოსიარულეთა უსაფრთხოება

კახა ბენდუქიძის კამპუსის გარე პერიმეტრი (პარკინგი და შიდა გზები) მაქსიმალურად უსაფრთხოა ქვეითთათვის. კერძოდ, გზებზე მოწყობილია სიჩქარის შემზღუდავები (ე.წ. “დანოლილი პოლიციელი”), მონიშნულია სპეციალური გადასასვლელები, ტერიტორიაზე განთავსებულია სიჩქარის შემზღუდავი საგზაო ნიშნები.

ღამით ტერიტორია იკეტება (გარდა ცენტრალური შემოსასვლელისა) სპეციალური შლაგბაუმებით.

13.2 ბიბლიოთეკა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის მისია და ამოცანები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის მისიაა ხელი შეუწყოს და აქტიური მონაწილეობა მიიღოს უნივერსიტეტის სასწავლო, სამეცნიერო და კვლევით საქმიანობაში. ბიბლიოთეკა უნდა პასუხობდეს სწავლების თანამედროვე მეთოდების გამოწვევებს და შესაბამისად განავითაროს თავისი რესურსები და მომსახურების ხარისხი.

მკითხველს სურს უმოკლეს დროში გადაამუშაოს ინფორმაციის დიდი ნაკადი და მიაღწიოს მაღალ ეფექტიანობას, აქედან გამომდინარე ბიბლიოთეკის უპირველესი ამოცანაა მკითხველების ინტერესებისა და საჭიროებების მიხედვით ინფორმაციის მოპოვება, სტრუქტურულად შენახვა და მაქსიმალური ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა. ტიპოლოგიური დანიშნულების წარმატებით შესასრულებლად ბიბლიოთეკამ მუდმივად უნდა განახლოს და განავითაროს თავისი საბიბლიოთეკო რესურსები და სერვისები.

პრიორიტეტული მიმართულებები:

- საბიბლიოთეკო კოლექციები
- ელექტრონული კატალოგი
- ელექტრონული სამეცნიერო ბაზები
- ფონდის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა
- მკითხველთა მომსახურების ხარისხი
- ინფრასტრუქტურა
- ბიბლიოთეკის პერსონალის პროფესიული განვითარება.

ბიბლიოთეკის მუდმივი განვითარებისათვის აუცილებელია სიახლეების დანერგვა, ხარვეზების გამოვლენა და აღმოფხვრა, ხარისხის კონტროლის და განახლების მექანიზმების შემუშავება და მათი პრაქტიკაში გამოყენება. აღნიშნული ამოცანების განხორციელების მიზნით ბიბლიოთეკა:

- ახორციელებს მკითხველთა გამოკითხვას ბიბლიოთეკის ფუნქციონირების სუსტი და ძლიერი მხარეების გამოვლენის მიზნით;

- მჭიდროდ თანამშრომლობს უნივერსიტეტის ხარისხის მართვის უზრუნველყოფის სამსახურთან ბიბლიოთეკის სტანდარტებთან შესაბამისობის დასადგენად;
- ითვალისწინებს აკადემიური პერსონალის რჩევებსა და შენიშვნებს ბიბლიოთეკის სამეცნიერო საქმიანობის ხელშეწყობის ეფექტიანობის ასამაღლებლად;
- ზრუნავს ბიბლიოთეკის თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლებაზე;
- მუდმივად ეცნობა საბიბლიოთეკო სფეროში არსებულ გამოცდილებას და სიახლეებს;
- თანამშრომლობს უცხოელ და ადგილობრივ ბიბლიოთეკებთან.

საბიბლიოთეკო კოლექციების განვითარება

ბიბლიოთეკის პრიორიტეტია კოლექციების განვითარება, როგორც ბეჭდური, ასევე ელექტრონული სახით. საბიბლიოთეკო ფონდების დაკომპლექტება მოიცავს ბიბლიოთეკის ამოცანებისათვის შესაბამისი დოკუმენტების გამოვლენას, შერჩევას, შეკვეთას, შეძენას, საბიბლიოთეკო სტანდარტებით დამუშავებას და ფონდში ჩართვას.

ბიბლიოთეკის ფონდის ეფექტიანი ფორმირება მნიშვნელოვნად განაპირობებს მკითხველთა მომსახურების ხარისხს. ამ მიზნით:

- ფონდებში დაცული საბიბლიოთეკო დოკუმენტები უნდა შეესაბამებოდეს უნივერსიტეტის სასწავლო მიმართულებებს და პროგრამებს;
- უზრუნველყოფილი უნდა იყოს სასწავლო მასალებისა და სახელმძღვანელოების სრული თანხვედრა სასწავლო სილაბუსებთან;
- ფონდში არსებული ხარვეზების გამოსავლენად აუცილებელია მკითხველთა ინტერესების კვლევა.

ბიბლიოთეკის ფონდების შევსების მიზნით საბიბლიოთეკო დოკუმენტების შესყიდვის დროს დიდი მნიშვნელობა ენიჭება დაკომპლექტების წყაროს სწორად შერჩევას, ფინანსების რაციონალურად გამოყენებისთვის.

ბიუჯეტის ფარგლებში შემუშავებული კალენდარული გეგმის მიხედვით საჭირო სახელმძღვანელოების შეძენა ხდება სემესტრის დასაწყისში, საჭიროების შემთხვევაში ხორციელდება არაგეგმიური შესყიდვები.

კოლექციების შევსების პროცესში ლიტერატურის შერჩევისას გათვალისწინებულია:

- სასწავლო სილაბუსებში ასახული აუცილებელი სახელმძღვანელოები და დამხმარე მასალები;

- აკადემიური პერსონალის რეკომენდაციები;
- მკითხველთა მოთხოვნების ანალიზი;
- პარტნიორი გამომცემლობების კატალოგები.

ბიბლიოთეკას აქტიური ურთიერთობები აქვს როგორც ადგილობრივ, ისე უცხოურ გამომცემლობებთან და სისტემატურად ეცნობა საგამომცემლო სიახლეებს.

აქტუალურია ბიბლიოთეკის ელექტრონული კოლექციის განვითარება. წიგნების შესყიდვისას ხშირად ენიჭება უპირატესობა ელექტრონულ ფორმატს.

ელექტრონული კატალოგის დახვეწა

ელექტრონული კატალოგი ბიბლიოთეკის უმთავრეს სამუშაო ინსტრუმენტს წარმოადგენს. ეს არის საძიებო აპარატი, რომლის გამართულ მუშაობას დიდი მნიშვნელობა აქვს საბიბლიოთეკო რესურსების მოხმარებისა და მართვის პროცესში. კატალოგში აღრიცხული უნდა იყოს ბიბლიოთეკის ფონდში დაცული ყველა ერთეული (წიგნი, პერიოდული გამოცემა, დისერტაცია) სტანდარტების დაცვით.

2017 წლიდან ბიბლიოთეკა გადავიდა ახალ ელექტრონულ, ფუნქციურად გაუმჯობესებულ კატალოგზე, რომელიც სრულად აკმაყოფილებს არსებულ სტანდარტებს. დღეის მდგომარეობით ახალ კატალოგში შეტანილია ბიბლიოთეკაში დაცული ყველა საბიბლიოთეკო დოკუმენტი. ბიბლიოთეკის კატალოგზე გადასვლა შესაძლებელია უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალისა და სტუდენტებისათვის ვებ-გვერდის გამოყენებითაც.

ელექტრონული კატალოგით სარგებლობა შეუძლიათ ავტორიზებულ მომხმარებლებს. ელექტრონული კატალოგის საშუალებით მკითხველს შეუძლია:

- საძიებო ველების საშუალებით მოიძიოს ბიბლიოთეკაში დაცული ყველა საბიბლიოთეკო ერთეული, როგორც ბეჭდური, ასევე ელექტრონული სახით, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ბიბლიოთეკით დისტანციური სარგებლობისას;
- ჩამოტვირთოს ელექტრონული მასალა;
- დაჯავშნოს ბეჭდური ერთეული;
- თავის ელექტრონულ ბარათში აკონტროლოს წიგნების დაბრუნების ვადები.

ბიბლიოთეკა ნებისმიერი მსურველისათვის ატარებს ტრენინგებს სასწავლო და კვლევით პროცესში საბიბლიოთეკო სერვისების და რესურსების გამოყენების შესახებ, მათ შორის ელექტრონული კატალოგის ფუნქციების გასაცნობად.

ტრენინგის ფორმატი მორგებულია მომხმარებელზე და შესაძლოა ჩატარდეს როგორც ინდივიდუალურად, ისე ჯგუფურად კამპუსის ბიბლიოთეკაში ან ონლაინ რეჟიმში. ტრენინგზე რეგისტრაცია შესაძლებელია, როგორც ბიბლიოთეკის თანამშრომლებთან პირდაპირი კომუნიკაციით, ისე ვებ-გვერდზე რეგისტრაციის ფორმის შევსებით.

ბიბლიოთეკის პერსონალი ყოველდღიურ რეჟიმში მუშაობს ელექტრონულ კატალოგზე უზუსტობების და ხარვეზების აღმოფხვრის მიზნით, რაც სამუშაო პროცესში, პრაქტიკაში იჩენს თავს. კატალოგის გამართული მუშაობისა და შემდგომი გაუმჯობესების მიზნით ბიბლიოთეკა აქტიურად თანამშრომლობს საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურთან.

ელექტრონული სამეცნიერო ბაზების მართვა

თანამედროვე საუნივერსიტეტო ბიბლიოთეკის ფუნქციონირება ელექტრონული ბაზების გარეშე წარმოუდგენელია.

ინტერნეტ სივრცეში დღესდღეობით საკმაოდ მრავლადაა წარმოდგენილი ღია ელექტრონული ბაზები, რომლებით სარგებლობა უფასოდ შეიძლება ნებისმიერი მომხმარებლისთვის. ბიბლიოთეკა აქტიურად იყენებს ამ შესაძლებლობას და მუდმივად ცდილობს ისეთი ელექტრონული ბაზის მოძიება-შერჩევას, რომელიც ეფექტიანი იქნება და გამოიყენება უნივერსიტეტის სასწავლო-სამეცნიერო პროცესის მოთხოვნების შესაბამისად, რისთვისაც ხდება საერთაშორისო გამოცდილებისა და აკადემიური პერსონალისა და მეცნიერების რეკომენდაციების გათვალისწინება. ამასთანავე მნიშვნელოვანია ასეთი ბაზების შესახებ აკადემიური პერსონალის და სტუდენტების ინფორმირება.

2019 წლიდან უნივერსიტეტი გაერთიანდა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს საუნივერსიტეტო კონსორციუმში. უნივერსიტეტსა და კონსორციუმს შორის გაფორმდა ხელშეკრულება სამეცნიერო-ელექტრონული ბაზის Elsevier-ის ჩართვაზე. ხელშეკრულების მიხედვით ჩართულია ორი ბაზა: Science Direct და Scopus. ბიბლიოთეკარები აქტიურად მონაწილეობენ Elsevier-ის მიერ დაგეგმილ ვებინარებსა და ტრენინგებში.

უნივერსიტეტის ვებგვერდზე განთავსებულია თითოეული სამეცნიერო ბაზის გამოყენების გზამკვლევი, რაც სტუდენტებს ხელს უმარტივებს სამეცნიერო ბაზებთან მუშაობას.

უნივერსიტეტისათვის სამეცნიერო ელექტრონული ბაზის ეფექტიანობის და მკითხველთა მოთხოვნებთან შესაბამისობის დასადგენად პერიოდულად მუშავდება ბაზების გამოყენების სტატისტიკური მონაცემები, რის საფუძველზეც განიხილება კონკრეტული ელექტრონული სამეცნიერო ბაზასთან ხელშეკრულების გაგრძელების საკითხი მომდევნო ვადით.

აუცილებელია ელექტრონული სამეცნიერო ბაზების შესახებ ინფორმაციის სისტემატიური მიწოდება სტუდენტებისა და აკადემიური პერსონალისათვის. უნივერსიტეტის ვებგვერდზე განთავსებული ლინკის მეშვეობით ნებისმიერ სამეცნიერო ელექტრონული ბაზების შესახებ ტრენინგზე დარეგისტრირება შესაძლებელია, როგორც ბიბლიოთეკის თანამშრომლებთან პირდაპირი კომუნიკაციით, ისე ვებ-გვერდზე რეგისტრაციის ფორმის შევსებით.

ბიბლიოთეკის ინფრასტრუქტურული მონაცემები

ბიბლიოთეკის ინფრასტრუქტურას უდიდესი როლი ენიჭება საბიბლიოთეკო მომსახურების უზრუნველყოფაში. ბიბლიოთეკის სივრცის დაგეგმარებამ უნდა უზრუნველყოს მოხერხებული სამუშაო პირობები, როგორც მკითხველებისთვის, ასევე ბიბლიოთეკარებისათვის. მკითხველებმა თავისუფლად უნდა შეძლონ საბიბლიოთეკო სივრცეში ორიენტაცია, სასურველი მასალების მოძიება და საჭირო სერვისის მიღება, ხოლო ბიბლიოთეკარს უნდო ჰქონდეს სათანადო პირობები თავისი ფუნქციების შესასრულებლად.

სამკითხველო დარბაზის ფუნქციური დაგეგმარების პრინციპებია:

- კომფორტული გარემო ჯგუფური და ინდივიდუალური მუშაობისთვის;
- ღია დაშვება თაროებთან;
- ფონდის საგნობრივი განლაგება თაროებზე;
- მუშაობისთვის აუცილებელი ტექნიკა (კომპიუტერები, პრინტერი, სკანერი).

ბიბლიოთეკის ინფრასტრუქტურის მონაცემისას გათვალისწინებულია როგორც დადგენილი საბიბლიოთეკო სტანდარტები, ასევე ზოგიერთი საკითხისადმი ინდივიდუალური მიდგომა.

შემდგომ ეტაპზე მკითხველთა გამოკითხვისას გამოვლინდა რამდენიმე საკითხი, მაგალითად, მოთხოვნა ცალკე გამოყოფილი მხატვრული ლიტერატურის კუთხის მონაცობაზე. ასევე მოეწყო იზოლირებული „მღუმარე ზონა“ ინდივიდუალური

მუშაობისთვის და მცირე საკონფერენციო ოთახი, რომელიც აღჭურვილია ყველა საჭირო ტექნიკით. ბიბლიოთეკის საკონფერენციო სივრცით სარგებლობა წინასწარ დაჯავშნით არის შესაძლებელი.

ბიბლიოთეკის ინფრასტრუქტურის ხარისხის მართვის და განვითარების მექანიზმები შემდეგია:

- მკითხველთა მოთხოვნების/შენიშვნების მონიტორინგს საბიბლიოთეკო ფონდის და სერვისების ძლიერი და სუსტი მხარეების გამოვლენის მიზნით;
- თანამშრომელთა გამოკითხვა მუშაობისათვის საჭირო პირობების შესახებ;
- უნივერსიტეტის ტექნიკური პერსონალის მიერ სივრცის დათვალიერება და კონტროლი;
- საბიბლიოთეკო ინვენტარის ხარისხის კონტროლი და საჭიროების შემთხვევაში განახლება;
- უნივერსიტეტის ბიუჯეტში თანხის გათვალისწინება გეგმიურ ინფრასტრუქტურულ სამუშაოებზე.

ბიბლიოთეკის პერსონალის პროფესიული ზრდა

ბიბლიოთეკის წარმატებული ფუნქციონირებისათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს შრომის ისეთ დანაწილებას, სადაც შესასრულებელი სამუშაო შეესაბამება თანამშრომლის კვალიფიკაციას, მის შესაძლებლობას, მონდომებას და უნარს.

ბიბლიოთეკარები ვალდებული არიან შეინარჩუნონ არა მხოლოდ ტრადიციული საბიბლიოთეკო საქმის საფუძვლების ცოდნა, არამედ უნდა ფლობდნენ თანამედროვე საინფორმაციო ტექნოლოგიებს და მათი პრაქტიკაში გამოყენების უნარს.

საუნივერსიტეტო ბიბლიოთეკამ სერიოზული მოდერნიზაცია განიცადა, მუშაობაში გამოიყენება ახალი ტექნოლოგიები. შესაბამისად, თანამედროვე ბიბლიოთეკარის საქმიანობა არ ამოიწურება მხოლოდ ბეჭდურ გამოცემებთან მუშაობით, ის კარგად უნდა იცნობდეს თანამედროვე საინფორმაციო ტექნოლოგიებს და ჰქონდეს მათი გამოყენების უნარ-ჩვევები.

ადამიანური რესურსების განვითარებისა და გამოყენებისათვის აუცილებელია თანამშრომელთა გადამზადება. თავისი ფუნქციების წარმატებით შესასრულებლად ბიბლიოთეკარს უნდა ჰქონდეს კვალიფიკაციის ამაღლების შესაძლებლობა, რათა

მან შეძლოს თავისი პროფესიული ჩვევების განვითარება და მკითხველის მოთხოვნების დაკმაყოფილება.

ამ მიზნით აუცილებელია საერთაშორისო სტანდარტების და სიახლეების გაცნობა საბიბლიოთეკო სფეროში, სამუშაო პროცესში ავტორიტეტული საერთაშორისო საბიბლიოთეკო ორგანიზაციებისა და ასოციაციების ინსტრუქციებისა და რეკომენდაციების გათვალისწინება როგორიცაა: IFLA, IAML, IATUL, ALA, AALL. ასევე მნიშვნელოვანია IFIA-ს მიერ ორგანიზებულ ვებინარებში მონაწილეობა, რომელიც გეგმიურად ტარდება ბიბლიოთეკარებისათვის საინტერესო სხვადასხვა საკითხზე. ამ ვებინარებზე რეგისტრაცია და მონაწილეობა უფასოა, რაც დიდ შესაძლებლობას იძლევა უცხოელი კოლეგების და ექსპერტების კვალიფიციური რჩევების მისაღებად.

საბიბლიოთეკო სერვისების განვითარება

საუნივერსიტეტო ბიბლიოთეკის წარმატებული ფუნქციონირებისათვის აუცილებელია საბიბლიოთეკო სერვისების მუდმივი განვითარება და დახვეწა, ინოვაციური მეთოდების დანერგვა.

ტრადიციული სერვისებია:

- საჭირო საბიბლიოთეკო დოკუმენტის მოძიება;
- წიგნის და სხვა საბიბლიოთეკო რესურსის მკითხველზე გაცემა-დაბრუნება უზრუნველყოფა;
- საცნობარო-ბიბლიოგრაფიული მომსახურება;
- საჭირო დოკუმენტის ასლის გადაღება, სკანირება.

ელექტრონული სერვისებია:

- ელექტრონული კატალოგი;
- საბიბლიოთეკო დოკუმენტის ელექტრონული მიწოდება;
- ვირტუალური ცნობარი.

გამოკითხვების თანახმად სულ უფრო იზრდება ისეთი მკითხველების რაოდენობა, რომლებიც მხოლოდ ელექტრონულ სერვისებს იყენებენ, აქედან გამომდინარე დადგა ამ მიმართულების განვითარების აუცილებლობა. შეიქმნა ელექტრონული დოკუმენტების საბიბლიოთეკო მედია-პორტალი მოქნილი საძიებო სისტემით, ასევე ელექტრონულ კატალოგს დაემატა ელექტრონული ფაილის ატვირთვა-

ჩამოტვირთვის ფუნქცია. ყველა ავტორიზებულ მკითხველს აქვს თავისი ელექტრონული მკითხველის ბარათი.

მკითხველებთან ურთიერთობისა და ინფორმაციის მიწოდებისთვის აქტიურად გამოიყენება სოციალური ქსელიც.

ახალი სერვისის დანერგვასა და განვითარებასთან ერთად საჭიროა ბიბლიოთეკარის მომზადება, რათა მან პირველ რიგში ინფორმაცია მიაწოდოს მკითხველს სერვისის შესახებ და კვალიფიციურად გაუწიოს საჭირო მომსახურება. საბიბლიოთეკო სერვისების განვითარება მუდმივი პროცესია და მისი ეფექტიანად წარმართვისათვის აუცილებელია:

- არსებული სერვისების ხარისხის და ეფექტიანობის დადგენა მკითხველთა გამოკითხვის მეთოდით;
- ახალი სერვისების დანერგვა მკითხველთა მოთხოვნების საფუძველზე;
- წამყვანი საუნივერსიტეტო ბიბლიოთეკების გამოცდილების გაზიარება.

13.3 საინფორმაციო რესურსი

უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახური, რომლის მოვალეობებში შედის:

- უნივერსიტეტის IT ინფრასტრუქტურის ადმინისტრირება;
- IT სერვისების უწყვეტი ფუნქციონირების უზრუნველყოფა;
- სასწავლო, სამეცნიერო და ადმინისტრაციული საჭიროებებიდან გამომდინარე ელექტრონული სერვისების და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის განვითარებაზე ზრუნვა;
- უნივერსიტეტის საინფორმაციო რესურსების დაცულობის უზრუნველყოფა;
- აკადემიური და ადმინისტრაციული თანამშრომლების მხარდაჭერა საინფორმაციო ტექნოლოგიებთან დაკავშირებული ტექნიკური პრობლემების აღმოფხვრაში.

უნივერსიტეტის წინაშე ახალი საინფორმაციო ტექნოლოგიების სერვისების საჭიროებები და არსებული ტექნოლოგიების განვითარების გეგმები განიხილება შესაბამისი სამუშაო ჯგუფების ფორმატში, მასში რექტორთან ერთად ჩართულნი არიან შესაბამისი სამსახურის ხელმძღვანელები. საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის ხელმძღვანელი ანგარიშვალდებულია რექტორისა და კანცლერის წინაშე.

უნივერსიტეტის საინფორმაციო ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურის მთავარი ამოცანაა, უზრუნველყოს:

- კრიტიკული ელექტრონული სერვისებით სტუდენტები და ლექტორები სალექციო და არასალექციო საათებში, კურიკულარული, თუ ექსტრაკურიკულარული აქტივობების დროს;
- სასწავლო და აკადემიური ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა სტუდენტებისა და ლექტორებისათვის სალექციო და არასალექციო საათებში, კურიკულარული, თუ ექსტრაკურიკულარული აქტივობების დროს;
- ადმინისტრაციული, აკადემიური და სამეცნიერო პროცესის ტექნოლოგიური მხარდაჭერა;
- ადმინისტრაციული, აკადემიური და სამეცნიერო პროცესისათვის საჭირო კომუნიკაცია.

აკადემიური და ადმინისტრაციული მიზნებიდან გამომდინარე, საინფორმაციო ტექნოლოგიების კრიტიკულ სერვისებს განეკუთვნება:

- ინტერნეტი
- ელექტრონული ფოსტა
- ვებ-გვერდი
- საგამოცდო ცენტრი
- უნივერსიტეტის სწავლის მართვის საინფორმაციო სისტემა (emis.campus.edu.ge)
- ცხელი ხაზი
- სასწავლო კომპიუტერული აუდიტორიები
- აუდიტორიებში ვიზუალიზაციის საშუალებები (პროექტორები)
- სტუდენტებისათვის ხელმისაწვდომი სამუშაო კომპიუტერული ადგილები
- დისტანციური ლექციების სისტემა და ინფრასტრუქტურა
- უსაფრთხოების სისტემები (დაშვების სისტემები და ვიდეო-სამეთვალყურეო კამერები)

კრიტიკული IT სერვისების უწყვეტი ფუნქციონირების უზრუნველსაყოფად უნივერსიტეტს გააჩნია შესაბამისი ინფრასტრუქტურა და ჰყავს მისი მართვისათვის კვალიფიციური პერსონალი.

უნივერსიტეტში არსებული ინფორმაციული სერვისები იყოფა ორ - შიდა და გარე კატეგორიად:

- შიდა - საშუალო და ზოგიერთი მაღალი რისკის კატეგორიის სერვისების უზრუნველყოფა ხდება უნივერსიტეტის ტექნიკური ინფრასტრუქტურისა და საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის საშუალებით
- გარე - მაღალი და ზოგიერთი საშუალო რისკის გარე სერვისების უზრუნველყოფა, ხდება სხვა, ორგანიზაციების მიერ, ხელშეკრულების საფუძველზე.

შიდა სერვისების უწყვეტად მუშაობისთვის უნივერსიტეტის და საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის მიერ უზრუნველყოფილია:

- სერვერული აპარატურის ფიზიკური დუბლირება
- სერვერულ მონაცემთა ბაზებზე დისკების დუბლირება
- მონაცემთა სანახებზე დისკების დუბლირება და რეზერვირება
- ოპერაციული სისტემების სისტემატური რეზერვირება
- სერვერების ქსელური აპარატურის დუბლირება
- სერვერების ქსელური უსაფრთხოება
- ქსელური აპარატურის კონფიგურაციების რეზერვირება
- სერვერული აპარატურის გაგრილება და ამ სისტემების დუბლირება
- სერვერული აპარატურის სახანძრო მონიტორინგი
- სერვერული აპარატურის უწყვეტი დენით უზრუნველყოფა
- სერვერული სისტემების აპარატურული და პროგრამული განახლება
- ოპერაციული სისტემების განახლება
- პროგრამული სერვისების პროგრამული უზრუნველყოფის განახლება

გარე კატეგორიის სერვისების უწყვეტად ფუნქციონირებისთვის მომწოდებლების ხელშეკრულებებსა თუ მომსახურების შეთანხმების პირობებში გათვალისწინებულია ზემოთ ჩამოთვლილი სერვისების არსებობა სერვისის შესაბამისობით.

პრობლემის პრევენციისთვის საინფორმაციო ტექნოლოგიის სამსახურის მიერ ხორციელდება ყველა შიდა სერვისის, სერვერის, ოპერაციული სისტემისა და ასევე გარე სერვისების ავტომატიზებული მონიტორინგი 24-საათიან რეჟიმში, რომლის საშუალებითაც ხდება ინციდენტების პრევენცია ან მათზე მყისიერი რეაგირება. შესაბამისად, ნებისმიერი ინციდენტის შემთხვევაში ხდება მონაცემთა აღდგენა.

IT ინფრასტრუქტურას გააჩნია უწყვეტი ელექტრო მომარაგება. შესაბამისი სიმძლავრის უწყვეტი კვების წყაროები უზრუნველყოფენ უნივერსიტეტის სერვერული სისტემების, ქსელის, აუდიტორიებში არსებული პროექტორების, ვიდეო-

სამეთვალყურეო კამერების, დაშვების სისტემის, სტუდენტური და საგამოცდო კომპიუტერების ელექტრომომარაგებას ავარიულად გამართვის შემთხვევაში. ელექტრომომარაგების გათიშვიდან 14 წამში ელექტრომომარაგებას უზრუნველყოფს შესაბამისი სიმძლავრის გენერატორები.

კრიტიკული საინფორმაციო ტექნოლოგიების სერვისები, ინფრასტრუქტურა და მათი უზრუნველყოფა

ინტერნეტი

უნივერსიტეტის კამპუსის იმ ტერიტორიაზე, სადაც აკადემიური ან სამეცნიერო პროცესი მიმდინარეობს, ინტერნეტი ხელმისაწვდომია უსაღებო ტექნოლოგიით.

უსაღებო ქსელის ტექნოლოგია შერჩეულია იმგვარად, რომ უზრუნველყოფს ინტერნეტის წერტილების დამატებას მოთხოვნის ზრდის შესაბამისად, რისთვისაც მიმდინარეობს მუდმივი მონიტორინგი და რეაგირება.

უნივერსიტეტის ინტერნეტით მომარაგების უწყვეტობას უზრუნველყოფს ორი ალტერნატიული ოპტიკურ-ბოჭკოვანი არხი ორი განსხვავებული პროვაიდერისაგან: საქართველოს სამეცნიერო-საგანმანათლებლო კომპიუტერული ქსელების ასოციაციისა (GRENA) და შპს მაგთიკომისაგან. ინტერნეტის მომსახურების ხელშეკრულებები გაფორმებული აქვს შპს “აგრომეტს”, რომელიც უნივერსიტეტს იჯარის ფარგლებში აწვდის სერვისს. ორი ალტერნატიული ოპტიკურ-ბოჭკოვანი არხია:

- ძირითადი, რომლის პროვაიდერია GRENA და მონაცემებია: 1 გბიტ/წმ სიჩქარის ქართულ რესურსებზე წვდომისათვის და 350 მბიტ/წმ გლობალურ რესურსებზე წვდომისათვის. 2024 წლიდან უნივერსიტეტმა მოახდინა ინტერნეტ რესურსის გაზრდა 200 მბიტ/წმ გლობალური ჩართვის სიჩქარიდან (2018 წელს) 350 მბიტ/წმ სიჩქარემდე.
- სარეზერვო, რომლის პროვაიდერია მაგთიკომი და მონაცემებია: 100 მბიტ/წმ სიჩქარის ქართულ რესურსებზე წვდომისათვის და 2 მბიტ/წმ გლობალურ რესურსებზე წვდომისათვის.

ძირითადი პროვაიდერისაგან ინტერნეტის მოწოდების შეფერხების შემთხვევაში, უნივერსიტეტის ქსელი ავტომატურად გადადის სარეზერვო არხზე და სარეზერვო პროვაიდერთან შეთანხმებით იზრდება სარეზერვო არხის გლობალურ რესურსებზე წვდომის სიჩქარე.

ელექტრონული ფოსტა

უნივერსიტეტი იყენებს Google-ის ელექტრონული კოლაბორაციის პლატფორმას Google Workspace for Education, რომლის გამოყენებითაც: უნივერსიტეტის თანამშრომლები, აკადემიური პერსონალი, სტუდენტები და კურსდამთავრებულები უზრუნველყოფილნი არიან კორპორატიული ელფოსტის სერვისით.

ელფოსტა გამოიყენება როგორც სასწავლო, ასევე ადმინისტრაციულ საკითხებში. ელფოსტის სერვისი ინტეგრირებულია სხვა სერვისებთან და უზრუნველყოფს მომხმარებლების იდენტიფიცირებას სხვადასხვა სისტემაში. ელფოსტის ადმინისტრირებას ახორციელებს უნივერსიტეტის საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახური.

სისტემაში განსაზღვრულია განსხვავებული დაშვების მქონე მომხმარებლის ანგარიშები, დაშვების გამოყენების შემოხვევები აღირიცხება.

უნივერსიტეტის თანამშრომლები, აკადემიური პერსონალი და სტუდენტები უზრუნველყოფილნი არიან შემდეგი სერვისებით: Drive, Meet, Calendar, Classroom, Docs, Sheets, Slides, Forms, Keep, Groups და სხვა.

ვებგვერდი

უნივერსიტეტის ოფიციალური გვერდია <https://agruni.edu.ge/>, რომელიც განთავსებულია უნივერსიტეტის ძირითად ჰოსტინგ სერვისის მომწოდებელთან (BusinessICS Intl Limited). საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტისათვის ახალი ვებგვერდი შეიქმნა 2023 წელს, რომელიც მომხმარებელზე უფრო მორგებული და მარტივად გამოსაყენებელი გახდა. შეიქმნა როგორც Desktop, ისე Mobile ვერსია. ახალ ვებგვერდზე შესაძლებელია სხვადასხვა სიღრმისა და მოცულობის ინფორმაციის მიღება უნივერსიტეტის შესახებ. ვებგვერდზე განთავსებული ინფორმაციის განახლება ხდება რეგულარულად.

უნივერსიტეტი ფლობს შემდეგ დომენულ სახელებს: agruni.edu.ge, agrscience.ge, culinary.edu.ge, journals.edu.ge, gsau.edu.ge.

საგამოცდო ცენტრი

უნივერსიტეტის საგამოცდო ცენტრი წარმოადგენს 305 ადგილიან კომპიუტერულ ღარბაზს. საგამოცდო ცენტრში კომპიუტერების ნაცვლად გამოიყენება ე.წ. თხელი კლიენტები (Thin Client), რომელთა კონფიგურაცია უზრუნველყოფს სტაბილურ

მუშაობას და ჩანაცვლების უმოკლეს დროს. გამოყენებულია საკაბელო ქსელი, რომელიც უზრუნველყოფს კავშირის სტაბილურობას. საგამოცდო ცენტრის ყველა ტექნიკა უზრუნველყოფილია უწყვეტი ელ. მომარაგებით.

საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახური უზრუნველყოფს საგამოცდო ცენტრის აპარატურისა და სისტემების 24/7 მონიტორინგს, რომლის საშუალებითაც ხდება ინციდენტების პრევენცია, საჭიროებისამებრ მათზე მყისიერი რეაგირება. გარდა ამისა, სემესტრულად ხორციელდება გეგმიური შემოწმება. საგამოცდო ცენტრის სერვერული და პროგრამული ინფრასტრუქტურა დუბლირებული და რეზერვირებულია შიდა სერვისების კატეგორიის მიხედვით (დეტალურად მოცემულია მე-14 თავში).

საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახური უზრუნველყოფს საგამოცდო ცენტრში არსებული 77 ვიდეო-სამეთვალყურეო კამერის შეუფერხებელ ფუნქციონირებას. როგორც ზემოთ იყო ნახსენები, საგამოცდო ცენტრში არსებული კომპიუტერის მონიტორინგის შედეგად ფოტო ჩანაწერები ავტომატურ რეჟიმში კეთდება (დესკტოპის სქრინების გადაღება ავტომატურად მიმდინარეობს), რის გამართულ ფუნქციონირებასაც საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახური უზრუნველყოფს.

საგამოცდო ცენტრის გამართული მუშაობა უზრუნველყოფილია უწყვეტი ელექტრომომარაგებისა და მომსახურე სერვერების დუბლირების გზით. საგამოცდო ცენტრს ემსახურება 2 ფიზიკური და 4 ვირტუალური სერვერი, 1 ფაილური სერვერი და 1 მონაცემთა რეზერვირების სერვერი, შედეგად ხდება საგამოცდო სესიების უწყვეტობის უზრუნველყოფა და სერვერების დატვირთვის ბალანსირება.

გამოცდის ერთ-ერთი სახეობის ჩატარებისათვის გამოიყენება Moodle-ის სისტემაზე დაფუძნებული საგამოცდო ვებ-პორტალი (lms.campus.edu.ge). პორტალი უზრუნველყოფს კურსების, აქტივობების და მომხმარებლების მართვის, კითხვათა ბანკზე მუშაობის, გამოცდის ჩატარების, ჩატარებული გამოცდების სტატისტიკური ანალიზის შესაძლებლობას. საგამოცდო პორტალში მუშაობისათვის განსაზღვრულია განსხვავებული დაშვების მქონე მომხმარებლების ანგარიშები. დაშვების გამოყენების შემთხვევები აღირიცხება.

უნივერსიტეტის სწავლის მართვის საინფორმაციო სისტემა (EMIS)

უნივერსიტეტი იყენებს სწავლის მართვის ინფორმაციულ სისტემას - EMIS (emis.campus.edu.ge). აღნიშნული სისტემა უზრუნველყოფს:

- სტუდენტების შესახებ ინფორმაციის აღრიცხვას, მათი მიღების, მობილობის და სტატუსის ცვლილების პროცესებს
- სასწავლო კურსების აღრიცხვას
- კურიკულუმებისა და სემესტრული გეგმების ფორმირებას
- სილაბუსებზე წვდომას
- უწყისებისა და შეფასებების აღრიცხვას
- მაინორების, კონცენტრაციებისა და არჩევით სასწავლო კურსებზე რეგისტრაციას წინაპირობების დაცვით
- სტუდენტების საფასურის აღრიცხვას/დარიცხვას და მისი ანგარიშსწორების პროცესს
- ბიბლიოთეკის ელექტრონული კატალოგის ხელმისაწვდომობას
- და ა.შ.

აღნიშნულ სისტემას გააჩნია როლების განაწილებული ფუნქციონალი და უნივერსიტეტის თითოეულ თანამშრომელს აქვს წვდომა მისთვის განკუთვნილ ინფორმაციასა და პროცესზე იმგვარად, რომ დაცული იყოს ინფორმაციის სიზუსტე, მთლიანობა და ანონიმურობა.

აღნიშნული სისტემა წარმოადგენს “ლრუბლოვან სერვისს” (cloud service) და ხორციელდება სისტემის მონაცემთა ბაზის ყოველდღიური რეგერვირება.

ცხელი ხაზი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ცხელი ხაზი (0322 200901) ყოველდღიურად უზრუნველყოფს ათეულობით დაინტერესებული ადამიანისთვის საჭირო ინფორმაციის გადაცემას. ცხელი ხაზის მეშვეობით თითქმის 24-საათიან რეჟიმშია შესაძლებელი სასურველ საკითხზე ინფორმაციის მიღება.

ცხელი ხაზის სატელეფონო სერვისის მოწოდება ხორციელდება კომპანია მაგთიკომისგან. შემოსული ზარების გადამისამართება ხდება უნივერსიტეტის აბიტურიენტებთან და სტუდენტებთან ურთიერთობის სამსახურის შესაბამისი თანამშრომლების ტელეფონებზე, რისთვისაც გამოიყენება VOIP-ის სერვერული და სატელეფონო მოწყობილობები.

სასწავლო კომპიუტერული აუდიტორიები

კამპუსში არის 6 კომპიუტერული აუდიტორია ჯამური 152 სამუშაო ადგილით. კომპიუტერული აუდიტორიები გამოიყენება ლექციებისა და სემინარებისათვის,

რომლის ფარგლებშიც სტუდენტები საჭიროებენ სხვადასხვა პროგრამაში მუშაობას, მაგალითად, როგორიცაა: Excel, Archicad, AutoCAD, Autodesk Revit და სხვა.

აუდიტორიებში ლექციების ვიზუალიზაციის საშუალებები

უნივერსიტეტის ყველა აუდიტორია აღჭურვილია პროექტორით. უზრუნველყოფილია ლექციის მსვლელობისას პროექტორების უწყვეტი ელექტრომომარაგება.

სტუდენტებისათვის ხელმისაწვდომი სამუშაო კომპიუტერული ადგილები

უნივერსიტეტის კამპუსის ტერიტორიაზე ბიბლიოთეკასა და რეკრეაციულ ზონებში სტუდენტებისათვის განლაგებულია 20 კომპიუტერული სამუშაო ადგილი, რომელიც მუდმივად ხელმისაწვდომია სტუდენტებისათვის სამუშაოდ.

დისტანციური ლექციების სისტემა და ინფრასტრუქტურა

უნივერსიტეტი ონლაინ რეჟიმში მიმდინარე ლექციებისათვის იყენებს Zoom.us-ის პლატფორმას, Google Workspace for Education და უნივერსიტეტის სასერვერო ინფრასტრუქტურას. საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს შეძენილი აქვს ამა თუ იმ ონლაინ ლექციის შესაბამისი რაოდენობის ლიცენზია. ლექციების ჩანაწერები ინახება Google Drive-ზე და ხელმისაწვდომია სტუდენტებისათვის ლექტორის თანხმობის შემთხვევაში.

Zoom.us-ის პლატფორმა ცენტრალიზებულად იმართება საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის მიერ, რაც ლექტორისა და სტუდენტებისათვის მომსახურებას უფრო კომფორტულს ხდის. თითოეული ონლაინ-ლექცია ჩანიშნულია Google კალენდარში Zoom.us-ის შესაბამისი ლინკით და სტუდენტებისა თუ ლექტორებისათვის მარტივი გახდა ონლაინ ლექციაზე დასწრება/შესვლა.

უსაფრთხოების სისტემები (დაშვების სისტემები და (ვიდეო-სამეთვალყურეო კამერები)

კამპუსის ტერიტორიაზე დაშვების სისტემა წარმოადგენს პროგრამული და აპარატული გადაწყვეტილების ერთიან კომპლექსს, რომელიც უზრუნველყოფს უნივერსიტეტის შენობაში და სპეციალური დაშვების ზონებში შესვლაზე დაშვების მართვას, მომხმარებელთა აღრიცხვას და იდენტიფიცირებას. დაშვების გამოყენება ხდება ბარათების გამოყენებით, თითოეული ბარათის მომხმარებელი არის იდენტიფიცირებული და დაშვების გამოყენების ყოველი შემთხვევა აღრიცხულია.

დაშვების სისტემის ელემენტების მუშაობა უზრუნველყოფილია უწყვეტი ელექტრომომარაგებით. დაშვების სისტემით აღჭურვილი კარების მუშაობა აწყობილია იმგვარად, რომ ავარიული გათიშვის შემთხვევაში კარი ღიაა.

დაშვების სისტემასთან ერთად კამპუსის უსაფრთხოების სისტემებს განეკუთვნება სამეთვალყურეო კამერების ქსელი. 329 კამერის განლაგება დაგეგმარებულია იმგვარად, რომ უზრუნველყოს კამპუსის პერიმეტრის, უნივერსიტეტის შენობაში შესვლის წერტილების, დერეფნების, თავშეყრის ადგილების და განსაკუთრებული მნიშვნელობის ზონების ვიზუალურ მონიტორინგს.

კამპუსში შესაბამის ადგილებში განლაგებულია მანიშნებლები/საინფორმაციო განცხადებები ვიდეო მონიტორინგის მიმდინარეობს შესახებ. ვიდეო მონიტორინგი ხორციელდება დაცვის სამსახურის შესაბამისი თანამშრომლების მიერ საგანგებოდ აღჭურვილი სამუშაო ადგილიდან. ვიდეო-სამეთვალყურეო კამერების სისტემა აღჭურვილია ჩანერის ფუნქციით. ჩანანერების შენახვის ვადა არის 30-დან 45 დღემდე. ვიდეო-სამეთვალყურეო კამერების სისტემაში მუშაობისათვის განსაზღვრულია განსხვავებული დაშვების მქონე მომხმარებლების ანგარიშები. დაშვების გამოყენების შემთხვევები აღირიცხება.

უნივერსიტეტი ადმინისტრაციული, აკადემიური პერსონალისა თუ სტუდენტების მონაცემის დამუშავებისას ეყრდნობა საქართველოს კანონს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ.

პერსონალურ მონაცემთა დამუშავება ხდება მხოლოდ მონაცემთა სუბიექტის თანხმობის, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ საქართველოს კანონის საფუძველზე, უნივერსიტეტის მიერ ადმინისტრაციული/სასწავლო/სამეცნიერო პროცესისა და საქმიანობის წარმართვისთვის, კონკრეტული მკაფიო, წინასწარ განსაზღვრული, კანონიერი მიზნებისთვის.

უნივერსიტეტში მონაცემთა დამუშავება ხდება მხოლოდ იმ მოცულობით (მიზნის ადეკვატური და პროპორციული ოდენობით), რომელიც აუცილებელია შესაბამისი კანონიერი მიზნების მისაღწევად.

საუნივერსიტეტო ინფორმაციულ სისტემებზე, სერვერებსა და მონაცემებზე (დოკუმენტები, ფაილები, მონაცემთა ბაზები) წვდომა დაფუძნებულია ინფორმაციული უსაფრთხოების უმცირესი პრივილეგიის პრინციპის (PoLP)

კონცეფციაზე, რომლის მიხედვითაც მომხმარებელს (მონაცემთა დამმუშავებელს) ეძლევა წვდომის ისეთი შეზღუდული დონე ან უფლებები, რომლებიც საჭიროა მხოლოდ მისი სამუშაოს აღწერილობით განსაზღვრული საქმიანობის შესასრულებლად. ყველა დონის მომხმარებლის სისტემებში ავტორიზაცია და მოქმედებები აღირიცხება და კონტროლდება.

13.4 ფინანსური რესურსი

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში არსებულ სასწავლო პროგრამებს დამოუკიდებელი ბიუჯეტები არ გააჩნიათ. უნივერსიტეტის ფინანსური პოლიტიკიდან გამომდინარე, უნივერსიტეტის ყველა პროგრამა იმართება ერთიანი ბიუჯეტით, რადგან ზოგიერთი პროგრამა შეიძლება იყოს ხარჯტევადი, ზოგი ნაკლებად, სწავლის საფასურის დივერსიფიკაცია ამის პროპორციულად მიზანშეწონილი არ არის და უფრო ხარჯტევადი პროგრამები ფინანსდება ჯვარედინი სუბსიდირების მეთოდით.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ფინანსური მოდელი აერთიანებს ყველა პროგრამისა და ადმინისტრაციული ერთეულის ბიუჯეტს.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის დაფინანსების მნიშვნელოვან წყაროს წარმოადგენს ბაკალავრის, მაგისტრატურის და დოქტორანტურის სტუდენტების სწავლის გადასახადისგან შემოსული თანხა (სრული შემოსავლების 64,9%).

თავის მხრივ, სტუდენტების სწავლის გადასახადი შედგება შემდეგი ძირითადი წყაროებისაგან:

- სტუდენტების გადახდები 65% (მთლიანი შემოსავლების 42,2%)
- სახელმწიფო სასწავლო გრანტი 29% (მთლიანი შემოსავლების 19%)
- ცოდნის ფონდის გრანტი „საგზური“ 5% (მთლიანი შემოსავლების 3,1%)
- სოციალური გრანტი და სხვა დაფინანსება 1% (მთლიანი შემოსავლების 0,6%)

გარდა სტუდენტების სწავლების შემოსავლისა, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს ასევე გააჩნია ადგილობრივი და საერთაშორისო გრანტები სამეცნიერო პროექტების დასაფინანსებლად (სრული შემოსავლების 15%), ცოდნის ფონდის პირდაპირი დაფინანსება სასწავლო-სამეცნიერო მიზნებისთვის (სრული შემოსავლების 6,3%) და შემოსავლები სხვა სასწავლო-პრაქტიკული და ლაბორატორიული საქმიანობიდან (სრული შემოსავლების 13,8%).

ფინანსური სტაბილურობა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი წარმოადგენს გრძელვადიანად ფინანსურად სტაბილურ და მდგრად ორგანიზაციას, რომელსაც შეუძლია თავისი ვალდებულებების სრულად, ჯეროვნად და კეთილსინდისიერად შესრულება.

სტუდენტების ნაკადების განსაზღვრის სიმარტივე

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის შემოსავლები არის სტაბილური და ადვილად პროგნოზირებადი, რადგან ტრადიციულად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი სტუდენტთა გამოცხადებული რაოდენობის თითქმის 100%-ს ავსებს ყოველწლიურად.

საქველმოქმედო ორგანიზაციის შეილობილი

გასათვალისწინებელია, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი არის საქველმოქმედო ორგანიზაცია ა(ა)იპ „ცოდნის ფონდის“ ჯგუფში შემავალი ორგანიზაცია, რომელსაც თავისთავად, კანონის შესაბამისად არ გააჩნია კერძო ბენეფიციარი, რომელიც დაინტერესებული იქნებოდა დივიდენდით.

100% იანი რეინვესტიცია განათლებასა და კვლევაში

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი კომპანიის მოწყობის ფორმით არის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი არ არის მოგებაზე ორიენტირებული, მისი მთავარი მიზანია საქართველოში განათლების ხელშეწყობა.

ყოველწლიურად გამოიშავებული თანხის ნამეტის რეინვესტირება ხდება მთლიანად განათლებაში.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ორგანიზებით ბაზალეთის სასწავლო ცენტრში აბიტურიენტებისთვის იმართება საუნივერსიტეტო პრეზენტაციები, რომელიც გრძელდება რამდენიმე დღე. აბიტურიენტების ბაზალეთზე ყოფნას სრულად აფინანსებს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი. ამასთანავე აღსანიშნავია, რომ ყოველი ახალი აკადემიური წლის დასაწყისში უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობითა და დაფინანსებით, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის თითოეული სკოლის პირველკურსელთათვის ხორციელდება რამდენიმედიანი გაცნობითი სალექციო პროგრამების პრეზენტაცია და მომავალში გასავლელი სასწავლო საგნების მიმოხილვა.

თანხების ნამეტი ასევე გამოყენებული იქნება სარეზერვო დეპოზიტის გასაზრდელად, რათა კიდევ უფრო უსაფრთხო ფინანსური ბაზაში ჰქონდეს უნივერსიტეტს.

აბიტურიენტების ეფექტური ინფორმირება

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი სისტემატიურად აწყო სხვადასხვა ფორმატის შეხვედრებს დაინტერესებულ პირებთან, ხშირ შემთხვევაში აბიტურიენტებთან და აწვდის მათ ინფორმაციას. ამ ფორმატებიდან აღსანიშნავია:

- ღია კარის დღეები ე.წ. „გაცნობით პროგრამები“, რომელთა მთავარი მიზანი სკოლის მოსწავლეებისთვის და დაინტერესებული პირებისთვის აკადემიური პროგრამების შესახებ ინფორმაციის მიწოდებაა. სიმულაციური სალექციო პროცესის რეჟიმში, სკოლის მოსწავლეები ესწრებიან მათთვის საინტერესო პროგრამების ლექციებს და იღებენ სრულყოფილ ინფორმაციას როგორც აკადემიურ, ისე ადმინისტრაციულ საკითხებზე. წლის განმავლობაში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი საშუალოდ 6-7 ასეთ შეხვედრას ატარებს ხოლმე.
- პრეზენტაციები სკოლებში - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი რეგულარულად აწვდის საჯარო და კერძო სკოლის მოსწავლეებს ინფორმაციას სკოლებში პრეზენტაციების ჩატარებით. პრეზენტაცია მოიცავს უნივერსიტეტის პროგრამების, ჩასაბარებელი საგნების და ზოგადად უნივერსიტეტის აქტივობების შესახებ ინფორმაციას.
- ტური კამპუსში - უნივერსიტეტის ინფრასტრუქტურისა და პროგრამების ადგილზე გაცნობის მსურველებისთვის, გარდა გაცნობითი პროგრამებისა, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი დაინტერესებულ სკოლის მოსწავლეებს სთავაზობს შემეცნებით ტურებს უნივერსიტეტში. ტურის ფარგლებში, უნივერსიტეტის თანამშრომლები, სკოლის მოსწავლეებს ადგილზე აჩვენებენ სასწავლო და ლაბორატორიულ ინფრასტრუქტურას. ტურზე მოსვლა შეუძლია ნებისმიერ სკოლის კლასს, წინასწარ შეთანხმებულ დროს.

ზემოხსენებული ღონისძიებების დაფინანსებას საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ახორციელებს საკუთარი ბიუჯეტიდან. უნივერსიტეტის ბიუჯეტის ყოველწლიური დაგეგმვისას ზემოხსენებული ფორმატების დაფინანსება გათვალისწინებულია და პირნათლად სრულდება.

სტაბილური ჯგუფის წევრი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი წარმოადგენს საქველმოქმედო ორგანიზაცია ა(ა)იპ „ცოდნის ფონდის“ ჯგუფის წევრს, რომელსაც გააჩნია

გაუთვალისწინებელ და ფორსმაჟორულ სიტუაციებში უნივერსიტეტის ფინანსური უზრუნველყოფის მნიშვნელოვანი რესურსი.

ა(ა)იპ „ცოდნის ფონდი“ 2019 წლიდან საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სოციალურად დაუცველ სტუდენტებისათვის ახორციელებს დაფინანსების პროგრამა „საგზურს“. პროგრამის ფარგლებში ფონდი უნივერსიტეტის სოციალურად დაუცველ სტუდენტებს სწავლის საფასურს ყველა კურსზე სრულიად უფინანსებს.

ასევე, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტები ხშირად მიმართავენ ა(ა)იპ „ცოდნის ფონდს“ სხვადასხვა საერთაშორისო ღონისძიებაში, კონკურსსა და კონფერენციაში მათი მონაწილეობის დასაფინანსებლად. ა(ა)იპ „ცოდნის ფონდი“ აფინანსებს არამხოლოდ სტუდენტების მონაწილეობის საფასურს, არამედ მათ მგზავრობას, ასევე სასტუმრო და დღიურ ხარჯებსაც კი.

გარდა ამისა, აკადემიური პერსონალი მიმართავს ცოდნის ფონდს ან საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტს მათი სამეცნიერო აქტივობების (სტატიის გამოქვეყნება, კონფერენციის ორგანიზება თუ საერთაშორისო კონფერენციაზე დასწრება, ეროვნული თუ საერთაშორისო გრანტის განხორციელება და სხვა) დაფინანსებისა თუ თანადაფინანსებისათვის.

სწავლის საფასურის პოლიტიკა

ყოველწლიურად საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ითვალისწინებს ბაზარზე არსებულ ფაქტორებს, სტუდენტების გადახდისუნარიანობას, კონკურენციას. უნივერსიტეტის მენეჯმენტი ფინანსური მოდელირებისა და ანალიზის საფუძველზე ადგენს მომავალი სასწავლო წლისთვის სწავლების საფასურსა და მისაღები სტუდენტების რაოდენობას.

ჯანსაღი სასწავლო საფასურის პოლიტიკის წყალობით, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ყოველ წელს იზიდავს მაღალკვალიფიციურ სტუდენტებს. უნივერსიტეტი სტუდენტებს სთავაზობს ფასისა და ხარისხის საუკეთესო შეფარდებას.

სახელფასო პოლიტიკა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის პერსონალის მართვის პოლიტიკა დაფუძნებულია პროფესიული უნარების, სამართლიანობისა და კონკურენტულობის წახალისების პრინციპებზე.

აკადემიური, ადმინისტრაციული ხელფასებისა და სამეცნიერო კვლევების ხარჯები, მიუხედავად იმისა, რომ სტუდენტების რაოდენობა არ გაზრდილა, ყოველწლიურად სტაბილურად იზრდება, წინა საავტორიზაციო პერიოდთან, 2017-2018 აკადემიურ წელთან შედარებით, 2023-2024 სასწავლო წელს, საოპერაციო ხარჯების სახელფასო ნაწილი გაზრდილია დაახლოებით 45%-ით, 2,8 მილიონიდან 4,2 მილიონ ლარამდე. ხსენებული სახელფასო და კვლევითი ხარჯები შეადგენს უნივერსიტეტის მთლიანი საოპერაციო ხარჯების თითქმის 55%-ს.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აკადემიური და პედაგოგიური ხელფასის პოლიტიკა მიმართულია ერთის მხრივ იქით, რომ ხელი შეუწყოს აკადემიური პერსონალის პროდუქტიულობას და მეორეს მხრივ, საშუალება მიცეს მათ განვითარდნენ, როგორც მკვლევარებად და პროფესიონალებად.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს გააჩნია კომპლექსური სახელფასო პოლიტიკა. ლექტორების ანაზღაურება გამოითვლება იმის მიხედვით, თუ რამდენ საათს კითხულობს კონკრეტული ლექტორი, რამდენ საგანს, რამდენ ჯგუფში. ლექტორების მიერ გარკვეული რაოდენობის საათების წაკითხვის შემდგომ, ყოველ მომდევნო სალექციო საათზე მარგინალური საათობრივი ხელფასი კორექტირდება.

ხშირ შემთხვევაში, საათობრივთან ერთად, ლექტორებს ასევე გააჩნიათ ფიქსირებული ანაზღაურებაც, ხშირად მონაწილეობენ სხვადასხვა ადმინისტრაციულ და სამეცნიერო აქტივობებშიც.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სახელფასო სისტემა არის კონკურენტული. კადრების გადინება მინიმალურია. უნივერსიტეტი მუდმივად იზიდავს მაღალკვალიფიციურ ლექტორებსა და ადმინისტრაციულ კადრებს.

აკადემიური და ადმინისტრაციული პერსონალის ანაზღაურება

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სახელფასო ფონდიდან, აკადემიური თანამშრომლების ხელფასების და კვლევების ხარჯების დაფინანსების თანათვარდობა ადმინისტრაციული თანამშრომლების ხელფასების ოდენობაზე დაახლოებით 3-ჯერ მეტია.

აღსანიშნავია, რომ საერთაშორისო გამოცდილებით, უნივერსიტეტების სახელფასო ფონდის მსგავსი შეფარდება ითვლება მაღალი ეფექტურობის თანათვარდობად, იმის გათვალისწინებით, რომ სწავლის შედეგები წარმატებით არის მიღწეული.

კვლევის დაფინანსება

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში კვლევების დაფინანსება ხდება ორი ძირითადი წყაროდან:

1. უნივერსიტეტის გარეთ მოპოვებული სამეცნიერო გრანტებიდან (როგორცაა მაგალითად შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტები), (კვლევების ბიუჯეტის 45,2%);
2. ინდივიდუალური კვლევითი და პროფესიული განვითარების სახელფასო დაფინანსება და უნივერსიტეტის შიდა საბიუჯეტო დაფინანსება, (კვლევების ბიუჯეტის 54,8%).

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტს აქვს მიზნად დასახული, რომ ყოველ სასწავლო წელს, ჯამური ხარჯების მინიმუმ 10% მოხმარდეს კვლევების დაფინანსებას. აქედან 5% იყოს უნივერსიტეტის გარეთ მოპოვებული დაფინანსება, ხოლო მინიმუმ 5% შიდა საუნივერსიტეტო დაფინანსება. 2023-2024 სასწავლო წელს, უნივერსიტეტის გარეთ მოპოვებული საგრანტო დაფინანსება შეადგენს მთლიანი საოპერაციო ბიუჯეტის 7%-ს, ხოლო უნივერსიტეტის შიდა დაფინანსება, საოპერაციო ბიუჯეტის 8,5%-ს, ჯამურად კვლევების დაფინანსება შეადგენს უნივერსიტეტის მთლიანი საოპერაციო ბიუჯეტის 15.5%-ს.

სხვა სასწავლო-პრაქტიკული და ლაბორატორიული საქმიანობა

სასწავლო-სამეცნიერო საქმიანობასთან ერთად, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ეწევა სასწავლო-პრაქტიკულ და ლაბორატორიულ საქმიანობას.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სასწავლო-პრაქტიკული და ლაბორატორიული ერთეულებია საქართველოს კულინარიის აკადემია, ვეტერინარული კლინიკა და სხვადასხვა ლაბორატორიები, რომლებიც მომხმარებლებს სთავაზობენ მოთხოვნად და ხარისხიან მომსახურებებს.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სასწავლო-პრაქტიკული და ლაბორატორიული ერთეულები ფინანსურად მდგრადი და სტაბილურია.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სასწავლო-პრაქტიკული და ლაბორატორიული ერთეულები აქტიურად გამოიყენება სტუდენტებისათვის პრაქტიკული ცოდნის მისაღებად.

ფინანსური ვალდებულებები

ვალდებულებების დროულად და პირნათლად დაფარვა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მუდმივად ასრულებს ყველანაირ ფინანსურ ვალდებულებას დროულად, ჯეროვნად და კეთილსინდისიერად სტუდენტების, დაქირავებულების, კერძო თუ იურიდიული პირების და სახელმწიფო სტრუქტურების მიმართ.

აღსანიშნავია, რომ უნივერსიტეტს არსებობის განმავლობაში აკადემიური, სამეცნიერო და ადმინისტრაციული პერსონალის მიმართ ხელფასების გაცემა არასდროს დაუგვიანებია და სახელფასო დავალიანებები არ არსებობს.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ყოველთვის დროულად თარავს გადასახადებს, შემოსავლების სამსახურს უნივერსიტეტის მიმართ პრეტენზია არ ჰქონია.

გრძელვადიანი ვალდებულებების უქონლობა

ამ მომენტისათვის საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს გააჩნია ფინანსური ვალდებულება მხოლოდ ურთიერთდამოკიდებული პირების მიმართ.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტს არ გააჩნია საბანკო სესხი. ჯგუფის გარეთ ფინანსური ვალდებულების აღება არ იგეგმება.

ფინანსური ბალიში

საბანკო დეპოზიტი

გარდა იმისა, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი არის ძლიერი ჯგუფის წევრი, მას ასევე მუდმივად გააჩნია საბანკო დეპოზიტზე 4 თვის სახელფასო ფონდის ოდენობის თანხა ფორსმაჟორული გარემოებებისგან თავის დასაცავად.

კაპიტალური ხარჯები, გრძელვადიანი ხედვის პორიზონტი

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს სასწავლო პროცესში გამოყენებული ყველა აქტივი აღებული აქვს იჯარით. სასწავლო აქტივები, ისევე როგორც უნივერსიტეტის შენობა-ნაგებობა ეკუთვნის ა(ა)იპ „ცოდნის ფონდის“ ჯგუფში შემავალ კომპანია - შპს „აგრომეტს“. იჯარის თანხა მარტივი განსასაზღვრად და პროგნოზირებადია, ის განისაზღვრება ხელშეკრულებით უნივერსიტეტსა და შპს „აგრომეტს“ შორის.

შესაბამისად, უნივერსიტეტი არ წევს კაპიტალურ დანახარჯებს შენობა-ნაგებობის სარემონტო სამუშაოზე და აღჭურვილობის შესყიდვებზე.

რისკები

სავალუტო რისკები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მენეჯმენტი ითვალისწინებს რა ლარის კურსის მაღალი მერყეობის ალბათობას, განსაკუთრებით დიდ ყურადღებას უთმობს სავალუტო რისკების დაზღვევას.

დღეისათვის უნივერსიტეტის შემოსავლები და ხარჯები სრულიად დენომინირებულია ეროვნულ ვალუტაში. შესაბამისად სავალუტო რისკები მცირე გავლენას ახდენს უნივერსიტეტის გამართულ ფუნქციონირებაზე.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს სავალუტო რისკების დაზღვევის მიზნით სტუდენტებთან ხელშეკრულებაში უდევს მუხლი, რომლის მიხედვითაც მას შეუძლია ეროვნული ვალუტის გაუფასურების შემთხვევაში გაზარდოს სწავლის საფასური.

გასულ წლებში ლარის საგრძნობლად გაუფასურების მიუხედავად, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს არ მიუმართავს ხელშეკრულების ამ მუხლისთვის და არ გაუზრდია სწავლის საფასური სტუდენტების ინტერესების მაქსიმალური დაცვის მოტივაციით.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს უკვე არსებული სტუდენტებისთვის სწავლის პერიოდში არასდროს გაუზრდია სწავლის გადასახადი.

ინფლაციის რისკები

უნივერსიტეტს ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფინანსურ გამოწვევად მიაჩნია ეროვნული ვალუტის ინფლაცია. ინფლაციისაგან თავის დაცვის მიზნით უნივერსიტეტს სტუდენტებთან ხელშეკრულებაში უდევს სამომხმარებლო ფასების ზრდის შესაბამისად სწავლის საფასურის ზრდის შესაძლებლობა.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს სწორი ფინანსური დაგეგმვისა და ფინანსური ბალიშების წყალობით, არასდროს მიუმართავს არსებულ სტუდენტებთან სწავლის საფასურის გაზრდის გზისათვის, ინფლაციისა თუ სხვა ნებისმიერი მიზეზის

გამოყენებით. უნივერსიტეტი მუდმივად ცდილობს დაიცვას თავისი სტუდენტების ფინანსური ინტერესები. უნივერსიტეტის მიმართ არსებული ყველა ფინანსური გამოწვევა იჭრება სტუდენტების სასარგებლოდ.

13.5 მატერიალური, საინფორმაციო და ფინანსური რესურსის კუთხით 2018-2024 წლებში განხორციელებული ცვლილებები

ინფრასტრუქტურა

2018-2024 წლების მანძილზე უნივერსიტეტის კამპუსი მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა ინფრასტრუქტურული კუთხით. რამდენიმე მნიშვნელოვანი პროექტი მოცემულია ქვევით:

2018-2019 წლები

2019-2026 წლების სტრატეგიული განვითარების გეგმით დაგეგმილი იყო დარჩენილი სარეაბილიტაციო მონაკვეთის, კამპუსის დაახლოებით 6 500 კვადრატული მეტრის გზის საფარის სრულად შეცვლა ბეტონის გზით. ასევე, დამატებით 200 ავტომობილზე გათვლილი პარკინგის მოწყობა. აღნიშნული შესრულდა და 2018 წლის ზაფხულში კამპუსის დაახლოებით 6 500 კვადრატული მეტრის გზის საფარი სრულად შეიცვალა ბეტონის გზით. ამასთან, მოეწყო დამატებით 200 ავტომობილზე გათვლილი თანამედროვე პარკინგი და საპარკინგე ინფრასტრუქტურა ჯამში 527 ავტომობილზეა გათვლილი.

2019-2026 წლების სტრატეგიული განვითარების გეგმით გათვალისწინებული იყო საკანალიზაციო სისტემის სრული განახლება, რაც 2018 წლის დასასრულს შესრულდა.

2019 წელს მოხდა უნივერსიტეტის ცენტრალური გზიდან ამოსასვლელი კიბეების სრული რეაბილიტაცია და განახლება.

2019 წელს კამპუსის ტერიტორიაზე 4 000 კვ.მ-ზე დაიგო ახალი ბეტონის გზა, რაც უზრუნველყოფს აღნიშნულ გზაზე უსაფრთხო და დროულ გადაადგილებას, აწესრიგებს ტერიტორიას და ამცირებს ავტომობილების გადაადგილებისას მტვრის ოდენობას.

2019 წელს მოხდა კამპუსის შემოსასვლელის სრულად განახლება - მეტალო-პლასტმასის ფანჯრები შეიცვალა მაღალი ხარისხის ალუმინის ფანჯრებით. გაუმჯობესდა თბოიზოლაციის დონე და ინტერიერის ვიზუალური მხარე. ასევე, გამოიცვალა მთავარი შემოსასვლელი კარები: დამონტაჟდა მბრუნავი მაღალი ხარისხის ალუმინის კარები, რომელიც უზრუნველყოფს მაქსიმალურ თბოიზოლაციას და ამაღლებს შემოსასვლელის გამტარიანობას. ამასთან, დამონტაჟდა დიდი ელექტრო კარები დიდი ზომის ნივთების გადაადგილებისათვის და ასევე სახანძრო უსაფრთხოების გამოყენების მიზნით.

2019 წელს კამპუსის ტერიტორიაზე მოეწყო დამატებითი პარკი. მონაკვეთზე მოხდა სხვადასხვა ხის დანერგვა და გამწვანება. ასევე დაიდგა სკამები, რათა სტუდენტებს ღია სივრცეში შეძლონ კომუნიკაცია.

2019 წლის ოქტომბერში კამპუსის ტერიტორიაზე გაიხსნა 2 400 კვ.მ ფართობის რბილსაფარიანი საფეხბურთო მოედანი, რომლითაც სტუდენტები სარგებლობენ.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტსა და ლიტვურ კომპანია UAB Nogridas-ს შორის 2017 წელს გაფორმდა ურთიერთგაგების მემორანდუმი კამპუსის ტერიტორიაზე 120 კვტ სიმძლავრის მზის ენერგიის პანელების განლაგებასთან დაკავშირებით. 2019 წელს დასრულდა მზის პანელების 120-კილოვატიანი ელექტრო სადგურის მოწყობა. პანელების მეშვეობით გენერირებული ელექტრო-ენერგია ნაწილობრივ ანაცვლებს საერთო მოხმარებას და შესაბამისად ამცირებს კომუნალურ ხარჯებს ყოველთვიურად. ასევე, უზრუნველყოფს პანელების ქვეშ მდებარე ბიბლიოთეკის თბოიზოლაციას.

2020 წელი

კამპუსის ტერიტორიაზე 2020 წელს მოეწყო შიდა სპორტული დარბაზი, რომელსაც სტუდენტები უამინდობის შემთხვევაში ფიზიკური აქტივობებისთვის იყენებენ. ჯამში დაახლოებით 650 000 ლარის ინვესტიცია განხორციელდა.

გარდა ამისა, 2020 წლის განმავლობაში განხორციელდა სხვა ინფრასტრუქტურული პროექტები:

- მოხდა დამატებითი შიდა ეზოს მოპირკეთება, რომელშიც დაახლოებით 30 000 ლარი დაიხარჯა.
- განხორციელდა კამპუსის B კორპუსის უკანა ნაწილთან მისასვლელი გზის სრული რეაბილიტაცია (350 გრძივი მეტრი), რომელიც 300 000 ლარამდე დაჯდა.

- B კორპუსის უწყვეტო ელექტროენერგიის მომარაგების გაუმჯობესება, რაც ჯამში 27 000 ლარი დაჯდა.
- მოხდა კამპუსის გარე განათების სრული რეაბილიტაცია, რაშიც 10 000 ლარი დაიხარჯა.

2021 წელი

2021 წელს უნივერსიტეტმა 337 კილოვატ მზის ენერგიის ელექტრო სადგურის დამატება განახორციელა, რაშიც 561 000 ლარის ინვესტიცია ჩაიღო. ამჟამად უნივერსიტეტს 457-კილოვატიანი მზის ენერგიის სადგური გააჩნია. შედეგად, პანელების მეშვეობით გენერირებული ელექტრო-ენერგია უნივერსიტეტის მიერ მოხმარებული ენერგიის 15%-20%-ს ჩაანაცვლებს, რაც გაზრდის ენერგოეფექტურობას და შეამცირებს დანახარჯებს.

2021 წელს კამპუსში განახლდა დიდი ზომის თანამედროვედ აღჭურვილი საკონფერენციო დარბაზი Auditorium Magnum, რომელიც გათვლილია 600-ზე მეტ ადამიანზე. Auditorium Magnum წარმოადგენს კომფორტულ სივრცეს მასშტაბური ღონისძიებების, კონფერენციების, საჯარო ლექციების ჩასატარებლად. გარდა ამისა, იგი წარმოადგენს თეატრის ტიპის დარბაზს და სტუდენტებს აძლევს შემოქმედებითი და თეატრალური აქტივობების განხორციელების შესაძლებლობას. Auditorium Magnum მნიშვნელოვან რესურსს წარმოადგენდა Covid-19 პანდემიის პერიოდში სოციალური დისტანციის სრული დაცვით ლექციების ჩასატარებლად. განახლდა სავენტილაციო სისტემა, ინტერიერი, გახმოვანება, განათება და გამოიყვალა სკამები. საკონფერენციო დარბაზის განახლებისათვის განხორციელებულმა ინვესტიციამ ჯამში დაახლოებით 900 000 ლარი შეადგინა.

2021 წელს სრულად განახლდა უნივერსიტეტის დიდი საკონფერენციო აუდიტორია (მე-200 აუდიტორია), რომლის განლაგება ამფითეატრის სტილში გადაწყდა და შედეგად 200-ზე მეტ ადამიანზეა გათვლილი. საკონფერენციო ოთახში განხორციელდა სრული რემონტი, ვენტილაციისა და კონდიციონერების სისტემის გამოცვლა, განათების განახლება და ახალი ვიტრაჟების ჩასმა. რემონტის გარდა განახლდა ინვენტარი - დაიდგა კომფორტული სავარძლები და დაიკიდა მზის შუქის დამხშობი ფარდა-ჟალუზი. საკონფერენციო დარბაზის განახლება ჯამში 373 790 ლარი დაჯდა.

2022 წელი

2022 წელს საგამოცდო ცენტრის სრული განახლება განხორციელდა. ძველ საგამოცდო ფართს, რომელიც 400 კვადრატს შეადგენდა, 500 კვადრატული მეტრი დაემატა და ჯამში 900 შეადგინა. სრულად შეიცვალა კონდიციონერების და ვენტილაციის სისტემა და განახლდა ინვენტარი.

საგამოცდო ცენტრში მოეწყო სასერვერო ოთახი, სადაც განლაგდა ქსელური და ვიდეო დაკვირვების ჩამწერი აპარატურა. IT სისტემების უფრო გამართული მუშაობისთვის შესყიდულ იქნა ახალი საგამოცდო სერვერი და შემდგომ მონტაჟი განხორციელდა. ასევე, მოხდა ინტერნეტის ქსელის აპარატურული განახლება.

შედეგად, ახალი საგამოცდო ცენტრი უზრუნველყოფს აკადემიური თაღლითობის და პლაგიატის მინიმუმამდე დაყვანას რადგან:

- სტუდენტებს შორის დაშორება 1.8 მეტრს შეადგენს. ძველი საგამოცდო სივრცე, რომელიც ბევრად მცირე ზომის იყო (400 კვ.მ) 200 სტუდენტი თავსდებოდა, მაშინ როცა ახალი საგამოცდო სივრცე ორჯერ დიდია (900 კვ.მ) და იგი მხოლოდ 305 სტუდენტზეა გათვლილი.
- საგამოცდო ცენტრი აღიჭურვა მაღალი გარჩევადობის ვიდეო დაკვირვების კამერებით, რომლებიც სრულად უზრუნველყოფს ყველა საგამოცდო ადგილის მონიტორინგს. ხორციელდება ვიდეოჩანწერა და ერთი თვით ჩანაწერის შენახვა. ჯამში 77 კამერაა დამონტაჟებული.

ახალი საგამოცდო ცენტრის განახლებასთან დაკავშირებით განეულმა ჯამურმა ინვესტიციამ 1 268 433 ლარი შეადგინა.

2022 წელს სრულად მოპირკეთდა კამპუსის B კორპუსის მიმდებარე შიდა ეზოები. შეიცვალა საფარი, განხორციელდა სივრცის გამწვანება და მოეწყო რეკრეაციული ზონები. სულ სამი ეზოს განახლება მოხდა, თითო ეზო 540 კვადრატი ზომისაა. ჯამურმა ინვესტიციამ 658 253 ლარი შეადგინა.

2019-2026 წლების სტრატეგიული განვითარების გეგმით გათვალისწინებული იყო ერთი ახალი 25 სტუდენტზე გათვლილი კომპიუტერული კლასის მოწყობა. 2022 წელს სწავლის აუდიტორულ რეჟიმზე დაბრუნებასთან ერთად, მოეწყო ახალი კომპიუტერული აუდიტორია CAD-B1, რომელიც აღჭურვილია მაღალი წარმადობის AllInOne ტიპის 25 კომპიუტერით. კომპიუტერული კლასის რემონტი და კომპიუტერების შეძენა ჯამში დაახლოებით 100 000 ლარი დაჯდა. გარდა ამისა, 2023

წელს კამპუსს დაემატა კიდევ ერთი ახალი კომპიუტერული კლასი, რომელიც ასევე გათვლილია 25 სტუდენტზე და ინფორმაცია მოცემულია ქვევით.

2022 წელს ასევე მოხდა ცენტრალური შესასვლელის და სარეკრეაციო ზონებში გასასვლელების რეაბილიტაცია. ამ მიმართულებით ჯამურმა ხარჯებმა დაახლოებით 137 958 ლარი შეადგინა.

უწყვეტი ელექტროენერგიის მიწოდების უზრუნველსაყოფად უნივერსიტეტმა დამატებით 90-კილოვატიანი სიმძლავრის დიზელ გენერატორი შეიძინა, რომლის ღირებულება 40 000 ლარს შეადგენდა.

2022 წელს განხორციელდა კამპუსის სახურავის რბილი საფარის 6 000 კვ.მ. სრული ჩანაცვლება. სახურავის რეაბილიტაციისათვის გამოყოფილმა ინვესტიციამ დაახლოებით 124 000 ლარი შეადგინა.

2023 წელი

2023 წელს დასრულდა B-კორპუსში ფასადის სრული გალესვა და შეღებვა. აღნიშნული სამუშაოების ჯამურმა ღირებულებამ 195 000 ლარი შეადგინა.

2023 წელს განხორციელდა სხვა ინფრასტრუქტურული პროექტებიც:

- საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა A-კორპუსის მე 4 სართულის სრული რემონტი და იატაკის საფარის შეცვლა 2020 კვ.მ. ფართობზე - აღნიშნული სამუშაოები ჯამში 292 000 ლარი დაჯდა.
- მოხდა B კორპუსის წინა ქვის ფასადის გამაგრება და აღდგენა - რეაბილიტაციის ჯამურმა თანხამ 150 000 ლარი შეადგინა.
- განხორციელდა ხუთი ახალი აუდიტორიის რემონტი და ჰოლის რეაბილიტაცია B-კორპუსში (350 კვ.მ) - სარემონტო სამუშაოების ხარჯმა 69 500 ლარი შეადგინა.
- ცენტრალური გათბობის სისტემის გამართულად ფუნქციონირების მიზნით მოხდა ახალი გათბობის ქვების შეძენა-მონტაჟი - გაწეულმა ხარჯმა 180 062 ლარი შეადგინა.
- საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა კამპუსის ორი შესასვლელის რეაბილიტაცია, ვიტრაჟებისა და კარების შეცვლა ახალი ალუმინის თანამედროვე მასალით - აღნიშნული სამუშაოები 67 000 ლარი დაჯდა.
- განხორციელდა ორი ახალი აუდიტორიის (30 და 50 ადგილიანი) და კომპიუტერული კლასის (25 ადგილიანი) სარემონტო-სამუშაოები და აღჭურვა, რაც ჯამში 210 000 ლარი დაჯდა.

- 2023 წელს კულინარიის აკადემიაში სტუდენტებისათვის მოეწყო კულინარიული ბიბლიოთეკა, სამეცადინო სივრცე, კულინარიული ამფითეატრი. გარდა ამისა, მთლიანად განახლდა სავენტელაციო სისტემა და არსებული ლაბორატორიული კლასებისათვის შეძენილ იქნა დამატებითი დანადგარები. კულინარიის აკადემიის განახლებასთან დაკავშირებით განეულმა ჯამურმა ინვესტიციამ 1 000 000 ლარზე მეტი შეადგინა.
- 2023 წელს ვეტერინარიუმს სრული რეაბილიტაცია ჩაუტარდა, რაც მოიცავდა: კლინიკის სივრცის კომპლექსურ რემონტს, ძლიერი სავენტელაციო სისტემის დაყენებას, ახალი ქირურგიული და თერაპიული სივრცეების მოწყობას, უახლესი დანადგარების შესყიდვას, მათ შორის, როგორცაა რენტგენის და ექოსკოპიის დანადგარები. ვეტერინარიუმის განახლებასთან დაკავშირებით განეულმა ჯამურმა ინვესტიციამ 1 000 000 ლარზე მეტი შეადგინა.

2024 წელი

შიდა ეზოს მოწყობა - ადმინისტრაციის შენობის მიმდებარედ განხორციელდა 2 000 კვ.მ. ფართობის რეაბილიტაცია სტუდენტებისა და თანამშრომლებისათვის კიდევ ერთი ახალი შიდა ეზოს მოწყობის მიზნით. შიდა ეზოს განახლებასთან დაკავშირებით განეულმა ჯამურმა ინვესტიციამ 500 000 ლარი შეადგინა.

გარდა ამისა, 2018-2024 წლების განმავლობაში:

- 2020 წლიდან კამპუსის ტერიტორიაზე ხორციელდება სახანძრო სისტემის ახლით ჩანაცვლება და რეაბილიტაცია. 2023 წლისთვის ინვესტირებამ სახანძრო სისტემის განახლების მიმართულებით 360 448 ლარი შეადგინა.
- მუდმივად ახლდება შენობა-ნაგებობებში დამონტაჟებულია ვენტილაცია-კონდენსირების სისტემები. ამჟამად დამონტაჟებულია სისტემის 166 ერთეული - სპლიტ-სისტემა, არხული კონდიციონერები, ჩილერები, VRF და რუფტოპის სისტემა. ოთახებში შესაძლებელია ვენტილაცია-კონდენსირების ინდივიდუალური რეგულირება. ამ კუთხით განხორციელებულმა ინვესტიციამ ამ ეტაპზე 2 მილიონ ლარამდე შეადგინა.

ბიბლიოთეკა

2019 წლიდან უნივერსიტეტი გაერთიანდა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს საუნივერსიტეტო კონსორციუმში. უნივერსიტეტსა და კონსორციუმს შორის გაფორმდა ხელშეკრულება სამეცნიერო-ელექტრონული ბაზის Elsevier-ის ჩართვაზე. ხელშეკრულების მიხედვით ჩართულია ორი ბაზა: Science

Direct და Scopus. ბიბლიოთეკარები აქტიურად მონაწილეობენ Elsevier-ის მიერ დაგეგმილ ვებინარებსა და ტრენინგებში.

უნივერსიტეტის ვებგვერდზე განთავსებულია თითოეული სამეცნიერო ბაზის გამოყენების გზამკვლევი, რაც სტუდენტებს ხელს უმარტივებს სამეცნიერო ბაზებთან მუშაობას.

საინფორმაციო რესურსი

EduRoam - საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში უნივერსიტეტში დაინერგა უსაფრთხო ინტერნეტ წვდომის გლობალური როუმინგის სისტემა EduRoam, რომელიც უნივერსიტეტის სტუდენტებსა და პროფესორებს საშუალებას აძლევს ჰქონდეთ ინტერნეტზე წვდომა მსოფლიო მასშტაბით.

ინტერნეტი - საანგარიშო პერიოდში უნივერსიტეტის ინტერნეტით მომარაგების უწყვეტობას უზრუნველყოფის მიზნით ორ სხვადასხვა პროვაიდერთან გაფორმდა ხელშეკრულებები. შესაბამისად, უნივერსიტეტისათვის ინტერნეტის მომარაგება უზრუნველყოფილია ორი ალტერნატიული ოპტიკურ-ბოჭკოვანი არხით ორი განსხვავებული პროვაიდერისაგან: საქართველოს სამეცნიერო-საგანმანათლებლო კომპიუტერული ქსელების ასოციაციისა (GRENA) და შპს მაგთიკომისაგან. ინტერნეტის მომსახურების ხელშეკრულებები გაფორმებული აქვს შპს “აგრომეტს”, რომელიც უნივერსიტეტს იჯარის ფარგლებში აწვდის სერვისს. ორი ალტერნატიული ოპტიკურ-ბოჭკოვანი არხია:

- ძირითადი, რომლის პროვაიდერია GRENA და მონაცემებია: 1 გბიტ/წმ სიჩქარის ქართულ რესურსებზე წვდომისათვის და 350 მბიტ/წმ გლობალურ რესურსებზე წვდომისათვის. 2024 წლიდან უნივერსიტეტმა მოახდინა ინტერნეტ რესურსის გაზრდა 200 მბიტ/წმ გლობალური ჩართვის სიჩქარიდან (2018 წელს) 350 მბიტ/წმ სიჩქარემდე.
- სარეზერვო, რომლის პროვაიდერია მაგთიკომი და მონაცემებია: 100 მბიტ/წმ სიჩქარის ქართულ რესურსებზე წვდომისათვის და 2 მბიტ/წმ გლობალურ რესურსებზე წვდომისათვის.

ვებგვერდი - უნივერსიტეტის ოფიციალური გვერდია <https://agruni.edu.ge/>, რომელიც განთავსებულია უნივერსიტეტის ძირითად ჰოსტინგ სერვისის მომწოდებელთან (BusinessICS Intl Limited). საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტისათვის ახალი ვებგვერდი შეიქმნა 2023 წელს, რომელიც მომხმარებელზე უფრო მორგებული და

მარტივად გამოსაყენებელი გახდა. შეიქმნა როგორც Desktop, ისე Mobile ვერსია. ახალ ვებგვერდზე შესაძლებელია სხვადასხვა სიღრმისა და მოცულობის ინფორმაციის მიღება უნივერსიტეტის შესახებ. ვებგვერდზე განთავსებული ინფორმაციის განახლება ხდება რეგულარულად.

საგამოცდო ცენტრი - საანგარიშო პერიოდში შეიქმნა ახალი საგამოცდო ცენტრი, რომლის ტექნოლოგიური უზრუნველყოფა მთლიანად შეიცვალა და გაძლიერდა. საგამოცდო ცენტრში კომპიუტერების ნაცვლად გამოიყენება ე.წ. თხელი კლიენტები (Thin Client), რომელთა კონფიგურაცია უზრუნველყოფს სტაბილურ მუშაობას და ჩანაცვლების უმოკლეს დროს. გამოყენებულია საკაბელო ქსელი, რომელიც უზრუნველყოფს კავშირის სტაბილურობას. საგამოცდო ცენტრის ყველა ტექნიკა უზრუნველყოფილია უწყვეტი ელ. მომარაგებით.

საგამოცდო ცენტრის გამართული მუშაობა უზრუნველყოფილია უწყვეტი ელექტრომომარაგებისა და მომსახურე სერვერების დუბლირების გზით. საგამოცდო ცენტრს ემსახურება 2 ფიზიკური და 4 ვირტუალური სერვერი, 1 ფაილური სერვერი და 1 მონაცემთა რეზერვირების სერვერი, შედეგად ხდება საგამოცდო სესიების უწყვეტობის უზრუნველყოფა და სერვერების დატვირთვის ბალანსირება.

საგამოცდო ცენტრის IT ინფრასტრუქტურის გაძლიერებაში დაახლოებით 300 000 ლარის ოდენობის ინვესტიცია განხორციელდა.

უნივერსიტეტის სწავლის მართვის საინფორმაციო სისტემა (EMIS) - უნივერსიტეტი იყენებს EMIS-ს (emis.campus.edu.ge), რომელიც განახლების პროცესშია. აღნიშნული სისტემა წარმოადგენს “დრუბლოვან სერვისს” (cloud service) და ხორციელდება სისტემის მონაცემთა ბაზის ყოველდღიური რეზერვირება.

დისტანციური ლექციების სისტემა და ინფრასტრუქტურა - უნივერსიტეტი ონლაინ რეჟიმში მიმდინარე ლექციებისათვის იყენებს Zoom.us-ის პლატფორმას, Google Workspace for Education და უნივერსიტეტის სასერვერო ინფრასტრუქტურას. საანგარიშო პერიოდში შეძენილ იქნა ამა თუ იმ ონლაინ ლექციის შესაბამისი რაოდენობის ლიცენზია.

უსაფრთხოების სისტემები (დაშვების სისტემები და ვიდეო-სამეთვალყურეო კამერები) - საანგარიშო პერიოდში მოხდა უსაფრთხოების სისტემების (დაშვების სისტემების და ვიდეო-სამეთვალყურეო კამერების) განახლება.

ფინანსები

2019 წლიდან ცოდნის ფონდი ახორციელებს „საგზურის“ პროგრამას, რომელიც გულისხმობს საქართველოს აგრარულ და თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტებში ჩარიცხული სოციალურად დაუცველი სტუდენტების სწავლის სრულად დაფინანსებას (4 წლის განმავლობაში). სწავლის სრულად დაფინანსებისათვის საჭიროა მხოლოდ 2 პირობის დაკმაყოფილება:

- აბიტურიენტი ერთიანი ეროვნული გამოცდების შედეგად უნდა ჩაირიცხოს თავისუფალ უნივერსიტეტში ან აგრარულ უნივერსიტეტში
- აბიტურიენტმა დაადასტუროს სოციალურად დაუცველის სტატუსი

ბოლო 4 აკადემიური წლის განმავლობაში სოციალურად დაუცველი სტუდენტების სწავლის დაფინანსებამ „საგზურის“ პროგრამის დაახლოებით 2.5 მილიონი ლარი შეადგინა. ეს შესაძლებლობას აძლევს ნებისმიერ სოციალურად დაუცველს, რომელსაც სწავლა სურს საქართველოს აგრარულ ან თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტებში, უფასოდ მიიღოს მაღალი ხარისხის განათლება.

13.6 მატერიალური, საინფორმაციო და ფინანსური რესურსის მიმართულებით უნივერსიტეტის 2025-2031 წლების ხედვა

ინფრასტრუქტურა

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი განაგრძობს ინფრასტრუქტურის განვითარებისათვის მის მირ შემუშავებული და დანერგილი მიდგომის გამოყენებას მომავალი ინფრასტრუქტურული საჭიროებების იდენტიფიცირების, გაანალიზების, დაგეგმვისა და განხორციელებისათვის.

2025-2031 წლების პერიოდში იგეგმება:

- კონდიციონერების და ვენტილაციის სისტემის სრულად შეცვლა.
- ვეტერინარული კლინიკური ლაბორატორიის განახლება.
- კაფეტერიის სრული რეაბილიტაცია.

ბიბლიოთეკა

მომავალში იგეგმება ელექტრონული ბიბლიოთეკის შემდგომი განვითარება, რისთვისაც სასწავლო სახელმძღვანელოების შეძენისას კვლავ უპირატესობა მიენიჭება წიგნების ელექტრონულ ფორმატს.

საინფორმაციო რესურსები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ხელდა საინფორმაციო ტექნოლოგიების კუთხით შემდეგია:

1. საინფორმაციო ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურამ უზრუნველყოს სტუდენტთა კონტინგენტის შემდგომი ზრდა;
2. ახალი ტექნოლოგიების შემოტანის შემთხვევაში, ინფორმაციულმა ტექნოლოგიების სამსახურმა უნდა უზრუნველყოს სასწავლო პროცესი შესაბამისი ინფრასტრუქტურით.

ფინანსური რესურსი

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ხელდაა, მომავალშიც შენარჩუნდეს ფინანსური სტაბილურობა და დანახარჯთა ძირითადი თანაფარდობები. უნივერსიტეტის ყოველწლიური ბიუჯეტის შესრულება უნდა მოხდეს 2%-იანი ცდომილების ფარგლებში.

14. ბიზნეს პროცესების უწყვეტობის გეგმა

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში მიმდინარე ძირითადი პროცესების უწყვეტობის უზრუნველსაყოფად შემუშავებულია მიდგომა, რომელიც ითვალისწინებს რისკების თავიდან აცილების საშუალებებსა და პოტენციური დანაკარგების მინიმიზების და პრევენციის გეგმას.

ბიზნეს უწყვეტობის გეგმა მოიცავს დაწესებულების მიერ იდენტიფიცირებულ იმ რისკებს, რომლებმაც შესაძლოა ხელი შეუშალოს ბიზნესის უწყვეტობას. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ხედვით, ბიზნესის უწყვეტობასთან მიმართებით სავარაუდო რისკები შესაძლოა დაკავშირებული იყოს შემდეგთან:

- ინფრასტრუქტურასთან
- ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან
- ოპერაციულ უზრუნველყოფასთან
- ტექნოლოგიურ უზრუნველყოფასთან
- ადამიანურ რესურსთან
- ფინანსებთან

თითოეულ შემთხვევაში, პრობლემის პრევენციაზე/გადაჭრაზე მუშაობა მოიცავს შემდეგ სამ პუნქტს:

- რისკების იდენტიფიცირება
- სწრაფი შეტყობინების სისტემა (Early Warning)
- რეაგირება და ზიანის შემცირება (მიტიგაცია).

14.1 ინფრასტრუქტურა

14.1.1 შენობების კონსტრუქციული მდგრადობა

რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია
(მოგვარება/პრევენცია)

შენობების კონსტრუქციულ მდგრადობაზე ტექნიკურ-ექსპერტული შემოწმება ტარდება არაუგვიანეს 7 წელიწადში ერთხელ ან შენობის კონსტრუქციის მნიშვნელოვანი დაზიანების აღმოჩენის შემთხვევაში მყისიერად.

ტექნიკურ-ექსპერტულ შემოწმებას ატარებს დამოუკიდებელი, აკრედიტებული პირი, რომელიც გასცემს სათანადო დასკვნას. დასკვნაში დეფექტების/რისკების

გამოვლენის შემთხვევაში მყისიერად ხდება შესაბამისი ზომების მიღება მათი აღმოფხვრისათვის.

მითითებულის უზრუნველსაყოფად საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ბიუჯეტში ყოველთვის გათვალისწინებულია შესაბამისი ფინანსური რეზერვის არსებობა შესაძლო სამუშაოების ჩასატარებლად.

14.1.2 შენობის სისტემების ტექნიკური მდგომარეობა რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია (მოგვარება/პრევენცია)

შენობების და სისტემების ტექნიკურ მდგომარეობაზე კონტროლი მიმდინარეობს ყოველდღიურ რეჟიმში სპეციალური თანამშრომლების მიერ. მოწმდება წყალგაყვანილობის და კანალიზაციის, სახანძრო უსაფრთხოების, ვენტილაცია-კონდენსირების, ელექტრო და გაზ მომარაგების სისტემები. ასევე, ყოველდღიურად მოწმდება ინფრასტრუქტურა მცირე დეფექტებზე. ამასთან, ყველა თანამშრომელმა იცის, თუ ვის უნდა მიმართოს სათანადო ხარვეზის გამოვლენის შემთხვევაში.

როგორც წესი, დეფექტი აღმოიფხვრება მყისიერად რადგან უნივერსიტეტში სრულ სამუშაო გრაფიკზე დასაქმებულია ელ. ენერგიის, წყლის, გაზის IT ინფრასტრუქტურაზე მომუშავე პერსონალი. იმ შემთხვევაში, თუ დეფექტის აღმოფხვრა ვერ ხერხდება საკუთარი ძალებით, დეფექტის აღმოფხვრა ხორციელდება სათანადო კომპანიებს მიერ შესაძლო მოკლე ვადაში.

ამასთან, შენობის გეგმიური სარემონტო სამუშაოები ხორციელდება ყოველი სემესტრის დასაწყისში. დამატებით, შენობის სისტემების ტექნიკურ მდგომარეობასთან დაკავშირებული წარსული გამოცდილებით შეფასებული სავარაუდო დანახარჯები ყოველთვის გათვალისწინებულია ბიუჯეტში.

14.1.3 ელექტრომომარაგება რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია (მოგვარება/პრევენცია)

შენობის ყველა სასიცოცხლო კვანძები (IT, გათბობა, სახანძრო, უსაფრთხოების სისტემები) და სასწავლო ინფრასტრუქტურა (აუდიტორიების და ღერეფების განათება, პროექტორები, საგამოცდო ცენტრი და კომპიუტერული კლასები) უზრუნველყოფილია ელექტრო მომარაგების უწყვეტი წყაროებით, ესენია:

- 2 ცენტრალური უწყვეტი კვების წყარო ე.წ. UPS – 200 კვტ.

- 5 დიზელ გენერატორი - 500 კვტ.
- 2 მზის ელექტრო სადგური - 480 კვტ.

დამატებით, რისკების შესამცირებლად, შენობას ასევე აქვს ორი დამოუკიდებელი ელექტრო მომარაგების კვანძი (ძირითადი - „დიდი დიღმის ხაზი“ და ალტერნატიული - „დიღმის ხაზი“). სერიოზული დაზიანების შემთხვევაში ელექტრომომარაგებელი კომპანიის მიერ ხდება ალტერნატიულ ხაზზე გადართვა.

14.1.4 გათბობის სისტემა

**რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია
(მოგვარება/პრევენცია)**

რისკების შესამცირებლად შენობა აღჭურვილია დუბლირებული გათბობის სისტემით:

- გაზის საშუალებით ცხელი წყლის რადიატორების გათბობა
- ვენტილაციის სისტემით გათბობა

გაზის ან ელექტროენერგიის გათიშვის შემთხვევაში, შესაძლებელია ერთ-ერთი სისტემის გამოყენება შენობის გასათბობად.

14.1.5 სასწავლო ინვენტარი

**რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია
(მოგვარება/პრევენცია)**

უნივერსიტეტს გააჩნია სასწავლო ინვენტარის (მერხები, სკამები, დაფები, პროექტორები) და სწავლის პროცესისათვის საჭირო აუცილებელი სახარჯი მასალების და აღჭურვილობის მუდმივი მარაგი, რაც უზრუნველყოფს დაზიანებული ნივთის/მასალის მყისიერ გამოცვლას. მარაგი მუდმივად ახლდება გამოყენების/ათვისების გათვალისწინებით.

თუ კი კონკრეტულ მომენტში ვერ ხერხდება ინვენტარის გამოცვლა, ამ შემთხვევაში, ხდება სასწავლო აუდიტორიის მყისიერი ჩანაცვლება სხვა აუდიტორიით.

14.2 ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება

14.2.1 ჯანმრთელობა

**რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია
(მოგვარება/პრევენცია)**

უნივერსიტეტში განთავსებულია პირველადი დახმარების ოთახი, სადაც მუდმივ რეჟიმში მორიგეობს კვალიფიციური ექიმი ჯანმრთელობის რისკების

შესამცირებლად. თუ პირველადი დახმარების აღმოჩენის შემდეგ ვერ ხერხდება ჯანმრთელობის პრობლემის აღმოფხვრა, ექიმი იღებს გადანყვეტილებას სასწრაფო სამედიცინო დახმარების გამოძახებაზე.

სასწრაფო დახმარების გამოძახების შემთხვევაში, აღნიშნულის შესახებ ეცნობება სტუდენტების დეკანს, რომელიც, თავის მხრივ, მეთვალყურეობას უწევს პროცესს და, საჭიროების შემთხვევაში, უკავშირდება პაციენტის ოჯახის წევრებს.

ამასთან, აღსანიშნავია ისიც, რომ წელიწადში 100-მდე სტუდენტს უტარდება პირველადი დახმარების ტრენინგი.

14.2.2 უსაფრთხოება

რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია (მოგვარება/პრევენცია)

უნივერსიტეტის შენობის უსაფრთხოებას და მართლწესრიგს უზრუნველყოფს ლიცენზირებული პროფესიული უსაფრთხოების სამსახური, რომელიც დაქირავებული ჰყავს უნივერსიტეტს უსაფრთხოების გეგმის შესაბამისად. დარღვევის ან პრობლემის აღმოჩენის შემთხვევაში, უსაფრთხოების სამსახური მყისიერად აცნობებს აღნიშნულის შესახებ სათანადო პირს უნივერსიტეტის ადმინისტრაციაში.

14.2.2.1 დაშვებისა და ვიდეო/სამეთვალყურეო სისტემები

რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია (მოგვარება/პრევენცია)

უნივერსიტეტის ტერიტორიაზე უცხო პირთა შესვლის კონტროლისათვის შენობაში შესასვლელი ყველა კარი აღჭურვილია დაშვების სპეციალური სისტემით. ამასთან, შენობაში არის დაშვების სხვადასხვა დონე, კერძოდ:

- სტუდენტების დაშვება - სასწავლო და რეკრეაციული სივრცეები
- ადმინისტრაციული დაშვება - სასწავლო და რეკრეაციული სივრცეები, ადმინისტრაცია, ტექნიკური სივრცეები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ყველა სტუდენტსა და პერსონალს აქვს ინდივიდუალური დაშვების ბარათი სათანადო დაშვების დონით და, ბარათის გამოყენების შემთხვევაში, ფიქსირდება სათანადო მონაცემი.

შენობაში და გარე პერიმეტრზე განთავსებულია 252 ვიდეო-სამეთვალყურეო კამერა (პირადი ინფორმაციის დაცვის სტანდარტის გათვალისწინებით), რომელიც უწყვეტ

რეჟიმში უზრუნველყოფს ტერიტორიის მონიტორინგს, ვიდეო კამერების მონიტორინგს ახორციელებს დაცვის სამსახური შენობის ფოიეში არსებული დაცვის სამორიგეო პოსტიდან. 252 ვიდეო-სამეთვალყურეო კამერების რაოდენობაში არ არის გათვალისწინებული საგამოცდო ცენტრში არსებული 77 კამერა, რომელთა მონიტორინგსაც საგამოცდო ცენტრი და საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახური ახორციელებს.

უნივერსიტეტის გარე და შიდა ტერიტორიაზე მოქმედი დაშვების და ვიდეო უსაფრთხოების სისტემის შეფერხებამ შესაძლოა გამოიწვიოს დაბალი გავლენა საქმიანობის უწყვეტობაზე.

ყველა დაშვების სისტემა უზრუნველყოფილია უწყვეტი კვების წყაროთი. კრიტიკულ სიტუაციებში დაშვების სისტემების შეზღუდვა შეიძლება გაიხსნას, რათა უზრუნველყოს ადამიანების სწრაფად გავლა.

სტაბილური მუშაობისთვის ყველა სამეთვალყურეო და დაშვების სისტემა იყენებს საკაბელო იზოლირებულ ქსელურ კავშირს.

ამასთან, საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახური ახორციელებს ვიდეო სამეთვალყურეო და დაშვების სისტემების ქსელურ მონიტორინგს 24/7-ზე. რითაც ხდება შეფერხებების იდენტიფიკაცია და გამოსწორება. საჭიროების შემთხვევაში კი - მარაგებიდან ჩანაცვლება.

14.2.2.2 სახანძრო უსაფრთხოება

რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია (მოგვარება/პრევენცია)

შენობა აღჭურვილია თანამედროვე სახანძრო უსაფრთხოების სისტემით. პრობლემის დაფიქსირების შემთხვევაში, ინფორმაცია მყისიერად გადაეცემა დაცვის სამსახურს სპეციალურ მონიტორზე, სადაც აღნიშნულია პრობლემის მდებარეობა. დაცვის სამსახური უზრუნველყოფს პრობლემური ადგილის ვიზუალურ დათვალიერებას და, საჭიროების შემთხვევაში, უკავშირდება სახანძრო სამსახურს.

14.3 ოპერაციული უზრუნველყოფა

რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია

(მოგვარება/პრევენცია)

უნივერსიტეტს სასწავლო ინვენტარის და სწავლის პროცესისათვის საჭირო სახარჯი მასალების მუდმივი მარაგი გააჩნია, რაც უზრუნველყოფს დაზიანებული ნივთის/მასალის მყისიერ ჩანაცვლებას.

თუკი კონკრეტულ მომენტში ვერ ხერხდება ინვენტარის გამოცვლა, სასწავლო აუდიტორია მომენტალურად ნაცვლდება სხვა აუდიტორიით. შესაბამისად, თუკი აუდიტორიის (ფიზიკური ან სხვა ტიპის) დაზიანების/შეფერხების გამო, როგორცაა მეცადინეობის ჩატარებისთვის აუცილებელი მოწყობილობების მწყობრიდან გამოსვლა, შეუძლებელია მეცადინეობის ჩატარება, სასწავლო პროცესი დაუყოვნებლივ უნდა გაგრძელდეს სხვა აუდიტორიაში.

ასეთ შემთხვევაში შეტყობინება, ძირითადად, ხდება ტელეფონით. ლექტორი საკითხთან დაკავშირებით აცნობებს შესაბამისი პროგრამის კოორდინატორს ან პროგრამის ხელმძღვანელს.

პრობლემის მოგვარებაში მნიშვნელოვან როლს თამაშობს სააუდიტორიო ფონდის რეზერვის არსებობა და აუდიტორიის შეცვლის სწრაფი პროცედურა.

ფართის გამოყენებისას უნივერსიტეტის პოლიტიკაა, ცვალებადობის გათვალისწინებით, რჩებოდეს, მინიმუმ, 20%-იანი რეზერვი. სტატისტიკურად, წინა და მიმდინარე სასწავლო წელს თითოეული აუდიტორიის გამოყენება ერთი კვირის განმავლობაში და ყოველდღიურად საათების მიხედვითაც შეადგენს საშუალოდ 37%-ს, ხოლო პიკური გამოყენება შეადგენდა 67%-ს. 140 აუდიტორიიდან 51 აუდიტორია არის დატვირთული 20%-ზე ნაკლებად. გარდა ამისა, სასწავლო პროცესის მართვისას დანერგილია აუდიტორიების დაკავებულობის რუკა, რომელიც ორგანიზებულია კანბანის პრინციპით (ე.წ. „დეშბორდი“):

	B	C	FE	FF	FG	FH	FI	FJ	FK	FL	FM	FN	FO	FP	FQ	FR	FS	FT	FU
	RT & AGU Time Base	თანხა	საინჟინრო ღირ. / ინჟინერის ქმნის ღირ.	დარ. / ინჟინერის ქმნის ღირ.	პრო. დარ. / საინჟინრო ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.	ინჟინერის ქმნის ღირ.
	თარიღი N		101		102		104		105		106		107		110		111		
	საინჟინრო	20		20		20		20		20		20		20		20		20	
	10:00-11:00						ANSI-5-10	17									ANSI-5-9	17	
	11:10-12:10						ANSI-5-10	17							AGR2-1	14	ANSI-5-9	17	
	12:20-13:20						ANSI-5-10	17							AGR2-2	14	ANSI-5-9	17	
	13:30-14:30	11					ANSI-5-10	17									ANSI-5-9	17	
	14:40-15:40	11					ANSI-4-5	17											
	15:50-16:50						ANSI-4-5	17											
	17:00-18:00						ANSI-4-5	17											
	18:10-19:10						ANSI-4-5	17			ENO2-3	19							
	19:20-20:20																		
	20:30-21:30																		
	10:00-11:00						E&T1-1-14	17									E&T1-1-13	17	
	11:10-12:10						E&T1-1-14	17									E&T1-1-13	17	
	12:20-13:20	12					E&T1-1-14	17							LMPF2	11	E&T1-1-13	17	
	13:30-14:30	12					E&T1-1-14	17									E&T1-1-13	17	
	14:40-15:40				CHEM2	11	E&T1-2-16	17									E&T1-2-15	17	
	15:50-16:50				CHEM2	11	E&T1-2-16	17			ENO2-1	19					E&T1-2-15	17	
	17:00-18:00				CHEM2	11	E&T1-2-16	17			ENO2-2	19					E&T1-2-15	17	
	18:10-19:10				CHEM2	11	E&T1-2-16	17									E&T1-2-15	17	
	19:20-20:20																		
	20:30-21:30																		
	10:00-11:00		AGR2	20			ANSI-3-7	17			AGR2	20					ANSI-3-8	17	
	11:10-12:10		AGR2	20			ANSI-3-7	17			AGR2	20					ANSI-3-8	17	
	12:20-13:20		AGR2	20			ANSI-3-7	17			AGR2	20					ANSI-3-8	17	

ეს რუკა გაზიარებულია სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურის, პროგრამების კოორდინატორების, სტუდენტებისა და აბიტურიენტებთან ურთიერთობის სამსახურის თანამშრომლებისთვის. ინციდენტის შესახებ შეტყობისთანავე მოხდება მისი მყისიერი მოგვარება (სასწავლო პროცესის აღდგენა) რეალურ დროში ისე, რომ ხელი არ შეეშალოს მიმდინარე სასწავლო პროცესს.

14.4 ტექნოლოგიური უზრუნველყოფა

14.4.1 ინტერნეტისა და სატელეფონო სერვისის წყვეტა/შეფერხება რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია (მოგვარება/პრევენცია)

ერთ-ერთი ტექნოლოგიური რისკია ინტერნეტისა და მასზე დამოკიდებული სერვისების (მათ შორის, სატელეფონო კავშირის) წყვეტა როგორც პროვაიდერის მიზეზით, ასევე შიდა ინფრასტრუქტურის დაზიანების გამო.

შეფერხების მიზეზის მყისიერად დასადგენად უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს IT ინფრასტრუქტურის (ქსელური მოწყობილობები და სერვისები) 24-საათიან მონიტორინგს. ნებისმიერი ინციდენტის შემთხვევაში საინფორმაციო

ტექნოლოგიების სამსახურთან იგზავნება შეტყობინება პრობლემის შესახებ დეტალებით.

ინტერნეტ-კავშირის წყვეტის პრევენციის მიზნით, უნივერსიტეტს გაფორმებული აქვს ხელშეკრულება ინტერნეტის სერვისის ორ მომწოდებელთან. სატელეფონო კავშირის შეფერხებისას (პროვაიდერის მიზეზით ან შიდა პრობლემით გამოწვეული) შესაძლოა გამოყენებულ იქნას ალტერნატიული კომუნიკაციის საშუალებები (მაგ. სოციალური მედიის პლატფორმები).

შიდა ქსელური ინფრასტრუქტურის კრიტიკული კომპონენტები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ქსელური სერვისების მიწოდებას აქტიურად დუბლირებულია, ანუ მუშაობს პარალელურად. ერთ-ერთის დაზიანების შემთხვევაში სისტემა უწყვეტად აგრძელებს მუშაობას მეორე მოწყობილობით. ნაკლებად კრიტიკული მოწყობილობების ჩანაცვლება კი ხდება საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის მუდმივად განახლებადი, კონტროლირებადი მარაგიდან საკუთარი ძალებით, დამოუკიდებლად. გარდა ამისა, სისტემატურად ხორციელდება ძირითადი ქსელური აპარატურის კონფიგურაციის სარეზერვო ასლების შენახვა. დაზიანებული მოწყობილობების ახლით ჩანაცვლებისას აღნიშნული მონაცემების გამოყენება ამცირებს სერვისის წყვეტის დროს.

ქსელური ინფრასტრუქტურის ყველა კვანძის უწყვეტი მუშაობა უზრუნველყოფილია უწყვეტი კვების წყაროებითა და გენერატორით.

14.4.2 ინფორმაციული ტექნოლოგიების სერვისების წყვეტა/მონაცემთა დაზიანება დაკარგვა **რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია** **(მოგვარება/პრევენცია)**

ინფორმაციული ტექნოლოგიებთან დაკავშირებული სავარაუდო რისკი შესაძლებელია იყოს ინფორმაციული სერვისების წყვეტა როგორც აპარატურული, ასევე პროგრამული უზრუნველყოფის დაზიანების ან კიბერშეტევის გამო.

უნივერსიტეტში არსებული ინფორმაციული სერვისები იყოფა ორ - შიდა და გარე კატეგორიად:

- შიდა - საშუალო და ზოგიერთი მაღალი რისკის კატეგორიის სერვისების უზრუნველყოფა ხდება უნივერსიტეტის ტექნიკური ინფრასტრუქტურისა და საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის საშუალებით

- გარე - მაღალი და ზოგიერთი საშუალო რისკის გარე სერვისების უზრუნველყოფა, ხდება სხვა, ორგანიზაციების მიერ, ხელშეკრულების საფუძველზე.

შიდა სერვისების უწყვეტად მუშაობისთვის უნივერსიტეტის და საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის მიერ უზრუნველყოფილია:

- სერვერული აპარატურის ფიზიკური დუბლირება
- სერვერულ მონაცემთა ბაზებზე დისკების დუბლირება
- მონაცემთა სანახებზე დისკების დუბლირება და რეზერვირება
- ოპერაციული სისტემების სისტემატური რეზერვირება
- სერვერების ქსელური აპარატურის დუბლირება
- სერვერების ქსელური უსაფრთხოება
- ქსელური აპარატურის კონფიგურაციების რეზერვირება
- სერვერული აპარატურის გაგრილება და ამ სისტემების დუბლირება
- სერვერული აპარატურის სახანძრო მონიტორინგი
- სერვერული აპარატურის უწყვეტი ელ.მომარაგებით უზრუნველყოფა
- სერვერული სისტემების აპარატურული და პროგრამული განახლება
- ოპერაციული სისტემების განახლება
- პროგრამული სერვისების პროგრამული უზრუნველყოფის განახლება

გარე კატეგორიის სერვისების უწყვეტად ფუნქციონირებისთვის მომწოდებლების ხელშეკრულებებსა თუ მომსახურების შეთანხმების პირობებში გათვალისწინებულია ზემოთ ჩამოთვლილი სერვისების არსებობა სერვისის შესაბამისობით.

პრობლემის პრევენციისთვის საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის მიერ ხორციელდება ყველა შიდა სერვისის, სერვერის, ოპერაციული სისტემისა და ასევე გარე სერვისების ავტომატიზებული მონიტორინგი 24-საათიან რეჟიმში, რომლის საშუალებითაც ხდება ინციდენტების პრევენცია ან მათზე მყისიერი რეაგირება. შესაბამისად, ნებისმიერი ინციდენტის შემთხვევაში ხდება მონაცემთა აღდგენა.

14.4.3 საგამოცდო ცენტრი

**რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია
(მოგვარება/პრევენცია)**

უნივერსიტეტის საგამოცდო ცენტრი წარმოადგენს 305-ადგილიან კომპიუტერულ დარბაზს, რომლის მუშაობის შეფერხებამ შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ბიზნესის პროცესებზე.

შესაძლებელია მოხდეს კომპიუტერების, ქსელისა და ქსელური ინფრასტრუქტურის, საგამოცდო სერვერების, სამეთვალყურეო სისტემების მუშაობის შეფერხება/დაზიანება.

საგამოცდო ცენტრში კომპიუტერების ნაცვლად გამოიყენება ე.წ. თხელი კლიენტები (Thin Client), რომელთა კონფიგურაცია უზრუნველყოფს სტაბილურ მუშაობას და ჩანაცვლების უმოკლეს დროს. გამოყენებულია საკაბელო ქსელი, რომელიც უზრუნველყოფს კავშირის სტაბილურობას. საგამოცდო ცენტრის ყველა ტექნიკა უზრუნველყოფილია უწყვეტი ელ. მომარაგებით.

საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახური უზრუნველყოფს საგამოცდო ცენტრის აპარატურისა და სისტემების 24/7 მონიტორინგს, რომლის საშუალებითაც ხდება ინციდენტების პრევენცია, საჭიროებისამებრ მათზე მყისიერი რეაგირება. გარდა ამისა, სემესტრულად ხორციელდება გეგმიური შემოწმება. საგამოცდო ცენტრის სერვერული და პროგრამული ინფრასტრუქტურა დუბლირებული და რეგულირებულია შიდა სერვისების კატეგორიის, 14.4.2.-ში აღწერილი ტექნიკური უზრუნველყოფის დაცვის მოდელის მიხედვით.

14.4.4 კომპიუტერული ტექნიკა

რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია (მოგვარება/პრევენცია)

სასწავლო პროცესის და ადმინისტრაციული მიზნებისთვის საჭირო კომპიუტერული ტექნიკის დაზიანებამ, როგორცაა კომპიუტერები, პროექტორები, პრინტერები, შესაძლოა დაბალი გავლენა მოახდინოს უნივერსიტეტის ბიზნესის პროცესის უწყვეტობაზე.

ამ რისკის შესამცირებლად საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის მიერ ხორციელდება ტექნიკის პერიოდული შემოწმება (სასწავლო სემესტრის დაწყებამდე) და შესაბამისი გეგმიური სერვისი, დაზიანებული ტექნიკის პრობლემის იდენტიფიკაცია და შეკეთება, მოძველებული ტექნიკის ახლით ჩანაცვლება.

ტექნიკის შესაკეთებლად და ჩანაცვლებისთვის უნივერსიტეტში არსებობს მუდმივად განახლებადი მარაგი. კომპიუტერების სწრაფად ჩანაცვლების დროს გამოიყენება წინასწარ შექმნილი მონაცემთა სარეზერვო ასლები.

14.5 ადამიანური რესურსი

14.5.1 პერსონალის მიერ თანამდებობის დატოვება

რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია
(მოგვარება/პრევენცია)

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიზანია თანამშრომლებისათვის ისეთი გარემოს შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს მაქსიმალურ პროდუქტიულობას და მაღალი შედეგების მიღწევას და გამორიცხავს ნეპოტიზმსა და კლიენტის მსგ.

პერსონალის მართვის პრინციპები ხელს უწყობს: უნივერსიტეტის თითოეულ თანამშრომელს საკუთარი ფუნქციების ეფექტიანად შესრულებაში; უზრუნველყოფს უნივერსიტეტის თანამშრომელთა პროფესიულ განვითარებასა და მათი შესაძლებლობების მაქსიმალურად გამოვლინებას; პერსონალისათვის მოქნილ სამუშაო გრაფიკს და შესასრულებელი ამოცანის/დავალების დამოუკიდებლად დაგეგმვის შესაძლებლობას.

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ადამიანური რესურსი შედგება შემდეგი პერსონალისგან:

- აკადემიური
- სამეცნიერო
- ადმინისტრაციული
- აკადემიური დამხმარე
- მოწვეული ლექტორები
- დამხმარე პერსონალი

უნივერსიტეტის მიერ დანერგილი პოლიტიკა მიმართულია პროაქტიულად მოახდინოს ადამიანურ რესურსთან დაკავშირებული რისკების იდენტიფიცირება და შესაბამისი ზომების გამოყენების გზით უზრუნველყოს ორგანიზაციის ბიზნესპროცესის უწყვეტობა ამ კუთხით.

ბიზნესის პროცესების უწყვეტობის უზრუნველსაყოფად პერსონალთან მიმართებაში მთავარ რისკს წარმოადგენს პირის მიერ დაკავებული პოზიციის დატოვება ხელშეკრულებით გათვალისწინებული წინასწარი შეტყობინების ვადის დაცვის გარეშე. აღნიშნული შემთხვევები მნიშვნელოვან ზეგავლენას ახდენს სწავლების პროცესის და, ზოგადად, უნივერსიტეტის ფუნქციონირების უწყვეტობაზე და საჭიროებს სწრაფ რეაგირებას.

პრობლემის პრევენციისთვის მნიშვნელოვანია შემდეგი:

- საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს დანერგილი აქვს მოკლე იერარქიული ჯაჭვი და „თხელი“ (Lean) ორგანიზაციული სტრუქტურა. მსგავსი სტრუქტურა ადამიანური რესურსის კუთხით უზრუნველყოფს მენეჯმენტისა და დასაქმებულთა შორის ღია, გამჭვირვალე და მჭიდრო კავშირს. იგი ხელს უწყობს დროულად იქნეს ინფორმაციის მიღება და ანალიზი სამუშაო გარემოში პერსონალისთვის არსებული პრობლემების თუ შეუთავსებლობის შესახებ.
- ახალი კადრის შერჩევა კომპლექსური პროცესია, რომელიც უზრუნველყოფს გამოცხადებული პოზიციისთვის შესაფერისი კადრის არჩევას.
- ყველა ახალი თანამშრომელი დეტალურ ინფორმაციას იღებს ხელშეკრულების პირობების შესახებ, ვიდრე მათთან საბოლოოდ გაფორმდება შრომითი ხელშეკრულება.
- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ასევე წარმოადგენს სტაბილურ სამუშაო გარემოს პერსონალისათვის, ვინაიდან არასდროს დამდგარა ფინანსური ვალდებულების შესრულებასთან დაკავშირებით რაიმე ხარვეზი, მაგალითად, ანაზღაურების დაგვიანება ან შემცირება. ფორსმაჟორის დროსაც კი, როგორც იყო Covid-19, უნივერსიტეტმა შეინარჩუნა ყველა კადრი და ანაზღაურების დონე, მიუხედავად იმისა, რომ პოზიციათა ნაწილი პანდემიის შეზღუდვების გამო აღარ იყო აქტუალური. აღნიშნულმა გამოცდილებამ კიდევ უფრო გაზარდა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიმართ სანდოობის, სტაბილურობისა და თანამშრომლობის განცდა.
- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აკადემიურ, სამეცნიერო, ადმინისტრაციულ პერსონალს სთავაზობს მოქნილ სამუშაო გრაფიკს და შესასრულებელი ამოცანის/დავალების დამოუკიდებლად დაგეგმვის შესაძლებლობას, რაც უფრო კომფორტულს ხდის უნივერსიტეტში მუშაობას და რაც, თავის მხრივ, კადრების შენარჩუნების მაღალ მაჩვენებელში აისახება.
- პროფესიული განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი აკადემიურ პერსონალს ხელს უწყობს საზღვარგარეთ კვლევისა თუ მივლინების განხორციელებისას მათი სალექციო დატვირთვა შესაბამის სემესტრში შემცირდეს ან გადაიგეგმოს, ასევე შეუნარჩუნდეთ ანაზღაურების ფიქსირებული ნაწილი, რომელიც მათ სურვილისამებრ შეუძლიათ გამოიყენონ საკუთარი პროფესიული განვითარებისათვის. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალის ანაზღაურება მოიცავს ფიქსირებულ (არასაათობრივ) კომპონენტს, რომელიც გამიზნულია კვლევისა და

პროფესიული განვითარებისათვის, მისი გამოყენების მიზნებზე აკადემიური პერსონალი თავად იღებს გადაწყვეტილებას.

- აღსანიშნავია, სახელფასო ნაწილის ზრდის ტენდენცია. 2023-2024 სასწავლო წელს, საოპერაციო ხარჯების სახელფასო ნაწილი გაზრდილია დაახლოებით 45%-ით, 2.8 მილიონიდან 4.2 მილიონ ლარამდე.
- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტისთვის მნიშვნელოვანია თანამშრომლები აქტიურად იყვნენ უნივერსიტეტის ცხოვრებაში ჩართულნი და გააჩნდეთ ჩართულობის მაღალი გრძნობა. თანამშრომლებს აქვთ კარიერული ზრდის საშუალება, რამდენადაც უნივერსიტეტში დანერგილია აკადემიური წახალისების სხვადასხვა ელემენტები - დანინაურება, ანაზღაურების ზრდა და პროფესიული განვითარება.

ამასთან:

- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მოქნილია კადრების უმოკლეს დროში ჩანაცვლების კუთხით. აღნიშნულ შემთხვევებში დროულად ხდება არსებული ვაკანსიის შესაბამის პლატფორმებზე განთავსება.
- კახა ბენდუქიძის კამპუსში ასევე განთავსებულია თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტი, რაც საშუალებას იძლევა ორივე უნივერსიტეტს „სარეზერვო“ ლექტორები ჰყავდეს და დროებით იქნეს შეთავსებული შესაბამისი საგნის ლექციების ჩატარება.
- უნივერსიტეტს გააჩნია მონაცემთა ბაზა, რომელიც წარსულში გამოცხადებული ვაკანსიების აპლიკანტების ინფორმაციას ინახავს. სასწავლო პროცესის უწყვეტ რეჟიმში შენარჩუნების მიზნით, შესაძლებელია აღნიშნული ბაზის გამოყენებით ახალი კადრის შერჩევა.
- დროულად კადრის ჩანაცვლებაში უნივერსიტეტს ასევე ხელს უწყობს მდიდარი საკომუნიკაციო არხი და კერძო სექტორსა და კურსდამთავრებულებთან მჭიდრო კავშირი. ყოველივე ეს მნიშვნელოვნად ამცირებს შესაბამისი კადრის მოძიების პერიოდს შიდა კონტაქტების გამოყენებით.
- ბიზნესპროცესების უწყვეტობის უზრუნველსაყოფად თანამედროვე სამყაროში საკვანძო როლი ტექნოლოგიების აქტიურ გამოყენებას აქვს. საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს გააჩნია შესაბამისი აღჭურვილობა და გამოცდილება სასწავლო პროცესი საჭიროების შემთხვევაში Zoom.us პლატფორმის გამოყენებით სრულფასოვნად წარმართოს. ამგვარი მოქნილობა უნივერსიტეტს საშუალებას აძლევს ისეთი ლექტორების ჩართვა განიხილოს სწავლების პროცესში, რომლებიც იმ მომენტში ქვეყნის გარეთ იმყოფებიან.

14.5.2 სამსახურში გამოუცხადებლობა

რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია

(მოგვარება/პრევენცია)

უნივერსიტეტის ბიზნესპროცესის უწყვეტობასთან დაკავშირებულ ერთ-ერთ რისკს თანამშრომლების ავადობისა და სხვა პირადი მიზეზით სამსახურში არგამოცხადება წარმოადგენს.

პრობლემის პრევენციისთვის:

- როგორც უკვე აღინიშნა, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მუდმივად იყენებს თანამედროვე ტექნოლოგიებს, რაც საშუალებას აძლევს სასწავლო და სამუშაო პროცესი დისტანციაზეც შენარჩუნდეს. თუ თანამშრომელი ვერ ახერხებს სამსახურში გამოცხადებას, მას საშუალება აქვს Zoom.us პლატფორმის მეშვეობით ჩაატაროს ლექცია თუ დაესწროს შეხვედრებს.
- თანამშრომლების ჯანმრთელობის კარგი მდგომარეობის შენარჩუნების მიზნით, უნივერსიტეტი ყველა თანამშრომელს კორპორაციულ სამედიცინო დაზღვევას სთავაზობს, რაც შესაბამისად პრევენციულ ფუნქციას ასრულებს ავადობის გამო ხშირ გაცდენებთან მიმართებაში.

ასევე, ავადობის ან რაიმე მსგავსი მიზეზით სამსახურში არ გამოცხადების და ამასთან, დისტანციურად სამუშაოს შესრულების შესაძლებლობის არარსებობის შემთხვევაში, უნივერსიტეტი მყისიერ რეაგირებას ახდენს და ხდება კონკრეტული სამუშაოს სხვა თანამშრომლის მიერ შეთავსება ან/და გადავადება.

14.6 ფინანსები

14.6.1 სტაბილური ჯგუფის წევრი

მიუხედავად საგრძნობი ფინანსური დანაზოგისა, აღსანიშნავია, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი წარმოადგენს საქველმოქმედო ორგანიზაცია ა(ა)იპ „ცოდნის ფონდის“ ჯგუფის წევრს. ჯგუფი არის სტუდენტებზე მორგებული, ფინანსურად და ინფრასტრუქტურულად გამართული საგანმანათლებლო ეკოსისტემა, რომელსაც გააჩნია გაუთვალისწინებელ და ფორსმაჟორულ სიტუაციებში მისი წევრების ფინანსური უზრუნველყოფის მნიშვნელოვანი რესურსი.

14.6.2 სტუდენტების ჩარიცხვის სტაბილურობა
რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია
(მოგვარება/პრევენცია)

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ფინანსური სტაბილურობის განმაპირობებელი ერთ-ერთი მთავარი ფაქტორი არის მისი ძირითადი შემოსავლის წყაროს - სტუდენტების ჩარიცხვის პროგნოზირებადობა და სანდოობა.

უნივერსიტეტის ძირითადი შემოსავლების ნაკადი გამომდინარეობს სტუდენტების მიერ გადახდილი სწავლის საფასურისგან. გადახდები სტუდენტების ხელშეკრულებებში არის განსაზღვრული, შემოდინებები ფინანსური დაგეგმვის კუთხით ადვილად განსასაზღვრია.

ხარისხიან განათლებაზე თანმიმდევრული მოთხოვნა უზრუნველყოფს სტუდენტების ყოველწლიურ სტაბილურ შემოდინებას. ჩამოყალიბებული, მოწინავე აკადემიური პროგრამებისა და უმაღლესი რეპუტაციის წყალობით, საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს შეუძლია საიმედოდ განსაზღვროს სტუდენტების ჩარიცხვის რაოდენობა.

სტუდენტების ჩარიცხვის პროგნოზირებადობა საშუალებას აძლევს უნივერსიტეტს შეიმუშაოს რეალისტური ბიუჯეტები სწავლის საფასურის, დამხმარე სერვისებისა და სხვა დაკავშირებული შემოსავლების ნაკადების გათვალისწინებით.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ძირითადი შემოსავლის წყარო შედარებით სტაბილურია, გასათვალისწინებელია პოტენციური რისკები, რამაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს მის ფინანსურ მდგომარეობაზე. ქვეყნის ეკონომიკური ვარდნა, ცვლილებები სწავლის დაფინანსებაში ან განათლების ტენდენციების ცვლილება, შესაძლოა გამოწვევას წარმოადგენდეს.

გარდა ამისა, საერთაშორისო გამოწვევებმა, როგორიცაა გლობალური პანდემია, შეიძლება დროებით შეაფერხოს სტუდენტების ნაკადი.

14.6.3 სავალუტო რისკები

რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია (მოგვარება/პრევენცია)

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მენეჯმენტი ითვალისწინებს რა ლარის კურსის მაღალი მერყეობის ალბათობას, განსაკუთრებით დიდ ყურადღებას უთმობს სავალუტო რისკების დაზღვევას.

დღეისათვის უნივერსიტეტის შემოსავლები და ხარჯები სრულიად დენომინირებულია ეროვნულ ვალუტაში. შესაბამისად, სავალუტო რისკები მცირე გავლენას ახდენს უნივერსიტეტის გამართულ ფუნქციონირებაზე.

ამ ეტაპზე უნივერსიტეტს არ გააჩნია უცხოურ ვალუტაში ვალდებულებები და არც მოთხოვნები.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს სავალუტო რისკების დაზღვევის მიზნით სტუდენტებთან ხელშეკრულებაში უდევს მუხლი, რომლის მიხედვითაც მას შეუძლია ეროვნული ვალუტის გაუფასურების შემთხვევაში გაზარდოს სწავლის საფასური.

როგორც მოგეხსენებათ, გასულ წლებში ლარი საგრძნობლად გაუფასურდა, თუმცა საქართველოს აგრარულმა უნივერსიტეტმა გადაწყვიტა არ მიემართა ხელშეკრულების ამ მუხლისთვის და არ გაზარდა სწავლის საფასური სტუდენტების ინტერესების მაქსიმალური დაცვის მოტივაციით.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს უკვე არსებული სტუდენტებისთვის სწავლის პერიოდში არასდროს გაუზრდია სწავლის საფასური.

14.6.4 ინფლაციის რისკები

რისკების იდენტიფიცირება/სწრაფი შეტყობინების სისტემა/მიტიგაცია (მოგვარება/პრევენცია)

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფინანსურ გამოწვევად მიაჩნია ინფლაცია. ინფლაციისაგან თავის დაცვის მიზნით უნივერსიტეტს სტუდენტებთან ხელშეკრულებაში უდევს სამომხმარებლო ფასების ზრდის შესაბამისად სწავლის საფასურის ზრდის შესაძლებლობა.

საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტს სწორი ფინანსური დაგეგმვისა და ფინანსური ბალიშების წყალობით, არასდროს მიუმართავს არსებულ სტუდენტებთან

სწავლის საფასურის გაზრდის გზისათვის, ინფლაციის, დევალვაციისა თუ სხვა ნებისმიერი მიზეზის გამო. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი მუდმივად ცდილობს დაიცვას თავისი სტუდენტების ფინანსური ინტერესები. უნივერსიტეტის მიმართ არსებული ყველა ფინანსური გამოწვევა იჭრება სტუდენტების სასარგებლოდ.

14.6.5 ინვესტიცია სტაბილური განვითარებისთვის

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი ახორციელებს სტრატეგიულ ინვესტიციებს ფასიან ქაღალდებში. წლების განმავლობაში დაგროვილმა ფინანსურმა ნამეტმა წარმოშვა მნიშვნელოვანი ბუფერი, რომელიც უზრუნველყოფს უნივერსიტეტის გრძელვადიან ფინანსურ მდგრადობას.

არსებული ფინანსური ბალიში არა მხოლოდ იცავს უნივერსიტეტს პოტენციური ეკონომიკური რისკებისგან, არამედ მოქმედებს როგორც სტრატეგიული აქტივი სამომავლო პროექტებისთვის.